**BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
DE ZARAGOZA**

SIGNATURA: I – 211

*Philelphus, Franciscus. Epistolae.
Venetiis. 1498.*

ℂ Franciſcus Philelphus Leonardo Iuſtiniano Salutem plurimam dicit.

QVod nihil apud me duxeri antiquius béiuolétia tua:nihil ſanctius tua fide:facile uel ex hoc potes exiſtimare Leonarde iuſtiniane:quod & Cōſtantinopolim nouam Romā mihi iucundiſſimam: & regem ipſum Ioannem palæologum de me ꝗoptime certe meritum tua cauſa reliquerim.Non enim me mouit ſpes ampliſſima(quam tuis ta; crebris:tanq̄ liberaliſſimis litteris mihi oſtendiſti: ut tibi obſequerer)ſed ipſe tu. cui me cariſſimum eſſe iampridem multumq̄ cognoram. Nec eſt quicq̄ quod malim q̄ & haberi me:& eſſe gratiſſimum.Nam liberalitas opulenti eſt non nunq̄: at gratitudo iuſti ſemper & boni uiri.(Cum igitur ad ſextum Kalendas ſeptembres ſoluiſſe; ex urbe Conſtantinopoli:hoc die circiter meridiem poſt annum ſeptimum ac menſes quinq̄ poſteaq̄ hinc primum nauigaram in Thraciam)ad uos redii ductus ſane conſilio tuo:cupienſq̄ & tibi & cæteris patritiis uiris referre eam quam debeo gratiam pro uirili mea.Nam priſtina ueſtra illa erga me & pulcherrima beneficia neq̄ obliuiſci unq̄ poſſim:nec minus digna cenſere:quibus ſim obſtrictus perpetua obſeruantia. Vtinam ſeuiens hæc atq̄ phorrēda peſtilentiæ uis(qua urbem uideo acerbiſſime laborare)non impediat cogitationes meas.Non enim poſſū non metuere huiuſmodi ſagittas:quales ex iunone cognitas hoc eſt ex aere uirum etiam fortiſſimum achillem permouiſſe ſapientiſſimus poeta Homerus docet.Nam ſcimus huiuſmodi uulneribus cæleſti impetu concitatis remedia nulla ſatis certa afferri poſſe quo fit:ut quid me agere oporteat in tanta pernicie non intelligam.Itaq̄ mihi gratiſſimum ſis facturus:ſi per te certior f..ctus fuero:quid mihi conſilii capiundum cenſeas. Video enim uniuerſam propemodum ciuitatē ab urbe eminus abeſſe præter unum te:qui murāni inter uitrea iſta uaſa quaſi clypeo tectus uulcani ictus Apollinis contemnas. Vale ex Venetiis.vi.idus octobres anno a natali xpiano.Mccccxxvii.

ℂ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano.S.D.

REdditæ mihi ſūt litteræ tuæ.& phumanæ illæ qdē ac plane idices amoris ſummi erga me tui.qd aūt mones:bono ut ſim aio:quōiā oia mihi p mea opiniōe:pq̄ iueterata iā & maxima amicitia noſtra ſint abūde reſpōſura:& ſi nō erat monitore opus:non fuit tamē igratū audiſſe: eo te eē in me aio:quo ſemp fueris:amico & pbenigno.Faciā autē quod hortaris:me domi cōtinebo:Mea oīs cōſuetudo erit cū muſis.Nullius hominis utor familiaritate:aut congreſſu:qui per hanc tēpeſtatis calamitatem diutius Venetiis fuerit. Te non prius adibo:q̄ iuſſeris.βουλομαι εγω σαύτον σοον ευ μενοι απολέσθαι.De familia mea quod ſcire cupis:mihi eſt uxor annos nata ſedecim:& ex ea puer annum natꝰ unū mēſes duos:dies ſeptem ac decem nomine Ioannes marius iacobus:ſeruæ quattuor:ſeruus unus:miniſter mercenarius item unus Vale ex Venetiis.v.idus octobres.Mccccxxvii.

ℂ Franciſcus philelphus Franciſco barbaro.S.D.

QVod tibi iucundiſſimū eſſe puto:nudiuſtertius Venetias ex urbe Cōſtantinopoli adueni:uū abeſſe te & doleo:qa ſuauiſſima tua conſuetudine frui non licet:& gaudeo:q̄ ſalutis tuæ rationem habeas.Nā furor peſtilentiæ parcit nemini:Nec ullis remediis:aut arceri pōt:aut reprimi:neq̄ ſi Aeſculapius quidem ipſe huiuſue filius Podalirius:& Machaō cū apide una illo q primus medicinam dī inueniſſe:propulſatores & curatores adſint.Quare cum uita ſis digniſſimꝰ:facile & æquo animo patior abſentiam tuam:dum tamen litteris creberrimis præſentis tui deſiderium reſarcias. Vale ex Venetiis.iiii.idus octobres.Mccccxxvii.

ℂ Franciſcus philelphus.Marco Lypomano.S.D.

ACcepi litteras tuas:qbus nō dubio declaraſti tibi meū reditū ī italiā uoluptatis plurimū attuliſſe: qppe qui dubitaſſes me nō litteraturā ſolū:ſed naturā ēt græcoꝝ adamauiſſe:ob idq̄ factū oino græcū:pſertim cū græcā uxorem:q̄ latinā ducere malueri:Periſq̄ q̄tū libroꝝ mecū aduexerim. Demūq̄ hortaris:ut Venetiis mali agere q̄ alibi uſq̄ gentium.Mihiq̄ tuā oēm opem:atq̄ operā [illegible] noſtra beniuolentia polliceris.Oīum primū tuū liberaliſſimum pmiſſum:quo in litteris uſus es: & audio nō iuitus.& amplector plibenter:eoq̄ mihi ſemp:quotiēs opus fuerit:utendū uolo: Quod ſi q̄ ēt in re meo tibi officio opus ē illud tibi peculiare ducito.Poteris tu quidē beneficiis me ſupare:at ego te uoluntate [illegible]ratitudine:id qd eo me puto facilius cōſecuturū:q̄ uenetiis agere uitā iſtitui:quātū ſcilicet in me fuerit [illegible] aūt nō nulla perſæpe offertur occaſio:& tibi beneficii cōferēdi:& mihi rurſus uel referēdæ: uel habēdæ [illegible].Libroꝝ uero nō nihil adduxi mecū.Eſt ēt Venetiis multū cū apud te & barbarū:tum apud leonardū [illegible].Reliquos aūt meos codices:cū Venetias reuerteris:nō mō uidebis oēs:ſed ēt his fruere ex ſentētia tua.Nā ut ſcis τα των φιλων κοινα.Et ſum latinus:& fui ſemper:Nec aliud quicq̄ ex græcia reportaui:q̄ litteraturam atq̄ diſciplinā q̄q̄ ſunt:itē hoc tēpore apud græcos pmulta & utilia & pclara:quæ nō ſolū ornent: ſed efficiant bonos uiros.Nam ſine inuidia audienda eſt ueritas. Sed de uxore quod purbane iocaris mecū duxi ſane uxorē illius Chryſoloræ filiā:quē nō latini minus admirant̄ q̄ græci. Accidit ad generis uel bonitatē uel claritudinē:q̄ nata ē mea uxor ea mr̄e quæ & auria ipſa ſit & mulierum omnium pudiciſſima atq̄ optima. Sed de his hactenus.uæhementer cupio reditum tuum:quē ut deus maturet opto. Multa enī ſūt quæ cupio coram tecum cōmentari. Vale ex Venetiis idibus octobribus.Mccccxxvii.

ℂ Franciſcus philelphus Danieli ueturio.S.D.

AGo tibi gr̄as imortalis:q̄ tāta beniuolētia me cōplecteris.Nō.n.ſine magna quadā amoris ui hortaris:ut ī tātis peſtilētiæ ignibus Venetiis eē noli:ſed uel patauiū cōcedā:uel alio ubi tutius [illegible]tæ meæ cōſultū ſit. Si dixero me eē oio expertē metus:plane mentiar.Metuo.n.ſed non tā mihi

N.º 18791
[illegible] BIBLIOTECA [illegible] DE ZARAGOZA

tum infanti filio:uxoriſq; adoleſcentulæ:tū reliquæ etiā familiæ:quæ minus fortaſſe ſibi cauere norit. Nec ſatis ſcio:quid faciam.nā pataui quoq; & in reliquis propinquis urbibus efferatā: hāc morbi immanitatem audio incrudeſcere. Quare aut nuſq; eſt mouendus pes:aut fugiendū longius:ubi pacatior ſit aeris clementia. Conſilium tamen tuum ni non poſſum non probare. Vale.ex Venetiis.Kal.nouembribus.Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus Victorino feltrenſi.S.D.

EGo te uirū nō ſolū mei amantiſſimū:ſed & prudentē & bonū iāpridē eē cognoui. Admonitionē tuā nō poſſū nō pbare. Sed q mare igreſſus ſit:nō hēt uētos i manu. Aduerſus ēt cōtrarios flat'. tātiſp nitēdū ē:dū uel fortūa uel de' aliqs.portū obtulerit:ſi min' optatū ſaltē tutū. Sētētiā meā tenes. Vale ex Venetiis.vi.Kal.decēbris.Mccccxxvii. Frācīſc' philel.Frācīſco ferraro.S.D.

Iltteris tuis ſum mirifice delectat'. Video.n.noſtrā Cōſtātinopolitanā iliā cōſuetudinē tibi mentem non excidiſſe. Quod autem hortaris:ſi quando ad tholētinates rediero. Ancōæ ut iter faciā tibi bona fide polliceor:non antea me ad tolentinates rediturum:q & Ancona & te uidero. Sed quod ad tempus id ſit futurum:nondū ſatis ſcio. Vale ex Venetiis idibus decemb. Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano. S. D.

QVoniā natalis chriſtianus iā ppemodū pulſat fores:facies mihi rē gratiſſimā:ſi qs archas āteq ego forē ex Cōſtātinopoli ſoluturus p illius tpis naues ad te miſi:mihi reddi curaueris. Nō.n. ſolū libris nōnullis mihi opus eſt:q arcis ſeruanſ:ſed ēt ueſtimētis:tū meis:tū uxoris. Et ut de me ſileā:me quotidie uxor rogat:ne ſe diutius priuē uoluptate ſuaꝝ ueſtiū. Quare niſi ad p ximū natalē huic morē geſſero:ſe ab me deludi exiſtimabit. Nā neq; te latere debet igeniū muliebre:& ego uxori eā negare nō auſim:q uitæ cultui decoroq; debenſ: adoleſcētulæ pſertim mihiq; morigeratæ. Vale ex Venetiis.xvi.Kal.ianuarias.Mccccxxvii. Frācīſcus philel. Anto.capanorēſi.S.P.D.

QVod meū in italiā reditū iucūdiſſime acceperis:ē mihi exploratiſſimū. Noui.n.bōitatē tuā:& aium erga me. Quod aūt certior fieri uis de rebus meis:exponā breui. Vereor i eā fabellā incidiſſe:q de cane dicitur:qui umbratilem ſecutus imaginē:quam ferebat rictu carnē reliqt. Erāt mihi cōſtātinopoli læta oia & ſecūda. Dū amicis his obſequor ductus igenti ſpe:captuſq; pmiſſis incertā fortūam certis ornatiſſimiſq; cōmodis āpoſui. Et ne longior ſim:mihi deluſus uideor. Quo fit:ut aliūde mihi conſulendū ſit. De uerſura qd ſcire uis.dupliciter exponi ſolet:ſi aut fœnus fœnore:aut creditor creditore uertitur. Et ut aperti' loquar:ſi quando es alienū nobis conflatū fuerit:nec tantum nobis pecuniarum ſit: ut id diſſoluere liceat:aut ubi tēporis diſſoluendi aduenerit:fœnus additans priori fœnori:aut mutamus creditoreꝫ ab altero.ſ.uſuratiū æs accipiētes:qd alteri reddam'. Vale ex Venetiis.xv.Kal.iāuarias.Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus.Leonardo iuſtiniano.S.D.

NOlo mea cauſa qcq patiaris incōmodi. Nā tua mihi uita nō libris ſolū & ueſtimētis:ſed mea etiā uita carior ē. Poſteaq id cubiculi ubi mea illa bona continenſ:ſuſpectū eſt pter eū: qui eo in loco peſtilētiali morbo correpr' exceſſit a uiuis:nō ſolū expectabo:ſed diu ēt multūq; expectabo: quo ad aer ad ſalubritatē redierit. Sed interea tpis ut mihi rebuſq; meis cōſulas:te plurimū rogo. Nam diutius ita agere nec poſſum:nec uolo. Si promiſſa mihi eruanſ:manendum eſt:id quod eo libenti' ſum facturus:quo uideo me tibi cunctiſq; patritiis eſſe cariſſimum. Verum diuturniorē ſpem pcio emendā nequaq cenſeo in hac præſertim temporum pernicie. Vale.ex Venetiis.xv.Kal.ianuarias.Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano.S.D.

QVod me hortaris ad patiētiā:nō cōtēno. Eſt.n.qdā ſpecies fortitudinis:qua res arduas difficiliſq; ppetimur honeſtatis utilitatiſue gra. Ego me honeſtati ita uideo ſatiſfeciſſe i tāta piculoꝝ ac tā intolerabili magnitudine:ut plus mihi honeſtas iā debeat:q ego honeſtati. Reliqua rō ē utilitatis: quā i hāc diē ſcio mihi fuiſſe nullā:poſteaq ex græcia ad uos redii.nec q futura ſit:poſſū augurari. Sū eqdē ap d uos plibēter. Sed diu ita eē nō poſſū. Itaq; te ēt atq; ēt rogo:ut pſpicias reb' meis. Vale ex Venetiis ex ædibus nr̃is.xiiii.Kal.ianuarias.M.ccccxxix. Franciſc' philel.kyriaco anconitano.S.D.

SIngularē tuū erga me amorē ſi nō uehemēter amē:igratus ſim. Amo te inq mi Kyriace cū ob tuā in me beniuolētiā:tū ob eā ingſitionē atq; diligētiā:q ueteris maxima i eaꝝ reꝝ iuētiōe:q uel ni mia uetuſtate:uel patrū nr̃oꝝ neglegētia apud nos pierāt. Incūbe igiſ ut facis:i tā liberale tā q laudabile munus renouādæ uetuſtatis:uel ab interitu potius uēdicādæ. Nō.n.paꝝ uoluptatis & cōmodi pſe ferūt iſtiuſmodi eulogia atq; epigrāmata:q tanto cū ſtudio & labore undiq & uniuerſo ppe orbe i italiā aduehis. Et hoꝝ qdē gfa nō ſolū uiuos tibi cōcilias:ſed mortuos quoq; reddis obſtrictos beneficio ſēpiterno. Et hac de re ſatis ac ſup ptis a me:ut tibi declarē:quæ publii Virgilii maronis ſnia fuerit in ſcribēda æneide. Nā cōem illā opinionē quā ludi magiſtri afferūt: uoluiſſe. Vir.& imitari Homerū.& laudare Auguſtū:nequaq tibi admodū pbari. Nō mediocrē pfecto rē petis:ne q breuis orationis opus.a me p ſertim:q hoc tēpore ocioſus nō ſum: & angor animi nō iniuria tū ob hāc peſtilētiæ acerbitatē: q me Venetiis obſeſſum intueor:tū quia hic inutiliter tēpus tero:ab his deluſus:a quibus minime conueniebat. Sed ne me difficilē uoces:aut in amore tibi minus reſpondentē:dicā breui quod ſētio. Quod Vir.un o ænidos mine meliſigenis Homeri iliada: Vlyſſeaq; imitatus: Aeneā laudās. Auguſtū quoq; laudarit: nequaq in r:ſed diuinū eius ingeniū altius ſuſpexiſſe neſcius certe nō ſum. Quippe qui humanā cōditionē contēe actiueq; deſcribēs: eo cogitatus ois cōſiliaq; direxerit.ut q uia ſūmū bonū in hac uita parari poſſet:i tneæ ſapientia uirtuteq; oſtēderet. Id autē nō obſcure prima ipſa grauiſſimi huius ſui & elegātiſſimi oſitiōe ſignificat. Ait.n.ſe cātere arma quo ad uirtutes bellicas & actiuas:nā bellādi pugnādiq; iſtru

menta ſunt arma:Et uirum quo ad uirtutes urbanas intellectiuaſq;:in quibus ſapientia tenet & prudentia principatū. Nā ſapiētia ea mihi uirtus ſola uideri ſolet q cæteris animātibus egregie antecellim'. Quod.n. aial i terris eā cōſiderat ueritatē:q i cælo ē. Hāc ſola ē ſapiētia:ē q & inquirit & nouit. Prudētia.n. ſapientiam ita ut ars naturā imitata ueritatē qdē ingrit:ſed nō reꝝ ſuperioꝝ atq; diuinaꝝ:ſed īferioꝝ & humanarum. Nā cōſultatio eoꝝ:q ſint homini emolumenta detrimentaue allatura:qd aliud efficit:q ut uerum a falſo in hac temporali & momētanea mutabilitate decernamus:hoc ſcilicet ſequentes:illud aſit aſpernātes. In uita igiſ ciuili prudētia ſola eſt:q moralibus cūctis uirtutibus dominatur:eaſq; ſola & moderaſ:& regit. At prudentia fracta eſt & debilis nulloꝝq; neruoꝝ:niſi manet ab una ſapientia:ad eamq; tāq ad principem regināmq; referaſ. Quare q prudētiā a pulcēdo dictā mediam poſuerūt iter moralis intellectualiſq; uirtutes eāq; iccirco pfectā uoluerūt eē uirtutē i ciuili fœlicitate:quoniā uirtutū ciuiliū oium principiū ſit & forma:hi nihil ſeniſſe a ueritate alienū exiſtimādi ſūt. Cū ergo ppōit Virgi.æneā a ſe canēdū ut uiꝝ:hoc ē ut ſapiētē eūdēq; prudētē. Quæ qdē uirtutes:aut intellectus ſūt ambæ:aut itellectus altera:& rationis altera. Nā ratio tēporaliū ē:intellectus āt æternorum:ita ut hæc tota i cōtēplādo ſit poſita:illa aūt i cōſultādo: q quidē ppoſitiōe qq uiſus ē Virg. Homerū imitaturus:nō ſolū quo ad reꝝ:ueꝝ ēt quo ad ordis ſimilitudinē:nō tamē exequiſ eo ordine:quo pponit:quippe qui primū uirtutes urbanas cāit: poſtea uero bellicas: & id quidē prudētius mea ſnia q Home.qui primū de Achillis uirtutibus locutus ē i Iliade:poſtea uero i Vlyſſea de ſapiētia prudētiaq; ulyxis. Natura.n. ſit:ut antea itelligamus:deinde agamus. Itaq; in primis ſex æneidos libris contemplatio maxime & conſultatio locum habet:in ſecundis autē libris ſex actionis eſt laus: & hoc qdē ſūma tim itelligi uelim de uniuerſo æneidos carmine.nec tamē negari & i primis ſex libris pmulta iueiri:q actionis ſūt moraliūq; uirtutū:& i alteris quoq; ſex libris ineniri qdā nō ſolū cōſultatiōis:ſed cōtēplatiōis ppria. Et quoniā dixi a Vir.maroē deſcribi hūanā uitā:hoc ita itelligi cupio:ut moralis quā. ΗΘΙΚΗΝ græci noiant philoſophia. ΦΥΣΙΚΗ.i.naturali cōiūcta ſit. Quod eius rei ut ppius accedā:illic ordiſ cū d iunōe & æolo acutiſſime fabulaſ. Scimus.n.iunonē & regno pſſe & partui quare & lucina dicta ē regina. Aium triph ria parſ. Plato i ratione cupiditatē & irā:rōni locus daſ i cerebro tāq in arce tot' corpis. Nec æoli noie ideo ſi guraſ:qm æolus & uariū ſignificat & mobilē & agilē & uerſatilē:q qdē oia rōnis ſūt munera.ira pcordia ſibi uēdicat:cupiditas āt iecur:at uētis pturbatiōes ſignificari qs ēt q ambigat.ptērea moraliū uirtutū formā ſi qs igrat eā:nullā iueniat niſi rōem eſſe:pturbatiōes uero materiā. Verſaſ inq circa pturbatiōes moralis uirtus:q rō ipſa cohibet:atq; moderaſ. Quare nō abſurde legimus. Molitq; aios & tēpat iras: aios eadē rōne p cupiditatibus ponī exiſtimo:q ΘΥΜΟΣ apud græcos & aium ſignificat & cupiditatē.qs.n.ignorat:niſi tāta eēt rōis uis:ut pturbationū impetū oēm cōpeſceret facile futurū:ut ab his oē ſanū a nobis cōſiliū:ois recta cogitatio auferaſ? Rex igiſ his datus ē rōis pricipatus ab oipotēti deo:q reꝝ oium & pſe & creator:ea lege:ea prātet:ut & iubere ſciat:& uetare oia p arbitrio iuſſuq; diuino: At uide qſo:quāta cū breuitate & ordine oēm ætatis humānæ curſū Virgilius ē cōplexus. Initiū ſumit a partu infantis:qui piculoſiſſimus eſt.& ei q parit & infanti ipſiq; paritur. Itaq; turbulentiſſimi uentorū flatus tēpeſtateſq; deſcribunſ:quæ qdē aduerſa oia naufragioq; obnoxia:iccirco apparētē Neptuno cōtinuo ceſſant.quia cū primū infans e matris utero ueluti enatarit:uterq; ol piculo liberaſ. Nec.n.abſurdum cuiq uideri debet:ſi Neptunus a duob' uerbis græcis.ΝΕΙΝ quod eſt nare & ΠΤΗΝ.quod uolare ſignificat deduci affirmemus. Nā queadmodū tarditas parientis piculoſa eſt:ita celeritas & quaſi uolatus in lucē leuatione doloru aflert ſalutiferāq; quietē. Nā qd rurſus ad æolum ſpectat. aio ΑΙΟΛΕΙΝ. agitare ſignificat & uerſare & uariare:quæ oia ac ſimilia hūanæ uitæ cōpetere ambigat nemo:uel æolus qſi æonolus:& hoc ē uitæ delectio. Nā ΑΙΩΝ æuū uitāq; ſignificat. ο ΛΕΙΝ.uero delere Naſcentibus.n.oibus uitæ diſcrimē interituſq; imminet. Infantia uero q in ſeptimū uſq; annū ptendiſ tota in alendo uerſaſ:id quod p ſeptē ceruos illos:quos æneas occidiſſe fingitur nō obſcure licet intelligi. Poſt īfantiā pueritia ſeqtur.quæ fabularū auditione uoluptate delectatur q fuerit. Hinc illi captiuitas uaſtatioq; narrantur æneæ troianoꝝq; errores. Deinceps adoleſcentia eſt:quæ propter uehementiſſimū ſanguinis augmētū atq; ardorem tota eſt dedita uoluptatibus. Vnde quanta ſit uis amoris:quātus ignis:iucūda expoſitiōe oſtēditur. Conſequens eſt iuuenta laudis cupida & plane ambitioſa. Quare honorifici ludi cū pulcherrimis pmiis referūſ.poſt iuuētā ſequiſ ætas grauior:q i huius uitæ cōſideratione & in ueritatis pſpicientia tota uerſatur. Quo factū eſt ut deſceſus ad iferos fieret:eaq; narrarenſ.q a pytagoricis & platōicis de aīs hominū rebuſq; diuinis diſputata ſūt. Et hæc quidē i ſexto æneidos libro. Nā reliqui ſex libri circa uitā actiuā diſtribuūtur:quod ad mores attinet:mirabili artificio cōplectūſ:ubi qq multa de iuſtitia:multa de pietatis munere apparent:fortitudinis tamē laus in primis floret. Et queadmodū initiū ſumptuꝫ eſt a primo infantiæ ortu:ita ætatis humanæ finis ē mors. Itaq; nō inepte:ultimo loco ſubdidit. Vita p cū gemitu fugit idignata ſub umbras. Turnus.n.qſe iniuſtitiæ fecerat:ignauiæq;,obnoxiū i obſcuritate nois mortē ſēpiternā. Aeneas uero uir iuſtus & fortis quaſi numē i dies magis atq; magis diuturnitate gloriæ illuſtraſ. Et hæc ſunt quæ mihi ad tuas lras i hac tēporū difficultate reſpōdēda occurrerunt. Vale.ex Venetiis.xii.Kal.ianuarias.Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus Ioāni auriſpæ.S.D.

QVod mihi gratularis de meo in italiam reditu:lætor æquidem meum tibi probatum iri conſiliuꝫ. Verum in hanc diem fortuna conſilio nō reſpondet:nam quum mihi ſpem apud uenetos ampliſſimā propoſitam ſum ſecutus:ea me uideo fruſtratum iri. Itaq; me facti mei iam pœnitet:& ſi conſiliū nequaq eſt accuſandū. Hic.n.diutius mihi cunctandū nō ē:cui neq; pmiſſa ſeruanſ & morbus peſtifer:quo uniuerſa ciuitas ē correpta iminētē termiaſ iteritū. Vale.ex Vene.x.kal.iāuarias.Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus Federico cornelio.S.D.

QVam erga me ſingularē beniuolētiā iā multos annos & pfectā & cognitā habeo. Itaq̄ nullius hominis teſtimonio opus ē. Quód autem tua omnia in mea poteſtate poſita eſſe affirmes: homo tibi gfas: quādoquidē uel uetere illo græcoru; puerbio τατῶνφιλωνκοινα mecū uti nō diſſimules. Faciat Deus ut aliqn̄ unā eē poſſimus. Nā uereor fore ut longius diiūgamur q̄ uellē: ita peſtifer hic morbus indies magis magiſq̄ incrudeſcit. Verū ubicūq̄ futuri ſimus: tui pfecto erimus. Interim uale & nos ama ut facis. ex Venetiis. vi. Kal. ianuarias. Mccccxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Gabrieli mauro. S.D.

LAudo te mi Gabriel: q̄ te a litteris abdicare nolueris: ut ſolēt nōnulli uulgo: ubi ad gerēdā rēpu. ſe cōtulerint. Lege ſemp aliqd: aut ſcribe: cū tibi licet p publica munera. Magno tibi commodo mihi crede litteræ ſunt futuræ. ſi his uti p ingenii tui magnitudine pſtantiaq̄ uolueris. Nūc ad id: quod petis. Vis. n. ſcire qd interſit iter feciales & caduceatores. Feciales eos fuiſſe conſtat apd priſcos: qui certa iuris ſolemnitate bellū hoſtib⁹ indicebāt. Ad caduceatores eſſe pacis legatos dictos a caduceo: quem: manu geſtabant: & caduceum quidem ipſum Apollinem inueniſſe: & eo donaſſe Mercurium: a quo ipſe lyra donatus ſit: de q̄ quidem re apud Horatiu; mentio eſt in eo carmine: quod incipit. Mercuri facunde nepos Atlantis. ubi etiam patet Mercurium auctorem extitiſſe nō lyræ ſolum ſed & eloquentiæ: & paleſtræ: & præſtigiorum. Vale. ex Venetiis. pridie Kalendas ianuarias. Mccccxxvii.

¶ Erancifcus Philelphus Petro thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

REcte mones: & pamice: ut non uitæ minus: q̄ conſtantiæ hēam rationē. Fruſtra. n. eam eē cōſtātiam: quæ ſimul cum uita pitura ſit. At ego ut tibi uera loquar & ex ai ſētētia: nihil ē quod mali: q̄ me cōſtantiſſimū ſimulq̄ gratiſſimū & eē & haberi. Multa hium opiniōi: multa famæ cōſentiēda ſunt. Nō. n. quod interius ſit: ſed quod exterius: ſæpe hoies iudicāt. Itaq̄ q̄diu mihi p hāc cæli itēpiem integrū fuerit: nō patiar: uel ab inperitis accuſari officiū meū. Ad dixeris: ſatis ac ſup tuo es fūctus officio: cu; non pmiſſione minuſq̄ ſpe tua fruſtraris: & id quoq̄ tibi aſſentior. uer nixius urgēdū. quo pudor meus alios in pudorē agat uel inuitos. Itaq̄ rem mihi pgratā factur⁹ es: ſi qd ex te & meæ & amicor ſimul rei pfuturū excogitaris. Vale. ex Venetiis tertio nonas iāuarias. Anno a natali xpiano. Mccccxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Gabriell mauro. S.D.

QVod ſcire a me uis: quo fuerint amicorum paria priſcorum memoria maxime celebrata: ea reperio quattuor numero extitiſſe. Theſeum & Perithoum. Achillem & Patroclum. Oreſtem & Pyladem. Pytiam & Damonā. Addunt etiam iuniores apud græcos. Epaminondam & Pelopidam. Vale. ex Venetiis Idibus. ianuariis. Mccccxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Kyriaco anconitano. S.D.

PLacuiſſe tibi literas meas: & ea q̄ de Virgilii maronis ſentētia ſcripſimus i æneida gaudeo. quod autē petis: qua rōe Neptun⁹ ab Ouidio naſone cognominatus ſit Amphitrites & fortuna Rhānuſia: paucis accipe. Rhamnuſia quidē nō ē fortuna: ut uulgo exponūt magiſtri ludi: ſed indignationis dea: quā græci tui νεμεσιν nemeſin uocāt. Nā cū narciſus formæ bōitate abuteret ſuperbius: recte fingiē eiuſmodi dea aduerſus illū idignata iuſtis precibus aſſenſiſſe: ē. n. indignatio ai ægritudo aduerſus eū: q bōis preſentibus ſit indignus. nemeſis inq̄ indignationē ſignificat. Rhānuſia uero dicta ē a Rhāmnus: q ē atticæ uicus: ubi colebat. Cuius quidē deæ ſimulacrū eo in loco pulcherrimū fuiſſe tradūt factū a Phidia ulnarū in altitudinē decem: illudq̄ marmoreū. Neptunus aūt neq̄ q̄ eſt Amphitrites cognomiatus. dictio illa deprauata eſt apd Ouidiū librarior inſcitia: ē. n. fœminini generis: declinat q̄ more græco. Noiatiuo āphitrite: Gētiuo āphitrites: fingit aūt a poetis eē neptuni uxor. Vnde Claudianus de raptu Proſerpinæ ita cecinit. Etiā nereia glauco. Neptunū gremio cōplectiē amphitrite: nam amphitrite mare ſignificat: dicta illa qdē ab [illegible] amphi circ[illegible] τρειν trin. terrere. Mare eni; circū ſe nauigātis peundi terrore inſequitur. Ex amphitrite autem & Neptuno Triton natus fingitur a poetis. Si quid eſt: quod aliud a me uelis: nunq̄ fruſtra requires officiū meum: Vale. ex. Venetiis. quinto Kal. februarias. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Andreæ iuliano. S.D.

MAximas tibi gratias habeo mi andrea: quod omnibus in rebus mihi gratificaris. Vellem autem mihi aliqua te digna offerreē occaſio nō habēdæ ſolum: ſed etiam referendæ gratiæ. Intelligeres profecto me unū omniū eē gratiſſimū. Itaq̄ eo mihi moleſtior eſt: eo inimicior preſētis peſtilētiæ uis: qua uniuerſus populus miſere uexat: quo futurū uideo mihi locū ſublatū iri dclarādi tibi beniuolentiſſimi ai mei. Cogor. n. habere uitæ rationē. Quare hic diutius eē nō poſſum: ea præſertim fruſtrat⁹ ſpe: q̄ ductus ad uos reuerterā. Nec ē: qd quē q̄ accuſem pter q̄ cū ſæuiētē fortunā ipſam: tum nimiā meā credēdi facilitatē. Vnū tibi tn̄ pſuade me tuū eē ſempq̄ futurū. Vale. ex Venetiis. iii. Kal. febr. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano. S.D.

CVm in dies magis atq̄ magis Venetiis temp⁹ tero ea ductus ſpe: quā mihi tot litteræ tuæ cū pulcherrime Cōſtātinopoli agerē: tāta cū charitate fideq̄ pmiſerāt: ecce nudiuſterrius repēte febris peſtifera ſeruā mihi unam adorta ē quā hodie intēremit. Quo fit: ut hic mihi diutius cunctandū non ſit. Intra qnatriduū ſum hinc Bononiā uerſus abnauigatur⁹: ubi ſi honeſtā cōditionē offendero. Vlteri⁹ pfectur⁹ nō ſū. Sin min⁹ hōeſtā: ad florētinos me recipiā. Tu ſi qd interea tēporis me uis facturū: ſignificatio. Nā p⁹ qtriduū fruſtra ad me ſcripſeris. Vale. ex Venetiis. v. id⁹ febr. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus. Franciſco Barbaro. S.D.

AD triduum uſq̄ ad ſūmū ſoluere hinc decreui: idq̄ non ſolū quia coru; mihi: quor ſpe ductus

reuerterā in Italiā: nihil omnino obſeruatū iri intelligo: uerū ēt q̄ peſtilētia iam me itra cubiculum obſedit. Heri una mihi ſerua eaq̄ puellula ſubito morbo & correpta & interempta ſepulta eſt. Quando igiē uerſer i periculo non te latet. Nolim: quātum in me fuerit: ante diē cōſtitutā a uiuis decere: ne qui annorū numerus ſcdm pythagoricos utroq̄ hoie mihi ſit explendus altero expleaē. Et ut apertius loquar: uitæ malo q̄ inani ſpei nulliq̄ cōſulere. Nā ſi uixero: & mihi & amicis uſui eē potero. In morte. n. boni qd inſit: minime itelligo Vbicūq̄ aūt ſū futurus: tuus certe ſemper futurus ſum. Vale. ex Venetiis. iiii. idus februarias. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano. S. D.

QVod me hortaris: ne pperē: neq̄ deſperē: fore. n. ut meli⁹ mihi Venetiis q̄ uſq̄ gentiū cōſulatur: Hortaris tu quidē recte: modo non ſit precio ſpes emenda. Quare ſi ita certi quicq̄ intra conſtitutū tempus allatū fuerit: ut intelligam nō eſſe diutius mihi arandū lit⁹: ſequar cōſilium tuū uel in hoc uitæ diſcrimie. Si aliud nihil q̄ uerba animaduertero: faciā ut ſcripſi ad te antea. Meq̄ aut ad Bononienſes recipiā: aut ad florentinos. Vale. ex Venetiis. iii. idus februarias. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Franciſco Barbaro. S.D.

EGo qd' fore nunq̄ putaui: hoc uerſpi naui incedere inſtitui: Ferariā uerſus nauigatur⁹. Inde Bononiā petā. Vbi ſi honeſta mihi cōditio pposita fuerit: eā accipiā. Nā ſi ſecus ceciderit: cōcedam ad florētios: quos audio grecæ litteraturæ atq̄ eloq̄ntiæ i pmis ſtudioſos. Quicqd egero q̄primū tibi declarabo lr̄is: quo meos ad me libros aduolaturos cures. His. n. mihi ut ſcis: ad modu; opus eſt. Vale. ex Venetiis Idibus februariis. Mccccxxviii.

¶ Frāciſcus philelph⁹ Ioanni auriſpæ. S.D.

VEni Bononiā mi auriſpa ſecūdis: ut aiunt auib⁹. Eodē. n. die quo urbem ſum ingreſſus: is āt fuit terti⁹ ex quo a te abii: tāt⁹ ē cōcurſus ad me ſalutatū factus nō ſcholaſticor & doctorum ſolū: ſed uniuerſæ ppe ciuitatis: ut nihil neq̄ frequētius neq̄ honorificētius dici queat. Poſtridie uenit ad me noie apoſtolici legati Lodouici alamādi Cardinalis harelatenſis Albertus florētinus uetuſta ac nobili natus Albertor familia quæſtor apoſtolicus: pclarus iurecōſultus & uir oi uirtute pdit⁹. Is ubi me perhumane & perbenigne allocutus eſt hortaē: ut ſecū una ad Cardinalem eā quippe quem diceret eſſe percupidum uidendi mei. Huic ego ubi obtēperaſſem: ad legatumq̄ ueniſſem: eſſemq̄ breui apud eū: ſed non incōmoda uſus ōrone: tāta me is cū hilaritate & cū tāta uerbor honorificentia excepit: ut nihil neq̄ illarius nec honorificētius dici poſſe. Deniq̄ pmulta ē ultro pollicitus: quæ iccirco nō refero: ne uideat cui quā ambitioſior. Et ne te diutius moret: ego Bononiæ ſum futurus pfectus annuo docēdæ oratoriæ & moralis philoſophiæ muneri cū ſalario aureum quadringētorū quinquaginta: quorū trecenti ſoluūtur mihi ex ære publico. centum uero & quinquaginta priuatim mihi legatus ipſe daturus eſt. fecitq̄ iam mihi quinquaginta numerari: addiditq̄ alia plura dono ad uſum cultūq̄ domeſticum. Quare quantū licet ſperare: q̄ optime nobis hoc initio cōſultū intelligo. Va. mi auriſpa. & me ama ut facis. Ex Bononia. vii. Kal. mar. Mccccxxviii.

¶ Frāciſcus philelphus Marco cānetolo equiti aurato ac iureconſulto. S.D.

QVibus me laudibus heſterno ueſperi extuleris apud pſulem hunc noſtrum apoſtolicum legatū plærīq̄ uiri graues & amici mihi renūciarūt. Ego aūt & ſi miratus certe nō ſum: quod eū ornaueris: qui te & amat: & obſeruat plurimū. malo tamē de me poſt hac parcius loquaris: ne te qui grauiſſimus & habearis: & ſis minus cōſideratū in laudādo iudicēt. Nō. n. ipe de me pfiteor: at ne ſētio qdē: quæ tu tam ſidender & tam amplo ore & affirmes: & prædices: ſed facis tu ſane pro magnitudine: & benignitate ai tui: q eos omnis tui ſimilis eē iudicas: quos in amicitiā tuā admiſeris. Itaq̄ tibi hēo gratias q̄ me tuum eſſe dilucide cognoris. Vale. Bononiæ ex ædibus noſtris. xii. Kal. Apriles. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S.D.

POllucē quem petis: dabo ad te ppediē: ea ñ lege ut cōmodato accipias nō dono hoc eſt ut cū eo uſus fueris mihi reddēdū cures. Ambroſius monachus Camaldulēſis dedit ad me ſupiorib⁹ diebus lr̄as hūanitatis plenas & officii eaſq̄ græco ſcriptas elogo εκι την φραδιη βου λομενος ληνξειν λατιη ιτειτο ιω αραωχη. His me uæhemēter hortatus ē: ut Florētiæ q̄ Bononiæ eſſe malim: ſeq̄ daturū operā ē pollicit⁹: ut honeſtiſſima mihi cōditio offeraē. Ad id ego ob eā rē nihil reſpōdi q̄ & hic ego pulcherrime: & nulla emolumēta cū grauitate & cōſtantia cōferēda cenſeo. Vale. ex Bononia pridie nonas Apriles. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano. S.D.

IOannes corbitius mercator florētinus meo nomine te adibit: ut meos ſibi des ad me libros una cum rebus omnibus: quas depoſui apud te. Quod ut facias: te etiā atq̄ ēt rogo. Nam his diutius carere non poſſum. Vale. ex Bononia. x. Kal. maias. Mccccxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Antonio capanorenſi. S.D.

QVod iā diu meas nullas acceperis lr̄as: aliud certe nihil fuit in cauſa q̄ tuū diuturnū ſilētiū. Quo factū ē ut putarē te quærēdæ pecuniæ magiſq̄ colendæ amicitiæ factū ſtudioſum: Itaq̄ uerebar: ſi ad te ſcripſiſſē: ne iportunus magis q̄ officioſus accederem. Nunc aūt lecta pulcherrima tua ad me epiſtola intellexi rediiſſe iā muſas cū uetere amico in gratiā. Quare nō poſſum nō gratulari mutuæ nr̄æ beniuolentiæ: quæ uel abſentis uiciſſitudine litterarum conatur præſentis reddere. Quod qdē humanitatis ac benignitatis officium ne utiq̄ prætermittamus: æque ſperare de te debeo: ut de me ipō poſſum immutabiliter profiteri. Quod autem laudas meam abitionem a Venetis: gaudeo conſilium meum omne laudari abs te uiro & optimo & prudenti: mihiq̄ amiciſſimo. Nam q̄ ſcire cupis: q̄ me delectat bononienſis manſio: delectat ſane plurimū. Nam & urbs amœna eſt: & populus perhumanus: & rerū omnium q̄ uel ad uictum uel ad uitæ cultum attinent magna abundantia: & laudatiſſimarum omnium artiū ſtudium

uehæmens.præterea quod me maxime delectat:oibus ſum gratiſſimus:faciat Deus:ut nobis hoc gaudii ſit perpetuum. Tu uale & ſi quid:quod poſſim tua cā:ſcribe.Ex Bononia.iii.idus maias.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Nicolao fabæ philoſopho ac medico.S.D.

QVæris a me certior fieri:Vtrum Ariſtoteles in æthicis ad Nicomachum circa principiū primi libri ſcriptū reliquerit apud græcos:Ideo bene oſtenderunt bonum eſſe ꝙ omnia appetunt: an totius bene oſtenderunt ſummum bonum:quod omnia appetūt:Ego autem & ſi mihi uideor coniectare:quid ea me roges:obſequar tamē uoluntati tuæ:& id quidem non ea ratione: ut ſus minernam doceam:ſed ne uel imprudentior uel inſolentior iudicer: ubi minus ad rogata reſpondero. Tu uero quæ ab me diſerentᷣ cōſiderabis oīa diligenter:dein quod tibi uiſū fuerit minus recte dictū:id mihi ut ſignifices rogo.Longe.n.diſcere māli q̄ docere:præſerti abs te eruditiſſimo grauiſſimoq̄ philoſopho. Omnium primum hæc duo audeo ꝓfiteri:neceſſe uerbū copulatiuū ut dialectici uocāt:nec itē ſūmū eo loco apud ariſtotelē ſcriptū inueniri:quorum ēt alterū nō ſit admodū neceſſarium eſſe uero oio abſurdum:& ambo quidem hac ratione.Proponit Ariſtoteles ī hoc ꝓhœmii ſui principio ea q̄ in uniuerſo æthicorū opere præcepturus accedit.Ea uero duo ſunt præcipua ſecūdū duplicē finem eorū quæ expectuntur ī uita. Quædam.n. expetuntur ꝓpter ſe & pp aliud:quiddā uero pp ſe tātū:Sola fœlicitas ē:quæ expetitur pp ſe. Quippe quā conſecutus qui fuerit:nihil eſt reliquū in bōis:quod ſibi expetendū ducat.At reliqua bona oia & ſi pp ſe digna ſunt quæ expectantur.ea tamē natura ſunt:ut ēt cui contingerit ei nō ſatis ſint quominus aliqd appetat Nunquā.n.quieſcit hoīs deſyderiū:quoad nō id fuerit adeptus:ſupra quod bonū aliud ē nihil:Hoc āt cū ſūmū uocamus & ultimū & maximū bonum:tū uno cōiq̄ uerbo uel fœlicitatem uel beatitudinem. Recte igitur Ariſtoteles in huiuſmodi ꝓpoſitione a bonis ꝑticularibus rē ipſam aggreditᷣ:ut ex his quod oium ultimum ē ꝑ inductionē inferat.quis.n.ambigat:ſi finis cuiuſq̄ artis quo ad uitā actiuā appetitᷣ:tanq̄ bonum quoddam ipſius:& eodem mō quo ad uitam cōtēplatiuā:finis cuiuſq̄ ſcientiæ affectatᷣ.conſentaneū eē ut quidā ſit finis oium ultimus:ad quē reliqui referantᷣ:hoc eſt quod reliqua oia affectēt.bonum.n. & finis ut noſtri conuertuntur.Actio aūt duplex ē:iterior & exterior & qdē ea:quā græci.ενεργειαν.nōinant.Nos uero ſuo ꝓprioq̄ uerbo agilitatem:hanc uos pleriq̄ operationem apellatis aut actum primū. At exterior ſimpliciter actio dicitur ad quā ipſam interior ē ueluti dux ad res gerendas.Idem ēt de electione oſtendit:ſecundū quam omnis ē actio:Cum igitur cætera bona oia particulareſq̄ fines ad ultimū finē illū bonū quæ referantur.Subdidit Ariſtoteles non abſurdæ ſuperiores philoſophos pulchre oſtendiſſe bonum illud ſcilicet ſummum:quod omnia affectant:ideſt ad quod inferiora omnia referuntur.Quare ſi ſummum etiam appoſitū minus fuerit:intelligitur.Itaque quod propoſuerat latius ac dilucidius oſtenſurus:continuo ſubiicit differentiam quandam eſſe finium:cum alii ſint quædam.ενεργειαι.hoc ē interiores actiones ſeu agilitates tantū ut in ſpeculatiuis ſciētiis:alii ꝑter illas opera quædam:ut in actiuis facultatibus uſu fieri uidemus:& ita multa ꝑcurrens tandem docet:qui ſit agibilium omnium finis.Nam quod aiunt per diffinitionem dixiſſe Ariſtotelem bonum eſſe quod omnia appetunt ſtulta ſane definitio uideri queat:non ſolum quod nulla eſt copula huiuſmodi in textu græco:ſed etiam ꝙ ea deffinitio non magis boni eſſet:q̄ aliarum rerum prope innumerabilium.Quod ſi definiendi peritiam tenerent:nunq̄ in tanto uerſarentur errore.Præterea de hominis bono loquitur Ariſtoteles:non ignis:non lapidis:non pecudis.Et ita īfinita ſunt quodammodo:q̄ a tuis iſtis philoſophis deprauantur:corrūpūturq̄. Quo fit:ut eo ſis dignꝰ maiore laude:ꝙ nullum uelis errori locum apud te eſſe. Cæterum quod modo dicebam:hæc uelim:expendas argutius:& mihi ſententiam tuā liquido declares. Vale.ex Bononia ex ædibus noſtris pridie Idus maias. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ.S.D.

ADmonitionē tuam libenter admitto:ac probo.Idē etiā ex aliis audiui:Si res ut cœpit: ꝓſpere ſucceſſerit:nuſq̄ hinc mouebo pedem. Sin aliter acciderit:pro tēpore nauigabo:Nā neſcio quid moſtri inter hos inter ſe ciues latere audio quod nequid pariat magnæ calamitatis:non poſſum non uereri.Ego autem in oēm fortunā paratus ſum. Vale.ex Bononia.vi.kal.iunias. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus. Leonardo iuſtiniano.S.D.

NArrauit mihi Ioānes corbitius:quanta me beniuulentia complecteris:& q̄ de me nō modo amice:ſed etiam honorifice es locutus. Addiditq̄ te ꝓpediē effecturū:ut uel Venetiis uel patauii q̄ honeſtiſſime eſſe poſſē:quare nō eſſe opus:ut libros ſibi meos ad me darē: cum apud uos ſim q̄ honorificentiſſime futurus.Beniuolentia tua mihi certius nihil eſt. Itaq̄ mirandum non eſt: ſi de me ſēper amice atq̄ honorifice & ſentis:& loqueris. Tibiq̄ habeo gratias.ꝙ das operā & priuatim & publice:ut oēs intelligant me tibi eſſe cariſſimum. De meo autem ad uos reditu nihil eſt hoc tempore: quod labores.Ea enim mihi apud bononienſes cōditio eſt:ut hinc honeſte abire non liceat. Noſti tu ſane iampridē meum ingenium:q̄ pluris facio quod honeſtum eſt:q̄ quod utile.Itaq̄ rogo te q̄ poſſum diligentius:ut & libros & cæteras res meas cures ire ad me q̄primum.Hoc mihi facere gratius hoc tempore nihil profecto potes. Vale.ex Bononia Kal.iunlis.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Gaſparino bergomenſi.S.D.

GAleatius Mediolenenſis aulicus ducalis me adiit tuo nomine.atq̄ ſaluere iuſſit: petiitq̄ te facerē certiorem:quo in ſtatu eēm:quippe qui id a me intelligere cuperes. Ago gr̄as tuæ hūanitati:qd̄ tā beniuole mecū agis.Faciſq̄ nihil alienū a ſingulari meo erga te aio.Quod āt ſcire de me cupiebas:icciro paucis oſtendi:ꝙ is galeatius tum me primū adiuit:cū iam eēt equum aſcenſurus.Ego in italiam redii eo conſilio:ut Venetiis apud Veteres amicos uitam agerem.Exiſtimabamq̄ mihi honeſtiſſimā ꝓpo-

ſitam eſſe fortunam:ſed mea me plurimū fefellit opinio.Nam longe illic eram deteriore futurus conditiōe q̄ pro pactis promiſſiſq̄ deberetur.Itaq̄ cæpi ex tēpore conſilium.Meq̄ Bononiam recepi. Qua in urbe & ampliſſima & bonarum omnium artium ſtudiis munitiſſima honeſta omnia ſecūdaq̄ ſunt.Id quod ex optimis filiis tuis ioanne Auguſtino atq̄ Guiniforto cognoſcere potuiſti.Ex quibꝰ ipſis ego de omni re atq̄ ſtatu tuo certior factus ſum.Tibiq̄ plurimū gratulor:ꝙ apud eum es principem:quo hæc ætas nihil hēt neq̄ illuſtrius neq̄ præſtantius. Vale.ex Bononia pridie Idus iunias.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Ambroſio monacho Camaldulenſi.S.D.

QVod me nōdum uiſum tanta humanitate proſequeris:ut iam nō modo diligere: ſed amare etiā uidearis habeo tibi gratiam equidem ſingularem.Es enim ingenio & facili & perbenigno.Quas āt mihi laudes tribuis:eas aſcribo bonitati & manſuetudini tuæ.Non enim is certe ſum:quē tanti facere debeas.Itaq̄ non poſſum te non exiſtimare ingenti uirtute præditū:qui ea de me prædices:quæ eſſe oportet in eruditiſſimo eloquentiſſimoq̄ & ſapientiſſimo quodam uiro ac plane tali: qualem te iam binis litteris perſpicue eſſe dignoſco.Faciat deus ut aliquando:quod tantopere deſideras:una eē poſſumus quo mutuo conſpectu iucundiſſimoq̄ affatu uti liceat.Ad cætera uero quæ ſcribis:commodius dabitur reſpondendi tempus.Nam in præſentia publicæ occupationes me longiorem tecum eſſe non ſinunt. Vale.ex bononia.iiii.kalendas Iulias.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Antonio Capanorenſi.S.D.

ORationem quam petis:dedi ad te. Miror autem tam repente ea de re apud uos rumores increbuiſſe.Quod autem lætaris nomen noſtrum iam late per italiam in oium ore uerſari:ne me irrideas uereor.Nō enim is ſum:qui mei ipſius ſim neſcius.itaq̄ tibi cauēdū ē:ne aut me. aut te ipſū fallas:quorum alterum iniuſticiæ:alterū aſcriberetur imprudentiæ.Nec præterea te latet rumoribꝰ credi non oportere. Ego autem quantum anniti potero:dabo operam ne ſecundi iſtiuſmodi rumores falſi omnino extitiſſe uideantur. Vale.ex Bononia nonis Iuliis.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Victorino Feltrenſi.S.D.

ARiſtotelis artem ad Theodecten quod antea te monui:ex Conſtantinopoli dedi ad uirum clariſſimum Franciſcum barbarum eo conſilio:ut eas tibi reddendas curaret.Quod ab illo factum non eſſe miror:itaq̄ uelim:ad eum litteras des:atq̄ libros repetas:quos ſi minus q̄primum ad te miſerit:tunc ego iuſta utar expoſtulatione.Quod de meo ſtatu uis certior fieri.nos hic ualemus perbellæ.Suntq̄ nobis ſecunda omnia:id quod indies magis fortunet deus. Vale.ex bononia.iii.Kal.Auguſtas.Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Bartolomæo fracanzano.S.D.

TRiplicem eſſe uitam hoibus præcipue expetendam præſtantiſſimi philoſophi tradiderūt.Cōtēplationis:Actionis:fruitionis.Contemplatiua tota ē animi:cuius ſapiētia dux eſt. Actiua corpi maxime opitulatur:quam prudentia moderatur:& regit.Quæ uero in fruendo uerſatᷣ: eam referunt ad uoluptatē:q̄ ipſa qualis ſit:difficile eſt dictu.Et ne id quidē mirū: habet.n.magnos oppugnatores.Nam q ita ſtatuit uoluptatē:ut nihil habeat cū rōne cōiunctū:is ab eneruata pecude nihil differt. ſed quæ uoluptas eſt ſecundum honeſtatem:hanc non multo ea puto inferiorem ſi recte uelimus interprætari:quæ uera uoluptas & chriſtiana.Eſt enim poſita & conſtituta in ea animi ſecuritate tranquillitateq̄ in qua nulli inſunt ſtimuli:nulli tumultuarii motus:nullæ perturbationes.Et hanc quidem græci.αλυπιαν.alypian nominant:quam nos haud abſurdæ appellamus indolētiam. At ſunt:qui inſimulent uoluptatem eē ſolius corporis ac turpem:quaſi cum dicimus tuæ mihi litteræ uoluptatem incredibilem attulerunt:nō animum lætari dicamus:ſed corpus:& id turpiter.Excedat e medio iſtiuſmodi omnis calumnioſa interprætatio:& ad animum enim & ad corpus refertur uoluptas:Nec aliam id uerbum ſignificationem apud nos habet:quam.ηδονη.hedone habeat apud græcos. Hedone enim & animi ē & corporis:poteſtq̄ honeſta & turpis eſſe ſecundum aut rationis aut temeritatis uſum.Præterea æque inter animi bona uoluptatem repoſuit Ariſtoteles ac prudētiā & uirtutē.Nec ſane uero:ut mihi uidetᷣ:inſimulant epicurum:quem uoluptariū ac laſciuū dicunt:cū illū & temperantem uirū fuiſſe cōſtat & eruditū & grauem.Cuiq̄ præter crebriora mordacioraq̄ cauilla:qbus in cæteros philoſophos utebatᷣ:aliud arbitror obfuiſſe nihil:Cæterum cōſtat eum uirū nō de corporis:ſed de aī uoluptate & ſenſiſſe & diſſeruiſſe. Sed ut epicurū reliquoſq̄ illiꝰ priſtinæ antiquitatis philoſophos:qbus uerus deus oio erat ignotus:omittamus:ego eā arbitror laudabilē uoluptatem & maxime expetendā:q̄ ex intelligentia ueritatis:& ex actione totius honeſtæ uitæ conflatur. Veritatem uero in iis rebꝰ ſitā exiſtimo:q̄ ſunt icōmutabiles & eternæ.Quid āt aliud ſit huiuſmōi ꝑter unū & imortalē deum: haud quaq̄ intelligo.Actiōes uero ad ueritatis itelligentiā ita iudico oportetᷣ accōmodari:ut ſciamus eas ois ad imperiū ſapientiæ eſſe referēdas.Sapiētia.n.ſola eſt ea:q̄ tanq̄ regina quædā & imperatrix ſeq̄ ipſa cōtēta quo rerū iſtarū inferiorū & tēporaliū cura oi ſoluta in ſempiterni ac ſupremi illius boni lucē & intendat & figat intuitū:cæteris morū uirtutibus prudentiā præficit:quæ præbitoris inſtar ꝑ ſingulas actiōes ſingulis pro ſuo cuiuſq̄ officio faciunda tribuat.Moralis igitur uirtutes ois ad prudētiā referamus:oportet: quæ rōnis ē uirtus:at prudētiæ ſapiētia dominatᷣ:quæ tota eſt intellectus.Qui āt ita uexerit:qui hūc negat i ſūma uolptate uerſari ac plane fœlicē & beatū eē:is mihi nō ſtultus modo:ſeu fatuus & iſanus uidetur exiſtimādus.Quid n.huic obeſſe q̄at:quo minus ſemꝑ ſit cōpos ſui:& nō mō nulli ſeruiat turpitudini: ſꝫ honeſta ſp & cogitet:& loquatᷣ & faciat?Gratulor igitᷣ mi Fracāzane tuis laudatiſſimis uitæ iſtitutis:q te ita cōtēplatiue uiuēdi regulæ dicaris:ut ab aſſiduæ actōis morūq̄ uirtutibus nūq̄ abhorreas:qn potius unus ſis:q æq̄ oibus proſi &

cõſilio & ope atq ipſi tibi:tãq tibi uoluptatē cēſeas eē maximã:ſi bõitatis tuæ pĩcipes ols efficias q̃ ſe hoies eē q̃ pecudes maluerit. Quos ego de te rumores cũ audio:audio ãt quotidie:ita lætor p nr̃a uetere bēiuolētia:ut p̃ lætitia uideat aliq̃ attolli atq exiliri. Quid aũt futurũ putes ſi deſ unq̃ ut una eſſe poſſim? Id uero cũ hoc tēpore nobis ſit interclu ſũ:tuæ erit uel hũanitatis uel officii:ut uiciſſitudine litteraꝝ tollaſ ois corporũ diiunctio. Hoc erit utriq noſtrũ nõ minus facile q̃ iucundũ. Vale. ex Bononia Kal. Auguſtis. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Ioanni Auriſpæ. S.D

ANtonius Capanorenſis:q a principe Lucenſi orator it ad Venetos ē mihi ab ipſa adoleſcētia cõiunctus tãta familiaritate:ut uix mihi eius cõſuetudine ſit dulcius qcq̃. Nã & patauii ante meam nauigationē in Thraciã fuimus cũ diſcipuli & ea ē urbãitate morũq elegantia:ut uel ipſos lapides exercitare queat in amorē ſui. Nã qd loquar de p̃ſtãti hois ingenio & facũdia:quid d̃ liberalitate & animi gratitudine. Dignus eſt profecto quem ames:quod ſi feceris egregiæ:me nõ mediocri abſte beneficio affectũ indicabo. Vale. ex Bononia pridie Nonas Auguſtas. Mccccxxviii.

Franciſcus philolphus Nicolao fabæ philoſopho ac medico. S.D.

PRidie Idus Maias unas ad te litteras dedi qbus ad id reſponderã: qd ex me q̃ſieras de Ariſtotelis textu i p̃hœmio primi libri æthicoꝝ ad Nicomachũ filiũ circa pricipiũ. Quæſieras.n. ſit ne i textu græco:ideo bene oſtẽderũt ſũmũ bonũ:qd̃ oia appetũt:an poti9 bonũ eē:qd̃ oia appetũt. Ipſe ãt reſpõdiſſe memini neq ſũmũ iueniri apd̃ græcos:id qd̃ fœlicitatē p iductionē ſignificaret:nec ſtē eē qd̃ ipſũ uerbũ:quãdã p̃ſeferre uidereſ uel definitiõis uel deſcriptionis ſpeciē. Multaq i eã rē ſũ locut9: q̃ tibi audio pbari:utpote q̃ a philoſophiæ p̃ceptis nõ abhorrẽt: At ego ſane cupiebã te differẽtē audire:qd ea de re ſẽtires. in p̃ſentia uero poſteaq̃ admiſiſſe te aiaduerto:q̃ p id tpis ſcripta ab me ſũt illa ad te epiſtola: aperte loquar:ut textus ille apud græcos habet:dicit.n. Ideo pulchre oſtẽderũt bonũ qd̃ oia appetũt. Noſtri n. finē & bonũ iuicē cõuerti. Quare cũ pposuiſſet oēm artē & oēm ſciẽtiã eodẽq modo & actionē & electionē bonũ quoddã appetere:ex iis cõcluſionē quãdã inducit ſupioris philoſophos pulchre oſtẽdiſſe uel ẽt affirmaſſe:aut ſtatuiſſe poti9 bonũ:ſcilicet illud:qd̃ oia appetũt:nõ.n. rõne ſolũ:ſed ẽt ui naturæ oia feruſ ad ſinē ſuũ. Hãc aũt propriã eſſe ac uerã Ariſtotelis ſententiã patet alio loco:cũ in ſecũdo magnoꝝ æthicorũ libro de uoluptate loquẽs:quã ipſam bonũ eſſe uult:ita ſcriptũ reliquit ad uerbũ: ppterea uidereſ uidelicet uoluptas eē bonũ:qd̃ hanc oia appetũt. Ex qbus qdē uerbis haud obſcure patet: Ariſtoteleꝫ intellexiſſe de bono rei ſenſitiuæ quod nõ cadit neq in ignem:neq in lapidē:neq i aliud quicq̃:quod ſenſu careat. Sed hac de re alias. Habes tu ſane:& qualis ſit apud græcos Ariſtotelis textus:& quo pacto intelligi oporteat. Nã reliqua tu pro ſingulari tua eruditione & ingenii magnitudine:ſũmaq prudentia ſi uniuerſum Ariſtotelis prohœmium diligenter cõſyderare uolueris:dilucide perſpicies: Inuenies enim multiplicibus finibus unum tandē offerri finem:ad quē cæteri oēs ſint referendi. Vale. Bononiæ ex ædibus nr̃is nonis Auguſtis. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Pallanti Strozæ equiti aurato. S.D.

BOnonienſis huius reipublicæ ſtatus qbus pcellis agitari ſit aſſuetus pximis diebus:& quãtũ iaꝫ ipẽdeat naufragiũ:q̃a noui ñ eē obſcuꝝ tibi:illd̃ dũtaxat ſignificabo: rē oēm eē penes cãnetulos Alterius factiõis princeps magna ex pte uitæ magiſq̃ decoro cõſulẽtes: urbeꝫ deſeruerũt alii alio ſe recipientes Nicolaus Tholentinas. quē ſub fœderib9 interpaci ſcẽdũ cãnetuli cũ magna cõiuratoꝝ manu ductu Lodouici ſeuerinatis clã adorti:ingẽti detrimẽto affecerãt: Immolã fugiẽs contendit:ubi etiã eſſe in hãc diē cũ reliquiis exercitus narraſ. Ioãnes eius filius:q a p̃re datus Bononienſibus obſes fuerat neqd tranſeuntes milites aut iniuriæ:aut maleficii:in Bononienſi agro inferrẽt: poſt has ppetratas inſidias i carcerē eſt cõiectus. Hic oia tumultuaria ſunt atq turbulẽta. Cardinalis harelatẽſis Lodouicus q in hac urbe pro martino pontifice Maximo legatũ geſſerat:erepta ſuppellectili p̃cioſiſſima & maxima amiſſiſq bonis omnibus:hinc abire permiſſus eſt:uel expulſus potius. Quæ futura ſint ipẽ cõiectato. Quare ſequi inſtitui adhortationem & conſilium de me tuum. Haud.n. debes eſſe oblitus:quæ mecũ nuper locutus es: cum hac iter faciens ex Brixiana obſidione:uel deditione potius in patriam reuertiſti. Si honeſta mihi apud uos conditio propoſita fuerit:iſtuc ibo. Vale. ex Bononia. iii. Kalen. Septembris. Mccccxxviii.

Franciſcus Philelphus Ioanni auriſpæ. S.D.

SVnt hic oia pcellaꝝ tēpeſtatumq pleniſſima ob hanc reipu. ab eccleſiaſtica dictiõe defectionem Deus bene uertat. Bononienſes ipſi de ſe uiderint. Ego mihi atq rebus meis oio cõſulere conſtitui. Nõ.n. tutũ eſt muſis iter gladios ſiccaſq uerſari: iã ciuili cruore madet oia. Nullus hic otio: nullus paci relictus ē locus in tantis diſcordiarũ ſeditionũq fluctibus. Itaq florentiam petã:neceſſe ē. Nec ſum oblitus cõſilii tui. Sed neceſſitati parẽdũ ē. Tu ſi qd melius hẽs:oſtẽde. Vale. ex Bononia idibus ſeptembribus. Mccccxxvii.

Franciſcus philelphus pallanti Strozæ equiti aurato. S.D.

QVod ſapiẽtis dicto illo admõemur:quoniã tẽpus cognoſcẽdũ eſt admittere cogimur cõditionē q̃ offertur:p̃ſertim cũ ſubdideris fore:ut i pximũ annũ plus mihi ſalarii detur. Quare quos trecẽtos aureos mihi recipis in hũc ãnũ noie tuæ florentiſſimæ reip. ita mihi datũ iri uolo:ut ſine quotidianis moleſtiis ii mihi ſuis tẽporibus numerenſ. Exiſtimo tibi cõſuetudinē meã nõ eſſe ignotam modo fœnerari nõ didici ſed ne parcus qdē eē: Haud.n. cõſueui unq̃ ſeruire nũmis:ſed iis poti9 uti p ſeruis. Veꝝ hæc tu p tua benignitate q̃ amiciſſime curabis. Ego me interim accingã itineri. Vale. ex bononia. xiii. Kal. octobres. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Nicolao nicolo. S.D.

QVod ad conſtitutũ diē florẽtiæ me nõ uideris:aliud nihil fuit in cã q̃ inopia mulionũ. Nam ſine mulis:qb9 & libri & reliq̃ ſupellex quã ab uſq Cõſtãtinopoli in italiã aduexi mecũ: iſtuc cõuehe

turpedē hic mouere minime decreui. Itaq ſi hoc laboris p tua hũanitate capeſſeris:rē mihi facies nõ min9 gratam:q̃ neceſſariã. Mulis mihi ſex opus ē. Quod p̃tiũ p cõuectione pepigeris:liberrime præſtabo. Quæ mihi Coſmi medicis nomine polliceris:& audio libenter:& ut ei me cõmendes:te rogo. Ambroſium Monachum ut meis uerbis ſaluere iubeas:a te peto. Vale. ex Bononia. pridie Kal. octobres. Mccccxxviii.

Franciſcus philelphus Bartholomæo fracanzano. S.D.

QVeris qd ego de uirginitate ſentiã:cum ſint nõnulli:q eã uirtutē eē negent. Nõ.n. tẽperantiæ eē ſpeciē nec ullũ eius extremũ:qd̃ inter parũ nimiſq uerſaſ:ſed cõtrariũ prorſus. Rē ſane q̃ris non paruam neq cõtenendã:ut q cælibatũ cõiugio p̃tuleris:nã quã in muliebri ſexu uirginitatē dicimus:eã i uirili nõ uirginitatē:ſed cælibatũ priſci uocãt:cupias p tua in me ſingulari beniuolentiã tuã ai grauē pbatiſſimãq ſniam meis ẽt aliqbus rõnibus cõfirmari. itaq altius mihi repetẽdũ ē: quo nõ ueritati minus ſatiſfaciã:q̃ tibi homini amiciſſimi & optimo. Omniũ primũ hoc nobis ppoſitũ eſſe uolo ita cõiugiũ uirginitati ſubiici: ut parē numeꝝ impari. Quæcũq paria in arca Noe ſuata ſũt aialia: ea immũda fuiſſe qs ambigat Et unus ē deus:& numero deus impare gaudet. Vt igſ impar numer9 mũdus ē ita paria oia immũdiciæ ſũt obnoxia. Quod ẽt idē poeta Vir. Platõe Pythagoricoſq ſecut9 cũ minime ignoraſſet:facit i. vi. æne. lib. Deiphœbũ talia locutũ. Ne ſæui magna ſacerdos diſcedã. explebo numerũ. reddarq tenebris. Reſpõdet Iquã Deiphœbus turbatæ Sybille:ne ob p̃ſentiã cõfabulationẽq ſuã iraſcaſ:qm̃ continuo diſcedet:numerũq diminuet:iparē. ſ. & ternariũ. Nõ.n. huiuſmõi numerus cõueniebat apud manes: qbus ẽt dũ uano gẽtiũ more ſacrificareſ:nõ ipari:ſed pari numero aræ dicabanſ duæ. Nã diis ſuperis tris aras poni mos fuerat. Verſabaſ.n. ſupſtitioſa illa gẽtilitas i eo quoq errore:ut & bonos quos uocabat:& malos deos uenerãdos opinareſ:alteros qdē:ut eẽnt pfuturi:malos ãt:ne nocerẽt. Nõne idē Maro platonicus quidã Pythagoricuſq poeta in ai quoq partione ternario ipariq numero uſus ē. Quid.n. cũ ait Celſa ſedet æolus arce ſceptra tenẽs. Mollitq aios & tẽperat iras:aliud ſẽſiſſe arbitremur poetã prudẽtiſſimũ:quã ai rationē:cuius ſedē in cerebro tãq̃ in arce eē uoluit:eiuſq & cupiditates & iras in carcere q̃ſi quadã intra p̃cordia ſecurq relegatas æoli ſceptro:hoc ē rõnis impio molliẽdas tẽperãdaſq ſubiecit. illã qdem imparis numeri cõcluſione p̃fectã eſſe:duas partis reliquas imperfectas. Totum autem in ſe numerum & imparem eē eundēq perfectum! Sed quid poetarum:quid philoſophorum:qd gentilitatis illius uane utimur teſtimoniis: Vnde hauriamus aut locupletius:aut uerius argumentum:q̃ ab eo: quod & ſolum & ſemper eſt: & idem per ſe ſubſiſtiſ. Vna eſt diuina eademq ſubſtantia. Hac in tribus æqualiter abſoluteq pſonis ineſſe & apte dicim9 & indubitato credimus. Nã q̃q̃ deus:q infinitus ē:nullo numero capi poteſt:numerũ tñ nõ aſpernaſ: in eo enim quod tris eſſe dicimus:in eſſe numerũ qs negarit! Quod ſi eũ cõſiderare uoluerimus:q ſit tres:numeꝝ non eſſe inueniamus. Nec ſane mihi uideor ignorare eos numeros:qui ad ſeipſos recurrunt in ſuis partibus illis:qua in ſũmam redactæ fuerint pfectos dici ſolitos:& eos rurſum dici impfectos: quorũ iſtiuſmodi ptes: ubi ſimul ducanſ:nequeunt eoſdē:implere numeros quoꝝ ipſi ſunt partes. Nã quoꝝ numeroꝝ partes etiaꝫ excedere reperiuntur:tum abundantis:tum pluſq̃ pfectos nominari manifeſtum eſt. at qui in numero ternario:ob quē ipſum quoq Ariſtoteles diuinã ſantificationē uenerationẽq introductã eſſe teſtatur: eaꝫ uideo ineſſe perfectionē:qd̃ nulla ē parte mãcus:ſed plane totus:quippe qui & principium habet:& medium: & finem. Ac ne in re perſpicua uideri uoluiſſe:ut iuuenis:argutior inſimuler:num ulla paris in trinitate:an imparis numeri rõne utimur: At uos ois numerorũ paritas:ad unius eius:quod cuiuſq numeri & principiũ eſt & cauſa:referſ imparitatē:ita quæq pariũ pfectio ipſius in paris pfectioni ſubiecta ē:ut agenti patiens. Ex quo ſit:ut pfectio coniugii. quod aut in remediũ incontinentiæ aut ad procreandos liberos eſt inuentum & conſtitutũ:lõge ſit inferior perfectione uirginitatis & cælibatus:quæ ipſa ſua quadam ui naturaq laudatur:eoq pluris ducitur. quod nõ præcepti ui cogiſ:ſed offertur ultro. Et matrimonio quidē creſcit:ac multiplicatur hominum genus:terraq repletur. Virginitatis aũt & cælibat9 bono chorus quaſi quidã angelicus augetur cæluq repletur. itaq tibi mi fracãzane nõ poſſum nõ gratulari:qui militare Chriſti & uirginale ſagulũ coniugali ocioſæq togæ ſæculi prætuliſti:qui humanũ omnem fulgorem ne minima quideꝫ coruſcatiõis ſcintilla cũ ſplendore cæleſtis gloriæ conferendum exiſtimaris. Induiſti te inquã Bartholomeæ mi dilectiſſime Chriſti ueſte:& ea quidē ueſte:quæ unius eſt impariſq numeri. Hanc ut incorruptam puramq tueare:te nõ ſolum hortor:ſed etiam rogo: Verum decepiſti Philelphum tuum quē olim religiõem diui Benedicti inire cupientem:cum Venetiis ageret:anteq̃ in Thraciã nauigaret:ne id faceret:hortatus eſt: cum diceres fruſtra me tã longũ ſtudiũ ſuſcepiſſe:ſi ætatē oēm in tẽplo diui Georgii cognomento maioris orãdo contererem. Nec tñ accuſo iudicium tuum. Ita enim uiſum ē immortali deo. Itaq ut tua tu: ita ego mea ſorte contentus ſum:quo ipſe mihi faueas apud ſuperos:ego autem apud homines tibi. Hoc enim pacto cum omnia amicis cõmunia ſint:& cæli uterq & terræ gloriam conſequemur. Sed tu eo es fœlicior iudicandus:quod uirtute quadam heroica clarus eris. Nam ego ſatis ſim habiturus:ſi coniugii lauder apud homines. Quod auteꝫ ſcire uis:quot ego in præſentia ætatis ſum annos natus:accipe breuibus. Ago ætatis ãnũ trigeſimũ:qppe: q natus ſim anno a Chriſti natali die trecẽteſimo nonageſimo octauo ſupra annum milleſimum: & id qdem ad octauam Kal. Auguſtas. de hac urbis conditione nihil eſt:quod ad te ſcribam. Agitantũr enim omnia pcellis ac fluctibus: Nec multum a naufragio abſumus. Vale. ex Bononia nonis decembris. Mccccxxviii.

Franciſcus phi. Andreæ cõſtãtinopolitão theologo ordis p̃dicatoꝝ ac rhodioꝝ archiepõ. S.D.

LItteras tuas ex urbe Roma cum libenter uidi:tum lectitaui q̃ iucundiſſime. Erant.n. nõ grauiſſimæ ſolum:ſed etiam locupletiſſimæ teſtes ſingularis tuæ erga me caritatis. Quod ãt me hortaris: iſtuc ut q̃primũ ueniã:id mihi hoc tẽpore neq̃q̃ eſt integrũ. Nã florentinis obſtrictus ſũ in an-

num docendi munus. Nec mihi quicq̃ duco honorabilius fide. Quã ſi pateret meo aliquo emolumẽto iſti mã fieri: rumores quos increbuiſſe clariſſimos de me ſcribis apud ſũmũ põtificẽ: leuiſſimos redderẽ ac mẽdacis. Verũ cũ p ſtudii uacatione: dabit: ibo in urbẽ Romã: & qđ me mones: q̃ diligẽtiſſime tuebor. Quãdo autem hinc mihi mouẽdũ ſit: nõ ſatis ſcio. Dominicus. n. Capranicanus qui electus firmanus p Martino ſũmo põtifice legatus apoſtolicus maximus uiribus urbẽ obſidet: oppugnatq̃ cõſtantiſſime: nondũ mihi concedere uoluit tuti itineris litteras. Quid ãt in cã ſit: ignoro. Tu interea temporis. Vale. & qđ ad tempus ſis i Thraciã Rhodũue ſoluturus: me tuis litteris certiorẽ facito. Ex bononia. Idibus decemb. Mccccxxviii.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ Sarzanenſi. S. D.

QVam mihi uerbis reuerẽdiſſimi Cardinalis tui imo nſi cõditionẽ pponis apud nobiliſſimũ iſtũ munificẽtiſſimũq̃ pricipẽ Nicolaũ æſtenſem: & ſi putilis ẽ atq̃ honorifica: eã admittere nequaq̃ poſſum. Sum enim florentinis obligatus annuo docẽdi munere: & id quidem ornatiſſime. Itaq̃ immortalis gratias ueli agas noie meo iſti humaniſſimo patri: cui me ſi diligentiſſime cõmẽdaris: rem facies amicitia noſtra admodum dignam. Vale. ex Bononia. xiiii. Kal. Ianuarias. Mccccxxviii.

℄ Franciſcus philelphus Bartholomæo fracanzano. S. D.

QVo frequẽtiores eunt ad me litteræ tuæ: eo maiore afficior uoluptate. in iis. n. lectitandis uideor & eſſe & loqui tecũ. Qđ aũt mirari te dicis a me uoluptatẽ laudari: cũ a Cicerone in q̃ſtiõibus tuſculanis & in libris de finibus bonorũ & malorũ apprime uituperet: nihil ẽ opus: ut mireris. Nã qđ cicero in aliis repræhẽdit: i hoc ipſe pſæpe peccat. Litigat. n. de uerbo: rẽ negligit q̃q̃ ne de uerbo q̃dẽ recte ſẽtit: Nã qđ uoluptas nõ oĩs ſit turpis: imo ſæpe ẽt honeſtiſſima cũ alia plæraq̃ eius ſcripta: tũ epiſtolaꝝ libri iſinitis i locis liq̃do declarãt. Præterea ſi bonũ ẽ ſcđm Ariſtotelẽ: qđ oĩa appetũt: nũ minus oĩa quæ ſenſu mouẽt: natura appetũt uoluptatẽ? Quod ãt ẽ ſcđm naturã: nũ id bonũ nõ ſit? Nã de ai uoluptate: q̃ ab honeſtis actiõibus pficiſcit: quæq̃ ex cotẽplatiõe ueritatis & dei capit maxĩa: nõ eã quiſq̃ neget eẽ bonũ & maximũ quidẽ bonũ? At referti ſũt grauiſſimorũ philoſophoꝝ libri: Ariſtotelisq̃ i primis ſubtiliſſimis & firmiſſimis quæſtiõibus: quibus & probatur prudentiſſime: & laudatur egregie uoluptas: Qua de ipſa pluribus ad te ſcriberem: ſi eſſem ocioſus: Sed cui eſſe ocii quicq̃ poſſit iter arma bellorumq̃ fragores: At qui dabitur tempus: ut ſpero: quo & tibi ſatiſfaciam & alios nonnullos iſtiuſmodi iprudentia una mecum liberabo. Nunc ignoſce breuitati meæ. Vale. ex Bononia pridie Kalen Ianuarias. Mccccxxviii.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ ſarzanenſi. S. D.

EGo mi Thoma dilectiſſime ſum Florẽtinæ reip. iam obſtrictus annuo munere. Itaq̃ aliã nullã cõditionẽ poſſũ amplecti. Quid. n. dedecoroſius: q̃ uel eſſe: uel hẽri leuẽ? Nã ſidẽ minus ſeruare hoĩs ẽ nõ iiuſti ſolũ: ſed ipii. At ſcio nõ mõ reuerẽdiſſimus pater cardinalis tuus id ab me factũ iri nollet: ſꝫ nec ẽt tu q̃ ſpeculũ es imagoq̃ & pbitatis: & grauitatis. Vale. ex Bononia pridie Kal. ianuarias. Mccccxxviii.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S. D.

DAmnas tu auriſpa cõſiliũ meũ: qđ noli eã cõditionẽ admittere: quã humaniſſim⁹ cardinalis bononiẽſis Nicolaus uir ſanctiſſimus mihi pponit: ſcribiſq̃ futuꝝ: ut me pœniteat mei inſtituti ſi maluero Florentinus: q̃ magnanio iſti principi Nicolao marchioni gratificari. Addiſq̃: ut mihi ante oculos ponã & Manuelẽ noſtrũ chriſoloram doctiſſimoꝝ uiroꝝ oium huius tẽpeſtatis princip ẽ: dum uixit: & alios nõnullos eruditos ac diſertos hoies: quoꝝ nemo diutius potuit agere florentiæ propter uarias quorũdã inſidias: quorũ inuidẽtia terra cælũq̃ uexat. At ego tibi paucis reſpõdeo. Et oium primũ maximas tibi & ago: & habeo gratias: qđ amiciſſime cõſulis rebus meis: ſed qd faciundũ ſuades. Nũ ut alicuius utilitatis gratia: qđ honeſtũ ẽ negligã: An es oblitus nihil apud me minus habere põderis: q̃ rei pecuniariæ rationẽ. Fidẽ dedi reip. florentinæ: quã certe inuiolate cõſtanterq̃ ſeruabo. Nec ulla patiar utilitatis ſpecie meæ initia hæc iuuentæ cuiuſq̃ leuitatis nomine accuſari. Inuidẽtium ãt morſus animi grauitate atq̃ magnitudine me facile uitaturum ſpero. Quod ſi minus mihi diu licuerit: operam dabo: ut aliorum id culpa factum iudicetur: non mea. Vale. ex bononia Kalen. Ianuarias. Mccccxxviii.

℄ Franciſcus philelphus Leonardo arretino. S. D.

NVlla ego in culpa ſum Leonarde arretine: qđ ad cõſtitutũ tẽpus ad uos nõ ierim. Scis. n. urbẽ hanc nõ obſideri modo ab eccleſiaſticis uiribus: ſed die noctuq̃ acerrime oppugnari. Hi prio q̃ reipu. præſunt: mihi abeũdi nullã dabãt facultatem. Qui ubi ab me multis fatigati tuꝫ præcib⁹: tũ ẽt quãdoq̃ cõuitiis expoſtulationibuſq̃ eã ceſſere: tum legatus apoſtolicus q̃ Martini põtificis maximi uicem in caſtris gerit: Dominicus capranicẽus tuti itineris litteras petenti mihi nullo pacto i hãc diem tribuit. Itaq̃ haud ſcio: qd ipſe ſum facturus. Verſor pfecto in maximis ai curis. Nec qd cõſilii capturus ſim: noui. Niſi fortaſſe mihi iucundũ putes aſpectũ quotidianũ gladioꝝ ac ſæuiciæ: cũ aliis laqueis gulæ frangũt: alii obtrũcãt alii ſcidunt i ptes: alii defodiũt: alii trucidãt. Quid plurib⁹. Oia hũano cruore madẽt. Iure ne: an iniuria: nõ ẽ meũ iudicare. Nã i ciuitate factiõibus ſeditiõibuſq̃ ardẽti nihil ẽ tã iiuſtũ: tã ipiũ: qđ minus deſ & pietati & iuſtitiæ. Hac in re unũ remediũ dari poſſe intelligo: ut publicis ueſtræ reip. litteris cõtendat ab hoc legato apoſtolico: ut me ad uos libere ac tuto ire patiat. Tuũ igit fuerit id q̃ primũ curare. Quod ſi feceris: re certo intelligo: ut propediẽ iſtic mutuo colloquio & quotidiana cõſuetudie nobis inuicẽ uti liceat. Va decus litterarũ & eloquentiæ: meq̃ ut facis: ama: ex Bononia. Idibus Februariis. Mccccxxix.

℄ Franciſcus philelphus Gabrieli mauro. S. D.

NIhil mihi fuit iucũdius tuis litteris Gabriel mi cariſſime: quibus humanitatẽ tuã ac morũ ſuauitatẽ bonitatẽq̃ ingenii ita repræſentas: ut te corã aſpicere: alloq: & cõplecti uidear. nõ poſſum mihi non

lætari: qđ ſtudiis olim meis ac lucubrationibus i e adoleſcẽte inſtituẽdo: id me uideã cõſecutũ: ut florẽtiſſimus ſenatus tuus talẽ ſit uiꝝ te habiturus: q & ãpliſſimæ patriæ futurus ſis ornamẽto: & amicis adminiculo atq̃ uoluptati. Incũbe igit p uiribus: teq̃ ãplificãdæ gloriæ totũ dede. Nõ multos hiturus eſt nobiliſſimus ſenatus tuus ſimilis tui. Noui acrimoniã ingenii tui: noui magnitudinẽ ai: noui cõſilium: noui pbitatẽ. Nihil hẽt tua reſp. te uno cõtinẽtius: nihil moderatius: nihil ad oẽs pclaras actiones: aut ſplẽdidius: aut ſtrenuum magis. Sed qd ego fruſtra ſim lõgior: q ita uideat te adhortari: q̃ſi nõ p te ſatis: q & puidẽdo: & cõſultãdo: & agẽdo nulli rei deeſſe poſſis. de fratris tui Dominici morib⁹ quæ ſcripſiſti: nõ potui nõ dolere. Sꝫ tu fer oia moderate: ætas. n. fortaſſis eius ai acerbitatem aliqñ ad maturitatẽ aget. Quod ſi ſecus accidat: tu te ipſo cõtentus eſto. Ego qđ ſcire uis: bene ualeo cũ uniuerſa familia: migraturus breui Florẽtiã ubi honoriſice & cõmode ſum futurus. Titum Liuiũ meũ cõmendo tibi. Vale. ex Bononia pridie Kal. martias. M. cccc. xxix.

℄ Franciſcus philelphus Leonardo arretino. S. D.

LErunt ad me tãdem litteræ ex caſtris a legato apoſtolico: quibus tuto hinc ad uos ire permittitur. Itaq̃ ad triduũ aut q̃triduũ Bononia abibo: Forũ Corneliũ uerſus: ita. n. quã Immolã appellare libet. Nã illud iter lõge tutius eſt hoc tpe pp hoſtiũ caſtra: q̃ a reliquis partibus urbi adiacẽt: q̃ qđ recta florẽtiã agit. Intellexi deniq̃ qd in cã fuerit: qđ hæ litteræ ante hunc dieꝫ mihi negatæ ſunt Conſpirarãt nõnulli ciues ac ſacerdos quidã ex ordine eremitarum pro Martino pontifice maximo contra hãc remp. Et quia legatus credebat certo urbe ſe potituruꝫ: nolebat me hinc abire. ſed ea conſpiratio & detecta eſt: & de coniuratoribus omnibus ſupplicium ſumptum. Quare legatus ſpe ſua fruſtratus: ultro litteras ad me miſit. Tu me inclytis principibus iſtis tuo amore & commendatum: & carum reddito: tibique in primis. Vale ex Bononia Pridie Nonas Apriles. Mccccxxix.

℄ Franciſcus philelphus Franciſco barbaro. S. D.

EX Immola haſce lr̃as ſeptimo idus Apriles ad te dedi: cũ eẽm poſtridie Florentiã petitur⁹. Quid enim diutius bononiæ expectarem in tãta gladiorum impunitate? Me plurimũ miſeret illius afflictæ urbis: quæ omni facinori. omni immanitati eſt: diritati expoſita. Ibi quicqd cuiq̃ collibuerit: licet. Nullus eſt clementiæ: nullus cõmiſerationi locus. Quare & ſi nihil mihi metuendũ erat: quippe qui omnibus eſſem cariſſimus: tamen omnia metuebam in tãta ciuiũ cæde. Spero mihi florẽtiæ forte ſecunda omnia: ſi quidem locus erit doctrinẽ & innocentiæ. Qua in urbe cum fuero: ſcribam ad te pluribus. Nunc ex itinere prolixiori mihi eſſe non licuit. Vale. ex immola. vii. idus apriles. Mccccxxix.

℄ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano. S. D.

ERipui me tãdem ex bononiẽſi naufragio: quo tota urbs perit. Petoq̃ Florentiã: quo ſum & honorifice: & pulcherrimis quidem præmiis publice accerſitus. Itaq̃ nõ mireris: ſi in præſentia paucis tecum egi: hæc enim ex itinere ſcripſi tibi. Cum Florẽtiæ mihi per otium dabitur: plurib⁹ tecum agam. Interea tpis rogo te per humanitatem tuã perq̃ meã in te obſeruantiam: ut memineris mei: librorũq̃ meoꝝ q̃ diligẽtiſſimã curã geras. Vale ex Immola. vii. idus Apriles. Mccccxxix.

℄ Franciſcus philelphus Marco ſympomano philoſopho atq̃ iureconſulto. S. D.

QVod me antea tuis humaniſſimis litteris monuiſti: ut me ex bononienſibus fluctibus in tutum aliquẽ portũ reciperẽ: id tãdẽ cũ primũ licuit: feci. Proficiſcorq̃ florentiã: hæc. n. ex itinere ſcripſi tibi. Scio maluiſſes p tua ſingulari erga me beniuolẽtia: apud uos eſſem q̃ optie de me meritos: Et idẽ ego maluiſſẽ. Quod ſi ea mãſiſſet me cõditio: cuius gr̃a ex Thracia ad uos ſoluerã a uobis nũq̃ abiſſẽ. Quo factũ ẽ ut neceſſitatẽ ſequar: nõ uolũtatẽ. Vale. ex Immola. vii. idus Apri. Mccccxxix.

℄ Franciſci philelphi Epiſtolam Liber Secundus.

Franciſcus philelphus Antonio luſco ſecretario apoſtolico. S. D.

GRatulatio tua Antoni luſce nõ debet mihi nõ pbatiſſima uideri: nã & uir es optius: & mei certe amãtiſſimus: haud. n. oblitus ſum: & q̃ mecũ olĩ Vicẽtiæ: cũ eſſem cõſtãtinopoli nauigaturus: locutus es: & quãtã mihi beniuolentiã oſtendiſti. At meã rurſus erga te obſeruãtiã aiaduerto te memoriter meminiſſe. Itaq̃ maximas habeo tibi gr̃as: qđ me tãq̃ in principiis ai tui iter honeſtiſſima amicitiæ monumẽta ſuare uolueris. Mihi ãt nõ poſſũ nõ iure optio lætari: cũ intelligo me nõ fruſtra te meis oibus ad pbitatẽ actionib⁹ pinde atq̃ calcẽ ppoſuiſſe: ad quã dirigẽdi ſint oẽs nõ bene loquendi ſolũ: ſed ẽt bene uiuẽdi cogitatus ac ſtudia nr̃a. Quod aũt me hortaris: ut romanã curiã petã cũ ea ſit ſola eruditiõis: & eloquẽtiæ domiciliũ ad idq̃ oẽ ſtudiũ tuũ atq̃ opã polliceris. & cõſiliũ pbo: & adminicula tua oia libẽter amplector: Verũ nõdũ mẽſis pteriit: poſteaq̃ Florentiã ueni. Quare neceſſe ẽ ut cõſtitutũ annũ tp̃s itegre abſoluã: qđ ubi fecero: ſi mihi tua opa: & gratia honeſtũ locũ apud põtificẽ maximum pponi intellexero: cõfeſtim in urbẽ aduolabo. Nã hic quãtũ mihi augurari iã uideor: inter Scyllã charibdiq̃ nauigabo. Quo ſit: ut q̃bus: aut rudẽtibus malũ: aut anchoris nauim muniã: haud facile queã hinc puidere. At eo ingenuũ ocium malim: q̃ periculoſum negociũ. nã hæc urbs nõ multo minus q̃ bononia factionibus diſſidet: quin eo periculoſius: quo acutiora uidentur mihi hominum ingenia & ad nocendum p cliuiora. Vale ex Florentia. xiii. Kalen. Maias. Anno a Natali Chriſtiano. Mccccxxix.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni Auriſpæ. S. D.

QVod ſcire cupis: nihil te cælabo. Florentia me plurimum delectat. Eſt. n. urbs: cui nihil deſit: neq̃ ad ædificioꝝ magnificentiã atq̃ uenuſtatẽ: neq̃ ad ciuiũ dignitatẽ & amplitudinẽ. Adde: qđ uniſa in me ciuitas cõuerſa eſt. Oẽs me diligũt: honorãt oẽs: ac ſũmis laudibus i cælũ efferũt. Meũ nomen in ore eſt oibus. Nec primarii ciues modo: cum per urbem incedo: ſed ipſæ ẽt nobiliſſimæ fœ

mīnæ honorandi mei gratia locum cædunt: Tantumq; mihi deferunt: ut me pudeat tanti cultus. Audito-
res ſunt quottidie ad q̄dringētos: uel fortaſſis ēt ampli⁹: & hi quidē magna ex parte uiri grādiores & ex ordi
ne ſēatorio. Quid multis? oīa mihi ſecūda lætaq; ſūt. Cæteꝝ quo me fortunatiorē eē aīaduerto: eo magis mi
hi metuo ab īſidiis īuidētiū. Nicolaus Nicolus & Carolus aretinus quottidie me publice audituri adeūt una
cū aliis ciuibus. Et Nicolaus quidē: quātū ī hāc diē aīaduertere potui: hō ē loquacior: ſed nō admodū uafer:
quippe q efficiat facile ac temere oīa. At Carolus ωὁ ϖεῥ ὁτῦγνοὁ ωνκαι μισανὁρωϖοὁ. triſtis eſt ſem-
per: ac loquitur nihil. Viderurq; mōſtri quippiā ītus alere. Et ſūt q mihi dicāt eū cauendū eo eē magis: quo
magis ſilet: id. n. nō a modeſtia atq; uerecūdia proficiſci: ſed ab inuidētiæ uulnere. Ego tamē ī portu nauigo.
Leonardus aūt arretinus mihi uehementer afficiť: quē eo puto rerū meaꝝ ſtudioſum magis fore: q̄d aduētu
p̄ſentiaq; mea maximo ē leuatus onere. Nā & Nicolaus: & Carolus: q an̄ aduentū meum illi plurimū detra
hebāt: ab oī eiuſmōi calūnia maledictoq; deſtitere mea cā: ut exiſtimať deterreri q̄d uidiſſēt ab me Leonardū
publice: & grauiter: & ornate: & pleno ore laudatū. Coſm⁹ medices ut humāitatis plurimū p̄ſe fert: adiit me
p humane: nec id ſemel: ſed iteꝝ atq; iteꝝ: dixit q̄ ſi q mihi in re opus foret opa ſua: ne de ſe mihi deeſſem un
q̄: nā ſeſe mihi defutuꝝ nunq̄. Pallas Strotia ſplendidiſſimus eques auratus oibus in rebus mihi ſp adeſt: ho
noriq; & cōmodis meis oibus nō ſecus ſtudet: ac ſi eſſem filius. Ambroſius monachus uir diſertiſſimus: & ſi
me amare uideť plurimū: tamē nō pōt mihi nō ſuſpectus eē. καὶ γαρέϖαινουν τονημων ωὁχρη τον
αρρητινον λ-ϖναρ Δῶν εφη αλλοῦκαι οθαὁκαλωὁ τον ανΔρα: Quæ qdez oratio. οὖκει ναιμοι
Δοκει ανΔρὁὁ καὶ αγαθοῦ. Haberem tibi ſcribeť alia: & quidē plura quæ nūc cōſulto p̄tereo. Tu ſi q̄d
habes de rebus oriētalibus: fac ut ſciā. Theodora te ſalutat. Vale. ex florētia pridie Kal. Augu. Mccccxxix.

ℭ Franciſcus philelp hus Marco canetulo equiti aurato ac iurecōſulto. S. D.

NE uideat oblitus amicitiæ nr̄æ: in illudq; p̄uerbiū īcidiſſe: quo dici ſolet: Quod abeſt ab oculo id
quoq; abeſſe a corde: uolui uerbis paucis te adire: quæ ſi diligēter cōſideraueris: iudicabis nō ab
ſurdū eē cōſiliū meū: & ſi admonitio ē potius: q̄ cōſiliū. Qui enim conſulat iuuenis uiro graui
& ſapiēti? Videmus tn̄ fieri ſæpe uſu: ut q ludo calculoꝝ iterſunt: & ſi ſpectatores ſunt: nō colluſo
res: nō nihil acuti⁹ uideāt: q̄ ii quoꝝ ē ludus. Quis. n. ignorat uæhemētiore aī affectu plerūq; ac-
cidere: ut mendacio cedat ueritas: honeſtaſq; turpitudini? Quo maiore qs dignitate pollet: eo reddiť iſolen-
tior: ſi minus recta utiť rōne: ac prudētia quidē ē: q recta rō definiť. Hæc uero ita ſine uirtutū moraliū admi
niculis ē manca: ut uirtutes reliquæ nullæ ſunt ſine prudētia. Nec pōt qſq̄ bene uti bonis iſtis: quæ uel cor-
poris uel fortunæ tribuunť: niſi uir bonus fuerit. Et uir quidē bonus nunq̄ abutať neq; honorib⁹: neq; diui
tiis: nec ullis oīo iſtiuſmōi cōmodis: ēt ſi id faceť īpune quiuerit. At abſoluta uirtute q caruerit: & cogitet ob
licētiā & dicat & faciat ſecus oīa q̄ par ſit. Quo fieri uidemus: ut iſtiuſmōi hoies & ſe tādē p̄dāt: & p̄riam. Ego
ſane mi Marce nihil huiuſmōi de te uereor: noui. n. moderationē aī tui egregiāq; prudētiā. Sed cū mecū me
moria repeto: quæ tū āno ſuperiore p̄petrari apd̄ uos uidi: tū deinde abſens: & audiui: & audio quottidie: nō
debeo nō metuere & tibi & tuis: ne aliqn̄ nimia iſta licētia & uobis oibus: & Bononienſi reipu. magnā ſit cla
dē importatura. Quid. n. p deū imortalē adeo ciuili cruore p̄fundimini? Vos nō alienis mō (q̄q̄ nemo de-
bet alienus duci: q ciuis ſit) ſed ne ſanguine qdē cōiunctiſſimis parcitis quādoqdē eodē ordine hētis omnes
quos ulla uel minima aī offenſiōe oderitis. Offenſio aūt iſtiuſmōi omnis nō ab æmulatione uirtutis q̄ cha-
ritatē mutuā. non odiū parit: ſed q̄d tua bona cū uēia ductū ueli: parti ab auaritia parti ab ābitione manat:
Quæ duæ p̄niciosiſſimæ peſtes in ciuitate iura diuina oia hūanaq; p̄uertūt. Harū uos inq̄ ſtimulis agitati: p
pēm īpietatē factionis īter uos digladiamini: Et ita in oēs ueluti debacchamini: ut ditionē eccleſiaſticā ī trucu
lētiā imanēq; tyrannida mutaueritis. Nolite obſecro p tātā impotētiā diritatēq; aīorū latius ferri. Cohibere
iā tandē odiū recordatione ciuilis ſocietatis. Iniicite frænū iræ. Perturbationi rō dominet. An illud fortaſſis
eſtis obliti: Mihi uindictā: & ego retribuā. At illud ſaltem memineritis: hodie mihi: cras tibi: Nec. n. uos latet
quāta mutabilitas ſoleat eſſe fortūæ. Quonā clauo: quo rubore rotā eius ita ſiſtaris: ut uobis p̄petua ſit futu
ra? Quo magis alludit: blandiť fauet: eo fallit de īprouiſo magis: nocetq; acerbius. Præterea qbus Iaſon ille
pheræus: aut leon: aut phalaris: aut clearchus: aut Nero uel mortu⁹ nō eſt odio. At clæmētia. C. Iulii Cæſa
ris: Iuſtitia traiani: Pietas Antonini: grauitas Alexādri ſeueri ī dies magis magiſq; laudať. Quæ ab me fidē
tius nūc ſcripta ſūt Marce uir clariſſime. hæc amici oēs tui. quos florētiæ p̄multos habes: & loquūtur & ſen-
tiūt. Sed hæc a me pluribus fortaſſe. q̄ oportuit. Nec. n. ipſe docēdus es: q & iure cōſultus: & uir ſapiētiſſim⁹
docere alios cōſueuiſti. Cæteꝝ uis amoris: ut hæc audacter ſcriberē: & me cohortata: quæ ſcio: pro tua ſingu
lāri prudentia in bonam partem accipies. Vale. ex Florentia. iii. Nonas Decembres. Mccccxxix.

ℭ Franciſcus philelphus Ioanni Iamolæ. S. D.

QVod fieri certior ab me quæris: q̄d ipſe de me ſtatuerim: hoc ē: manſurus ne ſim Florētiæ in pro
ximum annū: an alio cōceſſurus: quid tibi reſpondeā haud ſatis ſcio. Delectat me certe urbs: de
lectāt ciues. delectat ēt cælū ipſū: q̄d ad præclara dextraq; ingenia uim plurimā habet. Cæteruȝ
terrēt me ciuiles diſcordiæ: quas hic nō minoris: q̄ bononiæ uigere: ut indies inualeſcere magis
aīaduerto. At in ciuitate ſeditioſa quæ quies: q̄ trāquillitas ulla cuiq̄ eſſe queat? Quin eo mihi
magis hic q̄ bononiæ ciuiles diſcordiæ metuēdæ ſūt: q̄d Bononiēſes tui ſibiipſis nocent: peregrinis āt fauēt
oēs. At Florētiæ ſecus oīa. Accedit ad hāc difficultatē: quod mihi paratæ ſunt priuatæ quædā illorū inſidiæ
qui uirū hic doctū neminē uellēt. quo ipſi inter luſcos oculatiſſimi uiderenť. Itaq; oīno hinc mihi alio tādeȝ
migrandū ē: ſi uel uelim & mihi: & rebus meis ſalubriter eſſe cōſultū. Sed quoniā tēpoꝝ eſt habenda ratio:
nunc mihi uelliſicādū eſt p uentoꝝ flatibus. Quo fit: ut in p̄ximū quoq; annū hic futurus ſim. Vis autem

accedat ad priſtinā tuā ī eū benignitatē: te ēt atq; ēt rogo. Vale. ex Florētia. iii. Kal. Ianuarias. Mccccxxxii.

ℭ Franciſcus Philelphus Ioanni Auriſpæ. S. D.

MIhi polluce meo uehæmēter ē opus: Itaq; rogo te: ut eū ad me ire q̄primū cures: nā illū tibi tātiſp
uſui dedi: donec abs te repeterem. Quare fac: ne ſecundū hac de re ad te ſcribaȝ. Vale. ex florētia.
iiii. Kal. ianuarias. Mccccxxxii.

ℭ Franciſcus philelphus Ambroſio monacho. S. D.

LItteræ mihi tuæ ſemp gratiſſimæ fuerūt: & ī preſētia: q̄ antea lōge gratiores: īdicāt. n. dilucide: ab
qbus mihi cauēdū ſit. Veꝝ utar eqdem more meo: ut & nemini noceam & laceſſitus iniuria me
uitū eſſe meminerim: Vale. ex ædibus noſtris florentiæ. xiii. Kal. februarias. Mccccxxxiii.

ℭ Franciſcus philelphus Thomæ ſarzanenſi. S. D.

PLacuerunt: quæ ſcripſiſti mihi uerbis reuerēdiſſimi comiſq; p̄ris Cardinalis. Nec aliud quiq̄ hēo
quod reſpondeam: q̄ maturato opus eſſe. Nam hic omnia ſunt turbulenta: & mihi nequaq̄ tuta
Cām tibi iampridē ſignificaui. Cura igitur: ne fruſtra mihi ſcripſiſſe iudiceris. Vale. & me claris-
tiſſimo patri cardinali & cōmēdatū: & carum reddito. ex florentia. xiii. Kal. apriles. Mccccxxxiii.

ℭ Franciſcus philelphus Charolo aretino. S. D.

SVnt nōnulli: q me mōuerint: ut mihi a te caueā. Moliri. n. te mihi neſcio quas inſidias: ut qui eru
ditiōe & p̄bitate nequeas facinore mihi noceas. Sum eqdē id miratus: quod neq; deū metuēs nec
hominū famā: tanto ſceleri te obnoxiū ſis facturus: p̄ſertim eū nullā hēas iuſtā aduerſus me cām
Nō. n. mihi uitio dādū ē: ſi te doctior exiſtimor magiſq; diſertus: ſed ingenio ignauiæq; tuæ: q ſi
ita litteris: & bonaꝝ artiū diſciplinæ opaȝ dares: ut exercēdo fœnori & flagitio: eſſes me fortaſſe multo ſupi-
or. Nā quod iactites iis anchoris te mūitū ut nullos fluctus: nullos turbines p̄timeſcas: uidi ego p̄ſæpe tātū
eē uētoꝝ ipetū ut nullæ anchoræ: nullū robur: nulla alia munimīa ſatis ſint: q̄ ualidiſſimas ēt naues tueāť
quo minus obruātur fluctuū uorticibus. ac patiantur deniq; naufragiū. Itaq; prudētius feceris: ſi rōi malue
ris: q̄ p̄turbationi parere: quaꝝ altera excutit ex hoium mentibus tenebras inſaniæ: deturbatio uero lucē ſa
piētiæ. Tu de me Charole nihil habes: quod iure queas expoſtulare. Nā neq; publice: neq; priuati nocui ti-
bi unq̄. Quin tu ſcis: nōnunq̄ es a me pulcherrime laudat⁹: uel tū maxime: cū a qbuſdā grauibus integer
rimiſq; uiris eſſem cōmonefactus te mihi moliri inſidias: Id. n. iccirco ab me factū eſt: ut aliquando te pude
ret tui: atq; reſipiſceres. Sed quātū poſſum augurari: tanta eſt uis morbi: quo inuidentia te excruciat: ut nul-
lis neq; humanitatis: neq; admonitionis remediis ad ſanitatem redeas. Me tamen nullæ tuæ mouebunt in
iuriæ: quominus p̄gam ſimilis eſſe mei. Vale. Florētiæ ex ædibus noſtris Idibus Aprilibus. Mccccxxxiii.

ℭ Franciſcus philelphus Nicolao nicolo.

EGo te nicolae nicole uel ex uſq; Conſtantinopoli ex Chryſolora ſocero meo ſapiētiſſimo clariſſi
moq; uiro: quo eſſes ingenio: qbus moribus: ad unguē didiceram. Cūq; poſtea ī Italiā reuertiſſem
eadē ac ēt plura tū ex Guaryno ueronēſi tū ex Ioāne Auriſpa uiris prudētiſſimis & apprie erudi-
tis audierā. Nec dediſti tū ea præſtare oia: qbus te mihi ſūma beniuolētia deuicirē. At nullis meis
nec officiis: nec meritis potui te aliū reddere: q̄ eſſes & nā factus: & ex diuturna cōſuetudie cōfirmat⁹: q̄ppe
q tibi magnæ laudi ducas: ſi p̄ſtare id q̄as: ut uiri oēs docti & boni tua opa & iduſtria florētia extrudāť. Ita-
q; glorìaris & Chryſolorā florētia eē a te expulſū: & Guarinū & auriſpā ābos turpiter electos. Reliquū eſſe
Philelphum unū: quē aut breui exulē facies aut male afficies. Quid iſta ſibi tua uelit oratio nō itelligo: ſi. n.
eiuſmodi ſunt nerui tui: ut mihi qcq̄ poſſis icōmodare. Nā quod ad florētiā attinet: ego mea ſpōte iuidiæ.
cædere inſtitui: non minis tuis: q nullaꝝ es uiriū: nulliuſq; auctoritatis uir: nō metu potētioris cuiuſpiā: cui⁹
opibus audaciaq; īſanis: ſed ut uiuā ipſe mihi liber cū muſis. Vides tu ſane: niſi pœnit⁹ mētis luminib⁹ cap
tus es: q̄ unus philelphus uniuerſæ ciuitati carus ē & p̄iucūdus. Nihil neq; priuatim nec publice petiť a me
fruſtra. Si lapides ipſi loqui poſſent: omnes ī meas laudes liguas ſoluerēt. Mihi gratificanť oēs: q̄cūq; opta-
rim: obſequunť oēs: īſeruiūt oēs. Qis uir bonus & grauis cuiq̄ aduerſeť bene p̄merito: p̄mereriq; aſſiduiſ-
ſime ſtudēti: Veli mihi dicas: quod ē erratū aduerſus te meū: Nonne oibus in rebus tibi uſq; morem geſſi?
Quid habes: quod mihi des crimini? Nū ſinis te uſq; iam decrepitū: & rerū humanarū callentiſſimū ſeducia
uerſuta maleficaq; uulpecula Charolo aretio Nōne animaduertis aliquādo d̄prauatū p̄ditiſſimi hois cor
ruptūq; igeniū? An pateris eū uti te ueluti iſtrumēto quodā furoris ſui: Reſipiſce: reſipiſce tādē. Cōſydera
ānos tuos. Quādiu nobiſcū futurus es: Quod ſi nullū putares fore diuini iudicis uel præmiū: uel ſupplicium
hominū tamē de tua uita atq; moribus exiſtimatio tibi uerēda eēt. Ego: quod ī me erit: ut nunq̄ p̄ſtiti: ita
tibi præſtabo nūq̄: nō mō inimicitiaꝝ: ſe ne minime qdē uel ſimultatis: uel īdignationis materiā. Vale. flo-
rētiæ ex ædib⁹ noſtris: idib⁹ Aprilib⁹. Mccccxxxiii.

ℭ Frāciſcus philelph⁹ Thomæ Senecæ. S. D.

QVod te mihi ita ſubmiſſe p litteras cōmendaris: tibiq; ut ignoſcerem: petieris: minime opus erat
nec. n. te latet æquanimitas mea: & q̄ ferre p̄facile cōſueui hominū iniurias: præſertim eorum: q
ſuæ nō ſunt ſpontis. Ego idem erga te ſuȝ futurus: quē es iampridē ſæpenumero expertus: hoc
eſt & humanus: & liberalis. Quare quocūq; ī officio mea opera uti uolueris: ſenties eā tibi nuſq̄
defuturā. Tu ſi potes. aliqādo tecum habita: atq; reſipiſce. Vale. ex florentia. xv. Kal. maias. Mccccxxxiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Cincio Romano apoſtalico ſecretario. S. D.

QVā mihi ſpem iampridem in urbe Roma corā recepiſti: ut eā mihi p̄ducas ad finem te ēt atq; ēt
rogo nunq̄ mihi crede: intermorieť apud me officium tuum noui bonitatem animi tui: noui in
tegritatem benignitatem præſens expertus ſum: Scio: non falles opinionem de te meam. Reli
quum eſt ut cœpta perficias. Vale. ex florentia pridie Kalendas maias. Mccccxxxiii.

℄Franciſcus Philelphus Coſmo medici.S.D.

IMpium illud eſſe hominum genꝰ arbitror Coſme medices:quorũ artibus atq; dolis labefactaẽ
ac ſoluit iucundiſſimũ hũanæ beniuolentiæ & amicitiæ uinculũ. Nã ſi ex oĩbus animalibus ho-
mo ad ſocietatẽ maxĩe natus eſt:quis illum non putet ab omni naturæ inſtituto humanitateq;
alienũ.q animoꝝ charitate coniũctos:qua ſine ſocietas eẽ nulla poteſt:diiungere ſepareq; cõaẽ:
Cũ primũ florentiã ueni:non expectaſti tu tantis opibus:tanta amplitudine uir:ut te & iuuenis & peregri
nus:& paucis admodum cognitus adirẽ prius:ut par eſſe cenſebã:idq; facere inſtituerã:ſed ante uertẽs pro
tua ſingulari modeſtia ꝓbenigne me adiiſti:nullumq; prætermiſiſti munus neq; optimi:neq; benificẽtiſſi-
mi uiri. Ego item contra:quicquid ĩ me erat uel obſeruantiæ:uel ſtudii:id omne detuli tibi. Neq; ſum ulla
in re paſſus unq̃ deſyderari abs te officium meũ.id certe probãt cũ alia ꝑmulta mei erga te beniuolẽtiſſimi
animi documenta:tũ pleraq; ſcripta mea:quibus clariſſimũ nomẽ tuũ ĩmortalitati apud poſteros cõmẽda-
ui.Quod enim maius munus prodire in te potuerit:perſeuerauit ſemper æquis:ut ita dixerim ĩacibꝰ citro
ultroq; beniuolentia noſtro donec hoc peſtilẽtiæ uim:q̃ uniuerſa hæc ciuitas cœperat laborare:Veronã tuẽ
dæ ualitudinis gratia cũ tota familia cõceſiſti. Vtinam ea omnis morbi contagio florentiæ muris tanq̃ la-
byrinto quodam ſeſe occluſiſſet:neq; longius peſtiferum uirus ſuum emiſiſſet. Sed lõge ſecus uidere uide-
or accidiſſe.Duo.n.te ſunt ſecuti:quorum animus oĩ eſt peſtilentia peſtilentior:Nicolaus Nicolus:& Caro
lus arretinus.Horum tu conſuetudine uſus:minus tibi cauens:ea es peſtiferi morbi contagione uſq; adeo
interceptus:ut iam tuæ ſpõtis haud eſſe uidearis:ſed perinde atq; in poteſtate poſitus aliena:ea ſi minus fa-
cias:ut aſſentiaris oĩa:q̃ aſſẽtatores leuiſſimi ac facinoroſiſſimi nebulones uoluerũt. An es oblitus Coſme
medices:q̃ mihi olim reſpõderis ante tuã in urbẽ Veronã profectionẽ:quo tẽpore apud te quærer & de Ni
colao Nicolo:& de Carolo arretino:quod mihi clam detraherẽt:quod multa aduerſus me cõfigerẽt:qđ
nihil aliud ſtuderent:nihil molirenẽ accuratius q̃ mihi incõmodare atq; nomen obſcurare meum: Atea
tu ſane leniter reſpondiſti atq; ſubridens:non oportere inquiens mirari me:nec ægre ferre Nicolai Nicoli de
tractionẽ:eo enim eſſe hominem ingenio:ut neminem doctum uirum relinquat intactũ mordacitate ſua:
quiq; ne ſoli quidem ipſi parceret:utpote q & Manuelem Chryſoloram ſapiẽtẽ & ſummũ illum uirum bar
bam pediculoſam adhuc ſemper nominet:& ambroſium monachũ:cui magis affectus ẽ:q̃ propriæ animæ
attonitum per contumeliam uocet.In Leonardum autem arretinum qualem ſe præſtiterit:ipſiꝰ Leonardi
in eum inuectiua teſtimonio eſt.Quid.n.cõmemorem aut Guarynũ:aut poggiũ:aut auriſpã: quos quot
tidie maledictis inſequitur! Quo quis doctior eſt:aut eloquentior:aut eruditior:aut melior uir:eo magis Ni
colai cõuitiis & opprobriis ẽ obnoxius.Quare tibi:ſubdidiſti:non modo eſt dolendũ:ſed lætandum potius
quod in Nicholai maledicentiam incideris.Nam quanto is te magis uituperabit:tãto apud grauis illuſtriſ
q; uires laudabilior ſis futurus. De Carolo autem qđ expoſtulas nolem tibi materiam expoſtulandi datã:
idq; magis eius q̃ tua cauſa.Nam ut tibi ille nihil obeſſe poſſit:cum nullam in ciuitate auctoritatem habeat
ita ſibi plurimum nocuerit:ſi nicolai ueſtigia imitabitur.Hæc tu mecum familiariter & perhumane locutus
es.Meq; es hortatus:ut omni in re & te: & tuis rebus omnibuſq; non ſecus atq; meis uterer. Te enim om-
ni in re ſemper ad futurum mihi.Id quod tu certe facere nunq̃ deſtitiſti:ante eã:ſcilicet quam modo dice-
bam:ueronenſem profectionem. Te uero abſente ab urbe.ſum omnia in republica:quæ uolui: & facile:&
honorifice conſecutus: Vbi autem florentiam reuertiſti ideꝫ Nicolaus & carolus maiore quadaꝫ audacia
aduerſus me agere ſunt aggreſſi.Nã tuoꝝ:& clientũ:& neceſſarium muniti factione:tantum efficere po-
tuerunt:ut publica doctoꝝ omniũ ſalaria diminuerentur:opinati iſ ſane:ſi mihi quoq; ex publica merce-
de ſubtraherẽ:fore:ut ipſe neceſſario cogerer abire florentia:ut qui ſine magno ſalario uir.q parcere pe-
cuniæ nunq̃ didicerim:florẽtiæ pro dignitate uiuere nullo pacto poſſem. At hic uidere tu Coſme ꝑſpicue
potuiſti:q̃ uniuerſa ciuitas me diligeret.Diminutionem illam conſtitutæ pecuniæ doctores omnes tuo-
rum opera aſſenſi ſunt:ſiue id arte:ſeu uero fuerit factum:Solus ipſe rei in dignitatẽ nõ admiſi.q̃ mihi icõ
modaſſe arbitrabantur:lætiq; exultantes per urbem ferebanẽ:putabant homines ſtultiſſimi uota ſe po-
titos:neſcientes eſſe uirtutem deniq; apud omnes uenerabilem:& eam eſſe uim eloquẽtiæ: quæ in liberis ci
uitatibus plurimũ ſemper ualeat.Nondum ſecundus præterierat menſis:ex quo per dominos & collegia:
cõuocatis:doctoribus præmia fuerant diminuta:quũ ipſe ueni in ſenatũ:ubi quũ pro re mea orationẽ ha-
buiſſem:& moderatam:& ſimplicem:conſurexere nonnulli familiares:& amici tuiꝰ:& etiã ſanguine coniũ
cti.In quibus erat Iulianus medices: Auerardi patruelis tui filius.Hi ſane omnes aperto marte contra po-
ſtulata mea perorarunt:quantum potuerunt acrius magiſq; apposite: Tũ ego coactus ea neceſſitate: quã
mihi res atq; ratio afferebat:nulla item circuitione uſus:ita egi cauſam meam ut non modo qui erant pro
repu.& decoro:ſed tui ẽt ferre omnes pro me occulta ſuffragia reddiderint:Nã cũ omnes in eo ordĩe ſint
ſeptem ac triginta in reddendis ſuffragiis:pro mea cauſa fabæ nigræ quattuor & trigita ſũt repte. Qui q-
dem bene ſentientũ animus ac fauor & ſi mihi fuit honorificus:cauſam tamẽ præſtitit inimicis: ut ſe ma-
gis ad nocendum excitarent:non multo enim poſtea ãblendo:rogãdo q̃rẽdo incuſãdo:monẽdo: adhor-
tãdo: ꝑ omne humillimæ ſubmiſſionis munus tantũ ſibi apud tuos ſtudiũ uendicarunt:ut ſimulatiõe uti
litatis publicæ:uiri quattuor:ut:ſcis:declarati fuerint:quibus præcipuum ius eſt ꝑmiſſum ad moderandam
publicam omnem impenſam.Hi uero omniuꝫ primũ ſalaria queq; litteraturæ & diſciplinæ ut rẽ inutilem
& indignam omnino abrogarunt:cum dicerent non eſſe tempus diſcendi:ſed belli gerendi. Quæ quidẽ
res & ſi omnibus bonis ciuibus uiſa eſt indigna:tamen qui animaduerterent eam probari atq; laudari a tu
is omnibus:quieſcebant etiã ipſi:ne ĩntuenda reipu.dignitate:aliquid appeterentur indignũ.Solus hic phi-

lelphus in tam florenti.in tam magnifica urbe inuentus eſt:qui cauſam non publicam minus q̃ priuatã ac
ſuam & ſtrenue amplecteretur & fortiter.Nam prouocatione uſus ad ſapientes ciuitatis: qui uocanẽ:abro
gatio ea omnis ſapientibus ipſis ꝓ uſitata a priſcis uſq; annis conſuetudine demãdare publico decreto.at ii
ut erant uiri grauiſſimi atq; optimi:re mature & q̃ diligentiſſime cognita:quod quatuor illi uiri de impenſa
ſtudii litterarũ diſciplinarumq; liberalium abrogarant:uanum eſſe atq; fatuũ decernentes:nõ me ſolum:ſq
ꝓuocarã ſed ẽt reliquos doctores omnis priſtinæ dignitati atq; emolumẽtis cũ ingẽti totius ciuitatis lætitia
ac plauſu reſtituerũt. Tũ inuidentiũ animi ardẽtioribus irarum ignibus iflãmati.nõ clam ut antea. ſed pa-
lã:& tanq̃ aperto marte in aciem prodeuntes dictitare minitariq; cœperũt nõ oportere poſthac uti magiſtra
tuũ adminiculis aut alicuius obtentu iuris.ſed armis potius & cruore:cũ ſubderẽt turpe eſſe principẽ ciui-
tatis ab homine peregrino totiens ſuperari. At quem uocant illi pricipẽ ciuitatis Coſme Medices: ſi te unũ
illi nõ uocãt:quem alium poſſint:intelligo neminem. Nã & uiri nobiles cæteri ſemꝑ mihi fauerũt: ac fauẽt.
& populus uniuerſus me plurimũ diligit. Tui uero ſi per te licuerit:nõ mõ mihi non ſint aduerſi:ſed maxĩe
omnium propitii:id quod ex occultis ſuffragiis quãdoq; patuit.Quod ferrũ autẽ cruorẽq; minenẽ:nulla ra
tione adduci poſſum:ut credã te paſſurũ.ut quiſquã potentia tua frœtus tantũ ſcelus:tantũ facinus audeat
machinari. Nam ſine cõſenſu tuo pugna ſit aquilæ a gracculis inferenda:Non.n.iſtos pluris facturus ſim
q̃ pygmeos Hercules. Ad hæc certe uelim tecum animo uolutes:qđ in Nicolao & Carolo præcipuũ uides
quapropter abſte mihi præferendi ſunt:Num ingenium: num doctrina:num eloquentia :num morũ ele-
gantia:num uitę integritas:Quod ſi non ita frequento ædis tuas:ut iſti quottidie faciunt:id occupationibus
meis dato: Scis.n.publico docẽdi muneri ſatis me facere oportere. Pterea pudor uitæ paraſitũ me eſſe non
ſinit:Non blandiri:non adulari:non aſſentari unq̃ didici. Si quid me uelis facere tua cauſa modo me fece-
ris de tua uoluntate certiorem:factum puta. Nihil profecto fruſtra iuſſeris. Et priuſq̃ ueniſſem Florẽtiã:dili
gebam te plurimũ. Et Florẽtiam poſteaq̃ ueni in hanc uſq; diem nullum prætermiſi unquã officiũ amoris
ſummi erga te mei. Itaq; rogo te: Itaque obſecro:ne patiaris cuiuſquam inuidentiam plus apud te ualere:
quam meam in te fidem & obſeruantiam. Vale. Florentiæ. Ex ædibus noſtris. Kal. Maias. Mccccxxxiii.

℄Franciſcus Philelphus Ambroſio monacho.S.D.

DE re mea te multũ habuiſſe ſermonẽ cũ uiro clariſſimo Coſmo medice: & eũ de me amiciſſime
ſentire uehæmenter gaudeo:præſertim cũ tibi:ut ſcribis:ſanctiſſime receperit: mihi.non modo
non eſſe formidandũ mali quicq̃:ſed ne cauendum quidem:Non.n.poterã nõ ſubuereri: ne qđ
aduerſus me inſidiarũ inſtrueretur. Verũ:miror:quid laurẽtius Coſmi frater:quotiens in me ici-
dit ſemꝑ obliq̃t faciem:ſalutatuſq; a me reſpondet omnino nihil. Sed quoniam Coſmi fide debet mihi certi
us eſſe nihil aliorum mores feram æquo animo. De Diogenis autẽ Laertii uerſibus quod perurbane expo
ſtulas:ne mihi ſuccẽſeas:rogo:Nã partim occupatiõibus meis:parti aĩ moleſtia ob cõtinuas iuidoꝝ i me iſi
dias:factũ ẽ:ut uerſus illos latinos facerẽ:ut iuſſeras:diſtulerim ĩ hãc diẽ. Sed gerã ꝓfecto morẽ uolũtati tuæ
idq; ꝓpediẽ. Diodorũ ſiculũ ad te dedi. Vale. Florentiæ: Ex ædibus noſtris. vi. nonas Maias. Mccccxxxiii.

℄Franciſcus philelphus Bornio ſalæ iureconſulto.S.D.

ET te & uniuerſam familiam tuam immo noſtrã ualere perbelle:libenter accipio:atq; Deum oro
ut ita q̃ diutiſſime habeas. De me autẽ quod ſcire cupis:in fretu nauigo ſiculo iter ãcipites æſtuã
tiſq; procellas: & turbulẽtiſſimos fluctos. Exiſtimarã Bononiã ſolã ciuilibus factionibus diſſideẽ
Sed florẽtia lõge magis diſcordiis & ſeditiõibus feruet. Vtinã huc aut ueniſſem nũquã:aut abi-
re liceret ꝓ dignitate. Sed neutrũ mihi integrũ eſſe uideo. Nuncius mihi fuit impedimẽto quo minus tibi
potuerim omnia explicare: Ignoſce:ac Vale.ex Florentia.v.nonas Maias.Mccccxxxiii.

℄Franciſcus philelphus Franciſco barbaro.S.D.

ACcepiſſe te mihi nõ cõmode eſſe Florentiæ:ita ẽ ſane ut accepiſti. Idq; qđ recte augurari: nulla
mea culpa. Ad uos autẽ redire nundũ mihi ẽ itegrũ. Quũ licebit faciã te meis lr̃is certiorẽ. Nã
totũ hũc annũ:id quod ꝑmoleſte fero:obſtrictus ſũ reipublicæ florentinæ. Occupationes meæ
faciũt:ut tecũ:hoc tempore lõgior eſſe nequeam. Vale.ex Florẽtia.v.nonas Maias.Mccccxxxiii.

℄Franciſcus Philelpus Leonardo iuſtiniano.S.D.

LAudari abs te uiro amiciſſimo eodemq; & ſapientiſſimo & optimo conſilium meũ: q; me tan-
dem ex urbe florẽtina tãq̃ ex officia ſicarioꝝ eripuerim:nõ debeo nõ lætari. Ac feci id ſane tẽpeſti
ue:Nã ſi ad reditũ Coſmi medicis ĩ tãta gladioꝝ impunitate cõtinuiſſem me Florẽtiæ:actũ eſſet
&,de muſis & de philelpho: Si.n.qua tẽpeſtate minus uiriũ habeat Coſmus:impune ſicarius eſt
paratꝰ q me trucidaret:qđ factũ tuũ foret:quo tẽpore eiectis oĩbus uiris optimatibꝰ:omne ius reipublicæ
ad unũ Coſmũ delatũ ẽ. Sũ ãt nũc Senæ iter hũanos atq; bonos uiros: Apud quos mihi cõditio ꝓ tẽpoꝝ
fortũa ſatis honeſta ẽ: Soluunẽ.n.mihi quotãnis ex ære publico aurei quinquageni ac treceni. quadringenti
quinquaginta in hũc annũ mihi Florentiæ fuerãt cõſtituti: Sed malo minorẽ pecuniã quiete & ſine uitæ diſ-
crimine:q̃ multo maiorẽ iter gladios:& uenena: Vhe urbi illi q̃ tãto ampliſſimoꝝ ciuiũ ſplendore orbata ẽ
Quod autem me ortaris:ut ad uos me recipiam:conſilium de me tuum: & probo:& laudo:id quod etiam
ſeq̃r:cũ honeſte fieri a me poterit:Nũ.n.aut licet:Nã biẽniũ Senẽſibus ſum obſtrictus. Vale.ex Sena pridie
Kal.Februarias: Anno a Chriſti Natali.Mccccxxxv.

℄Franciſcus philelphus Leõardo aretino.S.D

LApus Caſtelliunculus auditor & familiaris meus renũciauit mihi tuo nomĩe abitionẽ iſtinc me-
am & permoleſte tuliſſe te:quoniã priuatus eſſes iucundiſſima nr̃a cõſuetudine:& rurſus ꝓbare
quia iſtic eẽ nõ poſſeꝫ ſine certiſſimo uitæ ꝑiculo:adeo quoſdã animaduerteras iuidiæ flãmis ad

uerſus me īdies magis magiſq̧ æſtuare. Vtrunq̧ certe quod mihi ſignificaſti:præſe fert perſpicuũ argumētum ſingularis tuæ beniuolentiæ erga me. At ego ſane mi Leonarde:q̄q̄ libenter agebam Florentiæ:cũ ob alias pleraſq̧ cauſas:tũ etiá propter te eruditiſſimum & optimum uirum:tamē eo magis æquo animo Florentia careo:q̧ inter iſtos flores multæ uiperæ deliteſcunt & eæ quidem uenenoſæ.ac peſtiferæ. Nec enim te latet:quanta moderatione animi:quãta etiá patientia ſemper tulerim inimicoꝝ inſidias: Itaque ne ſemper impendenti naufragio ſubiacerē:ex iſtis quottidianis & turbulentiſſimis fluctibus in proximá Senæ urbis ſtationem hanc me recepi :ubi tandiu futurus ſum donec aliquis ſecundior flatus i tutiorem portũ aliquē me cõuexerit:Nã ne hic qdē ſatis tuto me agere poſſe uideo propter iſtorũ ꝓpinquitatē:quibus uitá meá odio eſſe animaduerto. Sed hac de re ſatis. Tu uelim me facias certiorem de omni tuo ſtatu. Vale.ex Sena iii.idus Apriles.Mccccxxxvi.

¶ Franciſcus philelphus Alberto Zancario.S.D.

ET recte tu quiddem mi Alberte & peramice facis:quod de me nunquá deſinis aliquid cogitare: & agere:quod honorificum mihi & fructuoſum ſit.cõditio:quá mihi proponis nomine tuæ florentiſſimæ reipublicæ talis eſt:ut non modo nõ improbem ſed & probem potius & laudē. Cæterum breui reſpondebo tibi. Vale.ex Sena pridie idus Apriles.Mccccxxxvi.

¶ Franciſcus Philelphus Petro Perleoni.S.D.

SIlentiũ tuũ tum diuturnum tanq̧ inuſitatũ ſuſpitionem mihi:affert: neſcio quam . Itaque ſi tibi bene ē:ut & opto:& uolo:ſcribe ad me quáprimũ:quo tecũ una gaudeá. Sin ſecus ē: id quod minime omnium uelim:ſcribe etiam mihi:quo tibi conſilio ſaltem prodeſſe poſſim. Vale.ex Sena pridie die idus Aprilis. Mccccxxxvi.

¶ Franciſcus philelphus Ioanni Franciſco Callinæ.S.D.

CVm ſuperioribus diebus ſplendidiſſimus eques auratus Petrus Michael Senenſium lagatus iſtic Senam reuertiſſet.Barnabas humanus ac modeſtus iuuenis:qui cum illo Mediolanum petierat mihi uerbis tuis renunciauit.bono ut eſſem animo ac fiducia:Fore enim ut ad pauciſſimos uſq̧ dies tua & humanitate & opera.quod maxime ſemper concupieram:atque exoptoráttandē aſſequeret pergratum.n.eſſe deſyderium ſtudiumq̧ meum magnanimo iſti inuictiſſimoq̧ pricipi. Fuit ꝓfecto mihi huiuſmodi nuncius iucundiſſimus. Expectaui igitur cõpluſculos dies:rurſuſq̧ expectarem.ſi uel inimicorum Florentinoꝝque inſidias:uel per calamitates temporũ liceret. Sed uides tu:quãta arte:quibuſque cõatibus hi ꝑditiſſimi & facinoroſiſſimi homines:qui Florentiæ tyrrannida nunc gerunt:cũ aliis uiris optimatibus proſcriptis omnibus:tum mihi imprimis uitam eripere moliũtur. Quod eo facilius ſibi factu fore arbitrantur:quo propter loci propinquitatē me opportuniorem habent:in quem deſæuiant. Mouet me ſecundo loco nõ minus aeris inclementia:quæ indies magis atq̧ magis cum multorum pernicie : & interitu increbreſcit incrudeſcitque. Fuerit igitur humanitatis tuæ:ut quod mihi iampridem hac iter faciēs corá receperas:nuperq̧ uel nimius confirmaſti:iam tandem perſoluas. Nam q̄q̄ munificentiſſimus iſte princeps q̄plurimis abundat & prudentibus & eruditis uiris:tamen fideli & innocēti deeſſe nemini poteſt apud eum locus: Atq̧ ſi is unus eſſem q ꝓ uoluntate iter capere atq̧ expedire poſſem:aduolaſſem ad uos iápridē. Sed quæ aliis uoluptatem afferre cõſueuit:familia mihi hoc tempore ſollicitudini eſt. Nã neq̧ hanc deſerere debeo:neq̧ mecum ſine certa ſpe poſſum adducere. At ne dubitē quidem ſiquid accuratiꝰ elaboraris futurũ: ut & q̄primum & recte huic meæ plentiſſimæ uolũtati tuo beneficio mos geratur. Id autē æque te uelle ꝓ tua humanitate ac poſſe exploratiſſimũ habeo. Proinde reliquum eſt:ut curriculo tráſigas:oīnoq̧ cõficias quod cœpiſti. Hac una re me tibi ſummo & imortali mũere deuinxeris: & animũ in te meum non ingratũ expieris. Pudet me profecto hac de re pluribus ad te ſcribere:ne de tua uel beniuolentia i me:uel beniſicētia erga omnes diffidere uidear. Sed quæ me urgēt:intelligis. Rogo te etiam atq̧ ē:ut quicqd i me officii collaturus es:autē plurimũ:breui id conferas:& cumprimũ facultas daẽ. Facultatem uero nõ minus cõſiliũ & induſtria q̄ aut tempus offerat:aut locus. Et hac de re ſatis. Erit cum hiſce litteris ſatyrica quædá exhortatio uerſibus a me ſcripta ad inclytũ iſtum principem pro Genuenſibus & exulibus Florentinis. Hanc uelim curet:is aut intelligat:aut ſaltem uideat. Nec enim dubito quá uiderit:daturũ ēt operá:ut intelligat. Vale.ex Sena idibꝰ apri.ãno a xpi natali die.Mccccxxxvi.

¶ Frãciſcus Philelphus Antonio pãnhotmitæ.S.D.

TErentium:quē eſſe apud me uoluiſti.illi ad te dedi:cui tu ꝑ litteras dari iuſſeras. Lucretius quē tantopere flagitas : ſi meus eſſet.cõtinuo ad te iret. Sed de re aliena irrequiſito domino:nihil mihi agendum exiſtimo:at nõ requiſiui modo:uerum etiá rogaui:atq̧ oraui dominũ eius codicis ut ſineret me in re ſua liberalē eſſe. Saxei eſt capitis ac plane inexorabilis. Nullo pacto iduci põt ut Neapolim Lucretius nauiget:ueritus:ne qui ob poculũ amatoriũ furerit: rurſus ſirēis Parthenopes ueneficio interceptus inſania. Vale.ex ſena tertius idus octobres.Mccccxxxvi.

¶ Franciſcus Philelphus petro perleoni.S.D.

QVas unas dediſti ad me litteras:eo iucũdius lectitaui:quo diutius eas deſiderará. Et ut quæ tibi ſecus ac uolueras:acciderunt mœrore me affecerunt:ita quæ ex ſententia contigerunt .mirificá mihi uoluptatem attulere. Deus tibi cœpta in dies magis magiſq̧ ſecũdet. Tu interi facito ne tibi ipſe defuiſſe uideare. Dicteria plutarchi ad Traianũ Cæſarē quæ in latinũ uertimus: ꝓpediē dabo ad Ioannem Cornelium hominem clariſſimũ:& cũ his orationem quoq̧ & acrem : & longiuſculam mittá ad te:& qdē talem qualem non Poggius modo:ſed Coſmus etiam ipſe medices multo magis magis dolliturus ſit . Nunc uero ad id:quod petis. Cupis tu quidem a nobis ſcire:an lachryma aſpirationē admittat. Reuocas nos ad grámaticos: Mos tibi tamē uerendus eſt. Si uim naturæ rationemq̧ attēdimus:nulla

conſonans in latinis dictionibus aſpiratur. Fecit tamen doctiſſimorũ hominum conſuetudo:idq̧ iampridē: ut quorum uerborum cõſonantes aſpirationem reciperēt:ut inchoare:pulchrum:ſepulchrum: lachryma . Et id ſane ob eam rem factum exiſtimo:quo eiuſmodi cõſonans uehæmentius ſonet. Tametſi ichoare ſi a chaos deſcendit:id quod non ab re dictum a quibuſdam puto:ab ſua ipſius origine aſpirationem ſeruat. Quod autē mones dictitare iſtic quoſdam nõ lachryma eſſe apud. A. Gelium:ſed latrina:& ita quodá i codice legiſſe te: ꝓfecto codex iſte latrinatius quiſpiá eſt. Nam hi oēs quotquot i tuſcia ſunt:Gelii codices:habēt lachryma:non latrina:qui & emendatiſſimi ſunt:& iſtorũ omniũ:ut ita dixeri : parentes : Præterea duo me ad hanc rem plurimum mouent:quod & Romæ i quodam uetuſtiſſimo monumēto:& i illo meo:quē noſti:de natura deorum antiquiſſimo Ciceronis codice lachryma & cũ aſpiratione & per.y.tenue ſcriptũ aduerti. Quo fit ut etiam græcũ eſſe nomē:hoc ē a græco ductũ quod illi Δάκρυον uocant: nequaq̄ dubitē quod aũt.d.in.l.mutata ſit:nihil eſt:quod miremur. Nam &.l.i.d.& rurſum .d.i.l. plærumq̧ mutari inuicē conſueuerunt : Quippe & μελέται.meditari dicimus & allido pro adlido:& mediuſſidius pro eo qd ē per Iouis filium. Videmuſq̧ apud uetuſtiſſimos latini eloquii auctores nõnũq̄ lachruma ꝓ lachryma uſurpari Nec id ea ratione:qua optumus:& maxumus:pro optimus:& maximus dr̄:ſed potius ut fuga pro φυγὰ tu pro τῦ mus pro μῦς:ſus pro σῦς:thus pro θύος.& id quidem dorīēſium more:q pro.y.proferre.u. conſueuerunt q̄uis placuerit & Varroni & Priſciano nomen hoc non a græco:ſed latino uerbo quod tũdo eſt deriuari:cupientibus iis quidem:ut exiſtimo:blandius hac uia latinis uti:quibus admodũ gratificari uoluerũt: quaſi noſtris etiam armis ius noſtrũ tueri poſſimꝰ. Si quis át miretur cur lachryma aſpireẽ: cũ Δάκρυον ſit inaſpiratum:repetat memoria ipſe ſecum ἔταγκορα καὶ τρόπαιον καὶ πύθιος ahud græ.nõ aſpirari. At anchora:& trophæum:& phythius apud nos uulgo aſpirantur. Idemq̧ & in horchus:& in lurcho itueri licet ὄρκος eni nũq̄ aſpirát græci:nec itidē. λάργος.qd ē cophini genus:unde lurcho deductũ ē. Fit id in q̄ ſæpe ut ualentius ſonet dictio. Nec in conſonantibus ſolum ſed in uocalibus quoq̧ inuenias idē obſeruatum. Sic mihi dictũ eſt.ſic ahenũ.ſic hallucinari:ſic bonus:ſic honuſtus:quod tamē permulti uolunt nõ ab bonus:ſed ab honos deſcendere.ſic helluo & helluari:quod ab edo manat:ſic uehæmēs quod ex uæ & mēs componi arbitror:tametſi uehæmēs eo quidá dictũ uelint:quod uæhatur eminētiꝰ: Permultaq̧ huiuſmōi inueniri licet:quibus eruditiſſimoꝝ uſus:qui ipſe rationē facit aſpirationē ſuo quodá iure addiderit . Itaq̧ non eſt mirandũ trahere & uehere aſpirari. Fit enim non ſolum differentiæ cauſa:ut quibuſdá: uideẽ:ſed ēt magis ut augmento ſpiritus ſonantius proferãtur:ſicuti etiam in præhendendo.uæhemēs.aha.uaha.ohe. & in ſimilibus patet. Nã cohors a cohortando dicitur:nihilum uero ex ni:& hilum compoſitum ē. Sed de his hactenus. Quod de ſtatu noſtro certior fieri cupis:en accipe. Nos hic ualemus recte:& cõmode. Sane & q̄honeſtiſſime agimus. Id unũ eſt:qđ uirtutē ocioſam eſſe non ſinat Quottidie puccini homines impuriſſimi per ueneficos ac ſicarios uitæ noſtræ iſidias tēdunt. Ego autem nõ mõ intrepide me cõſtanterq̧ defēſo: ſed omni etiam cura & induſtria molior:& efficio:ut permagno ipſi detrimēto pernicieq̧ premantur:ac extremo conficianẽ exitio:id quod breui diuina benignitate futurum ſuſpicor. Qua i re illud ē : qđ me unice ꝑturbet. Venetos iuſtiſſimos ſanctiſſimoſq̧ uiros:q̄bus omnia iure debeo:puccinorum ſocios appellari. ſi q̄ fortaſſe rationi & conſtantiæ cum temeritate : & furore : ſi fidei cũ perfidia:ſi pietati cũ ſcelere eſſe ſocietas ulla poſſit. Vale.ex Sena idibus ſextilibus.Mccccxxxvii.

¶ Franciſcus philelphus Leonardo iuſtinano.S.D.

NEſcio quo tandē iure te adeo affirmaris:ut contra omne uel amicitiæ uel humanitatis ius meos mihi libros ac ueſtis nõ reſtituas. Tuæ enim iuſtiæ fuerat:qui:te iuſtinianũ cognomines:ut quæ apud te depoſueram:tuæq̧ fidei commendaram:mihi pro tua fide:tuaq̧ innocnetia reſtitueres. Quare te & hortor.& mõeo:ne me diutius uana ſpe ludas:ne iniuria me affacias . ne me ueteris amitiæ noſtræ obliuiſci cogas. Vale.ex Sena idibus ſextilibus.Mccccxxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Lapo Florentino.S.D.

PEtis a nobis:qui apud Homerũ uerſus ille intelligatur::quo Agamemnõ ueluti cõuitio a Calchante acerbius laceſſitus reſpondet . βούλομ᾽ ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι. Dicis enim Ambroſium monachum ita interprætatũ.uolo ego populum ſaluum eſſe:aut populũ perire. Et iepta hæc ſane interꝑtatio eſt & falſa. Subdis Charolum Corum interꝑtatũ aliter q̄ppe q ab Ambroſio diſſentiens ita expoſuerit.uolo ego populũ ſaluũ eē:aut meipſũ ꝑire. Et inepte is rurſus & praue errãt. aũt uterq̧. At ne id quidē mirũ. Nõ.n.ii ſunt q̄ græcæ oratiōis ſignificationē: ꝓprietatē: differētiá:elegátiá teneát. Et ut reliqua omittá:is omnis error eſt inde:quod illius dictionis ἢ ſignificata nõ norit. Significat.n.uel ſignificat an:& hæc quidē uulgo. Significat itē q̄: ꝓ ut eo i cõparatiuis aduerbio utimur. Et quemadmodũ apud nos q̄ ſignificat interdũ & nõ:ſic etiá hoc loco ἢ cũ tenui ſpiritu & accētu graui ſignificat & nõ Reſpondet enim agamēnon uelle ſe populi ſalutē & nõ perniciē atq̧ interitũ: Quod q̄dē ſi minus Philelphi auctoritati ſtare decreueris:& apud Ariſtarchum:& apud: Ariſtotelem & apud porphyrium cõmentatores in iliada eoſdemq̧ diligētiſſimos doctiſſimoſq̧ uiros perdiſcere plane queas:quetis ſecũdo loco an αἰεί aliud q̄ ſemper ſignificet: Nam eoſdem Ambroſiũ & Carolum affirmare eam dictionem aliud prorſus nihil q̄ ſemper ſignificare: At inueniſſe te plærũq̧ apud Thucydiden eandē ipſá dictionē αἰεί: quæ eiuſmodi ſignificatũ recipere nullo modo poſſit: Recte tu quidē dubitas: ſignificat eni nõ ſolum ſemper:ſed quádoq̧ diu:ut Hom. ἔχων κότον ἠμάτα πάντα αἰεί. Et Sophocles. ἐπεὶ λοιπὸν τὰ κείνου γονάτιον ἐξεπίστασο.hoc eſt diuturnam ſenectutem:diuturná uitá . Quandoq̧ autem ſignificat aſſiduũ Thucydides in prohœmio. οὐ τῷ αἰεί γοῦν ἀκοῇ λαβεῖν λόγοις. Quas qdē eaſdē ſigniſi

cationes inuenias uſq; apud nos habere. Vale. ex Sena pridie nonas ſeptembres. Mccccxxxvii.

¶ Franciſcus philelphus Ambroſio Monacho. S.D.

REdditæ mihi ſunt lr̄æ tuæ:quas uidi libēter:& legi libētiſſime. Quod autem ſignificas meas ad Lapum litteras:Florentiæ interceptas:incidiſſe in manus tuas:& his lectitaſſe te meam in exponendis dictionibus quibuſdam græcis ſententiam:quam minime repræhendas:ſed meū in te cōuitium ægerrimæ tuliſſe. Fateor litteras a me ſcriptas:& eas dictiones expoſitas. Quod aūt cōuitium putas:cauillum fuit:quo propterea ſum uſus:ut animaduerterem:q̄ æquo animo laturus eſſes:qđ uel iure ac uero dici mordatius in te poſſet. Non igiť uitio des:ſi ego ſummis iniuriis:& cōtumeliis laceſſitus:familiaribus iſtis tuis & orationibus & ſatyris par pari:ut dicitur tulerim:Quod autem polliceris te meum & eſſe:& fore:gaudeo. Nulla in re fruſtra deſyderabis officium meū. De Coſmi Medicis in me animo nihil eſt quod minus credam. Nam q̄ me ſit exoſus iampridem expertus ſum. Iſtius in me beniuolentiā Philelphus Sicarius declarat. Itaq; de te concilianda gratia mihi poſt hac uerbum nullum facito. Scis ipſe ueneniſq; utatur:Ego autem ingenio & calamo. Vale. ex Sena Kal. Octobribus. Mccccxxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Ambroſio Monacho. D.S

PAucis reſpondebo tuæ prolixiori epiſtolæ. Ego amicitiā Coſmi medicis nolo:Inimicitias contēno:Nā & inſenſi animi ſimulata beniuolentia nihil ē pernitioſius:& ego ita prudētiæ armis muniui me:ut nullas inſidias pertimeſcam. Vale. ex Sena. v. idus Decembres. Mccccxxxvii.

¶ Franciſcus Philelphus Mediolanēſiū ac Ligurū principi Philippo Mariæ Anglo. S.D.

SVnt qui Alexandrum regem Macedoniæ magnum illum eo magis laudandū cenſeant:quod alium neminem neq; uiderint:nec audierint:nec legerint:quem ulla cū illo liberalitatis ac munificentiæ:uel magnitudine:uel ſplendore comparandum eſſe arbitrenť. Et profecto nulla omnino alia uirtus eſt:quæ magis ſummis uiris ſingularem hominum beniuolentiam paret:ac ſeruet:quā opportuna quædam & eximia beniſicentia. Quod quidem propterea fieri exiſtimo:quia tanta ſit præſtantis huius diuinæq; uirtutis raritas:ut uix tandē rariores phœnices putem. ſi quis tādem phœnix eſſe poſſit. Atq̃ q̃to aliquid in bonis rarius ſit:tanto eſt pulchrius:tanto admiralibius:tanto carius. Cogitanti igitur de te mihi & immortalis tuas inauditaſq; uirtutes animo uoluntati non ſolum Alexāder ille omnium litteris atq; ſermonibus celebratus plane abſolere:ſed omnis etiam humani generis memoria:omnis ætas uideť indigna:quæ cum ullius tecū excellētiæ laudibus cōferať. Vt. n. reliquas uirtutes tuas quæ multiplices ſanæ & obſtupēdæ ſunt omnes in præſentia omittam:quantum hac iſta illuſtri munificentiſſimi regaliſq; animi tua præclaraq; uirtute mortalis cæteros ſuperes:atq; longiſſime anteas:ſatis ſuperq; teſtantur inclyti Aragonū reges & tot præterea ac tanti illi:& ex utraq; Hiſpania:& ex Italia:& ex Sicilia principes inuictiſſimiq; duces:quos ad Caietam nuper una fœlici illa & maritimi. & terreſtris prælii formidabiliq; uictoria in triumphum egeras:immo cum in triumphum agere non ſecus poſſes:q̄ deberes:non modo nō ægiſti:ſed his honoribus:& ſplendidiſſimis muneribus cumulaſti:quibus nihil eſſet illuſtrius:nihil magnificentius:nihil deniq; regalius. Adeo ut qui ſeruitutem perpetuam iure optimo meruiſſent:non modo ſe liberos tua benignitate:ſed multo maioris potentioriſq; factos intellexerint:q̄ unq̄ antea fuiſſent. Quis igitur fuerit ita ſaxeus ita ferreus ita omnis humanitatis itaq; ſenſus expers:q minus iiſce te laudibus proſequēdum exiſtimet:quæ & inuſitatæ ſint & aprime:immortales:Sed quid nunc præterita. quid aliena commemoro:ea præſertim quæ & multa dicendi uolumina expetunt:& de quibus nulla gens:nullæ litteræ:nulla poſteritas conticeſcet. De meipſo habendus eſt ſermo:hoc eſt de præcipua facilitate erga me tua liberalitateq; ſingulari. Redditæ enim mihi ſunt ad tertium idus quintiles perbenignæ litteræ tuæ:quibus tum debitam meam erga te fidem atque obſeruantiam magnifacis:mirificeque extollis. tum ut ad te ueniam:ac munificentiam tuam præſens expiar q̄ humaniſſime inuitas. q̄ ſtudioſiſſimeq; hortaris. Quæ res quātā mihi attulerit uoluptatem:uel fœlicitatem potius. non facile expreſſerim. Viſus ſum enim deum teſtor:tuis litteris deum aliquē audire. Pro quo tuo iam beneficio:tam excelſo erga me animo:quid referam:quid polliceat:nihil habeo. Nam meam fidem & pietatem iampridem dedicaui tibi:ac deuoui. Itaq; ſi uitam:ſi aium tibi meum deditum eſſe animaduertis:quid eſt:quod hoc tempore uel te:uel beneficentia tua dignum recipere ab me queas. Ni fortaſſe illud deſideraris:ne patiar tantam hanc iſtam & tam excellentem benignitatem tuam:ubi ea minus utar fruarq;:perituram inuentos. Quod ingratitudinis teterrimum crimē ne nunq̄ mihi obiiciendum ſic:utar eqdem iſtiuſmodi tua beneficentia:ac fruar & libenter & tempeſtiue. Nam qđ mihi gratius poſſit diuiniuſue contingere:q̄ tua uti benignitate:uel tuo aſpectu frui:quem æque atq; numen aliquod in terris collo. Cum primū igitur licuerit per eas occupationes:quibus publico munere ſum obſtrictus:ibo ad te. Vale. ex Sena Idibus quintilibus. Mccccxxxviii.

¶ Frāciſcus Philel. Ioanni palæologo Regi & Impatori Romanorū ac ſemp Auguſto. S.D.

GRæce prius reſponderam græcis litteris tuis. Nunc latine tibi locuto per litteras latine reſpōdeā neceſſe eſt. Vellem æquidem liceret mihi obire:quod iubes. Nam nihil eſt apud animum meū antiqus q̄ tuæ obſequi uoluntati:Cui nihil eſt:quod poſt deū non debeam. Tua in me multa cū apud te Conſtantinopoli agerē:& maxima beneficia nulla unq̄ deletura eſt obliuio. Quibus me muneribus non donaſti:quibus honoribus non ornaſti. Verum quod fieri nō poteſt:quia ab me fiat:ignoro. Sum annuo munere. Senenſibus obligatus. Si ante cōſtitutam diē decederem:fidem meā deſyderarēt:ſibi uerba data dicerent: Quod ais daturum te operam:me fide Senenſes liberent. Non enim exiſtimare te futurum:ut hi tam pio unionis:q̄ uulgo nominant:operi aduerſentur:quin potius cum mea iſtic præ

ſentia ob interpretandi munus tā uæhementer ſit opus:nec alius quiſq̄ ad rē tantam ſatis idōeus reperiať acceſſum iſtuc meum facile & æquo animo patiantur:Soluerent me fide fortaſſis:& abire Senēſes paterēť Nec petenti tibi aduerſari auderēt. Ego autem hominum animos & in cute:& intus noui:Arte me uſu; ne occultis iudiciis inſimularent. Aut cupiditatis:aut leuitatis accuſerent. Quare noli obſecro rex optīe:& imperator maxime:quod multis meis permagniſq; laboribus & fidei mihi:& grauitatis nomen ab ineunte ætate uēdicaui:id breui maxima cū labe amittā. Adde etiam:quod ne iſtic quidem eſſe ſine uitæ periculo unq̄ poſſim. Nam hi qui nūc florentiæ tyrannida gerūt. ſunt mihi uæhementer infenſi. Idq; nullā ob meam culpā:ſed ob id duntaxat:quod me uiris obtimatibus quos patrio ſolo exterminarūt:affectum impuriſſimi homines norant. At quantum Cōſmus medices factionis priceps reliq̄q; Puccini apud Eugenium ualent & oppibus:& gratia:poteris cum uoles. non obſcure perdiſces. Itaq; ut ſalutis:& īcolumitatis meæ rationem habeam:te non uele modo:ſed etiam iubere non ſum neſcius. Quod hortaris. Ioannem mariū filium ad te mittam:faciam id quidem nequaq̄ inuit⁹:Quid enim mihi optatius credere poſſit:q̄ meū dilectiſſimum filium uel hoſpitio tuo:uel diſciplina uti:qui omnium chriſtiāorum principum & ī dignitate ſis maximus:& uirtute primariūs. Vale. mi Auguſte. Et me illorum fore tibi perſuade:quo cum uoles:pro tuo iure omnibus rebus uſurus ſis. ex Sena. xii. Kal. Semptembres. Mccccxxxviii.

¶ Franciſcus Philelphus Eugenio quarto ſummo pontifici. S.D.

MEus erga te animus & integerrima fides pater ſanctiſſime eſſe tibi debet permultis argumētis iā pridem & perſpecta & cognita. Quare ſi hoc tēpore minus præſto:quod iubes:nō mutatæ meæ id uolūtati:q̄ eadē ē q̄ ſemp fuit. ſed neceſſitati potius dato. Non. n. te fugit:quo ē ī me aio & Coſmus ipſe:& factio Coſmiana. Sine maximo meo uitæ diſcrimine diutius iſtic uerſari nō poſſem Quod autē mones:tuæ fidei credam me:credo æquidem. Scioq; tua fide:tuaq; ſanctimonia nihil innocētius:nihil coſtātius. Verū inimicorū proditorūq; perfidiam iampridē expertus ſum pmagno meo cū incōmodo Patere igitur obſecro:ut bona tua cū uenia uitæ meæ ac ſaluti conſulam. Non. n. in tāta erudiſſimorum & diſertiſſimorum hominū copia. q & græca latine:& latina græce perpulchre interprætentur:tibi. deeſſe potuerunt. Vale. ex Sena tertius nonas Semptembres. Mccccxxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Senatui & populo peruſino. S.D.

ET humanitatem erga me ueſtrā uæhemēter amplector:& liberalitatē maximi facio. Doleo aūt & permoleſte fero:quod his temporibus litteræ mihi ueſtræ redditæ ſint:quibus iam aliis fidem dederam. Hanc uero inuiolatā ut præſtem:& ipſe cogor:& uos idētidem uelle nō dubito. quod ſi tēpeſtiuæ ueſtræ ad me litteræ aduolaſſent:eſſem profecto deſyderio ueſtro:icredibili mea cum uoluptate obſecutus. Ornaſſemq; ueſtrā iſtā ſplēdidiſſimā iuuētutē ꝑ uirili parte non mō eloquendi:ſed ēt uiuēdi laudatiſſimis artibus:quoniā igitur honeſtatē cauſæ intelligitis:ignoſcite mihi:ſi minus hac in re expectationi ueſtræ reſponderim. Valete. ex Sena idibus ſeptembribus. Mccccxxxviii.

¶ Franciſcus philelphus Senatui & populo Benonienſi. S.D.

INgratus certe ſim ſi tot a uobis & litteris & nūciis:inuitatus:ut pulcherrimis & ampliſſimis propoſitis præmiis apud uos annuū oratoriæ ac philoſophiæ tradendæ munus:q̄ apud alios hac tēpeſtate obire malim:ingratus ſim inq̄ ac ſummopere:accuſandus:ſi minus uobis in amore reſpōdero. Animaduerto. n. non ſine incredibili quadā beniuolētia aduētum uos meum tam mirifice cupere. Non enim is ſum:cuius in urbem ueſtrā aduētu acceſſio ulla nobiliſſimo laudatiſſimaq; oīum artiū diſciplinarūq; gymnaſio iſti ueſtro fieri queat. Sed quātū:intelligere cōiectura poſſu;. meā erga uos ueſtrāq; rēpu. pietatē:uel ex eo uſq; tempore uobiſcū repetitis:quo iam anno undecio & āplius primū Bononiæ docui. Ac ꝑfecto nihil in hāc diē mihi Bononia gratius:nihil iucundius uiſū eſt. Nec me recēs hæc inuaſit opinio. Identidem. n. iudicaui ſemper. Sed reipublicæ iſti ueſtræ uæhementiores procellæ:turbulētiſſimiq; fluctus qui per id temporis continuo ſunt ſecuti inuitum me iſtinc renitentemq; eiecerunt Verentur muſæ naufragium:quietem amāt:oderunt tempeſtatem ac fragorē omnem. Quamobrem cum pacata uos republica tranquillaq; ciuitate uti intelligo:& ueſtræ gratulor & meæ lætor fœlicitati. Habeoq; immortali deo ſempiternas gratias:quod meis de uobis optatis fortuna tandem reſpōderit. Quæ res faciles me induxit:ut ueſtro deſiderio ſatiſfaciam. Propediem igitur ad uos ueniam ea animi ſententia ut futurus tandiu apud uos ſim:quoad per Philippū Mariam anglum cui ſpōſione fidei ſum obſtrictus:mihi licuerit. Vale. ex Sena Idibus ſeptembribus. Mccccxxxviii.

Franciſus philelphus Antonio Panhormitæ poetæ. S.D.

BOnoniæ hoc ſemeſtri futurus ſu;:hoc eſt a Kal. ianuariis ad Kal. quintiles. tāetſi ante Kal. ianuarias Sena decedere nō poſſu;. Decreuerūt:autē nobis Bononienſes in id tēporis ducatos quadringentos quinquaginta:quod præmiū ante ac nemini unq̄ nō Bononiæ modo:ſed neq; uſq̄ ī italia cuiq̄ datū eſt. Id quod tibi pro noſtra beniuolentia uoluptati fore certe ſcio:quippe qui amicoru; cōmoda & honores tua commoda honoreſq; eſſe ducas. Poſtea uero ad cōſtitutā Kalendarū quintilium diē bononiēſibus relictis:cōcedam Mediolanū ad noſtrū illum diuinum principē Philippū Mariā anglū:Is. n. me ſuis ornatiſſimis:& munificentiſſimis litteris ad ſe deuocauit. Quare ſi quid me uis facturū:ī te ē. Tu me optimo regi Alphonſo cōmendato. Vale. ex Sena idibus ſeptembribus. Mccccxxxviii.

Franciſcus philelphus Raphaeli fulcherario. S.D.

TVam in me ſingularem beniuolentiam magnifacio. Quod aūt hortaris ꝑpediē ad uos cā. Veniam eni non mediocriter ab omnibus expectatus. Hortaris tu quidem:ut aiunt:equū lydū in cā

pum. Quare etſi Senenſes deceſſioni meæ moleſti ſunt: faciā tamē: ut intelligas: quātū apud me pōdus tuæ amiciſſimæ litteræ habuerint. Vale. ex Sena idibus ſeptembeibus. Mccccxxxviii.

℄ Frāciſcus Philelphus Lapo caſtelliunculo. S.D.

NOn poſſum tuā diligentiā nō probare & fidem pietatē erga me. Mones: inſidias caueā: eē enī quoſdā: quos mei nominis ſplendor offendat: & iccirco mihi exitium machinari. Ego autem q̄q̄ nō ſum ignarus: quod uulgo dicitur apud græcos. το ειμαρμενον ηξειν: nihil tamē omitto: quod meæ ſalutis intereſſe putem. Nam prudentis conſilio fieri poſſe cenſeo: ut ois uis neceſſitatiſq fatalis aut repellatur: aut diuertat: aut leuius ſaltem offendat. Tibi autem gratias habeo: qđ oi in re te mei ſtudioſiſſimum præſtes. Vale. ex Sena pridie Kalendas Octobres. Mccccxxxviii.

℄ Franciſcus Philelphus Leonardo aretino. S.D.

QVanq̄ ſcio meos ois familiares uel nulla mea cōmēdatione tibi eē cōmendatiſſimos: non tamē omittam: quin abs te petam: atq contendam: ut ſine me ames. Lapū noſtrū perdoctū & perdiſertū uirū qbuſcunq rebus poteris ita tractes: ut intelligat meā apud te cōmēdationē plurimū ualuiſſe. Vale. ex Sena pridie Kalendas Octobres. Mccccxxxviii.

℄ Franciſcus Philelphus Leonardo aretino. S.D.

QVicquid ſaxolus pratēſis auditor noſter uerbis tibi meis expoſuerit: ſic habeto: ac ſi corā ipſe tecum loquerer. Nihil eſt enim dicturus tibi quod ab me non dicendum acceperit. Vale. ex Sena Kalendas Octobribus. Mccccxxxviii.

℄ Franciſcus Philelphus Epiſtolarum Liber Tertius:

℄ Franciſcus philelphus Franciſco Sphortiæ Imperatori. S.D.

QVod antea inſtituerat conſilium magnanime Imperator feſtinat hoc tempore neceſſitas: Nā cum ab humaniſſimo ſocero tuo Philippo Maria diuino principe eſſem nuper ornatiſſimis litteris ut ad ſe irem q̄liberaliſſime inuitatus: & id me facturum ipſe recepiſſem. Decreueram æque demum anteaq̄ Mediolanum concederem & te uiſere: & patriam: quo beniuolum in ſe alteram altera gratum me eſſe experiretur: & enim patriæ omnia debeo: ab qua genitus altus educatuſque ſim. Tibi uero ob preſtante animi tui probitatem inauditamq magnitudinem iam pridem incredibili quadam beniuolentia obſeruantiaq afficior. Sed mea hæc animi ſententia turbatur his rumoribus ac nūciis: qui de tua in Tholentinatis meos ira obſidioneq afferuntur: Nunciatur enim uulgo te infeſto agmine ingentique rerum omnium & formidabili apparatu proceſſiſſe in Tholentinatem agrum. Eoque igni ferroq uaſtato obſidere oppidum: atq ipſis ciuibus nō captiuitatem & ſeruitutē modo: ſed omnem contumeliam cædemq minitari. Quæ quidem ipſe audiens ſum æque miratus ac dolui: Qui enim fieri poteſt ut tanta & tā eximia uirtus tua quicq̄ audeat uel perpetrare uel moliri: quod non ſolum ab animo magno elatoq abhorreat: uerum etiam iniquum ſit & terrum & imane: Nunqd ludibrium illis necēq miniteris: q & forti animo & inuicto patriam ſalutem dignitatemq tueantur: At eos omnis q ſe pro patria deuouiſſēt: in magnis uiris habendos eſſe: uniuerſa cāit antiquitas. An id facturus es: quoniam tibi Tholentinates aduerſi ſunt: tuoſq uæhementiſſimos conatus pertinatius remorantur: At non ſolum quid tibi commodum ſit: ſed qd illis conueniat: debes conſyderare: Nam quorum fidem putes in te certā fore: ſi eos pfidos i ſe fuiſſe cognoris. quod ſi apđ Barbaros etiā uirtutē iterdū uenerabilē extitiſſe accipimus: quid tibi faciunt ſit cogita: qui ad laudem: qui ad gloriam natus ſis. Es ue oblitus longe magis arte atq beneficentia. q̄ aut minis aut etiam ui & parari: & cōſeruari regnum: Quibuſnam rebus Cyrus a Medis imperium ad perſas trāſtulit. Nonne induſtria & animi magnitudine: Quibus Alexander ad gangen uſq penetrauit: Nō ne prudentia ac benignitate. Quibus tandem. C. Iulius cæſar orbis terræ principatum adeptus eſt: Non ne conſilio & clementia: Nam Romulus q̄diu humanum ſeſe & manſuetum præſtitit: quaſi numē terris ē habitus. Cum primum imperioſius uoluit rebus uti: ab iis in illum ſæuitum eſt: quib⁹ carior eſſe iucūdiorq debuerat. An ultio te delectat: quod aliquid fortaſſis aduerſus te (id quod tamē haud cōceſſeri) Tolētinates conati fuerint. At ulciſci fœminarum philoſophi. non magnanimi principis: nō Franciſci Sphortiæ eē uolunt. Audi quæſo ſapientem illum Macedoniæ regē Philippū Alexandri patrem: qui cū urbes græciæ: q̄ malo in eū animo eſſe uiderentur: atq nouis rebus plerumq ſtuderent: quidam conſulerent præſidiis eſſe continendas: reſpondit: malle pulchrum ſe longum tempus: q̄ herę breue appellari: Intelligebat. n. rex prudentiſſimus ea eſſe tutiſſima præſidia: mutiſſimaſq arces: quæ hominū i beniuolentia charitateq fundatæ ac firmatæ forent. Nam aduerſus iuſtum idemq cōmune omnium odium nullæ uires eſſe: nulla ingenia ſatis poſſunt. Quare idem Philippus: eos qui amaritis atheniēſibus utendum eſſe conſulerent: inſanire dicebat: qui hominem: qui ad gloriam omnia agendo patiendoq referret: gloriæ theatrum iuberent amittere. Non enim quoniam ſe liberos athenienſes: q̄ ſeruos mallent: dignos rex præſtantiſſimus cenſebat: in quos grauius animaduertendum eſſet. Merito is igitur optimoq iure a Theophraſto traditur non ſolum genere & dignitate regia: ſed etiam cum fortuna tum moribus maior cæteris regibus ac moderatior extitiſſe. Idem quoniam populorum ingenia moreſq callent: admonebat non abſurde Alexandrum filium: ut & blande ſeſe utendum macedonibus glarioſeque præſtaret: quo multitudinis ſibi uires compararet. Capiuntur inquam animi populorum non minis: non terroribus: non uii: ſed cū aliis nonnullis humanitatis officiis: tum blanditiis maxime: quibus cum minus apte ſcipio ille poſterior aphricanus olim uteretur: re-

pulſam habuit conſulatus. Itaq ſi quid præter uoluntatem tuam princeps inclyte tholentinates auſi fuerint tuum eſſe duco nō modo nō ulciſci: ſed & ignoſcere potius: & eorū tibi aios manſuetudine: facilitate & bñficiis deuincere. Sin autem nihil fuerint auſi: quid tibi faciundū rear: intelligis. Nunquid es oblitus: quid romanis Priuernatiū legatus ille reſponderit: quum a quodā triſtioris ſententiæ auctore interrogaretur: quā Pœnam meritos priuernatis cenſeret: eam nihil ueritus inquit: quā hii merentur: qui ſe libertate dignos cēſent. Ruſuſq ubi conſul mitius ſubdidiſſet: Quid ſi pœnam remittimus uobis: qualem nos pacē uobiſcū habituros ſperemus. Tunc idem legatus eadem animi uultuſq conſtantia ſi bonā inquit dederitis: & fidā & perpetuam: ſin malam: haud diuturnā. Quibus quidem ferocioribus dictis non modo nō ſunt ad iracūdiam ultionemue incenſi romanorum animi: ſed Priuernatis potius ois dignos iudicarunt: quibus ciuitas daretur: intelligebant ſane uiri permagni illi & ſapientes tantā eſſe uirtutis uim: tantam maieſtatem: ut in hoſtibus quoq gratiam mereretur? Num metui tu fortaſſe q̄ diligi malis? Optime natura prouiſum eſt: ut metum ſemper odium conſequatur. At diligi & amari nūq̄ poſſis: niſi & iuſtiſſimum te beneficentiſſimumq præſtiteris. Iuſtus uero ac beneficus eſſe nequeat: qui aut aliis ultro nocuerit: aut modum rebus ſuis ſtatuere uel noluerit: uel neglexerit. Quare te Franciſce Sphortia p magnitudinē animi tui præclaraſq uirtutes oro atq obteſtor: ut iram hanc iſtam omnem: ſiquam tandem in Tholētinatis meos iram conceptam habes: mitiges: ac places. Et omnem deniq perturbationē: quæ conſilio prorſus rationiq aduerſatur: proſternas: atq abiicias: Nemo ſcit aliis imperare: qui ſibi ipſe non poteſt. Nulla uictoria maior eſt: nulla illuſtrior: q̄ ſeipſū uincere. Violentum nihil eſt diuturnum. Principatus ille & firmus ſane & perpetuus eſſe conſueuit: quē tu probitatis ægregium æquitatiſq exemplum pepererit: tum pergrata pacabilitas animi munificentiaq muinierit. Quis illud Alchamenis dictum non iure laudarit qui cum a quodam rogaretur: quonā pacto regnū optime quis ſeruauerit: ſi multi: ait lucrum non fecerit. Nam neq certe magni eſt animi admirari diuitias: ſed ſummi potius uiri eſt omnia: quæ uel corpori uel fortunæ ſubiecta ſunt: infra ſe ducere: Animus enim nobis diuinus eſt idemq ſempiternus: cætera uero mortalia quæque ſunt: & ab breue temporis curriculum duratura. Rationi ſemper nōn cupiditati parēdum eſt: illa enim oſtendit in primis quantum nos reliqs animantibus antecellimus. Nihil recte geri poteſt: quod cupiditatis geratur ductu. Is ſolus in magnis uiris habendus eſt: qui quod deceat quod oporteat: facit. Quod ſi quis a me quæſierit: quid facere oporteat bonū principē: facile cōſtanterq reſpōderi: non qđ temere uulgus ſolet: & amicis benefacere: & malefacere inimicis: nā id tyrannorū eſt pprīū: ſed quod prudentiſſime. Ariſtotile lecedæmonius: qđ ſapientiſſimus Socrates aliquādo cōſueuit: tū amicis benefacere: tū inimicos reddere amicos: Buſyris: Ariſtotimus: Phalaris non amicis: ſed inimicis ſoliti ſunt malefacere. At iſtos iſtorūq omnis ſimiles: inter impios immaniſq tyrānos reponimus. Auguſtus uero &. C. Iulius Cæſar cæteriq huiuſmodi q in amicos benigni: & i ipos inimicos clementiſſimi extitiſſent: diuinos honores meruere. Non ne chriſtus ieſus humani redemptor generis etiā pro his horauit: a quibus traditus morti eſſet. Quibus certe ipſis uel ratiōibus uel exemplis: & ſi facile adducebar nihil de te tali ac tanto principe aduerſus meos tholentinatis uerendum eſſe: quod a ſapientia & grauitate: quod a iuſtitia & æquitate: quod a moderatione & manſuetudine: quod ab animo excelſo ac benefico alienum fuerit: meas tamen partis eſſe cenſui: ut & p mea in te fide: & p ea quā patriæ charitatē debeo: qđ tibi optimū factu exiſtimarē quādoqdē præſens corāq non poterā: litteris ſaltē oſtenderem: Sic. n. nō ut mihi mēs fuerat: ſed ut neceſſitas atq tēpus tulit: & uiſere te quodāmodo ac tecum loqui ſum uiſus. tu uelim quæq ab me dicta ſunt: in bonam partem dicta interpræteris: nō. n. me tua minus: q̄ patriæ cauſa: ut hæc tā familiariter ad te ſcriberem: hortata eſt: nam & amo te unice: & delector mirifice tuis laudibus: quas ne qua non dicā Infamiæ ſed ne ſuſpitionis quidem labe pollui patiare: ſummis præcibus abſte peto. Vale princeps florētiſſime: & ſi quid in me eſſe animaduerteris: quod uel uſui tibi aliquando uel uoluptati futurū putes: id omne tibi debitum deuotumq intellige. Ex ſena pridie nonas octobres. Mccccxxxviii.

℄ Franciſcus Philelphus Leonardo Iuſtiniano. S.D.

IGnoſce breuitati litterarum mearum. Nā repētina tabellarii abitio non eſt paſſa: ut tecum longior fuerim. Quod aūt ad rem attinet: uera tibi renunciata ſunt de mea ad Philippum ducē abitione. Nō enim ſenæ ſine periculo eſſe poſſum ppter ſicarios Florentinos: q nulla mea culpa meæ uitæ inſidiant. Verum anteaq̄ pficiſcar Mediolanū: ſum Bononiæ cōpluſculos menſis acturus. Inde ad te dabo & crebrioris & longioris litteras. Vale. ex Sena idib⁹ Octobrib⁹. Mccccxxxviii.

℄ Franciſcus Philelphus Catoni ſacco iureconſulto & Oratori. S.D.

REdditæ mihi ſunt litteræ tuæ Cato mi dilectiſſime: non Senæ: ſed Bononiæ: quo uenerā ad. xvii. Kal. Februaias. Vt maturem ad uos aduētū meū: non eſt in me ſed in principe iſto noſtro: qui ſi fecerit: ut id mihi facere liceat per bononienſis: quibus obſtrictus ſum ad Auguſtum uſq continuo te uidebo. Vale. ex Bononia idibus februarii. Mccccxxxix.

℄ Franciſcus philelelphus Aeneæ ſiluio. S.D.

ET bene ualere te: & ſecundiorem iam tibi aſpirare fortunā: lætor maiorem inmodum. Quod āt ſcire cupis: quid in cauſa fuerit: ut relicta patria tua ſena: ubi & pacatiſſime agebam & cōmodæ: inter diſcordiarum Bononienſiū digladiationes me receperim: dicam tibi. Qualis quātoſq inuidētiæ æſtus Florētiæ paterer: præſens ipſe olim corāq uidiſti. At ludus erat: quod per id tēporis patiebar incōmodū ad eas ærūnas. quas quaſi alcides qdā: pferre poſtea ſum coactus: Nā poſteaq̄ nulla aut iuris aut æqui ſimulatiōe pditiſſimorū hoium rabies nocere mihi potuiſſet: ad arma cōcurſum ē. Paratoq ſicario ære ñ puo: mane cū i publicā illā: quā noſti: Academiā docēdi gfa pgerē ex occultis iſidiis i me nihil tale

neq; cauentem:neq; cogitantem impetus factus eſt. Erat ſicarius togatus Florētini mercatoris more:ne poſ
ſet agnoſci:qui educto repente longiore gladio: qui toga tegebatur:cuſpidem mihi direxit in pectꝰ. Trāſfo
diſſetq; me omnino:niſi dextera manuſacto pugno in eius pectus illico magna ui irruiſſem. Itaq; a propo-
ſito loco ictus ille aberrans in ſiniſtrum brachium me percuſſit omni illæſum uulnere. Elanguerat.n.ictus:
quoniam ille a me reiectus pugno paululum eſſet amotus. Qui ruſſus ſublato gladio : quo me acie feriret, ſ
caput in faciem me percuſſit. Qui fuerit ſicarius notum eſt:a quibus autem conductus & ſi nihil habet cer-
ti infamia tamen in medices reperit & Coſmum:quoniam non ſolum eius factio mihi ſemper aduerſare-
tur:ſed ēt Laurentius frater eius aperte multa aduerſus me ageret. Paucis poſt mēſibus ob ciuilis diſcordias
idem Coſmus in carcerem primo coniectus eſt:dein relegatus ad Venetos ſine alia prorſus ulla ciuiū offen
ſione. Et ita ciuiles diſcordiæ tantiſp quieuere:donec in poſterum annum iis pecunia corruptis: qui ſumma
reipublice præerant: Coſmus in urbem reuocatur. Tum iura diuina omnia humanaq; cōfunduntꝰ. Optia
tes omnes alii relegantur alii proſcribuntur. Hinc direptiones:latrocinia:cædeſq; ſequuntur. Quæ ipſe in
tuens:animaduertenſq; quanto cū periculo in tāto Florētiæ naufragio forem:qui antea in ſumma:ut ita di-
xerim:malachia naufragus extitiſſem:ſubduxi me:& ab imminētibus tantorum fluctuum uorticibus:in ſe
nēſis tuæ reip. tanq̃ in portum aliquem maxime oportunum deuolaui. Hic autem cum & tranquille & ho-
norifice uitaꝫ agerem:neq; de re Florētina ulla mihi prorſus cura eſſet præter hūani cōmiſeratione ingenii
menſe decimo ex quo florētia deceſſeram nulla mea neq; culpa neq; culpæ ſuſpitione:tātum potuit inimi-
corum coniuratio:ut ipſe quoq; inter proſcriptos ciuis optimatis proſcriberet:id quod ut accepi:uniuerſe ci
uitati fuit moleſtiſſimum auditu. Quin in proximū inde annum miſſus eſt ſenam:ut me interimeret:idē il
le ſicarius:qui ab eadem ornatus coniuratione in faciem mihi uulnus inflixerat. Hic Philippus eſt uocatus:
patria natus caſale fluminēſi:& patre Thoma:& auo bruno:qui etiā ipſi ambo notiſſimi habiti ſunt ſicarii.
Aberam per id temporis ad petriolanas balneas. idq; non tam ulla mea uel neceſſitate:uel delectationis q-
dem gratia:quam diuino quodam conſilio:ut certo puto. Nam eo ſum profectus ſola uiſendi cāꝰ. Solet eni
plærunq; oīpotens deus:quo de perſeuerantibus in malignitatē facinoroſiſq; hominibus aliquādo ſuppli
cium ſummat:certaſ quaſdam eaſq; occultas parare uias ad uindicandum. Cum eiuſmodi ergo tēpore ſi-
carius philippus Senam ueniſſet:neq; me uſq̃ uideret : adiit præclarum in philoſophia uirum ac medicum
prudentiſſimum Petrum Ioannetum:qui ex patria bononia pulcherrimis præmiis accerſitus medicinā do
cebat:ut nūc ēt docet in eius urbis publico ſtudio. Ex eo quærit:& qua in uicinia ipſe habitarē. & ubi docerē
& quot mecum ducerem comites:& quantū ualerē gratia apud ciues. Ad quæ ille : ut eſt uir callentiſſimus
æque atq; acerrimo ſtrennuōſiſſimoq; ingenio:inſpecto hois uultu & cōſiderata uerborū temeritate:ſingu
latim ea reſpondit:quæ mihi uſui fore arbitraretur. Eodemq; die litteris me de ea re omni cōmonefecit. qua
re ſenam ubi cōtinuo reuertiſſem:ex illoq; liquidius rem oēm corā didiſciſſem:mox adeo ꝓfectum præſidii
quem capitaneum uocant. Honofrium tryfernatem cognomento Virilem : hoiem ſubdolum & fallacem.
Huic rē ipſā:ut habebat expono:& omnia ſicarii ſigna do:qualia & a Petro Ioanneto didiceram: & ipſe quo
q; dum illū inter ambulandū obuiam habeo agnoſco. Reſpondet cōtinuo ueterator ille:& fraudolentus la-
tro. Grates habeo ſempiternas mi pater obſeruandiſſimæ Philelphe immortali deo:qui mihi cauſam præ-
ſtitit:quo tibi aliquo officio meo rem dignam gratificaret. Nam iampridē cupiebam occaſionē offerri mihi
morē gerēdi tibi. Hominem actutū cōpræhēdā:cōpræhenſumq; torquebo ita:ut uel concoctū cibum om-
nem ei eruam e ſtomacho. Quē ſi conſcium cuiuſpiam aduerſus te perpetrandi facinoris offendero:uita pri
uabo. Sin minus offendero:miſſum faciā:inquiēs aberraſſe me in ſe capiūdo:nō enim illuꝫ eſſe quē quære
bā. Fateor æquidē mi Aenae uel ex his uerbis me illico de hoie ſuſpicatū mōſtri neſcio qd. Cæterum quoni
am ſatis mihi de ſicario cōpertū uidebat:egi hoi gratias de optima ergā me uoluntate: Capitur ſicarius eo-
dem ueſperi. Captus torquetur:& mei interimēdi cauſa ſe miſſū confiteꝰ. Idq; Honofrius continuo palam
facit. Sed ab quo miſſus foret:reticeſcit:nec ſicarium plectit: Sed differt aīaduerſionem:mō aliā cauſā obtē-
dens:mō aliā:at ueriſimilē nullā. interea tēporis increbreſcit non ſolū apud me:ſed apud nōnullos grauiſſi
mos ciuis tuos:Honofrium triſernatem cōmutaſſe philippū ſicarium cū prætura florentina. Nihil ē.n. apd
florentiños uſq; adeo ſecretū atq; arcanū:qd minus q̃primū effluat:ita ſunt oēs tanq̃ rimarum pleni. Quod
rumoribus fuerat diuulgatū:ipſius tandem rei euētus approbat. Nam paulo poſtea florētiæ prætor decla-
ratus eſt Honofrius tiſernas. Sed redeo ad ſicarium. Mulctauit hunc honofrius libris quingentis. Erantq;
multo antea paratæ pecuniæ:quibus ille carcere liberatus remitteretur florētiam. Et quod ridiculoſius fue-
rat in ſententia:q̃ impudētiſſimus latro aduerſus Sicariū tulerat:dicebat illū ad id facitoris ꝑpetrādū fuiſſe
corruptū grādi pecunia & magna remuneratione:ab quo aūt ab quibuſue corruptꝰ fuiſſet:ſubticuerat. Cæ
terū lōge ſe ſua de ſceleratiſſimo Sicario liberādo fefellit opinio. Nā ego iniuriarū agens ꝓuocatiōe ſum uſꝰ
ex tuæ p̄riæ inſtitutis ad ꝑtorē. Itaq; ea ois cā ab Honofrio latrone deuoluta eſt ad Iacobū conſtātiū ſiculum
ex Meſana:qui uir innocētiſſimus & grauiſſimus ea tēpeſtate ꝑtorē gerebat Senæ. Hic ſi potuiſſet cām ex i-
tegro cognoſcere:nō obſcure patuiſſet:& qui fuiſſet auctor florētiæ uulnerādi mei:& a quo idē ſicarius miſ-
ſus Senā eēt ad me interimēdum:Nam florētiæ quoq; patuit de Sicario:patuit de licitatore cōductoreq; ſi
carii. Is enim fuit homo impuriſſimus ac nequā Hieronymus brochardus imolenſis. ſed q facinoris aucto-
res:q mercedē q̃ pepigiſſent:ſicario diſſoluerint:in obſcuro ſunt:cum tamen nouere plures Laurētiū medi
cē una cum Nicolao & Carolo frequētare perſæpe ſolitū omnium ſcelerum officinam infames ædis Hiero
nymi brochardi per id tēporis:quo ſicarius eſt conductus. idēq; Laurentius medices hieronymū coniectū
ob id ſceleris in uincula carcere liberauit & ab omni pœna tutatus ē in maxima ēt totius ciuitatis offēſione

quæ tota eā iniuriā publicā ſuāq; ducebat: Sed uis magnitudoq; pecuniæ longe plus potuit ac polluit:q̃ le-
ges q̃ æquitas:q oē iuris piūq; uel officiū:uel ſanctitas:uel decorū. Sed redeamus:ad prætorē. Is inq̃ Iacobus
cōſtātius cū nō poſſet ex inſtitutis p̄riæ tuæ eā de integro agitare cām:quā ꝑfectus cognorat: ſed augere pe
nā dūtaxat:qd potuit ſolū eā Philippo ſicario dextrā abſcidit publico iudicio:q̃ me florētiæ uulnerarat in fa
ciē:obtruncaſſetq; hoiem quo nece ſua reliquis ſicariis eēt exēplo imanitatis ſuæ:niſi ego id factū iri prohi-
buiſſem:utpote q maluiſſem uiuere illū uitā inutilē atq; dedecoroſam:q̃ p expeditā mortē liberari aī crucia
tu:ut.n. magni ē aī paruas ſuaſq; iniurias obliuiſci:ita iuſti & ſapientis de publico humani generis hoſte di-
gnā aliquā cadere ultionē. Cū igꝰ neq; pacate:ut audis:nec itē cōmode agerē Senæ: uiderēq; q̃to cū uitæ pe
riculo inter gladios uenenaq; uerſares:nō.n. defuere:qui ēt domi auſi fuerūt me ueneno ꝑdere. Bononiā eo
cōſilio me recepi:ut paucos poſt mēſis Mediolanū petā:futurus apud unicū n̄ræ tēpeſtatis ſolē Philippum
Mariā pricipē ſane oium:q aut ſunt:aut fuerūt:aut futuri ſūt munificētiſſimū & optimū: apd hūc.n. nullæ
mihi inimicoꝝ artes:nullæ iſidiæ oberūt:totus ero cū muſis:totus cū amicis:totꝰ mecū. Qd aūt me horta-
ris:ne deſerā ipſe me:ne cedā malignitati fortūæ. Hortaris tu qdē & amice & recte : iāpridē aīum meū noſti.
Nō is certe ſū:q me neſciā uirū eē. Itaq; bono ſis aio:ꝑ me licet. Nūq̃ me ignauiæ accuſabis : nec itē iſolētiæ.
Quin horatianū ꝓceptū illud in uniuerſa tuebor uita. Oē tulit punctū:q miſcuit utile dulci. Tu uero qd ad
te attinet:facito me de omni re tua ſtatuq; certiorē. Vale. ex Bononia quinto Kal. Apriles. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Ioanni Tuſcanellæ. S.D.

DE me quod flagitas ſcire:ad proximas ſtudii uacationes quas uocant:Mediolanum ſum petiturꝰ
eo quidē conſilio:ut ſi quā mihi nobiliſſimus ille princeps ſpem litteris maximam pollicetur:re ip
ſa inuenero apud neminem malim:q̃ apud eum uitaꝫ agere. Sin ſecus offendero: ad uenetos me
recipiam. Nā nihil incertius q̃ Bononiæ res ſecundæ. Quanto enim fortuna blādius uideꝰ aſpira
re:tanto magis aduerſi uentorum flatus metuendi ſunt. Vale. ex Bononia idibus Aprilibus. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Albertho Zancario. S.D.

NOn uanū extitiſſe me ſomnii cōiectatorē:res ipſa liqdo oñdit. Ioānē mariū filiū fugiſſe ab me:no
ſti. Quo aūt quū neſcirē:ubi ꝑ noctē:q̃ diē fugæ uigeſima qnta ſubſecuta eſt:eēm uidere uiſus eū
placētiæ agere inter milites quoſpiā:poſtridie eius diei inſcenſo equo cum duobus famulis uerſus
placentiam iter capio:quo quū ad biduū ꝑuenio:incido nō lōge a porta urbis in Floriū quendaꝫ
Mediolanenſem cognomēto Nouatinū:qui cū filiꝰ Marius una æquitabat. Florius quū primū me uidiſſet
equo deſcendit:& me honorifice ſalutato:dixit putare ſe nullā mihi feciſſe iniuriā:qd meū filiū eripuiſſet ex
ꝑditoꝝ quorūdā militū manibus eo ſane cōſilio:ut eū ageret ad Antonellū arcimboldum:q mihi ob clariſ
ſimum iureconſultū Nicolaū arcimboldū fratrē ſuū meiq; amātiſſimū uehemēter foret affectꝰ:ob idq; ñ ſe
cus filius meus ei charus futurus eēt atq; mihi patri. Egi hoi gratias:ut par erat: filioq; recepto placētiā ſuꝫ i
greſſus: Paulo ſupra meridiē:ea mētetur reliquū eius diei. quoniā forē ex itinere ſatigatus:cōſumerē i caupo
nula quo diuerterā: Venit ad me ueſperi ſalutatū petrus platea:qui ea i urbe ꝓ inclyto mediolanenſiū duce
Philippo Maria ciuitati ꝓeſt. Qui ubi multa mecū & familiariter & ꝑhumane locutus ē: q̃ſiuit:q̃ hora uellē
in poſterū diē mediolanū petere:cui quū reſpōdiſſem nō eē me ꝑ id tēporis mediolanum petiturūꝰ: ſed uel
Bononiā potius repetiturū:& ad proximas dein uacationes ſtudii iturū mediolanū : inſtitit ille multis rōni
bus ne prius Bononiā reuerterer:q̃ iſſē ad Philippū Mariā ducē & uiſcēdi & ſalutādi gratia:ab quo certo fu
turū ſciret:ut & libēter exciperet:& honorifice : Quare cū eius uerbis colligerē oportere me omnino ire ad
pricipē:neceſſitatē in uoluptatē uerti. Itaq; nudiuſtertius Mediolanū ſecunda hora noctis ingreſſus ſum iti
nere facto ꝑ agrū. Ticinieſē. Hodie non multo poſt meridiem adiui principē:ab quo tanta cū hūanitate ac
tā honorifice ſum exceptus:ut me oblitū mei pene reddiderit:nō tamē qd ob eā rem inſolentior factus ſim
q̃ ante hac conſueuerim. Quin potius cū tanta me honoratiōe indignū exiſtimo:facit ut mecū ipſe cogitē
quidnā facere me oporteat:ut quā habet de me opinione. ea ſe nō fallat omnino. Cæterum:& hæc alia ple-
raq; omnia propediem una commentabitur. Vale. ex Mediolano. vi. nonas Maias. Mccccxxxix.

Franciſcus Philelphus Aloyſio Crotto. S.D.

QVod diutius hic ſum:eo ſerius ad uos redibo: Itaq; rogo te:ut ab hūaniſſimo n̄ro principe mi-
hi facultatē abeūdi exores. Nā & hic a me agiꝰ nihil & familia mea me abſēte nō poteſt Bono-
niæ nō agere incommode. Vale Mediolani ex Cauponula ceruiæ Idibus maiis. Mccccxxxix.

Franciſcus Philelphus Gerardo Landriano Gardinali Comenſi. S. D.

ADhortationē tua pater domeſtiſſime libenter admitto : & ſi mihi habēda ratio ē nō ſidei minus
q̃ grauitatis. Quo fit:ut æque noli iniuſtitiæ accuſari atq; læuitatis. Bononienſi reip. ſū obſtrictꝰ
annuo docēdi mūere: Cui me ſatiſfacere oio oportet:ſi uolo is eſſe:qui debeo: Itaq; rogo te : atq;
obteſtor:ut mihi iā tādē abeūdi ueniā ipetres:ne dū apd uos grauitatis laudē cupio : habeat apd
bononiēſis:& iniuſtꝰ:& leuis. Nō.n. te fugit fūdamētū iuſtitiæ fidē eē:qua ſublata:omne iuſtitiæ munus cor
ruat:neceſſe eſt. Vale. Mediolani ex cauponula Ceruiæ decimo Kalendas Iunias. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Raphaeli fuſcherario. S.D.

QVod diutius diſtuleri meū ad uos reditū:nulli culpæ mihi aſcribito:e Nā ego iāpridē hic ſoluiſ
ſeꝫ ſi liber eēt padi trāſitus: Sed cū id ſine lr̄is ducalibꝰ nemini liceat:atq; eas i hāc diē exorare ne
queri:ſcitū ē:ut ſerior ſiat mea hic abitio. qd.n. ſit i cā:ñ itelligo. Quottidie mihi a pricipe reſpō
deꝰ q̃ primū ſe mihi morē geſturū. Sed huiuſmōi q̃primū nōdū uſq̃ aparuit. Qui apd pricipē & auctorita
te ualēt & gr̄a:me monēt:ne ſim iportūior. nō.n. temere fieri. Itaq; meipſius ſūneſciꝰ: nō deſiſtā tam ois ob

tũdere q̃ principi aſſiſtũt:donec liberã abitionẽ ĩpetraro. Interea uero tpis cõmẽdo tibi familiã meã: ſi quidẽ arbitraris me functurũ egregie meo erga te officio. Vale.ex Mediolano pridie Kal.iunias.Mccccxxxix.

℄ Franciſcus phileſphus Albertho zancario.S.D.

EGo mi Alberthe ad triduũ hic ſoluã & ppulchre qdẽ & pbenigne ab hoc hũaniſſimo principe:tũ donatus:tũ honoratus. Lr̃as tuas occluſas meæ dilectiſſimæ Chriſolorinæ continuo reddito. Vale.ex Mediolano.v.idus iunias..Mccccxxxix.

℄ Frãciſcus philelphus Guarnerio Caſtellioni:iurecõſulto ducaliq̃ ſenatori. S.D.

SI Mediolani pridie non ruri fuiſſes:cũ iſtinc eẽm bononiã rediturus:pluribus tibi corã reſpõdiſſe:qđ nũc paucis feci. Erã.n.iã fere aſcẽſurus equũ. Petieras.n.ab me tu quotupliciter eẽntiã putarẽ accipi oporteret:ad qđ tibi cũ eſſẽ rñſurus:accerſitus a pricipe:oĩ meo ſermone ĩterpolato: ex oculis tãq̃ euanniſti. Accipe igiẽ rẽ cõpẽdio. Eſſẽtiã:quã & οὐσίαν uſian græci:& latinoꝝ eruditiſſimi ſubſtãtiã noiant:tribus modis accipiẽdã exiſtimo:nã & materiã & formã:& qđ ex utraq̃ cõſtat:ſubſtãtiã dicimus. Hoꝝ ãt triũ materia qdẽ q̃ ὕλην hylẽ græci dñt:ẽ potẽtia q̃ a græcis uocãt δύναμις dynamis forma uero qđ ei εἶδος.idos græce noiat ẽ pfectio:q̃ ab ariſtotele dcã ẽ nouo noie ἐντελέχεια entelecchia Quod autẽ conſtat ex utroq̃:uocamus hoc quiddam:& qđ iã cõpoſitũ ẽ. Ego iam iter igredior. Vale.& me nr̃o inclyto principi aſſidue redde cõmendatiſſimũ.ex Placentia pridie idus iunias .Mccccxxxix.

℄ Franciſcus philelphus Alberto zancario. S.D.

PErgratũ mihi fuit: q̃ a te ſane prudẽter factũ:q̃ mihi ex itinere fatigato lac coagulatũ miſeris. Egebã.n.iſtiuſmodi refrigerationis genere. Itaq̃ nõ minus te laudãdũ exiſtimaui pinde atq̃ egregiũ coagulãdi artificẽ quẽdã:q̃ Ariſteus fuerit a priſcis arcadibus laudatus. Is.n.cũ i archadia late regnaſſet:quo ſibi maiore beniuolẽtia archadas deuiciret:pmulta:ut erat priceps ñ ſõnolẽtus & obtuſus:ſꝫ acri ſtrẽnuoq̃ igenio:& excogitauit & adinuenit:q̃ ad cõem hoium uel utilitatem:uel uoluptatẽ accederẽt. Quare is omium prim⁹:cũ apũ atq̃ mellis tũ ẽt lactis uſũ ad coagula iuenit:& hominib⁹ tradidit:q̃uis mellis auctorẽ Naſo affirmet liberũ pr̃em extitiſſe. Tuũ rus igẽ ñ poſſũ ñ amare:cui⁹ cõſuetudine id te uideo aſſecutũ:ut ad urbanas lautitias ruralẽ fœcũditatẽ adiungas. Nã cũ lac ſolũ ex oibus cibis ad hois naturã ſit ſatis: tũ idẽ coagulatũ delectat ẽt plurimũ. Quod ãt ſcire uis:qđ egerim apđ excellẽtiſſimũ principem Philippũ Mariã quum in præſentiã ueneris omnia narrabo tibi. Vale.ex Mediolano.xvi.Kal.Iunias.Mccccxxxix.

℄ Franciſcus Philelphus Federico Cornelio.S.D

QVẽ nũciũ de tuo fauſto fœliciq̃ cõiugio nũc primũ audiui:is me pfecto plurimũ dlectauit:neq̃.n.te latet:q̃ ego pſæpe tecũ ſmonẽ multũ habueri pſens:& q̃ freq̃nter ẽt abſens te ſcriptis meis tum blãdius:tũ ſeuerius ad cõiugiũ ſum hortat⁹: Qđ certe faciebã neq̃q̃ inductu pr̃is tui grauiſſimi & clariſſimi uiri:ut tibi tu pſuadeẽ uidebaris:ſed quoniã tibi bene eẽ cupẽ. Nã cũ duo ſũt uiuẽdi genera lege cõſtituta:alterũ cælibatus:alterũ matrimoniũ:qui norũ neutrũ adamarit: naudratis i magna uerſatur laude. Feciſti igiẽ recte:q̃ & paternæ uolũtati morẽ geſſeris:& tuæ florẽtiſſimæ reipu. cõſulueris:qppe q i filiis pcreãdis ſeminario reip. ſatiſfacies: & ordinẽ illũ ſenatoriũ reddes ẽt ãpliorẽ. Cæterũ q̃ tibi pcepta ſeruãda cẽſeã:paucis accipe. Et oium primũ hoc unũ tibi aio iſideat. Volo cætera ſecramẽta eẽ hũana lege moreq̃ cõſtituta:at matrimonũ ſolũ diuino ore & iuẽtũ eẽ:& iperatũ:atq̃ id qdẽ nõ i ægypto p uulcanũ:nõ i attica p Cecropã.nõ Romæ p Romulũ: ſed in horto illo delitiarũ:ubi primis parẽtibus pcepit deus oipotẽs:ut creſceretit:ac multipticarẽẽ:terrãq̃ replerẽt. Quod aũt & deo auctore:& i paradiſo:& in noſtris:primis parẽtibus inuẽtũ ẽ ſacramẽtũ & tãq̃ lege ſãctitũ:q̃ta cũ aĩ itegritate. & inocẽtia nobis tuẽdũ ſit. uides:pſerti q̃ triplicia illa bona matrimoniũ pſefert:q̃ maxie expetũ.⁴ uita.honorẽ:utilitatẽ:uoluptatẽ:ut n.i ſocietate ciuili nihil ẽ adulterio neq̃ turpi⁹:neq̃ pniciõſi⁹:ita cõiugii ſãctitate nihil hõeſti⁹nihil utili⁹.uñ maiora emolumẽta bonaq̃ pueniãt. Quot adulteriis iuoluti uel pr̃imonia cõſũpſerũt uel pr̃iam pdiderũt uel pierũt ipſi: At in cõiugii fœlicitate omnia ſũt ſecura:oia fructifera:oia plena iucũditatis. Qui amor uel diuturnior:uel dulcior:q̃ q uiꝝ uxoreq̃ cõiũxerit: Quæ amicitia uerior eſſe queat:q̃ quæ mutua & corporũ & aiorũ beniuolẽtia cõiuges deuixerit: Tu mihi ex omni hominũ ætate tria:aut q̃tuor:aut ad ſũmũ quinq̃ amicoꝝ paria i mediũ referas q amicitiæ ſibi nomẽ uẽdicarint:q̃lis extitiſſe græci uolunt Theſeũ:& Perithoũ:Oreſtẽ & Pyladẽ: Achillẽ & patroclũ:Pythiã & Damonã: & ultimos Epaminundam & Pelopidã. At horũ nemo ſe amici cã iteremit. Quid.n.morte horribilius: At uir clariſſimus .T. Grachus tãta ẽ amoris uel ſanctitate uel uæhemẽtia cõiugale mun⁹ pſecutus:ut ultro ipſe mori ſuſtinuerit:quo uxor Cornelia ſuperſtes foret. Quid.n.meminero Quitũ planciũ:q cũ primũ audiſſet uxoris obitũ:pect⁹ ſuũ trãſfixit gladio. cũq̃ domeſticoꝝ iteruẽtu ne quod ppetrare eẽt agreſſus:pficere potuiſſet:pauloport q̃ uuln⁹ fuerat alligatũ:ſciſſis faſciis ſoluit:& eo imiti dextra conſtantiq̃ diuulſo mortem ſibi conſciuit. Et .M. item Plancius ob Horeſtiliæ quoq̃ uxoris obitũ:quæ illũ ſociorũ claſſẽ ſexaginta nauiũ in aſiã reducentem ad Tarẽtũ uſq̃ proſecuta morbo ẽ oppreſſa::iter eius oſculandæ ungendæq̃ officiũ:tantum potuit cõiugalis amoris charitas:ut diſtricto gladio incũbens uitã deſeruerit. Nec minoris uires coniugalis amor oſtẽdit in Porcia.M. Catonis uticenſis filia:q̃ ubi primũ accepit.M.Brutũ uirũ ſuũ apud philippos uictũ atq̃ interẽptũ:ardentis carbones hauriens:quoniã ferri poteſtas ois ſubrepta eẽt:e medio ſeſe ultro ſuſtulit. Vt aũt cæteras nobiliſſimas fœminas breuitatis gratia miſſas faciã:qs Lacedæmõias illas nõ maiorẽ i modũ admireẽ: ſũmiſq̃ laudibus pſeq̃ ſtudeat:q̃ exorato a cuſtodibus i carcerẽ aditu ad uiros minias:extremo ſpiritu alloquẽdos quos Lacedæmonii noctu morti deſtinarãt:pinde atq̃ regnũ affectãtis: cumulatis cũ illis ueſtibus:uelatiſq̃ capitib⁹ p doloris:ſimulationẽ:eos abire paſſæ ſunt ſeſe ulto morti exponẽtes:qd Eliſſa Dido:nõ ne

ut extincto uiro fidẽ pudicitiãq̃ ſeruaret:in ardẽtiſſimũ rogũ ſe piecit: Nã Artemiſia regina carũ uiri Mauſoli obitũ tãta tulit acerbitate:ut nõ cõtẽta illud ædificaſſe monumentũ Alicarnaſi in ppetuã illi⁹ memoriã: qđ inter ſepte orbis terræ miracula nobiliſſimũ numeratẽ:uerũ ẽt ex ei⁹ caluaria facto poculo ſe uiri ſepulchꝝ & haberi & eẽ uoluit:utpote quæ illius corpus i puluerẽ uerſũ paulatim totum ebiberit: & aſſiduis fletibus doloreq̃ cõfecta:p tabẽ e uita diſceſſerit. Sãcta ẽ pfecto pœneq̃ incredibilis mr̃imonialis beniuolẽtiæ charitas:quã q caſte impoluteq̃ ſeruarint:digni habẽdi ſũt:de q̃bus nulla poſteritas cõticeſcat: Nam utilitas quãta pueiat ex cõiugio:quid attinet pdicare: Vt.n.ẽ prudẽtis patriſfamilias augere quottidiẽ ſubſtãtiã ſuã quãtũ honeſtas patiẽ:ita diligẽtis atq̃ frugi mr̃iſfamilias mun⁹ ẽ eã domi & digerere & tueri. Quđ ubi ſit pr̃imoniũ in dies magis atq̃ magis ãplificaẽ. Et ẽ ſane mr̃imoniũ uiri mulieriſq̃ cõiunctio ſecundũ legẽ ob pcreãdos liberos: Non.n.ad laſciuiæ illecebras titillãtiſq̃ uoluptates inſtitutũ ẽ matrimoniũ:ſed ut regenerationi generatio pparetẽ:ob eã.ſ.rationẽ matrimoniũ nominatũ:qđ iccirco mulier debeat uiro nubere:ut mater fiat. Debet inquã decus matrimoniale id officii præſeferre:ut & rẽ domeſticã regat:& liberos ſuſcipiat:nã hinc ſubſiſtit hũani generis ppagatio amicabiliſq̃ ſocietas. Et cõiugii quidẽ bona triplicia eẽ uoluẽt:fidẽ: plem:ſacramentũ. Atq̃ fidei quidẽ ẽ:ne pter copulã coniugalẽ aut cũ altera concubatur:aut cũ altero: ſed ut æque uir ſua uxore cõtentus ſit:atq̃ uxor uiro:quod tũ certe fiet:cũ pari ſe charitate proſequenẽ. Ad quã quidem rẽ haud ſcio:an uxor longe q̃ uir debet eſſe ppenſior: Nã ſi pudorẽ mulier pudicitiãq̃ amiſerit:qd reliqui habeat in ſe boni:nõ intelligo. Quã me delectat Tertiæ Hæmilæi Africani ſuperioris uxoris præcipua illa fides & ægregia charitas:qua in uirũ uſa phibeẽ: Hæc.n.nõ modo æquo animo ptulit uiri adulteriũ in ancillulã:dũ eẽt in uita:ſed eã quoq̃ poſt illius obitũ libertate donatam liberto ſuo in matrimoniũ dedit. Quanta uero æquanimitate ſplendidiſſimũ continentiæ exemplũ Liuia Tiberii atq̃ Druſi mater erga uirum Auguſtum fuerit:& grææ:& latinæ decãtãt hiſtoriæ. Vulutabatur.n. Auguſtus p oẽm incõtinentiæ fœditatẽ. Quod ſi pari fidei ſanctitate ſe cõiuges adamarint:nulla huiuſmodi labes matrimoniũ polluat. In prole uero aliud ẽ matris:aliud patris officiũ: Debet.n.liberos mr̃ cũ charitate ſuſcipere. benigne alere:religioſeq̃ educare. Pater aũt illud meminiſſe duo eẽ hominũ genera:alterũ doctũ & urbanũ:alterũ indoctũ & ruſticũ:& hoc quidẽ pecudũ eẽ ſimillimũ:illud uero nõ diuinũ minus:ut ita dixerim:q̃ humanũ. Eſt igiẽ officiũ boni patris filios iis inſtituere diſciplinis:quæ libero hoie dignæ ſunt:quo nõ indocti & ruſtici: ſed & doctiſſime etuditi eleganteſq̃ uideanẽ. Vel i hac in re mi Federice ad te ipſũ oculos mẽteq̃ conuertas. Teq̃ ac cæteros æq̃lis tuos diligẽtius deſpicias:cõſidereſq̃ quãtũ inter te & illos interſit. Nõne cũ aliqd more tuo loq̃ris & grauiter & diſerte:te oẽs taciti admiranẽ ac ſeſe ignauiæ inertiæq̃ accuſãt:qđ nihil ſciãt:qđ qd a ſe dici,& q dici oporteat:ignorãt: Itaq̃ alii parẽtes incuſant:q nullã geſſerint curã ſui.alii ſeipſos accuſãt: qđ tps p ſecordiã & deſidiã labi paſſi fuerint. Quo fit:ut & honoreris ab æqualibus tuis:& a maioribus natu mirifice lauderis. Tuũ igiẽ fuerit:cũ primũ a mr̃e liberos acceperis:eos erudire iis artibus:q̃bus & ſapiãt recte: & bene ppoliteq̃ loq̃nẽ. Nõ.n.te pterit q̃tã uim habeat copia ornatuſq̃ dicẽdi:ſi ab ingenio pficiſciẽ & cõpoſito & bene morato. Quod aũt ad ſacramẽtũ attinet:ea cõiugibus cura uel maxia ẽ adhibenda:ne diuortiũ fiat ne dimiſſus dimiſſaue cã plis alteri cõiũgaẽ:ſãctũ inq̃ & impollutũ matrimoniũ eẽ debet:qđ ut in oĩ uita mutua dilectiõe tueamur:illud ẽ pceptũ nobis aſſidue memoria repetẽdũ:nec maritũ habere poteſtatẽ ſui corporis:nec itẽ uxorẽ ſui eẽ arbitrii:ſed utrũq̃ alteri pari q̃dã charitate obſtringi ad pcreandã plẽ cũ neutri liceat cõtinere ſeſe ubi alteruter nolit. Quo qdẽ iure & hic uxoratus & hæc maritata nõ recte mõ.ſed & latine & elegãter diciẽ. Ita inq̃ cõiugatos eẽ oportet:ut ſui ſimiles gignãt. Et id ſane fit nõ ſolũ hoium iſtitutis: Sed naturali ẽt q̃dam lege:ſic.n.arbor arborẽ generat:& ſeges ſegetem: & animal ex ſe animal. Itaq̃ omni ẽ opa diligẽtiaq̃ ſtudẽdũ:ne qd in pcellẽtia maritali nõ agaẽ mõ:ſed ne cogiteẽ quidẽ: qđ ab eius decoro deoq̃ abhorreat:ſed oia & pudice geranẽ & pie. Iq̃ eo magis curandũ ẽ:q̃ in bene cõuenienti coniugio ſitum ueluti ſeminariũ ẽ quoddã florentiſſimæ & pacatiſſimæ reipu.& eius quidẽ reipu. quæ cẽſetur optima: Scimus enim tria eẽ genera adminiſtrãdæ ciuitatis:populi optimatiũ: regis ſecũdũ triplicẽ ſocietatẽ rei domeſticæ: heri & ſerui:pr̃is & filii:uiri & uxoris. Et ſi qdẽ ſocietas regiã:q̃ præſtat ceteris repſentat: at patris & filii eã q̃ dẽ optimatiũ.nã populi principatus æq̃ hẽt.atq̃ heri & ſerui. Et ueſter qdẽ reip.ſtatus ita ex optimatibus cõſtat:ut a regio differat nihil. Eũ.n.dignitatis locũ dux apud uos tenet quẽ apđ lacedæmõios rex ſolebat.ſed hac de re alias. Nec illud mihi uideẽ prætereũdũ qđ apud lacedæmonios Licurgi legibus cõſtitutũ legim⁹ Is.n.cũ eos qui nubere uoluiſſent ſpectaculo intereſſe gimnicis i ludis phibuiſſet:addidiſſetq̃ præterea eaꝫ ignominiã ut honore illo atq̃ obſeruantia.q̃ a iunioribus præſtabaẽ in cõſenſu ſenioribus:priuareẽ:lege tamẽ cauit:ne uir una cũ uxore in eodẽ cubaret lecto:& id quidẽ.quo plurimũ diei cũ æq̃libus una eſſet:at noctis q̃eſceret totas:cũ ſpõſa uel ad pcreãdos liberos & clã cõgrederẽ & cũ pudore. Quod ea ẽt ratione licurgus cõſtituit quo & corporibus melius ualerẽt:utpote q̃ nimio coitu lãgueſcũt atq̃ ægrotant:& amor coniugalis aſſidue recentior redderẽ:& partus ipſi robuſtiores fierẽt. At ipſe tecũ rẽ hanc nõ ita ad uiuũ reſeco. Sed illud ſane te admonitũ uelĩ: nimiũ iſtiuſmodi cũ uxore cõgreſſũ nõ ſolũm eẽ pniciõſũ & ad uires & ad bonã ualitudinẽ:uerũ ẽt ad pcreãdos mares:nã quo ẽ ſemẽ calidius:eo eſt ad maris filios pcreãdos accommodatius:q̃re uſu heri uidemus ut ſenes magiſq̃ iuuenes gignãt mares. In cã uero id eſſe puto q̃ ſenes rarius coeũt q̃ iuuenes.hiuc fit:ut qđ natura in iuuene potẽtius ẽ:id nimio ueneris uſu reddatur frigidius: & ob eã rẽ ad marium pcreationẽ imbecillius. Sed hæc tu p tua prudẽtia moderabere. Cæterum tibi maiorẽ immodum gratulor:q̃ eã duxeris uxorẽ:cui nihil deſit ad cõiugii dignitatẽ. Duxiſti.n.puellã tum pbã & pudicã:tũ ẽt pulchrã ac nobilẽ:& cũ dote nõ uulgari. Quo fit ut uix ſciã utri magis gratulãdũ cẽſeã ſpõſæ ne an tibi. Nã & ipſe i tua repu.uirtutis pſtantia cedes nemini:& bonitatæ formæ nõ mediocriter uiges: neq̃ de

teriore Cornelius ex genele q̃ illa cõtafeſia:nec minus q̃ illa opulenta. Efficiat igitur Deus optimus maximus:ut ꝓpitium ſit uobis mr̃imoniũ uſum:ac idẽ facunditatæ liberorum & iucũdũ & fœlix. Vale ex Ticino idibus octobribus. Mccccxxxix.

Francisſcus philelphus Aloyſio Crotto. S.D.

AD ſextum idus Octobres Ticinũ huc perueni:ut ex nr̃o Catone ſacco eloquẽtiſſimo iurecõſulto accepiſti. Itaqꝫ ꝑ tuas litteras certior fieri:cupio quid facere me oporteat:nã ego hinc pri⁹ pedẽ non mouebo:q̃ conſilium tuum audiero. Vale ex Ticino. xvii. Kal. nouembrib⁹. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Saxolo partenſi. S.D.

QVæ tibi ex Bononia ob ſubitã abitionẽ meã rñdere nõ potui:nã cũ inde ſoluerẽ redditæ mihi ſũt litteræ tuæ:nũc ex Ticino uerbis paucis reſpondi tibi. Petis enĩ; qua rõne ſcurræ ſint apud græcos βωμολόχοι bomolochi noĩati:& itẽ q apud nos ſũt quos græci ὀλέχινοι olechinos uocãt:& q̃ loca eẽnt:q Athenis κύκλοι Cycli hoc ẽ circuli appellabãt. Bomolochos ꝓprie illos græci dicebãt:qui ſub aras in ſacrificiis ſedere conſueuerũt:ita noĩatus ab ara q βωμὸς bomos uocãt & λοχεῖν lochein:quod inſidiari ſignificat:qm̃ ad aras inſidiarent utpote q cũ aſſentatione efflagitarẽt. Quãobrẽ & qui ſacrificiis ſuſcipiunt:tibicines & uaticiniũ ꝓfitentes bomolochi uocabãt. Et huiuſce aũt rei tranſlatione bomolochi ẽt ii dicti ſunt:q apti ac faciles:atqꝫ iidẽ humiles oĩa luchri gratia ꝑferrẽt iocãdo cauillãdoqꝫ:& ii quidẽ apud nos ſcurræ appellãt hoĩes ſane inepti atqꝫ cõtẽnendi:q̃lis ẽ hoc tẽpore apud florentinos Nicolaus Nicolus & Poggius bãbalio:q ut ſũptuoſiorib⁹ cœnis iterſint:a nullo ſeſe ſcurrilitatis gñe cõtinẽt. Qui uero a græcis Olechius ẽ appellatus cruſtis & ſpinis tectus petriſqꝫ aſſuetus:hũc nr̃i remorã uocãt: aq̃tile aĩal admodũ breue in quo tãta ineſt tñ naturæ uis:ut naui pernicius iter faciẽtẽ eius carinæ inhærẽs adnixuſqꝫ retineat:ac remoret:ob eãqꝫ rẽ & a græcis Olechinus & a noſtris remorã noĩatũ:hẽturqꝫ iſtiuſmõi aĩal amatoriis ueneficiis infame:liteſqꝫ atqꝫ iudicia dicit remorari:grauidaꝝ fluxus ſiſtit utero:ac partus ad puerpium cõtinet:& id tamẽ in cibum addi ꝓhibetur:ut Plinius refert:huic ſpina eſt parua & oua amara ad q̃nqꝫ numero:at ora in medio corpore atqꝫ in terrã uerſa. Præterea Olechino pedes eẽ Ariſtoteles aſſeuerat:utpote cui pẽnæ pedũ inſtar locatæ ſint:q̃q̃ alii ſũt q dicant eos ſpinis uti ꝑ pedibus:& ita ingredi:ut in urbem uoluãtur:itaqꝫ de tritis ſæpe aculeis inueniri:nã q̃ futuros maris æſtus ſæuiciãqꝫ ꝓſagiant:hos correptis ſe lapillis operire ut eo pondere ſtabiliatur mobilitas & ita ſpinas uolutatione atterere. At Mutianus muricem eſſe tradit purpura latiorem:cui roſtꝝ neqꝫ aſperũ ẽ neqꝫ rotũdũ:neqꝫ in angulos ꝓdit:ſed ſimplicẽ cõcham eẽ autumat:q̃ uno latere ſeſe colligat. Trebius uero niger. L. Lucilli familiaris ſcribit hũc piſcẽ haud eẽ pede lõgiorẽ:neqꝫ digitis q̃nqꝫ craſſiorẽ:cuius ea ſit uis:ut & nauis uẽtoꝝ flatibus plenas ſiſtat: & in ſale ſi fuerit aſſeruatus:aurum quoqꝫ q in altiſſimos deciderit puteos:ubi admotus ſit:extrahat. Huius ẽt Luca. meminit lib. vi. ſuæ pharſaliæ inquiẽs. Nõ puppim retinẽs euro rudẽte rudẽtes ĩ mediis olechinus aq̃s. hui⁹ meminit Theophraſtus lib. iiii. de huiuſmodi animalibus:ubi dicit echinorum tris eſſe ſpecies: ex quibus olechinos & magnitudine: & craſſitudine cæteros ꝓſtare:& eſt ſane olechinus:quẽ meminimus: dictio q̃driſyllaba. at echinus dictio triſyllaba:eſt ſuauis eſu:& paulo minor olechino:cuius ẽt iuuenalis meminit:ingens. Oſtrea callabat primo depræhendere morſu:Et ſemel aſpectu dicebat littus echini:præterea echinus apũd græcos ſignificat terreſtre id animal:cui ẽ apud noſtros hæricio nomẽ:qd̃ ipſũ ab hærẽdo deductũ eſt: & æq̃ ſpinis hirſutus eſt atqꝫ maritimus echinus. At circuli quos q̃ris ad poſtremũ:loca erãt Athenis:ut Dinarchus: cõtra Calleſchrum oñdit:ubi aliqui ueniebãt. Id nomẽ tractũ ẽ a circulari circũſiſtentia uendendorum:quare Menander in epheſio ait. Itaqꝫ ego mihi uideor ꝑ deos immortales in circulis uidere me ipſum idutũ currere circũ ac uenire. Habes a me paucis:q̃ petieras. Vale. & Leonardũ noſtrũ aretinũ eruditiſſimũ & eloquẽtiſſimum uirum nomine meo ſaluere iube. ex Ticino Kal. Nouembribus. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Ioanni feruſino iureconſulto & ducali iuſtitiæ cõſiliario. S.D.

NIſi te & amem:& plurimi faciam:ſim apprime ingratus:utpote qui dilucide ꝓſpiciã mea tibi omnia curæ eſſe. Conſiliũ aũt inclyti noſtri principis nõ admitto ſolũ:ſed ẽt laudo:ut par eſt:ꝓboqꝫ uæhementer. Itaqꝫ tãtiſꝑ hic manebo:donec ꝑ eius litteras itellexero:ad qd̃ ſim tp̃s ad uos iturus. Nã habitã eẽ diligentẽ ratiõem rei meæ pecuniariæ:ut mihi plurimũ cũducit:ita uoluptatis ꝑplurimũ affert uel ea ratiõe:quod ne cogitãte me quidẽ:p̃inceps nõ ſapiẽs min⁹ q̃ muuificus ac benignus ita de me cõſuluit:ut nõ ſim in exigẽda pecũia uſurus aliẽis ſuffragiis:ſed cõſtitutis tp̃ibus ex certo loco mihi ſatiſfactũ eat. Quare ut eis uerbis gratias habeas immortalis:te maiorẽ in modũ rogo. Vale. ex Ticino. iii. idus Nouembres. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Ioanni Antonio Brixiano. S.D.

VEſperi mihi redditæ ſunt litteræ tuæ. Itaqꝫ cras ad uos ibo. Nam ante id tempus hic ſoluere nõ licuit:cum mihi in hanc diem nullus ſit equus: Itaqꝫ ignoſce breui meæ huic moræ. Vale. ex Ticino. v. Calendas Decembres. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Catoni ſacco iureconſulto. S.D.

HOrtare Chryſolorinã meã ne mireẽ:ꝙ hic diutiũs q̃ arbitrabar:expecto:Nã ita ẽ op⁹ facto quo nobiliſſimo huic principi morẽ gerã:& id qdẽ ĩ rebus nõ paruis aut cõtẽnẽdis: Sed & maximis: & ꝓclaris. Itaqꝫ ut bono aĩo ſit: domũqꝫ bene gerat:ea ꝑ tua prudẽtia ẽt atqꝫ ẽt q̃ diligẽtiſſime adhortare. Vale. cũ pudiciſſima uxore tua. Ex Mediolano pridie Nonas Decẽbres. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Honofrio Strozæ. S.D.

QVod fortaſſis apud uos nondũ increbuerit: ego apud hũc præſtantiſſimũ principẽ Philippũ Mariã ex illis ethruſcis turbulentiſſimiſqꝫ fluctibus tanq̃ ĩ trãq̃llũ atqꝫ ſecurũ reliqꝫ uitæ portũ me recepi:ubi oĩa mihi affatim ſũt oblata q̃ nõ ſolũ ad emolumẽta:ſed ad dignitatẽ attinẽt:ut mihi lice

ret tecũ oĩa libere cõmẽtari:q̃ & ipſe uellẽ:& tua noſſe itereſſet. Sed tẽporũ ẽ habẽda atqꝫ hominũ ratio. Nec enim me latet:ubi locorũ es:& q̃ tibi cauẽdũ ſit:itaqꝫ ferã æquo aĩo deſyderiũ meũ. Ceterũ illud unũ nõ reticebo principem hunc meum & patri tuo clariſſimo uiro & tibi & uobis omnibus optare omnia pro uoluntate uſa:atqꝫ nihil magis cupere q̃ in omnibus rebus uobis peregregie prodeſſe. Tu ſi quid eſt: quod a me uelis:fac ut ſciam:& factũ puta. Vale ex Mediolano nonis decembris. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Ioanni Antonio brixiano. S.D.

RenũciabIs principi noſtro:quæ mihi mandarat:nõ minore diligẽtia:q̃ fide me ꝓſecutũ eſſe:ſperoqꝫ futurũ ut ad paucos dies certe aliquid afferatur. Id cũ erit:cõtinuo ad uos ibo. Interea temporis nullum officium prætermittã. Vale. ex Ticino. v. idus decembres. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Ioanni Auriſpæ. SD

TV ſemper aliquid petis. In ſeruis aũt raro. Quid hominis ſis ignoro. Petis a me Diona pruſiẽſem quẽ equidẽ dabo ad te ꝓpediẽ ea lege:ut eũ aliquãdo patiaris ad nos redire:lbit. n. codex ille ad te mutuo:nõ dono. Quãobrẽ facito:ut ex cõmodo tuo nihil mihi tandẽ incommodes. Tuſcanellam noſtrũ opto bene ualere. Vale. ex Ticino idibus decembribus. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Petro Ioanneto philoſopho ac medico. S.D.

ROgo te maiorẽ ĩ modũ:ut meũ Virgilii codicẽ ac itẽ cõmẽtatorẽ Seruiũ cures q̃primũ bononiã ꝑferri:& Alberto zancario cõi amico noie meo reddi. Id qd̃ ĩ hãc diẽ nõ feciſſe te nõ poſſũ ñ mirari. Nec. n. debes oblitus eſſe:& qd mihi:cũ iſtic abirẽ:corã recepis: & qd poſtea ad te ſcripſerim. Fuerit igit officii tui:ne diutius litteris meis ſollicite ris: idqꝫ ut facias abs te nõ ꝓpeto ſolũ:ſed ẽt cõtẽdo. Vale. ex Ticino. xv. Kal. Ianua. Mccccxxxix.

Franciſcus phi. Alberto zãcario. S.D.

LItteras meas ad Petrũ Ioannetũ illuſtrẽ philoſophũ ac medicũ:ut ei reddẽdas: Senæ diligẽter: cures:ẽt atqꝫ ẽt a te peto: Facitoqꝫ:ut ꝑ tuas quoqꝫ lr̃as intelligat deſyderari officiũ ſuũ in reſtituẽdis mihi codicibus meis & Vergilii & Seruii. Tu rẽ oẽm tenes:ueꝝ quod peto:eo ſcribito accuratius & grauius:ꝙ uereor eius liberos eſſe ĩ cã:quominus mei codices ad me ierint: Nã ille & uir bon⁹ eſt:& amicus. Mea hic oia & ſcda ſũt & læta. Nam & huic nobiliſſimo principi ſu charisſimus & cæteris omnibus:qui auctoritate & dignitate ualent:admodũ iucũdus. Vale. ex Ticino. xv. Kal. Ianu. Mccccxxxix.

Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto. S.D.

INſtituerã hodie redire ad uos:ſed iuſſu principis ante diẽ tertiũ hinc mouere pedem nõ licet. Itaqꝫ monebis uxorem Chryſolorinã:ne qd mireẽ turbeturue:ꝙ minus ad die conſtitutum iſtuc reuerterim. principi. n. parendum eſt. Vale. ex Mediolano pridie. Kal. ianuarias. Mccccxxxix.

Frantiſcus philelphus Petro Michaelli equiti aurato ac iureconſulto. S.D.

CVm idoneus eẽt oblatus nũcius:cui meas ad te lr̃as darẽ:uiſus es admonẽdus:id qd fortaſſis haud ignoras te apud hũc humaniſſimũ principem noſtrum ualere auctoritate plurimũ. itaqꝫ tibi opera danda eſt ut bene promerearis. Quod ſi feceris permagnum es fructum perſecuturus. Reliqua tũ coram ex hoc iſto nuncia cognoſces:nõ. n. oia cõmittẽda ſũt litteris: Vale. ex Mediolano pridie Kal. ianuarias. Mccccxxxix.

Frãciſcus philelphus Catoni Sacco iurecõſulto. S.D.

HEſterno ueſpi cũ uniuerſi aulici ꝑmagnaqꝫ nobilitas eẽt ĩ arce pricipis Cæſarei huius noſtri in cænaculo:cui eſt uiridi cognomẽtũ: celebrata ẽ annua illa pc̃ pa cõmẽdãdi trũci uulcano: principe ipſo nõ ꝓſente mõ:ſed ſolẽne ẽt feſtũ in primis agitante:ornãteqꝫ:hoc aũt mane:q primus eſt Ianuarii dies:cũ primũ illuxiſſet:oẽs in eãdẽ arcẽ & ĩ idẽ cænaculũ cõuenimus:& inde ꝑpauci: quorũ ipſe nũero ſũ aſcriptus:in cænaculum ſumus accerſiti:qd̃ nobiliũ appellatur. hic tãdiu expectauimus: donec prãdiſſet priceps. prãdet. n. ſemꝑ in aurora:aut ẽt aliq̃to pri⁹ interdũ:nã q pauciſſimi eſt ſomni:añ lucanũ tp̃s nũq̃ eũ offendit in lecto. Amota uero mẽſa:cõtinuo donata eſt uniuerſa nobilitas aulicíqꝫ oẽs quotquot ĩ utroqꝫ cænaculo oppiunt uariis munerib⁹ ꝓ dignitate cuiuſqꝫ & gr̃a apud pricipẽ. Dona ſũt oia ãnuli aurei cũ gẽmis aut pyropis:aut adamãtib⁹ Ego pulcherrimo ãnulo cũ adamãte in pyramidẽ ſurgẽti donat⁹ ſũ:& eo qdẽ nõ mediocris ꝓcii. Hũc:q ꝓcioſior ſit & melior ĩ aureis metallis inueri uolunt:eſſeqꝫ primũ oium reptũ in his metallis q̃ in æthiopia ſunt inter Mercurii delubrũ:quẽ græci:ἑρμῆν. hermen uocant: & Meroen inſulã:q maior nõ ſit cucumeris ſemine hẽreqꝫ tãtã in ſe uim:ut iuxta magnetẽ poſit⁹ ferrum ab eo extrahi nõ patiatur:aut abſtractũ ad ſeſe rapiat:ac tanq̃ auferat. Sũt ꝓterea adamãtes aliis ĩ locis reperti ut in india quæqꝫ ſit magnus ac nucleus auelanæ:cui ſimilis eſt:q naſcit in Arabia:ſed aliq̃to minor. Reperit ẽt adamas in Macedonia in philippico aruo oli inuẽtus:q cucumeris ſemini ẽ par magnitudine ut alter ex antedictis adeo paruus eſt:ut milii magnitudinem non excedat:a quo ẽt nomẽ accepit:q̃ppe q cẽcros ſit appellatus. Habet alter in Cypro:q colorẽ æreũ reꝓſentãs in medicamine plurimũ ualet. Eſt ẽt adamas cognomine ſiderites:qd̃ ferrei ſit ſplẽdoris:cæteris adamãtũ generibus põderoſior:ſed diſſimili natura:utpote q & frangant ictibus:& adamãte alio ꝑforet eo:q Cyprius eſt. Et cũ ꝓcioſior adamas & igni ſit & ferro indomitus:adeo ut adamas appellet:cædit tamen hyrcino ſanguini: hoc. n. ſi recens calidusqꝫ fuerit: macerat⁹ & ictibus tãdem cædit & incudibus. Voluntqꝫ in adamante tantã ineſſe uim:ut & uenenis ui auferat & lymphationes metuſqꝫ uanos abigat atqꝫ expellat & hominum mentibus. Sed hæc de adamante fortaſſe pluribus:q̃ oportuit. Cætera cum ueneto: inter nos commentabimur:nam ego mihi uideor fortunatiſſimus:ꝙ huic me diuino principi ſentiam me chariſſimum:plura enim ſunt quæ non recte litteris committantur. Cras ad uos redibo. Vale. ex Mediolano kal. ianuarias anno a Natali chriſtiano. Mccccxl.

Franciſcus philelphus Bornio Salæ iureconſulto. S.D.

DEſideriū de me tuū me nō iniuria plurimū delectat. Eſt.n.plenū amoris ꝑcipui erga me tui: Sed
ueli: ſcias mutuū eē amorē noſtrū planeꝗ ſingularē. Non.n.magis me deſyderas: q̄ deſyderaris
a Philēlpho. Dii maleſaciāt factiōib⁹ uſis: qbus diuina oia hūanaꝗ cōfūdūt. Iā iterū ad uos fui:
eo ſane cōſilio: ut a uobis nūq̄ decederē. Sed neſcio: q̄ uel hoim puicacia: uel fatali aſtro ſit factū
ut his icideri i atrociſſimas ueſtræ reipu. ꝓcellas atꝗ tēpeſtates. Muſis inter arma nuſq̄ bene cōſultū eſt: ſed
Bononiæ longe periculoſius. Itaꝗ habenda nobis fuit ratio & dignitatis: & quietis. Ego iuſſu principis mei
adhuc ago papiæ: ad paucos dies Mediolanum petiturus cū uniuerſa familia: Vbi omnia mihi parata ſunt
& ad commodum & ad dignitatem. Vale.ex Ticino tertius idus ianuarias. Mccccxl.

℄ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

TAm mihi integrū nō ē: ut tuo utar cōſilio: Sū.n.huic excellētiſſimo principi obſtrictus nō ſolū
ſidei ſanctitate: quā prætertire nō licet: ſed maximis ēt beneficiis: qbus ſi abuterer: poſſē iure igra
titudini obnoxius fieri. At emori malim q̄ ulla uel minima iniuri nota iſamiæ. Itaꝗ rogo te ꝑ in
diſſolubile amicitiæ noſtræ uinculū: ut me dignitatis meæ rōnē hr̄e patiare. Nā quo pacto me
amicitia tua dignū iudicares ſi forē iniuſt⁹. Quod ſi iuſtitiæ fūdamētū ē fides: pater æquo aio: qd̄ ꝑmiſſa at
ꝗ cōuēta inuiolate ſim ſeruaturus. Mors ipſa dūtaxat nos ab hoc principe abſtrahet. Et meū in te amorem
nulla neꝗ fortūa: nec tempoꝝ mutabilitas labefactabit. Vale.ex Ticino pridie Cal.febru. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphus Aloyſio Crotto ducali ſecretario ſenatoriꝗ. S.D.

OPortune mihi redditæ ſunt exoptatiſſimæ litteræ tuæ. Nam hic diutius eē: nō poteram non mo
leſte ferre. Nō.n.te latet: quo fueri cōſilio ex urbe Sena primū: deide ex Bononia a nobiliſſimo
principe accerſit⁹. Veniā autem cū uniuerſa familia oiꝗ ſupellectili Mediolanum intra quatridu
um. Miſi enim i ſtuctqui ædis mihi cōduceret. Vale.ex Ticino.iiii.idus februarias. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus Philelphus Alberto zancario. S.D.

VT ſcias: quē i locū miſſurus poſthac ſis tuas lr̄as: ego nudiuſtertius cōceſſi Mediolanū cū uniuer
ſa familia rebuſꝗ meis oibus. Eſtꝗ aduētus me⁹ cū ab hoc pſtātiſſimo principe: tū ab uniuerſa re
pu. Exceptus plucūde adeo: ut unus philelphus oibus ſit in honore. Mirabile dictu ē: q̄ ſum ho
norat⁹ ab omnib⁹: Bene cœpta ſecūdet deus.. Quod ſi fiet: nemo me unū neꝗ fortunatior: ne
ꝗ beatior. Vale.ex Mediolano idibus februariis. Mccccxxxx.

℄ Franſeicus philelphus Saxolo pratenſi. S.D.

SCribis mirari te: quid ſtoicis philoſophis in mentē uenerit: ut cū his q̄ corpori ſunt fortunæꝗ tri
buta. ſelectionē poſuerint: minus ea neꝗ bona uoluerit: neꝗ mala appellari: ſed altera cōmoda:
altera icōmoda: & ut ipſi appellāt. αΔιαφορα adiaphora: hoc ē in differētia: qd̄ & bene uti illis
qs poſſit & male. Poſſē hac de re tibi rōnes nōnullas oſtendere: ꝗs tū ob tpis anguſtias. tū ob oc
cupatiōes meas in pſentia miſſas facio. Sed eā tu unā minime negaueris. Quod ſua natura bonū ē: eo me
liorē hominē reddit: quo magis creſcit in cumulū: id qd̄ ē oi uirtute tā actiua q̄ cōtēplatiua licet intelligi. at
cōmoda tā corpis q̄ fortūæ tāto reddūt hoies ad maleficium prōptioris: ꝗto fuerit ampliora. Alios opes in
gētes ſupbos reddunt: alios incōtiuētis. Ita regni magnitudo in tyrānida cōtumeliāꝗ excedit. Idem de cor
poris uiribus atꝗ pulchritudine: idem de his oibus dici poteſt: quæ uel fortunæ: uel corpori tributa dicunt
ſplendida. Velim: mihi aliqem ex his uirum bonum oſtendas hoc tempore: qui uel formæ præſtantia cæte
ros antecellunt: uel diuitiis ſunt & potentia aliis ciuibus ſuperiores. Pudet me dicere qd̄ ueriſſimum eſſe in
omnibus fere animaduerti. Et dicam. tamen. Non modo uir opibus abundans non eſt bonus: ſed & ſup
bus & contumelioſus. Pulchri omnes laſciui ſūt & muliebres. Vale.ex Mediolano Cal.april. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphus Antonio Panhormitæ. S.D.

IIam ditior factus es: id quod ea coniectura aſſequor: quod te ſuperbiæ obnoxium facias. Nā du3
nihil reſpondes homini amiciſſimo tot a me litteris inuitatus: quid aliud eſſe rear in cauſa: q̄ ſup
biā: At ne illud te lateat. uelim: in quo plus eſt fortunæ: in eo min⁹ eſſe uirtutis. Quare tibi cauē
dum eſt: ne dū pecuniis diligentius inuigiles: negligētiorem te præſtes circa ingenii probitatiſꝗ
præſtantiam. Vale.ex Mediolano pridie idus maias. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus Philelphus Leonardo Iuſtiniano. S.D.

ADhortationem tuā & ſi bonā i ptē accipio: eiuſmōi tamē ē: ut ea hoc tpe utēdū nō ſit. Nō es.n.ne
ſcius decere prudentē uirū tpis hēre rōnē: itaꝗ rogo te: ne qd poſthac eiuſmōi ad me ſcribas: qd̄
iure queat rephēdi. Prætetea cū oibus i rebus tū i ꝓmiſſis ſeruāda ē conſtātia. Quid.n. leui hoie
magis cōtenēdū: ingeniū tibi meum iāpridem cognitum eſſe oportet: qppe & itus me noris nō
minus. q̄ incute: ſeruata fide: nihil eſt: qd̄ tua cā factur⁹ nō ſim. Vale.ex Mediolano cal.maiis. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphuus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

QVod afficiaris maxio deſyderio uiſendi mei: hēo ſane exploratiſſimū uel ex ea cōiectura: quā de
me ipſo facio. Qui.n.nō deſyderē te & uiſere: & cōplecti: & exoſculari: q cū uetere eaꝗ ſūma beni
uolētia ſū cōiūctus: accedit ꝓterea uirtus tua & doctria & eloquētia & merita citro ultroꝗ collata
quibus plane ſit: ut noſtra utrinꝗ memoria nullo nec locorum nec tēporū interuallo extingui
queat cæterum quādoquidē quod uelim⁹ fieri neqt id uelimus quod queat: neceſſe ē. Vtēdum igit̄ nobis
mutuo ſcribendi officio: ut quod lingua nō poteſt: arūdinis præſtet uiciſſitudo. id & facillimū ē utriꝗ no
ſtrū & iucūdū in primis. Et quo initium detur huiuſmodi muneri. peto abs te: ut me facias certiorē de re
bus orientalibus maximeꝗ de Turcis: ſi qd habes noui. Vale.ex Mediolano.iii.nonas iulias. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni Cornelio. D.S.

PLacuiſſe tibi meos de exilio libros plurimum lætor. Nam probari abs te ſcripta mea tanto & tā
ta grauitate & ſapiētia uiro nō poſſum mihi nō magnæ laudi ducere. Adhortatio uero tua qua
mecum uteris ad obſoluendū id operis eiuſmodi eē tibi pſuade. quæ mihi plurimū addat hono
ris ad mei animi inſtitutū. Eo.n.maiore cū ſtudio nauabo: quod mea ſponte ſu3 aggreſſus: quo
uidebo me tibi rem facturū gratiſſimam. Quare ni aliquid infeſtu3. numē mihi impedimēto fuerit: breui
perficiā: quod occœpit. Vale.ex Mediolano pridie nonas iulias. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus Philelphus Andreocio Petrucio. S.D.

QVod abſentis mei ppetua recortione imaginē præ te feras: ſic.n.ſcribis: non poſſum eqdē nō læ
tari. Affers.n.argumētū minie obſcurū egregie cuiuſdā beniuolētiæ in me tuæ: At ego quo ītē
aio i te ſum: debes ex te ipſo cōiecturā facere. Et fieri ſane nullo pacto natura pōt: ut nō æq̄ ame
tur: q uero amat. Itaꝗ tibi debes idubitato pſuadere te mihi eē chariſſimū: idꝗ cū ob hāc iſtā cau
ſam: ꝙ me amas: tū ēt ꝙ ea uirtute uiges: ut dignus ſis: q ameris a b oibus. Deſyderare aūt te præſentiā meā
hoc ſane in te eſt. Nā ſi Mediolanū uiſere inſtitueris ꝙ eius rei te cū iſtic agerem aliqn̄ facturu3 affirmabas:
& præſens preſentem uidebis Philelphū tuū: & multa cognoſces: quæ abſens attingere nūq̄ poſſis. Itaꝗ tu
u m erit: ut cū primū tibi facultas dabit: huc uenias. Quod ſi feceris magnā mihi crede: uoluptatē cōſeque
re. Vale.ex Mediolano nonis iuliis. Mccccxxxx. ℄ Frāciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S.D.

NOtus es in libroꝝ mercatura: ſed in lectura mallē. Quod ſi faceres: lōge meli⁹ & tibi: & muſis cō
ſultū eſſet. Quid.n. ꝓdeſt libros quotidie nunc emere. nūc uēdere: legere uero nūq̄: Ego quos
uendam: habeo libros nullos. Emerē potius: ſi pecuniis abūdarē. Qui etiā i hac pecuniarū diffi
cultate: ſi qd̄ opus oſtēderis qd̄ precio dignū cenſeam: enitar emere: etiā ſi ſeruire me oporteret.
Declarabis igit̄ p litteras: qui libri tibi & quales ſunt uænales. Quod ſi feceris: intelliges me nulla pmi in
opia. Sum.n.apud eū pricipē: apud quē egere pōt nemo. Vale.ex Mediolano.viii.idus iulias. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni Tuſcanellæ. S.D.

DE Quintiliani declamatiōibus qd ipſe ſentiā: paucis accipe. Equidē Quintiliani iuētionē uæhe
mēter ꝓbo. Eſt ea.n.& acuta & prudens. Sed orōnis eius ſtilū mihi ſane nō placet. ſapit.n. hiſpa
nitatē: neſcio quā hoc ē barbariā plane qdā: Nullā hēt elegantiā: nullū nitorē: nullā ſuauitatem:
& q̄ nō pcipua mō: ſed neceſſaria ſunt i oratore. neꝗ mouet dicēdo Quitiliāus: neꝗ ſatis docet:
nec delectat. Sed ſi uidet̄ ſonolētus qſpiā & icōpoſitus. Tenet fortaſſe Quintiliāus: qtū ex eius ſcriptis aiad
uertere poſſumus: nōnulla cōmoda pcepta artis rhætoricæ: Multa cōmemorat: multa colligit. Sed ita ſui
diſſimilis eſt: ut quæ alios docet: ipſe ignorare uideatur. Verum concedamus illi doctrinam ſi ita libet om
nino. Mouendi tamē delectādiꝗ uim nullam habet. Quæ quidē duo qui oratori ſubtraxerit non oratorē
illum: ſed aratorem demonſtrabit. Vale.ex Mediolano ſexto idus iuluas. Mccccxxxx.

℄ Franciſcus philelphus epiſtolarum liber quartus

℄ Franciſcus Philelphus Rainaldo Albrizio equiti aurato. S.D.

QVod nihil tibi a cæteris optimatibus florentinis neꝗ optatius poterat in hac tēpoꝝ calamitate
neꝗ milius contingere Rainalde Albrizi: mittit: hic humaniſſimus princeps meus Philippus
Maria uobis auxilio in ethruriā ad recuperādā patriā inclytū & inuictū imperatorē. Nicolaum
Peruſinum cognomento picininū cum exercitu firmiſſimo ac rebus oibus ornatiſſimo. Id au
tem mea potiſſimum opera atꝗ diligentia effectum eſſe non te latet. Nunc uero tui eſt officii id curare: ut
nihil temere factum poſſit a quoq̄ exiſtimari. Hoc autem unū3 una re facillime conſequaris: ſi ſtudueris: ut
qui tecum futuri ſunt (Nam de te uno ut ex animo ingenti & moderato: nihil uerendū ſuſpicor) nihil agāt
aut ſuperbe: aut iracunde: quin potius ab omni iniuria: ab omni: maleficio ſe cōtineāt. Et q̄q̄ ſcio te prudē
ter oia curaturū. quid tamē ipſe ſentiā: exponā paucis. Quoniā pcipuus corporis uigor poſitus eſt i capite
ab ipſo primū capite initiū eſt ſumendū. Hoc.n. pcuſſo penitus: mēbroꝝ q̄ reliqua ſunt: nullus eſt futurus
labor. Nā exciſa radice cōtinuo corruit tota arbor. Suſpicor.n.aliquos fore: q priuatæ rei potiuſq̄ publicæ
rōnem habētes: uelit alii ab alio uel oppido: uel municipio rē aggredi: a qbus ego uæhemēter diſſentio re
cupata.n.florētia: oia que reip. florētiæ parēt: ſine ulla ui ſine ullo oio labore q̄primū redibūt ad ſālitatē qd̄
ſi ſecus initiū fiat: pmulta īterea tpis poſſint accidere: q̄ tē ueſtrā oēm cōſiliaꝗ pturbēt. Itaꝗ oium primu3
ppe ipſa urbis mœnia ducēdas copias arbitror: quo & amici atꝗ boni ciues aium reſumant: & inimici ac p
ditiſſimi hoſtes pfiæ iopinato metu perculſi audaciam omnem conſiliumꝗ amittāt. Quod ſi feceritis: per
magna undiꝗ auxilia continuo ad uos cōfluent. Quis.n.ambigat & Bononienſes: & Lucēſes ex hac parte
ex altera uero tū Senēſes: tū ēt Peruſinos uobis auxilio fore: His.n.oibus factio: Coſmiana maxio ē odio
Vos aūt cum uirtute grattaꝗ uſa: tū auctoritate & gratia huius præſtātiſſimi principis icredibili bēiuolē
tia pſequunt̄. Nulla ſecordia utendū eſt nulla negligētia. Eo.eſt utendū: ut hoc tēpore de ſumma rerū de
certādū ſit. Oia ſunt ſecūda uobis: & inimicis aduerſa. Niſi uobis uos defueritis: actū ē de oibus illis ipiis pa
triæ paricidis. Sentite q̄ſo uobiſcū oēs. Tollatur e medio ois animorum offenſio: ſi q in ullis exulibus iter ſe
ſe priuatim ē reliqua: cōis uobis omnibus Coſmus eſt hoſtis: & idē pfiæ nō ſecus ac uobis iſeſtus & inimic⁹
Si hunc e medio ſuſtuleritis: & uoſmetipſos & uniuerſā patriā iugo teterrimo liberabitis. Vale.ex Mediola
no.v.idus Iulias. Mccccxxxx. ℄ Frāciſcus Phi.S.P.dicit Senatui & populo Florētino.

NE ſi uereor uiri florentini aliquos fore: q pturbatiōe quāpiā potius ipotētiāꝗ ai: q̄ ulla rōe ducti:
cū primū Philelphi nomē manſiue iſpexerint: haſce lr̄as legēdas diſſuadeāt: malintꝗ ſuæ ipſoꝝ

cupiditati:q̃ Florẽtinæ reipublicæ uel quieti:uel commodis inſeruire:nolui tamen quæ uobis ueſtræq; idy-
tæ ciuitati maiorẽ immodũ conductura exiſtimaſſem:prætertire ſilentio. Atqui multo ſecus ii certe ſentirẽt
ſi non tam ſibi q̃ patriæ ſe natos uellent:quanq̃ ne ſibi quidẽ nati ſunt:cum patriæ caritati non conſulũt nã
ſi uobiſcum uos egregiam illam & ſingularẽ meam erga ueſtram rẽpublicã obſeruantiã atq; pietatẽ repe-
tere diligenter & q̃ueriſſime iudicare inſtitueritis:plane inuenietis eum eẽ Franciſcũ Philelphum qui de illu
ſtri ciuitate ueſtra ſit q̃optime meritus: Quod ſi præſens omni opera:omni induſtria:omni dediq; mẽte:co
gitationeq; ſtudebam nõ priuata modo:ſed etiam publica ſide ac beniuolentia id moliri:id agere :id ꝑſta-
re ut omnes ꝑſpicue intelligerent me unũ ex omnibus imprimis exiſtimandũ:qui Senatui ac populo Flo-
rentinõ non ſecus atq; imortali deo afficerer:nolim:arbitremini me ingenium cũ aere mutauiſſe. Et enim
poſteaq̃ iſtinc deceſſi Senam primũ:deinde Bononiam: Ticinũ poſtea:& demũ Mediolanũ: aliud ꝓfecto
nihil tantopere curaui:elaboraui q;:q̃ ut & ciuis ueſtros aliquo ſemper officio ꝓſequerer:& nomen Florẽti-
nũ ſummis laudibus apud oẽs efferrẽ:Nec me cuiuſq̃ iniuriæ aut inimicitiæ a meo priſtino & obſeruãtiſſi-
mo i uos animo retrahere ſane potuerũt:Memineram enim iis me apud uos honoribus ac præmiis ſex ãnos
affectũ:quãtis antea unq̃ neminẽ.aiaduerterã ſæpenumero adeo me & auctoritate apud uos omnis & gra-
tiã ualuiſſe:ut nihil unq̃ in urbe ueſtra fruſtra uel petierim:uel deſyderauerim. Cum alias ſæpe : tum maxi-
me per id tẽporis quo inuidorũ cõiuratione ac ꝑfidia ſum per occultos ſicarios uulnere illo tetro dehõeſta
tus:q̃ & bonis omnibus & uniuerſo populo carus eſſem:& piucũdus:liq̃do cognoui. Quis .n. magiſtratus
alius ipſe p ſeſe alius per ſuos ad me nuncios non plane oſtendit:q̃ ægre & ꝑmoleſte ferret illam in me om
nem iniuriã:Nõne ipſi octo uiri quos :cuſtodiæ nominatis:quibuſq; reip.tutela oĩs ac ſalus mãdata eſt : &
bis & iterũ ierunt ad me:quo fierent ex meipſo certiores:quoſnã haberem ſuſpectos : qui id in me facinoris
ꝑpetraſſent:Et cũ ipſe ii de rebus eloqui nihil uellem:quippe qui id ſine aliqua publica turbatiõe in lucem
ꝓferri nullo pacto poſſe cenſerẽ:nõne publicam ei mercedẽ decreto publico ſtatuerunt :qui aut patratorẽ
facinoris uiuũ enecatũue dediſſet:aut qui fuerant uel auctores:uel conſcii:detuliſſet : Quin etiam plæroſq;
admotos queſtionibus:& uariis cruciatiatibus:quo rem indicarent:acerbiſſime afflictos obliuiſci nunq̃ po
tero. Quid multis: Quæcũq; in me beneficia collata Florẽtiæ ſunt:quæ & plurima fuerunt & maxima:ea
oĩa & cõmuni:& una :& cõſẽtienti:& eadẽ omniũ optimatũ populiq; mẽte collata ſunt. Iniuriæ uero quã
tuncunq; aut illatũ aut optatum eſt:id paucorum eorumq; improborum ac proditorum inuidiæ : ſemper
dedi. Sed unum illud & cum iſtinc aderam:maximi ſemper feci:& abſens perpetua memoria prædicatio-
neq; præ me tuli:nihil unq̃ Florentiæ a me tẽptatum:quod non ex ſentẽtia modo:ſed etiã cumulati⁹ atq;
fœlicius:q̃ fuiſſem õptare auſus:conſecutus non fuerim. Itaq; merito uos uiri Florẽtini optimoq; iure amo
colo:admiror:ueneror. Et quas referre non poſſum:ingẽtis habeo uobis pro ſummis & immortalibus ue-
ſtris erga me beneficiis & ſempiternas gratias. At ſi minus re gratitudinẽ animi mei poſſum:nõne ſaltẽ uo
lũtate eam declarẽ uobis. Teſtor autẽ deũ ipſum:quecunq; dicturus ſum:eo me conſilio:ea fide: eo deſide
rio:ea pietate dicturũ:ut rebus ueſtris:quas & præcipites & breui:quod omne diuina benignitas auertat:pi
turas:itueor:& q̃ tutiſſime:& q̃optime ꝓſpiciat: Quare uõs ꝓſalutẽ p incolũitatẽ reipublicæ uſæ rogo : &
ſupplicibus oro p̃cibus:ut oĩ ꝑturbatiõe uacui:q̃ a me fideliter pieq; dicent:q̃ diligentiſſime attendatis:co-
gnoſcatis:iudicetiſq;. Qui hominũ cœtus primũ ad ciuitatẽ urbemq; uocarũt:nihil uidentᷣ mihi tãtope cu
raſſe:q̃ ut mutua ciuis beniuolentia & caritate coniũgerẽt. atq; deuincirent. Sciebãt.n.amoris ui ac uirtute
omnia nõ ſeruari modo:uerũ & augeri:& illuſtrari. Itaq; nõ abſurde Orpheus ille in argonauticis quicũq;
tãdẽ is fuerit:quẽ tamen uetuſtiſſimũ poetarũ fuiſſe conſtat:cũ loqueretᷣ de ſummo deo:eum eſſe amorem:
uoluit:quẽ ideo phaneta nomiauit:quod omniũ primus ubi apparuiſſet:omnia q cõdiderat :crearatq; ip-
ſo duntaxat amore atq; cõcordia æternæ manſura ꝑduraturaq; oſtẽdiſſet quare & mũdus ipſe quæq; i mũ
do ſunt:ſolo amoris uiculo & cõſtãt:& cõſeruantur nihil eſſe diuturnũ p̃õt : quod ſimultati:quod odio: q̃d
diſcordiæ ſit obnoxium. Nõne illi primi ipuri angeli quos dæmonas appellauit antiquitas:ſatis nobis ac ſu
per exẽplo ſunt:quãtũ arũnarũ ac miſeriæ i maliuolẽtia & ſeditione ſit poſitũ: Sed quid ſuperna & cæleſtia
memoramus:Mortales mortalia meminerimus:Proinde & inferiora loquamur & noſtra:ut Aegyptios:ut
Aſyrios.ut Medos:ut Perſas omittamus.quid Hebræorũ regnũ:ut ultima hæc ſcelera ipietatẽq; cõticuerĩ:
totiens.euertit. Nõne ciuiles diſſenſiones: Macedonũ uero imperiũ quid aliud ꝑdidit:q̃ inteſtinæ inimici-
tiæ: At lacedemonii q̃ diu Lycurgi legibus paruerunt:& principatu floruerũt & gloria. Cũ primũ cõtẽptis
Lycurgi & æquitatis legibus cœperũt priuatæ magis q̃ publicæ utilitati & dignitati cõſulere.p oẽs reip.ꝓ-
cellas atq; naufragia libertatẽ pulcherrimã cõtiuo amiſere. q̃d Atheniẽſiũ ciuitate illuſtrius: q̃d p̃clari⁹:q̃d
deniq; glorioſius:quid ſplẽdidius:Hæc bonarũ omniũ & laudatiſſimarũ artiũ inuẽtrix ac parens. Hæc bel
li paciſq; diſciplina domi:foriſq; iſignis. Hæc & dignitate:& opibus in uniuerſũ terrarũ orbẽ p̃pollẽs atq; ad
mirabilis : ubi ad id magnitudinis ac uirium aſcendiſſet ut nulla reprorſus ad fælicitatẽ egere uideretᷣ.nõne
mox:poſteaq̃ partiũ ſtudia fouere: factiones cõplecti peſtiferas æmulatiões ambitiõeſq; ciuiũ alere cœpiſ-
ſet:repẽte ac p̃ceps in obſcuram & ſordidã ſeruitutem corruit:Nam de Romanis quis eſt :q neſciat eos alia
nulla cauſa:q̃ contrariis inter ſe uoluntatibus:& ſtudiis periiſſe funditus: Siue enim incipiamus a domina-
tu regio ab ipſo uſq; Romulo repetentes:ſiue poſt exactos reges ſenatus ac popul principatum conſyde-
remus:intueri licet:quantis ii ſemper in tẽpeſtatibus ac fluctibus iactarẽtur:quantis laborum & calamita-
tum premerentur molibus ob infeſtas inter ſe mentes atq; contentiones. Nam ubi aliud uellle plebæi :aliũ
optimates cœperunt.& aliud populus ſentiret:aliud ſenatus.cum alii plæriq; ſupiores firmã florentemq;
rẽpu.loco mouerũt.tũ & Marius & Sylla radicitus ꝓpemodũ euerterũt.& Põpei⁹ & Cæſar quãtũ i forma

fuit:iterremerũt. Et.n.q̃d ea ſeruata fuerit:inaudita illi Cæſaris clementiæ benignitatiq; dãdũ eſt:q ea mo-
deratione & ai magnitudie ẽ uſus uictoria:ut ꝑſpicuũ reddiderit oibus ſe lõge pluris feciſſe ſemper patriæ
ſalutẽ atq; dignitatẽ:q̃ ſuã. At ubi ad unius quaſi dei imitationẽ atq; exemplum:q oia gerit ſua illa ſũma ꝓ
uidẽtia imẽſaq; maieſtate:oia regit:oia moderatᷣ.reſp.ad unius optimi principis arbitriũ fœlicioribus qbuſ
dam auſpiciis ꝑueniſſe uidebatᷣ:cõtinuo rurſus p ciuilis tẽpeſtates fluctuãs miſerabile naufragiũ paſſa ẽ:&
ita paſſa:ut ex illo romani iperii faſtigio obſtupẽdaq; magnitudie p̃ter nomẽ:aliud nihil extet :nihil appa-
reat:& illud q̃dẽ q̃tulũcunq; eſt.q̃d certe p exiguũ eſt:nequaq̃ apud romanos:aut italos ſed q̃d & ꝓbo : &
dedecori maxio ducẽdũ ẽ apud exteras & barbaras natiões. Ob diſcordia malorũ oium dux & cauſa. Quid.
n.& aliena:& uetuſtiſſima cõſectemur:Nõ abũde & domeſticis & nr̃is exẽplis uti poſſumus : Quid autem
altius repetam⁹.oportet:quotiẽs uiri florẽtini uſa florẽtiſſima iſta ciuitas teterrimũ tulit ſeruitutis iugũ ob
iſtiuſmodi inter uos diſcordiarũ ꝓcellas ac turbines: Vt.n.antiquiora miſſa faciamus. Nũ farinatæ Huber-
thi gabellinæq; factiõis. Nũ alborũ & nigrorũ:quos appellarũt:uos cœpit obliuio : Quod ſi minus reliqua
memineritis: Senã petite. Bichernũ ingrediamini:licet igrediẽtibus ſeſe uobis Martinella cãpana illa hũi-
lis & abiecta oſtẽdet ad dexterã. Et ne inter uos mutuis odiorũ ignibus æſtuetis:q̃ potuerit altis uocib⁹ ob-
ſecrabit:atq; obteſtabitᷣ. Idẽ ſupioribus e locis pẽdẽtia atq; captiua uexilla uſa:quæ puluere ac ſordibus iã
deficiũt:admonebũt. Verũ.q d Senã:q̃d Bichernã:q̃d ꝑegrinas urbes ac locos petere opus ẽ:Habetis i p̃-
torio uſo cõſpicuũ monumẽtũ obſcuræ & turbulẽtiſſimæ ſeruitutis depictã:ducis. Athenarũ imaginẽ q̃d
depictã:q̃d imaginẽ dixi:Habetis inq̃ fũdamẽta q̃ fecit:robuſta & munitiſſima ꝑpetuæ ſeruitutis.q̃ & itue
ri:& depoſitis aiorũ turbulẽtiſſimis motibus cõſiderare uolueritis:itelligetis ꝓfecto & anñ hac ꝓfuiſſe nũq̃ flo
rẽtino populo.& hac tẽpeſtate.ni prudẽtia & grauitate ueſtra i mediũ q̃primũ cõſulueritis q̃maxie obfutu-
ras ciuiles diſcordias atq; inimicitias. Quid.n.p imortalẽ deũ cõtra uos arma ſumitis q̃d p̃cipites ac furen-
tes i ꝑniciẽ ueſtrã & exitiũ ruitis: Nũ adeo aduerſo.adeo hoſtili.adeo inimico & infeſto numie p̃mimur.ut
cũ maxime ꝑimus.tũ ſeruari maxime ſecũdiſq; rebus uti exiſtimemus. An minus q̃ſo aiaduertitis uiri flo
rẽtini iam res uſas ad triarios rediiſſe :& tãto q̃dẽ i piculo uerſari:quãto ex oĩ nois florẽtini memoria nunq̃
antea: Vellẽ eq̃dẽ:ea mihi liceret eloq:quæ p mea fide:ſi uolo is eẽ.q debeo:ne loq q̃dẽ poſſũ. Facerẽ ſane
ꝑſpiceretis:& id q̃dẽ luce clarius:ad id diſcriminis uos redactos : q̃d ubi obſtinati⁹ i ſnia ꝑmãſeritis:& duriſ
ſimũ fit:& extremã uobis calamitatẽ allaturũ. Sed q̃doq̃dẽ & ipſe loqui ꝓhibeor:& uos ea eſtis ingenii acri-
monia:eo uſu.ꝑſtãtiq; prudẽtia:ut uel nobis reticẽtibus:ſi diligẽtes & iduſtrii eẽ aiaduerſores ſtatueritis im
pẽdẽtẽ ruinã uobis ex ipſo iſto rerũ ꝑſẽtiũ fragore haud difficile p̃noſcere poſſitis reliquũ ẽ :ut q̃ uel mõere:
uel hortari:uel orare ſine rep̃hẽſione uos poſſũ:paucis expediã. Duo uobis factũda cẽſeo uiri florẽtini:quo
rectiſſime & pacatiſſime uobis ueſtræq; ciuitati cõſultũ ſit:ut & ciuis uſos uiros optimatis quos exules agi-
tis i urbẽ recipiatis:& cũ hoc diuino pricipe Philip. Maria anglo i grãm redeatis.q̃ q̃dẽ ita inter ſe apta : ita
cohærẽtia:ita cõnexa ſunt:ut alterũ recte fieri ſine altero neq̃at:& enim q̃diu ornatiſſimũ ac primariũ ciuita
tis ordinẽ extorrẽ agitis:ſolliciti ſemp ſitis:neceſſe ẽ:q̃ppe q nõ ſitis:ignari:ualere uiros optimatis & prudẽ-
tia & magnitudine animi:& auctoritate:& opibus. Itaq; facile intelligũt:q̃bus ſit artibus utẽdũ & ad patriã
recupandã:& rẽ:& dignitatẽ. Nã & ſi magnaiorũ ẽ uirorũ iniuriæ obliuiſci: iniuriã tam̃ uel ulciſci:uel propul
ſare hũana iura diuinaq; ꝑmittũt. Nõ.n.hi uiri ingẽtiſſimis ais ſplẽdidiſſimiſq; ingeniis: quos lõgiſſimus:
ut noſtris.rerũ uariarũ & maximarũ uſus diu:ac multũ p oẽs fortũæ uices exercuerit:atq; inſtruerit: uel me
tu ꝑculſi:uel iſcitia.aut impitia retardati ſe i ociũ cõferãt.& æquo aio i dignitatẽ patiãtᷣ:p̃ſertim cũ plane di
lucideq; ꝑſpiciũt tãtũ de ſe põderis ac beniuolentiæ cũ apud alios principes & reges.tũ apud Philippũ Ma-
riã cõcitatũ eſſe:ut nõ tam de ſe ſibi:q̃ de uobis dubitãdũ ſit. Nõ.n.uiri optimates uos oderũt:ſed miſeren-
tur potius:q̃d ad id difficultatis ueſtras res.quas etiã ſuas ducũt:redactas intuãtᷣ.ut breui ultimã ꝑniciẽ paſ
ſuras metuãt. ni ſaniorẽ cõſilio ꝓpediẽ utamini. Videtis quas ſecũ uires.quas copias.quos exercitus i agrũ
florẽtinũ duxerit. Quo aũt eos impatore Philippus hic munierit:non uos fugit. Eſt.n.is Nicola⁹ picinin⁹
qui oĩs & iperatores & duces huiſce tẽpeſtatis bellicis laudibus mirifice ſuperet:& cũ omni uetuſtate haud
iniuria cõparari queat. Huiuſmodi certe hois admirabilis ac diuina uirtus Philippi Mariæ reddere cõſue-
uit q̃ ſẽpiternæ illius ꝓuidẽtiæ miniſter:& ꝑinde atq; ſecũda natura q̃dã ex improbis ꝓbos & ex bonis opti-
mos plane efficiat. Vigebat mediuſſidius ſuopte igenio atq; iduſtria. Nicolaus eximiaq̃dã cũ uſis auſpiciis
militaret.& incredibili ꝓbitate. Vbi uero huius diuini pricipis cõſuetudie & diſciplia ẽ uſus.facile declara-
uit.declaratq; i dies tãtũ ſe re militaris & diſciplia:& uſu:& ſolertia i te mortales excellere: q̃tũ oi laudatiſſi-
marũ oiũ uirtutũ genere atq; ſplẽdore Philipp⁹ hic ſupra hominẽ ꝓxie accedit ad deũ.at q̃b⁹ uiri optima
tes p̃ſidii ſũt auxiliiſq; freti:ea nõ cõtra patriã:ſed ꝓ p̃ria cõpararũt. Eſt.n.his iſtis inocẽtibus & fortiſſimis
ueſtris ciuibus:quos ſolo patrio eieciſtis:charitate patria nihil charius:nihil antiquius. Qui ſi exiliũ ſuũ pa-
triæ cõductũ arbitrarentᷣ:modice æquiſſimoq; aio patria carerẽt. Sed cũ manifeſto cernũt p huiuſcemõi
naufragiũ ſuũ ciuitatis florẽtinæ nõ mõ miſerabilẽ iacturã:ſed ẽt extremã ſũmerſionẽ atq; iteritũ:ut & ſe pa
triæ:& patriã priſtine libertati dignitatiq; reſtituãt oi ope:oi opa moliũtᷣ. Cui.n.obſcurũ ſit : q̃b⁹ hoib⁹ uos
talis ac tãtos uiros in p̃ſẽtia parere oportet q florẽtinũ populũ oi pecũia exhauriũt diminuũt dignitate ſpo
liãt gloria:libertate priuãt. Hæc dolẽt uiri optimates:hæc igemiſcũt:hæc q̃rũtᷣ. Nullo in uos odio ſũt affecti
nulla ſimultate.& iniuria & cõtumeliã oẽm obliti ſũt. Miſerẽtᷣ ueſtræ calamitatis:& ob eã quoq; rẽ tãq̃ ſuarũ
obliti iniuriarũ uos diligere iã incipiũt. Nihil uerẽtᷣ magis:q̃ ne pulcadius obduraueritis:q̃ ſola uos cã põt ꝑ
dere. Nã ſi ſeruis uſos ciuis in urbẽ reuocaueritis:nõ eſtis neſcii:quantum detrimẽti & florẽtinũ ſolũ :& im-
primis mũicipia ipſa: & oppida ſuſceptura ſint. Quis.n.hoc tẽpore militibus legẽ tradat: Quis eorũ licẽ-

tiã coerceat: Nullus dux: null⁹ ĩperator: nulla auctoritas ui militarẽ cohibuerit. Nihil ſani⁹ eẽ puto: nihil ut
lius factu: q̃ oẽs militaris copias q̃primũ ex ethruria dimittere. Id uero alia re nulla facturi eſtis: q̃ ſi ciuibus
uos ur̃is hoc ẽ uobiſipis & patriæ: & deo imortali eueſtigio & pie recõciliabitis: decreuerũt. n. uiri optimates
nũq̃ iſtinc firmiſſimũ & ualidiſſimũ exercitũ amouere: niſi q̃uis uia recupata patria pacate uobiſcũ uiuere
ac trãqlle uolũt. Quare ne hoꝝ lenitatẽ cõtẽpſiſſe uideamini ꝓuidete. illud aũt ſcitote: ſi qs ẽt caſus: nã uaria
ẽ fortũa belli: aut ſanius cõſiliũ ex ethruria pſentẽ uel ĩperatorẽ: uel exercitũ ad iſubres reuocarit. tñ ñ mul
to poſt uel hũc eũdẽ: uel fortaſſis ẽt nõ minorẽ iperatorẽ & exercitũ: certe lõge robuſtiorẽ patiemini: Scito
te ẽt illđ nullã uobis cũ exulib⁹ optiatibus neq̃ firmã: neq̃ tutã pacẽ aut cõcordiã eẽ poſſe: niſi eadẽ cũ Phi
lippo Maria futura ſit. At hæc una uobis maxie cõducit: neceſſariaq̃ ẽ. Nam ſi qua in ueſtris aĩs de receptis
optiatib⁹ ſuſpicio reſederit: qm̃ his acerbius fortaſſe: q̃ius æq̃ poſtularat: uos ur̃os cẽſeatis q̃uis nihil de his
oĩo uerẽdũ ſit: noui horũ lenitatẽ ac mãſuetudinẽ: ſed ſi q̃ reſederit ſuſpicio. hũc eſtis ſemp eũ ſpẽ forẽ habi
turi: cui⁹ fides oĩ uobis certitudine certior eẽ exploratiorq̃ debeat: Q uis. n. aut ẽ aut fuit nũq̃ hoc uño pri
cipe iuſtior: uerior: inocẽtior: cõſtãtior: grauior: Nã q̃ ẽ excelſo atq̃ iuicto aĩo: quãta hũanitate clæmẽtiaq̃
pollet: q̃ ſe in oẽs liberalẽ & mũificẽtiſſimũ pſtat: ne mortui qdẽ ignorãt: Et. n. de religiõe & diuini cult⁹ ob
ſeruãtia neminẽ eẽ inter mortalis uideo: q̃ ſit cũ Philippo Maria cõferẽdus. Quo in hũc aĩo Eugenius ſemp
fuerit: qbus hũc iniuriis pſæpe laceſſierit: qbus detrimẽtis affecerit: & uobis ẽ ppulchre cognitũ: & reliquis
nõ ignotũ. Q uã hic nũc Eugẽio par pari referre poſſet: modo uellet: q̃ minus ſentit: lapideus ẽ. Q uod eo:
magis facturus credebatᷣ: quod baſilieñ concilio omni ſubſidio & ope ſemp adfuerat: ac fauerat. uerũ id ho
mines nõ cõſyderãt nr̃m hũc diuinũ principẽ tãtiſper Baſilienſi cõcilio fauori præſidioq̃ fuiſſe: dũ aĩaduer
teret: Chriſtianæ reip. & cõmũi eccleſiæ emolumẽto atq̃ ãplitudini patres illos pſpicere: Nã cũ primũ eos
priuatæ ſimultatis cupiditatiſq̃ ratiõem habere intellexit: ob idq̃ ad ſciſſurã eccleſiaſticã nefariũq̃ ſciſma oĩ
cõatu: oĩ ſtudio cõſpirare ac ueluti cõiurare: mox ab incœpto ſeſe auocauit: & alios quoſcũq̃ potuit: ab eo
qđ breui futurũ aſpiciebat: iminẽti facinore inſaniaq̃ retraxit. Videmus tãdẽ ſeu id iure ſiue iniuria factũ
ſit: põtificẽ alterũ felicẽ. quẽ eo cõſilio atq̃ mẽte rẽ tãtã admiſiſſe fatentᷣ oẽs: qđ minime futurũ dubitaſſet
ut ſe gener hic q̃ cupidiſſime ſequeretᷣ: Id qđ ẽt alios Chriſtiani nomis principes cõtinue facturos. ſentie
bat: Sed Philippus Maria nulla neceſſitudine: nullis pcib⁹: nulla igẽtiſſimoꝝ munerum ac pmiorũ ſpe in
duci potuit: ut amãtiſſimo & benemerẽti ſocero i hãc diẽ obſeqretᷣ. Intelligit. n. primã ſibi neceſſitudinẽ eſſe
cũ deo nec plus cuiq̃ debere q̃ deo. Nec ulla eẽ aut munera aut pmia cũ uirtute deoq̃ cõparãda. utinã exi
mias huius imortaliſq̃ uirtutes & cógnouiſſetis iãpridẽ principes Florẽtini: uel iã tãdẽ ſtatuatis cognoſcere
Nã ſi maluetitis h⁹ diuini uiri beneficẽtiã & icõparabilẽ aĩ magnitudinẽ expiri: q̃ id pſtare aſſidue: ut uel in
uitus & pter ingeniũ inſtitutumq̃ ſuum bello pmere uos cogatur: experiemini pfecto neq̃ trãqllius ad ge
tẽ neq̃ ad dignitatẽ pulchri⁹: neq̃ ad ſtat⁹ reip. diuturnitatẽ ppetuitatẽq̃ tuti⁹: neq̃ ad facultates utili⁹: neq̃
ad corroborãdas uires aut fœlicius: aut melius puideri ueſtris rebus a uobis potuiſſe: Nõ mõ. n. firma uo
bis iter uoſipſos & diuturna pax atq̃ cõcordia p huius magnanimi & iuſtiſſimi uiri auctoritatẽ ac fidẽ futu
ra ẽ: ſꝫ ẽt nullũ externũ bellũ: nulli mot⁹ ipẽdeãt: q̃ ulla uos nõ dicã calamitate aut detrimẽto afficiãt: ſed ne
inuadẽti qdẽ Florẽtini agri poteſtatẽ habeãt: uidetis. n. qbus finitimis principibus ac populis circũdati: ſep
ti uallati eſtis: iſtos oĩs cũ Philippo ſẽtire: uel oĩs potius ſub philippo eẽ. Ea ſũt cũ philippo Maria alii amici
tia alii ſocietate: alii clientelis iũctis iũcti: ut nihil malint: q̃ qđ Philippo gratũ iucũdiq̃ fore aĩaduerterint. Nã
q̃ bello ẽt maritimo adoriatᷣ uos nemo. qs. n. ãbigat Alphõſũ regẽ oĩſq̃ gotthalanos nihil omniũ tãtope
optare: q̃ ut ſibi ea facultas offeratᷣ: ille dies illuceat. quo quas imortalis debẽt: ſẽpiternas huic nobiliſſimo
pricipi gratias referãt qb⁹ nũc claſſib⁹: qbus uiribus in mari Tyrrheno Alphõſus pollet: nõ ſentitis mõ ſed
corã aſpicitis. Nec uos ueteres cũ philippo Maria inimicitiæ: ſiq̃ fuerint: a tãto bono deterreãt. Sua huic fide
nihil ẽ antiqus: nihil cõſtantius: nihil ſanctius. Q ui qm̃ ẽ ad decus & ad gloriã natus: non minori laudi dã
dũ arbitratᷣ eos ſibi beneficiis ſuis amicos reddere: q̃ fuerint inimici exiſtimati: q̃ amicis ipſis benefacere: ut
n. Eugeniũ omittã: cuius in hũc iniurias nemo diligẽti⁹ q̃ uos nouit: Alphõſũ regẽ certe mẽiniſtis: cuius ẽt
potẽtiſſima claſſe quãdoq̃ eſtis aduerſus Philippũ uſi. Is cũ illuſtri illa atq̃ formidabili ad Caietã & nauali &
terreſtri pugna cũ tot ſuis & fratribus & ppinqs: cũ tot impatoribus: tot ducibus: tot principib⁹: tot maximi
clariſſimiſq̃ uiris: tãto: tã potẽti: tã firmo ornatiſſimoq̃ exercitu: & pſtratus: & uict⁹: & captus eẽt: qs ueſtrũ
nõ credidit: ſi uerũ fateri uultis: illũ nõ in cercerẽ: nõ in tenebras: nõ in uincula cõiectũ iri: nõ ppetuã paſſu
rũ ſeruitutẽ: ſed p extremas potius ærũnas: p oẽm cõtumeliã & ludibriũ ultimo ẽt ſupplicio cũ ſuis omnib⁹
affectũ iri: Et iurᷣ id qdẽ euẽturũ credebatis: Sũt. n. q̃ apđ uos nihil aliud curẽt: ſtudeãt: moliãtᷣ: q̃ p bonorũ
detractiões atq̃ calũnias id efficere: ut & pbi q̃ ſunt: im pbi: & hũanitatis: mãſuetudinis: benignitatiſq̃ cul
tores: inhũani: crudeles: ſordidi. & q̃ uobis & populo Florẽtino amici ſunt: & laudũ ueſtraꝝ ſtudioſi: hi pla
ne inimiciſſimi & infeſtiſſimi uideãtᷣ. At q̃ Philippus hũitate Alphõſũ exceperit: q̃ liberaliter mũificeq̃ tra
ctarit: q̃ magnifice regaliterq̃ dimiſerit: nulla poſteritas cõticeſcet Cũ aliis rebus pmultis ac maximis exim
am Philippi inauditãq̃ uirtutẽ admirari ſoleo: tũ iſi hac una i pris: q̃ nulla dominãdi cupiditate a ſplẽdidiſ
ſima illa aĩ magnitudine unq̃ abduci potuit: ut de ſe qcq̃: qđ inuictiſſimo ac ſũmo pricipe indignũ foret exi
ſtimari poſſet. Reges uicerat Philippus Maria Potẽtiſſimos & maximos: pmagna certe uictoria & oĩum ſa
ne q̃s aut uidim⁹: aut audiuim⁹: aut legim⁹: clariſſima. Sed multo magis glorioſus eẽ reor: qđ ea uictoria
uſus ẽ: q̃ nõ ſe min⁹ uiciſſe iudicaretᷣ: q̃ hoſtes. Et. n. irã cohibere: q̃ nihil cõſuli recte põt: & inſolẽtiã ſupbiãq̃
ultare: q̃ uictoria potiſſimũ ſolet afferre. unus hic. q̃ oĩa ſẽp clemẽter facit: oĩa mãſuete: oĩa iuſte. oĩa mode
rate. oĩa deniq̃ ſapiẽter. & ſũmi principis mun⁹ arbitratᷣ & ſuũ. quo factũ ẽ. ut nõ cæteros mõ mortal ſiſed

quod lõge pluris faciũdũ ẽ: ſeipſũ æquitatis & miſericordiæ ac beneficiẽtiæ laudibus mirifice ſupari. Q uã
ti uero huius laudẽ æſtimari oporteat: uel ex eo intueri licet: qđ Alphõſius ipſe: ut ẽ nobiliſſimo gratiſſimo
q̃ aĩo: eã ſe putat ex ſua captiuitate gloriã aſecutũ: q̃ ſibi nullã offerri poſſe illuſtriorẽ in uita: nullã clariorẽ:
& dicat & pſæ ſe feratᷣ: nõ. n. uidet ſolũ & Sicilia ſeſe. & Sardinia nõ eẽ ſpoliatum: quas Philippo inſulas ad
cæteras difficiliores cõdictiões debebat ultro: ſed ẽt opib⁹ auctũ: & his ab eodẽ ſe hõeſtatũ honorib⁹ intelle
xit: ut lõge ſatius ac meli⁹ ſibi fuiſſe cognoſceret uinci q̃ uincire. Et qđ liberaliſſimũ philippi ingeniũ obſtu
pẽdãq̃ uirtutẽ merito debet in cælũ extollere: ne pot⁹ qdẽ lunæ: q̃ nũc Veneris cognomẽtũ accepit nobi
liſſimũ opidũ aut Ilicẽ caſtellũ muniſſimũ ſibi ab eo ipſo Alphõſo reſtitui paſſus ẽ. O ingẽtiſſimo uiroꝝ
aĩo: O ignotã diuinãq̃ cõſtantiã: Nõ alit: nõ incẽdit Philippus inimicitias ueꝝ: & ſedat: & extinguit potius.
Haud. n. dominandi cupiditate ducitᷣ. Sed haberi ſe ſociũ: ſed amicũ. ſed obſequẽtẽ: ſed munificũ: & uince
re magis q̃ uinci officiis cupit atq̃ ſtudet ſemp: Nã quid eſt opus: aut Alphõſũ regẽ: aut aliũ quenq̃ poti⁹: q̃
uoſipſos in mediũ referamus: Quotiẽs ſi uoluiſſet Philippus: q̃ ur̃a pace ſit dictuꝫ: potuiſſet uobis rebuſq̃
ur̃is oĩbus p ſuo iure & uolũtate uti: Sileo reliq̃. Et lucẽſẽ mõ: & imolẽſẽ cladẽ nõ eſtis obliti. Quo qdẽ utro
q̃ tpe ſi Nicolaus picininus cũ uictore illo ualidiſſimoq̃ exercitu in agrũ florẽtinũ uertiſſet iter: actũ ſane
fuiſſet de re ur̃a. Nullus erat uobis impator: nulli duces nullæ copiæ. Ciuili ſimultate ardẽtiſſimiſq̃ odiis in
ter uos p oẽm tumultũ ac furorẽ diſſedebatis. Q uare cũ Nicola⁹ ſe rei accingeret: qppe q̃ finẽ diuturni bel
li cũ maxĩo ſui principis incremẽto & gloria i manu ſe hr̃e pſpiceret: tũ cõtinuo Philipp⁹ a cœptis reuocat: &
uos ad pacẽ: ad amicitiã ad ſocietatẽ ſecũ ineũdã hortatᷣ: monet: rogat ẽt qd hac hũanitate benignius: qd tã
ta mãſuetudĩe illuſtri⁹: qd hui⁹ aĩ magnitudĩe celſius: Nõne ſatis ſupq̃ declarauit Philipp⁹ uobis non mõ
pr̃ia libertate priuare uos nolle: ſed maximis ẽt ac plurib⁹ beneficiis uelle ãplificare: Cõſueuit hic: ut liqdo
noſtis: nõ auferre aliis libertatẽ: ſed ut ẽ unus oĩuꝫ: q̃ ſũt: aut fuerũt: futuriue ſũt: excelſo liberaliſſimoq̃ aĩo:
& ciuitates aliis & puĩcias cõdonare. Nolite igitᷣ uiri magnifici aduerſus hũc tã mitẽ tã piũ: tã benignũ: taꝫ
magnanimũ: tã diuinũ principẽ: cũ ur̃o ẽt maxĩo detrimẽto: atq̃ pnicie armis cõtẽdere potius q̃ beneficiũ
expiri. Redite iã tãdẽ cũ Philippo i grãm. Hæc una res uobis nõ diuturnã ſolũ ſecurãq̃ qetẽ allatura ẽ: ſed
& publicæ & priuatim reb⁹ ur̃is icremẽti & dignitatis plurimũ. Diligebat hic antea florẽtinũ populũ duct⁹
q̃dã igenii bonitate & ſua. Eius ãt prudẽtiã ac uirtutẽ corã expt⁹ nõdũ erat. Sed poſteaq̃ ur̃os ciuis optima
tis p illã iſtã reip. ur̃æ ſæuiẽtẽ fortunã ppi⁹ uidit: didicit: tractauit: icredibile ẽ dictu: q̃nta beniuolẽtia & cha
ritate nomẽ florẽtinũ cõplex⁹ ẽ. Qua qdẽ una re mot⁹. i. ut ur̃a: florẽtiſſimã ciuitatẽ pcipuo quodã & græ
gio beneficio afficiat: ſtudioſius curat hoſce pſtãtiſſimos ciuis ur̃os i pr̃iaꝫ reducere: hoc ẽ uoſmetipſos uob
reſtituere. Vos aũt ne pui cacius aduerſemini: & rogo: & oro. Nullũ ẽ. n. pulchrius ſpectaculũ ciuitate con
cordi ac ſibi bene cõſẽtiẽti. At auditus certe ali⁹ iucũdior null⁹. q̃ ciuitatis aut prudẽti⁹ aut ſatius cõſulit re
bus ſuis q̃ q̃ ſimul & uniuerſa cõſulit: Q uæ facili⁹: q̃ aptius: q̃ pfectius qcq̃ agit: q̃ q̃ ſimul cũ ciuibus cũctis
agit. At q̃ uno eodẽq̃ cõſilio errat aut nũq̃ aut raro. Q uibus ſunt res ſecũdæ ſuauiores: q̃ ciuib⁹ cũctis idẽ
uolẽtibus: Quis res aduerſas leui⁹ tolerãt: q̃ q̃ cõmuni cõſtantia tollerãt: & tãq̃ aliquod honus ferunt: Vel.
qbus potius accidũt rarius res aduerſæ q̃ q̃ inuicẽ puidẽt: inuicẽ cauẽt inuicẽ ppulſant ingruẽtẽ fortunã: q̃
alia ciuitas carior ciuibus ẽt põt: q̃ hoſpitibus honoratior: q̃ amicis ultior: q̃ formidabilior inimicis. q̃ q̃ pri
uatũ nihil ducit in bonis: qđ a publica ſalute: dignitate: emolumẽto: potẽtia: trãqlitate abhorret! A qbus fi
delior q̃ a ſuis laudatio pficiſcitᷣ: A qbus uitupatio aut uerior aut firmior: Conſentiẽtẽ & bene conueniẽtẽ
populũ & mortales uerentᷣ: & immortales amãt. Seditioſũ uero inter ſeq̃ diſſidẽtẽ & deus odit: & hoĩes cõtẽ
nũt. Quæ urbs: quãtus ager: quãta hominũ multitudo populũ reddit ualẽtiorẽ q̃ ciuilis cõcordia: Q uot. n.
ſunt ciues i ciuitate cõcordi: tot oculi opes illius & amplitudinẽ intuẽtᷣ: tot aures audiũt: tot linguæ admo
nẽt: tot deniq̃ mẽtes cõſyderãt: intelligũt: curãt. Ea nauis: q̃ gubernatoris & nautaꝝ cõcordia regitᷣ: & ipſa
ſeruatᷣ: & uectores atq̃ honus ſeruat. Q uod ſit ipſi inter ſeſe gubernator & nautæ diſſentire: & cõtraria uel
le cœpit: ubi uæhemẽtior: aliq̃ uẽtorũ uis icubuerit. & nauis rpẽte & q̃ i naui oĩa ſũt. peãt: neceſſe ẽ. Et curr⁹
ſtẽ. q̃ tũ pito utatᷣ auriga: tũ eq̃s munit⁹ cõſentiẽtib⁹ ſit: & i certamĩe ac ludo ſupare. & in plio ſeruari atq̃ uin
cere cõſueuit. Sin hi turbari tumultuariq̃ iuicẽ aggrediantᷣ. eo piculũ diſcrimẽq̃ maius eſt. quo & pertina
cior fuerit auriga. & equi robuſtiores. Eodẽ mõ ciuili cõcordiæ huiuſmodi oĩa cõducũt uis pecuniaꝝ. ho
minũ multitudo. honores. gloria. uires in diſcordia uero & ſeditione ciuiũ hæc oĩa & detrimẽtoſo admodũ
ſunt & peſtifera. Q uid hæc aũt plyxior mea ſibi uelit oratio principes florẽtini: nõ obſcure debetis aĩaduer
tere. Priſtina ueſtra illa erga me & maxima beneficia: ut hæc pro mei aĩ gratitudine p[illegible]aq̃ in uos fide tã fa
miliariter uos monerẽ adhortata me ſũt. Vos uero & ſi nulla. ex parte dubito facturos oĩa ſapiẽter: oĩa mo
derate: oĩa mutuere: ne tñ ullis fortũæ blãdiciis credatis gubernacula reip. & oro: & obſecro: & obteſtor pru
dẽtiã ueſtrã. Solet. n. fortuna nõnũq̃ uerſutius iis blandiri: quos & odit maxime: & imanius pditũ iri ſtudet
Nulla ẽ ſpes certior: nulla fiducia firmior: nulla diuturnior: q̃ q̃ in deo fixa fũdataq̃ fuerit. Quãobrẽ ſi ſpẽ
fiduciãq̃ ueſtrã p ſingulari eximiaq̃ ueſtra prudẽtia atq̃ grauitate in diuina clæmẽtia & benignitate col
locaueritis: pſpicue mihi uidere uideor breui futuꝝ: ut belli formidine ac piculo ſoluti oĩ diſcordiaꝝ incẽ
dio: oĩ odio: oĩ ſimultate: oĩ deniq̃ cõtẽtione depoſita: atq̃ interẽpta & publice & priuati fœlicẽ atq̃ fortũa
tã agatis uitã: Valete uiri excelẽtiſſimi. Ex Mediolão. xvi. Kal. Iulias. ãno a Natali Chriſtiano. Mccccxxxx.

¶ Franciſcus philelphus Coſmo medici. S. D.

ARiſtites Athenienſis cognomẽto iuſtus cũ legat⁹ una cũ Themiſtocle: qui cũ ei erant inimiſtiæ
mitteretᷣ: Vbi ad atticæ fines uẽtũ ẽ: Vis ait o Themiſtocles: noſtras hic inimicitias relinq̃m⁹: nã
ſi uidebitᷣ: eas rurſus cũ reuerterimus capiemus. Et pie ut ſemp Ariſtides: & q̃prudentiſſime mo

nult:Intelligebat.n.utilitati publicæ nullo ſane pacto p eos cõſuli poſſe:q̃ priuato inter ſe odiõ diſſiderent:
at par eſſe priuatã cãm publicæ ſemp cedere. Quo ipſo ductus cõſilio,ſextus Liuius ſalinator uir idubitato
& illuſtris & magnus nõ dubitauit pter ingeniũ & cõſuetudinẽ ſuã cũ eo redire in gratiã:a quo grauiſſimã
accepiſſet iniuriã:Nã hũc Neronis teſtimonio i primis afflictũ & i exiliũ actũ legim⁹.q̃re cũ reip.ſuã cũ Ne-
rone collega cõcordiã nõ mediocriter cõducturã exiſtimaſſet:facile ſuo uæhemẽtiori ingẽio & iræ acerbi-
tati moderatus ẽ.q̃ qdẽ mãſuetudine ſingulariq; prudẽtia effectũ ſcimus:ut p Aſdrubalis interitũ ac pœno
rũ ad Metaurũ cladẽ lætiori fortũæ Romanoꝝ pmagna fieret acceſſio. Cũ his igit̃ de rebus mihi tecũ agẽ
dũ eẽt:q̃ & id publicã ptinet & ad tuã utilitatẽ:ut uel ſaliatoris imitarer ingẽiũ:uel idẽ te mõerẽ: q; Thẽiſto
clẽ Ariſtides:operepciũ duxi. Quid de nobis hoies Coſme.arbitrent̃:te latere nõ debet.nã te q̃lẽ in nos p-
ſtiteris:publica proſcripto declarat. Me aũt haud æquo aio infinitas in me tuas iniurias cõtumeliaſq; tuliſſe
nõ obſcure potuiſti pſpicere. Itaq; inimici uulgo nõ abſurde exiſtimamur. Quo uero es ẽt i me aio :melius
nemo nouit.q̃ ipſe tu. At ego ſiq̃d irarũ cõceperã aduerſus te:ſatis mihi uideor id omne uel euomuiſſe : uel
cõcoxiſſe:nã mediuſfidius te nũq̃ odi.ſed idigne me affectũ abs te anxie patiebar. Verũ utcũq; res habet:cũ
Florẽtinæ ciuitati:tũ pcipue tibi utiliſſimũ fore arbitror:ut inuicẽ uel tãtiſp redeãus in gratiã:dũ ea q̃ amiciſ
ſime ab me plẽtiſſimeq; dicũtur:& audias attẽtiſſime:& aio trãquillo conſyderas:ac iudices. Quæ ſi p tua
prudẽtia & æq̃nimitate feceris:haud quaq̃ uereor futurũ:ut & Philelphũ ſis nũq̃ poſt hac exoſus: & ipſe im
mortalẽ gloriã cõſequaris:& Florẽtinus populus ppetuo bene ſit pbeateq; uictur⁹. Quas publicas litteras
dedi proxime ad Senatũ & populũ Florẽtinũ:ſcio te & uidiſſe lectitaſſeq; diligenter. Quæ publicæ ſũ orta
tus:eadẽ te & hortor:& moneo. Nã ſi ad cõmune omniũ cõmodũ atq; emolumẽtũ priuati ea ſunt cuiq̃ cõ
ductura:ibi ſunt uel q̃maxĩe. Quo.n.locupletior fortunatiorq; es:eo tibi magis ſtudẽdũ ẽ:ut pmultos ha
beas amicos:& inimicum neminẽ. At q̃diu uiri optimates primo arcent̃ ſolo: nunq̃ poſſis pacto ſecuroq;
eẽ animo:Intelligas enim neceſſe ẽ:nõ exules modo omnis:ſed etiam quotquot iuſti & fortes uiri in urbe re
tenti ſunt:tibi eẽ metuendos: Nam alii moueãtur in cõmodo reip. alii indignitate cauſæ. Nõnulli pping-
tate:neceſſitudine:amicitia clientelis. Plæriſq; ẽt opes tuæ inuiſe ſint. Quaq; ui q̃buſq; artibus moliãtur:ut p
cauſæ honeſtatẽ te pditũ eant:quippe qui & iniquũ & ipiũ eſſe dictitẽt te nõ æquo iuræ cũ ciuibus uiuere ac
cui unius cauſa tãta clariſſimoꝝ & optimoꝝ ciuiũ multitudinẽ exterrã agis. His certe cogitãtibus:his curis
his ſi ueꝝ fateri licet:moleſtiis & terroribus ſollicitari te nõ ſum neſcius:Nõ es.n.obtuſioribus q̃buſdã ſenſi-
bus:ſed cũ ingenia acrimõia intelligis:quãtũ uis:tũ rerũ uſu pmultaq; peritiã nihil ẽ : q̃d mius calleas Sed
utinã uel naturæ uel fortũæ bono uti malcas:q̃ ſupra ciuẽ appetere:Id enĩ:& tibi:& patriæ plurimũ cõduce
ret:Nã & ipſe omnibus cariſſimus fores:& patriæ tãtũ naufragiũ nõ intuliſſes. Verũ pleriq; oẽs:q̃ & ai magni
tudie. & igẽii uigẽt acrimõia: i eo ut plurimũ morbo ſũt:ut pares nõ facile admittãt : ſed quãq; rõne pſſe
oibus & tãq̃ dominari uelint: Hinc & priuatæ & publicæ ſimultates oriuntur:hinc peſtifere factiões:hic ſe-
ditiões:hic tãdẽ ciuilia bella cũ ingẽti patriæ calamitate:exitio:iteritu manãt. Atq̃ illud quoq; quis negarit
ois:qui ſe metui & odio eẽ ſciunt:eos:uel inuitos agere multa per iniquitatẽ:p iniuſtitiã:p ſæuitiã: Nã qui ſe
ſupliciis dignos norũt:ea ne patiant̃:p oẽm animi furorẽ:p oẽm imanitatẽ diritateq; puidere. Hi aũt igno
rare uident̃ mihi nullũ metũ diuturnũ eẽ poſſe. Nõ ſibi ante oculos ponũt. Ariſtotimũ:nõ Phalarin :ñ Ne
ronẽ. Nemo diu ipunitate læuatus ẽ. Nullus ẽ firmior principatus:nullus ſtabilior:nullus diuturnior : q̃ q̃
p iuſtitiæ & æq̃tatis officia in ciuiũ beniuolẽtia & caritate cõquiuerit. Satis magnus ẽ:ſatis potẽs:q̃ honore
ſe dignũ & admirãdũ pſtat. Es tu Coſme natura lenis:facilis:affabilis: Hãc ſi ducẽ ſequi:q̃ improboꝝ cõſilia
malueris:& uiues bene:& morieris melius. Nã & præſentes ac uiuite ſummis honoribus pſequẽt̃:& oĩs po
ſteritas admirabitur. Habes amplã expeditãq; peculiã:qua tu ſi ad bonos ac pſtãtis uiros uel ſeruãdos uel ac
certendos in urbẽ uti:nõ aũt ad mulctãdos exilio,pibẽdoq; iſtitueris.nemo te fortunatior futurus : ẽ nemo
beatior:neo deiq; imortali deo oibuſq; gratior ut.n.multa corps habitudo pdeſſe iis admodũ ſolet:q̃ nulli
ſũt egrotatiõi obnoxii:ualitudiariis uero uæhemẽter obeſſe:ita mea q̃dẽ ſentẽtia argẽti & auri magnitudo
ſi uiꝝ bonũ:ſi iuſtũ:ſi bñficiũ:ſi magnanimũ nacta fuerit & illi:& cæteris magno uſui ẽ. Q̃d ſi apd̃ eũ diuer
terit:q̃ bõitatis iuſtitiæq; expers & ſordidus ſit ac nullius roboris:cũ illi tũ ẽt aliis detrimẽtoſa ẽ plæq; fune-
ſta. Qualis tua tibi uita eẽ debet: Coſme medices:cũ ois fortũas tuas uides i alea. Nõ.n.hi ſolũ quos p ciui
lis cõtẽtiões tibi eẽ inimicos teris:tibi ſũt metuẽdi:ſed iſti magis q̃bus te carũ unice & admirabile opinaris:
Nõ.n.te diligũt:ſed numos tuos:nã ſi ulla te caritate cõplecterẽt̃:nõ te ad rapinã bonoꝝ ciuiũ nõ ad pni-
ciẽ:nõ ad uaſtitatẽ:nõ ad cædẽ exortarẽtur. Intelligũt homines calidiſſimi:quãdiu optimatiũ odio labora
ueris i ſua te poteſtate neceſſario futuꝝ. Quare ſemp aliq̃d a te capiũt:aliq̃d poſcũt:aliq̃d expectant. Quic
q̃d aũt improbe:flagitioſe,facinoroſe.ipieq; patrarit:te auctorẽ totius ſceleris:te principẽ.te ſigniferũ profi
tent̃:ac tuis ſe opibus tuẽt̃. Quæ ubi diutius ferre nõ poteris.nõ.n.tãta ſceleꝝ ac neq̃ciarũ licẽtiã æquo aio
pferas:libidinẽ atq; furorẽ ſuũ i te arma bũt:tuas pecunias ſitient:tuis ſe nũmis ingurgitare oi arte : oi frau-
de:& oibus deniq; iſidiis moliẽt̃. Te malorũ omniũ cauſam eẽ dicẽt. In caput tuũ p omnẽ uim & cõtumeli
am cõiurabũt. Atqui oẽs inimicitiæ difficiles ſunt & pmoleſte. Nullus ẽ adeo inbecillus inimicus:adeo in
firmus:qui nõ ei grauis intẽpore eẽ poſſit:q̃ & potẽtiſſimũ ſeſe & firmiſſimũ cẽſuerit nã aut agẽdo :aut dicẽ
do.aut excogitando durius quippiã calamitatẽ iportet. Odii fructus nunq̃ dulcis ẽ.nũq̃ utilis:q̃n oim poti
us mexime pnicioſus.maxĩe amarus.nullũ ẽ hõus grauius.nullũ moleſtius q̃ inimicitias ferre.nã & ſecun-
das res turbare:& aduerſas augere cõſuerũt. Excubat inimicus ſẽp.iſeq̃t̃ ſemp.iſidiat̃ ſẽp .emori mauult q̃
nõ ulciſci. Amicitia uero atq; cõcordia & publice.& priuati ſemp pdeſt.nec ea quicq̃ eẽ pulchrius queat ne
q; ſuauius.neq; melius.neq; diuinius. q̃.n.aptius.expeditius.certius bõa ipſa adipiſcũtur q̃ amici mutuis

inuicẽ utẽtes ſubſidiis. Qui mala quæ ſunt:facilius euitãt:q̃ q̃ amicos ſocios habẽt: Quibus ærũnæ minus
accidũt q̃ hiis:q̃ amicos habẽt doloris ærũnarũq; participes:? Quibus ẽ ſecũda fortũa ſuauior q̃ his q̃ nõ ſi
bi dũtaxat lætãt̃:ſed aliis quoq; gratul ãt̃. At ego nũq̃ illũ fortunatũ appellarim:q̃ p bonorũ uirorum mœ
rũ ac luctũ fortũatus ſit:Nec ille mihi fœlix uideri q̃at : cuius lætitia mærori ſit pluribus. At ne lætetur q̃dẽ
in dolore multorũ:ſi ſapit. Meminerit.n.eos ois:qui ſua cã mærẽt:aliud nihil:q̃ de ſuo exitio dies noctiſq;
cogitare. Mortalẽ aũt nullũ oio eẽ cõtẽnendũ. Neminẽ.n.eẽ q̃ aut hoi:aut rei:aut ſaltem famæ nocere ne-
q̃at. Quare nemo ẽ laceſſendus iniuria. Nullius prſus hois in ſe odiũ cõcitãdũ. Prudẽter.n. monuit Barſi-
das:q̃ ubi muris:quem in caricis corripuerat morſũ excepiſſet:ob idq; illũ dimiſiſſet:cõuerſus ad circũſtan
tis ait. Nihil adeo paruũ ẽ.q̃d ſi audeat.adoriẽtibus repugnare:nõ ſe ſaluum reddat. Vides inquam uiros
optimatis:quos urbe eieciſti:eo eẽ aio:ut emori malint:q̃ patria orbari. Itaq; nunq̃ ceſſent omnia moliri ad
reditũ. At ego dicis:in urbe ſum. Et tu mõ relegatus eras ad Venetos. Noli nunc ob iſtas fortũæ blãdicias
fieri inſolẽtior:optimatiſq; deſpicere:q̃n potius illud Archidami lacædemonii dictũ crebra memoria tecũ
repete. Is.n.cũ poſt cheroniæ pugnam a philippo rege aſperiorem accepiſſet epiſtolam:ita reſcripſit. Si um-
bram tuã metiri uolueris:haud nũc eã maiorẽ inuẽies:q̃ eẽt ante uictoriã. Quo maiorẽ uictori a elationẽ af
fert:eo magis diminuit cõſiliũ. Recte.n.idẽ Archidamus:q̃ cũ a q̃buſdã quo tempore plio archadas ſupe
raſſet:laudibus efferret̃: melius:inq̃t foret:ſi eos prudẽtia potius q̃ uiribus ulciſſemus. Quod tantũ innocẽ
tiſſimorum ciuiũ numeꝝ Coſme urbe expuleris:& ipſe urbe potiare:nõ tã tibi prudẽtiæ dãdũ ẽ : q̃ tuæ uel
pecuniæ:uel fortunæ:uel Ioãnis illius uitelleſci potius hois pditiſſimi doloſis adhortationibus nefariiſq; i-
ſidiis. Quod ſi tua opa hi reuocati i urbẽ fuerit:ac patriæ reſtituti:tũc magnũ te pfecto uirũ:& ſapientẽ: &
beneficũ appellabo. Te unũ eẽ cõſitebor q̃ oi uirtute polleas:q̃:& diligendus ſis: & obſeruandus ab oibus.
Tum plane uiceris ultos optiatis:cũ teipm uiceris. Depone iã tandẽ Coſme.depone:ſi ſapis uel extigue po
tius oẽm aitui ardẽtiorẽ excandeſcentiã:flãmaſq; iracundiæ. Satis es ultus:ſi q̃d ulciſcẽdũ exiſtimaras. No
li diuti⁹ tẽtare fortunã:q̃ tũ maxĩe fallere:cũ maxĩe obſeq̃ cõſueuit. Iã aliquãdo pſpice uel tibi:uel poſterita
ti tuæ. Ingre teipm ppi⁹. & acutius iſpice. Nõ.n.alteꝝ Coſmũ hinturi ſũt medices. Si mãlueris patriæ exu-
les ciuis reſtituere:q̃ id pũicatius expectare.ut patriam ipſi priſtinæ libertati dignitatiq; reſtituãt tum eris ſa
ne aduerſãte nemine in repu.princeps.tũ pater patriæ appellabere:tũ oẽs te colẽt:oẽs admirabũt̃. Et ne du
bito eq̃dẽ:ut es igenio acerrimo:hæc eadẽ uideri tibi. Sed illud forſitan uereare:ne optimatiũ huiuſmodi re
ſtitutio tibi calamitoſa futura ſit. At uide:q̃ tibi recte cõſultũ ueli.pmagna Romuli Romanorũq; in Sabi-
nos iniuria cõtumeliaq; fuerat inter eoſdẽ uero & pax tandẽ & beniuolẽtia exorta eſt.maxĩa. Tibi ac tuis li
beri ſunt nõnulli:abũdãt & exules filiis. Quæ ſuauior:neceſſitudo:q̃ firmior:q̃ diuturnior eẽ poſſit:q̃ q̃ cõ
iugiis cõſtat ultro citroq; cõſtitutis:Præterea q̃d ſecũdo loco litteris ſupioribus publice ſum hortat⁹: nulla
re alia tũ publicus florẽtinæ ciuitatis:tũ ẽt tuus tibi ſtatus ſolidior durabilior:iucundior :melior : fœlicior:
futurus ẽ:q̃ ſi omni cura induſtriaq; ſtudueris idq; q̃primũ:ut huius diuini prĩcipis Philip. Mariæ Angli &
beniuolẽtia uos & ſocietate muniatis: Quãta hic ad te Coſme utilitas q̃ta dignitas quãtus honos ſit puẽtu
rus:nequaq̃ ignoras. Non.n.neſcis eum eẽ Philippũ:q̃ cũ aliis oibus pclaris ingẽtibuſq; uirtutib⁹ nemini
omniũ cedit:tũ & prudẽtia:& gratitudĩe:& mũificẽtia cũctis mortalib⁹ antecellit.itaq; ſi tua potiſſimũ ope
ra itellexerit rebus ſuis acceſſionẽ factã:ẽ te pfecto apd̃ ſe habiturus oium primũ:his inq̃ te officiis pſeq̃t̃:q̃
& tibi:& populo florẽtio maximũ ſint emolumẽtũ ornamẽtũq; allatura. Solebã eq̃dẽ Coſme:cũ iſtic eẽm:
ueſtroꝝ quorũda hominũ iperitiã dimirari nõ mediocriter:q̃ ſi quãdo:ut ſit:in re bellica philippũ acceperãt
incõmodo quopiã uel leuiter urgeri:cõtinuo geſtiebãt:exultabãt:pnimia læticia tãq̃ apd̃ ſe eẽ nõ poterãt.
Tũ ipſe mecũ.dii bõi:q̃d inſaniũt florẽtini:q̃d publicæ ſupplicatiões:q̃d publici plauſus:q̃d publici ignes
uolũt: Cũ philippi lætãt̃:nõne & ſuo:& pprio lætãt̃ icõmodo: An philippus perire poſſit: quin una pereãt
Florentini. Nũ q̃ philippũ uicerint. Florẽtinos icolumis fore parãt̃: Et pfecto Coſme ueſtra ois belligerã
di cũ philippo rõ pſtulta mihi.q̃d pace ura dixeri uideri ſolet.q̃ppe qui deteriore cõditiõe uictores : q̃ uicti
futuri ſitis. Quæ enim ad uos ex uictoria utilitas puentura ẽ:Num urbs:num ager.num quicq̃ nũmorum
nam ut ſileã:ad quãtã rerũ inopiã atq; egeſtatẽ p belli diuturnitatẽ redigamini:an futurũ ignoratis:ut p ui-
ctoriã pulcherrimã repu.pulcherrimã amittatis:uictis autẽ durius nihil timẽdũ ẽ:q̃ iis uos munerib⁹ & ho
noribus cumulatũ:iri q̃bus & duces:& ipatores:& reges cumulatos audiſtis.nõne igit̃ uobis ſanius cõſule-
retis:ſi indubitata uictoria cũ maxĩo rerũ ueſtraꝝ incremẽto potiamini cũ philippo Maria:q̃ oino cuꝫ aliis
uictoribus uinci: Quod ſi rebus ueſtris cõtẽti otiũ q̃ negatiũ malueritis:facile uniuerſe italiæ diuturnã pa-
cẽ ueſtrã cũ philippo ſocietate trãq̃llamq; quietẽ parietis. Veꝝ ne uos delectet tarda deliberatio.nõ.n.te p-
teriit Coſme medices icredibilis ac ppe diuina huius diui principis uel ſapiẽtia:uel ai magnitudo.ut.n. affi-
nitates ppinq̃tateſq; tacuerĩ.q̃ cæteris uniuerſis ac maximis potẽtatib⁹ car⁹ pſcũduſq; ſit.q̃ apd̃ ois ualet &
auctoritate & gr̃a nõ es ignarus. Quãobrẽ matura Coſme.dũ licet. Accingere huic:tã honeſto.tã neceſſa-
rio.tã utili.tã ſancto .tã pio operi. Succurre patriæ.ſuccurre amicis ſuccure & tibi & tuis. Oblatã occaſionẽ
arripe. Noli.q̃ſo expectar̃:ut iure optio dici q̃at.nõ uoluntate Coſmus.nõ ai iudicio ſed neceſſitate & reb⁹
aduerſis non tam ducitur. q̃ cogitur. Id autem una re facillime uitabis ſi omni perturbatione liberate ratio
ni ſubmiſeris. Vale.ex mediolano.quarto nonas iulias. Anno a natali Chriſtiano. Mccccxxxx.

¶ Franciſcus philelphus Kyriaco Anconitano.S.D.

QVod & gratularis mihi:teq; ppediẽ apud nos futurũ denũcias.dici nõ poſſit. quãta me tuis lr̃is
uoluptate affeceris. Vtrũq;.n.ſũmæ beiuolẽtiæ argumẽtũ ẽ. Facito igitur ſi me amas,ſicuti certe
amas,ut te uti q̃primũ fruiq; affatim poſſimus. Interim autẽ rẽ mihi pgratã facturus es ſi ad q̃d

tp̃s naues honerariæ ſint iſtinc Bizantium ſoluturę. p te certior factus fuero: quo uel tibi: uel noſtro ſplendidiſſimo Scalamõti dem aliquid lr̃aꝝ ad Marium filiũ. Quod autẽ placere tibi oſtendis ϖερὶ σμινϑέως καὶ ὀμύρνης. ea p z nõ p ſ ſcribi: & idẽ Ptolemæũ ſenſiſſe in ſuo de orthographia libro. Ego qdẽ nec tibi neq; Ptolemæo ipſi aſſentior: qcũq; is tandẽ aut alteruter Alexandrinus: aut Aſcalonites: aut Epithetes cognominatus: aut alius quiſpiã fuerit: qui ſe gr̃amaticũ pfiteri uoluit. Id. n. ratio phibetq; iſtiuſmodi conſonantiũ numeꝝ ſimul eſſe nõ patit: id quod ẽt apud Priſcianũ in primo de octo orationis ptib⁹ intueri licet. Quare q̃ tu epigrãmata iſtiuſmõi characteribus ſcripta inueniſti: litteris atticis: ut aiunt ſcripta eẽ fatẽdũ eſt: uel ante archadas potius: quos καὶ ϖρὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. extitiſſe fabulanť. Mihi tamen epigrammata tua: & quæ ſcripta abs te ſunt iucundiſſima fuere. Vale. ex Mediolano. v. Idus qntiles. Mcccccxl.

℃ Franciſcus Philelphus Andreocio Petrucio. S. D.

Imis laut⁹ fact⁹ es: q nos iã tædio habeas exiſtimo te urbani iſti⁹: quẽ minime bellũ ſacerdotaria uxor belli filiũ uocat: cõſuetudie uti cœpiſſe: ob idq; noſtratia hæc cõtẽnere. Veꝝ caue: te ſolũ ſous offẽdat. Noſti hois iſti⁹ tũ ultres cũ exul ab octaua Marius bibit: tũ ẽt mores. At officii tui eſſe arbitror: mõ tibi p urbanũ liceat: aliqd obſtrepere lr̃is. quo de te ac tuoꝝ oium ſtatu bonaq; ualitudie certior fcũs: mecũ ipe tacit⁹ gaudeã. Tu interiꝫ puccinis te credas: noli: ne ruẽtes iſanientes qq: & in ruinam te trahãt: & in inſaniã. Oino. n. ſi credis uictores breui futuri ſumus: id qd̃ ex Lãducio nr̃o accipies. Vale. ex Mediolano. iii. Kal. Sextiles. Mcccccxl.

℃ Franciſcus Philel. Saxolo pratẽſi. S. D.

Verũt mihi tuæ litteræ piucundæ. & Ioãnes andreas iucũdiſſimus. Δοκεῖ γάρ μοι καὶ μέτριος νέος εἶναι καὶ σοὶ φίλος ἐν ϖρώτοις ὑπάρχων. καὶ γὰρ ἐπαινεῖ σε ἐν τέχνῃ καὶ ϑαυμάζει. Fuit ergo nobis cũ tua tũ ẽt ſua ipius cã cariſſimus. νέος γὰρ καλός ἐστι καὶ μέτριος οὐράνιος. Quẽ medicũ ad Victorinũ meũ daturus ſim. nõ intelligo. Nã neq; lr̃as abs te ullas accepi: nec mihi ullus eſt medicus: nec itẽ futurus ſit: opto. οὔτε γὰρ ἰατροῖς οὔτε ἱερεῦσι χρῆσϑαι ἐϑέλω. Quid de libris nr̃is: & euripide: & mathematicis ſcribas: neſcio. Eos uelim ac ẽt uæhementiſſime rogo te: & oro ppediẽ ad me des. Flaccũ & ciceronẽ nr̃i eruditiſſimi uictorini dedi Ioanni Andreæ. Id qd̃ ut facerẽ: ſignificaſti litteris. Cõſultũ uero tuũ uel noſtrũ potius nõdũ ſatis cõſului. Quare ne incõſultũ me abiens dimittat: breui puidebo. Platonis aut leges: aut remp. libenter uiderim: aut ſaltẽ. τὰ τοῦ σωκράτους ἀπομνημονεύματα τὰ ξενοφῶντος. Qd̃ ais: imo cauillaris τοὺς ξιφήρεις μὲν καλῶς ἔχειν τὸν φιλέλφον ϑ: κακῶς οὐκ ἔστιν οὕτως μὴ δὲ ἄλλα μόνον μᾶλλον ὁ φιλέλφος μὲν ἔσται μῶν οἱ δὲ ξιφήρεις ἐκεῖνοι καὶ τῶν τι αὐτοχειρὲς καϑάπερ βολὴν κακοδαίμονες A Mario noſtro quotidie litteras expecto: quas cum accepero: faciam te quod tantopere ſcire deſyderas: & ad quod tẽpus cum expectemus & de omni re alia certiorẽ. Vale. ex Mediolano. v. Kal. Octobres. Mcccccxl.

℃ Franciſcus Philelphus Catoni iurecõ. & oratori. S. D.

Vdio iſtic eſſe præſpyterũ quẽdã cremonenſem Iacobũ Caſſianum: qui multũ ac diu humanitatis artibus opam dederit: tã: & ſi uel qua eruditione uel quid oino hominis ſit: ignoro. Illũd certe non placet: quod libros meos ſuæ fidei cõmiſſos nec reddiderit mihi: nec uerbũ fecerit. Nã Victorius fel trẽſis eius doctor: uir: ut noſti: itegerim⁹ idẽq; doctiſſim⁹ & mihi uetere familiaritate cõiunctus: litteras ad me dedit: qbus mirať: qd̃ nihil ad ſe ſcripſeri: poſteaq̃ & libros mathematicos: & Euripidis tragœdias iſti Cremonẽſi Iacobo ad me dediſſet. Itaq; mi cato rogo te maiorẽ in modũ. Iacobũ iſtũ q̃primũ cõuenias: & ab eodẽ libros meos expoſcas: recipiaſq; una cũ ſaxoli litteris ad me Paucis tenes: qd facto ſit opus. Is autem Iacobus philoſophiæ philoſomatus quiſpiam ſtudet: ut aiunt. Vale. una cum uxore fœmina pudiciſſima. Ex Mediolano. quarto. Kalendas Octobres Mccccxxxx.

℃ Frãciſcus philelphus Iacobo Caſſiano Cremonenſi præſbytero. S. D.

Ictorinus Feltrenſis doctor tuus ac idẽ eruditiſſimus uir mihiq; amiciſſimus mõuit me ſuis litteris duos tibi meos dediſſe ad me codices: quoꝝ altero euripidis tragœdiæ: altero mathemathicorũ libri continereť. Quos cũ arbitreť pluribus iã mẽſibus mihi redditos eſſe: mirari ſe ſcribit. qd nihil a me litteraꝝ ea de re acceperit. itaq; ẽt atq; etiaꝫ hortor meos mihi libros q̃primũ reddẽdos cures. Quod ſi fortaſſe neminẽ habes: cui tuto rẽ cõmittas. habeo iſtic hominẽ familiarẽ & uirũ optimũ catonẽ ſaccũ: clariſſimũ & iurecõſultũ & oratorẽ: & philoſophũ. Huic igiť iſti meos libros reſtitues. quo & officio tuo & uictorino doctori ſatiſfacias. mihiq; pro tua libertate morem geras. Vale. ex Mediolano tertius Kalendas octobres. Mcccccxl.

℃ Franciſcus philelphus Kyrtaco Anconitano. S. D.

D qrtũ idus Quintiles dedi ad te litteras: qbus ſuauiſſimæ tuæ ad me epiſtolæ reſpõderã: Miratus ãt ſum: qd poſtea nihil ad me ſcripſeris: pſertim cũ ſcire admodũ cuperẽ: ut tũ ſignificarã: ad qd̃ tẽp⁹ honorariæ naues Bizantiũ eẽnt traiecturæ. Nũ fortaſſe moleſte tulleris: q̃ noia σμινϑέως καὶ σμύρνης διὰ τὸ φὰ ἄλλα τοῦ ε ϖρότου μ. ſcribẽda affirmabas: nõ ita ſcribẽda eẽ oſtẽderi ihũane pfecto faceres: ſi aſſẽtatorẽ philel. tuũ: q̃ tibi amicũ malles. Nã qd ait Terẽtian⁹ ille Soſia hoc tpe obſeqũ amicos: ueritas odiũ pit: habeat id qdẽ locũ iter adoleſcẽtes & ſtultos iter uiros aũt & prudẽtis nihil ficti nihil ſimulãti: neq; dicẽdũ: nec ſẽtiẽdũ cẽſeo. Quod ſi æq̃ prudẽtia ac eloquẽtia es pdict⁹: qd ẽt qd̃ minus uelis q̃ me aliud de te loq: aliud ſentire: & laudare aliud: probare aliud: Id enim inani cupiã gloriæ tibi aſcribẽdũ foret. Quod qdẽ crimẽ q̃ lõgiſſime abs te abeſſe nõ ſũ neſcius τί γοῦν αἰεὶ σμύρνας ſcribe obſecro q̃primũ aliqd uel qbus malis characteribus: Nec me fructu dulciſſimæ noſtræ cõſuetudinis priuatum uelis. Vale. cũ meo ſplẽdidiſſimo Salamonte: ex Mediolano: iiii. Kalendas Octobres. Mccccxxxx.

℃ Franciſcus philelphus Georgio carrecto iurecon. ſanitatem.

On poſſum te nõ igratitudinis accuſare: q; rebus meis tandiu pro uoluntate uſus & liberalitatis meæ obliuiſcaris: & officii tui. Facis profecto inhumane. Ac mihi iam ſtomachum mouere incipis. Nõ enim puto aut in legibus iueniſſe te aut in alio quopiã iure id uni licere tibi: qd̃ nemini bono licet. Præſta te oro & bonũ tãdẽ & gratũ uirũ. Vale. ex Medio. iiii. Kal. octobres. Mcccccxl.

℃ Franciſcus philelphus Franciſco barbauaræ. S. D.

Ix dici queat mi humaniſſime Frãciſce: q̃ta me uoluptate affecerit heſternũ a te munuſculũ: qd̃ & ſi ipſum ex ſeſe me plurimũ delectauit: eo tamẽ lõge gratius iucũdiuſq; fuit: qd̃ abs te datũ: itelligo. n. me nulla mea fruſtratũ ſpe: quippe qui plane pſpiciã te talẽ ac tãtũ uirũ: cui⁹ familiaritatẽ atq; bẽiuolẽtiã iãpridẽ unice deſyderaui: & familiariter mecũ agere. & in amore mihi affatim reſpõdere. Gratulor igiť facillimo iſti tuo humaniſſimoq; ingẽio: gratulor modeſtiæ: atq; bonitatati: gratulor beneficẽtiæ: lætor aũt fœlicitati meæ: q qd̃ ſemp optaram: me uel nullo meo labore ñ ſolũ aſſecutũ iã uideo ſed q̃ cumulatiſſime aſſecutũ. Ego uero qd aliud amicitia nr̃a dignũ tibi referre poſſim: habeo certe nihil: niſi ut te & rogẽ: & orẽ. tibi qd̃ facere indubitato potes: ẽt atq; ẽt pſuadeas eũ eẽ Philelphũ ac ſp fore: quo poſſis omni iure: uel peculii iure uti. Vale Mediolani ex ædibus noſtris. iiii. Kal. Octobres. Mcccccxl.

℃ Franciſcus philelphus Thomæ Bononiẽſi. S. D.

I mihi iter itercepiſſet tertiana febris: cui ipſi de⁹ ſupiq; oẽs ad q̃rtanã: ita cõtinuã quoq; ac perennẽ inferãt: ut q̃ celerrime radicitus eã perdãt: uẽiſſe eqdẽ ad te q̃primũ ut æque tibi corã gratularer: atq; mihi mirifice ſũ lætatus: qd̃ p tua ſingulari uirtute maximiſq; meritis: i eo te loco hũaniſſimus pricepſ nr̃ cõſtituerit: q & excelſus ẽ & illuſtris i primis. Gratulor igiť abſenti abſẽs. Ac pcor imortalẽ deũ: ut qd̃ certo ſpero: Illud Biantis dictũ. Magiſtratus uirũ demõſtrat: clare i te eluceat: hoc ẽ ut nõ meæ & amicorũ ſolũ: ſed oium expectatiõi pbitas tua itegritaſq; reſpõdeat. Nemini. n. dubitãdũ ẽ te in dies magis atq; magis apud noſtrũ pricipẽ & auctoritate & gr̃a cariorẽ fore. Facies aũt p amicitia officioq; tuo: ut cũ qd otii nactus fueris: memineris nr̃i. Vale. Mediolãi ex ædibus nr̃is. iiii. Nonas. octo. Mcccccxl.

℃ Franciſcus philelphus Thomæ Bononienſi. S. D.

Vod tibi exiſtimauimus nõ iniucũdũ fore: opima ſpolia imortali deo q̃ de hoſte infeſtiſſima: febre illa tertiana uoueramus: nudiuſtertius detulimus: & nõ illa qdẽ i ferculo: ut Ioui Romulus: ſed i bona ſpe bonaq; fiducia: Neq;. n. ferculoꝝ mihi nec uaſorũ copia ẽ. Noli tñ putes adeo me redactũ ad iopiã ut ſi quid ex iſto uſo delicato & lautiſſimo aucupio ad me p tua munificẽtia dederis nullũ habeã ferculũ: quo id cõmode ſim excepturus. Quod ſi q̃ſieris: qbus armis: febris armis furoriq; reſtiterim: nõ equidẽ æſculapii aut Apidis. Sed ferre par pari retuli. Eã illa mihi moliebať ſitim: qua propediem conficerer. Id ego aiaduertens eiuſmodi ſane media hoſpitẽ accipio: ut qd̃ ẽ in attico pũerbio: lõge ad coruos tranſire: q̃ meo hoſpitio uti mallet. Itaq; liberatus oino uideor edaciſſima et moleſtiſſima hoſpite: q̃ uel cũ ægritudine audio ad amiciſſimos nr̃os optimoſq; uiros Marcolinũ barbauarã: & Dominicũ feruſinũ ex itinere diuertiſſe: Quos ueli moneas: nõ bonũ uultũ hilarẽq; faciẽ imprudẽti illi petulãtiſſimæq; bælluæ oſtendat. Sed ab ſeſe potius q̃primũ: q̃ diligẽtiſſime: q̃ fortiſſime abigant. Et ſi nolint inedia: & ueneno utantur: & ſanguine. Vale. & me noſtro diuino principi unice commenda. ex Mediola. vii. Idus Octo. Mcccxl.

℃ Frãciſcus philelpuhs Antonio peſſinæ. S. D.

Vm eram abſens: eram apud te ſemp: Me diligebas: me pdicabas me colebas: me oibus amicitiæ & familiaritatis officiis proſequebare. Nunc autẽ præſẽs: neq; uideo te uſquã: nec audio: Nũ qd̃ oibus fere in rebus accidit: noſtri præſentia: tuã de nobis opinionem minuit: Nam quid eſt per immortalem deum: q; ita obmuueris: ut nec audias: nec loquare. Quid de tua taciturnitate ſuſpicer neſcio. Nam ſi tuæ occupationes te mihi uiſendum prohibent at literis ſaltem quippiam obrepetes. Vale. Ex mediolano quintus idus Octobres. Mccccxxxx.

℃ Franciſcus Philelphus Blaſio Axæretenſi Vicecomiti. S. D.

Olent nonnulli tandiu amicos colere: quoad coꝝ: uel preſentia uti: uel officio frui q̃ant. At ego huiuſmõi hoies: uel aſſentatores potĩ⁹ nihil caritatis: nihil oino humanitatis præ ſe ferre cẽſeo: Declarant enim ſe non tam amicos coluiſſe: q̃ priuati propriiq; cõmodi habuiſſe rationẽ: illorũ igitur mores pinde atq; ingratos & plane barbaros deteſtari cõſueui ſemp: Nihil. n. amici recordatione mihi ſuauius eẽ poteſt: Quod cũ in aliis ſemper: tum in te uno in primis expertus ſum: Nã incredibile dictu eſt: quantum me tenet deſyderiũ tui: de te dies ac noctes cogitare nõ deſino. Tu abſens mihi ſemper es præſens. iucundos noſtros dulciſſimoſq; ſermones crebra memoria mecũ repeto. Hac una te abſentiæ tuæ deſyderium lenio. Hac una te oblector: ac lætor. Quod ſiquid ad me litteraruꝫ dederis: exilĩã ſane gaudeo: exultabo: triumphabo. Quid abs te uelim: itelligis. Vale. ex Mediolano idib⁹. octobrib⁹. Mccccxxxx.

℃ Franciſcus philelphus Franciſco piccolpaſſo Mediolanenſium Archiepiſcopo. S. D.

Vod rurĩ te cõtineas: quo tempore pp̃ter ſubeuntem iam hyemem urbs maxime colẽda ẽ: non poſſum nõ mirari: Nã ſolitudo iſta qd tibi iucũditatis afferre poſſit: nõ intelligo. Quod ſi otium q̃ negotiũ te malle dixeris: at memineris nõ te ad otiũ: ſed ad negotiũ: hoc ẽ nõ tibi: ſed bonis oibus natũ. Quare cũ ab uniuerſa ciuitate deſyderaris: tui fuerit uel officii: uel bẽignitatis relicta iſta ſolitudine ruſticatte q̃primũ urbanũ fieri: Qd̃ ut facias: ẽt atq; ẽt rogo. Vale. ex Mediolano pridie Idus octobres. Mcccccxl.

℃ Franciſcus philelphus chyriaco Anconitano. S. D.

D qrtũ Kal. octo. meis ad lr̃is ſũ miratus: qd̃ nihil iãdiu ſcripſeras. Videbať. n. argumẽtũ ad quoddã eẽ mutati al erga me tui: id qd̃ nõ moleſte ferre nõ poterã: Nũc ãt cũ tua mihi epiſtola & dicta

& pſuauis reddita ē tq ubi ad.iiii.Nonas Sextiles iſtic iter arripuiſſet:tuis tādē ſero ad nos.xiiii.Calē. nouem bres peruenit:facile mihi itelligere uiſus ſū uel tēporū difficultatē:uel nūcii fortaſſe negligētiā καὶ ἀδιαφορίαν eſſe accuſādā.Nō.n.erat occluſū.Quæ qdē exoptata & dulcis epiſtola tua ſi mihi ad qd tpſ de buerat:reddita fuiſſet:recte c ſultū foret mario iſo:qppe q: καὶ τὰ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, καὶ ἄλλα τινὰ ὡς ἀναγκαῖα ἐλθεῖν ἂν δία ..:quæ ſane adhuc itegra apud me ſūt.Reliquū ē:ut me oportune cō moneſacias:& ad qd tps nauis altera ſit.Cōſtātinopoli traiectura:& cuius ductu.Præterea ταῦτα παρὰ σοῦ ἐρωτηθέντα ... cui datur⁹ hic ad te ſim: quo pſereda cures πρὸς τὸν ἡμέτερον ... Et de his ſatis.Clariſſimi dignitatis militaris uiri Rainaldi Albizii cōſiliū nō poſſū eqdē non pbare. Rogo:& oro imortalē deū:ut eū icolumē reueha:ac reddat nobis:Nā cū eius ætatē annoſq cōſidero:uere or:ne maris tædium ac labor eius ſenectutē obruat. Velim meo nomine uxorem eius Alexādram adeas:& iſti oē meū officium pecuniā:opē & pollicearis:& deferas. Vnice.n.Rainaldo meo affectus ſum:ut & ſapiē tiſſimo:& fortiſſimo:& optimo:& amiciſſimo uiro. Tu āt cū mihi poſthac quippiā ſcriptitaris:ne obliuiſcaris uelim ueterē conſuetudinem tuam καὶ γράφειν οὕτως γράμμασι τοῖς ... τέκνα ... Vale. Ex Mediolano.xiiii.Calen.Nouembres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Petro Michaeli militaris dignitatis uiro. ac iureſcō. S.D.

TVa in me plurima officia & beniuolētiā ſingula:ē nulla unq̃ apd me delebit obliuio:Nā & ama bo te ſemp:& illuſtres ac pclaras uirtutes tuas qſi ppetuus aliqs bucinator: prædicabo diuulga boq apud oēs.Ingratus ſane ille mihi uideri ſolet:q nō pleniore quodā ore de abſētis q̃ de pſen tis amici laudibus loquaſ.At qui præſentē laudat:& ſi recte atq uero id agit:aſſētatiōis tamē cri mini apud plæroſq uidetſ obnoxius.Exiſtimaſ.n.id nō tā ex animi ſnia:q̃ alicui⁹ uel ſuſcepti: uel ſperati cō modi gra cumulatius facere:q̃ par ſit.Sed ne qd i aliis pbare nō ſoleo:i eo ipe i pſētia peccauiſſe cēſear: q te p lrās qſi corā laudē:hac de re ſatis ac ſup.Nā qd ab me tibi debetur:melius fieri:q̃ dici uolo. Scire admodū cupio:qd iſtic apud uos geritur. Nō.n.te latet:q̃ ſūmo ope Seneſis reip.quietē trāquillitatēq pcupio.Quaſ cū aliquo hoium ſeditiōes audio & conatus peſtiferos:doleo equidē æq:ac debeo.In primis āt de Vrbano bellua.huiſ belluo dicere uoluiſ:certior fieri uolo.Increbuit.n.apd nos pſitātē iſtū ac pudicū uirū & ciuē opti mū mori decreuiſſe.Idego miratus ſum ualde:Nā quo pacto moriat:q nūq uixerit: Verū ſiquā aliā mortē oppetere fortaſſis iſtituerit:q ipuri & obſcœni hoies ſuiq ſimillimi conſuerūt:uelit ſuas res geſtas memoratu dignas ad me pſcribat:quo eius nomē imortalitati cōmēdē.Et ut itelligas ſiquid ēt i hoc dicēdi genere Phi lelphus ual torationē funebrē ad te dedi:quā ſupioribus diebus habuimus i Thodeſchini ſepultura. Hāc aūt ſi Vrbani ſacerdotaria iſta uxor audierit:nō uereor fore: ut cornigerū ultrum ſuum non hortetur modo ſed etiam agat continuo ad interitum. Vale.ex Mediolano.xiii.Calen.Nouembres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Auguſtino dato.S.D.

LItteræ:qs heſterno ueſpi a te accepi:iceſſu ut aiūt teſtudineo uſæ ſūt.Nā pfectæ abs te ad.xv.Cal. Sextiles:uix nſas fores.xiiii.Cal.Nouē.tādē pulſauere.Monebis igiſ: ne tā negligenter poſthac iter faciā.Vereor tāmēne tuſcis delectatæ ficis aut ēt æmylianis:ppterea ſerius ad nos ierint:q ac cepiſſent bonoꝝ ficoꝝ copiā nō eē iſiubribus.Caſtigabis igiſ:& ita iſtitues:ut tibi malint:q̃ gulæ obſequi.Grata fuerūt:q̃ ſcripſiſti oia.ἐν προοιμίῳ ἀεὶ τοιαῦτα ... οὐ ... καὶ ... φιλοσόφων ... τὴν φωνήν.Miratus ſū āt:q quas a te m ſtras illas epiſtolas expectabam:non modo non miſeris: ſed ne ēt oīno de iis uerbu ſeceris.Dato igitur ſi me amas:quod certe facis:iſtas ad me ſtatim oēs. Hac re nihil mi hi potes hoc tempore præſtare gratius. Cauſam ſcripſi ad te prius. Vale cū parentibus tuis omniq familia. Ego atq mei omnes ualemus recte.ex Mediolano.xiii.Calen.nouēbres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto.S.D.

HOdie mihi redditæ ſūt lrǣ a Theodoro gazeuiro ſane tū īgenio.tū facūdia ſingulari:acplane dignoq:quē nō mō diligamus:ſed ēt amemus. Quid uelit:itelligo. Rē quātū erit i nobis: ex ſnia cō ſequetſ:Sed tua & ope:& opa opus ē. At de his poſtea. Ego libros nſos uæhemēter expecto. Faci to ſi me amas:ut ueſtigio ad nos aduolēt. Cū Theodori epiſtola nullas tuas accepi lrās: Caue ne te poſt hac uel negligētiæ:uel moroſitatis accuſaturus ſim. Vale.ex Mediolano.ix.Calē.Nouēbres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Gerardo Landriano Cardinali comenſi.S.D.

FEciſti mihi rem pgratā:qd Philonē meū imo nſum ex Auriſpa recuperatū ad me dederis.Quod aūt Moſei uitā:quā idē Philo & copioſe & elegāter apd græcos & græce ſcripſerat. i latinū ab me tātope uerti poſtulas:& audiui libēter:& obtēpabo libētiſſime.Itaq factū puta:qd iubes.nulla te tua de meo erga aio fallet opinio. Iā opꝫ me accigo. Vale.ex Medio.iiii.Calē.Nouē.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus nicolao puteo Cremonenſi.S.D.

ET ſerius reſpōdi tuis ad me lrīs:& breuius fortaſſe:q uelles:quorū alteꝝ aduerſæ illi ualitudini da to:q duos circiter mēſes:uel p itercapedinē laborauimus:alteꝝ publicis meis ac priuatis occupa tionibus:qbus prope obruor.Legi aūt tuas litteras libēter quib⁹ mutuam inter nos adoleſcētiæ noſtræ beniuolentiā:cōſuetudinē:diſciplinā cōplexus es. Q d autem mirificis me laudibus extu leris:id ſingulari qdā & exuberanti amoris abundātia abs te factitatū exiſtimo: Nam neq uir amiciſſimus ſi mulq modeſtiſſimus aſſentaris:nec iſtiuſmodi mihi eſt de me opinio.Reliquum eſt:id tibi perſuadeas: qd & recte & uero potes facere:te mihi eſſe cariſſimum & eo magis indies fore:quo te aiaduertero non obliui ſci philelphum tuum. Vale.ex Mediolano tertio Calen.nouembres.Mccccxxxx.

DE phœnice quid ſentiā:aut quē loquor:ſuperioribus diebus corā cōmentatus ſū tecū. Deīde iuēi no uiſſime apud græcos huiuſmodi āt tēporibus Claudii Cæſaris uēiſſe i ægyptū poſt ſexcēteſimū qnquageſimū quartū ætatis annū:& ubi ipſa ſibi pyrā:uel ambroſiāo loqndi more thecā.hoc eſt loculū ex Caſſia & myra cōſtituiſſet:diē obiiſſe:ac demū ex eo uerme:quē uulgo pdicāt: reuixiſ ſe & cōtinuo reuolaſſe:ūn mō ad ægyptios deuolarat: Ad hæc cū ſāctiſſimi & eloquētiſſimi uiri Hieroymi nuduiuſtertius epiſtolas paſſim lectitoi eā icido q̃ ad pſidiū iſcripta ē.Hāc āt cēteſimādecimā nonā inter epi ſtolas numerari puto:ubi cū alia plæraq Hieronymus ppulchre cōplexus ē:tū de ipſo phœnice lōge plura cōmemorat q̃ Ambroſius:Ego tamen ſententiā nondum moto. Verū q̃ uoluptati fore tibi exiſtimaui:uo lui tibi mecū eē cōmunia. Nam neq in ægypto:neq in Arabia illiuſmodi auē uſq uiſam arbitror: qppe quæ mea ſentētia nulla ſit. Cuperē iam ruris tædium:aut ſaltē; ſacietas te accepiſſet: quo ad te ſalutatū & cō modeſ:& frequenter accederē.Nam quo magis te ruri cōtines:eo maiore tui deſyderio crutior. Idq: cū mul tis:uel potius cum bonis omnibus. Vale.ex Mediolano Kal.Nouembribus.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto.S.D.

SVauiſſimæ tuæ lrǣ mihi perq̃ ſuauiſſimæ fuerūt.Quod āt ais apd ſenatū nři diſſertiſſimi Theo dori gaze mentionē habitā:fabulæ.Nunq̃ philelphus didicit uerba dare ñ mō amicis:ſed ne ini micis quidē. Nulla mihi pſus ſpes ē tur uir iſte publica pecunia ob id muneris donet. Cām die bus pximis ad te ſcripſi.Scribis me a Theodoro tris ad meā unā epiſtolā lrās accepiſſe. Nō tris duntaxat:ſed mille & amplius lrās accepi:Nā uniſ:illis qs lrās ad me dedit:pmulta elemēta perſcripta ſunt. Quare nō tris poſthac:ſed ternas dicito:ſi & Priſcianū & Tulliū:q & Bartholū:& Baldū ſeq malueris. Ego ſ quā cū binas ad Theodorū nſum lrās in hūc diē dederi:unæ tm̄ ſunt mihi ab eo redditæ. Tu aūt de tuis lrīs multa qdē dicis. At Philelphus tibi nō credit:Nā neq negocādo me:neq otiādo ſupes iſcribēdo unq̃.Pro inde ſi te negligētiæ aut uoluptatis accuſari nolueris:& amiciſſimi & diligētiſſimi hoīs officio fūgere. Q d Euripides nſ tuā bibliothecā egredi nolit:neq̃ miror.Repperit.n.fortaſſe:quib⁹ oblectet. At ſi παιδεραστὴς nō ad nos redierit:illico eiicieſ foras. Q d te illi ſociū comitēq pollicearere:gaudeo mō ſeuerinū quoq cu cenſorino ne negligas:Nā qd aduolet. Euripides:neq̃ moneo:qm ſi altius fortaſſe humilia exoſus tolleret periret igni. Quæ tibi debeo:pſoluā.qre ne me in ſortū prtrahas:uelim. Vale.Et me tuæ pudiciſſimæ uxo ri commendato. Theodoro noſtro ſalutem dicito.ex Mediolano pridie nonas Nouembres.Mccccxxxx.

ℭ Franciſcus philelphus Iacobo Caſſiano præſbytero.S.D.

NOn tā mihi moleſtū fuerat:q ſerius meos mihi libros reddēdos curares: q̃ in pſentia & iucūdū ē in primiſq ſuauiſſimū:q tā modeſte tāq phūane lrās ad me dederis:qbus te nō mō expurgaris: totū ſane meū & eē:& fore oñderis.Quare cū tuā excuſationē tū multo magis te ipſum ñ iuit ad mitto.Itaq uel uictorini nři:uel tuiipſius cā oia de me tibi potes affati polliceri:q̃ & uſui tibi: & honori futura ſint.Et de his ſatis. Venit iſtuc nup ut ſcis:Theodor⁹ gazes:uir certe & diſertus & eruditus quē & ſi certo ſcio:nō amabis ſolū:ſed cumulatiſſime amabis:tamē mea ēt cā:ueli ita ames:ut nulla pſus fieri q̃ at ad amorē acceſſio:Hoc erit mihi tā gratū:q̃ q oium maxie. Vale.Ex Mediolano pridie nonas nouēbres. Mccccxxxx.

ℭ Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto.S.D.

MIrū ē:q̃d uidi ſomniās.Dici mihi a Mineua ſū uiſus nocte ſupiore:Cato i te tuus aliqd mōſtri alit Nā q libros tuos neq dedit ad te abſens:neq reddidit pſens:neq adueniēs uerbū fecit: aliud ni hil ē niſi q alteri cuipiā neſcio cui:maluit iniuſte:q̃ tibi iuſte gratificari. Vale. ex Mediolano. xvii. Kal.Decēbres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Simoni Arigoni.S.D.

QVā epicuri de uoluptate ſnia te delectat:tuæ ad me externæ lrǣ & pdices facile declararūt:Nā al teris aī:alteris corporis uoluptatē pſecutus es.Ego āt & ſi utriſq nō mediocriter ſū delectat⁹: lrīs tamē lōge magis:q̃ nō ſolū i me laudādo ſingularē tuā erga me bēiuolētiā & eximiā pietatē pſe ferre uiſæ ſūt:ſed ingenii tui facūdiæq pſtantiā ppulchre referebāt.Itaq & bēignitati tuæ & diſ ciplinæ æq gratulor:atq tuo amore mihi plurimū gaudeo. Teq ēt atq ēt hortor:ut ueluti cumulatiſſime fa cis:& uirtutis:& doctrinæ ſtudiis te totū dedas:ac dedices. Euades.n.in claꝝ:& i eruditiſſimū uirū. Me āt tibi totū aſcribe:uel abſq munuſculis tuis. Vale Mediolani ex ædibus noſtris.ix.Calē.decēbres.Mcccc.xl.

ℭ Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto.S.D.

ET tuæ mihi lrǣ primū.ac deinde libri:quos abſte tātope expectabā:redditi ſūt. Vtraq ſane res uoluptati mihi pmagnæ fuit:at illud perq̃ maxime:qd meis illis ſupiorib⁹ unis lrīs e ſono te ex citaſſe ſū uiſus.Nō.n.oportet hominē amiciſſimū in amicitiæ officio dormitare. Cato mi ſuauiſ ſime nihil ē te mihi ſuauius:nihil carius:Facito ſi me amas:ut certe amas unice:nūq̃ poſthac me diolanū petas:inſcio philelpho hoſpiteq & tui amātiſſimo.Miror:q Theodor⁹ nř nihil rñderit ad meas lit teras:quas ultimū a nobis accepit. Q uæ ad peſſinā nřu; ſcripſit:& legi:& pbaui. Verū & ſi nihil ē qd min⁹ ſperē:q q ipe cupit:& ego i primis opto:curabo tñ ſedulo:ne ulla ex pte officiū meū diſideratur ſit.& de hac re ſatis.Nos iſtic iniuriola quadā urgemur.Principis lrās ad tuos iſtos ſatrapas lectitabis:monebiſq:ne uel o ratori:uel ſatyro ſtomachū moueāt. Vale cū pudiciſſima cōiuge ſarciminibuſq tuis.ex Medio.pridie Calē. Decembres.Mccccxl.

ℭ Franciſcus philelphus Simoni arigoni.S.D.

ET ſupbia a me nihil alienius:& gratitudīe apd me nihil ātiquius.Quaſ cū tuiſ ad me officii plēis hu maniſſimiſq lrīs rñdeo:nō mō ſupbiæ crimē effugio:ſed ēt nomē gratitudinis mihi ppulchre uendico.Mirifice amplector amorē tuū. Ac tua hūanitate facillimiſq morib⁹ et modeſtia ſingu lari dilector plurimū.īgeīi uero tui uiuax pſtāſq dxteritas maiorē in modū pgrata mihi piucūda

eſt: Video enim te tua illuſtri laude eã mihi laudẽ allaturũ: quæ pulcherrima ſit & maxima. Non enim iſtiuſmodi tuus ornatus: quo i litteris uteris: mediocrem de tuaq; facũdia ſpẽ quãdã pollicetur. Itaq; te ẽt atq; etiã hortor: ut oẽm operã diligẽtiãq; tuã eloquẽtiæ & humanitatis ſtudiis: ſicuti facis: accõmodes. Magna enim animus meus de te præſagit. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. vii. Idus Decembres. Mccccxl.

¶ Frãciſcus philelphus Matroniano braſchæ. D. S.

QVod me tuis litteris nõ mediocriter extuleris: feciſti tu quidẽ ꝑhũanæ & amice potius q̃ uero nõ enim is ſum: q me ipſũ nõ noui. Sed tu illud ueriſſimũ eẽ liquido declaraſti: qđ uidẽtur poetæ fabulari: amorẽ oculis carere: æq̃.n. amicus falli de amici iudicio: atq; de inimici inimicus plærũq; ſolet. Nã & hic odio: & ille amore nimio affectus ueritatẽ neq̃t iternoſcere. Facile tamẽ patior erratũ tuũ q̃ppe quẽ lõge mali amicũ mihi: q̃ ſec⁹. Verũ illđ de me tibi pollicearis. Licet te mihi eẽ cariſſimũ: & eo fore i dies cariorẽ: quo te familiarius uti potero. Munuſculũ ãt tuũ & ſi nequaq̃ deſyderabã: nõ potui tam nõ uæhementer ꝓbare uel Epicuri ſnĩa: Nihil.n.i eo ad uoluptatẽ defuit & ãplũ erat: & ſuauiſſimũ. Noli tñ poſthac tã grãdi ære obruas Philelphũ tuũ: Nã hæc Satrapis & Regibus: nõ pauco uiliq; cõtentis ac philoſophis dono mitti conſueuerunt. Vale Mediolani ex ædibus noſtris Kal. Ianuariis. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelphus Albertho Zancario. S. D.

NOn te ꝑterit: quãta mihi cũ Rhomeo pepulo uiro nobili & prudẽtiſſimo iurecõſulto & familiaritas ẽ: & iueterata beniuolẽtia. Hũc ueli: noie meo adeas: & q̃ ꝓximis lr̃is ad te ſcripſi: ei diligenter corã exponas: addaſq;: quãtũ ꝓ tua prudẽtia cõducturũ ad rẽ cenſueris. Vale. ex Mediolano iii. Idus Ianuarias. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelpuhs Albertho Zancario. S. D.

QVod pluribus hortaris: libẽter agerẽ: ſi liceret. Sed nihil apud me licet: qđ honeſtati aduerſet. plurima ſũt & maxia huius in me pricipis beneficia. Itaq; nunq̃ patiar me igratitudinis accuſari. Præterea nõ ẽ cõſtantis & grauis uiri quottidie mutare ſedes. Vale. ex Mediolano. x. Kal. Februarias Mccccxxxxi.

¶ Franciſcus philelphus Ioanni Cornelio. S. D.

QVam mirifice deſyderem te uiſere atq; coram alloqui: breui cognoſces. Id autem cur mihi tantopere cordi ſit: quãq̃ potuiſti iãpridem intelligere: is tamen qui tibi litteras reddit: uerbis meis exponet: quid uelim quidq; facto ſit opus. Putaui enim non tibi moleſtum fore: ſi antiquũ hoſpitẽ. eadem qua ſoles hoſpitalitate uenientẽ exceperis. Vale. ex Mediolano Kal. februariis. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S. D.

AVdiui quæ ſcripſiſti omnia: & Barbari noſtri conſilium laudo & non minus tuum. Illud tamen malim effectum iri: quoad eius fieri poſſit: Eſſet enim multo res tutior. Ipſi tamen uideritis: quid facto ſit opus. Vale. ex Mediolano. xii. Kal. Martias. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelphus Liberio Bonarello equiti aurato. S. D

ES tu quidẽ pietatis laudãdus: qđ uel mortui patris memoriam colas: Exiſtimo.n. me iccirco abſte amari: qđ ſcias: q̃ carus fuerim patri tuo grauiſſimo & clariſſimo uiro: Nam ille me quoad uixit: cũctis bẽiuolẽtiæ & benignitatis officiis proſecutus eſt: Quare cũ Ioãnes Marius filius tuã i ſe facilitatẽ & liberalitatẽ expoſuiſſet: mirifice ſũ lætatus. Videre.n. ſũ uiſus me ueluti rediiſſe i ſucceſſionẽ nõ tã amiſſæ q̃ iteremiſſe bẽiuolẽtiæ: Nã qđ i patre amiſiſſe exiſtiarã: itelligo i te filio recupaſſe. Itaq; mihi plurimũ gratulorq; rẽ mirifice abs te diligar: Vt ãt itelligas: q̃ tibi i amore reſpõdeã: qđ uelis: periculũ facito: totus.n. ſũ tuus. Vale. ex Mediolão Idibus Martiis. Mccccxli.

¶ Fran. philel. Frãciſco barbaro. S. D.

HVmaniſſimã excuſationem: qua i ꝓxima es uſus epiſtola: nõ iuitus admiſi. Noui.n. occupatiões tuas & priuatas: & publicas. ſed ſũ miratus. qđ de libris nr̃is ne unũ quidẽ feciſti uerbũ. Itaq; rogo te: ut ad ea: q̃ mõ ſcripſi tibi: diligẽter reſpõdeas. Vale. ex Medio. x. Kal. Apriles. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelphus Hieronymo bellanti. S. D.

VEreor idẽ accidiſſe tibi: poſteaq̃ petieris Baſileã: qđ trito ꝓuerbio uſurpari ſolet: qđ diſtat ab oculo: diſtat a corde: Nã cũ plura hinc abiẽs es pollicitus: nõ mõ æs conflatũ nulla ex parte diſſoluiſti ſed uerſurã facis lõge maiore fœnore. Nobis ãt nõ mõ de lucro i epiſtolario munere ſatiſſactum abs te non ẽ: ſed de uio quoq; nõ parũ diminutũ. Quæ tibi abeũti mãdauimus: noſti. Tuũ igitur fuerit ne fruſtra officiũ tuũ poſtulaſſe uideamur. Hugolino Parmẽſi ornatiſſimo equiti aurato ac iurecõſulto ſalutem meo noie dicas: uelim: eundẽq; cõmoneas: ut cautior ſit: ne dũ exteris natiõibus blãdiri cupit: & illis tacito animi iudicio non ꝓbet: & ab ſuis iure uituperetur. Nõ enim uidetur eiuſdẽ hominis cenſorẽ gerere: qui cenſendus ipſe ſit. Præterea qui ſe præſtat in ſuos ingratum: qualis in alienos exiſtimetur: Quare ut probe uiuit: ita & ſentiat: & loquatur probe: Non enim par ẽ paucorũ flagitia uniuerſis populis ac principibus uitio dare. Sic.n. & germanos bibulos. & Frãcos iceſtos. & Hiſpanos prædones. & britãnos edaces appellabimus: quoniã eorũ pauci quidã aut in potũ: aut in ꝑdã & ſanguinẽ maxime alacris: aut in cybũ intẽperãtis ſe gerũt. Sic alia aliis crimina abſcribemus. Vel dicat obſecro quiſpiã. ubi nã gentiũ reperiant: q uel animi: uel ingenii magnitudine atq; ꝑſtãtia: qui religiõe: q ſanctimonia: qui bonarũ artiũ ſplendore: qui oĩ deniq; uirtutũ ac laudum genere cum Italis cõparari queãt? Et ait Hugolinus meus & Imperium Italiæ & põtificatum ereptũ: quaſi Romanorũ & Italiæ minus ſit uel imperatores: uel põtifices & diligere quos uoluerint & reiicere. quos noluerint. Aut ſe Romanorum Imperatorem profiteantur. quem Romanus populus quẽ Italia improbarit. Aut ueniat in italiam iſte fœlix totius etiam terrarum orbis uiribus adiutus. ſi noluerint Itali. ſi unus philppus Maria genet aduentũ eius ꝓhibuerit. itaq; iterũ atq; iterũ uerba penſitet Hugolinus Nec tam loqui conſueſcat. q̃ recte loqui. Vale. ex Mediolano pridie Kal. Apriles. Mccccxli.

¶ Franciſci philelphi Epiſtolarũ Liber Quintus.

¶ Franciſcus Philelphus Catoni Sacco iureconſulto & Oratori. S. P. D.

VIdeo te eſſe admodũ otioſũ: utpote q a legũ ac iuris ciuilis ſtudio tantiſꝑ ueniã exorata: donec conſtitutæ uacatiões ꝑterierint: te oblectãdi gr̃a: ut es hõ uoluptarius: iis q̃ſtionibus obtuleris quæ & iucũdæ ſũt: & hoie urbão minie idignæ. At ego nequaq̃ reſpõdebo tibi aut Ariſtoteles aut Plato: ſed aut philelphus. Siqd uero acuti⁹ uolueris: tuã iſtã Academiã cõſules. Sequar ãt ordinẽ ꝓpoſitarũ a te q̃ſtionũ. Et primũ tu qdẽ petis: qd cãæ eẽ putẽ: q haberi oẽs natura fœtẽt. Vtrum hebræi oẽs: ut tu ais fœtent: an id minus: nihil cõpertũ habeo. Sed qd in cã eſſe queat: ut nõnulli malum odorẽ: & plærıq; bonũ de ſe ꝑbeãt: põt utrũq; in aliis natura: in aliis more accidere: Nã q cybo ſunt aut potu inferiores: ſi male cõcoquãt neceſſe ẽ. Ex cõcoctiõe ãt mala: aut morbi manãt: alii atq; alii: aut ꝑ ſudorẽ ea reſoluit. At iſtiuſmodi ſudor: quẽ fœtulẽta emiſerit cõcoctio: neceſſario odorẽ habet cõcoctiõi ſimillimũ. Ex illiuſmõi aũt hũore: ſiue is itriſicus ꝑ cutẽ emerſerit: ſeu in ſuꝑficie ſit mẽbrorũ: triſtis ſane odor exhalat. Nec i hebræis id offẽſionis magis accidit: q̃ i oibus: q uiuũt icontinẽter: ſiue cybi ac potus incõtinẽtiã ſiue ẽt aliter: ſed fortaſſe eo magis i hebræorũ genere: id uſu uenit: quod plærıq; oẽs menſarii ſunt fœneratoriã exercentes: & ita nulli exercitati laboribus. Quo fit: ut nimio otio quieteq; marceſcentes: tetrũ de ſe odorẽ emittãt ſit neceſſe. Contra autem qui ſobrie intẽperãterq; uitã agũt: ſeq; pſarũ more aſſidue exercẽt: aut eq̃tãdo: aut ambulãdo: aut aliter igenue: Hi certe nõ mõ nõ male olent: ſed bene potius. At ſũt ſane qui natura delectãt odore ſuo: ut de Alexandro Macedonum rege legit: cuius ẽt ueſtimẽta: q̃ eius corpus cõtigiſſent: gratũ hodorem exhalarent: id uero ob aliã nullã fiebat rationẽ: q̃ ob maximũ calorẽ corporalis illius tẽperamẽti. Quare nõ eſt mirãdũ: ſi quãdoq; Alexãder in irã adeo exardeſceret: ut eos ẽt: quos habebat cariſſimos: interimeret. Quod tũ maxie accidebat: cũ ad naturæ feruorẽ uini æſtus in potu accederet: Nã ex nõ adulteratori põtq; & caſſiæ: & cinnama: & thus & cætera huiuſmõi odorifera pigmẽtorũ genera nõ niſi in Arabia & calidiſſimis regionibus oriũt. Quod ſi hi qui ſũt calido corporis tẽperamẽto natura bene olent: ii neceſſario olẽt male: q frigido ſunt & humido: ut de pituiticis licent itueri. Quo in genere populi ſeptẽtrionales fere ſũt oẽs q ad frigiditatẽ & hũorẽ tẽperamẽti ubi uitæ quoq; ac uictus incõtinẽtiã adiũxerit: oĩ ſunt Nauſea tetriores. Quod aũt petis ſecundo loco: q̃ rõne fieri cenſeã: ut autũnali tẽpore appetẽtiores ueſcẽdi ſimus: q̃ aliis ãni tẽporib⁹: ad id quoq; qd ſentiã: nõ ambigã tibi oñdere. Sũt qui arbitrent id accidere copia atq; uarietate illorũ fructuũ: q per id tpis ex arboribus manãt: ut ſunt mala: pyra: pruna: caſtaneæ: molluſcæ: ficus: uuæ ſorbulæ: muſpula cæteraq; huiuſmõi prope inumerabilia pomorũ: nucũ atq; bacarũ genera: Nãq; iſtiuſmõi eſculentorũ illecebris guſtus delectatus ut ſtomacũ ueluti ad ea admittẽda inuitat: ita ad coquẽdũ reddit ardẽtiorẽ quibus ẽt humectatus uenter: qđ ſuſceperit: & facilius deiicit & celerius. Vñ ſtomachus honere uacuus aſſiduus appetit ipleri. Eã uero rationem nitunt cõfirmare ex ægrotãtiũ cõſuetudine: q per huiuſmõi fructuũ eſum recuperãt ueſcendi apetitũ. At huiuſmõi mihi cãæ autũnalis edacitatis minime ꝓbant. Pyrorũ.n. & ficũ: & uuarũ ſimiliũq; fructuũ eſculenta & humectãt ſtomachũ: & frigidiorem efficiũt. id ãt ut cõcoctioni detrimentoſum eſt. ita etiã comedendi appetitũ aufert. itaq; alia mihi comodior occurrit & ꝓbabilior ratio Autumnũ æſtas anteceſſit. At ꝑ æſtatem intimus ille calor noſter & ꝓprius quo naturaliter alimur. diſpergitur ſitq; ibecilior ac rarior: idẽ in autũnũ cogit rurſus receptuſq; pœnitus intra corpus ꝓpter eius denſitatẽ atq; refrigerationẽ exteriorẽ: uim ſuã roburq; reaſſumit. Præterea cũ ꝑ æſtatẽ magis utimur potu: ac cybis. item humidioribus ob caloris magnitudinẽ: natura in autũnali tẽpore mutationis cupida contrariũ quærit. itaq; nos maiore afficit fame: ſiccũq; alimẽtũ corporis reddit tẽperamẽto. Quid uero in cã rear eſſe: ut Cygni in aĩa efflanda & ſonorius canant & dulcius: dicã audacter: qđ ſentio. Neq; me hoc loco deterrebit ab animi iudicio Platonis auctoritas: apud quem diſputat Socrates. Cygnos iccirco in morte ſonãtius canere ac melius quoniã tũ maxie prouideãt immortalitatẽ aiorũ. At ipſe id puto natura fieri: q̃ ſtudioſa cõſeruãdæ ſui uitales oĩs ſpiritus ꝑ corpus diſpſos cõtrahit ad cor: tanq̃ ad arcẽ uitalis ꝑſidii ac roboris. Sed ubi natura fruſtra diu multũq; luctata: neceſſitati parere tãdẽ cogit: ſpiritus illi deſerta cordis ſtatione: emergentes impetu quodã intrinſecus ꝑ anularis illos longiſſimi colli ambitus ad ſe ipſum: ſonũ quendã pleniorẽ efficiũt muſici cant⁹ ſimillimũ. Ad poſtremũ ãt q̃ſitũ ẽ a te: qd remedii afferre q̃at: quominus qs æbrietate ſuperet in uberiore cõuiuio: qđ græci συμπόσιον ſympoſion nominãt. Et ad iſtud quoq; facilis ẽ reſpõſio. Druſus germanic⁹ Tyberii Cæſaris frater: ut erat uir & liberalis: & gratioſus iſtiuſmodi tuo cõuiuii genere delectari ſolitus tradit. Cõuiuis aũt reliquis æbrietate correptis q̃ ſolus medicus uino ſupior ẽ iuẽtus: cũ is tñ lõge magiſq̃ alius q̃ſq; ſeſe potu obrueret. Sed poſteaq̃ ẽ ia aduertũ cõſueſſe medicũ ãteaq̃ bibere inciperet: ueſci ſemꝑ quinq; aut ſex amaris amygdalis: ubi id facere ẽ a Druſo ꝓhibitus: mox poſt paruũ ẽt potũ æbrietati cõceſſit. potes igr̃ ẽt tu: q̃docũq; uel germãos: uel burgũdiones tuos: qui & ipſi quoq; ex germania oli ꝑfecti: in Gallia cõſederũt: iſtiuſmõi cõuiuio accepis: ſolus uideri ſobrius: ſi uolueris ꝑ eiuſmõi amarorũ eſũ amygdalorũ uio iter ꝓhibere i uenas. Qđ ſi huiuſce rei q̃ſieris rõnẽ: ea mihi uidet eẽ: q uis amaritudinis naturaliter deſiccat: atq; cõſumit hũiditates. itaq; ex oibus liquoribus amarus maxie guſtũ offẽdit: ut ait Plato: utpote q liguæ uenulas: quæ & molles ſunt & rariores cõtẽdit: humiditatib⁹ ex ariditate reſolutis. Videmus ẽt ulcera amaris medicamẽtis extẽuari ac purgari. Sed hæc Phyſicis reliq̃mus & medicis. Vale. Nonis Aprilibus. Mccccxli.

¶ Franciſcus philelphus Danieli uenturino patricio ueneto. S. D.

CVm indignũ exiſtimarẽ: ut q ꝑſẽtia eẽm a te diiũctus: nõ æq; ſermõe litterario q̃doq; cõiũgerer: ut bẽiuolẽtia & obſeruãtia ſemꝑ ſũ: hæc uel paucis ad te ſcripſi: ac ne id qdẽ: q noui q̃cq̃ acciderit

ſed ne fortaſſe ñegligẽtia quapiã id accidiſſe opinareris:hoc ẽ ne ꝑpter nouas quotidie amicitiæ amicos ueteres eoſq́ beneficos oblitus poſſem a quoq̃ iudicari. Ego te mi Daniel & amaui ſemp:& colui:qppe q mul tiplicis tuas præclaraſq́ uirtutes admiratus ſim:& admirer:ac tuã uel humanitatẽ:uel officiũ in meis honoribus atq́ emolumẽtis perſpectũ uſq́ habuerim & cognitũ. Itaq́ tibi:ueli pſuadeas ita me tuũ eſſe ac fore ut alium quẽq̃ oium maxie. Neq́ fieri unq̃ incremẽtis ullis blandiciiſue fortunæ:ut ueterib⁹ amicis nouos aliquos anteponã. Id tametſi ꝑ tua prudentia latere te nõ debet:uolui tamen:ut mea etiam confeſſione atq́ teſtimonio liquidius teneres. Vale.ex Mediolano.v.Idus Apriles.Mccccxxxi.

℄Francisſcus philelphus Petro perleoni.S.D.

COmmendaui te per litteras Ioanni argyropulo præſbytero erudito ac diſerto & amice & diligenter. Quarũ ãt cõmendatio de te mea ꝓfuerit:facito certior fiã. Solet.n.q̃doq́ uir iſte nõ minus leuitatis moroſitatiſq́ præ ſe ferre q̃ diſciplinæ. Sed tu uteris:ſi ſapias:prudẽtia tua:teq́ & hois inỹgenio accõmodabis & tẽpori: Litteratura tibi ex eo cõparanda ẽ:nõ mores. De Mario filio q̃ ſcripſiſti:ex aliis quoq́ didicerã. Fruſtra nitimur inuita Mineruua: Tu hortare adoleſcentẽ aſſidue:ut facis:ñ minus ad morũ itegritatẽ & elegãtiã:q̃ ad litteras. Cũ iſtic eſſẽ:diu multũq́ ſtudui:quæſiuiq́ diligenter cõparare aliqd mihi ex Apoloni erodiiq́ iis operibus:q̃ ab illis de arte grãmatica copioſe fuerãt & accurate ſcripta. Nihil uſq̃ potui adorari. Nã a magſis ludi q̃ publice docent:plena ſũt nugarũ oia: Itaq́ neq́ de cõſtructiõe grãmaticæ oratõis:neq́ de ſyllabarũ quãtitate:neq́ de accẽtu qcq̃ aut ꝑfecti:aut certi ex iſtoꝝ p̃ceptis haberi põt. Nã lingua æolica:quã & Homerus:& Callimachus in ſuis opib⁹ potiſſimũ ſunt ſecuti:ignorat̃ iſtic prorſus. Quæ ãt nos de huiuſmodi rõnibus didicimus:ſtudio noſtro diligentiaq́ didicimus q̃uis minime negarim nos ex Chryſolora ſocero adiumẽta nonulla accepiſſe. Sed nr̃o:ut ita dixerim: marte ad calcez quoad eius fieri potuit:ꝑuenimus. Quare non mediocriter me iuuaret:ſi in uiros illos quos mõ memineramus:incideres:quo ſitim hãc oẽm nõ leuarẽ ſolũ:ſed ſedarẽ oino. Tu de tuis rebus oĩbus litteras ad me dato aſſidue. Vale.ex Mediolão idib⁹ Aprilib⁹.Mccccxli.

℄Franciſcus philelphus Nicolao cebæ.S.D.

QVi grãdẽ pecuniã opinat̃ prodeſſe plurimũ bonis artibus:utpote q̃ oẽm amoueãt neceſſitatem plurimũ fallit̃ mea ſnĩa: Qui.n.prodeſſe queãt:q̃ quo maiores ſunt:eo humana ingenia reddũt deteriora. Id ãt ita eſſe tu ꝑſpicuo es exẽplo:qui quo tpe eſſes pauper:ẽt iter maxias ai occupationes atq́ labores corpis:ſemp aliquid uel ſcribebas:uel lectitabas. Et quicqd otii ſurripere a negociis poteras:id oẽ ad rerũ cognitionẽ & laudatiſſimaꝝ artiũ ſtudiũ cõferebas. Itaq́ tuo ipe ingẽio ꝑſtantiſſimiſq́ moribus delectatus:qua tẽpeſtate mercaturæ grã ꝑficiſcebaris i mediã ac Perſidam:tibi tãq̃ ſuauiſſimũ uitæ comitẽ eũ Ciceronis codicẽ dono dedi.q de q̃ſtionib⁹ tuſculanis iſcriptus eſt. Tu ãt nũq̃ prætermittebas inter moleſtiſſima ẽt negocia tua uſq́ aliqd ad me ſcribere & te & amicitia nr̃a dignũ. Nũc ãt poſteaq̃ pecunioſior factus es:neq́ reſpõdes unq̃ ab me pſæpe litteris ꝓuocatus:neq́ lectitãdis libris: ut audio:operaz ullã idulges. Sed totus es in lucro. Itaq́ nõ poſſũ nõ odiſſe diuitias tuas:q̃ nõ mõ mihi te:ſed ipſi ẽt tibi abſtulerunt: Niſi fortaſſis una cũ pauptate & facilitate abs te oẽm humanitatẽq́ abdicaueris:factuſq́ ſis ſupbior. Quid.n.aliud opiner:cũ nihil reſpõdeas: Quod ſi aliud ẽ i cã: cui neceſſe eſt inſeruire te:facito ut ſciã: quo uel ignoſcam tibi:uel miſerear tui. Vale.ex Mediolano quarto Kalen.Maias.Mccccxli.

℄Franciſcus philelphus Ioanni Mario filio.S.D.

VT ſunt res humanæ mutabiles oẽs ac fragiles & caducæ: Theodora Chryſolorina mihi dilectiſſima uxor:& tibi mr̃ idulgẽtiſſima:ad ꝓximũ quintũ Nonas maias:q dies erat Mercurio dicat⁹ hoc ipſo ãno:q eſt a Natali Chriſtiano quadrageſimus primus ſupra milleſimũ naturæ deoq́ cõceſſit:id qd̃ mihi adeo acerbũ fuit.ut in uita nihil potuerit accidere acerbius. Scio me tibi flætus ſingultuſq́ nunciare: Nã ne ipſe qdẽ potui me a lachrymis cõtinere. Cæterũ quoniã ea lege neceſſitateq́ nati ſumus ut oẽs aliquãdo moriamur:æquo aio tm̃ hoc uulnus feramus:neceſſe ẽ. Tu fac:ad nos q̃primũ reditum matures:nã nihil ẽ:ꝙ iſtic diutius tẽpus teras:quãdoqdẽ i litteraꝝ ſtudio:quaꝝ grã Cõſtãtinopolin es ꝓfectus:nõ mõ proficis:ſed ẽt q̃ ab nobis abiẽs didiceras:amiſeris uſq́ adeo ſtudioſuz te diligenteq́ ꝓſtitiſti. Vale.ex Mediolano pridie Kal.Ianuarias.Mccccxli.

℄Franciſcus philel.Catoni Sacco iurecõ.S.D.

QVis te nõ amet:atq́ magnifaciat Cato:quem uideam nihil omnino uelle ignorare: Sũt nõnulli ordinis tui homines:qui Bartholum modo Baldũq́ legerint:quos certe minime contenno. Sũt enim ad emungendas pecunias uel extorquendas potius licitatores minime uulgares:ſi aliud nihil curent:neque pluris faciant diem:q̃ noctem. Sz tu:ut es uir & acutus & grauis:nullis tenebris delectaris. Sed uerſaris ſemper in apertiſſima luce igenii atq́ ueritatis. Nihil tibi obſcurum nihil reconditũ nihil anceps:nihil ambiguũ pateris. Quæris ab me duo ex prima qõne.M.Tulli.Ciceronis primũ quid ſibi uir ille eloquentiſſimus uoluerit:apud quẽ ubi eſſet ꝓpoſitũ mortẽ uideri malum: continuo ſubdiderit perinde atq́ neceſſario conſequens.ſi malum ergo miſerum: Ais.n.id uideri tibi non ſatis docte neq́ acute dictum. Sunt enim plæraq́ mala in homine:neq́ tamen eius ponderis ſunt:ut miſerum efficiant. Num illũ uirum dicemus miſerum:inquis qui ſumma uirtute præditus & primariis corporis atq́ fortunæ bonis pollens:ſi aut iterdum ex pedibus laboret:aut i maximis diuitiis uel equum uel bouem am iſerit:nã hæc ẽt mala ſũt:ſed nõ talia q̃ tali atq́ tãto uiro miſeriã iportẽt. Petis ſecundo loco quid Clepſydra ſignificet: Naz eius quoq́ uerbi mentionẽ fieri eodẽ in libro. Paucis ad iſta tibi reſpõdeo:& de clepſydra primũ:hoc.n.uerbum eſt græcũ.qd̃ a clepto cõpoſitũ ẽ hydor. Clepto aũt furari ſignificat ac uelo. deſcendit enim clepto a calypto id quod ſignificat uelo.& inde apocalypto hoc ẽ reuelo.uñ habetur apd̃ Ioannem apoſtolũ apocalypſis quo uerbo reuelatio ſignificat̃.nã ꝓpriũ furacis hominis ẽ.qui Cleptes dicit̃ uelare & abſcõdere:q̃ clã & per inſi-

dias ſurripuerit. Clepſydra uero duo ſignificat & fontem & horologiũ. Eſt.n.fons Athenis in arce illa Mineruæ quõdam:nũc beatæ Mariæ uirgini conſecrata. Is ꝑ alueũ ſubterraneũ latẽtẽ fluẽs ſtadia uigiti ſurgit tandẽ in riuos ad uicũ phalereũ. Erat p̃terea uas quoddã uitreum:qd̃ æqualibus demẽſionibus ſignatas horas oſtẽderet:ad cuius ẽt fundũ erat foramẽ:qd̃ aquã aptũ emitteret: & ita horæ ꝑ aquæ diminutionẽ quot eſſẽt uideri poterãt. Itaq́ nõ abſurde ſiue de fonte accipias ſiue de horologio:recte Clepſidra nominatur: ꝙ aquã:aut uellet aut furet̃. Cæteꝝ in prima Tuſculana eã ꝓ horologio intelligi oportere:haud eſt ambiguũ Vocata ẽ aũt hora ab ωρος horos:quo uerbo urina ſignificat̃. Aiaduerſum.n.in Aegypto ꝓhibent:quo tẽpore ſacrificiũ quoddã eſſet faciundum:hoſtiã imolãdam quater ac uigenties æqualibus inter ſe ſeptiis minxiſſe. Et ita hora nomẽ accepit ab horos ideſt urina:quod idẽ ẽt hauros dicitur. Et illud quoq́ ãbigẽdũ non eſt dupliciter dici diẽ:& natura qui noctẽ unã cũ die dimetiẽs quatuor atq́ uiginti horas complectitur:& arte:q integrũ hũc diẽ in duas diuidẽs partis:& ex duodenis conſtat horis: qua dimẽſione & romani uſi ſũt & hebræi. Ad alterã uero tuam q̃ſtionem qua Ciceronem uideris & obtuſitatis & inſcitiæ accuſare:illud cẽſeo reſpõdendũ nõ tibi:qm̃ nihil ab re q̃rere ſolitũ aiaduerti:ſed tuis iſtis ſophiſtis:q cũ oia noſſe uolũt exiſtimari:nihil ſciunt omnino. In omni & facultate:& arte & ſcientia principia quædam ueluti fundamẽta conſtitui ſolent quibus conceſſis:quæ inde manant:facile confirmantur. Academici quorũ auctor fuit Plato:& peripatetici item:quibus:& nomẽ & initiũ dedit Ariſtoteles Platonis diſcipulus: triplicia bona in hominis uita eſſe uoluerunt:prima animi & ea ſane cæteris omnibus potiora:ſecunda corporis quæ tãto ſunt q̃ animi deteriora:quanto corpus animo eſt inferius:tertia fortunæ:quæ quo minus in noſtra poteſtate:eo cæteris bonis minoris ſunt facunda. Præterea in ſingulis huiuſmodi bonis eas differentias eſſe uolũt:ut alia aliis præſtare arbitrent̃. At ſtoici quorũ princeps fuit Antiſthenes Socratis auditor cõdiſcipuluſq́ Platonis id ſolum ac ſummũ cenſuit bonũ:quod honeſtum eſſet. Quæ uero uel ad corpus:uel ad fortunã pertinerẽt:neq́ bona appellauit exiſtimatiue:nec mala:ſed indifferentia:quod & bene ac ſecundum uirtutem is uti poſſemus & male atq́ uirioſe. Ob eãq́ rẽ tũ cõmoda:tũ incõmoda nominãt̃. Nec parũ & nimis:nec plus & minus:nec exceſſũ & defectũ ullũ inter ai bona ſtoici eſſe uolũt:ut cũ qd dicat̃ bonũ:id cõſtet oi bonitatis & rõne & nũero: & itẽ malũ:qd̃ oi ex pte & abſolutiſſime malũ fit.cũ ſolo igr̃ bono ſtoici humanã fœlicitatẽ diffiniãt:q̃ rectiſſime Cicero ſtoicos ſecutos cũ ꝓpoſitũ eẽt mortẽ uideri malũ.reſpondit ſi malũ ergo miſerũ.id qd̃ & ad ꝓpoſitionẽ & fortaſſis ad ueritatẽ aptiſſime ſubtiliſſimeq́ cõſeq̃t̃: q̃q̃ iccirco fortaſſis ipſe non probas ꝙ podagra tibi nõ malũ mõ:ſed ſũmũ ẽt malũ eẽ uideat̃. Quod ſi teipm̃ collegeris.aliter ſentias. Vale.ex Mediolano.iiii.Nonas Iunias.Mccccxxxi.

℄Franciſcus Philelphus Saxolo partenſi.S.D.

DE tua in Peloponeſũ:quã iſtituiſti:ꝓfectiõe accipe ſententiã meã. Fuit oli peloponeſus i uniuerſa græcia & uiris:& opibus pollẽs:nũc iis uacua prorſus: Nã ꝓpter cõtinuas barbarorũ incurſiões incolarũq́ ignauiã adeo ẽ bonis exinanita oibus:ut p̃ter unũ georgiũ gemyſtũ uirũ certe & doctũ & grauẽ:& diſertũ:nihil inuenias dignũ laude. Princeps.n.illi palæologi:ipſi quoq́ inopia preſſi uel ſuis ſũt ridiculo ac prædæ. Itaq́ præter unũ gemyſtũ cætera illic oia cõmiſeratiõis ſunt plena. Accidit ꝙ lingua ẽt ipſa adeo ẽ deprauata:ut nihil oio ſapiat priſcæ illius & eloquẽtiſſimæ græcie. Mores uero barbaria oi barbariores. Quare ſi me audias:nõ Peloponeſus tibi ſed Thracia hoc ẽ noua Roma Cõſtãtinopolis petẽda ẽ. Illic.n.& uiri eruditi ſũt nõnulli:& culti mores:& ſermo ẽt nitidus: Quod eo tibi magis faciũdũ cẽſeo: qd̃ neſciã quãta ſit tibi. Georgii gemyſti futura copia:ſi peloponeſũ petieris: Eſt.n.iã admodũ ſenex:qꝙ magiſtratũ gerit:neſcio quem. Cæterum Conſtantinopolin petiturus poteris:ſi uidebitur:ad uirũ ex itinere tãtiſper diuertere donec præſens ipſe corãq́ diiudices & regionẽ:& uiros. Vale.ex.Mediolano.vi.Idus iunias Mccccxxxxi.

℄℄Franciſcus philelelphus Ioanni auriſpæ.S.D.

NEmo te uno accipiẽdo facilior. Te rurſus nemo difficilior dãdo. tu me liberalitatis plurimũ laudas. Et hãc uirtutẽ extollis oratiõe:ac recte tu quidẽ. Cæteꝝ quã ipe uirtutẽ tãti facer̃ uideris cur eã minus amplecteris. Es tu ſane librorũ officina. Sed ex tua iſta taberna libraria nullus unq̃ ꝓdit codex:niſi cũ quæſtu. Quid tandẽ adeo te libris ingurgitas. Quibus utinam:ut par eſt:uterer is. Ego petii abs te Strabonẽ geographũ excribẽdi gratia:cuz mihi librarius eſſet domi. Reddita mihi ſunt a te uerba cum aſſentatione permulta. Ad rẽ aũt nihil petis a me nũc Sextũ Empericũ eius excribundi gratia.gero tibi morem: Sed ea conditione ne mutuum tibi iure doni aſcribas. Quare fac ut ad me meus redeat codex:cũ ſuo apud te officio functus fuerit. Vale.ex.Mediolano quarto idus iunias.Mccccxxxxii.

℄Franciſcus Philelphus Franciſco barbaro.S.D.

ADhortationem tuam non inuitus audiui:quippe qui norim eam proficiſci a bẽiuolẽtiſſimo i me animo.itaq́ habeo tibi grãs. Verũ illud quoq́ aio ueli:tecũ uolutes:nõ eẽ i eius poteſtate:q nauiget euxinũ:ire ſæpe quo uelit:ſed q̃ uẽti traxerit. Vale.ex Mediola.pridie Kal.Apri.Mccccxlii.

℄Franciſcus philelphus Leonardo iuſtiniano.S.D.

SI poſſem tuo uti conſilio:nihil oium mallẽ. Sed quod te nõ latet:tẽporis habẽda ẽ rõ: Quod qui minus facit:is certe prudẽs eẽ nõ põt. Cætera tecũ is cõmẽtabitur:qui tibi lr̃as reddidit. Nã quicquid expoſuerit:id ab me totũ ꝓfectũ exiſtiato. Vale.ex Mediolano pridie Kal.apri. Mccccxlii.

℄Franciſcus Philelphus Catoni Sacco Iureconſulto.S.D.

PVto Mariũ filiũ diẽ ꝓpe apd̃ te fore: Nã eũ expecto cottidie: Debet.n.ſoluiſſe ex Thracia. eſtq́ remigraturus ꝑ Padũ. Cũ iſtuc appulerit:aut ipſe tu ei cõſule de equo:aut me facito q̃primũ certiorem quo equũ iubeam aduolare ad uos. Vale.ex Mediolano Idib⁹ maiis.Mccccxxxxii.

℄Franciſcus philelphus Alberto Zancario.S.D.

NOlo tibi unq̃ perſuadeas Alberthe zancari eo me eẽ ingenio: ut ſimul cũ loco animũ quoq; immutẽ. Quinimo ẽt cũ ſũ Mediolani: uideor uſq; Bononiæ agere: adeo me iſtius florẽtiſſimæ urbis mẽoria tenet. Quid igr̃ de te putas: cui⁹ ſuauiſſimi faciliimiq; mores ſemp habitãt mecũ die noctuq;. Quod ſi minus frequẽter meæ lr̃æ ad te aduolãt: id uel occupatiõib⁹ meis dato: uel tibi fortaſſe ipſi: qui negligẽtior factus es: nam ſi ſæpius ad me ſcriberes cõgerer ẽt ipſe uim afferre meis qbuſq; negociis: ne te fruſtra ſcripſiſſe iure q̃ri apud me poſſes. Itaq; poſtac quid tibi faciundũ ſit: tenes. Veli me certiorẽ facias de oibus rebus tuis. Nã q̃q̃ uarii iſtinc rumores afferũt: ego tamẽ ea certiſſima eẽ arbitror: q̃cũq; a te accipio: Non.n. ipſe es: qui aliud dicas: aliud ſentias. Proinde ſi de te me uelis trãquillo eẽ aio: fac: ſi qdo intelligam: quo in ſtatu uerſaris: q̃ uiuis & tibi: & tuis. Idq; ut facias: te ẽt atq; etiam rogo. Nam de rebus tuis nõ poſſum non eſſe ſollicitus. Vale. ex Mediolano. xiii. Kal. Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus Philelphus Ioanni Tuſcanellæ. S. D.

NOn eſſe te oblitũ & doctoris & hois amiciſſimi: gaudeo maiorẽ in modũ: tibiq; habeo gratias: q; hominis gratiſſimi officiũ præ te fers. Quod cupis certior fieri: quo in ſtatu ſint res meæ: uerſor eqdem apud hũc meũ hũaniſſimũ pricipẽ atq; optimũ & honorifice &. i maxima ai quiete: unũ mihi modo moleſtũ eſt: q̃ q; thruſco potius delectatur ſermone: q̃ litterario. Itaq; neceſſe ẽ ea ſcribam: quæ iubet. Cætera mihi bele ſunt omnia. Vale. ex mediolano. v. kal. Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Guarnerio Caſtelioni iureconſulto ducaliq; ſenatori. S. D.

ET leporẽ: & capos: & pdices: quos dono miſiſti mihi cũ uidi libẽter: tũ iucũdiſſime accepi. Nam & ingeniũ delicatioribus fouet abſoniis redditurq; acutius: & accipe a te dona tali tãtoq; uiro nõ ſit ſine laude mea: Recte. n. Horatius: & pſidiũ & dulce dec⁹ meũ: q̃q̃ ego: ut ingenue tibi fatear qđ ſentio lautioribus iſtiuſmodi eſculẽtis nõ admodũ uti cõſueui: nõ q; guſtus mihi ſit ruſticãus aut agreſtis: ſed quoniã uideor didiciſſe: quo habitius ẽ corpus: eo igeniũ reddi craſſius. Quis ãt neſcit iſtiuſmõi qbuſq; cybis corpora effici latiora. Itaq; ſi me amas: leuiorib⁹ munuſculis mecũ age: peponibus: prũis: pſicis: malis: pyris: uuiſq;: ac ficubus: ne deteriorẽ efficias: quẽ meliorẽ debes. Vale Mediolani ex ædib⁹ nr̃is iii. Kal. Ianuarias: Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Leodriſio Cribello. S. D.

QVod græca oia te delectãt. uel ea aſſequor cõiectura: q; mei uteris p tuis ex illo uidelicet trito per uulgatoq; prouerbio τα τῶι φιλογ κοινα. Sed tu eo plus facis: q; mea ita ducis tua: ut mihi i his nullũ ius reliquũ eſſe uelis. Meus Diodor⁹ iã annos duos ẽ apud te: nec tot litteris repetitũ ire ad me pateris. At iſto mihi uæhemẽter eſt opus. Quaſ fac: eat ad me q̃primũ: rediturus ad te cũ uoles. Quod ſi fortaſſis tenet i fœnore fac me certiorẽ: quo pecunias ad te dẽ: ne peat. Vale. ex Mediolano. iii. Kal. ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Frãciſcus philelphus Saxolo pattenſi. S. D.

POllucẽ: quẽ petis: libẽtiſſime ad te darẽ: ſi penes me foret: ſed hoſpitat iãpridẽ apud Harpyã: hoc ẽ apđ Ioãnẽ nr̃um Auriſpã. q ea cõditiõe libros accipit mutuo: ut reſtituat nũq̃. Dabo tñ ad euꝫ lr̃as: curaboq; uel hũanitate: uel iurgio: ut pollux redeat domũ: quẽ deide cõtiuo tibi mittã. Vale ex Mediolano. iii. Kal. Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ ℄ Franciſcus philelphus Guiniforto Barzizio. S. D.

ET ſanctũ eſt præceptuꝫ & euãgelicũ: ne alteri faciamus: qđ nobis fieri nolumus: Id pſæpe legiſſe te certo ſcio: es. n. totus ſimilis tui. Quo fit ut magis mirer non idẽ a te obſeruari: qđ didiceris: ſcis enim ab Ariſtotele quoq; uſurpatũ nõ ſatis eẽ uirtutẽ ſcire. niſi ẽt boni ſimus. Quid hæc ſibi uelit oratio non te præterit. Tuum igitur fuerit ita moderari tibi: ut nihil quæſiſſe uidearis: quod ipſe grauiter ſim laturus. Eſt mihi tecum a patre tuo eruditiſſimo illo optimoq; uiro familiaritas. quæ tibi ſancte atq; inuiolate tuenda eſt. Vale. ex Mediolano. iii. Kal. ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphis Bornio Salæ iureconſulto. S. D.

Quid egeri in cã amici tui: ex eodẽ ipſo debes iã corã accepiſſe: nã ẽ a me nihil ſane ptermiſſum: qđ ad eius uel rẽ: uel dignitatẽ ptinere ſim arbitratus. Et ut mea fert opinio: lõge plus ẽ apđ hũc meum clemẽtiſſimũ pricipẽ mea opa cõſecutus: q̃ uel optare fuiſſet auſus. Tu ſi qd ẽ aliud: qđ a me tua cã fieri uelis: id ſi ſcripſeris: ñ ſcripſeris fruſtra. Vale. ex Mediola. iii. Kal. ianua. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Antonio metello. S. D.

COmmẽtationũ florẽtinarũ dedi ad te libros tris: nã pluris nũdũ ædidi: & ne id qdẽ mea culpa: ſꝫ iſtorũ potius: ab qbus priceps iducit: ut alia mihi iſcribenda iubeat: q̃ idoctus potius: q̃ uiros doctos & grauis ſint delectatura. Vale Mediolani. ex ædib⁹ noſtris. iii. Calẽ. ianua. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Antonio raudenſi theologo. S. D.

QVid ego ſentiã de his: quæ abs te in lactantiũ firmianũ ſcripta ſũt: dicã eqdẽ breuiter: nec tibi mẽtiar: petis. n. ut audacter tibi apiã iudiciũ meũ de his: quæ i firmianum Lactantiũ ſcripſiſti. Obtẽperabo uolũtati tuæ: id qđ ẽtſi minus eſſet abs te petitũ: minime ſubricuiſſem. Nõ eſt boni uiri reticere ueritatẽ: præſerti eã: quæ deprauata ſi fuerit: nocere pluribus põt. Vellẽ eqdẽ pater optime ab oi iſtiuſmõi ſcribẽdi genere te cõtinuiſſes: neq; cũ iſaniẽti cãdido decembre deſipe ipſe uoluiſſes. id certe fuiſſet & ordinis & dignitatis tuæ. Quæ. n. p imortalẽ deũ phanatica rõ te commonuit: ut pinde atq; iſeſto quodã atq; inimico afflatus ſpiritu: in uirũ illũ doctiſſimũ: atq; diſertiſſimũ tã inſolẽter: tã iniuſte: tam impie inuehereris: ut nõ res ſolũ pœne innumerabilis: cõſulto male interpteris: ſed nomẽ ẽt uiri deprauare ſtudueris: utpote quem Lactenſiũ pro Lactantio nomines: Nã de reb⁹ ipſis quid loquar: quas uel quæris notas dũ corrũpere laboras: te oibus eruditis & grauiſſimis uiris ridiculo pbes. Pudet me profecto ea i mediũ pferre quæ a te nõ iepte minus q̃ perperã notata ſũt atq; repræhẽſa. Rogo igr̃ te ut hac in re Aureliũ Auguſtinũ

imiteris. Retractauit ille uir æquæ ſappiens ac ſanctus: quæ iprudẽter errauit. Retractat ẽt tu: ſi tibi cõſtas q̃ ſciens uolenſq; male ſcripſiſti. Quod ſi feceris: nõ modeſtiæ & uerecõdiæ min⁹: q̃ ſapiẽtiæ laudabere. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. iii. Kal. Ianuarias. Mccccxliii.

℄ Frãciſc⁹ Phileſph⁹ Saxolo pratẽſi. S. D.

QVid iterſit inter ϛρατια ſtratia penultia ſyllaba per ei diphotongon ſcripta & cũ accẽtu acutu & ϛρατια ſtratia penultia ſyllaba ſcripta ſine diphthõgo & ultia ſyllaba accẽtuata. expediã breuiter Quã nos expeditionẽ dicimus i re militari: ea græci ὀτρατέιαν ſtrateiam noiant: Nam ϛρατια ſtratia ſine diphthõgo i penultia & cũ accẽtu i fine exercitũ ſignificat. Χιγιαρχοὸ chilarchos uero ad uerbũ millenarius eſt: ſed in Romanis hiſtoriis p tribuno militũ ita ſemper acipiunt: ut Δημαρχοὸ demarchos pro tribuno plebis. Vale. Ex Medioluno. iii. kal. Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Franciſco Barbaro. S. D.

NOn equidẽ ignorabam fore: cũ Kyriacũ ãconitanũ tibi eẽm commẽdaturus: ut diceres agi ab me acta quippe cui ipſe nulla ẽt mea cõmẽdatiõe cõmẽdatiſſimus ſit cũ uirtute ſua: quæ haud ẽ uulgaris: tũ ea diligẽtia: qua in ſuſcitãdis mortuis unus oim prius utit: Quem. n. unq̃ huiuſmodi laborem ſuſcepiſſe aut audiuimus: aut legimus: ut ex uniuerſo prope terrarũ orbe quicquid i ullis uſquã lapidibus notatũ litteris aut græcis: aut latinis unq̃ fuerit: id reportarit ad noſtros: Verꝫ eo is tibi hoc tẽpore gratior eſſe debet: quod ad te barbarũ refert nõnulla pulcherrima Epigrãmata: quæ apud barbaros Aſiæ populos repperit: Ex quibus ipſis habẽtur pleraq; memoratu digna. Quare: hunc hominẽ ita tibi cõmendo: ut intelligas mihi quoq; eſſe cariſſimum. Vale. ex Mediolano. iii. Kal. Ianuarias. Mccccxliii.

℄ Franciſcus philelphus Leonardo Iuſtiniano. S. D.

CYriacus Aconitanus cũ Venetias peteret: a me petiit: ut ſe tibi per litteras cõmendarẽ. Id feci eo libentius: q; nõ eſſem ignar⁹ hominẽ tibi fore nõ iniucũdũ: pſertim q; ferat ſecũ nõnulla priſcæ uetuſtatis monumẽta: & eulogia: & epigrãmata: & alia plæraq; ſcripta: q̃ ex lapidibus uetuſtiſſimis in Aſia Græciaq; collegit. Hũc igit uirꝫ: ita uelim: & uultus hilaritate: & ſermonis comitate excipias: ut eos ſoles: quos dignos exiſtimas: ab quibus tuũ ſplendidiſſimũ nomen p orbẽ terræ lõge lateq; prædicet. Nunq̃. n. quieſcit Cyriacus: qui eam ſibi ducit queſtuoſiſſimã mercaturã: ſiquid ab primis illis uſq; arcadib⁹: quo ante ſolẽ & lunã extitiſſe fabulãtur. memoria dignũ inuenerit: in Italiãq; aduexerit. Quid ſit opus facto: intelligis. Vale. ex Mediolão. iii. calen. Ianuarias. Mccccxliii.

℄ Franciſcus Philelphus Ioanni Auriſpæ. S. D.

ET ipſe bene habeo: & te ex litteris tuis bene ualere audio. itaq; utriq; noſtrũ & gratulãdũ iuxta & lætãdũ eſt: id qđ ut q̃diutiſſime fieri liceat: uæhemẽter opto. Vale. ex Mediola. iii. calẽ Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Eranciſcus philelphus Ioannocio manetto. S. D.

COmmunis ille familiaris noſter me corã monuit tuis uerbis: ut a barbadoris mihi cauerem: qm occulti neſcio qd cõſilii habent cum is hominib⁹: q mihi uel nullo errato meo infeſti ſunt. Habeo tibi gratiã mi ioannoci. q nulla fortunæ incõſtantia deterreris quo minus mihi ſemp bene cõſultũ cupias. Cæterꝫ eſto bono de me animo: Nã ita munitus ſum: ut nullæ hominũ inſidiæ mihi poſſint incõmodare: quippe q & prudẽtiæ utor armis & apud eum ſum principem: qui uel dormientibus nobis: omnia timet: omnia cuſtodiat: adeo ut nullus omnino ſit locus inſidiis. Cõſilium tñ tuum non modo nõ cotemno: ſed facio plurimi: amplectorq; libentiſſime. Et operã dabo: ut reipſa intelligas nihil fruſtra ſcripſiſſe te. Vale. ex Mediolano tertio Kaldas Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Iacobo conſtantio equiti aurato. S. D.

VNas tandẽ aliquando lr̃as tuas accepiſſe me duco equidẽ miraculi loco: putabã. n. te nullũ iã eẽ quod tãdiu nihil pro tua priſtina cõſuetudine mecũ obſtreperes cæterũ ita ſolẽt pleriq; oẽs fortũati: q lætiſſimis in rebus nõ amicoꝝ mõ. ſed ſuiipſoꝝ obliuiſcunt. Quod autẽ mihi fortunã meã gratuleris: id tibi licet facere merito. Sũ equidẽ apud ſapientiſſimũ munificẽtiſſimũ huius tẽpeſtatis principẽ: & eũdẽ optimũ ſane uirũ ducẽ hũc Mediolani Pphiliphũ mariã. Petis ut huic te & notũ & cõmẽdatũ faciã. Id mihi facillimũ factũ eſt. At faciã certe. Verũ mihi declares. uelim. quæ tibi ſit mẽs: q cogitatus: tui: quo intelligã: quid tibi agẽdũ ſit. Hæc a me ſunt nõ temere ſcripta. Si te mihi penitus recluſeris: potero tibi fortaſſe cõſiliũ dare nõ inutile. Vale. ex Mediolano pridie Cal. ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Arberto zanchario. S. D.

DEſyderare te lr̃as meas æquo aio facileq; patior: quippe qui exiſtimẽ abs te amari me plurimũ. Miror tamẽ: quid ſerius adeo mihi ſcribis. Cãm reiicias: ſcio: i occupationes tuas. At debes me quoq; arbitrari minime eẽ otioſum: Itaq; officiũ meũ aut tibi nõ eſt acuſandũ. aut tuũ tibi mihi me probandum. Vale. ex Mediolano pridie. calendas Ianuarias. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Bornio ſalæ iureconſulto. S. D

PEr iucundæ fuerũt mihi lr̃æ tuæ uel perbreues: fuiſſentq; lõge iucũdiores: ſi atticũ te q̃ lacõicũ maluiſſes. cæterũ ne ſis me quoq; breuitate ipſa ſupior. Vale ex Medio. pridie cal. ianua. Mccccxxxxiii.

℄ Franciſcus philelphus Pallanti Strozæ equiti aurato. S. D.

CVm nihil nos inter nos ſimus aliud cõmẽtaturi q̃ de muſis & litteris: neſcio: ad nobis uerenduꝫ ſit: quo minus priſtinã illã noſtrã & familiaritatẽ & beniuolẽtiã & mutuis lr̃aꝝ officiis repetam⁹ Sane plurimũ me delectat: q; te totũ philoſophiæ ſtudio deditũ audio. Quid. n. magno uiro dignius: quid illuſtrius: quid ẽt iucũdius: q̃ aſſidue animũ alere bonis artibus: Quæ fortunæ appellant bona fluxa omnia caducaq; ſunt. Solum animi bonum quod in uirtute poſitũ eſt & in terũ incõmutabiliũ toti

uſq; naturæ pſpiciēda reddit humanū genus & imortale & beatū. Itaq; nō poſſu; nō maiorē īmodū laudare iſtitutū nobiliſſimū tuæ pacatiſſimæ uitæ. Tibiq; uehemēter gratulor: æq̄nimitatē tuā prudētiſſimumq; cōſiliū: qd̄ aliqū te totū tibi uēdicaueris uacuus oī ſtrepitu & faſtidio ambitiorū ciuiliū & humanaꝝ ſollicitudinū. V tinā idē mihi liceret hoc tpe: quod tibi uni. Quatenus tamen licet: ipſe ēt uiuo mihi. Et quicquid ab officio ſurripio mihi otii: id totū philoſophiæ dedico. Meq; ad ſcribēdū cōuerti totū: quo nō præſentib⁹ modo: ſed etiam poſteris natus fuiſſe uidear. Vale. ex Mediolano Calēdis Martiis. Anno a Natali chriſtiano. Mccccxliiii.

❡Franciſcus philelphus Iacobo conſtātio eqti aurato ac iureconſulto. S.D.

CVm eādē ſuauiſſimas tuas lr̄as ſuauiſſime oſculat⁹: utpote q̄s refertas ad me dediſti cū tuis ſuauiſſimis ſalibus: tū exuberāti quadā erga me beniuolētia. Q d āt cauillaris me: qm̄ opulentior factus ſim: oblitū eē tui: uideo te q̄urbaniſſime iocari mecū. Nā quo pacto obliuiſcar tui? quem & Senæ prior: & dein Bononiæ: cū utraq; in urbe ꝑtorē urbanū gereres: non mō ſtudioſiſſimū mei: ſed qd tuæ erat hūanitatis obſeruātiſſimū eē aīaduerterim. Q d aūt ais me opulentū factū rides: tu ſane ingeniū meū: quē noris a nulla re magis alienū: q̄ a cumulādis pecuniis. Nec me latet eē nōnullos: q mihi uident meū huic rei pecuniariæ cōtēptū: præſertim q; exiſtiment diuitias i omne uitæ genus expedire plurimū cū eē eas dicāt ornamēta pacis & ſubſidia belli. At ego mihi bellandū nūq̄ cenſui: nec itē uolo: ni fortaſſe cogar rñdere laceſſitus. Sed huiuſmōi belli genus nō enſe geritur: nec iaculo: ſed ligua & arūdine. Ad id nullis diuitiis eſt opus. Nā in pace mihi ea uident pulcherrima ornamēta: q ingenii ſplēdor: q magnitudo uarietaſq; doctrinæ: q dicēdi copia maieſtaſq; pſtiterit. Huiuſmōi ego ſtudiis delector plurimū iacobe cōſtāti: quoꝝ diuitiis me cupere: opulentū iure poſſes appellare. Voluntate certe ꝓxie accedo. Cæteꝝ illud tibi auſim affirmare nihil oīno eē uel ad uirtutē: uel ad optimas diſciplinas cōtrariū magis: q̄ diuitiaꝝ opūq; magnitudinē. His. n. mortales ad libidinē: ad iſolētiā: & ad multa uitioꝝ gña ipelluntur. Quotuſquēq; mihi dederis ex oī hoium memoria q & ditiſſimus idē fuerit: & uir optimus? Poſſim ego tibi innumerabilis ꝑpe i medium afferre: quos magnitudo pecūiæ ad extrema ſcelera ipulerit. itaq; ſiue ſerio loquaris: ſiue ioco: ego ita memet inſtitui: ut nulli pecuniario queſtui unq̄ ſeruiā: ſed dorminet poti⁹. Tu certo ſcio: de te tibi multo ſecus inſtituiſti. Nā qui uoluptarius factus es: pecuniis multis carere nō potes: quo tu iſti latiori uentri obſequaris. At nobis q uilioribꝰ utimur obſoniis: nulla opus eſt pecuniarū copia. Paucis. n. cōtēti ſumus: pluriſq; lactucā & pyrū facimus: q̄ cinama ac zucharū. Nullo delectamur mulſo: ſed aut aqua pſæpe meraa: aut uino: & debili: & diluiſſimo: id qd ſi nōdū uictus noſtri memor iam amiſiſti: meminiſſe ꝑpulchre debes. Sed hæc inter nos iocati ſimus. Tu uelim me cōmonefacias: ad qd tps es neapolim petiturus. Nā cōſiliū iſtud tuum nō poſſum non plurimū ꝓbare. Es. n. apud eū regē futurus: qui cū nulla uirtute uacat: tum benignitate ac munificentia cædit nemini. Vale. ex Mediolano pridie idus iunias. Mccccxliiii.

❡Fraciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

ACcuſas me negligentiæ: qd eadē pmoleſte ferrē: ti cuiq; me noſſe in diligētiæ obnoxiū. Nā qs alius me uno in amicos diligētior? At nullæ meæ tādiu lr̄æ tibi ſūt redditæ: qū aliqd tu mihi pdiu ſcripſeris: cui uicē ipſe minus reddiderim: noli igr̄ ea torqre ī me tela q̄ iure optio retorqueāt in te Cæterū iſtiuſmōi deſyderiū tuū nō difficulter me expleturū polliceor: qtēus p tēpoꝝ cōditionē mihi licuerit. It tū fiat ſi oīs ſermo noſter: oīs ſcribēdi cōſuetudo de muſis futura: ſit: & de his rebus: q nihil habeāt cōe cum publicis actiōibus. Ego: qd ſcire poſtulas bene ualeo: meaq; fortūa cōtēt⁹ ſu;. Pauca appetenti: pauca ēt ſatis ſūt quottidie mutare cœlū hominis eē duco & icōſtātis: & moroſi pſerti ubi id ab re fiat. Vale. ex Mediolano Kalendis iuliis. Mccccxxxxiiii.

❡Franciſcus philelphus Ioāni auriſpæ. S.D.

NOui ex ipſa uſq; Cōſtātinopoli eſſe tibi recōditos nōnullos Theophraſti libros: & eos maxie qui περὶ φυτῶν iſcribūt. Hos ego mihi excribi cupio. Eſtq; mihi cōmode paratus librarius græcus. Itaq; rogo te: ut codicē illū mittas ad me q̄ primū rediturū itē ad te ꝓpediem. Noli: obſecro: ullā excogitare cām aut cōfictā: aut uerifimilē: q̄ fretus: mihi minus morē geras: ne ipſe itē cū meo aliquo uolueris uti officio: par pari referre cogar. Vale. ex Mediolāo. xv. Calendas auguſtas. Mccccxxxxiiii.

❡Franciſcus philelphus Saxolo pratenſi. S.D.

NOn idē eſſe τὸ ψευδολογεῖν καὶ τὸ ψεύδεσθαι ſextus empericus libro prio de grāmatica aptiſſime docet. Nā ψεύδεσθαι hoc ē mētiri tū exiſtimamur: cū id dedita opa facimus i alteri⁹ fraudē atq; detrimētū: cui mētimur. At ψευδολογεῖν hoc ē mēdaciū dicere: ēt ad eius utilitatē: cui dicimus mēdaciū: fieri a nobis pōt: id qd & parētes & filios: & medici i ægrotos obſeruare plerūq; cōſuerūt. Multa. n. quādoq; dicūt: q norūt nō eē uera: & dicūt tñ: ut illis uel admonitiōe uel exēplo uel ſpe aliq pſint: Præterea metiēdo nō ipſi fallimur: ſed ſtudemus alteꝝ fallere i eius detrimētū. At dū mēdaciū dicim⁹: tū ēt ipſi fallimur: dū nos uera loq arbitramur. Vale. ex Mediolāo nōis augu. Mccccxliiii.

❡Franciſcus philelphus Leodryſio Cribello. S.D.

MIror: qd tibi i mētē uenerit: ut ex Papia lr̄as ad me dederis: qbus petis: habeā ne: quicq̄ exploratū ac certū: cuiuſmōdi legē tuliſſet Otho ipator de cōſeſſu ordinis eqſtris in Theatro: & q̄ itē fuerit lex iulia: & q̄ ſcatinia. Quid. n. te nō mirer: q cū habeas iſtic iurecōſultos Homerū Catonē facūt nō ex iſto potius: q̄ ex Philelpho qſieris de iſtiuſmodi legib⁹: Cæteꝝ ut tibi morē gerā: nō otho Cæſar impator. ſed. M. Otho tribunus plebis legē tulit: neqs i o rdine eqſtri ſpectaturus ſederet: niſi ſeſtertia q̄dringēta milia poſſideret Q uod cui cōtingeret: qſquis is tādē eēt: ſiue igenuus: ſiue libertus: ei liceret i gradu q̄rtodecimo inter eqtes ſpectaculo iteſſe. ad q̄dringēta āt ſubitelligi oportet millia antiquo more. Nā q̄drigētoꝝ ſeſtertioꝝ poſſeſſio i romana repu. fuiſſet iopia: cū ſeſtertia cētū cōplectantur libras argenti

triginta: cū ſeſtertiū cōtineret ex ære ſignato libras duas ac ſemis. Legē uero Iuliā ſanxit. C. Iulius Cæſar: q cauebat. ne liceret adulteriū ꝑpetrare. Sed depræhēſi q fuiſſēt in adulterio: iis ſupplicio dederet. Q d uero loco ultio abs te petit: Lex Scatinia a Scatinio lata ē cōtra pueroꝝ cōcubitores: q uocāt ἀρρενοκοῖται ſeu cocoetæ. Hos. n. graui ſupplicio afficiebat. Nos tū pædicatores tū pædicōes appellam⁹: iſtiuſmodi hoies flagitioſos: & ipuros: ac plane ſceleratos. Vale cū catōe noſtro ex Mediolano. vii. Idus Septēbres. Mccccxliiii.

❡Franciſcus philelphus Franciſco Scalamonti equiti aurato. S.D.

ET de horologii iuētore: & uū nom acceperit: reſpōdebo tibi: q; didici lectitādo. Habet i ſacris Iſis nō egyptioꝝ: inq̄: ſed hebræoꝝ. Nā egyptii ſacras litteras uocabāt: qbus p q̄dā aīalia ac ſigna uerba ipſa ſignificabāt: utpote uerbi gratia anguillā pingētes & inuidū itelligebāt: & iuidiæ: ea ratiōe qd āguilla cū aliis piſcibus nullā habet cōmunionē: ſed ab eis ſemp ſeorſū ſe cōtinet: & ſub leporis figura auditū: qm̄ lepores ſint acerrimi auditus: habet inq; apd hebræos li. regū q̄rto Ahcā omniū primū horologiū inueniſſe. At hīs ægypti nequāq̄ aſſentiūt: q ut hominū genus ob cæli tēperiē ab ſe ortū cepiſſe uoluit: ita ēt cū alias pulchras artis & diſciplinas: tū horarū rōem reptā eē: qppe q afferāt hoſtia q̄ imolāda foret: q̄ter ac uicies paribus inter ſeſe diſtātiis meiere aīaduerſā: & inde unius itegri diei tēpus i horas q̄ttuor ac uiginti fuiſſe diſtributū: qd & die. ſ. cōplecteret & nocte: Cæterū a ꝓbatiſſimis tradit auctorib⁹ Hermen triſmegiſtū: cū eēt olim apud ægyptios ſacrū animal quoddā Serapidi dicādū cōieciſſe id i die totum duodecies feciſſe urinā pari ſemp interpoſito tēpore: & inde hūc horarū ordinē: cōſtituiſſe: & dimenſu; ſcilicet diē i horas duodecim ac nocte eodē mō. Id aūt eo uidet ꝓbabilius: qd hora ab ὅρος oros q̄d utinam ſignificat: nomē habet. Sūt præterea q acutius rē uelit inuēta: dicūt. n. cæli quadraturā in duodeci partis ꝓ rōne muſica diuidi: & inde horarū manaſſe ratione;. A quā. n. q̄ tenuiſſima cauerna deflueret: cū p totū diē excepiſſent: hāc maiores noſtri i duodeci ptis diuiſeſſent: ex qbus qdē ptib⁹ numeꝝ horis impoſuerunt. De Halcyone autē qd requiris: ea. nata ē patre Æolo & matre canabe: nupſitq; cyeci: Q uæ quidē auis uitā agitata circa littus. eiuſq; pulli auferūt a fluctibus: & ut ferūt: dies quattuordeci circa hyemalis uerſiōes geſtat: dicta autē ē halcyon q̄m in mari cōcipiat: Nā ἅλς hals & ἁλὸς halos ſalū hoc ē mare ſignificat. & κύειν cyein cōcipere: & ob hāc ratiōnē aſpirat in pria ſyllaba: & ſcribit per. y. tenue. Vocatur ēt halcyōis. De pāe uero paſtoꝝ deo duplex apud græcos habetur fabula: Nā alii dicūt eū eē natū matre Penelope Vlyſſis uxore & patribus pcis omnibus: ob idq; Pana eē nominatū. πᾶν pan. n. omne ſignificat. Alii uero cōtēdūt eū natū eē ex penelope & Mercurio cōuerſo in hircū. Et hæc hactenus. Tu uelim me facias certiorē; de omni tuo ſtatu: id qd pximis tuis litteris te ꝑtermiſiſſe miror: Scis. n. tua mihi oīa curæ eē. Q uod ſi de me quæras: mihi pbelle eſt. Nā principi huic meo uniuerſæq; & aulæ: & ciuitati ſum cariſſim⁹. Vale. ex Mediolano tertio Kalendas octobres. Mccccxliiii.

❡Frāciſcus philelphus Ioanni Olzinæ. S.D

IOanni Zaburgadæ ſcribæ regio dedi ad te dono q̄ttuor opuſcula. quæ iāpridē ex græco in latinū cōuertetā eloquiū: duo Xenophontis ſocratici: alterū de repu. Lacedæmōioꝝ: alterū de regis Ageſilai laudib⁹: & duo itē ex Plutarcho Cheronēſi: quoꝝ altero Lycurgi uita: altero uita Nūæ pōpilii continet. Ea uero cū certior factus fuero tibi reddita eſſe: mittā continuo tibi dono ſecūdum quē edidimus de exilio librū: ubi de infamia diſſeruimus. Nūc. n. tertius nobis liber uerſat i manibus qui de paupertate inſcribitur. interea uero tēpiſq; ioannes ipſe Zaburgada meo nomine tibi corā expoſuerit: id ut cures: plurimū cupio: atq; te rogo. Vale. ex Mediolano pridie kal. octobres: Mccccxliiii.

❡Franciſcus Philelphus Saxolo pratenſi. S.D.

NOlim mireris: ſi quādo ſerius reſpondeo tuis lr̄is: id. n. nō fit negligētia ulla mea: qua mihi nihil ē inimicus: ſed occupatiōibus maximis: qbus ita obruor interdūt ut uix ſim penes me. Nūc ad ea q petis. A temiſius ē apud macedonas menſis maius. Ad hæc hypides orator nōnūq̄ artemiſiū uocat dianæ ſimulacrū: nā artemis diana ē. Præterea euboeæ ꝓmontorium artemiſiū no m iari oſtēdit Demoſthenes in ea oratiōe: quæ p creſiphōte habite ē τέχνη βάναυσος techne banauſos ē: quā nos artē ſordidā appellamur σύνεσις ſynefis ꝑprie calliditas eſt ἀγχίνοια anchinoe uero uerſutia διάνοια dianoea intellectus eſt: & intelligentia: quā Cicero quandoq; cogitationem interpretatur: quaſi cogitando intelligamus. Vale. ex Mediolano quarto Kalendas octobres. Mccccxxxxiiii.

❡Franciſcus philelphus Nicolao Arcimboldo ducali ſenatori ac iurecōſulto. S.D.

EGo ſingularē ingenii tui acrimoniā ſūmāq; prudētiā cū ſemp ꝓbaui: tū maxie: ſū hoc tēpore admiratus: cū eo in legatione ad Venetos uti collega nolles: quē noras hoium eē leuiſſimū: & tam ubi principis uoluntatē noſti te Paulū æmiliū admittere collegā Varronem haud recuſaſti. Cæterū fortūatior paulo: qd Varronē ridiculo habitū redderis: egiſti oīa p uolūtate & uſu pticipis Optādū de te principi eē uideo qd Agamēnō ſibi ducebat de Neſtore. Si talis: qualē te oēs eē iudicāt haberet uiros decē Frā. Sphor. & de uenetis actū eēt. ut ita loqr: & de oī Italiæ ditiōe Laudo moderationē animi tui: laudo prudētiā: laudo bonitatē: qbus ut fretus uirtutibus: tātā es in hanc diē laudē cōſecut⁹: ut in hac uniuerſa gallia ciſalpina anteriorē in hoc uitæ genere habeas neminem. Gratulor igit tibi tot uel naturæ i duſtriæ tuæ bona. Mihi autem q̄ meritiſſime lætor: cui talis amicus contingerit: quo nemo eſt nec melior nec ſapientior. Vale. ex Mediolano quarto calendas. octobres. Mccccxxxxiiii

❡Franciſcus philelphus Scæuæ corti ducali ſenatori ac iureconſulto. S.D.

NI pſpectū haberē & exploratū aiu; erga me tuū: nō tā multos pſpæ tibi cōmēdarē. ſed cū aiuerterē nūq̄ iſſe fruſtra meas ad te lr̄as: nō ſū ueritus ēt hoc tēpore tibi cōmēdare iſtius hominis cām q tibi reddidit meas lr̄as: Quod eo facio maiore cū fiducia: q; mihi uideor intelligere uiꝝ bonū &

p er modeſtum iniuria trahi p fora:ut qui pecunia ſit inferior:ab eo opprimaᵗ:qui ſolis opibus ſit ſuperior.
Cæterum noui innocētiá tuá & animi magnitudinē. Scio nō patieris litteras meas fuiſſe uulgaris. Vale. ex.
Mediolano kal. Octobribus. Mccccxliiii.

Franciſcus philelphus Bornio ſalæ iurecōſulto. S. D.

ACcuſare negligētiæ meæ uideris:φ iádiu ad te nihil ſcripſeri:qñ tua ſit diligētia ſingularis: q uix
unas reddideris litteras poſt meas ad te denas. Itaφ tibi cauēdū ē: ne tua in te retorqueátur iacu
la:qbus iure cōfodiaris. Quod ſi fieri ab me nolis:cura:æqor in me fis:litteras tamē tuas uel p-
breuis legi plibenter:φ in iis lectitádis agnoui ueterē tuá urbanitatē. Vix dici qat qntū me tene
at deſy deriū & uidēdi & amplectēdi tui. Quod nobis cū locoꝝ interuallum auferat:reddat id ſaltē litteraꝝ
uiciſſitudo. Vale. ex Mediolāo nonis Octob. Mccccxliiii.

Franciſc⁹ philelph⁹ Alberto Zācario. S. D

ANteuertis tu qdē mi Arberthe:ut q negligentiæ accuſandus:mihi obiicias indiligētiá. numeres
ueli:quot ad me litteras dederis poſteaq a uobis Mediolanū ſolui. Quod ſi meas ex tuis ſcrimis:
erueris, intelliges:uter noſtrū magis ſit accuſatiōe dignus. Nec ē mihi moleſtū:tam φ meaꝝ epi
ſtolarū tenearis deſyderio. Diligis.n.me quē quoniá corá uidere amplectiφ nō liceat:qris iſtiuſ-
modi ſolatii genus ex litteris noſtris quaꝝ ſi uelis crebritate uti:id facillime cōſeqris. ſi minus ipe obmutue-
ris. Quādo.n. fruſtra ad me ſcribis:quo minus tibi cōtinuo reſpōdeá:cæterū utcūφ res habeat:ſcribá ad te
pſæpe:uel ad ſacietatē uſφ quotiēs otiū dabitur. Vale. ex Mediolano nonis octobribus. Mccccxxxxiiii.

Franciſcus philelphus Guarnerio caſtelioni ducali ſenatori ac iurecōſulto. S. D.

QVod & primo anno:ac itē ſuperiore mihi pollicitus es:tuæ fuerit humánitatis præſtare deniqꝫ. Scis
n.me nihil petiiſſe. Nūc autē poſtulo:ut quod ultro te facturū obtuleras:effectū reddas. quod ſi
pſtiteris:habeo tibi gratiá nō mediocrē. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. vii. Idus Octobres.
Mccccxxxxiiii.

Franciſcus philelphus Aloyſio crotto ducali ſecretario. S. D.

QVantū tibi debeá:memoriter memini. Nō.n. mediocris ē beneficētia i me tua. at amor certe ſin
gularis:quē ſi æquauerit beneficiū tátū debere tibi exiſtimabo:ut i referēda gratia me iferiorē fu
turū putē. Et ita imortale erit beneficiū tuū. Id autē tum præſtiteris:cū me deceptū fuiſſe nō patie
ris. Nāſi aiaduerteris me ob imperitiá: florinos quos uocát: io conuētis p ducatis accipere pati
debes errātē labie uia: Scis enim uniuerſam pœnē Italiá aureos nullos ducatos appellare præter Venetos.
Naꝫ reliqui nummi aurei apud cæteros uere omnis & principes:& reſpublicas florini uocantur. At ueſtri
iſtiuſmodi florini ſunt ſemiducati. Ego me falli nullo pacto uelim. Cura igitur apud iuſtiſſimum principē:
ut dolus ille malus tollatur e medio. Quod ſi ſecus fiat:propediē conſulam & rei & dignitati meæ Vale. Me
diolani ex ædibus noſtris Idibus Octobribus. Mccccxxxxiiii.

Franciſcus philelphus Ioannifrāciſco Gallinæ ducali ſecretario. S. D.

ET ſi noui ea te eſſe integritate bonitate naturæ:ut malá oēm malitiá nō ſecus atφ teterrimá pe-
ſtē aliquá abomineris:nolim tamē ac rōe decipiaris:φ aliqui uelint prudētes uideri : qui nō ſint
Nemo enim prudēs poteſt eē:q idē nō ſit & iuſtus & omni morali uirtute prædictus intellige ex
collega tuo uiro grauiſſimo & optimo Aloyſio crotto:qua tēptēt aduerſus me uti uerſutia hi : q
ducalium prouentuū totiuſφ ducalis ærarii curá gerunt:ignorantes illi quidē:ut uideᵗ: ſtomachū meuꝫ:q
nihil admittit indignū aut ieptū. Tu igiᵗ:qui ab uſφ Sena & noſti me:& dilexiſti:diligiſφ egregie: cura ne
mihi ulla fiat iniuria. Ná ego illá nullo pacto ſū platurus. Nō te latet : q ego ſum aliēus ab oi auaritiæ ſuſpi
tione. Cæterū cōuenta mihi atφ pmiſſa ſine ulla diminutiōe ſeruari uolo. Id ni factū fuerit:me conuentis
omnibus ſolutū exiſtimabo. Vale. Mediolano ex ædibus noſtris Idibus Octobribus. Mccccxliiii.

Franciſcus philelphus Antonio peſſinæ. S. D.

HEri dedi binas litteras:alterá ad Aloyſiū crottū: Alteras:ad ioannēfranciſcū gallinā:quas puto le
giſſe te. Tū fuerit curare:ut Senatus rei meæ hoc ē:ut iuſtitiæ qprimū pſpiciat: Quod ni effectū
cognoro:eodē utar uerbo:quo ad Philippū. L. Craſſus:: Si ego tibi Philippe ſenator nō ſum:nec
tu mihi cōſul. Teneꝫ animū meū Nā adeo me abiecero:ut admiſſurus ſim florinellos pro flori
nis:ideſt argēteos ſedecim i ſingulos florinos p argēteis duob⁹ ac triginta : At noſtrates:dixeris:ita loquūᵗ
At noſtrates nō ita ſētiūt. Ego illos florinos intellexi:atφ intelligo, quos uos uſo more ducatos nomiatis
cū uniuerſa italia ſolos ducatos appellat Venetos nūmos aureos. & ita ēt intellexi mūificētiſſimū principē
atφ ſtatuiſſe certo ſcio:uel inuitis harpyis iſtis q mentē nobiliſſimi principis deprauare moliuntur. Vale.
Mediolano ex ædibus noſtris decimoſeptimo Kalendas Nouembres. Mccccxxxxiiii.

Franciſcus Philelphus Ioanni antonio rembaldo. S. D.

NOn imerito ſapiētiſſimus nr princeps te unū ex oibus cubiculariis plurimi ſemp & fecit:& facit.
Nouit.n. bōitatē tuá nouit grauitatē nouit cōſtātiá, nouit fidē:atφ obſeruātiá erga ſe. uideo alios
nōnullos:q loquūᵗ ad grāꝫ q ſeduci ſeſe uel pce uel pmio nō difficulter patiūᵗ. Te uero eū eē ſa
tēᵗ oēs:apd quē nihil ſit ueritate antiqus. Nihil i te fictū:ē nihil ſimulatū. oia refers ad iuſtitiá &
ad principis decus. Et tū maxie officio fungi putas:cū nil aut agis:aut loqris:φ iure poſſit a quoq accuſari.
Quo uitæ moruφ inſtituto cū apd principē ſūmá tibi cōparaſti bēiuolētiá:tū apd cæteros ois laudē imor-
talē: Intellexiſti quo dolo mecū agebaᵗ. rē oēm ut hēat renūciaſti principi:q ut ē aio ſplēdidiſſimo mūificē
tiſſimoφ:& iuſtitia ſingulari:nō ē paſſus ſub figmēto alicui⁹ ſui emolumēti publicá atφ ſuá deludi fidē qs
igiᵗ te nō diligat:a me:atφ perpetuis laudibus tollat ad cælū: Meruiſti tu certe de me q optime. Itaφ uelim
tibi pollicearis eū eſſe Philelphum:quo de uno omnia tibi poſſis & recipere:& ſpōdere:quæ præſtari queát
ab animo ingenuo atφ gratiſſimo. Vale. Ex me præſtantiſſimo noſtro humaniſſimoφ principi accuratiſ-

ſime cōmendato ac dedito. Mediolani ex ædibus noſtris. vi. Kal. Nouembres. Mccccxliiii.

Franciſcus philelphus Bornio Salæ iureconſulto. S. D.

QVas ad me orōnes petieras ad te dedi: Serius uero:qm his careba꞉. Hoſpitabanᵗ.n. apud ami
cum iádiu. Nam neφ meoꝝ ſcriptorum minus:q nummoruꝫ ſum liberalis. Quare iniuſte hi
agunt omnes:qui abutuntur begnitate mea. non enim omnes ſunt bornii: quo quidem uno
gratum magis uidi alium neminem. Vale. ex Mediolano. v. cal. Nouembres. Mccccxliiii.

Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S. D.

MAcrobii codex de ſaturnalibus is mō ē Mediolanū allatus:quē ante meá i Thraciá nauigatiōnē.
Vicētiæ cū agerē amiſi:puto.n. mēiniſſe te uiꝝ illū clariſſimū Leonardū iuſtinianū ddiſſe ad me
lras:qb⁹ a te Plutarchi æthica:& ab me macrobii ſaturnalia peteret commodato. Vterφ codex da
tus ad eū ē pſcribá:pfecti pſidii Vicētini tabellario cuidá ducalis dominii:q certe illos nūq reddi
dit Leonardo. Quin uerſut⁹:& callidus ueterator fabellá excogitauit:ingens:cū ex equo deſcendiſſet apud
cauponulá neſcio quá bibēdi gra:equū ſe inde fuga ſuripuiſſe i pxias ſiluas:quē poſtea cū eēt pſecutus:uix
illū tádē inueniſſe amiſſis illis codicib⁹:quos ephippio alligarat:putare tñ eos furto ſurreptos. Hos ſi rē me-
moria tenes:multū de libris laborauimus fruſtra, cum nihil odorari potuerim⁹ : in cōem tádē acti ſententiá:
quod ſcriba ille:cuius fidei eos credideramus:fraude non uocaret. Quæſiui ex hoc hoie:unde eum ſibi co-
dicē cōparaſſet:reſpōdit emiſſe ex publico librario:quodam:quem uulgo uos bidellū appellatis:eē aūt eius
tabernam librariá euntibus ex riuoalto ad foꝝ diui Marci ad dextram. Tuū igitur opus fuerit qrere ex eo li
brario:quo pacto ille codex ad ſe deuenerit:ita enim fuit fortaſſis:ut uterφ ſublatos libros nobis uēdicem⁹
id tu ne habeas neglectui:te plurimū rogo. Vale. Ex Mediolano. iii. kal. Nouembres. Mccccxliiii.

Frāciſcus philelphus Ioannotio maneto. S. D.

QVam doleo uir amiciſſime:quod nobis uti liceat litterarū uiciſſitudine p noſtra cōmūi ſnia. At
liceret mihi ſane:ubi eadē tibi licētia ſcribēdi eſſet. Nō enim is ē priceps meus:q mihi quicq præ
ſcripſerit:utpote qui norit meum ſcribēdi genus totū eē ingenuū: nihilφ cōtinere:qd repræhen
di poſſit. Non.n. curamus :quæ ad bellū:ſed quæ ad pacē attinēt. Totūſ noſtꝝ ſtudiū ē. cū Muſis
& cum iis artibus atφ diſciplinis:quæ ſem otæ ob oi armoꝝ ſtrepitu:ad bene ptinēt beateφ uiuēdū. Quin ii
mihi deſipere uidētur:qui ſe imiſcēt ambitiōi & auaritiæ:quibus potiſſimū uitiis publici principatus redun-
dat omnes. Quæ.n. reges illis daᵗ:qui aliis malūt:q ſibi uiuere. Vt igiᵗ cætera omittá: quæ uel tyránida ſa
piūt uel imperiū:cupio ex te diſcere:q belle uales:& q tibi cū libris reliqua ſit familiaritas. Ná ego huiuſmōi
ſtudiis ſi unq antea. tū maxime hoc tēpore delector. Vale. ex Mediolano. iii. Kal. Nouembres. Mccccxlii.

Franciſcus philelphus Gyriaco anconitano. S. D.

REddita ſunt mihi quatuor pulcherrima epigrámata:q nup ex peloponeſo in italiá aduexiſti. His
ego ſum ita delectatus:ut nō uerear te rogare:ne unq ceſſes ab iſtiuſmodi mercatura quæ & per
utilis eſt:& doctis is omnibus plucūda. Quod autē intelligere ex me petas:qd antiq philoſophi
ſenſerint de ptibus animi:repetá paulo altius. Ná aliter eū partiti ſunt : q ab italica philoſophia:
aliter qui ab ionica fluxerunt: Duo.n. eē philoſophiæ principia te arbitror non latere:alteꝝ ionicū:alterum
italicū: Pythagoras igitur ſamius italicæ priceps philoſophiæ dupliciter animū diuiſit:tū altius : tū ppiqus
ac dilucidius:cū primū dixiſſet duas eē animi ptes:alterá ratiōalē:alterá irratiōalē:deinde ēt alia ē uſus ſecū
do loco diuiſione:cū diceret animū diſtribui tris partes :quarū altera i ſe haberet rōnē:altera uero q ea care
rat. diuidebaᵗ i duas ptes:quaꝝ una cōtineret τονθυμον thymon:hoc ē eo loco aioſitatē. ná θυμοσ thy-
mos plura græce ſignificat:animoſitatē autē p iracūdia accipiebat. In altera autē pte την επιθυμιαν epi
thymian. i. cupiditatē collocabat. At democritus atφ Epicurus i ptes duas animū ſepararūt:poſuerūt. n. ra
tionē iuhærētē ac fixá i Thorace. q uero pars ratione uacat:eá diſperſá eē uoluerūt p omnē corporis cōcre
tionē:quá συγκρισιν ſyncriſim uocát. Quinetiá ea corpora:q ſenſu carēt: Democritus uoluit aliqlis animi
habere pticipatiōem. Et hi qdē oēs ex Italia fuere philoſophia. At ſtoici:q auctores : Socrate ionicá pſitēᵗ
philoſophiá:cui pricipiū dedit Thales mileſius:cōſtare hois aium uoluerūt ex octo ptibus. In his.n. poſue
rūt hos ſenſus quinφ:uiſū:auditū:odoratū:guſtū:tactū:& ſexto loco ptē uocalē:ſeptio uero eē:ab q ē ſemē
octauá át ptē eá ſtatuerūt:q itellectu & rōe ipat oib⁹ hiſce partibus ſeptē. Sed plato ſocratis auditor eadē ē
uſus tá primo q ſecūdo loco ai partitiōe:qua Pythagorá uſū didicerat. Ná & in partē habētē rōnē humanū
aiuꝫ diſtribuerat & i ptē:q eēt rōis expers. Ruſuſφ eūdē ſepauit aiuꝫ in tris ptes:utpote quē mētē atφ rōnē
in capite colocarit. aioſitatē uero uigorēφ iracūdiæ:q pprie ē ipſe θυμοσ thymos quē mō memineram:i cor
de & cupiditatē quoφ ſubter pcordia. Mēs igiᵗ ipſa:q prima ē ea uis atφ poteſtas:ai:quá græci δυναμιν
dynamin uocát:in capite táq i arce iperat ut regia primæφ dignitatis:eſtφ cōtēplatiua. Ná ea pte & uigem⁹
& intelligimus:& ſapimus. ſed alia uis ai:cui Plato ſecūdá tribuit dignitatē:ut ē i pectore cōſtituta : pſtat:ut
agam⁹:q ipa mēs atφ rō iperarit. Vis át illa:quá iſerius poſitá oñdim⁹:pſtātiorib⁹ illis ptātibus obtēperat.
Nec illud certe ptereundū reor:exiſtimaſſe Platonē p ois artus aium meare corpuſφ uniuerſū:atφ ſigillatī
p mēbra oia táq p inſtrumēta qdá uim ſuá uirtutēφ oñdere. Præterea ad eūdē aium referri omnia:qcūφ oc
currūt ſenſibus. Quæ aūt a ſenſibus referunᵗ:eſſe alia atφ alia. At Ariſtoteles Platonis diſcipulus:illū.n. an
nos uiginti audierat:ac princeps ſectæ pipateticæ in haſce partis aium ſecuit. Eas.n. eē duas dicebat: quaꝝ
altera uolebat rōnē cōtineri:alterá uero uacaᵗ rōne. Ruſus át q hñt i ſeſe rōnē:illá quoφ i duas diuidi ptes
qrū altera ita cōtēplemur ea q ſūt:quoad ipſa principia ſecus hrē nō poſſūt:ut parte altera:ea cōtēplamur
q hrē aliter poſſūt:cū ad ea:q alia ſunt genere:partes quoφ aliæ ſint genere neceſſe eſt. Alteꝝ uero haꝝ ptiū

Ariſtoteles ſcietificã uocat:alterã rõcinatiuã:cũ ratiocinari aliđ nihil ſit:ꝗ cõſultaf.De iis.n.ꝗ habere aliter
poſſunt cõſultat nemo.Sedẽ uero mẽtis atq̃ rõnis in cordis penetralibus eſſe uoluit.Ad hãc ãt mẽtẽ Ari-
ſtoteles docet ea referri oĩa:ꝗ ſinguli ſenſus nũciãt:ab eadẽ de iis fieri iudiciũ:ꝗ ſentiũt:atq̃ examinari cuiuſ
modi ea ſint:ꝗ uariæ occurrũt ſenſibus.At ea in parte:ꝗ ſua natura rõnis eſt expers:appetitũ Ariſtoteles po
ſuit:q ſi a rõne ſe regi gubernariq̃ patiaf:multaꝝ eſt uirtutũ capax:earũq̃ moraliũ:nã mores huius partis
ſunt qualitates.Sin a perturbationibus auertatur:diſtrahaturq̃:ſit off icina uitiorũ omnium.Et hæc ſunt ſa
ne:ꝗ mihi hoc tpe de animi partibus occurrebant.Cum plus otii dabitur:longior tecum ero.Vale.ex Me
diolano pridie Cal.Nouẽbres.Mccccxxxxiiii. ℂ Franciſcus philelphus Franciſco Barbaro.S.D.

ADhortatio tua mihi maiorẽ imodũ ꝓbari debet:utpote quæ ab optio aĩo manat.meiq̃ amantiſ
ſimo:Verũ q mare ingreſſus uæhemẽtioris fluctus inciderit:nõ quo uelit:ſed quo ingruẽtiũ uẽ
toꝝ flatus traxerint:nauigare cogitur:uel inuitus.Itaq̃ ex tẽpore conſiliũ capiatur:neceſſe ẽ Va
le.ex Mediolano pridie cal.Nouẽ.Mccccxliiii. ℂ Frãciſcus philelph⁹ normão albizio.S.D.

TV me obtũdis litteris tuis.Quare mihi iraſci nõ debes:ſi minus ſæpe tibi reſpõdeo:Nã ea petis:ꝗ
pſtari nõ poſſũt.Prudẽtius tibi cõſulueris.ſi patris uiri grauiſſimi ſapiẽtiſſimiq̃ malueris:ꝗ tuo
uti cõſilio.Neſcio tibi aſſentari mi Normane.Hõ ſum libero igenio.Nihil ſimulari ꝑ me ſcto.
Dũ tibi mauis ꝗ pfi obſeq:oibus ex ridiculo.Vale.ex Medio.pridie Cal.Nouẽ.Mccccxxxxiiii.

ℂ Franciſcus Philelphus Rainaldo Albizio equiti aurato.S.D.

PVto iãpridẽ te uel ab uſq̃ Florẽtia:cũ apud uos agerẽ:cognouiſſe haud obſcure eo me eẽ igẽio
ut paſcere uerbis didicerĩ neminẽ:illoſq̃ lõge minus:q mihi iure ſunt diligẽdi.Itaq̃ ne inani ala
tis ſpe:nihil hic eẽ uideo:qđ faciat i rẽ tuã.Rẽ paucis tenes.Aliunde tibi cõſulas:oportet.nec ue
lim:tibi pſuadeas me tua cã laborẽ ullũ aut fugere aut fugiſſe.Sed ita res habet:Vale.ex Medio-
lano pridie Cal.Nouẽbres.Mccccxxxxiiii. ℂ Franc.philelphus Antonio petrutio eq̃ti aurato.S.D.

NIſi plurimi faciã amorẽ tuũ:ingratus ſim.Intelligo.n.ex proximis tuis litteris:qđ rñ dubitaui nũꝗ
me tibi eẽ cariſſimũ:qđ aũt me hortaris:animũ idũcã:ac ſi opus ẽ cogãt:ut ad uos redeã.Quod
ſi facere decreuero:te operã daturũ polliceris:ut apud uos ſim & ꝗ cõmodiſſime & ꝗ honorificẽ
tiſſime.hortaris tu qdẽ & amice & ꝑbenigne.Atq̃ habeo tibi gratias:q liberaliſſimi amici fuga
tis munere.Cæterũ nõ mihi licet ullã accipere cõditionẽ uel maximã.Nã humaniſſim⁹ hic priceps ita me
tractat:ut nulla mihi relinquaf q̃rẽdi cã.Itaq̃ rogo te:ne moleſte feras:ſi rõnẽ hẽo tũ cõſtãtiæ:tũ dignitatis
meæ.Vale:& uirũ optimũ.gynũ bellãtẽ noĩe meo ſaluere iube.ex Mediolão pridie Kal.nouẽ.Mccccxliiii.

ℂ Franciſcus philelphus Franciſco ſcalamonti equiti aurato.S.P.D.

PIGl.de ptura mediolanẽſi apđ hũc nobiliſſimũ principẽ amice:& accurate:feciq̃:itelligeret:& q eſ
ſes:& quãti faciũdus.nõ difficulter ſe ꝑſuaderi paſſus eſt.delectaf.n.[illegible]ris doctis:clariſſimiſq̃ in
gẽiis:Itaq̃ nobis ſpẽ dedit nõ uulgarẽ.iuſſit.n.nomẽ tuũ referri i c[illegible]etarios.Quãtũ mihi uide-
or itelligere:nr̃ breui:futurus es.Interi ea para:meditare:cogita:ꝗ nr̃o huic magnanimo pricipi
uoluptati:tibi uero futura ſint honori.Et ut magis armatus ſis:delectaf hic princeps his hoĩb⁹:q queadmo
dũ tu.aſtra ſapere uidẽt:ſi forſan qcq̃ ſapiũt aſtroꝝ potius ꝗ raſtroꝝ.Vale.ex Mediolão pridie Kal.nouem
bres.Mccccxxxxiiii. ℂ Franciſcus Philelph⁹ Rainaldo albizio equiti aurato.S.D.

QVæ mihi ſit ſnĩa de re uſa Rainalde albizi:dicã ſane haud obſcure.Nimiã uideo in uobis oĩbus
uiris optimatibus negligẽtiã:q tãq̃ ſpreretis ſecũda oĩa uobis dormitãtibus ꝑ uſa uolũtate opta-
tiſq̃ euẽtura:nullo ut mini:nõ mõ cõſenſu:iter uos:ſed ne cõſilio quidẽ.nã quẽ exiſtimetis reb⁹
uſis ad futurũ:ſi uobiſipſis uos defueritis:Et uigilãdũ ẽ:mihi crede:& parãda oĩa:ꝗtũ i uobis ſit:
ꝗ ad uictoriã ſpectãt.Atq̃ ut uno uerbo oĩa pſtringã:nihil eoꝝ faciũdũ eſt:ꝗ facitis:põite añ oculos inimi-
cos uſos.Illoſq̃ i obeũdis negociis imitamini.Id ſi feceritis:breui futuꝝ ſpero:ut & pfiã teterrima oppreſſã
ſeruitute in priſtinã libertatẽ dignitatẽq̃ uẽdicetis:& uobiſipſis ꝑq̃optime cõſulatis.Quod ſi ſecus feceritis
& illi male:& uobis oĩbus miſerrime proſpicietis.Vale.ex Mediolano pridie Kal.nouẽbres.Mccccxxxxiiii.

ℂ Franciſci philelphi epiſtolarum Liber Sextus.

ℂ Franciſcus Philelphus Vladiſlao Vngariæ regi.S.P.D.

EGo te rex Vladiſlae cũ adire ſcribẽdo inſtituiſſe:nõ poterã equidẽ ñ ſubuereri:ne a ꝗbuſdã
exiſtimarer iprudẽtior:qppe q dicturi uiderẽf nõ eẽ mei neq̃ muneris:nec ẽt dignitatis ad ea
ſũmũ regẽ adhortari:ꝗ uel i primis regalẽ magnitudinẽ ꝑ ſe ferũt.Nã q ad decus & gloriã na
t⁹:alt⁹:educat⁹ oĩa ſupra hoĩeꝫ & mediteris:& moliaris:& facias:nunꝗ poſſis.ut opinor:ullis
meis uel monitis:uel abhortatiõibus q̃ſi equus Lydus in cãpũ ad ſplẽdidiſſime laudis curſuꝫ
uehementius incitari Sed ego certe neq̃ te moneo admirabili prudentia principeꝫ:nec adhortator accedo
quandoqdẽ ultro ꝑ diuina benegnitate ad ſũmi honoris calcẽ q humanæ fœlicitatis & teſtimoniũ ẽ & præ
miũ uel eas:uel ꝑueuias potius.Quid.n.per imortalẽ deũ aut pulchrius ad humanæ:aut fructuoſius ad di
uinũ gloriæ gradũ tibi cõtingere potuiſſet:ꝗ qđ ipſa dies & deus obtulit ꝑclarã de turcis uictoriã gẽte bar-
bara & imani:Qui patriis relictis auitiſq̃ gurguſtiis ubi ſeſe ꝑ oẽm turpitudinis fœditatẽ dies nocteſq̃ pol-
luerũt:horrẽtibus illis Caucaſi uaſtiſq̃ rupibus tãdiu ac multũ i uniuerſũ ꝑpe terraꝝ orbẽ ſũt aduerſus cri
ſti nomẽ ꝑ oẽ ludibriũ & cõtumeliã debacchati.Quas.n.ciuitates:quos populos:q̃s dẽiq̃ remotiſſimas na
tiões quiſꝗ afferat:ꝗ turcoꝝ imanitatẽ obſcœnaq̃ flagitia ꝑ oẽ ſceleꝝ oiuꝫ gen⁹ min⁹ uel tulerint:uel ꝑtu-
lerint:Obdormierat neſcio quo pacto excelſũ illud & iuictũ robur uirtuſq̃ chriſtiana.ac tãt⁹ terror uniuer
ſas mẽtes inuaſerat:ut ẽt ſine ꝓlio uinceremur:& qcqđ erubeſcẽdi hoſtis libidini aut furori collibuiſſet:non

pati ſolum:ſed perpeti quoq̃ poſſe uideremur.Ob tẽpoꝝ calamitas miſerabiliſq̃ fortuna.Ad tãtũ miſeria
rũ deuentũ:erat ut ignobile illud atq̃ agreſte.Turcoꝝ uulgus ex humillimis paſtoribus ac famellicis & fu-
gitiuis ſcytharũ ſeruis lõge.Itaq̃ in populos Chriſtianos & reges impitarẽ:in dieſq̃ magis atq̃ magis ita
ſuũ ꝑpagarẽt iperiũ:ut iã uix ſexaginta millia paſſuũ abeſſent ab Italia.Itaq̃ nõ abſurde fortaſſis audaciſſi
mus iſte & petulãtiſſimus Amoratus iactare uino obrutus inter capaciſſima illa pocula cõſueuit ſe tẽplo ſã
ctiſſimo diui petri ꝑpediẽ ꝓ ſtabulo ganeoq̃ uſurũ:Conſyderabat.n.latro callidus ac peſtifer Chriſtianos
pricipes:q & auctoritate ualerẽt & uiribus:mutuis inter ſe odiis atq̃ diſcordiis laborare:cõtẽdere digladia-
ri alios uero ꝑter q̃ſtũ curare nihil nõ nullos ignauia corripi:negligẽtia plures detẽtos intercipi.Inter quas
ille nfas calãitates iactabũdus atq̃ exultãs nõ deſpabat breui futurũ:qđ ſecũ ipſe ꝑ oẽ facius ac neqtiã aĩo
uolutaſet.Sed noluit certe dominus deſerere tãdẽ ſuũ gregẽ efferatis rapaciũ lupoꝝ morſibus tã miſere la
niãdũ.Audiuit fideliũ fletus ut clæmẽs:miſericors:benignus:nõ ſolũ ærũnas leuare:ſed extremã oino ꝑ-
ſtare opẽ:auxiliũq̃ afferre dignatus ẽ.q̃re ſuos in te oculos cõiecit.Tua ẽ ꝑclara indole delectatus.Dilexit
ꝓbitatẽ uitæq̃ ſãctimoniã.Te unũ delegit ex oĩb⁹ Chriſtianis principibus:q ſuũ populũ ꝓſtratũ erigeres
ſuſtineres:tuereris:q impuriſſimos hoſtes ſuos trepidos tãdẽ palãtiſq̃ auerteres:fugares:ꝓſterneres:cõpri-
meres:interimeres:qui in omnẽ poſteritatẽ ꝑ imortalẽ nominis ſplẽdorẽ te oĩbus gẽtibus admirãdũ redde
res.Quæ qdẽ ipſa res ꝑſtantiſſime cũ mecũ ipſe cogitarẽ:uiderẽq̃ maximis tuis laudatiſſimiſq̃ cõatibus tã
tẽpeſtiue atq̃ ſalutiffere Chriſtũ optimũ maximũ ꝓſpexiſſe:nõ potui equidẽ ꝓ me erga te fide ſingulariq̃
obſeruãtia nõ gratulari uel tuæ uel Chriſtianæ fœlicitati:ꝗ tuo ductu tuiſq̃ fecundiſſimis auſpiciis ea futu
ra:ſit:cui nõ modo accidere aduerſi nihil queat:ſed cũcta potius affatim bona curriculo cõtingat.Mihi ue-
ro plurimũ lætor:que ſupnus rerũ omniũ Impator & cõditor tuoꝝ parẽtũ regalibus illis ac ſãctiſſimis nup-
tiis iccirco uoluit intereſſe:quo te inde natũ ad comunẽ chriſtianæ reipublicæ libertatẽ ac decus aut corã in
tueri aut ſaltẽ & crebro:& uno:& eodẽ omniũ ſermone tuas res clariſſime geſtas audire atq̃ gaudere aliquã
do liceret:Nouit.n.uel Iulianus iſte inocẽs ac ſãctus uir uiuẽtis huius Chriſti Apoſtolus:ſic.n.iure appella
re licet ſũmũ põtificẽ Eugeniũ:qua tẽpeſtate orator ſuꝫ miſſus ab impatore Cõſtãtinopolitão Ioãne Palæ
ologo ad Romanoꝝ Imperatorẽ Sigiſmũdũ ueniſſe ẽt me inuitatũ ad nuptias.Et qđ icredibile mea cũ uo
luptate in mẽtẽ reddit:id uidi ꝑ ſõniũ prima illa nuptiarũ nocte:qđ nũc uigilãs loquor.Videre.n.uidebar
dormiens pulcherrimũ quoddã aſtrum ſole ẽt ipſo lõge maius atq̃ illuſtrius:quod cælitus delapſum in re
giæ iſtius ueſtræ eminẽtiore culmine cõſediſſet:unde circũquaq̃ emiſſis ſplẽdididiorib⁹ radiis ubi altius ſeſe
luce mirabili ſuſtuliſſet:incredibili celeritate in Macedoĩcũ prio:deinde in Myſum Olympuꝫ uniuerſamq̃
Aſiã ꝑuadere feſtinaret:ac tantũ undiq̃ fulgorẽ effunderet:ut æque ſolẽ:atq̃ ille lunã ſua ꝑſentia obſcura-
ret.Aliaq̃ permultaq̃ uidere ſum uiſus quæ curioſiore narratione perſequi nõ licet.Sed quod ad tẽ attinet
reuelaſti ꝑfecto mihi tu rex florẽtiſſime ingentib⁹ tuis cœptis ſplendiſſimiſq̃ uirtutib⁹ meam oẽm tam lon-
ginqui ſomni ueritatẽ:docuiſtiq̃ haud fruſtra ſomnia uel imitti:uel emitti.Nã ſeu diuino iuſſu quodã reue-
lẽtur extrinſecus dormientibus nobis:quæ aliquando futura ſunt:ſiue:ea ſit hũana aĩ natura atq̃ uis:ut tũ
maxie uigeat:ſapiat:intelligat:cũ ſenſibus corporis ſomno ſeruientibus ac pœne uinctis:ſe ipſe ueluti ſolu
tus in libertatẽ uẽdicat:& tãꝗ ꝑ rariorẽ corporis nebulã illa queq̃ cernere iam incipit:ꝗ perſpicua olim & lu
ce oĩ lucidiora ei futura ſunt.Quæ quidẽ res ſi cui fortaſſe dubia ſit:mihi ſane eſſe nullo modo poſſit:cui re
ipſa ſomnium omne iam aperitur.Tu enim rex Vladiſlae nuptialis illius aſtri imagineꝫ repræſentas.Tu
ueluti cælitus miſſus es:q & Iſtro iã ꝑ diuina cõmiſeratione & uniuerſa.Thracia helleſpontoq̃ ſuperato ꝗ
primũ ſis ꝑ illuſtrẽ ꝑdiriſſimoꝝ hoſtiũ cladẽ atq̃ internitiũ in Myſiã illã Turcorũq̃ emporiũ pruſiam per
uẽturus.Tu nõ diu poſt:ut ſpero:ægyptiis Syriſq̃ oppreſſis:patefacias cũctis chriſti fidelibus ſãctã ciuita-
tem.Tu quaſi nouus aliquis Alexander ad Gangẽ uſq̃ uel ad illos potius uſq̃ Gãgaridas q̃tos Alexãdro
metui fuiſſe legimus:cũ tua ſempiterna gloria penetrabis.Nam quid ego te Alexandro comparẽ:qui omni
uirtute illo ſis & melior & ingentior.Quãꝗ.n.Alexander cum primum arma cœpit mouere non in hoſtes
& barboros:ſed in amicos & græcos:eãdẽ ætatẽ ageret:qua nũc tu es:ãnos.n.uiginti natus erat:illum tamẽ
uitia ꝑmulta cõmittebanf:te uero uirtutes plures.Erat Alexander ebrius:Vladiſlaus ſobrius:Impudicus il
le:Tu pudiciſſimus ac plane tẽperans.Agebat Alexander omnia temere:Tu cõſulto omnia ac prudẽter.
Vtebatur ille ad res gerẽdas audacia duce & iracundia:Tu fortitudine & clementia.Præbebat ille ſeſe uel i
amicos iniuſtũ:Tu neq̃ in tuos nec i alienos quicꝗ uel agis uel meditaris ſine iuſtitia.Ille igratitudini ſæpe
ſe fecit obnoxiũ:Tu unus olo es gratiſſimus.Quod ſi Alexander infinitis flagitiis atq̃ ſceleribus inquinat⁹
totã ꝑpe Aſiam ne multo qdem cũ milite ſubiugauit:qd de tot tuis tantiſq̃ uirtutibus ſperãdum fuerit:
qui nulli uel libidini uel aĩ impotẽtiæ ſeruias:ſiſq̃ innocẽtiſſimus:ꝑſertim cũ ad florentẽ firmiſſimũq̃ exer
citũ Chriſtũ habeas tecũ ꝓpũgnatorẽ atq̃ uexilliferꝝ!Et quibus cũ tibi pugnandũ eſt!Nũ aduerſus Gallos:
aut Britannos:aut aduerſus ꝑpotentes atq̃ inuictos Italiæ populos:ſane aduerſus Turcos:aduerſus paſto
res & fugitiuos:q nullo iuſto marte oĩa ꝑ latrocinia furtaq̃ moliunf.Nihilo tamen minus barbara iſta atq̃
abiecta natio cõtẽnenda oĩo nõ eſt:ſed curãda oĩa diligẽter:Nam.ut ait poeta:Et neglecta ſolẽt incẽdia ſu
mere uires:Id qđ cũ in aliis ꝗplurimis uerũ eẽ aiaduertius:tũ:in re turcoꝝ in primis:cũ.n.diutius iſti cõtẽ-
nunf ꝓ:nihiloq̃ habẽtur Boſphoꝝ urbẽ ad helleſpõtũ ipſi⁹ ẽt Iuſtiniani impatoris tẽporibus:clandeſtinis
latrociniis duce latronũ Bochamo cœperũt:diripuerũtq̃:Et cũ mox fugati ſeſe intra Caucaſi cautus rece-
piſſent:rurſus Heraclio imperãte emerſerũt in Perſida:unde Mahumetum ꝑditoꝝ oium ꝑditiſſimum atq̃
neqſſimũ cuius nunc impiã ſectam ob nequitiarum illecebras maxime omnium amplexantur:latrocinan
tem illum eiſdẽ latrones artibus turpiter expulerunt:Indeq̃ factum eſt.ut ſenſim atq̃ paulatim ꝓgrediẽ

teſtatū neminē perinde atq; contempti repugnantē offendūt:in intimis.hadriatici ſinus regionibus cōſederint:late omnia longeq; turbantes:ꝑdantes:populātes:uſq; adeo chriſtianoꝝ pricipiū uirtus obdormierat elanguerat:cōtabuerat. Itaq; diuina quadā prouidentia factū reor:ut in tantis humanarū mētiū tenebris ipſe in lucē ueneris ad ſalutē & lucē chriſtianoꝝ. Quare perge:ut facis Vladiſlaæ rex fortiſſime. Vtere tāto & tā gradi bono:quod tibi cælū oſtēdit & ſydera. Permulta iam de Turcis in hāc diē ſplendidiſſimaq; trophæa ſtatuiſti. Iam tota metuit te barbaria atq; contremiſcit. Quicquid habebant aut roboris aut ſpei impuriſſimi hoſtes omnes nominis Chriſtiani:ut oē in latrociniis inſidiiſq; turcorum collocarāt. Hoꝝ aūt tot millibus per tot tamq; diuerſa prælia abs te nuper iteremptis:quid reliquū ſeu uiriū ſeu fiduciæ ſit aut turcis: aut cæteris iſidelib⁹:quē latere poſſit eſſe certe arbitror nemi nē. Mirū profecto eſt:quātā de tua animi magnitudinē inauditaq; conſtantia apud chriſtianos ois & ſpem:& fiduciam cōcitaueris. Iam de trophæis: quæ uocāt:nullus ſermo:nulla mētio eſt. Extremum illū optatūq; triūphū quotidie omnes expectant:per quem liceat cunctis impune ac ſecure nō ægyptū & palæſtinā ſolum:uerum etiam uiſcere locos omnis:ac gētes:ad quas olym uox euāgelica peruenerit. Itaq; uniuerſi populi regeſq; chriſtiani pro tua incolumitate atq; uictoria deū orant:& unus oium maxime chriſtianiſſimus princeps meus Philippus Maria anglus:q te dignitatiſ & amplitudis gradu nō ſecus ꝓfecto q̄ patrē & colit & ueneraꝭ:ſed amoris caritatiſq; & amplitudis: affectu æque atq; filiū carū hēt & piucūdū. Qua hūc uoluptate affici exiſties:quotiēs audit ſuis de te optaris reſpōdere fortunā:itaq; mediuſſidius delectatur ac geſtit rebus tuis oibus proſpere geſtis:ut nihil apud eū lætius increbeſcere poſſe putē. Te regū ſydus appellat. Te Chriſtianæ reipublicæ ꝓpugnaculū nōinat. Te Chriſti uocat & cultorē & lumen. Quot quotidie pro te preces ad deū habet: Quā aſſiduis ſupplicationibus illiſq; pientiſſimis pro te uno huius principis iuſſu tēpla omnia celebrantur: Quāobrem cū & deo te rex Vladiſlaæ intelligis hominibuſq; cariſſimū:cum in te uno chriſtianorum omnium ſalutē cōſtitutam eſſe aiad uertis:tuū fuerit:ut quarū rerū labores ac diſcrimina maxima cū tua ingēti laude ſuſcepiſti : earū pulcherrimam palmā expectatūq; triūphū ne relinquas. Quin age adiutore atq; duce Chriſto Ieſu inuade impiam illam m teterrimāq; barbariā. Tibiq; pſuade non minorē tibi operam dandam eſſe: ut ratio tua pugnandi ois cū d iuina uoluntate conueniat:q̄ ut exercitus omnis tuus & ordinē obſeruet & modū. Nā cæleſtē opē fruſtra fieri uidemus:quam humana actio aſperentur. Itaq; nō modo ut uincas:tibi conſyderādū ē:ſed quo m od uincas:cum is euentus maxime ſit in laude:quem optima conſultatio anteceſſerit. Vale. Rex inuictiſſime. Ex Mediolano Nonis Nouembribus a Natali Chriſtiano. Mccccxxxiiii.

℃ Franciſcus philelphus Petro candido leuco decembri ſanitatem

INter maxima innumerabiliaq; mala:quæ triſtis inuidia præ ſe fert:id eſſe boni aniaduerto:quod nemini magis nocet:q̄ ſibi. Itaq; tua te torqueri inſania non moleſte fero. Vale. & aliquando reſipiſce. Ex mediolano quintus. Idus Februarias. Mccccxxxvii.

℃ Frāciſcus philelphus Antonio Raudenſi Theologo. S.D.

QVō ſignificato accipi conueniat quotus quiſq;:& ſi nō dubito noſſe te: tamē quoniā id a me i eq ris:paucis accipe. Idē ſignificare puto quotus quiſq; in ſingulari numero:quod nomē numerale quot. Vt quotuſquiſq; eſt:qui aliter ſentiat:pro eo quod dicimus: quot ſunt:qui aliter ſentiāt: Nā qui dicunt quotuſquiſq; idē ſignificare:quod aliqs:uæhemēter errant:id quod ex Cicerone oiq; uetuſtate licet intelligi. Vale Mediolani ex ædibus noſtris Idibus Nouembribus. Mccccxxxxv.

℃ Franciſcus philelphus Aloyſio brotto Ducali Secretario. S.D.

PLacuiſſe plurimū humaniſſimo noſtro principi epiſtolā illā ad Regē Hungariæ Vladiſlaū uæhemēter gaudeo. Quod autē eius nomi me hortaris ad philippū ducē Burgundiæ:ut ſcribam: q̄ primū effectum dabo. Vale Mediolani ex ædibus noſtris. xv. Kal. Ianuarias. Mccccxxxxv.

℃ Fraciſcus Philelphus Catoni ſacco iureconſulto. S.D.

NVnqnā tedas otio Cato ſacce. Ac facis tu quidē & prudenter & bene. quid enim ē magis alienū ab hominis natura uita otioſa & inerti : cū illud nobis debeat eē propriū natura:ut ſemp uel agamus aliquid:uel circa ueritatis ꝓſpicientiā uerſemur: Sed iam ad ea:quæ petis:uenio. Quæris. n. quæ ratio Platonem adduxerit:ut animi ſedē locarit in capite : cū eā eius auditor Ariſtoteles in cordis penetralibus eē uoluerit: Demōſtrāt mūdū mathematici eē orbicularē:quæ qdē figura pſtat cæteris figuris oibus:cū hæc ſola ſuis ptibus ſimilaꝭ: Cūq; mūdus cicūferatur:eius quoq; ptes circūferunꝭ. Qua ratiōe ductus Plato uim mētis atq; rōnis in capite eē uoluit: Is enī ad totius mūdi exēplū animū diſtribuit trifariā: Nā ut mūdi ſūmitatē ac ēt pricipē:q & gubernat :& regit:& moderaꝭ oia:cæleſti inſigniuit domicilio ita ſūmā hōmis partē:q̄ caput ē:mēti ratiōiq; tribuit. Deiceps poſt cælū pinde atq; i media regiōe āgelos demōaſq; ſubiecit q ꝑ cæleſtis regis imperio & agāt. & exequantur impata oia. At hoies in terra poſuit qui pareāt:& impata obeāt. Ad quaꝝ rerū imaginē tū qdā in nobis:qd agēdis ſedeat: collocauit in medio : tū pubetenus atq; infra tertiū illud poſuit genus:qd regiꝭ atq; adminiſtraꝭ. Quæ qdē ultima hæc duo appetitus ſūt ſpecies:quas tamē rōni ipſi Plato docet naturaliter obedire. Et ita mēs in capite pſidet:quā pria uim al dignitateq; eē uult:& eā cōtēplatiuā:qua intelligimus ac ſapimus. Quæ uero ſecūdæ ē dignitatis:eā uim ita conſtituit in pectore:ut ꝑ eam agamus. quæ iuſſa ſunt. Sed quæ uis tertia inferius eſt poſita:ea ſuperioribus paret dignitatibus: Animū ꝑterea putat Plato ꝑ omnis meare artus & corpus uniuerſū ꝑmembraq; ſingulari tāq̄ iſtrumēta uim ſuā trāſfundere. Quæ aūt ſēſibus occurant ut ſūt alia:atq; alia:ea in ſentiendo referri ad aīum oia. Vt igitur paucis oia cōplectar Plato uim mētis atq; coīs:qi pricipē locauit i cerebro. lōgius. n. abeſt ea ps corpis a colluiōe ac ſordibus :iracūdiæ uero aioſitatiſq; uæhemētiā. q̄ τυμος tymos uo

catur a græcis:in corde:at cupiditatē ſubter præcordia ſtatuit. Cuius quidē & ordinis & ſapientiæ Virgili⁹ familiaris noſter minime ignar⁹:pulcherrie cecinit in primo æneidos libro ingens. Celſa ſedet æolus arce ſceptra tenens. Mollitq; animos & tēperat ira. At quare nominatū deū exiſtimē:& q̄ ſit eiu⁹ ſecūdū priſcos illos philophos definitio:ruſus paucis accipe. Stoiſti q ſunt grauiſſimi īter ois philoſophos & acutiſſimi iudicati: diuinā ſubſtātiā ita diffiuiūt. Diuina ſubſtantia eſt ſpiritus intelligibilis igneus:qui forma carens:tum in ea q̄ uelit:mutaꝭ:tū rebus oibus ſimul aſſimilaꝭ. Vt aūt De⁹ appellareꝭ:huiuſmodi cām inuenio. Cum ſydera ſuſpicerēt hoies:q̄ & curſu u terenꝭ ꝑpetuo:at currere dꝭ græce τεειν thein:eēq; eadē in cā: ut ii cōtēplareꝭ id q̄d dꝭ τεωρειν theorin:idcirco cū aſtra cætera:tū maxime & ſolē & lunā deos noiauerūt:q̄q̄ ſunt nōnulli q Deū dictū arbitrenꝭ Δεος deos quo noie timor ſignificaꝭ:qd deus ſcilicet timēdus metuēduſq; ſit:lis uidelicet:qui ut ſunt aio deprauato:diuinā ſubſtātiā neq; uerentur neq; uenerant:qppe quā eē nullam putēt. Ex quorū nūero te nō eē exiſtimādū:q̄ſtiones tuæ dilucidū ꝑbent argumentum. Vale. Medio. idibus februariis. Mccccxlv.

℃ Franciſcus philelphus Franciſco Barbaro. S.D.

QVem ego hac tēpeſtate putē ex græcis hoibus græcos cæteros doctrina eloquentiaq; præſtare q̄ris a me rē pfacile iudicatu. Honos alit artis. Cicero nꝭ ingt oēſq; icēdimur ad ſtudia gloria: quē inq̄ honorē nūc putes apud græcos ꝓpoſitū bonis artibus atq; diſciplinis in tāta gratiæ toti⁹ inopia. Legi ad Ippodromū cōſtātinopolis in marmoreis qbuſdā lapidib⁹ ſub pulcherrimo illo obeliſco uerſus quoſdā a ptē anteriorē obeliſci latinos:ad poſteriorē āt græcos:& utroſq; heroicos:& itē utroſq; admodū ineptos:qui quārū ex iis pōt itelligi:impreſſi atq; inſculpti i lapidibus illis fuerāt Theodoſio ſeniore iperante:cui Archadius atq; Honorius filii i regnū ſucceſſere. Quod ſi i ſecūdiſſimis rebus illi⁹ oriētalis iperii lſæ & bonæ artes negligebāꝭ:qd nūc exiſtimādū ſit in tanta græcoꝝ calamitate & ſeruitute? Cæterum ut ad quæſita reſpondeam:unus Theodorus gazes mea ſententia cæteris græcis omnibus & litteris præſtat & eloquentia:nō hac inq̄ libaniana garrulitate:ſed eloquentia illa priſca:qua & Demoſthenē:& Aeſchinem & Lyſiam: cæteroſq; illos nobiliſſimos oratores uſos legimus. Eſt præterea uir grauis & bonus:ac plane dignus. quem diligas. Vale. ex Mediolano pridie Kal. martias. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus Baueriæ philoſopho ac medico. S.D.

DEbes nō eſſe oblitus:q̄ me ſp Boetii opa delectarint:cū i oī facultate atq; diſciplina:tū ea maxia q̄ ſcripſit in dialecticis:in quibus ipſis mihi uiſus ē excelluiſſe plurimū. Quæ igitur noua tantus uir de ſyllogiſmis cathegoricis hippotheticiſq; ꝑcepta adiuenit:ea mihi excribi cupio. Itaq; a te peto cōtēdoq;:ut eoꝝ libroꝝ copiā facias mea cā erudiriſſimo atq; diſertiſſimo iurecōſulto. Bornio ſalæ. Is enim librarium aliquem parabit:qui huiuſmodi prouinciam ſit obiturus. Vale. ex Mediolāo. iii. nonas martias. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus Tomæ ſenece. S.D.

QVod pudorē tuum accuſes:nequaq̄ eſt opus. Nam tametſi tuæ me litteræ plurimū delectant:delectarūtq; ſemper:quippe quæ ab homine erudito & ipſo quidem mei amantiſſimo ꝓficiſcātur: tamen cū ſiles etiā:mihi es cariſſimus : Scio enim te mecū non libenter ſilere neq; ſponte : ſed ob eam fortaſſe rem. quod uel locus aliquis:uel fortuna quepiam ſcribere ꝓhibuerit. Fuerunt autē nunc mihi eo tuæ litteræ ſuauiores:quo ſunt deſyderatæ diutius: Quod uero cupis pro noſtræ amicitiæ munere imortalitatis nomini ꝑ nos cōmendari:id quanq̄ i te eſt:cuius eruditio eſt illuſtris:faciam tamen:qd petis non inuitus. Sed tu uelim interea loci de morte dum non iprudenter cogitas:te uiuū eē memineris. Facitoq;:ne tuas prius ſarcinulas colligas:q̄ te uidero:nā uidebō te lucūdiſſime. Vale. Ex Mediolano nonis martiis. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus franciſco Ochæ. S.D.

BArtholameus catias nouarienſis iuriſcōſultus me nuꝑ cōſuluit:quē idoneū ipſe cēſerem:qui nouarienſem adoleſcētiā bonis & litteris moribus inſtitueret. Itaq; tu mihi continuo ueniſti in mētem Audiuit uir ille de te libēter:petiitq;: q̄primū curarē certior a te fieri:uelles ne Nouariæ ludū aperire. Volūt. n. ii ciues eiuſmodi uirū q & grāmaticā ſimul & rhetoricā doceat publice. Tu igiꝭ ſi rē ꝓbas:rōnde mihi ꝓpediē:q̄tū nūmoꝝ cōſtitui uelis ꝑ huiuſmōi ānuo mūere. Vale. ex medio. pridie Kalen. maias. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus Petro Perleoni. S.D.

TVā illā orationē Ioāni caimo iāpridē dedi ad te:q̄ de te qd ego ſētiā:ſētio. n. optie:ex hiis q̄ antea tibi ſcripſi:debes intellexiſſe. Cupio cultellos turcos:nō qa turcoꝝ officina in italiā nauigarint ſed quos opifices genuēſes turcos imitati fabricarint: falcatos illos atq; ſubcuruos. Noſti quos dicam: qualis ſcilicet iſtic emi:cū adeſſem. Mihi res tua cordi ē:id quod breui:ut ſpero:liquido cognoſces. Vale. ex Mediolano idibus maiis. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

NE quid reꝝ meaꝝ lateat te hoiem amiciſſimū & uirū optimū: ꝓxima nocte hora ſeptima morte mihi ſublatus eſt dilectiſſimus mihi filius Olympus flauius:qui mihi natus ex uxore ſecūda. Vt ſi na hoſnaga matrona pudiciſſima:adeoq; formoſa:ut horæoſyna dici poſſet:nūdū mēſem nonū ip lerat. Itaq; naturæ ibecillitati cōſētiēs:nō poſſū nō eē in luctu: ꝑſerti q; ex oibus liberis meis erat is pulcherrim⁹:& ꝑ ſe ferebat imaginē idolis cuiuſdā egregiæ. Vale. ex Medio. vii. kal. iuni. Mccccxlvi.

℃ Franciſcus philelphus Pallanti Stroziæ equiti aurato. S.D.

VIx dici q̄at:q̄ me dlectarit proxie tuæ lſæ. Nullū. n. officiū omiſiſti neq; boni uiri neq; amici hois Monuiſti & prudēter:& bene. Seqr eydē cōſiliū tuū: Moderaborq; mihi:& ſi nō abſurde iā bilis excādeſcebat: Is. n. ſum q iiuriā ferre poſſim:cōtumeliā uero nullo pacto poſſim:nec ēt uelim:nā iniuriam ferre prudētis hois moderatiq; duco:cōtumeliā uero & ſtulti & fatui. Faciā igiꝭ:quod hortaris. Ti

biq; uelim perſuadeas neminē oium amicoꝝ eſſe hac tēpeſtate te uno mihi cariorē. Vale.ex Mediolano.v. idus ianuarias.Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Bernardo inſtiniano .S.D.

CVpio oīo uos uiſere ad reſurectionē dominicā:quo & tuo reliquorūq; amicoꝝ mutuo cōſpectu frui alloqq; liceat:& certa honeſtatis lege quæ mihi iſtic negocia ſunt componantur.Quare ſi me amas:da operā:ut tuta mihi ad uos pateat acceſſio:ne publicæ principū ſimultates: ſi qua tandē eæ ſint inter ueſtrā noſtrāq; rēpublicā priuato obſint officio.Præterea ut ſcis:nō minus ſū uenetus q̄ Mediolanēſis. Vtraq;.n.ciuitate donatus ſum. Vale.ex Mediolano kal.februariis Mccccxxxxvii.

¶Fran.phi. Scæuæ corti equiti aurato ac iurecō.S.D.

TAbellariū ad te in germaniā pficiſcētē nō ſū paſſus ire uacuū meis litteris. Ex quaꝝ delectatiōe poteris facile cōiectare.q̄ta me priuaueris uoluptate:q; eidē tabellario mediolanum mō repetēti nullā ad me epiſtolam dederis. Et feciſti pfecto:pace tua dixerim:& ihumāe & illiberaliter:q; cū ad alios ſcriberes:hōis amiciſſimi ſis oblitus. Sed quo maior ē bēiuolētia nr̄a:eo fortaſſis exiſtiaſti magis licere tibi uti mecū ſilētio pſſ fas:pſertim i iſtis germāiæ niuib⁹:quaꝝ frigore digyti q̄doq; ſtupeāt ac rigeſcant.Itaq; ignoſco excuſationi tuæ:mō iſta poſt hac uti nolis.Quare fac ut erratū cumulatiſſime reſarcias:operāq; des:ut aliquid noui reportes in italiā tecū:quod muſaꝝ nr̄aq; intereſt.Non enim fieri poteſt: quin epiſcopus æneas uir doctria:& eloquentia ſingularis egregiū aliquid inuenerit i tot ac tā plenis & puluerulentis bibliotechis germaniæ. Vale.ex Mediolano pridie idus februarias.Mccccxxxxvii.

¶Franciſcus philelphus Guiniforto Barzizio iureconſulto. S.D.

QVod ad principē Marchionē ſcripſerim non te latet.Quid aūt ea i re decreuerit noſſe cupio.Rogo igitur te:ut quoniā nō mediocriter nr̄a intereſt: quæ ſit iſtius mens principis:q̄primū itelligere cures p uirili parte:efficiaſq;:ne diutius nobis expectādū ſit.Erit hoc mihi pgratū. Vale.ex mediolano idibus februariis.Mccccxxxxvii.

¶Franciſcus philelphus Antonio trebano.S.D.

ANtonius florentinus fictor & excuſſor egregius æque tempeſtate noſtra atq; praxitilen apud priſcos memorant copanue aut phidian aliquē:& te diligit plurimū & mihi ē cariſſimus.Itaq; a me petiit:ut te in familiaritatem beniuolentiamq; acciperē:quippe qui mei ſtudioſiſſimus ſis. Cupere enim ſe nō ſecus ſuos amicos omnis fieri meos atq; ipſe eſt. Quare ut & homini amiciſſimo & humāitatis officio ſatiſfacerem iccirco haſce litteras ad te dedi:ut tibi perpetuo teſtes eēnt ſingularis dilectionis erga te meæ. Vale.ex Mediolano.iiii.Kal.martias.Mccccxxxxvii.

¶Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac Medico . S.D.

EXpectabā quottidie tuas lr̄as:q̄bus de iis oībus fierē cumulatiſſime certior:q̄ mea intereſſe cēſeres. Tamen cū interim iſte nuncius ad te iret:nō eū ſum paſſus meis lr̄is uacuū pficiſci. Te āt ut uel hac in re meo exemplo uti uelis ēt atq; ēt rogo. Vale.ex Mediola.iiii.Cal.marti.Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Franciſco barbaro.S.D.

NEque tuā hūanitatē laudo:atq; tabell arioꝝ accuſo uel negligētiā uel pfidiā in reddendis litteris meis.Intelligo cām:quare nihil reſponderis:cū qd eēs reſpōſurus ignorares.Reliquū ē: ut qd tuis litteris q̄ amiciſſime polliceris ac recipis:& diligēter pficias & q̄primū hoc erit mihi gratū:ut imortalibus bn̄ficiis me tibi obſtrictū fore pfitear. Vale.ex Medio.iiii.Cal.martias. Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano.S.D.

QVamq̄ minime futurū dubitabā:quin abs te mihi lr̄æ ppediē redderēt:tn̄ cum exiſtimaſſem neq̄ tibi fore ingratū:ſi publicus tabellarius aliqd item litteraruꝫ meaꝝ ad te deferret: ſcripſi rurſus eadem ſcilicet quæ ātea.itaq; uelim cures:ut ad reſurrectionē dominicā pateat mihi tutus ad uos acceſſus. Vale.ex mediolano quarto Cal.martias.Mccccxlvii.

¶Franciſcus Philelphus Bornio Salæ iureconſulto·S·D.

REm mihi feceris admodū gratā:ſi a doctiſſimo philoſopho ac medico Baueria Boecii commētarios i Porphyriū:& itē i Ariſtotelis pdicamta atq; i eū librū cui titulus ē περὶ ἑρμηνείας peri hermineias:tātiſp mutuabere:dū excribant:Id qd fiet q̄primū:nō.n.mutuū peto fœneratoꝝ more:ut meū fiat tuū:uel tuū meum:ſed ut comodet eos nobis cōmētarios.Intra menſem enim reddibunt Bononiam ad te:quo Baueriæ noſtro reſtituas. Vale.ex mediolano.iii.Cal.martias Mccccxlvii.

¶Eranciſcus philelphus Albertho zancario.S.D.

LItteras tuas hiſce occluſas cōmuni amico & eruditiſſimo iureconſulto bornio ſalæ reddito p q̄celerrime:eūq; hortare :ut repoſitis paulo conuiuiis ac muſicis homini amiciſſimo iſeruiat. Vale.ex Mediolano pridie Calen.martias.Mccccxlvii.

¶Fran.phi.Nicolao Quinto eccleſiæ Romanæ pōtifici maximo.S.D.

NEſciā qd optatius in uita mihi Pater beatiſſime:Nicolae Quinte:Pontifex maxīe:quid iucūdius contingere potuiſſet:q̄ q; diuina benignitate te ſacroſanctæ Romāæ eccleſiæ pfectū didiceri. Iā tandē.n.cū publice:tū priuati eruditis oibus optimiſq; uiris tuo fauſto atq; fœlici ductu pulcherrime cōſultū & ad rē:& ad dignitatē aiaduerto.Nā qui ſola uirtute:ingeniiq; præſtātia:atq; doctrina incōparabili:& eloquētia ſingulari ad ſūmi pōtificat⁹ maieſtatem ſublatus es: probitatis diſciplinæq; fautorē fore te:qui dubitet:eſſe puto neminē. Itaq; ut de reliquis conticeſcā.nō poſſū mihi nō uæhementiſſime lætari atq; gaudere:cū memoriā mecū repeto ſuperiora illa tēpora:iā.n.anni ppe uiginti præteriere q̄bus ab ineunte iuuēta uſq;:cū bononiæ primū docuiſſē:tua familiaritate.qui eandem ætatem agere:ſuauiſſime uſus ſum:Nō fieri eni poteſt:quin una cum ætate ingens ac mirifica tuā illa creuerit erga me charitas:

quādoq̄dē quoꝝ me g tatia diligebas ea nulla ex pte diminuta ſint.Nā mea erga te fides & incredibilis obſuātia acceſſionē idies magis magiſq; ſuſcepit:& ita ſuſcepit:ut nihil ad cumulū pter ſolū deſideriū poſſit accedere.Et.n.q pro uiribus colit:nihil amplius in eā rē queat:q̄ ſupra uires aut deſiderare aut optare . Quare hoc unū eſt:qd in tanta mea ac tā mirifica ai uoluptate:quā ex hac iſta tua ad ſūmū pōtificatū creatiōe cōcipio:me quodāmodo offendit:q; maiore aut pietate aut ueneratiōe te pſeq nequeo.Quid.n.uel audeam ſupra hoiem:uel ſperē:fruſta uero qcq̄ optare demētis ē.In te igit amādo colēdoq;:no tā acceſſio a nobis eſt q̄ ſtabilitas cupiēda.Hāc āt ſep:iternā fore:tuæ ſanctitatis merita ni pſtiterint:nullū certe meum pſtare poſſit ſtudiū.Nā cū pmagna ſit facta & oi ex pte icōparabilis i dignitate diſparitas adeo:ut ſimilitudo nulla poſſit adduci:eadē nunq̄ ſit amicitia.ni tu:q Chriſtū ingeris in terris:Chriſti quoq; hūanitatis ſecutus exēplū : ex iſto tuo excelſo atq; diuino ſolio in nr̄am humilitatē tuū cordis tultū p ſupiorē illā ac tuam animi māſuetudinē ita demiſeris:ut ſeruata ēt illa mathematica(ut aiūt)inter plus minuſq; pmerentes pportione quadā me nō min⁹ diligas q̄ a me ipſe diligeris.Hoc.n.ſi feceris:nō ſolū qd fucata gētiliū:ſed qd uera & idubitata æterni dei ſapiētia pcipit:& ſimilē amicitiā nr̄am:& eādē oio:q̄ fuerit:ad ultimū uitæ calcem cōſeruabis. Et ne maximis occupationib⁹tuis uel itēpeſtiuior accedā:uel iportūior:iā de his ſatis.Nā reliq̄ ſi ſanctiſſimus ille ſpiritus diui Nicolai:cardinalis bononienſis tibi quondā patris dum erat in uiuis:nūc uero ſanctimoniæ tuæ filius:cui noſti me cariſſimū extitiſſe:altioribus melioribuſq; intentus obſequiis: ingerere memoriæ tue diſtulerit:ea quæ mea interfuerint:oia tibi pater ampliſſimus Mediolanenſis cardinalis Henricus uerbis meis coram exponet.Bene in Chriſto ualeat ſanctitas tua:cui me etiam atq; etiam commēdo:ac dedo. Ex Mediolano uigilia reſurrectionis Dominicæ Anno a natali chriſtiano.Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Ioanni Tuſcanellæ apoſtolico ſecretario.S.D.

GRatulor fortūæ tuæ mi Tuſcanella iuxta atq; uirtuti:qd locū nactus es ornatiſſimū apd Nicolaum Quintum Pontificem maximum.Quod autem me iuitas in Romanam curiā:tuūq; oē polliceris ſtudium:libenter audio adhortationes tuas:modo itelligā ex te ipſo ne loqueris:quod ad me ſcribis:an iuſſus a pōtifice.Si me hac de re feceris certiorem:non obſcure animaduertā:quid me facere oporteat. Vale.ex Mediolano idibus iuliis .Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Catoni Sacco iureconſulto.S.D.

QVid tibi in mētē uenerit:nō poſſum augurari:q; ex me ipſo cupis intelligere:quot annos ſim natus.Nū fortaſſis ullā mihi parauerís uxorē:q̄ q̄ iū corpe firmo robuſtoq; uelit itelligere:nā tertiā ē qd amāt:ut ē apud Iuuenalē.At mihi uxor ē:tā & ſi eā ægrotās ægrotationē:quā qd uehemēter doleo:nūq̄ ſit euaſura:Patit.n.tabē eiuſmōi:ut hui⁹ uita diuturna eē nō poſſit. Vxorē tn̄ tertiā ducere mihi ñ ē i aio. Vtcūq; tn̄ hēt poſtulatio iſta tua:obſeq̄r uolūtati tuæ.Nat⁹ eq̄dē ipē ſuꝫ āno a natali Chriſtiāo nōageſimo octauo ſupra ānū trecēteſimū ad milleſimū:die:q̄nto ac uigeſimo Iulii:& id q̄deꝫ māe circiter ortū ſolis:quo die lr̄as haſce ad te ſcripſi.meus natalis agebat.Itaq; iictū dedi q̄nq̄geſimo ætatis āno:ualitudine uſq; pſpera:& accerrimis ſēſibus p diuia bēignitate:ac firmiſſimo toto corpe. Vale mi dulciſſime Cato.ex Medio.viii.Kal.Aug.āno a xp̄i natali.Mccccxlvii.

Frā.phi.Ioāni ferufino iurecō. S.D.

QVod me dolore pœne cōficit:ac macerat.acerbiſſimū tibi hæ lr̄æ & luctuoſiſſimū afferūt nūciū Proxima.n.nocte:q̄ idibus auguſtis ſucceſſit:hora ſecūda ſplēdidiſſimū illd pricipū decus atq; lumē Phlippus Maria anglus Mediolanēſiū dux:cū uentris pfluuio aliquot dies diſſolueretur naturæ deoq; cōceſſit. Tota ciuitas ē i fletibus:ſenioq; cōficit.Neq; qd cōſilii capiat:ſatis nouit. Tumultuaria ſūt oia.Nā neq; auditū fuerat adhuc tātū pricipē ægrotatiōe detineri ulla:cū repēte clamor ſublatus ē eū uita exceſſiſſe:In ac tamē rerū oium ptrubatiōe uidet oēs publicā libertatē appetet.Quid ſecuturū ſit:augurari neſcio. Væhemētiſſimæ mihi uidentur procellæ tēpeſtates ipendere:prælertim qō hoſtes potētiſſimi ſint in ipſis fere portis:& hic in tam repentino infortunio paratum ſit nihil.Ni deus ipſe puiderit:maxime fluctus naufragiaq; ſequentur. Vale.ex Mediolano.xviii.Kal.Septembres Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Ioanni Auriſpæ.S.D.

NOn iniuria mihi rebuſq; meis metuis amiciſſime auriſpa:Nā hic oia ſūt turbulēta. Poſt obitū illius nobiliſſimi pricipis Philippi Mariæ:q unus iure meritoq; potuit cū oi hoiuꝫ memoria de gloria certare:mira hic facta ē mutatio i ais huius populi.Præter paucos ex ordie nobiliū:ita ſūt oēs ad laxā quandā & diſſolutā libertatē incēſi atq; inflāmati:ut nihil magis oderint.q̄ unius philippi illius nomē:Ego libentiſſime Romā concederem:ſi daretur abeundi facultas. Vale.ex Mediolāo Cal.Septēbribus.Mccccxlvii.

Franciſcus philelphus Albertho Zancario.S.D.

BReui ad te ibo Romā petiturus:niſi ab iis fuero impeditus:q nouæ huic pſunt reipu. Quas litteras tuis alligatas accepis:cura q̄diligētiſſime redditū iri.Nam id te facere mea plurimum intereſt. Vale.ex mediolano.iii.idus Septembres.Mccccxlvii.

¶Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico.S.D.

QVos duos hippocratis libros in latinū cōuerti eloqū:alterū de flatibus: alteꝝ de paſſionibus corporis dedi ad te.ut pximis litteris petieras.Hos cum legeris p tuo arbitratu:cura ut ad me redeant:ſcio.n.nō facies:ut mei quidā amici ante hac apud uos cōſueuerunt:q quos libros mutuo poſius ut uidetur:q̄ commodato & ad conſtitutum tempus accepiſſent : ita uerterunt in uſum ſuum ut apud dominum ius nullum relictum uideatur. Sed hæc tecum iocat⁹ ſum. Noui.n.bonitatē & integritatem animi tui. Vale.ex Mediolano idibus octobribus.Mccccxlvii.

Franciſcus Philelphus Ioanni Lamolæ.S.D.

REcte facis mi lamola:qđ nullũ tibi relinquis:dubiũ. De muſis qđ q̃ris:tibi paucis:reſpõdi:utpo te q eẽm minime otioſus. Sũt q muſas denominatas putẽt pinde atq ομοῦ οὐδαό homu uſas pſũt.n.ofoni:una.n.utẽtes cõueniẽtia:quá αρμονιαν harmoniá uocát:& ſimul canũt:& ſimul tripudiis exercent:nec unq̃ iuicẽ ſepant. Nã tãetſi eaꝝ q̃q ſuá ui hẽt.ut alia in Aſtronomia:alia in geometria:& alia in aliis diſciplinis:in unaquaq tñ eaꝝ muſas oĩs inuenias. In Aſtronomia.n.atq geometria facile repies & carminũ & hiſtoriæ pulchritudinẽ atq dignitatẽ: & eodẽ mõ i cæteris artib⁹ & ſcientiis At alii muſas nomẽ duxiſſe arbitrant a μῶσαι qđ ut noſti:q̃rere ſignificet:q̃rendo.n.diſciplinas adipiſcimur. Ob quá ipaꝝ rẽ eas priſci nominũ inuẽtores muſas appellauere:q artis ſint doctrinæq pbitrices. Q đ aũt Ioue illas dicãt memoriaq natas:nihil dicũt abſurde:cũ oporteat uirũ eruditũ ac doctũ intelligentia memoriaq uigere. Sed uis intellectiua a ioue eſt:ut remiſcẽdi a mẽoria. Vale.ex Mediolano pridie nonas Nouẽbres.Mccccxlvii.

ℭ Franciſcus philelphus Matthiolo puſino philoſopho ac medico.S.D.

TV me negligẽtiæ uideris accuſare:cũ nulla unq̃ diligẽtia uti cõſueueris:niſi circa rẽ forraſſe pecũlariã:cũ aliquẽ ægrotũ ſanãdũ accepis:cui ñ pmiſeris:recepis ſpopõderiſq futuꝝ:ut itra octiduũ oĩ aduerſa ualitudie liberet:in mẽſis traducis duos & ampli⁹:uerbis hoiem lactans:pecuniiſq emulgẽs. Sed hæc tecũ iocatus ſim:cũ tu ſerio facis oĩa q̃ referant ad q̃ſtũ. Verũ hæc medicis uob legitima ſũt:ut uel celerite hominẽ perimatis:uel ægrotatione diurna conficiatis. Rõ uſa omnis refert ad lucꝝ. Et accuſas me negligẽtiæ:qui unus omnium ſis negligentiſſimus. Vale.ex Mediolano.xv.Kal.Ianuarias.Mccccxlvii.

ℭ Franciſcus philelphus Iacobino Bicheto.S.D.

SVm ego tua cã Lactãtiũ aliunde mutuatus:quẽ intra q̃ndecim dies pmiſiſti redditurũ ad dominum. Tu eũ codicẽ penes te hẽs iam ppe annũ:faciſq mihi nõ mediocrẽ iniuriá:cũ tua cá ludere uideor uirũ optimũ:mihiq amiciſſimũ.prudẽtius tibi cõſuluetis.ſi Lactãtiũ dederis ad me q̃primũ:ut eũ tandem remittá ad dñum. Vale. Mediolãi ex ædibus nrĩs.Kal.Ianua.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Antonio petrucio equiti aurato.S.D.

QVam nouiſſimis litteris tuis mihi cõditionẽ pposuiſti:quo redirẽ ad uos:ſi id mihi facere eſſet iã integrũ:eã libenter acciperẽ:ſed cũ ob alias multas rationes eã mihi uti nõ liceat:tũ pcipue ob nouum huius reipub.ſtatũ:quo tempore nemo ẽ ſui iuris. Breui temen futurũ puto:ut tibi ex mea ſententia reſpondeam. Vale.ex Mediolano pridie idus ianuarias..Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Galeacio Cremenſi.S.D.

ALiunde mi Galeaci tibi conſule. Nã hoc tempore quid aliud tibi cõſulá nihil habeo. Vale.ex Mediolano.idibus ianuariis. Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Catoni ſacco iureconſulto S.D.

NEſcio ſane:qd tibi ſim reſponſurus ad ea quæ multa ſcripſiſti non amice minus: q̃ lucide & p tua conſuetudine. Sed uides i quæ tempora inciderimus. Itaq ignoſce tum breuitati litteraꝝ:tum etiam quod non liceat apertius loqui. Sed mittam aliquem ex meis ad te ex quo mentẽ meam omnem cognoſces. Vale.ex Mediolano idibus ianuariis.Mccccxxxxviii.

ℭ Franciſcus philelphus Beſarioni Cardinali Nicæo.S.D.

IAm Homeri illiada:quá uir eruditiſſimus Theodorus Gazes excripſit mihi & eam qdẽ magna cũ impẽſe atq ſũptu:facio tãti:ut Crœſi qdẽ ingentibus illis admirabilibuſq theſauris cuiq̃ ſim ceſſurus. Te aũt pater reuerẽdiſſime maiorẽ imodũ miror:qui me cũ ab urbe Cõſtãtinopoli noris uel i publico diſcẽdi ludo:ubi poſt obitũ mei ſoceri Chryſoloræ fuimus apud Chryſococẽ cõdiſcipuli:mores arbitreris cũ ætate mutaſſe. Vt q unus oĩum liberaliſſimus eẽ cẽſerer:bẽignitatẽ illá cũ auaritia cõmutarim. Donare didici ſæpe pmulta:at uẽdere nihil unq̃:pſertim libros:quibus ſane pcioſius nihil duco. Athuc Homeri codicẽ tã carũ hẽo tã iucũdũ:ut uix quicq̃ in uita magis.itaq ignoſce hac in re mihi:Siqd aliud tibi poſſim gratificaris:iuſſeris nihil fruſtra. Vale.ex Mediola.x.kal.Februarias.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus Philelphus Alberto Zancario.S.D.

QVæ hic gerantur:neq auſim neq debeo ſcribere tibi: Scis.n.nõ decere icolá in aliena repu. eſſe curioſum. Oĩs mea cõſuetudo hoc tẽpore ẽ cũ libris. Itaq ſemotus a popularibus fluctib⁹: ne p eã naufragio:inſtitui tã diu in huiuſmõi portu me cõtinere:donec alicũde ſecũdus aliquis uẽtus aſpiret. Vtiná mihi liceret ad uos ire. Q đ quoniá facere phibeor.modice ferá neceſſitatẽ. Vale. ex Mediolano kal.Februariis.Mccccxxxxviii.

ℭ Franciſcus philelphus Petro perleoni.S.D.

NVgaris tu quidẽ:cũ negligẽtiá mihi obiicis:quaſi tibi mores mei ſint icogniti. Nã quem unum uidiſti unq̃ q̃ me diligẽtiorẽ: At quid uelis ad te ſcribá in tãto rerũ oĩum turbine. Itaq ſine me tẽporũ habere rationẽ. Tibiq perſuade:tuá rẽ oẽm nõ ſecus:atq ipſius meá mihi cordi eẽ. Vale. ex Mediolano.viii.Cal.Martias.Mccccxlviii.

ℭ Frãciſc⁹ philelphus Franciſco patritio.S.D.

QVa ipſe in re tuo ueli uti officio: Galeacius cremẽſis iſte:qui meas tibi lfas reddidit:diligẽter corã exponet. Tuus aũt mihi aius exploratiſſimus ẽ. Amas.n.obſeruaſq me egregie:nec potes oblitus eẽ:q̃ ego te ſemp dilexeri: Nã tua tũ doctrina:tũ dicẽdi elegãtia teſtimoniũ facit. Q đ cũ ita ſit reliquũ ẽ:ut re ipſa intelligá:q̃ ẽt hoc tẽpore tibi ſũ cordi. Vale.ex Mediola.pridie Calẽ.Apri. Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Auguſtino Dato.S.D.

ACcipies ex Galeacio iſto Cremẽſi:qui meas ptolit ad te lfas:quæ uelim abs te curatũ iri: Non. n.ignoras q̃tũ diſcipuli pceptoribus debẽt:quos nõ ſecus ac parentes colere uenerariq oporteat Q đ quoniá mime ignoras:tecũ lõgior eẽ nolui. Vale.ex medio.pridie Cal.Apri.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Angelo actiolo equiti aurato.S.D.

QVæ petẽti tibi:Philippo Maria duce adhuc uiuo:receperá de Coſmo medice:ea ſuaui oĩa. Quæ uero tu mihi neq petẽti:neq cogitãti es pollicitus:nuſq̃ apparẽt. At nouit Coſmus & egregie q dẽ mecũ actũ eẽ nullo iure. Q đ ſi extrema affectus iniuria:oĩa tibi cõdonaui: quid facturus ſit. Coſmus:apud quẽ unũ tu poſſe uideris oĩa. Aut igit pmiſſa pfice:aut tibi debeo nihil. Vale ex Mediolão Kal.Aprilibus.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus Philhus Cuarnerio Veronenſi.S.D.

STrabonẽ geographũ:quẽ ãb me petis cõmodato:darẽ ad te primũ:ſi penes me foret. Sed eũ ab uſq Cõſtãtinopoli cũ aliis meis pmultis libris miſi ad Leonardũ Iuſtinianũ uiꝝ clariſſimũ & tibi æq̃ amiciſſimũ:atq ipſi mihi:ea.ſ.lege:ut mihi:cũ primũ i Italiá reuertiſſeꝫ: bona fide reſtitueret. Nũc illo uita fũcto:libri oẽs ſũt apud eius filiũ Bernardũ:uiꝝ optimũ patriq ſimillimũ. Tu rem tenes. Vale.ex Mediolano.iii.Nonas Augu.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus Philelphus Ioãni auriſpæ.S.D.

TE uno mi Auriſpa nẽo ẽ i accipiẽdo liberalior:i dãdo ãt nemo rurſus auarior. Quare ne pdigus iure poſſim a quoq̃ iudicari:qđ a me petis ad te nõ ibit. Vale.ex mediola.x.Kalen.Septembres. Mccccxxxxviii.

ℭ Fraciſcus Philelphus Beſſarioni Cardinali nicæno.S.D.

ETſi mihi uidebat ſatis ad ea tibi antea reſpõdiſſe ad.x.Kal.Februarias:q̃ de Hõeri Iliade ad me ſcripſeras pater ampliſſime:tamen quia litteras meas forſitan nõ accepiſti:repetá eadẽ paucis.idẽ mihi de libris accidit:qđ hoĩ auaro de pecũiis ſolet: Is.n.aut dat nũq̃:aut ibi dat:ubi plus acceptarũ ſe ſpat. Ego nullo ptio eiuſmõi codicẽ ſim datur⁹:quo æq̃ delector atq dilectiſſimis meis liberis: Cõmutatur⁹ ãt quo pacto:cũ nullũ exiſtimẽ hodie i nulla diſciplina codicẽ repiri:q poſſit cũ eo cõparari. Itaq rogo te:atq mirũ imodũ & oro:& obſecro:ne me priues uoluptate mea:quá tãta hẽo in huiuſmõi Iliade cõſtitutã:ut i ea mihi ſũmũ fere bonũ collocarim. In cæteris aũt rebus oĩbus me utere p tuo arbitratu. Vale.ex Mediolano idibus Octobribus.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus angelo actiolo equiti aurato.S.D.

GAudeo eq̃dẽ mirũ imodũ petrũ Medicẽ Coſmi filiũ ita meas partis ãplecti tueriq:ut ſcribis. Nouit.n.Petrus ab ſe uſq adoleſcẽte & igeniũ meũ & mores:præterea dilectionẽ erga ſe plane ſingularẽ. Quid igit facturus ſit pater ſi diligentius conſyderare iſtituerit prudẽtiſſimũ iudiciũ optimi filii:Qui pturbatiões aĩ appellauere morbos:q̃ rectiſſime eas nominauiſſe arbitror. Sũt.n.pfecto morbi:qb⁹ correpti qui fuerit:ſui iuris eẽ nõ poſſũt:pſerti ſi i eos iciderit medicos.q ñ curãdi.ſed exaſperandi peritiã didicere. Non te pterit Coſmũ quibuſdã uti familiaribus:q mihi ſemp:cũ Florẽtiæ agerem: fuerũt iſeſti:idq nulla mea culpa:ſed ſua dũtaxat aduerſus me iuidẽtia. Quãdiu Coſmus iſtiuſmodi hoib⁹ auris pſtiterit recte de me iudicare nũq̃ poterit: Itaq admonẽdus mihi uidet:ne cui credat magis:q̃ ſibi:hoc ẽ rõni & ueritati.id ſi fecerit:nullus perturbationi locus relinquet. Reliqua tu pro tua ſingulari prudẽtia bonitateq moderabere. Vale.ex Mediolano.iii.Nonas Nouembres.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus Philelphus Petro Medici Coſmi filio.S.D.

ANgelus actiolus:ornatiſſimus eq̃s auratus:q te uero amat:fecit me ſuis lfis certiorẽ: id qđ erat mihi clarius oĩ luce:te mei eẽ ſtudioſiſſimũ:nihilq uſq̃ ptermittere:qđ uſui mihi atq honori futuꝝ putes. Quæ quidẽ ipſe legẽs mirifice ſũ lætatus:cũ itelligerẽ te oĩbus palá facere plus reſidere i te officii.q̃ illoꝝ iſimulatõis:q recte ſapere nũq̃:neq didicere:neq uoluere. Satis.n.a tua uſq adoleſcẽtia noſti me. Deus iis malefaciat:quorũ fraudibus atq inſidiis factũ ẽ:ut q aĩo ſemp fuerimus cõiunctiſſimi:tãto locoꝝ diiũgamur interuallo. Nã ego te mi Petre cariſſime eadẽ ſũ uſq bẽiuolẽtia uel abſẽs pſecutus q̃ cũ iſtic eẽm:cõſueui: Scis.n.me nõ mẽtiri:cũ me docẽtẽ adoleſcẽtulus audires q̃tum ipe tibi & ſuadẽdo:& monẽdo:& docẽdo:adhortãdoq pdeſſe ſtuderẽ:nullũq unq̃ locũ feciſſe reliquũ:ubi meũ ullũ deſyderare poſſes officiũ. Eq̃dẽ puto nihil magis obfuiſſe mihi:q̃ pcipuũ meũ erga te ſtudiũ:cũ aĩaduerterẽt pditiſſimi q̃dã hoĩes fore aliq̃n:ut cũ adultiorẽ ætatẽ dignitatẽq euaſiſſes:& auctoritate & gra ualerẽ apđ te oĩum maxime: Quare terũ cã eas in me flãmas odii excitarũt:q̃s ni tua prudẽtia bõitateq extinxeris:indies magis atq magis exæſtuabũt. Cui tãtæ indignitati ut moderator curatorq occurras:te ẽt atq ẽt rogo. Vale.ex Mediolano.iii.Nonas Nouẽbres..Mccccxxxxviii.

ℭ Franciſcus philelphus Antonio panhormitæ.S.D.

CVm idone⁹ eẽt oblatus nũcius:cui tuto lfas ad te darẽ:uolui certior fieres de reb⁹ meis:q̃s p nrã ſũma bẽiuolẽtia:ſcio nõ ſecus te ducere ac tuas. Quãti me faceret cariq hẽret diuinus ille dux philippus Maria:noſti pegregie: Quo extincto qđ ſine lachrimis meminiſſe neq̃o:apđ hos ciuis ſubito ẽ exortũ incredibile quoddã publicæ libertatis ſtudiũ:cui⁹ initia pulcherrima extitert: nã q̃diu cõſenſiõe ſt uſi:res geſſerũt & pclaras & maxias. Sꝫ ubi relicta rõe publicæ utilitatis & gloriæ ad ãbitionẽ & auaritiá animũ cõuertert pmagnæ ſũt inter eos diſcordiæ ſubſecutæ. Hic.n.gabellinæ.illinc gelphæ emerſerũt factiões:q̃ inter ſeſe mutuis odiis æſtuãtes:in ardẽtiſſimas flãmas breui exurgãt neceſſe ẽ. Videt uideor horrẽda ppediẽ emanatura icẽdia:q̃ diuina atq hũana oĩa cõcremabũt. Itaq uellẽ me hic tẽpeſtiue ſurripe. At quo me rcipiá:nõdũ ſatis intelligo.ita mihi uidet uniuerſa ppe italia eodẽ hoc igni conflagrare. Quare te rogo:me adiuues cõſilio tuo:qd mihi faciundum magis cõducat. Eſt.n. mihi familia nõ parua:eaq delicata:quá hic relinquere:nec poſſum nec uolo. Quo autẽ honeſte ſim cõmodeq acturus:nõ ſatis habeo exploratum. Vale.ex Mediolano Idibus Nouembribus.Mccccxlviii.

ℭ Franciſcus philelphus Georgio arrigo iureconſulto.S.D.

NIhil ad ea tibi poſſũ:q̃ a me q̃ris:rñdere. Prætereа qd a me tibi q̃rẽdũ ẽ: Nũ es oblitus:quod apđ Ciceronem familiarẽ noſtrum pſæpe in officiis lectitaſti.nõ licere incolæ in aliena rep. eẽ curio

ſo? Nā q̄q̄ ex peregrino ita ciuitate a diuio illo duce Philippo Maria donat⁹ ſū: ut ad oē ciuitatis & munus & beneficiū horū mihi nemo ſit p̄ferēdus: quoꝝ primi maiores illi Mediolanū cōdiderūt. tñ mihi rō eſt haben da: qđ ciuis ſim nō le inquilinus & nō hic ex maioribus meis natus. Inſup ſatis debet apud te & rumoribus & nūciis increbreſcete: qūo poſt proximā Carauaginā uictoriā hæc habeāt negocia. Ego ubiq̄ gentiū m al ſē hoc tēpore: q̄ hic eē: adeo futuras tēpeſtates: ne dixeri naufragiū: p̄horreſco. Et hoc unuꝫ attigiſſe me pœ nitet Sed mortuo ſim locutus. Vale. ex Mediolano idibus Nouembribus. Mcccxlviii.

℃ Franciſcus Philelphus Georgio lampugnano iureconſulto. S. D.

NI te plurimū amē cui nori iāp̄ridē me eē cariſſimū. & dicēdus ſim: & habēdus ingratus. Facit igr̄ p̄cipuus meus erga te amor: ut q̄ mihi in mētē ueniūt non ignores. Video te grauiſſimū ſubire diſcrimen: qđ tāto ſubiiciaris reip. honeri. Nā tametſi p̄riæ deeſſe non debes cū extremo ēt uitæ p̄iculo: atampuſtre tñ moderate ē gubernādū: neq̄ aduerſis uētoꝝ flatibus nitēdū cōtra. Quod q minus cōſyderat uæhementioribus ſurgentib⁹ fluctibus: ſeſe naufragio obiicit. Vtinā te nūq̄ negociis hi ſce publicis dediſſes: q̄ plena ſūt p̄cellaꝝ. Sed qm̄ nō eſt eiuſdē tuto emergere: q ſe ultro fluctibus immerſe rit: qđ unū facere tibi licet: moderate curſū nauigatiō is tuæ: quo cēſearis ab oibus portū malle: q̄ pelagus pe tere. Noli factioſus: noli ſeditioſus uocari ciuis. Id tibi facile cōtiget: ſi nullā i partē iudicatus p̄penſior fueris. Stude cōi oium paci. Diſcordias: q̄tum in te fuerit: p̄hibe. Factionum ſeditionūq̄ p̄ricipes ſuā ipi peſtē ſibi atq̄ p̄niciē moliūt. Pone tibi añ oculos ſpuriū: meliū: pone Saturninū: pone Gracos: pone ēt ex græcis cuꝫ Themiſtoclē & Alcibiadē: tū alios p̄ multos q dū ſupra ciuilē moderationē appetiuiſſent: miſerabilē exitū habuerūt. Illud tibi ueli grauiſſimū ſapiētiſſimūq̄ dictū mēti aioq̄ ihæreat: neq̄d nimis: & item illud: tp̄s co gnoſce. Hæc ſi curaueris: errabis p̄fecto nunq̄. Tibiq̄ ac tuis oib⁹ p̄deris plurimū: & priuati: & publice. hæc ut paucis te monerem: nr̄a ſingularis beniuolentia eſt me adhortata: q̄ tu ut in bonā partem accipias: Rogo Vale. Mediolani ex ædibus noſtris idibus Nouembribus. Mcccxlviii.

℃ Franciſcus Philelphus Chyriaco Anconitano. S. D.

QVod me donas ſæpenūero p̄pulchris q̄buſdā epigrāmatis: hēo tibi gr̄as. Idq̄ ut ēt q̄ ſæpiſſimæ facias: rogo te. Qđ āt eulogiū i Homeri ſepulchro iſculptū ad me miſiſti ſubdiſq̄ id ſatis eē ar gumēto Homeꝝ nō Smyrnæum extitiſſe: ſed chiū: neq̄ p̄bo ſniam tuā: nec oino reprobo: p̄ſer tim cū & Acuſilaus lib. iii. & hellanicus i aglātide homeridas: q̄ familia apud chios erat illuſtris: ab Homero poeta nomē duxiſſe tradiderint. Quaꝝ opinioī aduerſaꝛ libro ſcđo Seleucus: inquiens erraūiſ ſe crateta: qui putarit homeridas homeri fuiſſe poſteros: Nā illos hoc nomen accepiſſe ab homeris: hoc eſt obſidibus: qm̄ chiliæ quondā mulieres cū deſipiſſent in bacchanalibus: manum cum uiris cōſeruere. Cūq̄ poſtea recōciliatis ais ο ὑ πρωιδ homer⁹: id ē obſides iuicē ſpōſos ſpōſaſq̄ dediſſent: q ex iis poſteri nati ſūt eos homericas uocauere. Quod ſi ea legeris: q̄ tū ab Herodoto & Plutarcho: tū ab aliis nōnullis de illius poe tæ p̄ſtantiſſimi uita lr̄is ſūt mādata: neq̄ de eius patria: nec itē de ætate: hoc ē quo aut tēpore natus: aut mor tuus: aut ubi ſepultus fuerit quicq̄ certi iuenies. Tātū aūt fuit & tā illuſtre ac præclarū Homeri nomē: ut per multæ ēt nobiliſſimæq̄ urbes eū ſuū fuiſſe ciuē cōtēderit: ac ſepulchrū eius oñdāt: itaq̄ nō abſurde id poſſit de illo dici: qđ Socrates de ſe reſpōdere ſit ſolitus: Vt ſi quis quæraт: cuias Homerus extitiſſet: reſpōdeaꝛ euꝫ extitiſſe mūdanū: ſi diuinū potius ultrū: q̄ humanū. Vale. ex Mediolano. xi. Kal. Decembres. Mcccxlviii.

℃ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S. D.

QVo i ſtatu ſint res meæ poſt obitū illius nr̄i diuini p̄ricipis Philippi Mariæ: potes tu mi Aenice ñ coniectura mō aiaduertere: ſed oculis pœne ipſis corāq̄ intueri. Nō. n. obſcuri aut uarii eē queāt qui ad uos quottidie & rumores & nūcii hinc p̄feruntur: adeo ſūt oia tumultuaria atq̄ turbulēta. Nec lōge abeſſe poteſt: quātū mihi augurari licet: quin hi ciues: ut mutuis feruent: æſtuātq̄ odiis inter ſeſe per omnem cruoris immanitatem digladienꝛ: ni deus ipſe auxilium tulerit. Sed contineo ipſe me Haud enim ſcio: q̄ hæc recte cōmiſerim litteris. Adiuua me prudentiſſimo tuo amiciſſimoq̄ cōſilio: ſiquid pōtes. Vale. ex Mediolano decimoquinto Kal. ianuarias. Mcccxlviii.

℃ Franciſcus philelphus Nicolao cebæ. S. D.

QVanquā reuertiſſes ne Genuam ignorabam: an adhuc te maſſiliæ contineres. ſiolui tamen q pe cuniis non ſim ſolitus: in dandis litteris exiſtimari parcior. Omnium primum intelligere ex te cu pio: & q̄ belle uales: & quo in ſtatu ſint res tuæ: Nā iandiu nihil de te audiabatur. De meis autem rebus quid ad te ſcribere audeam in his temporum procellis: cum tibi ſatis cognitum eſſe debeat quæ hic gerantur? Quare cætera relinquamus gubernanda fortunæ: cuius temeritatem qui ſequuntur: for tunatiſſimi hac die cenſentur. Nos ad mercaturam litterariam reuertamur. Antonio Caſſarino uiro ſiculo: qui p̄ximis annis Genuæ periit: codex fuiſſe dicitur: qui omnes Platonis libros contineret. Hūc mihi cōpa rari cupio. At argento: dixeris: opus eſt. Sed nec eum mihi a te petebam dono datum iri. Nam tametſi pe cunioſus neq̄ ſum: neq̄ me futurum ſpero: habeo tamen amicos quoſdam: quos mihi opera mea tributa rios reddidi. Horum mihi æraria ſemper patent: & ſi difficulter iis utor: At in iſtiuſmodi mihi comparando codice uti nō uerebor: illis etiam minime inuitis. Rē igiꝛ mihi facies pergratā: ſi per te q̄primum didicero: & cuiuſmodi ſit codex iſte: & quod eius precium facito: hac in re: ſi me amas: te ſtrenuum mercatorem extitiſ ſe iure poſſim affirmare. Vale. Ex Mediolano Kal. ianuariis. Mccccxxxix.

℃ Franciſcus philelphus Petro Perleoni. S. D.

COdicē illū Antonii ſiculi illius caſſarini: quo Platōis libros & ſcripta oia cōtineri accepi: hr̄e uehe menter cupio: Qua quidē de te lr̄as ēt dedi ad Nicolaū cebā uirum ſane grauem ac mihi ab uſq̄

Cōſtantinopoli p̄ familiarē. quē puto mea cā curatuꝝ oia: mō i hāc diē iſtuc redierit. Cæteꝝ ueli ipe quoq̄ curā oēm adhibeas atq̄ diligētiā: ut is Codex iuſto p̄cio nr̄ fiat. Fac igr̄ p̄pediē ad me ſcribas indicē libroꝝ oium: ac itē preciū: & quicquid ſcitu opus eē arbitrabere. Vale. ex Mediolano Cal. Ianuariis. Mccccxxxix.

℃ Franciſcus philelphus Antonio Bernaregio philoſopho ac medico. S. D.

ES tu p̄fecto mi Antoni cū i cæteris philoſophiæ p̄tibus: tū i mathematicis diſciplinis & erudit⁹ & doctus. Quid igiꝛ de ſolis magnitudie ſētias: audiꝛ ex te cupio. Video. n. nō idē iter oēs cōſtare: q de eius magnitudine ſūt locuti: & cū alii minorē: alii multo maiorē ſūt opiati. At dixeris fortaſſe eos p̄p̄ea nō cōuenire iuicē: qm̄ hi hūilius: illi altius ſolē locauerūt. Quaſi eadē rōne altitudo ſo lis capiūda ſit. q Thales mileſius pyramidū altitudinē ex earū umbra dimēſus diciꝛ. At hoium uiſus nō eādē ui hēt i oib⁹ cū alii eo utunꝛ acriore. alii hebetiōre: Cū ēt ſūt: q cōtēdāt ſolē & lunā nō maioris eē q̄ appareāt & alii quoq̄ dicāt ſolē: quē ſuſpicimus: nō eē ſolis ipſius corpus: ſed ueluti ſimulacrū ſimulacri ſolaris. Prætere a nec aut hūilior aut ſublimior ſol appareat ex Atho Olympoue: q̄ ex iſima ualle aliq̄. Inſup cū tāta i ſuo curſo celeritate ſol utiꝛ: ut nullo conſiſtat loco: cui⁹ uiſus ſit tāta p̄nicitas: ut eū dimetiaꝛ: Vt breuiter: qđ uo lo cōcludā: nullā mihi rōnē afferūt Aſtrologi tui iſti: qua q̄eſcere poſſit aius de ſolis reliquorūq̄ aſtrorū ma gnitudie. Quare ſi q̄d habes tu certius: fac ut ſciā. Vale. ex ædib⁹ nr̄is Mediolāi Cal. Ianuariis.. Mccccxlix.

℃ Franciſcus philelphus Philippo Mediolanenſi philoſopho ac medico. S. D.

CVm Italia tota i armis ē: q̄ prudētiſſime ac uero familiaris nr̄ Virgilius cecinit: Grauidā bellis at miſq̄ fremētē: ipſi ad māſuetiora nos ſtudia referamus. Memini cū nup̄ uiuo diuio illo principe nr̄o Philippo Maria: eſſes Mediolani: uidiſſe apđ te uetuſtiſſimū quendā codicē: qui medicorum pluriū ſcripta cōplecteretꝛ: Vt Cornelii celſi: & utriuſq̄ ſorani: & Apulei: & Democriti: & quarun dā ēt mulieꝝ. Rogo igiꝛ te in maiorē modū: ut aut illū codicē ad me mittas: tātiſp̄ apud me futuꝝ: donec ex cribaꝛ: qđ factū iri curabo q̄ primū aut iſtic ipſe mihi cures excribēdū. Nā qđ mea cā ip̄ēderis: id oē pecunia tū breui ad te ibit. Medicos uero iſtos lectitare uolo: nō ut eoꝝ mihi p̄ceptis utēdū cupiā: qui ſū: ut noſti: cor pore bene cōpoſito: & ualitudine p̄ſpera: ſed doctriæ dūtaxat gr̄a. Vale. ex Mediolano Pridie nonas Ianua rias. Mccccxxxix.

℃ Franciſcus philelphus Lapo piſano iureconſulto. S. D.

QVi tibi reddidit meas lr̄as: ē mihi iā multos ānos p̄familiaris: Cui⁹ ſide ac bēiuolētia erga me ha beo explorati⁹ nihil. Itaq̄ nō ſū uerit⁹ huic uni cōmittere ea oia: q̄ abs te cuperē curatū iri. Quæ cūq̄ igiꝛ uerbis meis tibi corā exponet: ea uolo: nō ſecus accipias: q̄ ſi ex ore præſētis mei emiſſa audires. Nec. n. puto alio te nūc eē aio: q̄ tū eras: cū i arno de lunari meatu atq̄ natura tā facete cōmētabaris: Nā q̄q̄ audio te ad rē nūmariā factu paulo auidiuſculū: q̄ ſoleres: & ſi p̄fuſus fuiſti nunq̄: tñ ga operā a te exigo: ñ pecuniā: nihil ē: qđ dubitem de tua benignitate: ni forſitan iuriſperitoꝝ more: operā quo q̄ uenalem p̄ponis. Effice qđ uolo. ac uale. ex Mediolano idibus ianuariis.. Mccccxlix.

℃ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S. D.

FRanciſcus barbarus uir clariſſimus & ut ſcis: latinæ atq̄ græce eruditiſſimus habet meos nōnul los græcos codices: quibus nō poetæ ſolū & oratores hiſtoriciq̄: ſed philoſophi quoq̄ atq̄ theo logi cōtinenꝛ. Et habet eos quidē ab illo uſq̄ tēpore: quo ipſe agebā Cōſtātinopoli: Nā cū iſtituiſ ſem breui repetere italiā: libros illos ea rōe miſi ad uirū amiciſſimū atq̄ optimum: quo mihi ad re ditū ſalui forēt. Quid ſit i cā: nō itelligo. Nō mō repetēti mihi libros nō reſtituis: ſed ne reſpōdet quideꝫ. Ve reorne lr̄is ad ſe meis forſitan ob tēporū malignitatē iterceptis: reſpōdendi facultas ſublata fuerit. Te igr̄ ro go: atq̄ obteſtor: ut barbaroꝝ meū uirū humaniſſimū adeas meo noie eūq̄ horteris: meos oēs codices ire ad me curet: uel ea rōe: ut ſibi liceat: quē maluerit ex iis codicibus: accipe dono: id me ñ mō nō ferēte grauiter ſed loco ēt ſingularis beneficii ducēte. Et ut hāc rē dulcidiorē teneas: habes iſtic Phæbū capellā iuuenē certe modeſtū ac bonū. Is uiuo adhuc Philippo Maria duce: ſcriba ſenatus ueſtri cū barbaꝝ ad eū p̄ricipē oratorē pro more patrio ſecutus eēt: p̄ſens corāq̄ audiuit & me libros meos illōs repetētē: & reſpōdētē barbarū: cum primū Venetias reuertiſſet: ſe mihi ſatiſfacturū. itaq̄ minimo ſane labore cū mihi morē geſſeris homini tui ſtudioſiſſimo: tū iuſtitiæ fungeris officio. Vale. ex Mediolano. iii. Nonas Apriles. Mccccxlix.

℃ Franciſcus philelphus Phœbo capellæ. S. D.

PEtrus Thomaſius uir ſciētia uirtuteq̄ ſingularis quiddā ē q̄ſiturus ex te. Sine ullis ēt adhortatio nibus meis: q̄ uera ſunt: minime reticeſceres. Verū ēt mea cā ut eā: q̄ p̄ſpicue noſti: referas te plu rimū rogo. Nihil abs te peto: qđ alienū ab officio cenſeas. Quid āt magis officioſū: q̄ qđ uerū ē loqui. Vale. ex Mediolano tertio nonas Apriles.. Mccccxlix.

℃ Franciſcus philelphus Nicolao frægōſo. S. D.

NI mihi bonitas humaniſſimi tui ingenii modeſtiſſimiq̄ mores ab ineunte p̄pe adoleſcētia cuꝫ me p̄ceptore florētiæ uterer: cogniti admodū forēt. nō auderē fortaſſe tāta cū fiducia id a te poſtu lare. qđ mihi gratiſſimū ſis factur⁹ tibiq̄ honorificū. Solēt. n. nōnulli. q ſe lætiore in fortuna ui dent conſtitutos: reddi iſolentiores. At non debeo eē niſcius nihil tibi poſſe accideꝛ huiuſmōi: q nulla fortunæ traharis temeritate: ſed rōe ſemper cōſilioq̄ ducaris: nō tu ſane ignarus uirtuti deberi oia: q̄ ſi uera fuerit: nō fucata: fortūa oi p̄ famula utiꝛ. Sed ne uideat difficilius qcq̄ abs te petiturus: rē accipe bre uiter petrus perleo Ariminenſis fuit ipe quoq̄ nōnullos annos florentiæ primo: dein ēt Senæ auditor me⁹ Vir bonus ē: idēq̄ p̄doctus ac facūdus: mihiq̄ cariſſimus: q Genuæ oratoriā docet: ut ſcis. Iſtic quod publi cū ē p̄miū cōſtitutū: p̄q̄ difficillime diſſoluiꝛ. Abſurdū ē p̄fecto quēq̄ poſſe bñ docere & ſimul pugnare cū

egeſtate. Oportet enim ingenium hominis eruditi: ſi uelit ſuo fungi off cio: uacuum eſſe mercenaria oĩ cura Tuæ igitur uel prudentiæ fuerit: qui litteratiſſimus & habearis: & ſcis: uel beniuolentiæ erga me: quem noſtri & tui & Fregoſorum omnium laudis ſtudioſiſſimum eſſe: operam date: ne cogatur Petrus perleo noſter ob inobſerua tam publicam fidem iſtinc diſcedere: ac proficiſci Venetias: quo eum noui frequenter acceſſi honeſtiſſima cõditione. Tu rem tenes. Dabis operã: ſi me amabis: ne fruſtra uideat ad te ſcripſiſſe. Clariſſimum ducem Ianum cum uniuerſis Fregoſis & ſalucere: & magnos eẽ in dieſq́ magis fore uehemẽter opto. Vale. ex Mediolano. xv. Kalen. iulias. Mccccxlix.

Franciſcus philelphus ſalutẽ dicit plurimã Bornio ſalæ iureconſulto.

ERat Natalis meus cum hæc ſcriberem tibi ad octauum Kal. Auguſtas. Agebamq́ ætatis annum unum & quinquageſimum: qui natus eſſem ãno a Natali Chriſtião milleſimo triceteſimo nonageſimo octauo. Quod iccirco uolui ne te lateret: quo ad omnia quæ ſcripſeras: reſpõderem. habes ætatem meam: quam ſi noſſe uoluiſti: ut mihi uxorẽ aliquã fortitan dares: nihil eſt: quod labores. Non enim hæc ſunt tempora: quibus de re uxoria ulla iucunda ſit ratio: cũ nec mihi ſit integrum hic decedere: & hinc non ego ſolum: ſed uniuerſa ciuitas in extrema rerum omnium difficultate ſit poſita: in primiſq́ rei frumentariæ: cuius indigentia tanta eſtuat permulti inedia iam perierint: pereantq́ quottidie. Et feles & canes & immunda omnia eſu comſumpta ſunt. Atq́ mirabilis tamen eſt ciuitatis huius conſtantia: ut emori omnes malint: q̃ dominum quenq̃ admittere: Quid ergo facturi ſint Mediolanẽſes? Nil habeo: quod tibi reſpõdeam aliud: q̃ quid nõ facturi. Ni deus ipſe prouiderit: uidere uideor breui fore: ut prodigioſa audias permulta. Ego de me quid acturus ſim: neſcio. Neceſſe fuerit: ut ex tempore alia atq́ alia conſilia capiã: quæ cuiuſmodi ſint futura: augurari nequeo. Vale. ex Mediolano. viii. kal. Auguſtas. Mccccxlix.

Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S. D.

EGo mi Auriſpa in ſyrtibus nauigo: unde ſine maximo periculo erumpere non licet: & inter nauigandum ne fluctibus obruar: ac petã naufragio: plurimum eſt metuendũ: Siquid habes adiuua me cõſilio tuo. Nã quid agã: incertus ſum. Vbiq́ gerũ hoc tẽpore q̃ Mediolani eẽ mallem: Vbi neq́ ſine maxio periculo eẽ poſſũ propter ciuilis ſeditiones: nec etiã hinc abire ab his pmittitur: i quorũ ptãte ſunt oĩa. Adde difficultates rei meæ familiaris. Quare mihi oĩa ſũt aduerſa. Nihil oĩo cõſilii mihi relictũ ẽ. Tu q̃ nauigas i portu: ſi q̃d mihi adiumẽtũ afferre potes ne differ. Vale. ex Mediolano. vi. Calẽ. Auguſtas. Mccccxlix.

Franciſcus philelphus Blondo flauio. S. D.

QVæ a me ſcire uis de illo diuino principe Philippo maria: nõ ẽ narrãdi locus. Sed unũ: uelim: tibi certo perſuadeas: neq́ eẽ neq́ fuiſſe unq̃ uirũ alterũ: uno. C. Iulio excepto: quo nihil hoiũ natura produxit profectus: qui ulla uirtutis laude cum Philippo maria illo cõferri poſſet. Vellem: mihi liceret ois illius laudes ſin gulatim in medium referre. Sed qm̃ hæc ſunt tempora: mihi tacendum exiſtimaui. Quam cupere m: una eſſe poſſemus. Vale. ex Mediolano. vi. cal. Auguſtas. Mccccxlix.

Franciſcus Philelphus Georgio Plato iureconſulto. S. D.

ADmonitionẽ tuã & pbo: & plurimi facio: utpote quã norim manare a beniuolentiſſimo i me aĩo. Cæterũ uelim illud tibi eſſe exploratiſſimũ: ita me mihi uitã inſtituiſſe: cui antea ſp: tum pcipue hac die: ut nihil obiici queat meis moribus: cuius redditurus non ſim q̃rectiſſimã rationem. Nec ſum ita curioſus in uſa rep. ut a quoquã poſſim iure accuſari. Ego totius uerſor cũ libris. Meq́ domi cõtineo: nõ mõ ne loq̃r q̃cq̃: qd mihi ſit icõmodũ allaturũ: ſed ne audiã q̃dẽ. itaq́ admonẽd⁹ nõ eſt: qui & ſecũ habitat: nec aliunde pẽdet: q̃ ex ſeſe: ni fortaſſis mihi metuis a cãdido decebre: hoie natura maledico & inimiciſſimo bonis uiris & eruditis oibus. Is ſi qd inſidiaẽ tetenderit: da operã: ut corã accerſar. Id ſi feceris facile oẽs dilucideq́ intelligent nefarios dolos ac fraudes teterrimi nebulonis. Tibi ãt gr̃as hẽo imortalis: q́ nihil ptermittas: quod mea intereſſe arbitreris. Vale. ex Mediolano. vi. cal. Auguſtas. Mccccxlix.

Franciſcus Philelphus Nicolao Varoni philoſopho ac medico. S. D.

DElectatũ eẽ te duobus iis libris Hippocratis: altero de flatibus: altero de morbis: ſiue id malis: de paſſionib⁹ corporis: hoc eſt περὶ παθῶν peri pathon: quos ex græco in latinũ cõuertimus: plurimũ lætor. Nã laudari abs te doctiſſimo pho ac medico prudẽtiſſimo lucubrationes meas non mediocri mihi aſcribo laudi: Quod ãt me hortaris ad cæteros Hippocratis libros interprætandos: obſequere tibi profecto plibenter: ſi id mihi facere liceret. Sed uſq́ adeo ſum aĩo occupato: ne pturbato dixerim in hac tẽpor procella ut uix ſim apud me. Quod ſi deus quiſpiã ſecũdius flauerit nullo erit ad eam rem: opus ad hortatore. Vltro. n. accingar quo noſtris omnibus proſim. Interea tẽporis ſine me habere eorũ rõnem: quibus propius urgeor. Vale. ex Mediolano. v. Cal. Auguſtas. Mccccxlix.

Fraciſcus Philelphus Leonello æſtenſi Marchioni. S. P. D.

SI tibi corã narrare poſſem pſtantiſſime princeps Leonelle: quantũ me tibi debere putẽ: q̃d nullis meritis de te meis ultro me inuitaris ad tuæ celſitudinis hoſpiciũ atq́ familiaritatẽ: itelligeres p fecto: q̃ ſit apud me egregia uirtus tua quãq́ admirabilis pœneq́ d iuina. Nõ. n. expectaſti: ut te lris anteuerterẽ ac rogarẽ. ut me itra regalis tuos parietes excipes dignũq́ redderes beniuolẽtia tua. S: id diu mihi atq́ multũ aggredi cogitãti ſpõte occurriſti: teq́ ipſũ liberaliter pbenigneq́ obtuliſti: ac nullũ ptermiſiſti officiũ hũaniſſimũ ſapiẽtiſſimiq́ principis. Et q̃d a Platone ſcriptũ legimus: nõ obſcure cõfirmaſti. beatas illas fore reſpublicas: quæ aut a ſapiẽtibus. aut a ſapiẽtiæ ſtudioſis adminiſtrarẽt Nec enim ignoramus iter regẽ & tyrãnũ illud intereẽ: q̃d hic oĩa refert ad utilitatẽ ſuã: cõtẽpto diuio oi atq́ hũano iure. At rex ſec⁹ oĩa. q̃ iuſtitiã atq́ pietatẽ ãte oculos ſemp ferẽs. ſibi oĩa uult cũ ciuitate eẽ cõia. ſui atq́ pprii

nihil ducens: q̃d a publica utilitate dignitateq́ ſeparetur. Dignus es tu profecto: q̃ q̃diutiſſime ſi in uita: & nõ minus uniuerſæ Italiæ: q̃ tuo iſti pacatiſſimo atq́ fœliciſſimo potentatui domineris. Totus es ad laudẽ & gloriã natus cuius uniuerſa uita plena ẽ honeſtatis: plena patiẽtiæ. Faciat deus oipotens ut mihi aliq̃n liceat uti atq́ frui: q̃d mihi beneficiũ q̃beneficẽtiſſime alacrerique proponis. Nũc. n. ea ſunt tẽpora: ut aliud nihil queã non modo deliberare ſed ne reſpondere quidẽ. Vale. ex Mediolão. v. Kal. augu. Mccccxxxxviiii.

Franciſcus Philelphus Nicolao Varoni philoſopho ac medico. S. D.

QVæ mihi ſcripſerit nobiliſſimus priceps: tuus: imo nr̃. q̃dq́ ipſe p tẽpore reſpõderi tecũ ipſe cõſyderabis. Nã ego i pſẽtia mei iuris nõ ſũ Itaq́ oĩa ſunt accomodãda tẽpori. Tu uel interea modeſteris: & cõponas oĩa p ſingulari tua prudẽtia. Meũ aium habes in manu. Nec loq aptius q̃cq̃ licet. Cũ licuerit: id q̃d nõ lõge abeſſe potuerit: aperiã tibi mẽtẽ meã. Es. n. unus: cui credituꝰ ſim oĩa. Vale. ex Mediolão. v. Kal. auguſtas. Mccccxlviiii.

Fran. Phi. Alberto Zãcario. S. D.

QVid tibi re ſpõdeã: haud ſcio: Nec auſim efferre: ſiqd ẽt ſciã. In ſcylleo æſtu nauigãus. niſi deꝰ aliqs opportũe reſtauerit: ultimũ naufragiũ patiemur. Vale ex Medi. v. Kal. auguſtas. Mccccxlviii.

Franciſcus philelphus Bornio ſalæ iureconſulto. S. D.

FViſti tu in me ſemp & liberalis & comis: nulliſq́ nũq̃ liberalitatis officiũ & cõitatis prætermiſiſti. Eundẽ quoq́ in hũc iſtũ te fore exiſtimo: cui meas ad te litteras dedi. ẽ. n. & homo pulchre: doctus ac diſertus & uir pditus elegãtiſſimis moribꝰ. Quapropter officii tui fuerit id pſtare: ne quã ſpem ab me habet de te receptã: eam falſam extitiſſe itelligat. Vale. ex Mediolão. v. cal. auguſtas. Mccccxxxviiii.

Franciſcus Philelphus Ioanni Auriſpæ. S. D.

QVid ſuperbiæ me accuſas: q̃d tibi reſpõdeã nihil: quaſi ea ſint tẽpora: ut cuiq̃ liceat loq: q̃d ſentit Itaq́ malo abs te ſuperbiæ accuſari q̃ ſtultitiæ. Nõ ſum. n. uſq́ adeo obtuſioribus: ſenſibꝰ: ut q̃d me aut deceat: non intelligã: te igitur rogo: æquo aio feras ſilentiũ meũ. Nam cum licuerit: te obtundam prolixitate orationis. Vale. ex Mediolano pridie Kal. auguſtas. Mccccxlviiii.

Franciſcus philelphus Angelo acciolo equiti aurato. S. D.

NIhil cogo in hãc diẽ uideo abs te cõfectũ: q̃ mihi tũ corã antea. tũ poſtea per litteras tam liberaliter recepiſti. Ac non poſſum ſane non admodũ mirari: q̃d ne reſpondes tu quidem: ni fortaſſe uelis me tuũ interptari ſilentiũ: quod nihil mihi receperis neq́ hic præſens: nec poſtea ſcribẽs ſed q̃d uerba nc̃ tã feceris: q̃ dederis id ſi ita eſt: utar illo Terẽtiano: par pari refero. Vale. ex Mediolão iii. nonas auguſtas. Mccccxlix.

Franciſcus Philelphus Petro medici Coſmi filio. S. P. D.

PRæcipuũ tuũ in me amorẽ & expertus ſæpe ſũ præſens: & audiui abſens. Faciſq́ ac feciſti ſemp pro off cio grauiſſimi diſcipuli & uiri optimi: Nam de tua erga me uolũtate cum ab aliis pmultis tũ ex Angelo acciolo ſplẽdidiſſimo eqte aurato: & ueſtræ familiæ ſtudioſiſſimo egregie accepi: Reliquũ. ẽ: ut Achillis: qnod fabulãt: iaculo utamini in ſecũdo ictu. Quod ſit factũ cognoro: haud patiar ulla me beneficii iuriſq́ magnitudie ſupatũ iri. Vale. ex Mediolão. iii. nonas augu. Mccccxlix.

Franciſcus philelphus Lampugnino birago. S. D.

LAudo bonitatẽ ingenii tui: q̃ ætate iãdudũ ingraueſcẽs: des operã græcæ litaturæ iſtis diſſimilli mus q̃ litteratiſſimi haberi uolũt. græcis litteris ignoratis oio at ſua ſe plurimũ opinionẽ fallũt Nemo. n. mea ſnĩa latinus ſit optius: ubi græca prius eruditiõe careat. Prudẽter igit tibi cõſului ſti. Quare q̃cq̃d a me poſtulasti: id totũ in tua eẽ poteſtate poſitũ exiſtimato. Nã & libris tibi & doctrina nunq̃ ſum defuturus. Vale. ex ædibus noſtris Mediolani nonis auguſtis. Mccccxxxxviiii.

Franciſcus philelphus Aloyſio crotto. S. P. D.

HIeronymi q̃s petieris Auguſtiniq́ epiſtolas ad te dedi cõmodo. Quare ubi eas pro tua uolũtate lectitaueris. cura ad me redeãt. Quod autẽ queris quid de utroq́ ſentiam. & quo ad doctrinã: & quo ad eloquẽtiã breuiter accipe oium primũ de rebus diuinis nõ ẽ meũ iudicare: ſed eccleſiaſticæ dignitatis auctoritatiſq́. Cæterũ puto utrũq́ uero pulcherrieq́ diuinarũ rerũ oium ſciẽtiã tenuiſſe Sed quo ad reliqua ois partes philoſophiæ Auguſtinus unus ẽ lõge tũ acutior & peritor: tum etiã ſubtillior. Dialecticus Auguſtinus fuit egregius & idem phyſicus atq́ mathematicus. Huic Iheronymus plurimum pſtitit dicẽdi elegantia potius q̃ doctrina: id q̃d ex utriuſq́ orõne licet intueri. Græcã litteraturam Ieronymus perpulchre calluit. Auguſtinus minus pfecte. Ille hebraice quoq́ habet eruditus: & Auguſtinꝰ illius linguæ ignarus oio. Vita horridus Ieronymus: Auguſtinus autẽ mitis. Quod ſi ex iis duobus unus effici potuiſſet: nihil natura abſolutius ædidiſſet. Vale. ex ædibus noſtris Mediolani. Mccccxxxxviiii.

Franciſci philalphi Epiſtolarum Liber ſeptimus.

Franciſcus philelphus Senatui & populo florentino. S. P. D.

CVm inclitæ ueſtræ & excellẽtiſſimæ republicæ principes Florentini egregiã illam ac ſingularem beneficentiam: qua cum iſtic aderam a uobis pulcherrime ſum ornatus non minus ſuaui q̃ aſſidua recordatione mecum repeto: nihil eſt: quod malle me debere intelligam. q̃ & oibus in rebus & apud oẽs mortales id pro uirili parte præſtare: ut gratitudinem animi mei certo aliquo argumento recognoſcatis. Quare cum alias ſemper: tum maxime hoc tempore quid pro ueſtri nominis amplitudine ſummoq́ ſplendore mihi ſtudendum cenſerim. ubi breui oratione oſtendero: facile iudicabitis beneficiorũ in me ueſtrorum memoriam nulla neq́ temporum longitudine. nec fortunæ uarietate apud animum meum interiiſſe. Quibus enim in rebus cumulatiores ſim uobis gratias relaturus: q̃ ſi ad ſplendidiſſimũ laudis munus: duos uos ad decus & gloriam natos cohortari prexero: præcipuã in me quadã ſi nõ pru

dentiã:fidẽ tamẽ & pietatẽ ĩueamini.Nemini qbus ſex ãnis pulcherrime apd̃ uos ageretũ:nullius rei magi
populũ florẽtinũ:q̃ dignitatis rõnẽ habere ſolitũ.qre cũ uel de pace:uel de bello ageret:tũ cõſilia oia:tũ de
creta ad dignitatẽ ſemp referebãt.q pfecto bñ moratæ reip.mos mihi iure laudandus uideri debet. Nihil
eni nec utile ĩ uita nec iucũdũ cẽſendũ eſt:quod honeſtate uacet.Oia quæ aut corporis:aut fortunæ dũcũt
cõmoda &:fragilia ſunt planeq̃ inania ubi minus ad decus relata fuerint.Itaq̃ ut ois uirtus fructifera eſt &
uoluptatis plena:ita nihil in bonis aut expetẽdis ponẽdũ:ẽ qd̃ a uera laude diſcedat. Quo fit.ut ſi uos lau
dis qd̃ eximiæ uirtuti debet:ſtudioſi in primis uniuerſæ Italiæ paci tranquillitatiq̃ cõſuleris:& pro cõſuetu
dine uſa facturi ſitis & ornatiſſimũ ĩmortalitatis nomẽ aſſecuturi. Quo tpe uobis ẽ renũciatũ de obito phi
lippi Mariæ angli:q fuit unus omniũ pfecto q̃diu uixit:nr̃æ ætatis principũ atq̃ regũ fortiſſim⁹ atq̃ ſapiẽ
tiſſimus qdã uir:Haud dubito quin animũ oẽm a rerũ bellicarũ ſtudiis ad pacis otiũ conuerteritis:Nã & ue
ſtro ingenio mites eſtis atq̃ perhumani:& ueſtræ Florentiſſimæ reipublicæ nõ belli.ſed pacis artes cõduce
re cõſueuerũt.Nec.n.unq̃ bella ſuſcipitis bellãdi cupiditate:ſed ut pacate poſſitis cũ dignitate uiuere:nec ẽt cũ
primũ ille optimo principi bellũ intuliſtis:alia uos ratio ulla mouit q̃ huiuſmodi honeſtæ pacis cõſiliũ. Cũ
enim quo illius conatus tẽderẽt neſcitetis:& Immola atq̃ Forũliuiũ & flominiis capitæ urbes haud iniuria
uobis ſuſpitionẽ eius animi nõ mediocrẽ afferrent:quando ille tamẽ nihil alienũ appeteret:ſed parti eccle
ſiæ romanæ quã Braciũs ingẽti aio uir munitiſſimo firmiſſimoq̃ exercitu nitebat opprimere :parti rebus
ſuis cõſulere cupiẽs:qppe qui uereret hõ prudẽtiſſimus bracii incrementa in perniciẽ ſuã & exitium ema
natura:quã ipſam ſuſpitionẽ princeps callidiſſimus Nicõlaus æſtẽſis admodũ cõfirmarat:his ratiõibus mo
tus philippus in Flaminiã miſerat uires ſuas:tum ultro uos:ut eſtis uni omniũ cautiſſimi nulla ne minima
quidẽ iniuria laceſſiti:armis obuiã ire agreſſi eius cõſiliis:quæ rebus ueſtris detrimentoſa fore exiſtimaba
tis:diuturni.maximi calamitoſiſſimi belli fuiſtis auctores.Qua quidẽ in re.nõ mõ accuſandi nõ eſtis: ſed to
lerãdi potius:Nã cũ quid ille aio uerſaret.uos lateret:uideretiſq̃ urbes finitimas in illius poteſtatẽ actas nec
eſſetis obliti q̃ ancipiti & piculoſiſſimo bello cũ eius patre Ioanne Galeazio clariſſimo & potẽtiſſimo prin
cipe dimicauiſſetis:prudẽtiæ ueſtræ munus eẽ duxiſtis prius occurrere.eiuſmodi conatibus:q̃ pati:ut ma
gis in dies:magiſq̃ inualeſceret. Quanto autẽ in diſcrimine utriq̃ uerſata deinde res fuerit : uniuerſa ñ mõ
nouit:ſed ẽt ſenſit Italia.at ubi maximus & optimus ille dux naturæ uel intẽpeſtiue cõceſſit:ac uiri medio
lanẽſes ut ſunt excelſo atq̃ inuicto aio:in libertatẽ ſe uẽdicarũt:cõtinuo declaraſtis: & id quidẽ certiſſimis
argumẽtis nihil eſſe uobis & ueſtra & italiæ pace neq̃ optacius nec iucũdius. Nullo.n.pacto fieri poteſt : ut
ſi quã præpotentem Italiæ aut urbẽ:aut regionem belli fulmẽ inuaſerit:quieto ipſi animo eẽ poſſitis. Itaq̃
pacis & tranquillitatis bono:quod ſplendidiſſima hæc potentiſſimaq̃ reſpublica maxime omnium affecta
bat:omni opera & induſtria ſtuduiſtis: & ita ſtuduiſtis: ut quantũ in uobis fuit : nullæ diuturni ardentiſſi
miq̃ belli ſcintillæ relinqueretẽ. Cumq̃ diuino ẽt cõſilio quodã fieri uideretur:ut qui honeſtã pacem minus
admitterent : duriſſimis euentis pugnæ perſæpe affligerentur.iam eo loci deducta res erat:ut non minus q̃
Mediolanenſes cæteri quoq̃ pacẽ expeterent.Quod cum ſedulo fieret:ac iam ppediẽ tempeſtas ois pcel
laq̃ bellorum turbidinẽ omnem amiſſura uimq̃ putaret:ecce repente infœlici neſcio quo ſyderæ iopinati
quidẽ turbulentiſſimiq̃ fluctus inſurrexere:Franciſcus enim Sphortia magno & elato aio uir atq̃ rerũ bel
licarum gloria cunctis noſtræ tẽpeſtatis ducibus lõgiſſime antecelẽs a Mediolanẽſibus.quorũ copiis exerci
tibuſq̃ præerat:ſeſe abduxit:& ita fato neſcio quo abalienauit aium:ut q̃:i hoſtes cõuenerat in,hoies amiciſ
ſimos & optime de ſe meritos infeſta arma cõuertit:Nec me ſane dubitatio ulla tenet tãtũ illũ : & tãta laude
uirũ nõ tã libidine dominãdi:q̃ nõnullos ſæpe trãſuerſos agit:q̃ hoiũ; quorũdã minime ſibi amicorũ iductu
a priſtino iſtituto ĩ huiuſmodi ſuſpitionẽ icidiſſe. Putat.n.Mediolanẽſes cũ uenetis aduerſus ſe machiatos
iſidias. Sic igit ſuauiſſimũ italicæ pacis ociũ tãdiu multũq̃ deſideratũ:quo tpe poſtliminiũ feciſſe credebat
mox deteriore cõditiõe tãq̃ ſedib⁹ ſuis extruſũ duriſſimis bellorũ cathenis pmit.huic ãt tãtæ & tã acerbæ re
rũ difficultati qbus mihi remediis õccurri poſſe uideat:paucis dicã.qd' Frãciſcus Sphortia aduerſus hãc p
ualidã ampliſſimãq̃ rẽp.aut ſperare poſſit:aut deſperare.nemo eo melius nouit.quid rurſus mediolanẽſes
de illius cõatibus aut metuẽdũ ſit:aut audẽdũ:neſcii certe nõ ſũt. Ad hæc ea utroſq̃ prudẽtia eẽ puto:ut ne
q̃ uelint:qd̃ nequeãt cõſeq:nec qd̃ q̃ant:nolint. Sed ais pturbatis recte iudicare nũq̃ licet. Nã uel cupidita
te:uel ægritudine ita diſtrahũt iterdũ ut ſui cõpotes eẽ nõ poſſint. Qui ẽt tãtæ q̃nq̃ puicaciæ ſeſe mortales
obnoxios faciũt:ut ſciẽtes uidẽteſq̃ pcipites ruere:q̃ ad ſanitatẽ redire malint Pluſq̃ ualet quãdoq̃ amicorũ
apta & ipſi pmotiõi acõmodata prudẽſq̃ ſuaſio:q̃ fortiores ullæ firmioreſq̃ rõnes:q̃ ſe itẽpeſtiuas obtulerit
Itaq̃ unos oium uos aptiſſimos iudicaui principes florẽtini:q tãtã hãc:& tã illuſtrẽ:pclarãq̃ puinciã pu ſa
in utrũq̃ & Mediolanẽſẽ populũ & Frãciſcũ Sphortiã ſingulari beniuolẽtia ſuſcipetis.Ea.n.ẽ. ſapiẽtia : eo
rerũ hũanarũ uſu:ea peritia:ut nihil olo ſi mõ ad ſuadẽdũ ſed ne ad pſuadẽdũ qdẽ uos qat pterire: qd̃ mor
tales reliq oẽs norint. Quare & hortãdo:& monẽdo:ac ẽt ſi uſui fuerit:accuſãdo:orãdoue facile apd̃ hoies
amitiſſimos:toia q̃ uoletis:cõſeqmini.Nã cũ utriq̃ ſint exiſtimaturi uos ut amice & prudẽter:ita ẽt fidelit at
q̃ p offõ rebus ſuis cõſulere:facile ſint ĩ ur̃am ſniam ituri. Qd̃ etſi uobis facillimũ factũ futurũ eſt tñ ſi diffi
cillimũ quoq̃ laborioſiſſimũq̃ foret:ur̃i mũeris ac laudis ducere debet qcqd hõeſtũ ſit:a uobis curari opor
tere.Nã cũ ad uirtutẽ nati oẽs ſimus:nihil poſſumus ſine rephẽſiõe omittere:qd̃ decus aliqd̃ p ſe ferat.qd
ãt pulchrius:qd laudabilius:qd ĩmortalitate dignus q̃ inimicitias tollere:q̃ benefacere : q̃ iniuriã ppulſare:
Nõne ſatis uiri boni laceſſunt iniuria.cũ iferũt cuiq̃ iniuria uel ignoto:Hõ.n.hois cã natus ẽ.Nec ille hũa
nus ducẽd⁹ ẽ:q hũanitatis officiũ neglexerit.Quod ſi grãz iter hoies uobis amãtiſſimos recõciliabitis :quã
tã ẽt uniuerſæ italiæ grãm ſitis.nõ obſcur ex pſẽtibus icõmodis cõlectare uobis licet. Quot.n.circũq̃ ſtre

nui & pecũioſiſſimi uiri:q ſubſtãtias ſuas aut ĩ mercatura.aut in uectigallib⁹ hẽrẽt occupatas:ob hãc bellorũ
calamitatẽ decoxerũt! Nec id in Italia ſolũ:ſed per oẽm fere Europã! Nã cũ propter bellorũ aut periculum
aut metũ:& non nunq̃ ẽt detrimentum rñderi conuentis nequeat:neceſſario f.des apud mercatores: apud
mẽſarios:apud publicãos concidit:id quod nõ ſolũ calamitatẽ multis:ſed ignominiã quoq̃ affert latinis oi
bus. Si quis enim uir latini nominis qui uel in Gallis:uel in Germanis:uel in Gotthalanis mercaturam mẽ
ſariamue exercet:uel aliud quicq̃ quod ad rem pecuniariã ptineat:apud exteras nationes agit:coactus tur
bationũ Italicarum difficultate:fidẽ ad cõſtitutũ tpˢ qbus debeat:pſtare nequiuerit:unius aut paucorũ culpa
uniuerſo latinorũ nomini aſcribit.Neq̃.n.pauci ſunt homines Itali qui ad Britannos & Gades uſq̃ & p uni
uerſum prope terrarũ orbẽ diuerſis in negociis pecunias tũ ſuas:tum alienas habent implicatas:quas ubi ex
plicare pptet haſce calamitates facultas nõ erit decoquãt:neceſſe eſt. Quæ certe res nõ decoctoribus mõ:
ſed locupletiſſimus quoq̃ & illuſtribus Italiæ ciuitatib⁹ nõ mediocre detrimẽtũ atq̃ dedec⁹ allatura eſt. Nec
enim unius urbis ciues magna ulla rei pecuniariæ iactura affici poſſunt quo minus reliquæ ẽt clariſſime Ita
liæ ciuitates eodẽ premãtur incõmodo:cũ inter ſeſe inuicẽ & cõtrahunt & mercãtur. Huic aũt tali tãtoq̃ de
trimẽto atq̃ turpiſſimæ famæ notæ aliud remedii nihil afferri poſſe intelligo:q̃ ſi dederitis opam:ut uiri:uo
bis amiciſſimi mutua inter ſe odia armaq̃ deponãt:malli:tq̃ æquo & bono q̃ cupiditatis facib⁹ parere. Quis
.n.audeat in Italia ullas bellorũ flãmas excitare:ubi primariæ ãpliſſimeq̃ urbes & unus Frãciſcus.Sphortia
tãtus & tãta pbitate princeps iuicẽ cõſenſerit! Nã neq̃ fugere uos p õt:quãto in piculo tota nutet Italia. Vi
detis:q̃ gentes in ea conſederint ob inteſtina inter nos odia:q̃ tanq̃ ex aliqua ſpecula nr̃as diſcordias obſer
uantes nihil aliud expectant:molliunt:agunt:q̃ ubi laſſos & pecuniis exauſtos aiaduerterint:iopinatos nos
opprimãt. Quapropter ut ueteri ueſtro inſtituto:q dignitatẽ & gloriã maxime omniũ adamatis:ut cõmu
ni utilitati:ut toti⁹ Italiæ otio ac tranquillitati pſpiciatis:hãc talẽ & tantã rẽ principes florẽtini diuino ductu
auſpiciiſq̃ ſuſcipite. Legatos ueſtros ingẽti uirtute & prudentia uiros tũ ad Mediolanẽſes:tũ ad Franciſcũ
Sphortiã mittite:q utroſq̃ ita ſuis aptiſq̃ rõnibus nõ ſolũ hortent ac rogẽt:uerũ ẽt ſi opus fuerit p iure mu
tuæ beniuolẽtiæ uel moneãt:uel icuſent:ut q̃primũ oi aiorũ relicta cõtẽtiõe ĩ mutuã priſtinãq̃ grãm redeãt:
ne cũ peruicatius inuicẽ demicãt:& ipi pditũ eant:& Italiæ uniuerſæ naufragiũ parẽt. Nã quãtũ uos quoq̃
religionis chriſtianæ ratio ad hoc tam illuſtræ tamq̃ ſalubre cõſiliũ excitare & inflãmare debeat: qd attinet
dicere! Videtis.n.iã aduẽtare ſacratiſſimos anni Iobilei dies:quẽ ab ipa uſq̃ tũ abrahæ tũ Moſei tẽpeſtate fi
gura.diuina quadã mẽteq̃ cõſtitutũ:Chriſtus optimus maximus redẽptor nr̃ cũ ex hac uita in cælum aſcen
deret:idulgẽtiarũ largitate diſpẽſandũ reliquit miniſtris ſuis ĩ primiſq̃ Romanæ eccleſiæ ſummo pontifici.
Qua ex re ſi nulla ẽt utilitas eſſet emanatura:oĩ tñ cura atq̃ labore ſtudendũ foret:ne tãtæ religiõis uenera
tioni cõmuniq̃ lætitiæ iniuria ulla fieret. Quãta uero cũ ad Italos ois tũ uel maxime ad uniuerſos ciuis ue
ueſtros ſint ex huiuſmodi celebritate puẽtura emolumẽta:debetis ex ſupiorib⁹ tẽporibus mẽiniſſe. Itaq̃
ueſtri officii & ſapientiæ eẽ puto id:quantũ in uobis fuerit præſtare:ne tot illi & tã locupletes atq̃ opulẽti po
puli tranſalpini ab Italiæ acceſſu ob hũc bellorũ turbinẽ prohibeant. Vale. Ex Mediolão. idibus Auguſtis
a natali Chriſtiano anno Mccccxlix

¶ Frãciſcus philelphus Petro thomaſio philo.ac medico. S.D.

NEq̃ hic eſſe licet ſine piculo:nec alio ire pmittit. Itaq̃ lupũ teneo auribus. Cõſiliũ tamen tuũ nõ
modo laudo:ſed etiam pbo. Sed quid agam quãdo hæc ſunt tempora: Deus bene uertat. Vale.
Ex Mediolano. Kalendas Septembres. Mccccxxxxviiii.

¶ Franciſcus philelphus Ioannocio Manetto. S.D.

TE ſemp oĩbus in rebus exptus ſũ amiciſſimũ: Si qua unq̃ ĩ re tua mihi opa opus fuit:nũc ẽ maxiẽ
Galeazius chremẽſis tibi corã exponet :qd abs te uelit:quẽ nolis fruſtra ad te miſſũ:tã peto abſte
uæhemẽter ut uæhemẽtius petere nihil poſſim. Vale. ex Mediolão pridie idus nouẽbres. Mcccc
xxxx.

¶ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S.D.

QVi tibi reddidit meas litteras:tãta mecũ beniuolẽtia iũctus ẽ:ut maiore nemo eẽ poſſit. Quicqd
is tibi noie meo dixerit:id ita exiſtimato ac ſi a me ipo audires. Vale. ex Mediolão:pridie idus no
uembres. Mccccxxxx.

¶ Frãciſcus philelphus Nicolao uarroni. S.D.

HAec negotia qbus fluctibus agitentur:neſcio te nõ latere:Quid autem mihi boni priuati ſpan
dum ſit in tanta rerũ oium calamitate:& ipſe intelligo:& tu potes aiaduertere. Itaq̃ ſi qd hẽs con
ſilii :id ut doceas:rogo:nam mihi uix ullum relictum eſt:preſertim cum hinc abeundi facultas
non detur. Vale. ex Mediolano. xii. Kalendas octobres. Mccccxxxxix.

¶ Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S.D.

VIx narrari q̃at:q̃tis ĩ malis tota hæc ciuitas fluctuat. Nec reliquũ ẽ:qd̃ expectet pter ultimũ nau
fragiũ:id qd̃ lõge abeſſe ñ põt. Bacchat in oia mucro. Nec hũanis nec diuinis parcit reb⁹:ſcrip
ſiſſẽ tibi pluribus:ſed neſcio:q̃ hæc recte ſũt lr̃is cõmiſſa. Tu ſi qd mihi cõſilii potes afferre exco
gita:nã mihi nullũ ẽ relictũ ĩ tãta ipũitatis licẽtia Va.

¶ Frã. phi. petro tho. phõ ac me. S.D.

QVod rẽ meã oẽm Venetorũ legato leõardo uenerio clariſſimo uiro cõmẽdaueris gaudeo:tibiq̃
ago grãs. Valet.n.is apd̃ hoſce ciues & auctoritate:& grã plurimũ:q̃q̃ futurũ puto :ut mihi pdeſ
ſe nõ admodũ poſſit:ita ſũt oia iã debilitata & pdita paſſim atq̃ cateruatim moriũt inedia. Mihi
uero ſi qd ẽtiã pecuniolæ alicũde abradi poſſẽt:tñ nõ eſt unũ ſatis panis parari q̃at. Qui mihi ob i
uidiã nocere moliũt me ſphortianũ eẽ inſimulãt:q̃re in diſtributione panis qui uicatim emẽdus ſingularis
dat:negat plærũq̃ mihi tãq̃ hoſtis ſtudioſo. Itaq̃ neq̃ hic eẽ ſine ultæ piculo ulla poſſũ arte: & abeundi po
teſtas ois ſublata eſt. Neſcio q̃tum mihi pdeſſe poterit Leonardus in tãta tẽporũ malignitate. Meluſcule ta

men mihi ſperádũ uideo:q3 hoie uiro cariſſimus factus ſum:q̃q̃ etiã ipſe(ut mea fert opio)nõ hic ẽ ſine pic
loſita ſunt oia tẽpeſtatũ pcellarũq3 pleniſſima. Vale. ex Mediolano Kalendas decẽbribus. Mccccxxxviiii.

¶ Franciſcus philelph⁹ Antonio metello. S.D.

Tinã mihi liceret te uidere tecũq3 loq corã: aut.n.me tu.i tuã: aut ego te i ſniã meã agerẽ. Illud
ãt hortari te ac mõere nõ dubito cũ oi in re tũ ẽt nõ minus in loq̃ndo moderationẽ ſeruãdã eſſe.
Verbũ allatũ fingit Homerus quoniã & emittat celeriter & nõ facile reuocari emiſſum q̃at. Pru
dẽs es. Quid hæc ſibi uelit oſo: nõ ignoras: Hic indies oia hẽnt miſerabilius. Quod petis curabo
diligẽtiſſime. Vale. ex Mediolano pridie idus decẽbres.

¶ Francis. Philelphus Blaſio axeretẽſi. S.D.

Enirẽ ad te quottidie: niſi me id facere phiberet gladiorũ metus: q̃bus aſſidue uideo urbẽ uniuer
ſam corruſcari. Nã in armorũ fragore: ut ſcis: uerba legũ exaudiri nõ ſolẽt. Itaq3 patere obſecro
me tãtiſp habere ſalutis meæ rõnẽ: donec aliquãde lætior dies illuxerit. Vale Mediolani. ex ædibus
noſtris Kalendas ianuarias. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus Franciſco barbaro. S.D.

Onſiliũ tuũ facio certe plurimi: tũ q ẽ prudẽtiſſimũ tũ q beniuolẽtiſſimũ tuũ erga me animũ p
ſe fert. Quid aũt agẽdũ mihi ſtatuerim: ex iſto corã accipies: qui tibi reddit meas lr̃as. Tu interim
cura oia diligẽter: Nã q̃tũ erit in me oio obſequar uolũtati tuæ. Vale. ex Mediolão. iii. id⁹ ianua
rias. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus ioanni Amideo iureconſulto. S.D.

Vus ille familiaris quotidie me obtũdit. Rogo te des opã: ne mecũ uaticinet: nã(ut ait ille)apd
poetã: dauus ſum nõ ædipus. Habeat ſibi ſapiẽtiã ſuã. nã hoc tpe nihil ẽ oium minus: qd ueli: q̃
uaticinari: Deus nouit: qd futurũ ſit illud mihi uatici niſi ẽ certiſſimũ: Petrũ cãdidũ ſep inuigilare
ut mihi incõmodet: cuius iſidioſa malignitate ne incautus opprimar: tuũ fuerit puidere. Noſti
eni gẽtũ: noſti flagitiũ facinoroſiſſime hois. Vale. Medi. ex ædib⁹ noſtris pridie nonas fabruarias. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus Blaſio exeretenſi Mediolanenſium prætori. S.D.

Erſ ari uideo arma undiq3. qd tãtus tumultus ſibi uelit: nõdũ ſatis intelligo. Tu ſi qd hẽs qd me
oporteat: fac ut q̃primũ intelligã: Nã aius pſagit neſcio qd. Deus bene uertat. Ego me interea do
mi cõtineo. Vale: ex ædibus nr̃is Medio. v. kal. martias. Mccccl.

¶ Frã. phi. Nico. cebæ. S.D.

Vlla nr̃a rõ nulli hũani3 cõatus: nullæ terrenæ uires celæſti q̃unt aduerſari ipſo: ſiue id fatũ: ſiue
neceſſitatẽ: ſeu aliud qcq̃: qd ſupra nos ſit: appellari oporteat: nr̃a ſane iferiora hæc oia uana ſũt
nulliuſq3 momẽti: ubi min⁹ diuino adminiculo auxilioq3 nitãt. Cũ primũ diuin⁹ ille princeps
Philipp⁹ maria anglus uitã deſeruiſſet: ceperũt mediolanẽſes hi ciues cõtẽpto p oẽm cõtumeliã
ac ludibriũ pricipis unius impio adamare amplectiq3 libertatẽ: Cui cõſtituẽdæ initia ſecũda ſane fortuna
tiſſimaq3 fuere: Nã horũ optatis Venetos aduerſantis tribus deinceps cladibus affecere: Placẽtia primo: q̃ ſe
ultro illis tradiderat: ui capta ac direpta: dein claſſe eorũ maxia & oibus rebus ornata apd Caſalẽ cognomẽ
to maiorẽ ſupata & capta magnaq3 ex pte i pado & tormẽtis & igni pdita: ad poſtremũ eodẽ ãno maximis
eorũ copiis & firmiſſimis ad Carauagiũ fuſis fugatiſq3 in tãta & militũ & ducũ ac principũ captiuitate & pda
ut de ipſo ẽt Venetorũ impio actũ uideret. ni mediolanẽſes ipi deſipe uoluiſſent cũ a Frãciſco .n. ſphortia:
quẽ unũ ſuis exercitibus pfecerãt: ſibi metuiſſẽt: ne is pter Blãcã mariã philippi filiã regnũ ſoceri tãq̃ here
ditario uxoris iure foret poſt tãtã uictoriã occupaturus: cœperũt de pace clã tractare uenetis p Hẽricũ quẽ
dã panicarolã: q patriã mediolanẽſis mercaturã uenetiis exercebat. Veneti ut uiri ſunt prudẽtiſſimi: tãetſi: q̃
pponerẽt nõ detractabãt: tamẽ cõſultata re diligẽtius: cũ Frãciſco Sphor. maluerũt: q̃ cũ mediolanẽſi repu
agẽda cõtrahere. Nã ẽt is certior factus cũ de huiuſmodi occultis cõſiliis: tũ de aio mediolanẽſiu3 erga ſeſe
cõuẽit cũ uenetis hõeſtis q̃buſdã cõditiõibus: ut tãdiu ſibi auxilio eẽnt & milite & re pecũiaria: quoad ei⁹ ur
bis cõditiõe potiret. Id.n. Veneti ſuo ipſo tutius fore duxere: q̃ pati urbẽ potẽtiſſimã eãdẽq3 iſolẽtẽ i pxia
regione excreſcere altius pſerti cũ itelligerẽt unũ Frãciſcũ Sphor. mediolanẽſibus oibus icredibili eẽ odio
q̃b⁹ rebus ita cõſtitutis ac firmatis miſſus ẽ a Frãciſco Bñdictus Nurſin⁹: q nõ mõ erat egregi⁹ medic⁹. uerũ
ẽt uir prudẽs ac diſert⁹. Is cũ prio multa de mediolanẽſib⁹ noie ſui pricipis i cõtiõe publica q̃ſtus ẽ tãdẽ in
eã ſẽtẽtiã porauit: ut oſtẽderet & lege & æquo & bono urbis h⁹ ipiũ oẽmq3 eã ditionẽ: quã philippus poſſi
deret: ad uxorẽ blãcã Mariã ad ipmq3 frãciſcũ: quẽ phili. adoptaſſet ptinere: & ita ea q̃q3 repetere. Cui cũ ni
hil p poſtulatis reſpõſũ eẽt: ad Frã. rediit re infecta: & ita magnũ piculoſũq3 bellũ a uenetis i mediolanẽſes
cõuerſũ ẽ quot ide difficultates malaq3 emerſerit: plixũ ẽ difficillimumq3 narratu. oẽs & urbes: & oppida &
mũicipia & caſtella breui ad Frã. defecere. ager medio. ſer ois ferro igniq3 uaſtat⁹ pter urbis ſuburbia teneba
tur nihil: ad poſtremũ exhauſta æraria oia. rei frumẽtariæ i urbe nihil: extriſecus iportari nihil poterat pp ho
ſtiũ copias: q̃ ad ipſas uſq3 portas oẽm aditũ phibebãt. nobilitas ois ab urbe aberat: alii alio cõfugiẽtes prãs
ois ad plebẽ rdacta eſt ſi qui fuerãt aio ſeniore: qui fuerunt admodum pauci: ii obtruncati omnes: cum eo
difficultatis redactares foret ut paſſi fame cõfecti ciues iter ãbulãdũ caderẽt qñ qdẽ neq3 canes neq3 ulla im
mõda aialia eſui reliq̃ iã eẽnt: ob idq3 diutius dedirio ad frã. differri ñ poſſet. Veneti cũ Mediolanẽſib⁹ ſocie
tate inita & auxiliaris copias ex agro mediolanẽſi trãs abduã ire iubẽt: & oi pecũiarũ ope Frãc. deſtituũt pau
loq3 poſt p paſcalẽ mallipiũ eidẽ nũciãt: ut ab oi ui atq3 iniuria i mediolanẽſes abſtineat. id ſi facere recuſa
ret bello idicto p bono æquoq3 & p cõi Italiæ pace ac trãq̃llitate. Quã aiorũ mutationẽ cũ Frãc. ægre & p
moleſte ferret: pmulta fruſtra q̃reret: ac pficeret nihil: ad ſuſtinẽdũ uenetorũ bellũ iuxta atq3 ad iferẽdũ me
diolanẽſib⁹ accingit. Cæterũ cũ rẽ negligẽti⁹ ueneti gerũt: utpote q ſperarẽt fortaſſe mediolanẽſẽ populũ
extrema coactũ iedia eis urbẽ dediturũ: i eã eẽ tãdẽ aliqñ uẽtũ neceſſitatẽ: ut nocturno tumultu facto i tur
bulẽta ſeditõe nulloq3 hoiu3 cõſilio frãciſcus ſphortia: q apd uicũmercatũ ſe cũ octo cohortib⁹ i ſũmis rerũ

oiu3 difficultatib⁹ cõtinebat. ſpõte i urbe a pplõ ipſo accerſeret. ex q̃b⁹ qdẽ reb⁹ mãifeſto colligi põt iferiora
nr̃a hæc oia nullo nr̃o cõſilio: ſed occultiore ui q̃dã adminiſtrari. hæc ãt geſta ſũt noctu: q̃nto cal. martias:
c⁹ pxio die frãciſc⁹ ſphortia i urbẽ except⁹ ẽ. Vale ubi ubi es. nã ubi eſſes ignorabamus. Ex Mediolano. iiii.
Kalandas Martias. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S.D.

Eonardus iuſtinianus uir clariſſimus pr̃ tuus nõ pſẽtẽ ſolũ: ſed futurã ẽt gloriã eãq3 imortalẽ aio
meditatus: te: in quo ipſe uicturus eẽt: & pecunia mũiuit: & diſciplinis: q̃rũ altera pſentibus uitæ
neceſſitatib⁹ p dignitate ſubuẽires: q̃rũ ad tua: uel amicorũ: uel reip. itereſſet: altera mortu⁹ quo
q3 uiuere poſſes in uiuis. Rẽ pecũiariã tibi maxie curæ eẽt: & certa & una oiu3 uoce mihi aſſidue
nũciat: atq3 iſtud qdẽ prudẽtiæ ẽ. Quod aũt ſapiẽtiæ munus ducũt: id q̃q̃ tenes egregie: quottidie tñ neq̃q̃
colis. Quid.n. aliud debeo cõiectare: cũ totiẽs meis lr̃is inuitatus nihil reſpõdes. Quare ſi uel paternæ & in
ſtitutionis & gloriæ: uel tui ipſius non es oblitus: ſcribe aliquid: ut quem in cute uiderim: intus quoq3 ma
gis magiſq3 perſpiciam. Vale. ex Mediolano pridie Kalendas ianuarias. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus ſcribis ducalibus. S.P.D.

Vod ſcire ex me petitis: q auctor ſcribi debeat: breui accipite: cũ alii nõnulli litte ratiſſimi uiri: tũ
priſcianus grãmaticus locupletiſſimus teſtis ẽ eũdẽ eẽ apd nos auctorẽ: q græce dicat αὐθέντης
anthetes. hinc arbitrati ſũt aliq minores in hoc noie. c. lr̃am ante. t. in eadẽ ſyllaba utrãq3 muta3
addi nõ oportere: cũ neq3 apud græcos αὐθέντης anthetes eã recipiat. At ego idẽ ſignificare
auctor qd αὐθέντης facile cõcedo: ſed ab augeo id nomẽ deductũ puto: Sicq3 qm̃ a ſupino auctu formet p
.ct. eẽ ſcribẽdũ: & ita a priſcis uidem⁹ obſeruatũ Nã ſi ab αὐθέντης deſcẽderet. c. lr̃a3 auctor nõ reciperet: & t.
aſpiraret. Vale. ex Mediolão Kalẽdas. iuniis. Mccccl.

¶ Frãciſcus philelphus Ambroſio iurecõ. S.D.

Voniã iãpridẽ obduruit meus aius ad eas erũnas oi: q̃s affert icõſtãtia mutabilitaſq3 fortũæ iccir
co æqorẽ in illos me pbeo. q nulla iniuria laceſſiti ſe mihi pſtãt importunos atq3 iſeſtos. Nã ſi in
iurias ſingalas pſeq uelim: mihi potius nocebo: q̃ aliis Nõ oẽs amici ſunt q uidẽt. Qui cõmoda
emolumẽtaq3 ſectãt: tãdiu ſũt amici: quoad utilitatis rõ corã floret. ſi diſcedat utilitas q̃ amicitia
mãere põt. Idẽ poſſit de iis iure dici: q uoluptatẽ ſibi p poſuerũt. Tã diu.n. ſe amicos iculcãt: donec pfruãt
optatis. qd ſi quid triſtius accidat: nuſq̃ ſũt. Nõ igit me pturbãt: q̃ de hois leuitate ſignificaſti: ẽ.n. ſimilis ſui
At ego ſeqr meũ uitæ iſtitutũ. Eqdẽ benefaciã ſemp: iniurias: ſi ppulſare ñ potero: aut cõtẽnã: aut pferã. Va
le. ex Mediolano Calendis iuniis. Mccccl.

¶ Frãciſcus philelphus Mario filio. S.D.

I uim maieſtatẽq3 uirtutis uelimus cõſiderare: neminẽ iuenias: q eã aſſidue ſecutus nocteſq3 dies
q3 cõſecutus unq̃ fuerit. De hoibus inq̃ loquor. nõ de Deo nr̃o Chriſto ieſu: q & Hõ fuit & deus
itaq3 ut hõ is & doluit: & metuit & lætatus e & cõcupiuit: q̃q̃ oia mediocrit. Sed talis pturbatio
nũ mediocritas nõ cadit in Deũ: qui nullo tãgit motu ai. itaq3 nõ abſurde priſci illi phi erudítiſſi
miq3 uiri quotquot uel apud latinos uel apd græcos uirtutis laudibus claruerũt: neminẽ hũerũt: quẽ uirtut
noie uoluerint appellare. Quæ Platonẽ. Quære Ariſtotelẽ. Sume e nr̃is. M. Varronẽ. M. Ciceronẽ. L. An
næũ. Vbi a uirtute queq̃ noiatũ iuẽias. Video quoſdã iuniores & apd nr̃os uirũ uirtuoſũ: & apd græcos αὐ
δρα ἐνάρετον andra enaretõ q modeſtius uir bon⁹ diceret atq3 ἀνὴρ ἀγαθός inepto noie appellat. at ne
in priſca qdẽ & doctiore eccleſia tale uſq̃ nomẽ repias. Q d ſi poetas oratores: hiſtoricos priſcos lectitespſæ
pe boni uiri: at uirtuoſi nomẽ tibi nuſq̃ occurrat. Et ille qdẽ bonus dict⁹ ẽ mea ſnia q ad uirtutẽ adipiſcẽda3
& diu laboret & multũ ἀπὸ τοῦ πόνου apo tu ponu. i. nomẽ ſibi uẽdicãs. huiuſmõi ãt labore qui utat iccir
co uocatũ exiſtimo uirũ bonũ: q in eo nõ uirtus: ſed q̃ſi aliqd uirtutis ſimulacrũ eluceat. Nullo.n. hũano la
bore: nullo ſtudio fieri põt: ut merã uirtutẽ q̃ſq̃ aſſequat. Sed ſatis ſupq3 ſit: ſi q̃s iduſtria & diligẽtia ſua q̃pro
xime ad uirtutẽ acceſſerit. Et qm̃ petis: q̃bus eũ uirtutibus pditũ eẽ oportet: qui ſit bonus & hẽndus & appel
lãdus: qd ſentiã paucis accipe. Duas eẽ reor ai ptes: quarũ altera: quã hẽmus cũ Deo cõem: & rõcinamur & i
telligimus: altera uero: quæ cõis ẽ nobis cũ pecudibus: appetimus atq3 afficimur. itaq3 alia ẽ moralis uirtus:
nã mores ſunt q̃litates ptis illius appetitiuæ: alia rõnalis: itellectualis alia. Rõne igitur m⁹ qd nos aut ſeq opor
teat: aut fugere. Nec ſine rõcinatiõe callidi ac prudẽtis eẽ ullo mõ poſſumus: Quæ uirtus i actiõe poſita cir
ca ea cõſultãda uerſat q̃ nobis utilitatẽ afferãt. Intellectu ãt ad ſciẽtiæ cognitionẽ puenimus: & qd ẽ ſapiæ p
priũ diuinã eẽntiã naturãq3 cõtẽplamur. at moralẽ uirtutẽ eã dicimus cui⁹ forma ẽ rõ. Materia uero cũ ptur
batio: quã ẽt tũ paſſionẽ: tũ affectionẽ uocãt & eãdẽ q̃doq3 morbũ. Et q̃q̃ nemo ẽ uir bon⁹ iudicãdus: niſi idẽ
q̃tũ hũanũ fert igeniũ: totius uirtutis laude cumulatus: q̃s.n. uirtute morali floreat: niſi idẽ gubernet pru dẽ
tiæ ductu ad quẽ morales oẽs uirtutes referunt: & prudẽs eẽ nemo q̃at: niſi ſapiẽs fuerit: nã ois recta actio cõ
tẽplatiõe manat: facit tñ cõſuetudo: ut eũ maximũ uirũ bonũ exiſtimemus: q iuſtiſſimus ſit. Sed qm̃ hãc rem
oẽm in cõmẽtationibus florẽtinis cũ de exilio loq̃remur: diligẽter pſecuti ſumus: nihil eſt q in præſentia ſi
mus plixiores. Verũ te fili Mari mõere hortariq3 nõ deſiſtã: ita nomẽ uirtutis adames: ut eã nullã eẽ putes: q̃
oibus: uel cogitationib⁹ uel actionibus ſuis deũ nõ ſolũ itereſſe: ſed pẽſſe nolit: Nã tũ ſumus iuſtiſſimi: & op
timi cũ Dei opa maxime imitemur. Vale. ex Mediolano Cal. Octobribus. Mccccl.

¶ Franciſcus philelphus Ioãni Armerino iureconſulto. S.D.

Vod ſcribis idẽ opã. ut libros Ariſtotelis tibi comparẽ: aut q de re publica: aut qui de re familiari
nobis pcepta tradũt: faciã & ppediẽ: & diligẽter: modo librariũ nactus ſim: cuius in iis excribẽdis
opa uti poſſim: id qd ſpero nobis minime defuturũ. Laudo aũt pſtãtiã igenii tui ſingularẽq3 uirtu
tẽ: q q̃q̃ es occupatiſſimus: nolis tamen pati earum te rerum expartem dici: quæ ad bene beateq3 uiuendũ p
cipue conducũt. nã ſi ſeſe moderari & iſtituere pulchrum ẽ quod moralis diſciplia facit: quanto ſi pulchrius

& pclarius idē pſtare poſſe cū de domo:tū de ciuitate uniuerſa:cui⁹ fœlicitas oiū fœlicitatē cōplexa ē.accē dit ad rē:ꝙ harū diſciplinaꝝ cognitio eo ē tibi magis neceſſaria:quo legū & iuris ciuilis ſapiētia magis pſtat: Nā qs audeat ſe iurecōſultū pfiteri his ignoratis fōtibus:unū leges oēs iuraq; manarūt. Faciā igr̄ qd iubes & amice & recte Vale. Ex Medio. Kal. octobribus. Mccccl. ℂ Franciſcus philelphus Nicolao cebæ. S. D.

ET ſi nūdū audiebā te Genuā reuertiſſe:poſteaq̄ ob aeris īcēpiē tādiu carere patria iſtitueras:quo uis peſtilētiæ plāe deferbuiſſet:tamē ſū accepiſſē ciuitatē ſe habere meli⁹:& iā ppe plerosq; oīs no biliſſimos ciues i urbē rediſſe:ciccirco ad te ſcripſi:ut tuis lr̄is ſuauiſſimis de te ipo certior fierē:& ubi eēs:& q̄ bene ualeres. Itaq; rē mihi facies iucūdiſſimā:ſi me q̄ primū leuabis oi ſollicitudie:di ſertiſſimum petrum perleonem noſtrum ſaluare cupio cum uxore & liberis:cultelloꝝq; mēiniſſe. Videt̄ mihi auarior fact⁹ q̄ ſoleat. Vale. ex Medi. iiii. nonas octo. Mccccl. Frā. phi. petro thomaſio phō ac medico. S. D.

ET lr̄as accepi & cōuiuiū. Quod iā tibi cœlo gloriā q̄ras nō terra:& pbo & laudo nā queadmodū terræ gloria:q̄ a cæleſti nō pficiſcit̄:tota ianis :ē q̄tacūq; tādē ea ſit:ac plane nulla:ita pfecto q̄ in cœlo ē radios ſuos qi ſol q̄ſplā diſpgit ī oēm terrā. Scripſiſti pfecto Chriſtiāæ:& ut uerus phūs nā q ſe philoſophū auſit pfiteri:q Chriſti ignarus fucatæ cuiuſdā hōeſtatis umbrā ſtulus ac fatuus pſeq̄t. Nihil ipe qdē honeſtū eē puto:niſi qd apd Deū pbatū ſit. Hoc uero q ſeq̄t:uerā nimirū eū gloriā aſ ſeq credēdū ē. Et facis tu qdē recte atq; ſapiēter: Nō. n. ignoras pegrinari nos ſēp ac ſeruire: q̄diu uiuim⁹:ita ꝙ noctes dieſq; oportere illi⁹ patriæ mēiniſſe:ad quā cū lōgo poſtliminio redierimus:futuri ſumus tū liberi tū glorioſi ciues:gloria nō fucata ſed ſimplici ueraq;. Vale. ex Mediolāo. iiii. nonas octobres. Mccccl.

ℂ Fraciſcus Philelphus petro perleoni. S. D.

ANi aduerti ex tuis ad me lr̄is tibi fortunā:quā uocāt aduerſari. At tu ſi me audis:aio forti magno ꝙ ſis. Et prudētia utaris & patiētia. Spereſq; fore:ut pſtāti igētiq; uirtuti:nihil tādē neq; ad digni tatē:nec ad emolumētū deeſſe poſſit. Itaq; ut ad Battū ait corydon. apud Theocritum.

ἀτρὸην Χρηφί λέβατ τε τα Χαορηονε ἀθτα ἀειγον.
α Δωι Δεὸ ἐν ζωοίσιν ανέλ πσοι Δε τονουτεό.
Χὠ ζεὸς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος ἄλλοκα δ᾽ ὕει. Quos quidē tris uerſus ita licet interpetrari

Fidere Batte decet:melius cras forſan habebit.
Sperandum eſt uiuis:non eſt ſpes ulla ſepultis.
Nunc pluit:& clarus nunc Iupiter æthere ſurgit.

Quare cōfide ēt tu ppediē tibi melius fore Quādiu uiuimus:nos bona ſpe duci cōuenit. Nā poſt imbrē ſe renitas ſequi ſolet. Curabo qd petis. q̄q̄ res nr̄æ ſunt hac tēpeſtate ob uim diuturni belli anguſtiores. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas octobres. Mccccl. ℂ Franciſcus philelphus frāciſco barbaro. S. D.

VEllem eā mihi fortunā deus optimus maximus tribuiſſet ut:& mihi poſſem & amicis ſemp grati ficari. Non enim libros meos abs te peterem. Sed quoniam illis carere non poſſum:rogo: ut re ſtituere iam incipias. Vale. ex Mediolano. iii. nonas octobres. Mccccl.

ℂ Franciſcus philelphus Antonio canobio. S. D.

NOn iniuria ſemp ego te dilexi mi Antōi:quē unū aiaduerteri ab oi deſidia & ierti ocio alienū ita ꝙ oē q̄ tibi tpis a tuo muſatu uacuū relinq̄t:id aut legēdo aut audiēdo aut q̄rēdo aliqd dignū mē oria cōſūis. Scribis cādido decēbrē cōtēdere tecū ſolitū nihil ūq̄ ſcripſiſſe Ariſtotelē de ai. imortalita te idq; mirari te ꝙ talis illecātuſq; philoſoph⁹ in tāto errore uerſatus fuerit:q̄ ipſe in ſuis lr̄is legēs nō potui nō ſurridere:ꝙ nebulo iſte Cādid⁹ nitat̄ impietatē ſuā ſub dolo ac falſo cōfirmare teſtīōio: Nā & imortale: Ariſtoteles eē aiū pbat & diuinū. Audi primū q̄ maxim⁹ ille ſapiētiſſimuſq; phūs reliq̄t ſcripta huiuſmōi uerbis i li. ii. de aialiū generatiōe igens:oēs animi neceſſario ſūt uirtute pri⁹ q̄ actu. Neceſſe ēt ē aut oēs nō eē pri⁹ & fieri aut oēs ātea exiſtere:uel alios eē ātea alios nō eē. At fieri aut i materia:& nō igredi i maris ſæmie. Vel. in materia uēirea ſæmie qdē:ſed i maſ uel extriſec⁹ fieri oēs:uel nullū: uel alios fieri: alios ū fieri. qd fieri igr̄ neq̄q̄ poſſit:ut ai oēs pri⁹ exiſtāt:patet ex huiuſmōi rōib⁹. Quorūcūq;. n. pricipioꝝ corpalis. ſ. ē opatio:hæc ātea exiſtere ſine corpe minime poſſūt:ut incedere ſine pedib⁹. Quo fit aut ai extri ſecus ingredi neq̄āt:neq; fieri. n. pōt:ut ipi p ſeſe:q ſapari ū pnt:ingrediant̄:nec itē in corpeo ſæmine Et. n. ſemē ſupfluitas imurati alimēti. Relinq̄t ergo mētē ſolā extrinſec⁹ aduenientē ingredi:& eādē ſolā eſſe di uinā. nihil. n. cū ei⁹ agilitate hēt cōe opatio corpalis. Ois igit̄ uis animi uidetur alius corporis eē pticeps: & eius qdē diuinioris:q̄ illa ſūt corpora:q̄ uocāt̄ elementa. Ex qbus qdē Ariſtoteles rōnibus ſatis intelliḡi pōt ai uim atq; naturā & cæleſtē eē & diuinā ac ppterea. immortalē. Audi eūdē rurſus in iis libris:quos de aio & acute & ſubtiliter & copioſe reliq ſcriptos. Ita. n. ait. De mente āt & ui cōtemplatiua nūdū eſt pſpicuū: ſed uidet̄ eſſe aliud gen⁹ ai. Et hæc ſolū pōt ſepari quemadmodū id qd eſt ppetuū. adeo ꝙ corrūpi pōt:docet inq̄ Ariſtoteles illd animi genus p quod cōtemplamur atq; intelligimus:cui menti eſt nomē: ſeparari poſ ſe ab altero illo genere quod dicimus ſenſitiuū eſſeq; immortale atq; ſempiternū:at partem alterā ſenſitiuā & corruptibilem interituiq; ſubiectā. Hinc Homer⁹ diſciplinaꝝ oium pinde atq; abondātiſſime qdā fons & Herculem & Theſea tū locat i cælo:tū apd inferos. Ita. n. malo q̄ inferno loq. Infernus. n. ſubſtātiue apd latinæ linguæ doctiſſimos nuſq̄ inuenias. At in ſacris libris hoc eſt uerbū p eo uſurpatū quem ᾅδην hadē græci noiant. Senſitiuā igit̄ ai ptē: q̄ nobis cū pecudibus eſt cōis:diſſolui humiq; remanere ſapientiſſimus ille poetaꝝ priceps oſtēdit:at alterā illā ptē:q̄ pxime ad Deū accedim⁹. p ſeſe cōſiſtere:altiuſq; ſublatā euo lare in cælū:ubi ſēpiternū æuū bene beateq; trāſigit. At cādidus iſte tuus:cuius aius ob flagitioꝝ magnitu dinē æternis tenebris ē adiectus. hæc. n. credit:ob idq; Ariſtotelis auctoritate:quē nūq̄ legit: tueri autumat.

qd miramur ita opiari Cādidū cū ne ullā qdē credat eē diuinitatē: Nā ſi crederet deū eē:uiueret ita ut uiuit Quare ſi ſapias:oēm eius cōſuetudinē aſpnabere. Vale. Medi. ex ædib⁹ nr̄is. iii. nonas octo. Mccccl.

ℂ Franciſcus philelphus Alberto Zancario. S. D.

NIhil ē:qd hoc tēpore aliud tibi reſpōdeā. Nā hic princeps me cœpit phūaniter tractare ſpēq; iā at tulit fore:ut ſit i me pbenignus. Quod ſi fecerit cælū mutare nullo pacto uelim. itaq; ex tēpore cōſiliū ē capiūdū. Tu q̄ mihi ſit mēs intelligas. Proide q̄ntū ad rē attinet meā:mōderaberis iſtic oia p tua ſingulari prudētia. Cupio āt ex te certior fieri:quo in ſtatu ſint res tuæ: Nō tā de te ipſo q̄ro:cuius mores noui oibus eē cariſſimos:ſed de tuis. Vale. ex Mediolāo. iii. nonas octobres. Mccccl.

ℂ Franciſcus philelphus Aenico Dauolo. S. D.

QVod binis antea litteris ad te ſcripſi:cētū ſatyrarū opus ē ab me nuper elucubratū: qd in deca des decē diſtribuimus æquali numero ſatyraꝝ:quas icciirco hecatoſticas nominauimus :ꝙ ſin gulæ ſatyræ ſingulis cētenis uerſibus cōſtēt. Dederā ad te primā ſatyrā ſuperioribus litteris. ulti mam quoq; in præſentia ideo uolui abs te legi:ut liqdo cognoſceres opus hoc omne nōi alphō ſi regis eē ab me cōſecratū. Reliquū eſt ut a te certior fiam:quod ſit tuum hac de re cōſiliū: mittā ne huiſ modi codicē ad regē:an ipſe afferā coram redditurus. Quod conſulueris faciam:idq; q̄primū. Præterea cu perē maiorē imodū mihi cognitionē offerri rerū ab Alphōſo geſtaꝝ: Nā ſi q̄do ociū det:aliqd fortaſſis ag grediar. Tu uelim nō uno exēplo ad me lr̄as des: Fit. n. plerūq; tabellarioꝝ uel negligētia uel pfidia: ut fru ſtra miſſæ uideant̄. Intercipiūt̄ ēt nōnūq̄:quoꝝ ne qd accidat:exēplis pluribus mecū age. Vale. ex Medio lano. iii. nonas octobres Mccccl. ℂ Franciſcus philelphus Iacobo Caſſiano pſbytero. S. D.

IAmdiu inani ſpe ductus abs te ſum ut mihi ipſe ſuccēſeā. Cōmodarā Victorino feltrēſi eruditiſ ſimo & optio uiro pclū in platonē cū Timeo locro & Ariſtotelis dialectica cū egregiis cōmēta riis Alexādriq; & Themiſtii. Cuius pclus utat̄ aut hoſpitio aut carcere ſum plane ignarus niſi ēt ipe fortaſſis fuerit a te cōiectus i uincula & in ppetuas tenebras. Dialectica uero apd te eē :tua iāpridē ad me epiſtola teſtis ē. At ea i ſex uſq; mēſes cōmodato petieras:cū iā āni q̄tuor pterierit:nec codicē mittis:nec q̄cq̄ ad eas lr̄as rūdes:q̄s dedi ad te hac de re creberrimas. Itaq; nō mirari ū poſſū. occurritq; mi hi mēoriæ te idē olim de eurupidis tragœdiis & mathematicis libris:quos idē uictorinus p te mihi redden dos iuſſerat:egiſſe. Itaq; nō poſſū nō moueri:nā q̄tū uidere uideor:tibi ſum ludo. Facies āt p offō tuo: q & ſacerdos ſis:& uictorini diſcipulus:& mei ſtudioſus:ſi & mea ad me dialectica dederis:& aliqd de Proclo do cueris. Volo. n. oio meos apud me libros:ne inanis ſemper dominus exiſtimer. Vale. ex Mediolano pridie nonas octobres. Mccccl. ℂ Franciſcus Philelphus Aenico dauolo equiti aurato. S. D.

QVod crebrius ad te ſcribo:facit amor erga te me⁹. Cupio. n. quottidie tecū eē:& cōmētari tecū pterea nō ſatis ſcio:q̄ tuto lr̄æ ad te meæ cōmiſſe ſint. Nā q nūcii offerunt̄ ū eunt ad te:ſed petūt aut Romā aut Florētiā. Cuiuſmōi uero ii ſint futuri qui ex illis locis Neapolī cōcedāt: augurari neq̄o. Quo fit ut eadē plurib⁹ exēplis ad te ſcribā. Accipe igit̄ carmē unū. qd de tuis laudibus ue luti iuſſimus:& ultimā ſatyrā e cētū:q̄s Regis Alphōſi nomini dicauimus. Quod aūt cōſiliū dederis de ad uētu iſtuc meo:aut de mittēdo ſatyraꝝ codice:ut antea tibi ſignificaui:libēter amplectar. Vale. ex Mediola no nonis octobribus. Mccccl. ℂ Franciſcus philelphus petro Thomaſio phō ac medico. S. D.

NIhil erat:quod ad te ſcriberē:& iā tuas lr̄as expectabā:quæ me facerēt de rebus his oibus certio rem:q̄s mea itereſſe duxiſſes. cupio meos illos libellos huic tabellario ad me des:& cū iis tuū clau diū Ptholemæū de harmonia:hoc erit mihi uæhemēter gratū. Quas ad me dediſti arūdies libē ter accepi:atq; hēo tibi grās :q mihi cām eſſe nolueris quaīmin⁹ quotidie ad te ſcriberē. nūcio τῷ γραμματοφόρῳ grāmathophoro pecunias nullas ſoluito:neq; pro libris neq; p lr̄is:ipſe. n. ſatiſſacturus ſū ſemp:& ita eū cōmoneſeci. Vale. ex Mediolano nonis octobribus. Mccccl.

ℂ Franciſcus Philelphus Bernardo Iuſtiniano. S. D.

QVo magis quottidie tuas expecto lr̄as:eo me magis mea fallit ſpes:miror q; plurimū:qd ſit i cā:ut tabellarius uacuus ſemp redeat lr̄is tuis:cū ab aliis amicis freq̄ntes reddat. Itaq; p nr̄a uetere bēi uolētia abs te peto:ut hoc me deſyderio tādē leues. Qd ſi feceris:hēbo tibi nō mediocres grās: Præterea mea illa opuſcula:q̄ tū pater tuus uir ille grauiſſimus atq; optimus:tū ēt ipſe tu uiſen da acceccpiſti:iſti nūcio ad me des ueli:q meā tibi epiſtolā redidit. Nā cū earū rerū nullū oio mihi exēplū ſit uideor familiarib⁹ qbuſdā nō æque in ſe nūc liberalis atq; antea cōſueuerā. Vale. ex Mediolano pridie idus octobres. Mccccl. ℂ Franciſcus philelphus Blaſio Axeretēſi equiti aurato. S. D.

POſtq̄ in tuū te caſtellū:recepiſti uideris ſane tuoꝝ familiariū oio oblitus. ego āt & ſi tibi gratulor ꝙ ita beatus ſis:monēdū tū exiſtio:ne qd ſupra hōīnē te poſſe arbitreris. Nā q̄q̄ tibi cupio oia nō eē ſolū:ſed magis ēt atq; ēt indies fore & ſecūda:& pſpera:debes tū nō eē neſcius: q̄ta eē plerūq; ſoleat icōſtātia mutabilitaſq; fortūæ:quā dicūt. Nec itē ignoras i oēm uitæ uiciſſitudinē amicos eē iucūdos. Ego āt lætiorē tibi fortunā idies offerri uæhemēter opto. Et plātas ficulneas ad me dato: malo ū. in pſentia cōcipienti ſolo:q̄ parturiēti poſtea cōmēdare. Vale. ex Mediolāo pridie id⁹ octobres. Mccccl.

ℂ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedmo. S. D.

EGeris ne an minus egeris:quod Frāciſcus Sphortia princeps noſter tibi abeūti mādauit ſcire uæ hemēter cupio: Itaq; rē mihi feceris gratiſſimā:ſi ppediē de te oi quā mea itereſſe credideris. ex te certior fact⁹ fuero:qd ut facias i maiorē modū te rogo. Litteras q̄s tibi ad rēgē Alphōſū dedi:ut q̄ diligētiſſime reddi cures:ſūmopere abs te peto. Vale. ex Mediolāo idibus octobribus. Mccccl.

ℭ Franciſcus philelphus Ioanni Mario filio. S.D.

AVdio te fúctū Maxiliæ magiſtratu:& eo qdē tua ñ mediocri cū laude:id quod me plurimū delectat. Tu a.n. laus ois noſtra ē reliquū ē ne tp̄us uacuū labi patiaris:ꝙ eo magis facere debes: quo magis tibi & uxori familiæꝗ cōſulas. Quare da opā:ne iſtic tibi fraſtra tēpus terraẽ. Si Renatus rex te eaꝝ hēt:ut ſolet ꝓ hūanitate & mūificētia ingenii ſui:eū cūctis i rebus ſeq̄ris iubeo. Quod ſi ſecus fortūa tulerit:te in italiā recipe:& ibi malis eē ubi aliquo numero ſis:ut inq̄t Cicero: q̄ iſtic ubi ſolus ſæpe uideare. Expecto mathematicum illud opus:de quo ſcripſiſti ad me antea:& ſi quid græcorum librorum offenderis. Cura ut ualeas:teq̄ ab iminenti peſtilentiæ morbo quoad poſſis incolumem reddas. Vale ex Mediolano ſextus Kalendas nouēbres. Mcccel.

ℭ Franciſcus Philelphus Blaſio Axeretēſi equiti aurato. S.D.

QVid tādiu ruri tenearis ignoro:præſertim cū neq̄ ficus ruri neq̄ uua neq̄ pomoꝝ q̄cq̄ offendiẽ Sed caſtaneæ te fortaſſe delectant:quæ quoniā ſpiritus ſūt pleniſſimæ:ne lateri tibi noceāt caue: nam ſi iis utaris Familiari⁹: uentris crepitum nunq̄ uites. Ego plantas ficulnas indies expecto. Vale. ex Mediolano quartus Kalendas Nouembres. Mcccel.

ℭ Franciſcus philelphus Thomæ frægoſo. S.D.

NOn poſſum ꝑfecto nō mirari:ꝙ nō mō petēti mihi tā ſæpe mediolanēſia noſt ra cōunia:q̄ tibi legēda cōmodarā:nō tādē reddideris:ſed ne reſpōderis q̄dē crebērrimis epiſtolis meis. Nā & ociū tibi nōnūq̄ datū intelligo. Quo ēt ſi uacaſſes officio te fūgi oportuit:& librariis minie cares:q tū mihi tuo nōine reſpōderēt ꝑ epiſtolas:tū cōunia ipa ſi te forte delectaſſēt facile trāſcriberēt quod ſi librarii quoq̄ & notarii defuiſſēt:at nūmis abūdabas & abūdas: Quare fuiſſet uel liberalitatis uel officii tui nō tādiu ſilētiū egiſſe ꝑferri cū ſatyro:q nō ſolet hūanis i rebus itactū relīq̄re ꝙ uel uicio uel laudi dandū cenſeat accedit ad rē beniuolētia erga te mea:quā eē maxim ā noſti. Quapp ēt atq̄ ēt te rogo:ut me tuū ꝑpetuo fore patiare. Nam ſi neq̄ mea mihi communia reſtituis:neq̄ reſpondes quicq̄ obſeruantiam erga te meam non ſolum negligis ſed etiam contemnis. Vale. ex Mediolano pridie kalēdas Nouembres. Mcccel.

ℭ Franciſcus philelphus Nicolao frægoſo Genuenſium præfecto. S.D.

QVantā mihi iucūditatē afferat mihi tua omnis dignitas ſcio te nō latere. Nā amorē erga te meuꝫ haud nūc primū intelligis. Quid enim te non ſemper amarim:quem ab ineunte ætate ſemꝑ magnum ac præſtantē uiruꝫ fore cognoſſem. Nulla certe ex parte me de te mea feſellit opinio. Magni ſunt fundamenta uirtutis:quibus qui ſolide nititur:mirabili incremēto cū die auctus ſurgit in gloriā. Feciſti tu q̄dē mi Nicolaæ pulcherrima laudis fundamenta adhuc puer q̄bus perpetuo quodam ut ita dixerim ꝓbitatis pariete ſic in hanc uſq̄ ætatem reſpondiſti:ut cūctis in rebus ꝓ tua prudētia fortunā obſequentē hūeris:nā fortūa ſi q̄ tādē ea ſit:nūq̄ inertibus:nūq̄ ignauis fauet:ſed induſtrios & ſtrēuos hoies planeq̄ prudētes ad res maxias ſemꝑ uel comitaẽ uel ſequiẽ. Tu igiẽ uirtutis gladibus per egregia deinceps facinora ad Genuenſem præfecturā non difficile es euectus. Hanc uelim ita exiſtimes te adeptum ut nullo fortunæ obſequio potuiſſe intelligas:niſi uirtutis ductu ac præſidio uſus eſſes. Quod cū ita ſit, reliquū eſt ut quibus artibus hanc es dignitatem aſſecutus: eiſdē quoq̄ ſuſtineas atq̄ tueare. Non .n. ſolum ornatu & oratione atq̄ honore:ut docet Ariſtotiles:cæteris cū præſtare oportet:q illuſtri ſit loco excelſoq̄ cōſtitutus ſed multo ēt magis totius uitæ moruꝗ grauitate & cōſtantia. Nā quanti faciunda ſit ueſtitus elegātia & magnificētia: oſtēdit Solon quē:in eo genere gallum Crœſo ꝓtuliſſe accepimus. Quæ ſit in dicendo ſeruāda dignitas:q̄ maieſtas:non Paryſatis modo artaxerxis mater:ſed norūt ēt hiſtriones & uniuerſa theatralis turba:q̄ nihil humilius nihil abiectius. Tyrāni ꝑterea nō minus q̄ reges honoranẽ. Eo.enim aſſentatores confluunt:ubi plurimū tum inepte fortunæ:tum leuitatis & ſtultitiæ abūdātē aduerterint. Nec eos pudet modo quid cōmodi ſe adepturos putent:præſtare omne famulatus obſequium. Vt autē huiuſmodi hominuꝫ colluio arcēda a nobis eſt:ita doctiſſimorum grauiſſimoꝝq̄ uirorum conſuetudine aſſidue utēdū. quo eorū prudentia uel inſtituti uel confirmati meliores indies ſumus. Et q̄d Theophaſtus Alexandrū mōuiſſe traditur:libri q̄plurimū cōparandi ſunt:quo ſcriptis horum admoniti q̄ amici principibus dicere uerēẽ. q̄d ſequendum aut non ſequendū ſit teneamus. Sic.n. cum alia multa tū ēt q ornatus:q̄ oratio:qui honos nobis cōueniat:nō ignorabimus. Si ad porſenā q occidēdum acceſſit:eū offēdiſſet huiuſmodi nugis cæteros antecellere:fortaſſe nō re iſecta rediiſſet ad ſuos. Nec Darii mater Hephæſtionē ꝓ Alexādro adoraſſet:ſi aut exteriore corporis cultu:aut uerboꝝ fauſtu:aut honorationis iſolētia maiorē Hephæſtionē uidiſſet. Alexādrum. Laudaẽ a ſapientibus non Aegeſilaus rex modo:ſed uniuerſi lacedæmonii:ꝙ & amictu admodum uilii:& ſermone breui ac ſimplici:& ueluti quadā uitæ uictuq̄ atq̄ morum æqualitate uterentur. Itaq̄ ingēti illo uulnere a. M. Attilio regulo perculſi Carthaginenſes:non Crœſum:non Sardanapalum:non Xerxē aliquem:ſed lacedæmonium Xanthippum ſuis afflictis rebus præficientes euictis uictores euaſerunt. Sola quidem uirtus eſt:q̄ nullis huiuſmodi ornatus inſignibus & inſignis eſt & ornatu oi ornatior:q̄ nullis decorata uerbis ſeſe ipſa decorāda oſtēdit:q̄ ſi a nemine ēt honoretur cūctis ē honorabilis. Virtutē ergo ipſā mi Nicolae ſi tuo ſemꝑ cōicatu cōtuberniōq̄ dignaberis:ſi hanc tibi ſociā:ſi ſodalem aſſumeſ:ſi cunctis hác tuis actionibus nō mō itereſſe:ſed præeſſe uoles:nulli te unq̄ errato facies obnoxium. Verū ita ueli uirtutē abs te coli:ut eam nullam eſſe ducas:quæ deo uacet. Nā q̄cunq̄ a priſcis illis uel ſapientib⁹:uel ſapiētiæ ſtudioſis uirtutū noībus appellanẽ:nequaq̄ uirtutes ſunt:ſed ueluti adūbrata quædā ſimulacra uirtutū. Nā uera & icōmutabilis uirtus ſapiētia eſt:q̄ nihil fictum:nihil ſimulatū admittit:ſed ad ueritatem cæleſtium rerū tota deniq̄ referẽ. Ois aūt ſciētia hæc inferior:& ſciētiæ partes:quas actiuas & moralis uirtutes dicimus: ita

uirtutē ſapiūt:ſi ſapiētiæ ſe cōiunxerint. Nā ſciētia ois huiuſmodi q̄ ſapiētiā ñō hēt & manca ē & debilis nulloruq̄ neruorū. Quē.n. prudētē dixero:quē iuſtū:quē liberalē:quē fortē & magno aio uirū:quē dēiq̄ modeſtum frugi:tēperātē:qui pricipē atq̄ reginā uirtutū oium quā ſapiētiā dicimus ignorarit? Nihil igiẽ tibi agēdū arbitror:q̄d nō tecū antea diu ſis multumq̄ meditatus. Nulli aūt cogitatus tui ueritatę & deo uacare debent:Hoc ꝑſente atq̄ arbitro & cōſyderāda tibi & dicēda:& agenda ſunt oia. In cunctis autem & uerbis & rebus fides ſeruanda eſt. Huic enim uni quæ iuſtitia minus nititur:iuſtitia eē nullo pacto poteſt: Homo uero iuſtitia uacuus ſimilis eſt imaniū belluarū:Nulla re alia Ariſtides & dictus eſt & exiſtimatus uir optimus:niſi:ꝙ iuſtiſſimus habereẽ. Eandē ſibi cū de ſe opinionē. M. Cato apd Romanos comparaſſet:& ingētē ē laudē aſſecutus. Et quoniā ut monere bias cōſueuit:magiſtratus uirū demōſtrat:danda tibi ē opa: ut nō minus ipſe dignus magiſtratu exiſtimeris:q te magiſtratus: Sūt enim nōnulli:qui nulla uirtute fracti cum in aliquē dignitatis gradum aſcenderint:ſupbiūt illico:& ita cūcto iſolentiſſime dedignantur:ut ſeipſos dedignari uideanẽ. Quare ut facilitatem i primis āplectare:te nō ſolū hortor ſed etiā rogo. Nā q ſe difficilem adeūtibus ꝑbent:plærūq̄ i nomen moroſitatis incurrūt. Et reſpōdendū eſt oibus & bene reſpōdendū:ne aut contumelioſi:aut ſupbi iudicemur. Quā ſit nō mō negligentia & deſidia i magiſtratibus & præſidibus: ſed otium ēt fugiendū:ſatis eo monemur exēplo:quo anus illa paupercula in Philippum regem non inſulſe cauillata eſt Nā cū eſſet huic controuerſia apud regē quā is ſæpe multūq̄ rogatus ut audiret atq̄ iudicaret: reſpondit ſe ocioſū nō eſſe:tunc anus exclamauit:inquiens:Noli te igẽ regē eſſe. Q đ q̄dem dictū Philippus: ut erat uir prudentiſſimus:admiratus:non illam ſolum ſed alios quoq̄ cōtinuo audiuit:& ſollicitudine liberauit. Quare tum labori indulgendū:tum grauitati ſtudendum:eſt quæ tunc maxime ſeruetur:ſi lenitate ſeueritas condiatur:Nam cum leuitas nimia lentitudinis nomen ſubit:tum immoderata ſeueritas in ſæuitiam labiẽ. Nec admodum exhilaratā faciem ꝓbo nec itē ſupra modū triſtem:ſed talem ſane q̄ ueluti mixtā Lælii & ſcipionis quā tradūt faciem repreſentet. Vocem neq̄ comicā neq̄ tragicā uelim:ſed quæ inter contentiōem ac ſermonem media quædā ſit. Inceſſum etiā ipſum ad mediocritatem referri cupio:ne aut uiatorū: aut pompaꝫ agentium ſimiles ſimus. Ea cōſtantiæ ratio eſt habenda:ut idem ſemper uelle:non ſemper facere:aut dicere contendamus. Id āt maxime tuebimur:ſi rerum hominum:locorum:ac temporum diſcrimen habuerim⁹ ſi callidi:diligenter prudenteſque fuerimus. Cum aliæ multæ illuſtreſq̄ uirtutes requiri in principib⁹ & magiſtratibus ſolent:tum innocentia & abſtinentia non uulgares habentur. Quid enim turpius q̄ uænalem habere rempu. Quid fœdius:q̄ quod iuſtitia debet:& mercede fiat:& præmio: Alii corrupti argento uim afferunt legibus. Alii aut ducti promiſſis rei concupitæ:aut tetra libidine occæcati ſe iniuriarum licitatores faciunt quos propulſatores ultoreſq̄ oportuit. Et qui non minus & oculos ſolum:ut Pericles monebat Sophoclem:abſtinentis habere debeant:ſed mentem etiam & cogitationem omnem. hi per omnem auaritiæ & incontinentiæ labem ac dedecus uolutantur. Vt autem cauendum ē:ne me tu fracti quod rectum eſt:deſeramus:ita quoq̄ nos conuenit turbulentiſſimos iracundiæ indignationiſq̄ motus cohibere. Iratus enim nunquam recte iudicet. Quam quidem ſententiam ſecutus Ariſtides uillicum qui deliquerat:punire iratus noluit. Et Alexander macedo quos per iram:amicos interemiſſet:ita doluit:ut uix ab ſe manus abſtinuerit. Non igitur abſurde Aiacem poetæ ferunt præ iracundiæ uehementia in inſaniam actum. Quamobrē non ego illum fortem dicendū putē:qui agēdis in rebus comite ira utitur:ſed audacē potius ac plane inſanū. Nam furentes & inſani homines agunt quandoq̄ multa non ratione & conſilio:ſed quadam caſus temeritate: q̄ ſpecie quapiam fortitudinis laudantur a ſtultis a prudentibus.n. grauiſſimiſq̄ uiris non modo non laudantur. ſed uitio eis dantur. Cum ad pœnam accedimus ita iuſtitiæ faueamus: ut miſericordiam exoſi minime cenſeamur. Atq̄ opera danda ē:ut quātū in nobis ſit:nulla detur cauſa puniēdi. Accidit enim quandoq̄ id ꝙ in urbibus factionum plenis:ut magiſtratuum ac principum uel ſuaſione: uel confidētia multi multa & ipſi perpetrēt ꝑ iniuriam:& aliis ꝑpetrandi cauſam afferant. delinquētes aūt ita ſunt plectēdi:ut nulla id odii acerbitate:ſed lege:ſed æquo & bono fieri uideatur. Curandūq̄ ē maxime:ne ſeditiones fiant i ciuitate ne ſimultates inimicitiæq̄ alantur:quæ tum potiſſimum ſolēt accidere:cū nō æquo iure cū ciuibus utitur:cū nō eadem bonis aut præmia aut cōmoda redduneẽ: improbis uero pœnæ aut detrimēta. Quæ quidē errata in factionibus uigēt maxime. Nam homines factioſi quo ſe potentiores efficiant:concordiā tollūt:pacem gentemq̄ ꝑturbant & reꝝ publicarū ſtatum funditus euertunt. Hæc aūt horūq̄ ſimilia nunq̄ recte ꝓuemus:niſi nobiſcum ipſi ante conueniamus. Pareat igitur in nobis rationi appetitus:libido uoluntati cedat. Perturbationum omnium uæhemētiores motus ſi tollere oino non poſſumus:ſedare ſaltem mitigareq̄ ſtudeamus. Nam quo pacto alios moderetur:qui ſeipſum nequit:Num quod in aliis uitupamus laudamus in nobis:Qui alios puniamus:ſi nobis ignoſcimus: An ignoramus eam eſſe ſubiectorū priuatorūq̄ naturam: ut magiſtratum & principum facta:imitētur:Si alios iuſtos & bonos uolumus:ne mali ipſi iniuſtiq̄ uideamur nitēdum ē. Ciuitatū fœlicitas a bonitate principū proficiſcitur. Vbi iuſtitiæ locus datur:ibi diſcordiæ loc⁹ eē nō pōt. Eſt enim diſcordia totius ſeditionis & belli ꝓuitutiſq̄ fundamētū. Cōcordiæ igitur:qua una reſpublica & ſeruantur & creſcunt:tū maxime cōſulamus:cum præceptis iuſtitiæ inſtitutiſq̄ paruerimus. Iuſti āt ſumus:ſi pietatē qua religioſiſſime deū colimus:præſentem ſemꝑ corāq̄ hūerimus. Omnis.n. humana iuſtitia niſi a diuina manarit:quæ pietas eſt:eam eſſe iniuſtitiam ſummam reor. Quis illum ambigat q deum nō uereaẽ:homines etiam contemnere: Quos autem contemnimus:quibus eos uel iniuriis:uel contumeliis afficere dubitemus: Præſertim oblata impunitate. At uir bonus atq̄ idē ſapiens ſi nullus etiam neq̄ deus:nec hō ſit metuēdus:flagitiū tamē & iprobitatē abominabiẽ:nec q̄d relīq aut diſſimulēt:aut ignorēt: ſed gſiſe de ſe ſētiat cogitabit. Hæc tibi quāq̄ ꝓ tua prudētia nō ignota eē cēſebā:uolui tamē ꝓ meo erga te

ſtudio intelligeres eadē mihi quoq; uideri:q̄ ipſe p oēm uitam obſeruare didiciſſes:quo ueteris doctoris tui
iudicio cōfirmatus:uirtutē atq; ſapientiā cunctis rebus mortalibus anteponas. Sic.n.nō tā a pfectura orna
tus magiſtratu:q̄ pfecturam ornaſſe iudicaberis. Vale.ex Mediolano nonis nouembribus. Mccccl.

℄ Franciſcus Philelphus Ciccho Calabro ducali ſecretario. S.D.

DIxiſti cum hic eſſes abiturus laudē:ad triduum fore:ut quas iuſſerat princeps pecuniæ mihi indu
bitato redderentur. Quatriduū iam aduenit:& de pecuniis uerbum nullum. Itaq; te rogo:ne iuſ
ſa principis fruſtra tuæ fidei mādata uideant:q̄ diligentiſſime cures. Vale.ex Medio.viii.idus no
uembres. Mccccl.

℄ Franciſcus Philel. Ioanni Calabro. S.D.

OVnti faeias meum in te amorem:non ſum neſcius. Itaq; te rogo plurimum: ut quod mihi uerbis
principis ſignificaſti:factum iri q̄primum cures. Id erit mihi tam gratum:q̄ quod gratiſſimum.
Vale.ex Mediolano.viii.idus nouembres. Mccccl.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

DEſyderaui iamdiu litteras tuas:rurſuſq; deſydero. Itaq; ſi me amas:id quod eſt mihi clarius luce:
noli committere:ut te uel negligentiæ nomine uel obliuionis crimine accuſem. Vale.ex Medio
lano.viii.idus nouembres. Mccccl.

℄ Franciſcus Philelphus Franciſco Barbaro. S.D.

PErſæpe lſas ad te dedi:qb⁹ qđ erat uel officii:uel humanitatis tuæ nō petierā mō:ſed ſūmis te p
cipus obſecrarā. Quod aūt nihil rñderis:aſcribo occupationibus tuis:qbus ut exiſtimo:impedi
t⁹: tū priuatis:tū publicis in reb⁹ nec nobis potueris:nec αὐτῃ τῇ πατρίδι ſatiſfacere. Accedit ad
rē ο τοῦδ᾽ ὑγγ αλβροῦδ φονδ:quo te nō mediocrit angi puto. Sed tu uelim oia p tua ſapiē
tia modereris:operāq; des:quo ad eius pſtari a te pōt:ut oēs intelligāt:nulli eē Venetiis ſeditioni & ciuili di
ſcordiæ locū. Nec.n.te latet Agathonis dictū ſolo uno priuari deū:iſecta facere:quæ facta ſint. Malū pterea
malo accumulare nō eſt prudētiæ. Itaq; & magnū te uirū & prudentem:& moderatum ut præſentibus po
ſteriſq; oſtendas:opere precium arbitror. Vale.ex Mediolano.vii.idus nouembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Bernardo Iuſtiniano. S. D.

QVoniam totus Pythagoreus factus es nihil peto:ut reſpondeas:q̄q̄ loquendi Pythagoras:nō
ſcribendi ſilentium iuſſit. Tuos filios ut & tui & aui ſimilis effici patiaris:rogo petoq; ut meos
mihi libellos reddi cures. Vale.ex Mediolano.vii.idus nouembres. Mccccl.

℄ Franciſcus Philephus Petro perleoni. S.D.

BInis litteris tuis quas proxime ad me dederas:poſteriores accepi. priores autem miſſas audiui ſed
nunq̄ uidi:de re tua nihil habeo:qđ ad te ſcribā: Nā ea ignaris etiā nobis tentata fuerat apud prin
cipē p tuū ariminenſem ſcribam:cui qđ cuperes:litteris declararas. Reſpondit princeps:ut eſt mi
hi renunciatū:ſatis ſibi unū Philelphū eē:nec pati aut rem:aut tempus impēſam aliā:pferri nō ne
ceſſariā. idē ēt ſenatus reſpondit. Quare cū iutilē futurā cenſeri meā omnem ſuaſionē:ſilētium agere iſtitui.
Neq; omiſi tamen:quin cum nicolao Arcimboldo ſenatore grauiſſimo & ſapiētiſſimo iurecōſulto rem ipſā
commentarer:qui idem quoq; ipſe reſpōdit:quod cæteros audierā. doleo hanc temporum conditionē no
bis oblatam:tu uelim prudenter conſulas rei tuæ βηδ ακρίου ὡσ οἱασ αρχειβονονιαδ γραφον περὶ
δου πρὸδ αὐτον. Vale.ex mediolano.vii.idus nouembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni euangeliſtæ fratri heremitano. S.D.

NEc inferre cuiq̄ ſum iniuriā unq̄ ſolitus:nec ferre cōtumeliā. Itaq; monendus uiſus es: ut cœptis
abſtineas:ne & inanis conatus tuos tacito cogitationis conuicio tandē accuſes: & mihi argumē
tū efferas iure ulciſcendi. Quod ſi priſtinam amiciciam nřam uolutare animo uolueris: nihil fru
ſtra tētabis Præterea nō te debet cœpiſſe obliuio:& quæ locutus:& quæ molitus fueris in princi
pem noſtrum proxime tyrannidis tempeſtate. Hæc ſi efferantur in lucem:te puto: pœniteat totius conatus
tui. Nec longe fuerint arceſſendi teſtes. Nā & uicinia tua omnis & tui ordinis ſocii & ſodales itē commandu
coneſq; tui conſtantiſſima teſtimonia aduerſus te ferant. Paucis te admonui. Tu ne mihi ſtomachum moue
as caue. Vale Mediolani ex ædibus noſtris.vi.idus nouembres. Mccccl.

℄ Eranciſcus philelphus Memmo epiſcopo Croſſerano. S.D.

DEderamus ad te anno ſuperiore duo illa prima lyrici noſtri operis carmia quod modo ſumus ag
greſſi. Ea quoniam tibi:ut audiui:reddita nō ſūt:iccirco rurſus mittēda ſtatui:ut intelligeres nul
lo neq; locoꝝ iteruallo:nec tēporū lōgitudie ceſſauiſſe amorē erga te meū. Vale. Et ſi qd iſtic me
um eē noris:facito intelligā id tibi eē cariſſimū.ex Mediolano.vi.idus nouēbres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Dominico Mauro. S.D.

VIr quidā grauis ac probus qui nup a uobis reuertiſſet Mediolanum: mihi neq; petēti neq; cogitā
ti renunciauit te de me indignos diſſeminare ſmones. Id autē ego de me minime ſum miratus:
qui ita loquaris:ut es:& natus:& altus:& educatus. Reliquū ē:ut nō mius honeſte de te iure audi
as:q̄ pro moribus tuis de philelpho tuo locutus es. Vale.ex Mediolano.x.Kal.decēbres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

REddita mihi ſunt una cū lřis tuis opuſcula:q̄ miſiſti. Et habeo tibi gratias. Reliquū eſt: ut cum ter
tius liber de exilio tibi redditus fuerit:eum ad me des quamprimū. Velim etiam quam diligen
tiſſime odoreris:quid de ſecundo eiuſdem operis libro:quid de Mediolanenſibus cōuiuiis: quid
de his Hippocratis libris quos in latinum uertimus:actum ſit. Nam hæc omnia ad Leonardum

Iuſtinianū uiꝝ patritium & de me optime meritū legendi gratia dederamus. Quare ut & hæc ſingula & Coſ
mianā orōnē ab illius ſummi uiri nobiliſſimo filio Bernardo petas:atq; mittas ad me:te ualde rogo. Audio
iſtic. D.M. petulantiſſime de me loqui. Et ne id quidē miror. Raro fit.n.ut ipurus adoleſcens in improbum
& flagitioſū uirū nō corruat. Iſtū tamē moneri cupio: Philelpho bilē ne moueat: neque falſo alteri obiicit ue
ro i ſeſe ac liqdo cū agnorit:ſtultitiæ ſuæ pœniteat: Nā hic qđ Diogenes dicere cauillariq; cōſueuit:betis nō
neſcitur. Nouit āt ipſe:& qlis ē & qlibes natus. Ego nullius opis diuia benignitate i pſentia indigeo: Nā om
nia mihi apud hūc liberaliſſimū principē ſecūda ſunt planeq; fœlicia:q̄ ſi leuiſſimus iſte nebulo cōſyderare
noluerit:ſeſe inſanie arguet. Quæ iccirco ad te ſcripſi:ut hominē moneas:ne cū detrahit bonis uiris ſuiq; diſ
ſimilibus:ſibi ipſe tandem iraſcat. Vale.ex Mediolano.x.Kal.decembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Baptiſtæ Schacæ barocio. S.D.

ITa uelim officio tuo uti:ut id mihi cōmodo ſit.nō incōmodo. Quare ne mihi longius uerba des
huic nuncio & epiſtolaꝝ codicē:& Ariſtotelis particulam ad me dato. Vale. Mediolani ex ædib⁹
noſtris.x.kalen.decembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Baldo Martyrello. S.D.

QVod iāpridē de Gaſpare librario ſuſpicabar:duct⁹ uel quadā φύσεως λιαδ recōdita ratione:id
pſpicue tādē erupit i lucē. Quā mihi rōnē fingit hō ipudētiſſimus? quā lacernā blactit? Nu; ego
lacerna utor? aut uſus unq̄ ſū? Nū petii? Nū promiſi? Nū meo nomine cuiq̄ dedit? Nō eſt apđ me
chirographū eius:quo rō nřa ois cōtinet? Sed miror pfecto teiq noris icōſtātiam & leuitatē hois
mendaciſſimi i Aeneidos codice:& mihi tamē ipedimēto ſit:qū is nō faciat:dū mea mihi nō reſtituit: ſed pa
tiatur iniuriam. Prudentius egeris:ſi hois impudentiam acriter caſtigaueris. Vale. Balbum noſtrum ſaluum
eſſe cupio.ex Mediolano.vii.Cal.decembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Facino forobroncianenſi. S.D.

QVod mihi habiens uerbū nō feceris:feciſti tu qdē ihumāe:id quod nō tā moribus tuis q ſūt hūa
niſſimi:dandū uelí:q̄ liberalitati calabri nři Cicchi:q dū ui nūmoꝝ te obruit:facit oblitū amici
tiæ nřæ. Quare peto abs te:eū ut roges meo noie:ne te nūmoſiorē efficiat:quo in amicos ſis dili
gētior:addaſq; ſe mihi gratiſſimā rē factuꝝ:ſi negociū meū cōfecerit apđ pricipē:idq; & q̄primū
& ex ſnia nřa. Quā ipſā rē ut ēt tu q̄diligētiſſime cures:maiorē imodū te cōtēdo. Vale.ex mediolāo.vii.Cal.
decēbres. Mccccl.

℄ Fran.philel. Ciccho calabro ducali ſecretario. S.D.

REm meā ut apud principē cures:tāto ſtudio te rogo:ut maiore uix aliud qcq̄ poſſim. Nō ea mihi
cōditio ē:ut morā pati liceat:id qđ tibi eē pſpicuū nō ſū neſcius. Noui pterea occupationes tuas.
Quo ſit:ut uel importuniorē me pbeam. Cedit.n.neceſſitati pudor. Itaq; uelim:oia p tua pru
dētia modereris.. Vale.ex Mediolano.vii.Cal.decēbres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Blondo Flauio. S.P.D.

PErcunctanti quotidie ſæpiſſime de te mihi tādē ē renūciatū te. Ferrariā cōceſſiſſe:habereq; pbel
le. Quæ res me q̄ta uoluptate affecerit:cōſiderari abs te malo q̄ dici a me:q eo te amore comple
xus ſū:ut aliū magis neminē. Quod āt in hāc diē nihil ad me ſcripſeris:nō mediocriter ſū mirat⁹
Nō.n.es neſcius:q̄ mihi iucūdæ eē debeāt tuæ ſecūdæ res oēs:qs æque mihi atq; tibi ſecūdas ſem
per iudicarim. Itaq; tuæ liberalitatis munus erit:ſi me feceris q̄primū certiorē de oi ſtatu tuo quē i dies ab im
mortali deo magis magiſq; fortūari nō ſolū cupio:ſed ēt opto. Vale.& clariſſimo philoſopho Nicolao Va
rio:& eloquētiſſimo uiro Guaryno Veronēſi ſalutē meo noie plurimā dicito. Ex mediolano ſeptimo Calē.
decembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni auriſpæ. S.P.D.

CRetēſis quidā auceps qui nomie tui pricipis accipi tres ad Cæſarē hūc noſtrū nup dono tulerat:
fecit me certiorē te mō e Romana curia Ferrariā reuertiſſe. Itaq; mei ſū officii arbitratus:ut te ui
ſerē meis lřis & de oi meo ſtatu doctiorē facerē. Oium primū qđ tibi eē nō igratū exiſtimo:& ua
leo ipſe quidē:& huic hūaniſſimo pricipi ſū cariſſimus. Nūmoꝝ āt tātūdē mihi nūc ē: q̄tū antea
ſemp:hoc ē æq̄ ac nihil πολλοὺδ ὀφίαδ ἢ πολυπλουτίαδ magis delector hoſpitio. Et hæc de me. Cupio
nūcies uerbis meis nřo amiciſſimo Blōdo Flauio me poſteaq̄ a nobis abiit q̄dā ſcripſiſſe: q̄ Gaſpari ſuo uel
nřo potius nō iutilia fore ſit putaturus. Hæc mittā ad eū:cū me docuerit:quē tādē in portū oio ſe receperit.
Itaq; uelim ēt ex te ſcire:& quid agat & quo in ſtatu res ſuas collocarit:ſit ne in Romanā curiā pfecturus: an
iſtic futurus diutius: Idē quoq; ut de te ipſo intelligā:facito:quo ſciaꝫ: quo in loco te ſint nřæ lřæ offenſuræ.
Præterea ſiquid noui es nactus:quod maxime muſarum interſit. cura:ut norim:uel potius:ut id mihi com
mune ſit tecum. Vale.ex Mediolano.vi.Cal.decēbres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Cicco calabro ducali ſecretario. S.D.

ME tuæ phumanæ amiciſſimæq; litteræ non modo recrearūt:ſed ēt mirifice refecerūt. Nec dubito
quæ ſcripſiſti:ex ai ſentētia eē a te ſcripta:mō queādmodū ipſe bēigne cupis:ita ēt reliq iuſſa prin
cipis exequantur. Vale.ex mediolano.vi.Cal.decēbres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Cicco calabro ducali ſecretario. S.D.

DE re pecuniaria qd mihi ſperādū ſit nō ſatis intelligo. Cōueni utrūq; Antoniū:& Boſſiū & Lōgū
quorum alter pecuniā dicit nōdū eſſe allatā. At lōgus addit nihil etiā de ea mihi ſperādū eē. Naꝫ
illā oēm deberi atq; decretam eſſe auunculo tuo Angelo Simonetæ. Itaq; te rogo:des operā: ne
diutius res trahat. Vale.ex mediolano ſexto Calendas decembres. Mccccl.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni calabro. S.D.

Eddidi tuas litteras Antonio lõgo:qb⁹his lectis mihi rñdit diligentiſſime ad ſeſe de me ſcriptuꝫ
ac ſi cupere mihi admodũ gratificari:ſed nequaꝗ̃ poſſe.Naꝫ ſibi eiuſmodi pecunias eſſe nullas.
Itaqꝫ aliũde cõſuli oportere:qm̃ quicquid nũmorũ ex papienſi illa rõne in hanc urbẽ afferet:id
oẽ cõſtitutũ eẽ Angelo Simonetæ auunculo tuo.Tibi aũt mi Ioannes habeo gſas:qui ꝗ̃tuꝫ in
te fuit:uoluntati meæ ſatiſfeciſti cumulatiſſime.Vale.ex Medio.ſexto Kalendas decembres.Mcccel.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico.S.P.D.

Oſti eã eẽ ſapiẽtũ uiroꝝ ſniam:nihil accidere pniciofius ſenectuti ꝗ̃ ai relaxationẽ.Ea.n.ingenii
uis quã iuuẽtæ feruor excitabat:iã ſpiritali ſanguinis fomẽto ueluti tepeſcẽte paulati hẽtubi dili
gentia & ppetuo quodã ſtudio minus acuat.Itaqꝫ nõ abſurde monẽt:qui pcipiũt eẽ in huiuſmõi
ætate labores corporis minuẽdos ad augẽdos ãt ai.Quãꝗ̃ haud ſcio:ꝗ̃ otioſa uita cõducat corpo
ri.Videmus certe apud Homeꝝ Neſtorẽ & ai & corporis uirtus æꝗ̃ delectari.Ego ãt puto in oi ætate medio
critatẽ eẽ ſeruãdã:& ita agẽdũ:ut nihil nimis:nihil paꝝ.Intentionẽ remiſſiõe cẽſeo cõdiẽdã.At relaxari ꝗ̃ ue
lit:lãgui de cuiuſdã pecudis ſimillimũ iudico.Quorſũ hæc?Iãpridẽ nihil ad me ſcribis uel ꝗ̃ plurimis lſis ꝑ
uocatus.Nihil eẽ in cã aliud opinor ꝗ̃ ſeniũ.Quare te rogo:ut & tui & muſaꝝ iã incipias reminiſci.Mihiqꝫ
aliqd rñde:ne uel ſenectutẽ in te accuſẽ uel obliuiõnẽ:uel negligẽtiã.Vale.ex Medio.vi.Kal.decẽ.Mcccel.

℄ Franciſcus philelphus Aeneæ ſiluio epiſcopo Senenſi.S.D.

Cepi te Senæ declaratũ epm:qđ & tibi:& Senẽſibus uahementer gratulor.Vtriſqꝫ.n.recte cõ
ſultũ puto.Nã & tu uiues i pſia.Viues cũ tuis:uiues trãqlle:uiues cũ dignitate:& Senẽſes eũ põti
ficẽ ſũt adepti:q ſit itegerrim⁹ inocẽtiſſim⁹:doctiſſimus.Reliquũ ẽ:ut qñquidẽ liberale tãdẽ otiũ
nactus es:ea bona:q̃ tibi natura ꝗ̃ affluẽtiſſime largita ẽ:& obſerues:& colas.Vales ingenio eru
ditiõe:eloquẽtia.Hæc tibi ſũt oia excitãda.Curãdũqꝫ:ut non tibi ſolũ ſed bonis oibus:non mõ uiuis:atqꝫ ꝓ
ſentibus:ſed uniuerſæ quoqꝫ poſteritati natus uideare.Videre nõnullos cõſueuimus:q in pauptate frugi &
induſtrii extiterũt.At iidẽ ubi reb⁹ lætiorib⁹ uti cœpiſſent:cũ dignitate & opibus deſidiã ẽt admiſerunt & ne
gligẽtiã.Qđ & ſi de te minie uerẽdũ arbitror:facit tñ incredibilis amor erga te meus:ut uel currẽtẽ adhor
tari audeã.Si cũ eſſes & eps tergeſtinus & regis Romanorũ ſecretarius ac idẽ ſæpiſſime ꝑ illo principe ora
tor tũ ad põtificẽ maximũ tũ ad Florentiſſimas orbis terraꝝ reſpu.ac dños:ſp aliqd egregiũ lectitabas:dice
bas:ſcribebas:qd te nunc agere oportet tanta leuatũ laborũ mole?Noli obſecro pati:ut uel punctũ aliqđ tẽ
poris tibi uacuũ labat.Non parũ prodeſſe poteris & tuis & alienis:ſi tuos grauiſſimos cogitatus acutiſſima
qꝫ inuenta litterarũ monimentis cõmendabis.Pone tibi ante oculos põtificẽ nſm Ambroſiũ Aureliũ Au
guſtinũ Ioannẽ Chriſoſtimũ.Vtrunqꝫ Gregoriũ:qui cũ ipſi quoqꝫ eſſent epiſcopi & infinitis fere occupatio
nibus obruti:quod tñ & quanta ꝗ̃qꝫ ſalutifera uolumina lucubrarũt?Quid.n.aut magnũ Baſilium:aut Eu
ſebiũ:Hieronymum abbates meminero:quoꝝ pœne infinitis elegantiſſiſqꝫ libris & Italia pollet:& Græcia
Chriſtianiqꝫ oẽs mirifice iuuant.Sed lõgior ſum:ꝗ̃ debeo ꝓſerti tecũ põtifice prudẽtiſſimo.Vale.ex Medio
lano.vi.Kal.decẽbres.Mcccel.

℄ Franciſci Philelphi Epiſtolarum Liber octauus.

℄ Franciſcus philelphus Renato Regi.S.P.D.

Oannes Mari⁹ filius cũ nuꝑ Mediolanũ mei uiſendi gſa rediiſſet:cũ aduẽtu ſuo cupienti
& exoptãti mihi uoluptatẽ maximã attulit:tũ eo lucũdior fuit:qđ ſe tibi cariſſimũ eſſe de
clarauit:& id qdẽ ꝑmultis erga ſe tuis ac pulcherrimis bñficiis.Quid.n.adoleſcẽti ad uir
tutẽ uel nato uel cõtẽdẽti fortunati⁹ poſſit cõtingere ꝗ̃ ei⁹ pricipis uti cõſuetudie:apđ quẽ
uerſari nõ min⁹ ſit honorificũ ꝗ̃ fructuoſũ?Vt.n.nulla utilitas i bonis cẽſenda ẽ:ꝗ̃ hõeſta
te careat:ſic i actiua atqꝫ ciuili uita hõeſtũ id amplectẽdũ i primis arbitror:qđ emolumẽ
ti rõnẽ nõ aſpernet.Nã illud honeſtũ qđ priſci phi gloriã ſibi dũtaxat ꝓponẽtes coluert
& ſi erat ampliſſimũ:tñ quia nullam hẽbat uim utilitatis admixtam:a ciuili uiuẽdi cultu:& ab oi reip.admini
ſtratiõe reiectũ eſt.Quare cũ uideo eẽ filio apud te meo & honeſtati ſimul & utilitati locũ:nõ poſſũ medius
fidius nõ lætari:cũ ei⁹:tũ ẽt tua cã:cuius laudi ueheměter faueo.Ego tibi rex Renate nõ mediocriter ſũ affe
ctus:qppe quẽ audiã iis uirtutibus ꝓditũ:ꝗ̃ maxie ſunt in Rege hũanitate:munificẽtia:& ſtudio diſciplinæ.
Nã ꝗ̃ꝗ̃ ſæmina ꝗ̃dam uirtutis ſunt nobis natura inſita:ea tñ doctrina mirifice coaleſcũt:& ſpecioſiſſime ef
floreſcũt.Itaqꝫ laudãt a uiris ſapientiſſimis Cyr⁹:Alexãder:Cæſar:qđ eſſent doctiſſime eruditi.Qđ ſi na
tura ꝗ̃dã oẽs icẽdimur ad ſciẽdi cogitationẽ:ꝗ̃to id magis nitere debet in regibus:q ueluti ꝗ̃dã optimæ na
turæ deiqꝫ ſimulacra habent in terris?At humanitas cũ delectat in oibus:tũ in principib⁹ & regib⁹ maxime
q quo excellentiores ſũt inter hoies eo magis debẽt humanitate cæteris añcellere.Itaqꝫ humanitatẽ tuã:mã
ſuetudinẽ & facilitatẽ:cũ audio ab oib⁹ ꝓdicari:dign⁹ mihi unus exiſtimaris:quẽ nulla hoiuꝫ facundia:nul
la ſapientũ uiroꝝ ingenia:nulla monimẽta litteraꝝ cõticeſcant.Liberalitatẽ aũt & munificẽtiã tuã & ſi iãpri
dẽ & una:& uiua:& eadẽ oium uoce atqꝫ laudatiõe audierã celebrari:eã tñ cum ſuꝫ exptus in filio:te huius
modi eſſe ſtatuo:cuius uitã & incolumitatẽ debeãt ſapientes oẽs & eloquentiſſimi uiri tum uitã ſibi tum etiã
incolumitatem opinari.Et facis tu qdem recte:q te benignũ & beneficum ſp uelis.Vix eſt.n.alia uirtus ul
la:ꝗ̃ munificentiæ præſtet in conciliandis hominum ſtudiis atqꝫ beniuolentia.Præterea quid aliud habent
boni faſtigia principatum ac regnorum:quo illorum Præſides cæteris hominibus uideantur beatiores:ni
ſi ut his dandi & benefaciendi probatis uiris facilior ſit facultas?Quanto igitur dandi atque donandi mune
re diligentior fueris:tum eo te magis principatu dignum oſtendis:tum cæteros omnis aut rapis in amo
rem tui:aut ad te amandum facis ardentiores.His ergo tam præclaris regalibuſque uirtutibus cum te orna
tum eſſe intelligo Rex Renate:æquiore patior animo abſentiam dilectiſſimi filii:præſertim cũ animaduer

to filii utilitatẽ cum tua & utilitate & uoluptate coniunctam eſſe.Non enim is tibi paruꝫ prodeſſe queat ad
græce diſciplinæ præceptionẽ:qua te iure delectari audio ac lætor.Reliquũ eſt:ut intelligat me totũ eẽ i filio
Quare quicqd in hũc humanitatis tuæ benignitatiſqꝫ contuleris:id oẽ in meipſum abs te collocatũ iudica
bis.Vale Rex optime.ex Mediolano.vi.Kal.decẽbres a natali Chriſtiano anno.Mcccel.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ frægoſo Sagonæ præfecto.S.D.

Vm Ioannes Marius filius ad te iret:nõ ei potui nihil litterarũ dare qb⁹ itelligeres te mihi factuꝝ
rem gratiſſimã:ſi meo ẽt noie & libẽter & phumane:ut bonos & eruditos ſoles:eũ excepis.Noliꝫ
tamẽ huiuſmodi bẽignitatis officiũ uænale mihi ꝓpoſuiſſe uidearis.Quare cõuiuia illa mea niſi
ex uetere occupatione oino aſcripſeris iuri tuo:ſi minus reddidiſti meo noie Ioanni ſeruſino cla
riſſimo iureconſulto:aut Nicolao cebæ:ꝗ̃primũ ut reddas:rogo.Vale.ex Mediolano.vi.Kal.decẽ.Mcccel.

℄ Franciſcus philelphus Baptiſtæ Schacæ Barocio.S.D.

Vod rebus meis utaris familiariter:nequaꝗ̃ tibi uitio do:nam ut græci dicũt:τὰτον φιλουκόσ
νυ.Sed qđ ita utaris ut mihi incõmodes:minime laudo.Tu mea oia carmina ita habes apđ te ut
coꝝ mihi nullũ eẽ reliquũ exẽplũ uelle uidearis.Itaqꝫ qđ ſum carminum opus aggreſſus:fruſtra
aggreſſus uidear:ſi ita mihi te familiarem ꝓſtiteris:ut nõ tua tibi ſolũ:ſed mea ẽt eẽ tua uolueris.
Quod ne turpiter uſu ueniat:facito:mea oia carmina ad me ꝗ̃primũ redeãt.Reliquiſti enim coꝝ apud me
nihil.Vale mediolani ex ædibus noſtris.vi.Kal.decembres.Mcccel.

℄ Eranciſcus philelphus Memo Gaze epiſcopo craſſetano.S.D.

Abriele mirabili:qui tibi has litteras:reddidit:utor iã multos ãnos familiariſſime:& ſũma ẽ mihi
cum eo amicitia.Is nomine ducis Sphortiæ it legatus ad Alphonſium Regem legatione libera.
Quare cum iſtac eſſet iter facturus:non potui nihil ei dare ad te litterarũ:ut & te Gabriel:& tu Ga
brielem noſſes.Vale.ex Mediolano.iii.Kal.decembres.Mcccel.

℄ Franciſcus Philelphus Baptiſtæ Schacæ Barocio.S.D.

Vantũ uideor itelligere:mauis te Dauũ haberi ꝗ̃ Oedipoda:qui tamẽ utetqꝫ dici poſſis.Carmia
inꝗ̃ mea mihi ꝗ̃primũ reddito.Quod ſi meæ litterarũ notæ fortaſſe te delectãt:tuis ẽt ego contẽ
tus ſim.Quod ſi neqꝫ mea ad me dederis:nec alia rõe ſatiſfeceris officio tuo:iure mihi uel caſtigã
dus:uel aptius monendus uideare.Vale Mediolãi ex ædibus nſis pridie Cal.decẽbres.Mcccel.

℄ Franciſcus philelphus Galeoto frumento.S.D.

Edditæ mihi ſũt ſuauiſſimæ lſæ tuæ:quas libẽter accepi:diligẽtiſſimeqꝫ perlegi.Franciſco Alear
do nobili & diſertiſſimo adoleſcenti habeo gſas imortalis:qđ eũ ametcui ſe nouit eſſe cariſſimuꝫ
Et uerona & uniuerſam ueronãſem nobilitatẽ maximi facio delectorqꝫ eius cõſuetudie plurimũ
Sũt.n.natura Veronẽſes tui oẽs perhumani atqꝫ liberales:& ad bonarũ artiũ ſtudia ita accõmo
dati:ut nulli hominũ generi cedant.Itaqꝫ tibi mi Galeote:quẽ uideã mei amãtiſſimũ:nõ uerebor ꝓſpicuaꝫ
reddere ſniam ai mei:ꝗ̃uis mihi añ hãc diẽ nũꝗ̃ ſis cognitus:Facito intelligã ſũmã totius rei:quo certi qđ of
ferat:Vbi itellexero poſſim nõ obſcure uoluntati tuæ gratificari:quã & eẽ:& fore eãdẽ mihi ptinaciſſime de
creui.Noli me tũ prudẽtiæ minus ꝗ̃ ſapiẽtiæ laudatũ iri.Vale.ex Mediolano pridie Cal.decẽbres.Mcccel.

℄ Frãciſcus Philelphus Andreæ alamano.S.D.

Vo te magis in dies ꝓſpicio:eo mihi humãitas tua ĩgeniiqꝫ fœcũditas dilucidior fit & clarior.Me
tuæ ꝓxime lſæ mirũ imodũ delectarũt:qppe ꝗ̃ nõ minus amoris plæne ſũmi erga me tui ꝗ̃ diſer
tiſſimæ uiſæ ſũt.Illud aũt mihi moleſtũ fuit:qđ hæ puenerint ad me.quo tẽporis momẽto uir ite
gerrimus religioſiſſimuſqꝫ ſacerdos frater Marianus is qui tibi reddidit hãc epiſtolã:erat cõtinuo
deceſſurus ad uos.Itaqꝫ nõ potui qđ uoluiſſẽ:ad ea reſpõdere:ꝗ̃ tũ de fortũa locutus es.Sed rñdebo poſtea:
cũ qd otii nactus fuero:& ſi hoc mihi uix unꝗ̃ dat oio.Interi te moneo:atqꝫ hortor:ut nihil exiſtimes huma
nis i reb⁹ uni uirtutis ãteponẽdũ.Hæc.n.ſola uiget:ſapit:eſtqꝫ imortalis.Reliq oia & uana ſũt:& fragilia pla
neqꝫ cauda.Quod ſi tecũ diligẽter aio uolutabis:tibi ſalmacis datura ſit ſpolia nõ tu illi.Ariſtotelẽ de re do
meſtica uæhementer expecto.Arretinus Ioannes is q tuas mihi litteras reddidit:renunciabit noie tuo τον
αρρη τινον καρολον eſſe amãtiſſimũ mei:id quod ſũma cũ uoluptate audiui.Vale..ex mediolano.iii.no
nas decembres.Mcccel.

℄ Franciſcus philelphus Andreæ Alamano.S.D.

Vod nudiuſſeptimus reſpõdere oino tibi nõ potui idqꝫ ob nũcii ueilociorẽ abitionẽ:reſpõdebo in
præſentia minime auare:Idqꝫ ſi minus fortaſſe ex ſnia tua:at amice tamẽ.& ut arbitror uero.Pri
mũ aũt de me dicã:qđ abs te ultio loco quæſitũ ẽ:Cupis.n.ſcire:ꝗ̃d agã ꝗ̃ ſit uitæ iſtitutio:& i quã
philoſophorũ ſectã deueneri.Si ad unũ hoc rñdero:qđ de phia ſcripſiſti:& inſtitutũ meũ & actio
nẽ uitæ facile cognoſcas:Cum multæ ſint phioꝝ ſectæ:qppe quas alii nouẽ:alii decẽ exiſtimarũt:&.M.Var
ro oiũm latioꝝ doctiſſimus & Græcoꝝ inferior noie qnqꝫ & quadraginta nũero ẽ cõplexus:& ego illã maxi
me diſciplinã ſequor:& ſecutus ſũ ſemꝑ:ꝗ̃ ab Anthiſtene ꝓfectã amplificauit Zenõ:ꝑfecit Chryſippus.Illđ
dũtaxat in bonis duco:qđ honeſtũ ſit.Honeſtũ ãt ipſum ſua ipſius ui atqꝫ dignitate:nõ populari gloria defi
nio.Vt auteꝫ ſentio:ita etiam & loquor.& uiuo.Præter homines impuros ac flagitioſos odi in uita neminẽ
Eos autem omnis:qui præ ſe ferunt ulla ſimulachra uirtutis:diligere obſeruareqꝫ conſueui.Huius autẽ uitæ
inſtitutũ cũ ad alia plæraqꝫ digna laude:tum ad ſatyras ſcribendas me cõpulit.quo ꝑ uitupationẽ improbo
rum hominum & laudationẽ innocentiũ præſtantiſſimorũqꝫ uirorũ cunctos ad uirtutẽ capeſſendã.adhor
tarer a flagitioqꝫ auerterem.Quæ autem corpori ſunt:aut fortunæ:quã fabulantur:tributa commoda:& tũ
tum uel colenda:uel admittenda cenſeo:quoad eorum uſus uirtuti expediat.Nam neqꝫ uirtutem incultam

& ſqualidã:neq; nitidã nimis & elegantẽ ꝓbo. Qua ductus ſnia:q̃ mihi natura largita ẽ corporis ad ꝓbitatẽ
adiumẽta:ſiqua tãdẽ largita ſit:ea q̃tũ in me fuerit:ita tutat⁹ſũ:ut nihil corꝝ deſyderẽ:q̃ aut ad dignitatẽ mẽ
broꝝ:aut ad ſenſuũ integritatẽ attinẽt. Quæ uero extra corpus poſita uirtutis ſũt adminicula:nõ tã ſeq ſtu-
dioſe:q̃ ueluti hoſpitaliter admittere didici. Quo fit:ut q minima fortuna cõtẽtus ſim:ea neq; abundẽ: nec
ẽt prſus careã. Quin ea quo magis ab me ueluti negligiẽ:eo ſe magis p̃ſtat obſequẽtẽ:& ita ſeqtur:ut inter-
dũ etiam fugienti pudorem iniiciat. Nam omnis actio uitæ meæ inſtituto reſpõdet. Grãdes in me opes: iñ
gẽteſq; pecũiæ florẽtiſſimaꝝ Italiæ ciuitatũ & munificẽtiſſimoꝝ principũ muneribus ſunt collatæ. At mihi
quotidie ẽ tãtundẽ:ac ſi nihil unq̃ collatũ fuerit & cũ nihil ſit:nihil tamẽ deeſt. Ita mecũ agiẽ diuina quadã
benignitate:ut q prope nihil habeam:uidear omnia quodãmodo poſſidere. Satis me locupletez ſemp opu
lentũq; fore duxi:ſi conſilia & cogitationes oĩs ad uirtutẽ deũq; referrẽ. Quid enim deeſſe cuiq̃ põt:q uirtu
te comite utatur ad deũ? Nulla ſane uideẽ mihi neq; cenſenda uirtus neq; nominanda:q̃ ad deũ tanq̃ ad ſũ
mũ incommutabileq; bonũ nõ referaẽ. Hanc ego potius q̃ quorundam ſtoicorum:qui humanã gloriã po-
pularis illius & fucatæ honeſtatis noĩe uenabanẽ:ſententiã ſequens:non quod ſtultis hominib⁹:ſed quod ſa
pientibus deoq; probatũ iri putẽ:ita bonũ iudico:ut aliud nihil ponã in bonis. Nec inanẽ gloriã hui⁹ mũdi
ſed uerã illã ac cæleſtẽ mihi ꝓpono gloriã. Quare quid de me ſtulti uel ſentiant:uel loquãtur:non tã negli-
go:q̃ contẽno. Neq; honorẽ facio pluris q̃ ignominiam:ſi ab improbis cõferatur. Nullius inſani minas nec
inſidias pertimeſco. Me in omnis impuros & perditos æque acerrimũ hoſtem præbeo. Bonos aũt:& hone-
ſtatis ſtudioſos:atq; tui ſimiles unice diligo:& admiror. Et hæc quidem de me iam hinc tandem eatur i meſ-
ſem tuã. Ego ex tuis litteris:quas in hanc diem binas ad me dediſti:totum te uidere pœnituſq; inſpicere uiſ⁹
ſum. Tuo ſum ingenio non mediocriter delectatus: Nam & fœcundiſſima ꝓbitatis ſemina: & eloquentiæ
uim non mediocrem in te natura ineſſe animaduerti. Sed adoleſcentiæ feruor ita in te exeſtuat ut ꝑturbatio
nũ ignibus neſcio quo pacto minorem te præſtes. Id aũt uitio tibi dare non auſim: Non.n.me latet rationis
uſum diẽ ſolere afferre atque firmare. Neq; prudẽtes naſcimur:nec ſapientes. Alteꝝ doctrina gignit:alteru;
longiſſimi uſus temporis & multarum uariarumq; rerũ præbet experiẽtia. Quãdiu augeſcunt ſenſus:auge
ſcunt etiam appetitus:qui uehementiore quodã impetu agitati:rationi:quam ſequi ducẽ debẽt:reſiſtãt:atq;
aduerſentur: Quo fit:ut quod factu optimum ſequendũq; dictat ratio: id appetit⁹ deprauatio perinde atq;
malũ aſperneẽ:ac nolit. hinc omnis incõtinẽtiæ manat furor:qui nos p̃cipites ſciẽtis uidẽtiſq; agat in miſer-
rimam ruinam exitii. Quid inq̃ de te ſentiam:quid uelim intelligis. Video tibi ꝓpitiã admodũ ac benignã
adeſſe naturã. Innata habes plæraq; oĩa ad uirtutẽ adiumẽta. Dexteritate ĩgenii uales plurimũ. Sed hæc ipſa
uel innata item aliqua uis perturbationum: uel deprauata q̃dã cõſuetudo:neſcio quonã pacto:quãtũ uide-
or q̃dẽ ex tuis litteris cõſeq:nõ parũ ĩpedit. Fateris q̃d honeſtũ ſit:id eẽ ita bonũ:ut aliud ꝓpe nihil exiſtimã
dũ in bonis ducas. Deinde ſubdis te ita uiuere:ut ea ſola admitteris:q̃ pleriq; mortales:cũ ſe illa maxime tene
re arbitranẽ. p̃cipue in bonis admittũt:ac numerãt:ii.ſ. uel corporis uoluptate uel emolumẽto bonũ defini
entes:q̃ſi uirtutis nomẽ & inane ſit:& caducũ:& aliud nihil humão generi allatuꝝ p̃ter laborẽ atq; ægritudi
nẽ:hæc.n.ſnia e tuis uerbis quibus in epiſtola uſus es:facile colligitur. Eoq; tãdẽ oĩs tua:q̃ſi ad optimũ quẽ-
dam rerum oium finem tẽdit oratio:ut tibi uoluptatẽ in primis propoſuiſſe uidearis. Hanc ego ab humana
fœlicitate nequaq̃ oĩno reiicio:ſed ita in ea cenſeo ineſſe:ut fœlicitatem ueluti condiat:non efficiat: Nã de fœ
licitate non idem ſenſerunt omnes. Sed hanc alii natura effici putauerunt:ut & magni & parui natura effi-
cimur atq; alio alii colore. Alii diſciplina id contingere poſſe argumẽtantur:eẽ enim ſcientiam quandã fœ
licitatis: Nam ſcire fœlicitatem idem opinantur atq; fœlicem eẽ:ut ſcire eloquentiam oratorem eẽ oſtẽdũt.
Alii exercitationi cuipiam fœlicitatem dediderunt. Permulta enim ſunt: quæ neq; natura in nobis inſunt:
neq; doctrina comparantur:ſed exercitatione q̃dã cõſuetudieq; aſſeqmur. Nec me latet quoſdã exiſtimaſſe
fœlices hoĩes reddi diuino quodã afflatu:q̃lis dictos legimus & νυμφολήπτους & θεολήπτους eos q
ab deo eẽnt nymphaq; correpti: Ex quorũ nũero fuiſſe tradũt Tireſiam: Amphiaraum. Calchanta. Lycur-
gũ. Numã Pompiliũ:omniſq; ſibyllas. Plæriq; ẽt & fuerũt & ſũt:qui uim omnẽ fœlicitatis fortuna definiãt.
Nec differre quicq̃ iter ſe uolũt fortunatũ atq; fœlicẽ hominẽ. Naturã ualere plurimũ ad fœlicitatẽ nõ ſũ ne
ſcius:quãdoq̃dẽ ẽt ad uirtutẽ:qua ſine fœlix eẽ nemo põt:ui hẽt nõ mediocrẽ: Sed ut oĩno boni non naſci-
mur:ita ẽt nec fœlices: Perpulchrũ ẽ uirtutẽ diſcere:ſed lõge pulchrius lõgeq; præſtantius reat uti uirtute:ñ
.n. qui eã didicerit:cõtinuo ſit uir bonus:niſi uſus quidã aſſiduus exercitatioq; acceſſerit. Nec otioſam uirtu
tẽ ꝓbẽ:nec dormitãtẽ fœlicitatẽ:ſed uigilãtẽ potius & aliquid ſemp magnũ p̃clarũq; agẽtẽ: Nã quo pacto il
lũ fœlicẽ arbitremur:qui neq; itelligat:nec agat quicq̃ hũano dignũ igenio? Diuinũ aũt ſpiritũ qui ſuſcipiũt:ſi
q tãdẽ eum ſuſcipiant:non illos ſua:ſed diuina fœlicitate diuinos iudico. Secũda fortũa q̃ diciẽ:qui fœlicita
tẽ cenſent cõtineri:ſi idem fortunam dicũt:quod numeris ſuis oĩbus cumulatam perfectãq; prudentiã: Hi
uirtutẽ maxime laudant. At in his infirmis fragilibuſq; rebus q̃ oĩ mutabilitati tẽporũ ſũt ſubiectæ:ſummaꝫ
fortunã ponere:nihil eſt quod accedat ad ſtultitiã propius. Momẽtaneas autem res huiuſmodi planeq; cadu
cas ita oſtendis probari tibi:ut aliud nihil iucundius putes. Et erras tu quidẽ plurimũ:ſi ita ſentis:ut loqueris
Qui de fœlicitate ſunt exq̃ſitius diligentiuſq; locuti:eam tribus in rebus poſitam crediderũt: Nã alii pruden
tiam ſummum bonum eſſe dixerunt eandem hi quidem prudentiam appellantes:quam ſapientiã:quæ to-
ta in ueri inueſtigatione cognitioneq; conſiſtit. Alii uirtute actiua conſtare fœlicitatem:alii uoluptate puta-
uerunt. Primum illud fœlicitatis genus totum ẽ ai:q dũ ueritatẽ cõtẽplatur & deſũ:reliqua omnia pro nihi-
lo ducens ſeipſo contentus eſt:nullius rei indigens planeq; beatus. Qui actionis morũque uirtutem adama-
rũt:ſe homines eſſe meminerunt, itaq; non animi ſolum:ſed corporis quoq; habendam eſſe rationem ſua-

dent. Voluptatẽ duplicẽ eẽ ſcimus:alterã ai:alterã corporis. Cyrenaicus Ariſtippus uoluptate corporis ſum
mũ bonũ cõſtare exiſtimauit:qua ipſa in re utrãq; uoluptatẽ ſecutus ẽ epicurus:q q̃uis improbeẽ a multis:
uideo tñ ab illo eã uoluptatẽ maxime oium laudari:q̃ fit ai q̃ ſapientiã uirtutẽq; conſequaẽ. Et q̃ alia fœlici-
tas nr̃a nobis chriſtianis futura:ẽ cũ deũ corã p̃ſentemq; uidere cõtẽplariq; licebit? nõne immenſum quod-
dã & iſinitũ gaudiũ? Id aũt oẽ gaudiũ nõne uel iucũdius fiat uel cumulatius:cũ aio corpus fuerit reſtitutũ? cuꝫ
hoĩes oĩ ex p̃te puri deſecatiq; reuiuiſcẽt? Nec.n. aſpernatur de⁹ honeſtas corporis uoluptates:qui cũ guſtaſ
ſet:uoluit bibere. Qui corporis ſuiq; oblitus ſolẽ ai uoluptatẽ ſequitur:is habet cõmune quiddã cũ Pythago
ra & Socrate:quoꝝ alterũ in cõtẽplatiõe ſupioris:alteꝝ in actiõe inferioris uitæ maxima cũ uoluptate uerſa
tũ accepim⁹:q̃q̃ q̃uo corporis obliuiſci queat nõ intelligo:q uel ſe ſeipm noſſe:uel aliquid recte agere iſtitue
rit. Qui uero ita expetendã putat corporis uoluptatẽ:ut nihil habeat cũ uirtute cõiũctũ:nihil cũ ſapientia:is
mihi nõ multũ a lãguida quapiã & inerti pecude uideẽ differre. Sed q ita ſeſe parat:ut & animi perq̃ diligen
tiſſime p̃ſequaẽ:& corporis itẽ rectã uoluptatẽ nõ aſperneẽ. Hũc eo maiore laude dignũ puto:quo illuſtrius
ẽ totũ curare hoĩem q̃ alterã hoĩs p̃tẽ:ſi q̃dẽ neq; ſolus animus hõ eſt:nec corpus ſolũ:ſed quod certo cõſtet
& aio & corpore. Quo quidẽ meo ꝓlyxiore ſermone ſatis ſupq; mi Andrea uideris admõitus:q̃d ego in epi
ſtola tua deſyderari. Vidi abs te diſertiſſime uim naturãq; honeſtatis laudari:cui⁹ ẽt te ſtudioſũ facillime de
claraſti. deinde in illã cõmodorũ uoluptatiſq; rationẽ neſcio q̃:ita delapſus es:ut uirtutẽ oẽm quaſi cõtentẽ-
dã deſpiciẽdã & nihil oio faciẽdã aſſereres. Quæ quanq̃ te ſimulatione quadã potius ſcripſiſſe reor: quo me
ad reſpõdẽdũ ueluti prouocares:uolui tamẽ ſenex & Philelphus:ut tu adoleſcens & alamãus ex me quoq; i
telligeres:quæ tibi nõ eẽ ignota crediderĩ:oium primũ eẽ a te ſtudendũ ſic artibus animi:ut nullius oĩno par
tis aut ignarus ſis:aut negligens:deinde corporis eam habendam curã:quæ ai naturæ dignitatiq; reſpõdeat
Quod ſi feceris:ſicuti certe facies:non difficile futurũ exiſtimo:ut totius hominis tuaq; uoluptate q̃ ſuauiſſi-
me perfruaris. Vale. ex Mediolano. vi. idus decembres. Mccccl.

Franciſcus philelphus Sphortiæ ſecundo. S.D.

PEto abs te in maiorem modum:ut quod & mihi coram recepiſti:& ex proximis meis lr̃is audire
potuiſti:id apud patrem tuum præſtantiſſimum & munificentiſſimum principem q̃ primum &
q̃ optime conficias. Hac mihi re neq; gratius quicq̃:neq; magis neceſſarium præſtare potes. Va
le. ex Mediolano pridie idus decembres. Mccccl.

Franciſcus philelphus Sphortiæ ſecundo. S.D.

PEtii abs te proximis litteris ſecundũ:quod etiam nunc tertium & peto & te quoq; ſi pateris rogo
ut rem meam apud principem noſtrum munificentiſſimum patrem tuum ubi minus confece-
ris:ita conficias:ut mihi abiens coram recepiſti. In hunc diem neque tu reſpondiſti quicq̃:nec ex
alio ſum certior factus:quid egeris aut nõ egeris. Itaq; aut reſponde q̃primũ:aut equũ mitte: quo
uehar ad uos: Nã ſi ad uos uenero:facile futurũ ſuſpicor:ne uacuus Mediolanum repetam: præſertim cũ iã
inſtet natalis Chriſtianus:qui princeps ſolet ad beneficentiã exhortari. Vale. ex Mediolano. xv. Kalendas ia
nuarias. Mccccl.

Franciſcus philelphus al. d. pl. Facino forobronſiciano.

VIdeo te nimis lautum factum:qui nihil reſpondeas ne amicis quidem. Deus malefaciat iſtis num
mis:quibus ita ſuperbus redderis:ut nos ſcilicet minores cõtemnas præ te. Quod ſi ſcires: tibi rẽ
eſſe cum ſatyro:non modo non taceres:ſed eſſes loquacitate ipſa loquacior. Si mihi equus eſſet:
aduolarem ad uos q̃primum:ut quod uos amici negligitis:ego præſens uel efficerem:uel cõfice
rem. Vale. ex Mediolano. xv. kal. ianuarias. Mccccl.

Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino. S.P.D.

QVod & princeps noſter Franciſcus Sphortia tibi abeunti iuſſerat:& ipſe uerbis pluribus abs te pe
tii:ſi minus in hanc diem conficere potuiſti:ut conficias tandem:cupio. Hac enim una re neque
gratius mihi quicquã præſtare queas nec etiam iucundius. Atqui beneficium illud quis nõ liben
ter cõferat:quod is in quẽ conferamus:maximi ſit factus:& eo tamen uſurus non ſit? Sic enim tũ
ſumus liberales:tum ex huiuſmodi noſtra liberalitate neq; moleſtiæ neq; incommodi quicquam accipimus
Tenes:quid uelim. Vale. ex Mediolano. xv. Cal. ianuarias. Mccccl.

Franciſcus philelphus Facino forobronunciano. S.D.

SI commode fieri abs te poteſt:huc hodie uenias:peto. ſum enim tecum quædam cõmentaturus
Quare uelim ne differas. Neq; committas:ut te potius excuſandum cunctationis q̃ laudandũ ꝓ
perationis oſtendas. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris Cal. ianuariis anno a natali Chriſtiano.
Mccccli.

Franciſcus philelphus Ioanni Mario filio. S.D.

POſteaquã a nobis abiiſti:de te nihil accepimus. Itaq; non poſſumus non uereri:ne q̃d tibi quod
nolimus acciderit. Nam hoſpes ille ad quem diuerteras noctetculus proximo die hinc profectus
es mediolanũ modo ueniens renũciauit te cum es apud ſe hoſpitatus:uiſum eſſe e ſtomacho la-
borare:& de caupone quæſtum:apud quem prandiſſes. Quare uelim:me facias de te tuiſq; cõ-
ſiliis certiorem: Nam ſi uales:q̃d iſtic tempus inaniter teras neſcio. ſin minus uales dãda eſt opera ne tua ne-
gligentia ſis peiore conditione. Vale. Ex Mediolano. v. idus ianuarias. Mccccli.

Franciſcus philelphus Andreæ Alamanno. S.D.

CVm nihil in hãc diem te uideo meis ad te litteris reſpondiſſe facile adducor:ut credam te τῇ νη-
λογίᾳ ἀνθρώποις αὐτόχθοσι quã ipſe quãdã faciundã putẽ:potuiſti ex proxima lõgiore illa

epiſtola nõ difficile noſſe. Ignoſco aũt tibi:qppe q mõ uxorẽ duxeris:cui obſeq te τον υἱὸν γάλλονιnõ oĩno
abſurdum eſt:modo mediocriter omnia. Vale.ex Mediolano.iiii.idus ianuarias.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Laurentio. Gygni filio.S.D.

NOn poſſũ officiũ tuũ nõ accuſare:qđ tãdiu ſilẽtiũ egeris:Nec.n.mei oblit⁹ eẽ debes:quẽ mirifice
diligere cõſueuiſti. Nec ẽt Pythagoreus factus es tã repẽte:q elocutionis ſtudio maxime oium ĩ
ſeruire didiceris. Nec te ſupbum factũ eẽ puto:qui hũanitate & mãſuetudie nemini cedas. Itaq
niſi te iure accuſatũ malis:facito propediẽ intelligam:quid in cauſa fuerit:ut tanto ſilentio te de
dideris. Vale.ex Mediolano idibus ianuariis.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Auguſtino dato.S.D.

NVlla ratiõe adduci poſſum:quin credam te mei eſſe amantiſſimũ:a quo ſis pulcherrime iſtitut⁹
Sed nõ poſſũ nõ mirari:qđ nihil lr̃is obſtrepas:qui quotidie cũ apud uos agerem:me pulcherri
mis tuis ſuauiſſimiſq epiſtolis ueluti laceſſeres. Nũc uero totus es mutus:q quo es fact⁹ ligua ſo
lutiore:eo te loquaciorẽ eſſe oportuit. Vale.ex Mediolano idibus ianuariis.Mccccli.

℄ Franciſcus Philelphus Franciſco patricio.S.D.

QVam de te Philelphus ſit bene meritus:eloquentiæ & eruditiõis nomen:qđ es p oẽm italiã non
medocre neq obſcurũ adept⁹:facile đclarat. Quo fit:ut nõ neſcius eẽ debeas:q̃ te gratũ eẽ opor
teat. Quod.n.maius ĩ quenq̃ beneficiũ cõferri põt q̃ deſcipline & eloquẽtiæ: qbus rebus nõ mõ
cæteris oibus aiantibus:ſed ipſis quoq præſtamus hoibus:qui nihil ſupra hoiem ſapiũt. Deſyde
ro igit̃ officiũ tuũ his in rebus:quibus a nobis uel inſtitutus es uel confirmatus:ni tacẽdi fortaſſe q̃ loquen
di artem profiteri malis. Vale.ex Mediolano idibus ianuariis.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni Simonetæ S.D

QVanq̃ me de te mea feſellit opinio:qui nõ minus me diligas:q̃ ab me amari te itellexeris. Amor
autẽ erga te meus quantus ſit:nõ te minus q̃ opinione cognoſces. Emori mali q̃ iure ingratus iu
dicari. Beneficio affecti qui ſeſe ingratitudinis accuſari noluerunt:alii aurũ & argentũ:alii marga
ritas & gẽmas:alii aliud fortunæ bonũ qđ dicit̃ retribuere cõſuerũt. Ego ãt beneficios didici quã
tũ & humanũ & meũ præſtare põt igenium:ex hoib⁹ deos reddere & ea imortalitate donare:quã laudis glo
riæq æternitas afferre ſolet. Quid de me tibi ſperãdũ ſit:liqdo potes aiaduertere. Tuũ aũt munus ẽ:ut qđ
prope diẽ fore ſignificaſti:id ita fiat:ut nõ in illud uetus ac Virgilii prouerbium incurriſſe uideat̃. Tarde ue
nere ſubulci. Nihil eſt enim neceſſitate potentius. Vale.ex mediolano.x.Kal.februarias.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Mario filio.S.D.

CVm præsbyter iſte florentinus qui has tibi lr̃as reddidit:eẽt ſinariũ redditurus:petiit ſiquid eſſet
qđ ſcribere ad te uellẽ:id fidei ſuæ diligẽtiæq crederẽ.itaq ex eo audies mentẽ meã de reb⁹ tuis
eãdẽ.ſ.quã ex pximis lr̃is:quas redditas tibi arbitror:accipere potuiſti. Franciſcus ille Alexãdri
nus eruditiſſimus medicus improbat uæhementer cunctationẽ tuã nõ ſolũ iſtic: ſed ẽt Maſſiliæ
Hortaturq:ut Renatũ Regẽ:qui te plurimũ diligit:aſſidue ſequaris:ſic enim & dignitatem ſimul & rẽ te ñ
mediocriter aſſecuturũ:Quod ut facias:non ſolum probo:ſed etiam iubeo. Mariam nurum & neptem ioan
nam bene ualere opto. Vale.ex Mediolano.vii.Kal.februarias.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Sphortiæ ſecundo,S.P.D.

AVdio Matthiam tuũ uel noſtrũ potius ex patria reuertiſſe. Quod cũ & eius & tua etiã cauſa: qui
hominẽ uæhementer diligis:tũ itẽ mea nõ poſſũ nõ plurimũ lætari:quippe qui nequaq̃ dubitẽ
iſtũ ſecũ attuliſſe Strabonẽ:quẽ diſertiſſimus Blondus Flauius egoq tã ſæpe ac multũ nõ petiui
mus ab eo ſolũ:ſed ſũmo ſtudio:petiuim⁹:orauimus:obſecrauimus. Nec.n.adduci poſſũ:ut cre
dã Strabonẽ eſſe Triuii coniectũ i ſempiternas tenebras. Nã noui humanitatẽ liberalitatẽq Matthiæ. itaq
rogo te:iſti nũcies uerbis meis iucũdũ eẽ mihi reditũ ſuũ ad te. Verũ multo fore iucũdiorẽ:ſi ſtrabonẽ ad phi
lelphũ ſuũ q̃primũ đderit. De re pecũiaria heri ſcripſi ad pricipẽ. Antõius hic lõgus lõgã mihi ſpẽ dat:q ego
qđ ad noſtrũ Gaſparẽ eruditiſſimũ medicũ ſcripſi:pcio emere nullo pacto iſtitui. Vale ſpes mea.ex Medio
lano pridie Cal.februarias.Mccccli. ℄ Fran.phi.Lanceloto Cardinali leucoſiæ S.D.

CVm te libertati tuæ ac priſtinæ dignitati reſtitutũ accepiſſem:uix dici queat:quanta ſum lætitia
gaudioq affectus. Non enim potueram nõ dolere te talẽ tantũq põtificẽ coniectũ carcerẽ:qui
bonorum omnium innocẽtiumq uirorũ & profugiũ eſſes & portus. Itaq tibi ampliſſimo patri
maiorẽ imodũ gratulor:mihi aũt lætor plurimũ q dolorẽ quẽ ex idigna tua captiuitate acerbiſ
ſimum acceperã audita nup iſtiuſmodi liberatio tua in maximã mihi uoluptatẽ uerterit. Vale.ex Mediola
no Calẽ.februariis.Mccccl.i ℄ Frãciſcus Philelphus Blaſio axeretẽſi equiti aurato S.P.D.

IAm eſt in lumine. Itaq a te peto:ut quas hyeme plantas illas ficulneas ad me dare ueluti peritior
agricola noluiſti:nũc tandẽ dare incipias:Niſi fortaſſe:quod nolim:moleſte feras res ullas bonas
forte tibi cõmunes cum aliis:Nam ſi pluribus rogari te cupias:non poſſum non uereri:ne uel in
uidiæ:uel obtrectationis ſis accuſandus:quas quidem perturbationes indignas arbitror magnitu
dine ai tui. Cupio itẽ plantas prunorũ Damaſcenorũ. Vale.ex mediolão.iiii.nonas februarias.Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Carolo Regi Francorum,S.P.D.

CVm tuas ego res bellicas diu mecũ Rex Karole multumq cogitaui:unus profecto uiſus es quẽ
uniuerſa chriſtiana reſpublica tantis ac tam diuturnis fluctibus agitata cõcupitæ exoptatæq qe
tis atq tranquillitatis auctorem ſit tandem habitura. Nã ſi uerum ſine cuiuſq̃ inuidia fateri lice

poſteaq̃ impia & imanis illa ſceleratiſſima mahumeti ſecta inualuit:nullũ eſt uſq̃ hominũ genus:cui plus de
beat chriſtiana religio q̃ inuictæ frãcorũ nobiliſſimæq uirtuti. Cũ reliqui.n.fere oẽs & reges & populi chri
ſtiani ignauo quodã animi torpore tanq̃ elãguiſſent ſoli frãci inuenti ſunt:qui ingenti animo & excelſo oẽs
barbarorũ & infideliũ impetũ non modo ſubſtinuerint:ſed repreſſerint.quid inq̃ repreſſerint:immo fude
rint fugarint:oppreſſerint. Nam Italiæ uires q̃q̃ & ualidæ ſunt & maximæ:tamẽ quia neſcio quo infœlici fa
to inteſtinis ſeditiõib⁹ inimicitiiſq laborare didicere:neq potuerũt omnino:nec itẽ poſſunt oſtẽdere.q̃tũ ui
prudẽtiæ & animi robore uigent:florent:atq antecellunt. Soli frãci: Soli francorum principes ac reges in oĩ
chriſtianorũ numero auſi ſunt chriſtianæ utilitati ſemper & dignitati conſulere. Itaq maiorẽ in modum do
lendum erat:tantũ inualuiſſe uim demonum:ut quæ una gens eſſet in nomine chriſtiano:quæ ad pietatẽ &
gloriã nata uideretur:ea tandiu domeſticis cladibus exerceretur. Sed finit interdũ deus eos urgeri aduerſis
rebus:quos habet cariores:idq:ut arbitror:nõ tã quo experiatur fidẽ & cõſtãtiam hominum:q̃ multo prius
norit:q̃ futura ſit:ſed quo iis detur ueluti promerẽdi materia cumulatior,& illuſtrior. Quare cũ Thobias.
cum Iob.cum rex tolerãtiſſimus ille Dauit tãtas ac tã intolerabilis ærumnas ppeſſi ſunt:quo ſe aduerſus de
um geſſere ſubmiſſioris:eo magis illos & ope ſua:& ſuis ſecũdis rebus deus dignat⁹ ẽ. Sic.n.deus tũ maxie p
deſt:cũ maxie uidet̃ affligere:tũ p huiuſmodi calamitates atq cruciatus reſipiſcẽdi cæteris exemplũ efferri
ſolet. Dolẽdũ profecto erat bonis omnibus Rex Karole:quod chriãiſſimũ genus hominũ te rege pientiſſi
mo tandiu:tam grauiter:tãta malorũ mole præmeretur. At ego cũ meipſum colligo: & mente diligentius
rem uoluto:facile uideor intelligere id oẽ diuino quodam conſilio factũ eſſe. Oſtendere deus uoluit:ut opi
nor:nullam eſſe humanã potẽtiam:quæ propriis cõſiliis atq adminiculis aut ppetua eſſe poſſit:aut diutur
na:ſi diuino pſidio careat. Quãobrẽ iccirco paululũ ueluti a frãcis ſecedere uiſus ẽ:quo & per fideliſſimi po
puli flagella infidelib⁹ cũctis minitaret̃ iterũ:& cũ te frãcis uenerabiliorẽ:tũ uniuerſis tuis ſuiſq hoſtib⁹ for
midabiliorẽ efficeret. Tua certe pietate:ſed diuina qdã ope:& auxilio factũ ẽ:ut eos ois:q perinde atq ſtul
ti,& amẽtes a te defecerãt:ad ſanitatẽ tua cũ gloria uideas rediiſſe. Deo ipſo duce imperatore uexilifero nõ
mõ patritũ atq auitũ regnũ cũ immortalitatis nomine recuperaſti:ſed lõge id admodũ ãpliſicaſti:ſtabiliſti
ornaſti:Nã ſi magna res ẽ ferociſſimos anglorũ impetus ſuſtinere:quãto maior cenſeri debet anglos ſupera
re:pſternere:iterimere! Has aũt talis tãtaſq uictorias in reb⁹ præſertim deſperatis & pditis exiſtimare debes
neq tuis:nec ullis humanis opibus te adeptũ:ſed diuina potius quadã mẽte:quæ chriſtianæ ſuæq reſp. diu
turna ægrotatiõne morboq confectæ tuo fœliciſſimo ductu.tuis ſecũdiſſimi auſpiciis iam tandẽ ſuccurret̃
moderiq cõſtituit. Quare te rex Karole ẽt atq ẽt rogo:& oro:ut quãq̃ neq mei:neq cuiuſquam cõſilii:nulli
us admõitionis:nulli⁹ cohortatiõis indigeas:pacatis iam & cõpoſitis reb⁹ tuis mentẽ atq aium tuũ oẽm ita
excites atq armes i peſtiferos & impios hoſtes Chriſti:ut tanto tãq ſempiterno beneficio ornatus nõ grati
tudinis min⁹ lauderis:q̃ cæterarũ uirtutũ omniũ cõſueuiſti. Duo ſunt infideliũ genera quæ populũ chriſtia
nũ maxis detrimẽtis ærũniſq affecerũt:quotti diæq afficiũt turci & ſarrhaceni:quarũ alteri parua ſeruorũ
manu ægypto. Syria:iudea tribus opulẽtiſſimis puinciis per noſtram negligentiã occupatis. Cyprũ. Rho
dum ac reliquas finitimas iſulas indies magis magiſq populantur. Turci uero nulla ſua:ſed chriſtianorum
pecunia cõducto pegrino milite & eo qdẽ nõ admodũ multo:id ſunt bellandi aſſiduitate aſſecuti:ut q fugi
tiui ſcytarũ ſerui ex horrẽtib⁹ illis cautibus uaſti caucaſi in pſida ſeſe ac mediã mẽdici & famelici recepiſſent
nũc nemine:ut ita dixeri:repugnãte intra ſinũ hadriaticũ nõ ita lõge ab italia cõſederint:qn ſi uelint ad pau
cas horas eo ſint tractaturi:hos aũt qui ſunt qſi qdã ſarrhacenorũ ppugnacula:& ſi iampridẽ chriſtiana uir
tus nõ difficile ſupare ſubiugareq potuerat tñ cũ uel iparatius in eos uel iprudẽtius itur ſit ut & prudẽtes illi
& parati exiſtiment̃. Hac una re factũ eſt:ut & rex Sigiſmũdus annos nat⁹ qtuor & uiginti incauti⁹ hoſtẽ nõ
oio incallidũ aggreſſus fugæ turpiſſimæ terga dederit:& Vladiſlaus rex admodũ adoleſcẽs cũ annis ſupio
rib⁹ ſuũ maluiſſet:Ioannis uaiuodæ pitiſſimi ducis q iã bis & iterũ turcos igẽti clade ptulerat: cõſiliũ ſequi:
cũ nõ mediocri chriſtiani exercitus detrimẽto interierit:& anno pximo idẽ Ioannes uaiuoda q antea ſæpe
numero trophæa de turcis pulcherrima ſtatuiſſet:cũ eoſdẽ hoſtes adhort⁹ fortiſſime:iã plane uertiſſet in fu
gã:coactus fuerit per ſuorũ militũ incõſtãtiã. Cæterarũq pſidiã nõ ſine magno chriſtiãorũ ulnere ab eo bello
diſcedere. Ita ſit:ut uel iperatorũ iſcitia:uel timiditate militũ:uel diſſolutiore quodã hoſtiũ cõtẽptu:quos uin
ci iampridẽ & uenire ſub haſta:aut mactari oportuiſſet:uictores ipſi iſolẽteſq uideant̃. Eoq ab iis audaciæ
itũ eſt:ut cæteris fere oibus chriſtianis pro nihilo habitis ſolos ſibi metuẽdos ducãt & francos & italos:quos
alteros ſæpe mari:alteros uero quãdoq terra nõ ſine ſua maxima pιicle pugnãtis experti ſint. Sed quoniã ñ
ignorãt uires italicas hoc tpe ut antea ſæpe mutuis inter ſe odiis ac bellis digladiari:ſoli ipſi frãci ſũt reliqui
quos formidẽt:qppe quos audeãt p⁹ tã multas pclaraſq uictorias:qs de anglis germaniſq ſt adepti: quẽ æq
inter chriſtianos timeant:hoſtẽ hẽre neminẽ. Vñ cum ſciant uirtutẽ frãcorũ ocioſam natura eẽ non poſſe:&
eoſdẽ pterea iuſtas hẽre cauſas ulciſcẽdi:ſũmũ inde in ſeſe malũ breui putãt emanaturũ:pſertim eodẽ uno te
rege fortiſſimo & belli duce ſapiẽtiſſimo & prudẽtiſſimo caſtrorũ imparot̃ & uiro plãe optio & hominib⁹
ſimul deoq cariſſimo. Quæ cũ ita ſint.reliq̃ tria eẽ aiaduerto:quæ oñdã:primũ qđ adeo id bellũ neceſſariũ
ẽ:ut nullo pacto ptermitti qat: Alterũ uero q ea res factũ ẽ admodũ facilis:ſi rõne & cõſilio gubernet̃. Extre
mũ aũt erit:ut pbẽ:q ingentẽ utilitatẽ hoc idẽ bellũ ſua ſit uictoria tibi chriſtianiſq allaturũ. Quid.n.in uita
hominũ magis neceſſariũ cẽſeri dẽt:q̃ aut id maxime oium ſeq qđ honeſtũ ſit:aut id oi ope atq opa aſpna
ri.qđ afferat ſecũ ullã turpitudis fœditatẽ! Nõ.n.ad cibũ ac potũ:nõ ad pruriẽtẽ corpis uoluptatẽ:q̃ ipſa no
bis cũ pecudibus ſunt coia:ſed ad decus dignitatẽq nati ſumus. Icc irco nobis mens data eſt imortalis ac di
uina:ut imortalitati ſeruientes Dei ſimus q̃ ſimillimi. Et quo pacto propius ad Deũ accedim⁹ q̃ p beneficẽ

f

Duo sũt ge
na infideliũ
Turci & Sa
ceni.

tiam & iuſtitiam. Tunc Deum maxime imitamur:cū aliis beneficimus:cū iuſti ſumus. Quibus rebus eo ē magis a nobis ſtudēdū:quod non ſolum gloriā huius mūdi:quæ q̃tacūq; eſt tota eſt breuis planeq; inanis: ſed multo magis cæleſtem illā atq; ſempiternā aſſequimur. Nec ille mihi iuſtus uideri ſolet:qui noceat nemini:id quod ēt eū plæriſq; aliis aiantibus eſt nobis commune:ſed qui uel pſit:cū poteſt: uel ꝓpulſet iniuriam. Non enim ſolis nobis natura nos:genuit:ſed his omnibus:quos intelligentiæ uis rationiſq; uirtus im mortali quadā forma inſigniuit. Atqui ut is abhorret a dignitate naturæ q̃ iniuſtus fit: qui nihil opis:nihil adiumenti cōferat in humanū genus:ita hic admodū præ ſe fert naturæ bonitatē:qui ad cōmunē hominū ſalutē atq; ornamentū ſeſe natū meminerit. Quod ſi honeſtum eſt ob cōmunis hominum : utilitates nullos labores:nulla pericula fugere:q̃to honeſtius & præclarius duci cōuenit id facere non propter homines ſolum:ſed propter deum propter ſaluatorem noſtrum:propter Chriſtum optimū maximū : Qui nullo a nobis officio ꝓuocatus ultro ſe noſtra cauſa morti dedit: Dum ſarrhacenī:dum turci:chriſtianis nocet p omnē iniuriæ contumeliamq;cui demum nocent:Non immortali deo:Non humani generis ſaluatori:Non chriſto ipſi domino & redemptori noſtro:Et quibus iniuriis:quibus cōtumeliis nocet nefaria illa immāiſq; barbaria:quibus certe nihil crudelius nihil dirius:nihil ſpurcius:nihil abominabili⁹:uel dici uel excogitari poſſit. Hominibus & chriſtianis & ſacerdotibus non pro calonibus & lyxis duntaxat:ſed pro iumentis etiam utuntur. His uæhunt:his arant:his fodiūt:his abiectiſſima exercent omnia erubeſcendaq; miniſteria . Q ꝙ ſiqui ſe homines & chriſtianos reminiſcentes minus æquo animo indignitatem tulerint:cōtiuo torquēt p extremos corporis cruciatus:decoriant:uerubus ſuffigunt:ſecant:rota inſuunt p acerbiſſimas mēbrorū oium fractiōes. Oh miſerā. Oh iſœlicē cōditionē chriſtianæ religiōis: Hæc chriſtiani principes audiūt:hæc ſciūt:hæc ſentiūt:hæc miti aio fieri patiūt. Nā qd ego dicā de ſpurciſſima & teterria execrabilis iperātiæ feditate quā ſiqs aio generoſior ppeti noluerit:aut defodit:aut excidit: Nū his oibus iniuriis ac pbris Chriſt⁹ afficit:quādoqdem ob eius nomē chriſtianis inferunt : Num decet chriſtianiſſimū regē pati nomē chriſtianū tā tetro:tā horribili:tā deteſtabili dedecore ſcelerari:Num lodouicus ille rex ſanctiſſimus:qui primus regū oium chriſtianiſſimus dictus eſt:pateret ſi uiueret:tā turpem cōtumeliæ notā iniuri chriſtianæ dignitati q̃ primū ut ſtaret cōuentis:ut iuſiurādū ſeruaret:ut illud qd honeſtū dicimus tueret:exhauſit theſauros ſuos omnis. & quā anno ſuperiore cœperat cū ingenti pda. Damiatam hoc enim nomie canopū appellant: reſtituit ſarrhacenis:deinde comparato rurſus ex uniuerſa gallia italiaq; & ſicilia exercitu ob eandē uim honeſtatis in africā traiecit eo cōſilio:ea mente:ut nō modo acceptā in ægypto calamitatē ulciſceretur:ſed omnem impuriſſimi mahumeti ſuperſtitionē tolleret e terra uiuētiū. id quod facile effeciſſet: niſi peſtilentiæ ui correptus apud tyneta quā obſederat:una cū filio Lodouico: Albaniq; cardinali ac iſinito pœne chriſtianorū numero ex hac luce migraſſet. Hac ēt ratione Karolus ille gentilis tuus & rebus geſtis & cognomēto magnus imitatus Karolum martellum auū:qui ſarrhacenos ad trecenta millia:& amplius interemerat:ubi poſt captiuitatē deſyderii ultimi lōgobardorū regis italicas res ois cōpoſuiſſet:& ab leone ſūmo pontifice id qd antea cōſtituerat Hadrianus inſignibus impii romani eſſet ornat⁹ . cū primū in ulteriorē galliā reuertiſſet:nō tā cōtentus pſenti laude q̃ maiorē quādā & clariorē aio meditatus robuſtis firmiſſimiſq; copiis Hiſpaniam petit. Ea enim per id tēporis ſceleratis pditi mahumeti ſectatorib⁹ ſeruiebat. Tota erat in tetro ſarrhacenorū & flagitioſiſſimo dominatu: Diuturnū fuit piculoſiſſimūq; bellum Multæ pugnæ : utrinq; clades euētus uarii . Sed tādē effectū eſt diuina benignitate: ut prudētia & pſeuerātia ipatoris exercituſq;. uirtute īdē impii hoſtes Chriſti æque fuerint extrema calamitate preſſi.ut eiſdē perfidie ſocii ad aſperū montē afri ab eodē Carolo deleti ſunt. Nōne eadē fuit honeſtatis cauſa Lodouico pro huius Caroli magni filio:dum tanto cū labore atq; piculo liberauit urbē Romā duriſſimo ſarrhacenorū iugo:q ſultani : ægyptiorū ductu p nefariā quorūdā Romanorū cōiuratione in italiā fuerant acceſiti: Nā qd aliud deſyderiū fuiſſe credim⁹: frācis illis reliqſq; gallis:qui duce Gottifrædo ubi in aſiā puenīſſēt:ſarrhacenos apud damaſcū pugna ſuparunt.apud antiochiā pſas. & turcos cōtriuerūt. Meſopotaniā oē; recuparunt. ac rurſus ſarrhacenis in ſyria ad internitionē uſq; pfligatiſq; marrhaq; acharcha populoſiſſimis munitiſſimiſq; urbibus expugnatis ſanctā ciuitatē uniuerſāq; paleſtinā qd Henrico tertio impante fecerat:itē Bohamundus. erubeſcēda iſidelīū ſeruitute liberarūt poſſederūtq; mirabili cū chriſtiani noīs incremēto annos octo & octoginta ad Saladini uſq; tēpeſtatē.qui non tā aut ſua aut turcorū quorū Amyras poſtea fact⁹ eſt uel prudētia. uel uirtute q̃ nroꝝ inſcitia atq; ignauia Guidonē & ipm frācū hieroſolymorū regē iniquo plio cœpit:& reliqs xpianis ad internitiū actis Remādū quoq; optimū & fortiſſimū uirū ac rerū bellicarū pitiſſimū uiuum ad ſe pductum ira excādeſcēs gladio cōfoſſum occidit:& ita qd ſine lachrymis mēiniſſe nō poſſu; terrā ſanctā Chriſtiq; domicilium ſpurciſſimi mahumeti ganeo dicauit. & fuit is un⁹ Saladinus:qui tātā peſtem:tātā pniciē:tātū deiq; exitiū ac pœne interitū chriſtianæ reipublicæ intulit:Et ille qdē Saladinus fuit:quidē & turcus & ottoman⁹ hac tāta & chriſtianis tā infœlici uictoria elatus tantum ſibi nomē & digitatē peperit:ut & unus omnium primus ex ottomana familia incredibili turcorū omniū conſenſu rex:quem illi Amyrā uocant:creatus fuerit:& ita in aios illorum barbarorū influxerit:ut alium ſui generis Amyram q̃ ottomanum quēpiā:in hanc diem patiantur neminem. Ex ea uero tēpeſtate ubi ſanctā ciuitatē omnemq; iudæam chriſtiani tāta clade amiſiſſent. & Alexius comnenus imperator conſtantinopolitanus latrocinādi turcis uberē iuſtāq; materiā præſtitiſſet:idēq; reliqui deinceps eiuſmodi non nulli imperatores ſtuduiſſent:ita per noſtrorū ſecordiam & inertiam res turcorum mirabili incremento auctæ amplificatæq; ſunt:ut nō tam de recupandis e hieroſolymis ſperandum eſſe uideatur q̃ formidandum de amittenda Roma. Videmus uniuerſā fere aſiā a phœnicibus & Medis ad Helleſpontum uſq; turcorum tyrannidi parere. In Europam uero ubi iam anno circiter

centeſimo helleſponto ſuperato acceſiti ſunt a Theodoro cantacuzeno aduerſus generum ſuum quē & ſocer & tutor cōſtātinopolitano imperio antea fraudaſſet. Ioannem palæologū admodū adoleſcentem:dum ſimullant fallaciſſimi latrones auxiliū ſe laturos illi deliro ſeni. Callipolin & Cheroneſū primo deinde totā prope thraciam occupant. Myſos: Macedonas: Theſſalos omis: Boetios:uniuerſam græciā:ætolos. Epirotas illiricos:ad intimā uſq; dalmatiā oia præmunt teterrima ſeruitute:iſulæ pœne omnes quæ a ſinu hadriatico ad mare ponticū:iecent :uaſtatæ iam plāæ & delolatæ ſunt:& nō modo nō quieſcunt : aut ulla ex pte remittunt efferatæ belluæ:ſed quottidie magis atq; magis ut ſunt & prædæ & cædis auidi nunc. Getas qui trans iſtrū incolunt:nunc in accolas germanos & hungaros impetū faciūt: Idq; aſſecuti iam ſunt aſſiduitate latrocinandi:ut reliquis fere omnibus poſt terga ſuperatis chriſtianis:hinc italiæ : illinc germāiæ regno tuo finitime terrori eē iam incipiāt. Dū enim noſtri aut illos contēnunt aut negligunt:hanc rerū calamitatem ac dedecus nō tā incidimus:q̃ deuenimus. Itaq; ſatis perſpicue itelligi puto: q̃ honeſtū ſit aduerſus eos bellū ſuſcipere:qbus ſeruire nō minus turpe & fœdū ſit q̃ ærumnoſum & miſerum. Quare ſi id ē maxime natura neceſſariū quod ſit honeſtū:nō obſcure tibi perſuaſū arbitror Rex Karole eſſe tui & offii & muneris q̃ chriſtianiſſimus inter principes chriſtianos & dicaris:& ſi qnq; & iuſtitia debeas omnibus & benefaciendi ſtudio longiſſime præſtare:huic tantæ chriſtianæ religionis ignominiæ ac pbro q̃ primū conſulere. Videmus a uiris ſapientibus quoſdā laudatos:qui propter inanem quandā huius mundi gloriā non tam quod honeſtū eſſet:q̃ quod honeſtū uideret:in uita ſecuti ſint. Qua ratione ducti. &. L. Iulius Brutus: &. M. man lius torquatus filios cedi uirgis obtrūcariq; iuſſerunt. Et id quidē illi præſentes intuenteſq;. Phileni uero : & Codrus Curtius:ac decii ſeſe pro patria deuouerunt. Multiq; alii permulta feciſſe traduntur illius honeſtatis ſtudio:quā popularis fama glorioſam facit. Nā qui uerā gloriā ſectati ſint:non ex illa gentilitate:ſed aut ex uetere aut ex nouo teſtamēto ſpectari cōuenit:quales Habraham. Loth Moyſem fuiſſe legimus: quorū ille ut eſſet apud deū glorioſus:ne filiū qdē imolare dubitauit. At Moyſes ut in ſuos bñficentia uteretur:cō tēpta omni mundana gloria:cū maiori utilitoriq; populo præfici poſſet:ſupplici prærce a deo petiiut ſeipſum potius q̃ iudæū populū ſterimeret:uel ingratū: Loth uero ut ſodomorū pfidiā ab iis auerteret:quos hoſpitio ſuſcepiſſet:ne filias qdē uirgines illorū libidini imanitatiq; offerre atq; dedere uerit⁹ ē cū aliter eā iniuriæ contumeliā ppulſare non poſſet. Tu aūt rex Karole patieris uniuerſum:ut ita dixerim:dei populum obſcœnæ atq; ſpurciſſimæ turcorum & ſarrhacenorū intemperātiæ tā turpiter tāq; flagitioſe ſeruire: Nō tibi potius optandum:ē ſi ſit opus:uel ingenti pbitate & laude Lodouicū filium uel te ēt.ipſum morti tradere p ſalute populi chriſtiani tandiu multiſq; flagellati atq; cōtriti: Imitatus ſcilicet nō apoſtolos ſolū reliquoſq; martyres: Sed Chryſtū ipſū Ieſū:qui cū & deus eſſet & ſummi dei filius:p ſalute humani gñis mortē ſuā hoiu; morti prætulit. An ſumus ignari ſaluū fieri poſſe neminē:niſi q̃ crucē ferat:quam ipſe tulerit? Quid quod ea eſt huius belli facilitas:ut nō tam de noſtra dubitandū:q̃ de infidelib prǽda & nece ſperandū certo ſit: Nā hoc erat illud:quod ab me ſecūdo loco dicēdū ꝓpoſuerā. Quibus in bello uin citur:ea numero tria eſſe puto:impatoris pſtātia;: militū multitudinē ac robur:& pecuniariæ rei cōmodū . Sunt. n. nſmi perinde atq; nerui qdam rerum bellicarū. Que quidē oia & nobis ad futura : ſi talis ac tanta res ductu tuo ipioq; geratur:& illis defutura non ē obſcurum. Nam ut de ui nummorū cōticeſcā:qbus te atq; regnū tuū mirabiliter affluere oēs ſciunt:is tibi exercitus ē:q & magnus & firmus:& q̃diutiſſime aſſidua militia ſumma cū laude exercitatus aduerſus maximas eaſdēq; oiu; maxie formidabiles anglorū uires:ne uniuerſu; quidē hominum genus ptimeſcat. Magnæ laudi datum ē. C. Iulio Cæſari:quod britannos difficili bello ſuperaſſet : q & Liberū:& Herculē peritiſſimos duos & clariſſimos potentiſſimoſq; duces uetiſſent aliquādo in fugā:& a nemie ipſi unq̃ eēnt ſuperati: At eoſdem ab anglis nō mō ſupatos & uictos:ſed patrio ſolo exterminatos oſtēdit Gallia. Quanto autē angli ſint francis tuis inferiores:frequētes pmagnæq; de iis habitæ in hanc diē a te uictoriæ declararūt. Impatoris præſtātiam duabus rebus cōſtare puto:prudētia & uirtute:quibus ipſis & auctoritas ois & euentus pſperi pariunt. Nam rō & conſiliū cū omnibus in rebus plurimū ualet: tū i bello gerendo maxie: Qui enim rei militaris & imperii fit:ignarus:recte agere nihil pōt neq; pugnando neq; imperādo. Nam ſiue quorūdā pfidia factū fuerit:ſiue nutu quodā dei:qui quos amat arguit & caſtigat:quo ſeſe cognoſcentes eruditiores fiant:ab uſq; puero in hāc ætatē iam ingraueſcētē ita belli ſemp uerſatus es ut nullū te oio neq; militis nec ipatoris munus:uſus nullus:ratio nulla latere queat. Virtute aūt tāta es: q̃ta rex unq̃ alius neq; fuit nec eē poſſit: Quē enim te uno iuſtiorē:quē beneficētiorē aut uidimus:aut audiuimus: aut legimus: de humanitate:de modeſtia:de facilitate tua quid attinet dicere : qui cū cæteris omnibus nominis chriſtiāi pricipibus:& regibus dignitate:uiribus:& gloria ātecellis:te infimis ēt omnibus parē geras quoſcūq; illuſtri aliquo pbitatis ſimulacro pditos eē pſpicias. qbus qdē artibus p fœliciſſimos rerū exitus: quos prudētiæ uirtutis interuentu deus ipſe præſtare cōſueuit:tanta es auctoritatē adeptus:ut & deo tuiſq; cariſſimis & cunctis mortalibus non uenerabilis minus:q̃ formidabilis uideare. Quoniā igit ea oia tecū habes: qb⁹ facilis uictoria paritur: quid ē qd te ab huiuſmōi bello remorari debeat: Nā hæc iſidelibus ſecus ſūt omnia. Dicā primū de ſarrhacenis:de turcis poſteaū de Mahumeto ipſo totius illorū ſuperſtitionis & impietatis principe pauca ātea pcurrerō. Fuit. n. Mahumetus exrēnaico genere natus āno a natali chriſtiano ſexcēteſimo uigeſimo ſextonulla parentū claritudine cognitus:nullis opibus:ſolus prorſus & . nullarum uirium nullorūq; neruorum. Hic admodum puer captus a ſarrhacenis:qui inſignes habent inter arabes latrociniis uenit Abdimōepli mercatori:qui ſe Iſmahelitico genere ortū diceret. Is quoniā careret filiis : cœpit primo Mahumetum tractare liberalius:qua quidem re factū ē:ut Abdimoneplis filius diceret Mahumetus : erat q; homo ille ſimulator diſſimulatorq;:uerſutus:rapax:& impurus:& omni flagitio in primis obnoxius:qui

mox ubi adoleſſet:mercatoris illius pecūioſi famulus camelos agebat cū mercibus ꝑ Aegyptū.Syriā:Palæ
ſtinā:ꝑq; alios ꝑegrinos locos.Quibus itineribus iterū atq; iterū repetitis:uſus ſæpenūero tū iudæoꝝ:tū
Chriſtianoꝝ cōſuetudine nō tā diſcere q̃ deprauare ſtuduit & uetus & nouū ſacrarū ſcripturarum teſtamen
tum.Nā acumen ingenii in aīo facinoroſo peiorē in ꝑtē oīa ſemp īterpretaꝰ.Cū huiuſmōi miniſterio mer
catori domino fidē falleret:redditusq; eſſet cōtinuis furtis & ſuſpectus & inuiſus oībus:ex obſcuro ſeruo factꝰ
inſignis latro:Erat.n.& aſpectu ferus & uoce terribilis:& gladiatorio quodā robore corporis metuēdus bre
ui tēporis curriculo & nūmos ſibi & eius ſceleris ꝑcipes ſocios q̄plurimos cōparauit & ita apd̄ gētes barba
ras in admirationē cōuenisſet:generis Iſmaheliici uiduā eāq; locupletē.Gardigenā duxit uxorē:q cum illi
us ægrota tionē ægre ferret utpote ſæpenūero corruētis morbo comitiali:quē i ipm nimia uinoſitate ac re
liqua uitæ atq; uictus intemperātia īciderat:mox hō ueterator & ꝑditus:ut ea ſe purgaret īfamia:ſimulabat
id ꝓpea ſibi accidere:quoniam ſplēdorē angeli Gabrielis:quē mētiebaꝰ ad ſe miſſum ab deo nunciū com
mētādi gratia uētitare:ſere non poſſet:nec eſſe morbū comitialē:ſed quā extaſin uocāt.Huius autē uxoris
opibus elatus hō furcifer ad imaniora facinora conuertit animū.Itaq; & ſuo deprauato ingenio ad oēm au
daciā ꝓmptus & Sergii Matthæi ue dolo flagitioſiſſimi monachi cōfirmatus in tāta breui apud arabas oēs
exiſtimationē uenit:modo ſe iudæū:modo chriſtianū ſimulās:cū nihil oīo ſani ſaperet:ut maximus dei nū
tius maximusq; propheta uulgo haberetur.Cuꝫ.n.colūba quā ſpiritū ſanctū latro calidiſſimus eē qui ſecū
loqueretur:iactitabat:aſſuefeciſſet in aure ſua paſci:ſic tauꝝ quendā ex occulto eius audita altiore uoce ad ſe
feſtinare:& algoranū cornibus alligatū:ſic.n.legē quā ſectatoribus ſuis tradidit:nomen erat:cæteraſq;:quas
ipſe ante cū Sergio cōpoſuerat:fallaciſſimas ſcripturas ſibi ueluti deferre:& i ſuas manus a q̄bus ſolis pabu
lū capere didiciſſet:tanq̄ deponere:facile perſuaſit hominibus uentri & ſopno deditis ſuos omnis peſtiferos
inſanoſq; cogitatus.Quibus inſidiis factū ē:ut iam auderet:nō latrociniis ſolū:ſed aperto marte aduerſus
Romanoꝝ imperiū arma capere.Nā cū ex eius ſectatoribus nō mediocris numerus i romanis legiōibꝰ milita
ret:quo tēpore Heraclius imperator ſtipēdia partireꝰ muneraque in milites:ſarrhacenis ēt ipſis ſtipēdiū pe
tentibus reſponſū ē a quæſtoribus eā diſtributionē nō eē canibus cōſtitutā.Nā ſarrhaceni ipi quas ſarrhace
ni apud arabas quoq; habiti erant infames.Itaq; irritati eo reſponſo ſarrhaceni cū illico in arabiā ad mahu
metū rediiſſent:& illum & reliquos ſarrhacenos nō difficulter ad defectionē belliq; cōcitarūt.Qui facto ſta
tim in ſyriam īpetu nō tam ſuis uiribus q̄ noſtrū fræti negligētia Damaſcū petunt infeſtis ſignis.Qua q̄dē
urbe terrore potius q̄ ui ſuperatis in cāpo damaſcenis intra mœniaq; cōpulſis:confeſtim potiti ſunt:eāq; di
ripuerūt.Et quod nihil arbitror mōſtruoſius accidiſſe humano generi:ea in urbe primū tēplū mahumeto
magnificū dicatū ē:diuiniq; honores īſtituti publice.coactiq; damaſcēi īpudicū illius cultū & nefariā legē
accipere.Et quoniā nō ego Mahumeti referre flagitia quæq; ſceleraq; īſtitui:ſed ex iis q̄ ſūt ꝓpemodū īfini
ta quædā pauca ueluti delibare:redditꝰ hac ille uictoria ſucceſſibuſq; ferocior uidens nihil:a romanorum i
ꝑatore in ultionē illatæ cōtumeliæ parari aduerſus ſeſe ita dormitātibus chriſtiāis bellū mouet aduerſus fi
nitimos ꝑſas:a q̄bus ſibi maxime metuebat.Regnabat ꝑ id tēporis in ꝑſis Choſrobes.qui ēt ipſe ut īſanie
bat aīo:diuinos ſibi honores ꝑſtari uoluerat.is cōductis turcis q tributarii & tāq̄ ſerui ſcytharū itra caucaſi
clauſtra aſperimaſq; cautes incolebat:ſarrhacenis occurrit.Cōcurriꝰ undique.initur pugna ingenti & appa
ratu & animo.Vulnerantur utrinque multi:capiunꝰ.occiduntur Superatus tanta ingenti clade mahumet
tus in fugam uertitur:deformi uulnere excepto in faciem.A turcis inq̄ his ſuperatus eſt:uulneratusq; ē Ma
humetus:a quoꝝ nūc poſteritate maxime coliꝰ.q̄q̄ nō tam ſupſtitiōe ducūꝰ turci q̄ illecebris & diſſolutios
uiuēdi licētia:Nam uerſutus ille & callidus ueterator:quo facilius imperitos populos atq; rudis ad ſe tradu
ceret:oē libidis & uoluptatis genꝰ ſua lege ꝑmiſit.Vini aūt uſum iccirco ꝓhibuit:quo faciliꝰ celaret ſuſpicio
nem illius morbi qui ſe uino obruptū iampridē corripuiſſet:Nam uinū intēperātius ſumptū & gignit & fo
uet morbū comitialē intimo quodā ſuo uæhemētiſſimoq; ſpiritu.His.n.meatibus:obturatis:q̄bus fit re
ſpiratio:uel mors cōtinuo:uel morbus comitialis cōſequaꝰ:neceſſe eſt:Nō igiꝰ religione turci:quā nullā:te
nēt.nō ſupſtitione:quā nullā pluris:q̄ religionē faciūt:q̄ppe q̄bus nulla neq; dei nec aī cura fit:nullus metꝰ
nullꝰ cogitatus:ſed diſſolutiſſima q̄dā uiuēdi licētia:qui Mahumeti uires in ꝑfide ꝓſtrauiſſent:& in Mahu
meti faciē inhoneſtū uulnus influxiſſent:eius ſe tādē ſecte nefarie ſocios addiderūt.Ipē aūt Mahumetꝰ plu
ribꝰ bellis geſtis aliis ſecūdis:aduerſis aliis:poſteaq̄ annos in ſuis uel erroribus uel ſceleribus uixiſſet q̄dragi
ta:ueneno periit in arabia ꝑ Gardigenæ uxoris cognatos & ſuū quēdā cōſobrinū:quo tpe ab eoꝝ īſidiis re
diiſſet:q cū mercatoꝝ camelis e Syria iter faciebāt.Sarrhacenos āt turci etſi ſemꝑ exoſi īſectatiq; ſunt:tū ut
Mahumeticæ ſupſtitiōi ſe aſciſcerēt:hoc fuit in cā.Iā uniuerſa Africa parebat ſarrhacenis & magna ex ꝑte
Aſia:cū turci nō multo ſupra milleſimū annū a natali chriſtiāo cœperūt apto marte uæhemētius eos urge
re.nā ubi eos diutius in Aſia eminere īdignarēꝰ regē creāt noīe ſabochū q de occupāda Aſia cōtinuo cogi
tās quo id facilius aſſeq̄reꝰ:ſe mahumati cultorē ſimulauit:idq; nō tā dei q̄ hoīuꝫ metu quos ſibi cupiebat cō
ciliare.Itaq; cōteſtatꝰ ē illi Callipho quē illi ueluti pōtificē maximū uerāꝰ:ſe de cōſtituta Mahūeti religiōe
nihil oīo mutaturū:cæterū nolle erubeſcēdū ſarrhacenoꝝ nomē in aſia excellere.Quare breui cūcti illi ſar
rhaceni q arabes ſunt:a turcis eiiciunꝰ ex Aſia redacti hi ſane ad priſtina latrocinia:q̄bus i hāc ēt diē maxie
oīum ſtudēt diſſipati atq; diſperſi nō ꝑ locos ſolū aſperimos ægypto:Syrie:& palæſtinæ finitimos.ſed per
oēm Africæ ſolitudinē:pulſis ꝓfligatiſq; ſarrhacenis res turcorum per Virogriſſā qui poſt Sabochi obitū
regnū excepit:nō mediocre cœpūt incremētū.Is.n.cū reliquū Aſiæ quodcūq; ſarrhacenis ſeruierat:ſube
git tū per multas præclaras urbes quæ romano parebant imperio.ui expugnauit cœpitq; in bythinia.Suc
cedit Virogriſſæ Archotus ꝓpinquus:q primus ſubiugarat in meſopotamia urbem.ampliſſimā Rhohain

deinde Seleucia & Laodicea captis urbibus & reliqua prouincia in deditionē accepta:regni ſedē Mēdi cōſti
tuit:ac regiū induit diadema:eſtq; ſultanus ſalutatꝰ.Et ne uidear oēm hiſtoriā recēſere:confeſtim admodū
fit uel turcorū diligētia uel negligentia chriſtianorū principū:ut græcis ex uniuerſa Aſia electis:illi ad helle
ſpōtū uſq; oīa ſubiugarint:nec multo poſt in Europam traiecerint a chriſtianis accerſiti aduerſus chriſtiāos:
Nam quod mō dicebam cū Theodorus cantacuzenus ægre & iniquo aīo ferret eo ſe ſpoliatū q̄d īperiū cir
cunſcriptor occuparat.Turcos in thraciā intulit aduerſus Romanoꝝ imperatorē Ioannem palæologū ſe
niorē illū:generū ſuū & auum huius conſtantini imperatoris Manuelis filii.Quæ una res q̄ calamitoſa:q̄q;
funeſta & fuit & eſt xp̄ianæ religioni:nō obſcure docēt tot tātæq; ꝓuinciæ q̄ Turcis in Europa erūnoſiſſi
me ſeruiūt.Et ut ſummati accipias Rex Carole:quæ q̄leſq; ſunt turcorū uires:uix ad ſexaginta hominū mi
lia exercitus oīs aſcēdit peditibꝰ eq̄tibuſq; cōflatus.Viginti milia cōparanꝰ ex Aſia.Ad quadraginta milia
ex iis ꝓuinciis q̄s in Europa tenēt occupatas.Et ne hi q̄dē milites Turci ſunt omnes:ſed ingens chriſtiano
rū numerus q̄bꝰ Turcus ſuperbiſſime dominaꝰ.uel inuitus in expeditionē agitur.Et erant ſane ſexagita ho
minū milia:cū nuper anno uigeſimo tertio agebā in Thraciā apud Ioannem imperatorē Manuelis itē filiū
Nunc aūt q̄to minor eoꝝ fit numerus:facilis ſit cōiectura:ſi ea clades conſyderetur:qua & bis & iterū proxi
mis annis ad internitionē uſq; ab uno Ioanne Vaiuoda redacti ſunt tot robuſti firmiſſimiq; exercitus.Naꝫ
q̄d audiamus ducēta & trecēta milia hominū cōplere Turcoꝝ exercitꝰ:ſint ſane nō trecēta milia:ſed quot
quot Xerxes ferꝰ duxiſſe aduerſus græciam quinquies etiā decies cētena hominum milia:dūmodo ſint oēs
ruſtici & paſtores:nullis tecti:nullis muniti armis:quibus aut offendāt:aut ſe tueanꝰ.Iampridem Turcoruꝫ
uires exhauſtæ pœnitꝰ exinanitæq; ſunt:quo tpe Maſſageta ille Tomyris cognomento Tamberlanus Bai
ſeten cirycis patrē & huius mahumeti proauum amoratho nati cū quadringentis hominum millibus:uicit:
cœpit:interem[illegible].Itaq; Turcoꝝ uires ita extenuatæ ſunt:ita fractæ:ut nullo pacto ambigēdū ſit de uictoria:
q̄ eo certior eſt futura:quo ad debilitatē exercitꝰ accedit imperatoris infirmitas.Video laudatum a ſapienti
bus illū Athenienſem Chabriam:qui dictitare ſit ſolitus multo eſſe formidabiliorē ceruorū exercituꝫ ductu
leonis q̄ leonū ceruo duce.Quod ſi exercitus tuus Rex Carole tum his completur hominibus:qui & cor
poris robore & aī magnitudine leones oēs atq; inſuperabiles dici poſſunt:tum uno de duce imperatoreque
utuntur:qui cunctos mortalis fortitudine & ſapientia inferioris oſtendas:num dubites integer atq; ingens
cū Turcoꝝ reliquiis congredi:qui & ipſi quaſi cerui:timidi fugaceſq; ſunt:& meticuloſiſſimo duci parēt ei
demq; ſtultiſſimo puero!Erat certe huius mahumeti pater Amorathus qui modo animam efflauit:& uerſu
tus & callidus rerumq; bellicarū ſcientiſſimus.Cuius unius peritia & cōſilio factū ē:ut fugatis etiam ad bar
nā ꝓfligatiſq; turcis fere omnibus euicto uictor ꝑ effrænatā Vladiſlai adoleſcentis audaciam īprudētiamq;
euaſerit:& anno itē proximo ad quītūdecimū Kal.nouembres ꝑ Getarum ad ſe defectionē uæhemēti clade
in triballis hungaros & bohemos a q̄bus acerrime urgereꝰ:affecerit.Omnis turcorū ſpes quæ in uno Amo
ratho poſita erat & cōſtituta:nūc in eius filio mahumeto nutat ac languet.Is enim annos natus uix dum ui
ginti arma nunq̄ tractauit.Nec ſani quicq̄ aut didicit:aut audiuit.Totus eſt in potu:totus in uenere.Reliq
uero aut cēturiones aut tribuni militū:qui bellandi gloria ducerenꝰ inſignes:in illis pluribꝰ illuſtribꝰ quæ
uictoriis quas de turcis Ioannes Vaiuoda adeptꝰ eſt:oēs ꝓpemodū periere.Quæ cū ita ſint:quid eſt ꝑ īmor
talē deū:q̄d te rex Charole a tanta & tā certa uincendi ſpe retardare debeat?tāta præſertim oblata uel occaſi
one:uel opportunitate.Nō.n.tp̄s ipſum duntaxat poſt tot & tā illuſtris tanq̄ honeſtiſſimas uictorias tuas pa
catis iā & cōpoſitis rebus Galliæ te excitare:atq; inflāmare debet ad hoc bellum ſuſcipiendū nō facile minꝰ
q̄ neceſſariū in tanta imbecillitate turcicarum rerū:ſed ēt quā deus ipē attulit locorum ad turcos inuadēdos
commoditas.Demetrius palæologus Manuelis etiam ipſe imperatoris filius peloponeſium regno nuper eſt
potius excelſo animo & ſumma uirtute pꝛiceps.Is ē ut uir xp̄ianiſſimus & iniuriis etiam maximis affectus a
turcis nihil oīum magis cupit:magis optat q̄ turcoꝝ interitū.Eſt aūt peloponeſus regio adeo rebus oībꝰ mu
nita:ut nihil eſſe queat munitius.Circundaꝰ undiq; hinc Ionio īdē ægeo pelago cū aſperrimis & tutiſſimis
ꝓmontoriis.Iſthmo ſecernitur a cōtinente reliquo:quē murus ꝑpetuus atq; inexpugnabilis ab altero ad al
terum mare ſepit.Habet intus & fœcūdiſſimos colles & campos uberrimos rebuſq; oībꝰ refertiſſimos:quas
hominum uictus cultuſq; deſyderet:Vnius diei nauigatio te cū uniuerſo chriſtianoꝝ exercitu ſecundis uē
torū flatibus ex ꝓmontorio tarentino in peloponeſum deuehat.Inde i turcos æque facillimus tibi atq; tu
tiſſimus pateat īpetus.Nec patiatur Demetrius ſe tantæ laudis atq; gloriæ expertē fore:ſed ipē quoq; in ex
peditionē & pugnā prodeat cum ſagittariis decem millibus & equitibus ad quadraginta millia.Quod ſi e
brundoſio uelis ſoluere.G.ſcilicet Cæſarem imitatus in agrū dyrrachium:illico tibi obuiam fiat.Hariani
tes uir bellicoſiſſimus & turcis inimiciſſimus:qui uniuerſis albanis dominaꝰ.Nam q̄q̄ italiæ principes mu
tuis inter ſe odiis diſſidēt:nemo tū futurus ſit:qui tibi intāto & tam pio:tanq̄ ſalutifero facinore audeat ad
uerſari:ꝓſerti Nicolao q̄nto Romanorū pōtifice maximo:cuius ſapiētiā:grauitatē:īnocētiā:ſanctimoniā q
ſi numē aliq̄d uniuerſa colit Italia.Ac fiet forte fortuna:ut ſpero:ut ipi ēt Italiæ pꝛicipes depoſitis ſimultati
bꝰ & diſcordiis mutuis te uenientē nō iuiti comitēt i ope tā ſancto:tāq; ꝑclaro.Q̄d ſi unꝰ ſolus Frā.Sphor.
Mediolanē.dux te comitari īſtituerit:id q̄d īdubitato faciet:ſi pacari italiā ſēſerit ñ mō turci & ſarrhaceni q
dn̄i:ſed uniuerſi hoſtes chriſtiani nois ad ſanitatē redeāt.Videmus.n.hūc Frāciſcū Sphortiā tui ꝑfecto no
minis ad ſūis amātiſſimū neſcio quo natū ſydeꝰ:q̄bꝰ educatū īſtitutis:q dei benignitate fretū uſq; adeo an
teire laudibus rei militaris uniuerſum fere hoīum genꝰ:ut nihil ſit tā magnū:tā difficilē:tā iexpugnabile ſit
q̄d nō agēdi & aggredi & ſuperare audeat ſibiq; ſubmittere.Itaq; ꝓſtratis ac uictis oībꝰ Italiæ exercitibꝰ nul
liꝰ ope:nullius auxilio huiuſmōi principatus mirabili ſua diuinaq; uirtute potius eſt quo nullus in Italia eſt

præſtantior:nullus firmior:nullus formidabilior. Sin autē itinere malis in turcos q̄ nauigatiōe uti iſtud tibi
per finitimā germaniā & pānoniā ē futurū. Facili te ſequantur & germani ipſi nō inuiti & ungari Ioāneſq;
ipſe uaiuoda libentiſſime maioribus ēt copiis q̄ ſit opus. Sequāt̄ triballi duce Georgio fortiſſimo & prudē
tiſſimo principe. Sequant̄ ii G etæ omnes:qui ad Iſtrū & Euxinū incolūt:eo ptinactius fidē ſeruaturi:quo ſu
periore anno cū defeciſſent ad turcos:ingēti nūero ab illis ſunt interēpti:q̄ q̄ nullus tibi auxiliis opus ē nul
lo comitatu. Soli certe franci ſatis ſint ſupq̄ futuri:quorũ ferociā atq; impetū ne dicā nō ſuſtinere turci : ſed
ne contra aſpicere qdē pferāt. Nā ſuperatis & uictis turcis de ſarrhacenis:nullū ē negociū. Nā qui uero ſunt
ſarrhaceni:eos iampridē ab ipſis turcis rege Sabocho ex omni Aſie imperio in ſolitudines eiectos oſtēdius
ad priſtinaq; latrocina redactos. nullis certis ducib⁹ circūquaque paſſimq; uagātes:nullo principatu : nullis
legibus. Qui autē hac tēpeſtate ſarrhaceni nominat̄:qbus ægyptus paret : & ſyria & paeſtia : hi oēs ſimul
cū ſultando ſerui ſunt uænales trāſmare eo aduecti ad ſummū uiginti millia. Nec ex una q̄piā empti natio
ne: Sed alii ſunt Sauromatæ:alii ſarmatæ alii gothi:alii alani: Nō nulli græci:pleriq; illirici & alii ex alia gē
te ac lingua:qui primo ui coacti a patria religiōe rituq; deficere deinde illecebrarum ueneficio deliniti ma-
humetiſtæ nō tā redditi ſunt q̄ ſimulati. Huiuſmodi uero ſerui tria illa opulētiſſima regna ita iugo intolera
bili ſubegerūt:ut alii nemini q̄ ipſis aut arma ferre:aut equū incēdere licaet:neq; aliud liberale qcq̄ q̄ uel agri
culturā & paſtoralē uel mercaturā:uel tabernariā exercere. Quinetiā pter calones aliud calciamēti gen⁹ in-
duere ægyptiis & ſyriis & iis qui iudæam incolūt:nullū oino licet. Itaq; oēs illi populi ita molles effœminati
q; ſunt:ut uerile quicq̄ neq; ſapiāt neq; uelint. Tātula uero ſeruorũ manus q maiore ex pte chriſtiani extite
rint:qd ſit aduer ſus te uel conatura uel auſura:non intelligo:præſertim cū ſenſerint ſubiugatos turcos qui
ſunt ueluti ppugnacula atq; munitiones mahumetiſtarum omniū. Aduerſus illos uero cū tranſitū:tum ēt
cōmeatū patet ac præbeat non Alexius quiſpiam :ſed Conſtantinus imperator:q ēt ipe ut eſt pio & & ex-
celſo aio:cū omnibus ut ita:loquar:reliquis illius orientalis imperii::quæ confectis turcorũ utribus ualidiſ
ſime ſunt futuræ:nō ſolū in expeditione te comitabitur:ſed libenter & magnifice comitabitur. Nomen āt
cōſtantinopolitani īperii in uniuerſa aſia & ſāctum habet & uenerabile. Quapp cū pſpicue poſſis aiaduer
tere rex Carole ad belli huius neceſſitatē eiuſmodi cōficiēdi facilitatē; accedere: ut nihil ſit de ſumma uicto
riæ ambigendū; te fortiſſimi & omnibus rebus ornatiſſimi exercitus ſapientiſſimo atq; optimo iperatore:
uter e obſecro tāta hac rerū occaſione quam tempus tibi atq; deus attulit: nec patere ut hominum culpa fra
ctæ atq; interemptæ hoſtiū infideliū uires reuiuiſcant:recreant̄:inſtaurent̄. Quod ſi honeſtatis rō:q̄ nihil
eſſe oportet apud aium generoſum magnificūq; antiquius nō oino eā uim habet:ut ſua nos ſpecie ad res ma
ximas pulcherrimaſq; alliciat:præter id ſaltē tis & magnitudo utilitatis:quam ex hac tanta & tā pfacili ui-
ctoria nobis nriſq; poſteris cōparabimus: Nam cū ipe rex Charole maximum & florētiſſimū adipiſceris im
perium:tum hi omnes qui te ſequentur:ingentis ampliſſimaſq; opes conſequentur. Videmus nullas eſſe te
conditas adeo:lōgiſſimeq; poſitas:atq; inuias regiones:quas per ſumma terræ mariſq; pericula mortales ip
ſi cōparandi auri gratia nō petere cōſueuerint:& quotidie petāt: Nā ſi res geſtas Perſei Herculis liberi ex an
tiquitatis monimētis repetere uelimus nō magis eos gloria ductos q̄ utilitatis magnitudine excitatos lōgin
qua aſperrimaq; bella quæſiſſe inueniamus. Quæ quidē una ratio græcos ēt illos potiuſq; ullus Helenæ ra-
ptus quem fabulentur:armauit aduerſus Aſiam. Et Galli itē ipſi cū ſuperatis alpibus ad padum conſederunt
& horũ poſteri cū inuaſerunt cluſinū agrū ac ſemel & iterũ aduerſus Romanos mouerūt arma:re nulla ma
gis q̄ emolumētis ipulſi ſunt. Sic Aeneas in Italiam uenit. Antenor in Venetiā. Quod aut legimus aut au-
diuimus:q copias agerint aduerſus ſcythas? Nā cū ſint omniū gentiū paupimi:libere ſinunt uagari in cāpiſ
nullis urbibus:nullis mœnibus:nullis muniti ædibus aut tectis. At aduerſus aurū & argētū:aduerſus opeſ
ampliſſimas facile animi hominū accerſunt̄. Quod ſi quotidie Galli. Hiſpani. Germani. Itali p oēm com
temptū atq; contumeliā uerſantur mercatores & tanq̄ mercenarii quidā ſerui adipiſcendæ utilitatis gratia i-
ter opulentiſſimas turcorū ſarrhacenorũq; regiones:quāto maior futura ſit:quāto cumulatior glorioſiorq;
utilitas:ſi id facere licuerit te uictore & dño? Vt.n.maxima conticeſcam & feraciſſima regna:quæ in Europa
turci præmunt teterrima ſeruitute:ut de tam latis:tam uariis:tam amœnis:tam abundantiſſimis rerum om
nium regionibus quæ coguntur in Aſia parere Turcis:nihil prorſus loquar:tria illa dumtaxat ſeruorum re
gna ægyptus. Syria Palæſtina de ois generis diuitiis cum uniuerſo genere hominum contendere non du-
bitent. Nā ægyptus ut Philo iudæus grauiſſimus teſtis eſt:ſola ex orbe terrarum hyemen non patitur. Sed
tribus annis diſtributa tēperataq; tēporibus uere:æſtate autūno:neq; niuē nouit:nec moleſtam imbriū tem
peſtatē:per ſaluberrimi nili uiciſſitudinē ſuis tēporibus humefacta:atq; demolita ultro fert omnia:qb⁹ ho
minū uita uel alit̄ uel ornatur: Syria uero quāti facienda: pmiſſio diuina teſtata eſt: Nam pmiſſionis terrã
quā deus oipotens populo ſuo cōſtituit. Iudæā eſſe ſcimus. Hæc aūt Syriæ eſt pars. Q d cū ſua natura hæc
tria regna cæteris oibus orbis terræ regionibus anteunt bonitate ſoli:accedit eiā chriſtiāorũ hominū frequē-
tatio:q qcqd aut argēti:aut auri:aut margaritæ & gēmæ apud reliqs gētes & populos repit̄:eo iportāt:quo
aliquid inde illatū rerū exportēt:quaꝝ illi ſunt diuites & nos paupes. Quāta igit̄ & ad te & ad chriſtiāos ois
emolumēta ſint pueutura ex hac tua tam pulchra:tam facilis de turcis ſarrhaceniſq; uictoria: tū dilucidius
cognoſces:quū tot illorū & tam opulētiſſimorũ regnorũ magnificētiam atq; amplitudinē aio tacitus mētie-
re. Nec eſt tibi ꝑterea ſubuerēdū:ne qd aduerſus te tumultus in Frācia:aut in reliqua tua Gallia p Anglos i
ſurgat:quum exercitū aduerſus infideles eduxeris: Nam neq; ipſi angli ullo modo patiant̄: ut ſūt homines
religioni deditiſ:ſe tam piæ:tā ſanctæ:tā glorioſæ expeditionis expertes duci. Sed poſitis & proſtratis cunctis
ſimultatib⁹ propter Chriſtum alacres te ſequentur: imitati ſcilicet maiores ſuos: qui ſemper francorum re-

gibus & ſocios ſeſe & comites aſciuerūt:quotiens aduerſus īfideles bellatū ē. Quin eo te magis angli ādmi
rabuntur:uenerabūturq;:quo aiaduertēt te q̄ſi e bellicoſiſſimo quodā Romulo religioſiſſimum numā red
ditum: At. hæc habes Lodouicū filiū cunctis animi uirtutibus gloriæq; ſplendoribus q̄ ſimillimū tui:que;
ſiue regni præſidio:ſiue ducendo exercitui præfeceris:& tuæ & chriſtianorũ uniuerſæ reipublicæ nō ſapiēter
ſolum:ſed etiā fœliciſſime puidebis. Age igit̄ Chriſto duce ac ppugnatore rex carole huic bello tā neceſſa
rio:tam honeſto::tam glorioſo:pro tua uel pietate uel beneficētia mentē oēm animūq; intēde. Noli p tua
iuſtitia eos inultos pati:quos uel tueri debeas:uel ornare. Quod ſi nullla difficultas nullus labor deterrere
te debet ab hoc pulcherrimo honorificētiſſimoq; facinore:uide quæſo qd tibi faciēdū ſit tāta ex hoc bello
ppoſita nō facili ſolū ſed ſperata certaq; uictoria:pſertim qd ad mūdanā & ad celeſtē gloriā plurimorũ quo
q; ampliſſimorũq; regnorū & ingētes opes in te ſint & clariſſima impia puētura. Bellum tibi omne futurū
eſt cū aggreſtibus incultiſq; hoibus cum latronibus:cum fugitiuis cum uenalibus abiectiſſimiſq; ſeruis : q
dum neglectui cōtemptuiq; habēt:tanq̄ imbelles languidæ quæ pecudes:nō mediocris tenebras nr̄a culpa
chriſtiāæ luci infuderūt. Hinc & Sigiſmundus rex audacia potius q̄ prudētia uſus comite p ingētem ſtrācæ
nobilitatis ſtragē inauditūq; ludibriū e a baiſeta illo turpiter ſuperatus:& rex Vladiſlaus in pfligata uictoria
per Amorathum perit. Hinc Ianus rex cypriorũ capta uaſtataque patria i cathænas ad ægyptiorũ ſultanū;
tractus eſt. Hinc Africa uniuerſa & magna ex parte Aſia ſeruit impuriſſimis flagitioſiſſimiſq; barbaris. En
ſentimus iam italiæ germāiæque ueſtibula teneri a turcis:pulſari fores:cōcuti:irrumpi. Nec excitamur:nec
urgemur:nec impellimur:ut nobis ſaltē ipſis poſteriſq; noſtris conſulamus: Quis nos tātus uel ſopor uel
ſtupor inuaſit:ut quaſi mentis atq; ſenſus inopes uidentes ſcienteſq; perireq̄ in tam facili tā illuſtri tam am
pla conducibiliq; uictoria & noſtra ulciſci & ſummi dei iniuriam malimus: Surge iam tandē Rex Karole.
Te ipſum excitat:hortatur:cōparat. Vt reliquis chriſtianis principibus ac regibus dignitate præſtas: ita tibi
oi ope atq; opera ſtudēdū eſt ut abſolutiſſima uirtute his omnibus & uera gloria ſis ſuperior. Viciſti āglos
Recuperaſti patriā. Et pulchrum id certe fuit & laudabile. Iuſtitiæ enim munus in teipſū tuoſq; contuliſti.
Verum chriſtianus aduerſus chriſtianos arma ſumpſiſti. Sed quanto pulchrius erit & glorioſus: ſi idē fece-
ris in turcos & ſarrhacenos:e qbus non tua ſolū:ſed chriſti patria ſpoliatus ſis. Quæ uetus tibi patria eſt:nō
ne Troia:quæ olim Teucria dicebatur::Ex hac enim Franco & Teucro pfecti ſunt in Pannoniam primū;
deinde per ſuos poſteros in germaniā:demum i Galliam iſtam tranſalpinā fortiſſimi illi quidem & præſtā
tiſſimi auctores tui nominis & generis. At hoc tempore pro Teucria & Troia Turciam uidemus appella-
ri. Nā ii omnes qui teucri troianiq; dici cōſueuerunt:ab infami & efferata turcorum immanitate oppreſſi ſunt
Idem turci hieroſolymam:uniuerſamq; iudæam tot patriarcharū & prophetarum patriā: intemeratæ Ma-
riæ uirginis ſaluatoriſq; domiciliū chriſtianis ac francis eripuerūt: & cū iſinito pœne frācorũ numero guido
nem regem crudeliſſime trucidarunt. Heu nos nos miſeros atq; infœlices. Si tot uerberibus tot exēplis ad-
moniti reſpicere in uiamq; redire negleximus:quæ nobis ſpes reliqua ſit futura:ſi beneficiis etiā prouocati
diuinā miſericordiam benignitatēq; cōtemnamus: Eſt igitur uel ſapientiæ uel officii tui rex carole: ut uel
ultiōis in turcos & ſarrhacenos uel gratitudinis erga deū ratiōe ductus:enſem quem tandiu ac multū ichri
ſtianas acies non iniuria diſtrinxiſti:eum in ſceleratiſſimos Chriſti hoſtes ſic acuas & cruentes pro tua pieta
te:ut non diuus Lodouicus ille modo ac cæteri franci principes qui multi defuncti ſunt hac luce:immorta
lis tibi apud immortalē deum gratias ſint acturi:ſed deus ēt ipſe:qui extremis ſupliciis inſectatur ingratos:
id quod in Saulem:in iudæos qui Apidis uitulum adorarant:& in alios permultos oſtendit:tua gratitudīe
delectatus & uiuū & mortuū ſempiterna gloria te amplificet. Hæc autē nō iccirco Franciſcus philelphus li
berius ad te ſcripſit:quod regali tuæ incomparabiliq; uirtuti quicquā diffideret:ſed ut ſuam erga tē fidē ob-
ſeruantiamq; oſtenderet. Vale. Ex Mediolano. xiii. Kal. martias. Mcccclii.

¶ Franciſci philelphi epiſtolarũ liber nonus:

¶ Franciſcus Philelphus Sphortiæ ſecundo. S.P.D.

Ortatur me Sphortia ſecūde ſingularis tua benignaq; modeſtia ut de his ad te ſcribere nō
uererer:q̄ uel utilia tibi uel ſaltē nō iniucūda fore iudico. Idq; eo libētius factur⁹ accedo : qd
cū tuæq; meæq; ætati:tum mutuæ noſtræ beniuolentiæ conſentaneum eſſe duxi. Permul-
tis te muneribus eiſdemq; præclaris tū natura inſigniuit:tū auxit fortuna:quam uocant q̄
ſi diligenti ſtudio ac ueluti arte quadā ad cumulū uſq; perduxeris:nullius inops laudis ſis fu
turus. Quo pte natus:es:non ignoras. Huius maximas incomparabiliſq; uirtutes niſi fue-
ris egregie imitatus:quanto is patre. Sphortia iperatore fortiſſimo ob rerū geſtarū atq; regni gloriā habet̄
illuſtrior:tanto ipſe Franciſco Sphortia patre tuo principe optimo ac maxīo i laude minus excellēti quadāt
obſcurior fuiſſe exiſtimabere. Nihil enim obtēdas:qd icuſes. Nā ſi Africāi ſuperioris filius patritis laudib⁹
non reſpondit:nō ei ſed ualitudini culpa datur. At Sextus Pompeii magni & Marcus Ciceronis filius:alii
q; nō nulli uiris nati præſtantiſſimis inter degeneres ideo nūerātur quod ſua ipſorum culpa tales eē uolue
runt. Quod enim benignitatis genus ut ad te redeā natura tibi nō ē affatim elargita: Formæ pſtantia pol-
les plurimū:qua ipſa dignitate mētis atq; ingenii repræſētari par eſt ſi quidē materia formæ quā dicūt: nō
hæc illi prior accōmodat natura. & ea es itegritate ſeſuū. quā rariſſimā licet inueniri Velocitas celeritati cō
gruit:leuitas atq; agilitas facilitati dexteritatiq;:eodēq; mō alacritas acrimōiæ. facūdia intellectui. Hæc autē
omnia:q̄ corporis cōmoda appellant ſtoici:talia ſunt:qualis eſt is:qui utitur. Nam ſi mens humana ſequit̄
eā mentē:ad cuius eſt nō genita:ſed creata imaginē:ita naturā. quā diuina mens peperit: ſequet̄ ars homi-
num atq; imitabitur:ut errore nullo, queat intercipi. Nō enim natura:ſed malo erramus more Nā cū mo-

res ſint qualitates eius animi partis:quæ ratione caret:tum agimur deuii malis moribus:cũ ꝑturbatiõibus obſecuti rationis ductum aſpernantes erramus.Quid enim aliud error ẽ q̃ falſi alicuius ꝓ uero approbatio ſi quidẽ rationem ſequentibus & recta & expedita omnia ad ueritatẽ patẽt.Sed quorſu hæc: Vt intelligas non mediocri tibi uitio datũ iri:ſi in tanta uel naturæ:uel fortunæ fœlicitate non id efficies tua etiã induſtria ut dignus haberis:qui ſphortianã gloriã nõ ſolũ æques:ſed ẽt ſi fieri poteſt:patrem imitatus ad auũ illu q̃ pulcherrime ſuperes.Quod ut facere poſſis ea tibi uia incedendũ eſt:qua Alciden fabulãtur eum:q poſtea Iunonis inuidia factus glorioſior Hercules eſt cognominatus.Is enim iſtã natus ætatẽ qua nunc tu es: ubi ſeſe i ſolitudinẽ ſui fortaſſis colligendi & meditãdi gratia recepiſſet:duas ſibi matrõas offerri corã uiſus ẽ ui dere quaꝝ altera:ut ad ultimũ cognouit eẽt ΗΔΟΝΗ hedone:quã noſtri uoluptatẽ uocãt: altera uero ἀρετὴ arete:quo nomine uirtus ſignificatur.Cumq̃ Alcidem illa blandius primũ adiret:ſtimularetq̃ oĩbus leno ciniorũ illecebris:ſe ut ſequeref.ſuo.n.ductu oia ei dulcia ſuauiſſimaq̃ futura:quid.n.imbecillitati adoleſcẽ tiæ iſpa titillãti uoluptatẽ iucundius:& uirtus cõtra eundẽ a uoluptate tanq̃ a flagitio auocãs: ut ſuis inhæ reret ueſtigiis grauiter ſimul ſaluberrieq̃ doceret:neq̃ ullis aut laboribus aut periculis parceret: ſed decoꝛi ac laudis gratia non mõ nullas intolerabilis ærumnas:ſed ne mortẽ qdẽ ipſam detrectaret:Sic.n. fore ut ex homine & mortali imortalis atq̃ deus fieret:ea ſigilatim Alcides q̃ pluriaq̃ alia uolutãs aio & oia ſecũ q̃ di ligẽtiſſime cõmẽtatus:ai.ſeq uirtutẽ:q̃ corporis uoluptatẽ maluit.Quoqdẽ cõſilio factũ eſt:ut uiuus oĩbus carus iucũduſq̃ fuerit:& mortuꝰ diuinos honores ab uniuerſa gẽtilitate meruerit.Ac nullũ ꝑfecto:ut mea fert opio:uenenũ ẽ:qđ in adoleſcẽtia cũ uoluptatis ueneno ſit cõparãdũ.Hæc.n. tũ frãgit corpus ac debili tat:tũ aium ſui iuris eẽ nõ ſinit:qppe quẽ ad ſe pellicit ꝑ omnẽ turpitudinis fœditatẽ. Nec ſane aduerſũ ea uoluptatẽ mihi habef oratio:q̃ inter animi bona poſt prudẽtiã & uirtutẽ tertia numeratur ab Ariſtotele: q̃ de quottidie dicere cõſueuimus.Magna me uoluptate litteræ tuæ affecerunt.Et tuarũ uirtutũ gloria incre dibilẽ mihi uoluptatẽ attulit.Sed in eã loqmur uoluptatẽ:q̃ ſenſus titilans leuiter mouetur: & per omne in continẽtiæ genus petulãtiſſime efferueſcit.Huiuſmodi igif uoluptas mi Spſſortia nõ ſecus tibi fugiẽda eſt: q̃ teterrima quædã lætiferaq̃ peſtis.Impedit.n.imo tollit pœnitus omnẽ recte uiuẽdi rõnẽ:q̃ ſublata: nihil neq̃ boni agere nobis licet:nec ſani quicq̃ intelligere:Nihil ẽ ꝑfecto in ꝓbato adoleſcẽte & ſphortia lauda bilius pudicitia & cõtinẽtia:quæ oĩs effœminatos ai cogitatus latius uagari nõ ſinit:ꝑturbatiõeſq̃ prurien tis aut amouet oio aut cõpeſcit.Quid.n.in cõtinẽti adoleſcẽtia fœdius:quid ẽt pnitioſius: Nunq̃ is adſit re bus agẽdis præſens:q præſenti uacat tẽperãtia.Hæc.n.una ẽ uirtus:q̃ exiſtiatiõnẽ ipſã & tuef & ſeruat.Ita q̃ nemo q̃at recte cõſultare nec diligentius qppiã mente ꝓſpicere:qui uoluptati ſe dediderit. Quare cybo & potu modice uti cõuenit.Inſana autẽ uenere abſtinendũ eſt pertinaciter.Nec ita ſomno conſentiendum ut Endymionis quẽ dicunt:ſimiles uideamur.Quod uero deinceps admodũ eſt cauendũ uidemus adole ſcentiam natura loquaciorẽ & tanq̃ impudentẽ:id quod Lycurgus animaduertẽs ſtatuit apud Lacædemo nios ut adoleſcentes in publico cõſeſſu niſi rogati unq̃ loqueretur:quod ipſum etiam quo minus inepte fa cerent eos ſeniorum cõſuetudine aſſidue uti uoluit.Quid enim ineptius:quã uel impudẽtia uel futilitas? Hãc uero in ea ætate:quæ lõgo uſu peritiaq̃ concalluit:non facile inuenias:qualem & Homerus Neſtoris & Ilionei Maro extitiſſe monent.At in adoleſcentia quam nõ minus ab ἀδολεσχία adoleſchia q̃ nuga tio eſt:dictam exiſtimo:q̃ ab adoleſco:quod ea in ætate cũ ſanguine ſimul perturbationes quoq̃ effrenatiꝰ adoleſcãt:cũ alia oia imoderata in illa ſunt:tũ uel in primis qdã loquẽdi luxuries res atq̃ ipetus:quẽ qui re primere caſtigareq̃ didicerit:non mediocrem ſpem laudis præſefert.Decet enim plurimum facere pro offi cio ſpectatum adoleſcentem & minimum de ſe loqui:& ea quidem loqui:quæ documentum præſtent inti mæ cuiuſdam innatæq̃ probitatis.Nam mentis habitum ſermõis cultꝰ ſolet indicare.Iccirco pythagoras ſamius ſilentiu indixit auditoribus aliis breuius pro ingenii captu:aliis diuturnius: ut quiſq̃ tum loquere tur:cũ ſapere didiciſſet.Et Ageſilaus Rex cum quis alium uel laudaret:uel uituperaret: nõ dicentis minus q̃ laudati:aut uituperati uitam ac mores ex ipſa oratione depræhendi affirmabat. Ad excandeſcẽtiã quoq̃ iſtiuſmõi ætas eſt ꝓcliuior:quã eo te magis cauere oportet:quo patre eiuſmodi natus es: qui mãſuetudine & clementia omne genus hominũ anteit.Et q̃q̃ in omni ætate laudaf humanitas: eo tamen in adoleſcẽtia magis:quo ad id annorum inſolentiores ſumus:Quam facilitas ab oĩbus diligaf moroſitatis odiũ facile de clarat.Quis.enim exoſus non ſit ac ueluti execref homies aditu & cõſuetudine uitæ difficiles. qq̃ nũq̃ ſũt certis nunq̃ eiſdẽ moribus:Nã de benignitate qđ loquar:qua qui caruerit adoleſcẽs:eo caret omnino mu nere:quod eſt euius ætatis proprium.Nec huiuſmodi comitatis genus in danda pecunia ſolum donãdoq̃ poſitũ:reor:ſed multo etiam magis in præſtanda liberaliter opera.Argenti enim & auri: munificẽtia ñ ma gis eſt uiri boni q̃ diuitis:Sed innocẽtibus uiris piiſq̃ adeſſe eoſdẽq̃ ingenii ope opaq̃ tueri & cõſulẽdo & loquendo:& depræcando hiſq̃ omnibus adminiculis:quæ uel natura:uel fortuna:uel noſtra nobis indu ſtria diligentiaq̃ pepererit: & beneficii uiri eſt & plane ſapientis.Quid præterea habent aliud uel principi bus nati uel ipſi principes ac reges:quo priuatos homines antecellant:Nẽpe id unũ dũtaxat:qđ his nume rãdi facultas adeſt uberior.Itaq̃ dionyſiũ ſeniorẽ doluiſſe tradũt quod ab ſe dona Corinthioꝝ legati nol lent accipe:tanq̃ ꝑ illos ſibi nõ liceret eo uti bono:quo reges uno cæteris uidenf fœliciores.q̃re cũ is aliq̃ do ad filiũ eẽt ingreſſus:uidiſſetq̃ apud illũ ui aureoꝝ maximã argẽteoꝝq̃ uaſoꝝ:proh inclamauit pf fili in te rex certe nõ eſt:q ex tãta uaſoꝝ copia:quæ a nobis accepiſti:amicũ tibi cõparaueris neminẽ.quid mul tis:Et beniuolẽtiã nobis apud alios beneficiis cõparamus & laudem non uulgarem.Laude uero.duci ado leſcentẽ non poſſum non probare.Nam qui laudem amat uirtutem quoq̃ amet: eamq̃ ſequatur:neceſſe eſt.Id uero eo facilius ſit facturus:quo ſtudioſior fuerit diſciplinæ:.Nemo enim qoud ignorat amare poſ

ſit.His aũt diſciplinis tibi opa danda eſt:quibus ſapere diſcas nihil abiectũ:nihil humile:nihil nõ admirandu Itaq̃ oĩbus in rebus te ingenti atq̃ inuicto aio ingenio uero ſplendidiſſimo & acerrimo cupio ita ꝑſtes: ut ni hil agas:nihil loquaris:nihil deniq̃ cogites:qđ ſit aut uulgare aut excelſũ minus.Quod ut cõmodius cõſe qris:eoꝝ te ueli cõſuetudine delectari:q te meliorẽ poſſint uel reddere:uel oñdere.Nõ.n.affert paruã q̃ndã laudationis uitupationiſue cõiecturã iproborũ aut ꝓborum hominum familiaritas.Siqua nobis corporis cõmoda natura ſũt optia:nõ iis abſurde:ſed ꝓ dignitate ſp utẽdũ.Cũ Alexãder Macedo & leuitate & curſu ualeret plurimũ:hortatus a pře Philippo in olympiã ut curreret:nequaq̃ obtemperauit:ingens.Facerẽ equi dem mi pater quod iubes perlibenter:ſi mihi cum regibus currendum foret.Et qm̃ in ludi mentionem inci dimus:eadem adoleſcentibus ſit ludendi:quæ iocandi ratio.Remittendi interdum ſunt animi a rebus ſeriis & laboribus:quo paululum ueluti recreati alacriores redeant:unde diuerterant.Nec ſcurrarum more ioca ri nos conuenit:nec item ludere:ut aleatores ſolent.Sed quemadmodum ſermo noſter ſparſim ac raro ẽ in genuis ſalibus condiendis:ita rerum gerendarum tædium ac molem tempeſtiua liberalium ludorum atq̃ apta uiciſſitudine leuari decet.Et hi quidem ludi uidenf mihi maxime probandi:in quibus uix dexteritaſq̃ ingenii corporis agilitati uiribuſq̃ reſpondeat.Huiuſmõi uero ludos palæſtra præbet: gymnaſium:ſtudiũ: diſcus:pila:iaculum:arcus:ſcorpio:uenatio:troianũ agmen:& oĩs deniq̃ meditatio militaris.Sed nulus mi hi crede neq̃ iocus nec ludus aut pulchrior eſt aut laudabilior q̃ diſciplina exercitatioq: uirtutis:cui ſi te to tũ pœnituſq̃ dederis:& tibi honori maximo:& nobis oĩbus quos tua ſpes alit:incredibili iucunditati futu rus ſis.Id autẽ hac una te facillime poteris & expeditiſſime conſequi:ſi præſtantiſſimum & fortunatiſſimum patrem tuũ principem noſtrum cum dicendo:tum agendo quaſi ideã quandã intueri per omnem uitã effin gereq̃ uolueris:quod ut facere contendas:te non ſolum hortor:ſed etiam atq̃ etiam rogo & oro. Vale. Ex Mediolano.xii.kal.martias.Mccccli.

¶Franciſcus Philelphus Ioanni Auriſpæ.S.D.

Olluecem meũ uidere cupio:nã eius mihi in ꝑſentia uæhementer eſt opus.Quare ne iſtum patia ris apud te diutius hoſpitari:maiorem in modum abs te peto.Vale.ex Mediolano.xii.Kal.mar tias.Mcccclі.

¶Franciſcus Philelphus Laurentio Vallæ.S.D.

Vdio te reliqſſe Alphõnſum Regem & eſſe Romæ.Nec dubito te nihil pro tua prudentia feciſ ſe temere.Miror autẽ cũ ab Alphonſo honorifice & ut accepi:cõmode tractareris: quid Romæ: q̃ Neapoli hoc tempore uitã agere malueris:ꝑſertim cũ nõ ſis neſcius quos fluctus nauigaturus ſis.Non enim ocioſum te eſſe patianf:qui ulros bonos eruditoſq̃ inſequi uel abſentis conſuerũt Tibi autem ut omnia ſecunda ſint:plurimum opto. Vale.ex Mediolano.xii.Kal.martias Mcccclі.

¶Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho medicoq̃.S.D.

Itteras tuas ultimas quas ſcribis dediſſe ad Nicolaũ barbũ Ferrariæ procõſulem:ut eas ide ad me daret:nunq̃ uidi.Miroŕq̃ quid in cã fuerit.quod eæ mihi ita ut antea tuæ alteræ:quas eidem ultro cõmendaras:redditæ non ſint.Quare ſi uidebif ruſus quæ ſcripſeras:proximo tabellario cõmit tito:ut qđ maxime cupiebã:iudiciũ tuũ nõ ignorẽ.Proſpiciat Deus paci Italicæ ac muſis: id qđ tanto ſtudio atq̃ uotis opto:ut auidius nihil poſſim.Ex iis libris de exilio quos ad uos dederam: ab me duo deſyderantur:alter de infamia:alter de pauptate:qui ſeu apud te ſint: ſiue apud meum Bernardum Iuſtinia num:uelim eos pro ſingulari tua erga me beniuolẽtia diligenter inquiras:inuentoſq̃ ad me mittas. Deſũt etiam Mediolanenſia illa cõuiuia:& coſmiana oratio:& duo hippocratis libri: quæ quidem omnia ſi minus in hanc diem habuiſti:repetas uelim ab eodem Bernardo ut ad me propediẽ perferẽda q̃diligẽtiſſime cures Quod ſi qui etiã apud uos fuerint:quos noſtra iuuent:ob idq̃ iis diutius uti uelit:fac ut libet: modo domini nõ oio obliuiſcãtur. Vnũ tibi bona fide polliceor:cũ iſta primũ ad me reuerterint:noua alia ad te dabo:quæ ut exiſtimo:iuuẽtutẽ ueſtrã nõ mediocriter delectabũt.Præterea alia mihi in te tua opera opus eſt.Docet Pa tauii medicinam Matthæus peruſinus uir egregie doctus idemq̃ diſertus.Is habet ia annos cõpluris duos illos hippocratis libros:quos iampridẽ ut noſtri latinũ cõuerti. Hos ut nomine meos repetas & ad me des: te plurimum rogo. Vale medicorum & amicorum decus.ex mediolano.xii.Kal.martias. Mcccclі.

¶Frãciſcus philelphus Franciſco barbaro.S.D.

Am pudet me repetere totiẽs libros illos:quos cum cõſtãtinopoli agerẽ:ad te dedi. Video.n.ad id te nihil oino in hãc diẽ reſpondere:Nec ſatis intelligo ſniã animi tui.Nõ.n.iccirco tacere te exi ſtimo:q̃ meos mihi libros nollis reſtituere.Noui.n.& grauitatẽ & cõſtãtiã tuã:noui fidem:noui in tegritatẽ.Ad hæc ea ex altitudine animi:ea quã:græci: μεγαλοπρέπειαν dicũt:nſi uero ma gni decẽtiã recte noiant:ut non mõ quæ aliena ſunt nolis iuito domino:ſed etiã tua q̃munificentiſſime i ali um cõferas:ꝑſertim eũ:quẽ tui eẽ obſeruãtiſſimũ nõ ignores.Itaq̃ te mi humaniſſime barbare rogo ẽt atq̃ ẽt:ut meos mihi libros q iã annos.xxx.hoſpitati apud te ſũt:cõtubernalis efficias:& id hac qdẽ lege.ut quẽ codicẽ ex oĩbus magis adamaris:eũ tibi ꝑpetuũ eẽ:atq̃ tuũ ueli. Vale.ex mediolano.xii.Kal.mar.Mcccclі.

¶Franciſcus philelphus Sphortiæ ſecundo.S.D.

Etiiſti a me per litteras:ut te facerem certiorem:quæ mea ſnia ſit de huius noſtræ tempeſtatis lin gua:quam alii ethruſcam:alii uulgarem uocãt:nõnulli ſermonis materni aut illiterati nomine ap pellant.ut tibi obſequar:& id quidem ſine ulla uel peruicatia uel contentione:Quamquam ad rẽ hanc non inuitus ſolum accedo:ſed etiam cum pudore propter uirum diſertiſſimum mihiq̃ ami ciſſimum Leonardum arretinum:qui in epiſtola quadã ad Blondum flauiũ uiſus eſt longe ſecus ſentire atq̃ ipſe ſentiam.Sed quoniam ipſi etiam amicitiæ ueritas eſt anteponenda:ignoſcat philelpho Leonardus:mor tuus:qui uiuus quoque ignouiſſet:ubi quæ ab me dicerentur:probabiliora iudicaſſet:quam ſui ipſius dicta.

Vt iglt̄ ad rē ueniā:qm̄ Italiā audimus deſcribi finibus latioribus:quibus nō Latina ſolū uerū ēt Græci:Ligures:Galli:& aliæ atq̈ aliæ gētes ligua moribuſq̈ diuerſæ.cōtinent̄:oēm meū ſermonē de Romāis itelligi uolo ac de his q̄ rōana ligua uterent̄ priſcis illis tpib⁹ qb⁹ Plautus Terētiuſq̈ poetæ:qbus gracchi & Catos qb⁹& Craſſus &.M.An.qbus.C.Iulius Cæſar &.M.T.Cicero floruerūt.Nulla inq̄ alia oſone uniuerſum Ro.populū uſū arbitror:q̄ ipa illa:quā ſolet hic idē Cice.forēſē pop ularēq̈ appellare.Qua.n.phi oratione ſunt uſi:ea adhuc oratoria plæriſq̈ i locis ꝓ rerū materia plurimū differt:nā ꝓ p noua planeq̈ uſitata phorū inuenta iuſitatis itē & nouis uerbis opus fuit:qd̄ eius rei cū apud latios tū multo magis apud græcos uidemus factitatū.Neq̈ ατομος atomos uſq̄ apud Dēoſthenē aut Lyſian repiat̄ neq̈ εντελεχεια entelechia At hæc ap̄d pipateticos:illa ap̄d Dēocritos & epicureos oib⁹ ē i ore.Calliditatē p uirtute itellectuali poſuit Cice.quā græci uocāt συνεσιν ſyneſin:qm̄ melius nō habebat cū popularis ac forēſis loq̄ndi mos aliter fortaſſis iterptabant̄:adeo ut inter uirtutes urbanas uitupareī̄ calliditas:at bellicis i reb⁹ laudet̄.Ad hæc poetæ quoq̈:nō loquor de comicis ac tragicis:q̄ toti erāt populares:alia quadā locuti ligua multis in locis exiſtimati ſūt:itaq̈ hos dicebat.M.Antonius orator ad ſe nequaq̄ attigi:quippe quos uidebat abhorrere a cōi & quottidiāo loquēdi uſu.Hic āt uſus erat eiuſmōi:quo æq̄ indocti illiteratiq̈ utebāt̄ atq̈ lſati & docti.Quod ut certo credā:cū alia plæraq̈ argumēta poſſīt adduci:tū illud i primis.Nouim⁹ hebræos & græcos:audim⁹ itē ægyptios:arabas.aſſyrios:pſas & eodē mō reliq̈s oīs natiōes:qbus ꝓpria ē ſuaq̈ grāmatica:cū ab alio ſermone uti litterali & alio uulgari.Litteralis limatior ē fortaſſis & ꝓprius magis q̄ maternus:nō alius tñ oino q̈ diuerſus:quo ad dictionū uariationē:declinationē:enūciationē:deſinētiā.Vnde Hieronymus Ruffino uitio dat:qd̄ parētes quo noīe pr̄ ſignificat̄ & mater:ñ hos q̄ iāpridē diē abierat:ſed reliquos ſanguine cōiūctos uerbo ut ip ſe cautiat̄:militari hoc ē latino pl̄āeq̈ uulgari appellarit.Et græci quoq̈ αγαθον ανδρα agathō andra qd̄ bonū uirū ſignificat ap̄d doctos:ꝓ uiro ſtulto uulgi cōſuetudie accipiūt.Nec Romani cū decreuerūt legeq̈ ſanxerūt nemini oīuꝫ gētiū apud ſe audiri p interpte:hoc eſt ut pegrini ēt oēs qb⁹ cā ap̄d ſe eēt:latine loquerēt̄:id ipm̄ unq̄ egiſſent:ſi alius ſermo latinus eſſet alius uulgaris.Hic āt arbitror emanaſſe:ut & Germani:& Daciæ:& ſarmaciæ:ii oēs populi chriſtiāi:q̄ ſeptētrionales occidētaleſq̈ ad oceanū uſq̈ iacēt:nō docti mō & litterati:ſed plane illiterati doctriæq̈ oīs exptus ingenue loqui latine ꝓ inueterata conſuetudie quadā diſcant:ob eā ut arbitror ratonē:ut cū uenerint i Italiā ac Romā:rōano ſermōe audiāt̄ eo:qui cerdonibus ēt apud priſcos & piſtoribus cōmunis erat.Verum hi oēs deprauate loquūt̄ multa atq̈ inepte quidē.Et ne id certe mirū:Nā arte nōdū adhibita & his pceptis:q̄ a diligēti doctrina pficiſcūt̄:nō admodū multū pſtamus infātibus imperitiſq̈ mulierculis:Et id ſane nō ſolū hac ætate uſu uēit:ſed ap̄d priſcos ēt illos accidiſſe audimus.Quo factū:ut latinitatis uitiū q̄ſi pbo datum ſit a Cicerōe uiro eloquētiſſimo ipi.M.Antonio:aduerſus quem leguntur Antonianæ oſones.Ad hæc fruſtra apud qrites & in exercitu habitæ eſſent:q̄ adhuc extāt priſcoꝝ oſones:ſi minus æe ab auditorib⁹ cūctis potuiſſent itelligi.Nec ſatis ſcio:quā potuiſſent uoluptatem:Plauti q̄s legimus:& Terentii comœdiæ afferre populo:ubi ſunt pueri & mulierculæ ſi minus cognoſſent:q̄ audiſſent:Nā qd̄ dicat̄ cōueniſſe populuꝫ idoctum ut ſpectaret:nō ut audiret:auditaq̈ intelligeret:ſtultuum eſt:Nōne ipe etiā Cicero meminit uerſu una ſyllaba aut lōgiore aut breuiore recitato exibilat̄:explodit̄:Nū id accideī̄ i theatro potuiſſet:niſi q̄ recitarēt̄ canerētq̈ comœdiæ fuiſſēt a populi cōſeſſu & auditæ & cognitæ:Latio i quā ſmone:q̄ & uulgatis erat:& oib⁹ notus:eæ comœdiæ oēs erāt ſcriptæ & nō comœdiæ mō:uerūetiā tragœdiæ quottidiana loq̄ndi cōſuetudine litteraꝝ monimentis mādabāt̄.Id uero ita eſſe declarat Cice.libro prio quæſtionū tuſculanaꝝ hiſce uerbis:In terrā.n.cadentibus corporibus iiſq̈ humo tectis:equo dictuꝫ humari:ſub terra cenſebāt reliquā uitā agi mortuoꝝ:Quā eoꝝ opinioneꝫ cōſecuti magni errores ſūt:quos auxerunt poetæ.Frequens enim cōſeſſus theatri:in quo ſunt mulierculæ:mouet̄ audiens tā grande carmē:Adſum atq̈ aduenio acheronte uix uia alta at ardua ſpelunca ſaxis ſtructa aſperis pendentibus maximis:ubi rigida conſtat craſſa caligo inferum.Tātūq̈ inualuit error:qui mihi q̄dem iā ſublatus uidet̄:ut corpora cremata cū ſcirent:tñ ea fieri apud inferos fingerēt:quæ ſine corporibus neque fieri poſſent neq̈ intelligi.Si mulierculæ igt̄ i theatri conſeſſu audientes eos tragœdiæ uerſus mouebant̄ animo:uera eſſe arbitrantes:quæ de uita functis audiebant:intelligebāt ſane:quæ recitabant̄:q̄ ſi aliēa fuiſſent a cōmuni ac uulgari lingua quo pacto intelligere potuiſſent:At ea non grāmatice:ſed latine referebant̄:nā litteratura plæriſq̈ in locis obſcurior ē:at latinitas oibus nota.Quod ni haberet ita:fruſtra monuiſſet Quintilianus ante oīa acrem habendā eſſe curā parentibus:ne uitioſus ſit ſermo nutricibus:ſed recte loquantur:cum puer earum uerba conetur effingere:quas primū audierit:Nō enim debere infantem illi aſſueſcere ſermoni qui dediſcendus ſit:Nā neq̈ debemus eſſe neſcii longe difficilius eē a iam e docto in alium ſermoneꝫ traducere:q̄ docere nouū.Itaq̈ idem monet oportere ēt patres eē loq̄ndi eruditiſſimos:& illud idem de matribus ſentiendū:Itaq̈ recte Chryſippus optabat:qui nutrices eligi quantū res pateret̄:optimas iubebat:idq̈ nō ſolū quo ad moꝝ ſed ēt quo ad ſermonis rōnē:cū pueros diceret eoꝝ eē tenaciſſimos q̄ rudibus annis pcepint.Quod āt de nutricibus ac pentib⁹ q̄tilian⁹ dixerat:idē quoq̈ de pedagogis pcipit:quos linguæ latinæ peritiſſimos eē uult.nā ſi nutrices quæ bene loquant̄:minus aliq̄ñ cōtingerit:ſaltē ſit unus pedagogus aſſiduus:qui latinitatis eruditus:ſi qua fuerint a nutricibus aut uitioſe aut ineptius prælente alūno dicta cōtinuo ea corrigat:nec illi inſidere ſinat.Vt hac enim tēpeſtate nr̄a accidere quottidie uidem⁹ ut rariſſimæ nobis nutrices offerant̄:quæ uulgari hoc ſermone italico utant̄ admodū exculto:ita apud Romanos illos uſu uenire poterat:ut in tāta barbarorum multitudine:qui ex uniuerſo terrarum orbe uariis fortunæ caſib⁹ in urbem influxerāt:latininitemq̈ uitiarāt:non facile eæ nutrices contingerēt:quæ meram incorruptāq̈ callerent latinā elocutionē.Ac miror ſane aretinū Leonardū nr̄uꝫ:cui uideat̄ fieri nullo pacto potuiſſe:ut ea lin-

gua uterent̄ uulgo oēs:q̄ ſcripſiſſe legim⁹ & oratores & poetas:adducitq̈ ſuppellex exēplo:inquiēs mulierculæ igit̄ illæ ac nutrices tuæ:ſi de ſuppellectili recte dicēdū erit:ſuppellex dicerēt:Rurſus uero ſi declinādū erit ita:ut pō ſſeſſionē gubernationēq̈ ſignificet:ſuppellectilis dicēt.Et ſi poſcat itētio:ſuppellectili ſuppellectilem uaria būt.Eædēq̈ cū pluraliter dicēdū erit ſuppellectilia uariato genere:pnūciabūt & ſuppellectiliuꝫ & ſuppellectilibus.Si Leonardus aut.M.Varronē diligētius lectitaſſet:aut maternā:aut uernaculā græcoꝝ liguā tenuiſſet nūq̄ i id icidiſſet erroris:Græci.n.qbus ligua deprauata nō ſit:& quos ipſi tū ſeq̄mur:tū imitamur:ita loquūt̄ uulgo ac ēt tēpeſtate:ut Ariſtophanes:comicus:ut Euripides tragicus:ut oratores oēs.ut hiſtoriographi:ut philoſophi ēt ipi & plato & Ariſtoteles litterati aūt hoīes & doctius & emēdati⁹.id āt patet ex hiſce Platōis Ariſtoteliſq̈ libris:quos ætas pxima:aut paulo ſupior ex græco i latinū cōuertit:q̄ certe ob eā rōnē plæriſq̈ i locis obſcuriſſimi ineptiſſimiq̈ ſunt:qm̄ ii ſint illos iterpretati:q̄ liguā uulgarē tenebāt eaꝫ.q̄ & plæbeia erat & deprauata:atq̈ corrupta ob pegrinoꝝ mercatorūq̈ multitudinē:q̄ quottidie Cōſtātinopolim cōfluebāt:i urbēq̈ recepti incolæ græciſq̈ admixti locutionē optimā iſuſcarūt:inquinarūtq̈:Nā uiri aulici ueterē ſmonis dignitatē atq̈ elegātiā retinebāt:i primiſq̈ ipſe nobiles mulieres:qbus cū nullum eſſet oino cū uiris pegrinis cōmertiū:merus ille ac purus priſcoꝝ græcoꝝ ſmo ſuabat̄ itact⁹.Verū qd̄ dixi cuꝫ peregrinis cuꝫ ne cū ipſis qdē cōciuibus ullus dabat̄ huiuſmōi mulieribus colloquēdi locus:cū domo nūq̄ niſi noctu egrederent̄:atq̈ id qdē & raro & eqtes:ac uelata facie:deductæq̈ a dōeſticis ac ſuis:dū aut tēplū p religionis celebritatē aliq̄ interdū:aut ſanguine cōiūctiſſimos uiſendi gr̄a peterēt.Qd̄ aūt de.M.Varrone memineras:ait ille ſexto libro de ligua latina nouicios ēt ſeruos emptos i magna familia cito oia cōſeruoruꝫ nomina recto caſu accepto p reliquos obliquōs declinare.Si ſerui id cito didiciſſent:qd̄ de iis ē credēdū:q̄ ſimul cū lacte latinā biberāt linguā:Et qd̄ ait Leonardus noſter euāgelia miſſarūq̈ ſolemnia itelligi hoc tēpore ēt ab iis qui ſunt illiterati:eqdē pnego.& illud ēt addideri nō ſatis latine aut litterate Leonardū Poggiūq̈ nominaſſe miſſarū ſolēnia:quē a græcis λιτουργιαι liturgiæ:hoc ē ſupplices operatiōes aut oratiōes operatiuæ:a nr̄is uero celebratiōes corporis Chriſti nominant̄.Sed hac de re nūc ſatis multa:mō intelligas latinam linguā uulgarē fuiſſe:nō litteralē.Vale.ex Mediolano.xv.Cal.martias.Mccccli.

℃Franciſcus philelphus Nicolao cebæ.S.P.D.

LIbenter audio te uirū doctū ac diſertū mādare litterarū monimētis res:ut ipſe appellas:turcobyzātias:Sūt.n.memoratu dignæ.Quod āt me nois oblitus nō ſis:amice tu quidem facis & liberaliter.Nō poſſū equidem nō lætari maiorē i modū:cū i dies magis magiſq̈ intelligo nr̄æ bēiuolētiæ amoriſq̈ ui eē iter nos mutuā:Quaſi.n.diuinatis:q̄ta memoria te cōplectar i ſcriptis meis referre par pari uoluiſti.Quid āt de me ſcripſeris:ignoro.Nā ego de te nō uero minus:q̄ amice & loq̄ & ſcribeī̄ cōſueui.Et qm̄ cupiebā:atq̈ pcupio:oibus ſcriptis nr̄is teſtatū eē apud oēs nr̄am amicitiā:nō ſolū ap̄d præſentes:uerū etiā apud poſteros:id circo abs te petierā:quaſcūq̈ antea ad te dediſſē epiſtolas aliis aliiſq̈ tpib⁹ eas ire ad me curares:quo redigerēt̄ in codicē.Ioannes Marius cupit ad nos redire:ut uides id qd̄ mihi eo ē iucūdius:quo ſpero ipſa die admonitū:obediētiorē uobis futurū:pſerti cū uiderit eo me eſſe igenio:ut pater ni iuris nihil ſim remiſſurus:& id qdem ad liberorū utilitatē.Veli me facias q̄primū certiorem.ſi q̄ nauis ſit hoc tēpore Neapolin traiectura:Nā inſtituimus petere Alphōſū regē:cuius ſū lr̄is q̄liberaliſſime inuitatus.Quare cū eius nomini nr̄as cētū Hecatoſtichas dedicari:nā hoc noie a cēteris uerſib⁹ i ſatyras ſingulas:eas appellare uolui:ad illū propediē ſū iturus:quo ipſe pſens atq̈ corā huiuſmodi ſatyrarū codicē ei dono tradā Nec erit pterea iniucūdū mihi neapolin uiſere:Nā ex uniuerſa italia ea ſolū urbs:quam uidemus a Marone nr̄o nō ignobiliter laudatā:reliq̄ ē uiſenda mihi.Itaq̈ nauigatiōe q̄ itinere uti mallē:Eſt.n.in pximis æſtatis ardoribus nō mō cōmodior minus q̄ brebior.Ad hæc ſiquid habes de turcis poſt Amorathi obitū ſcire cupio:Nā q̄ mō redeūt ex Germāia a Federico Auguſto:aiūt expeditionē parare.Turcū ad uerſus hungaros.Vale.ex mediolano.xv.Kal.martias.Mccccli.

℃Franciſcus philelphus Guiniforto barzizio.S.D.

Heronymus bindotus factus ē gener meus.Huic cupio eſſe q̄optie me & ad cōmodū & ad dignitatē.Itaq̈ ad pricipē Marchionē ſcripſi:eūq̈ rogaui.ut Caſalis pturā meo beneficio i hūc cōferat Quare a te peto:ut hāc rē q̄diligētiſſime & q̄ amiciſſime capeſſas:efficiaſq̈:quātū in te fuerit:ut deſyderio huic meo q̄ celerrime ſatiſfiat.Quod āt ſcripſi de Caſalis ptura:tu ſi quid melius ſentis:ad id incumbe.Hoc erit mihi tā gratū:q̄ qd̄ gratiſſimū oium.Rogo ēt te maiorē i modū:ut ꝓpediē mihi & ipſe reſpondeas:& reſpōdēdū cures a pricipe de uniuerſo negocio.Vale.ex Mediolāo.xv.Kal.mar.Mccccli.

℃Franciſcus philelphus Ciccho Simonetæ ducali ſecretario.S.D.

IN dies magis atq̈ magis mihi declaras ſingulareꝫ beniuoletiā tuā:quā et ſi iāpridē noui certiſſimis documētis:tñ nō eſt moleſtū:qd̄ iā mihi quottidie aſſiduis beneficiis tuos añ oculos ponas itaq̈ habeo tibi atq̈ ago gr̄as imortales:quas ſi alio merito minus poſſū:fide tñ & pietate cumulatiſſimas refero.Tibi igit̄ ita ſtatue me unū eſſe:qui ita ſim tuus:ut magis eſſe nemo poſſit.Reliquū eſt ut qd̄ de me hūaniſſime cœpiſti:pficias ap̄d pricipeꝫ.Nōdū:n.ſcio:q̄ mihi uita traducenda ſit:niſi liqdo cognoro:q̄ mihi ſint annui puent⁹ cōſtitui:Nā hoc pacto pecunias poſcere mihi etiā p moleſtū eſt.Præterea nō te fugit annū iā pterire poſteaq̄ optim⁹ princeps nr̄:qd̄ mirū in modū optabam⁹ huius uerbis potius eſt.Quid q̄tūq̈ habueri noſti.Nulli hic mihi fundi ſunt:Nullæ priuatæ pecuniæ.Tātū habere ſemp cōſueui:q̄ti pricipū uel liberalitas uel prudētia me fecerit.Familia mihi ampla eſt.Et qm̄ fortaſſe qd̄ uulgo faciunt:auaritiā nūq̄ didici nummoꝝ inopia ſingularis.Quæ pdia mihi mediolanēſis reſp.pmii loco dederat in aureū duo milia:ea obmutatum ciuitatis ſtatum redierūt ad priſtinos dominos.Ad hæc

aurei mihi ſexcenti & amplius ex ære publico debebanť. Hos ait diuus Ambroſius: q publicæ mẽſæ ꝑera': nũq̃ ſe ſoluturũ: niſi cogať a principe. Itaq; ipſe ẽt decoxit. Rem tenes Vale. ex mediolano. xiiii. Kal. martias. Mccccli.

℄ Frãciſcus philelphus petro perleoni. S.D.

QVod uel abſentia tua ab urbe genua tibi ẽ accuſanda: uel tabellarii negligẽtia: ex illarum exẽplo litterarũ quas ſeptimo idus nouembres ad te dedi: poteris itelligere. Videbo: qđ miſiſti: & amice & diligẽter. Faciamq; quod petis. Vale. Ex mediolano. xiiii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Franciſcus Philephus Angelo arretino iureconſulto. S.P.D.

QVod de meo negocio cu; Ciccho Simoneta uerba feceris: ẽ mihi gratiſſimũ: ſed eo gratius futuꝝ ſi breui & ut decet: qđ ꝑhumaniter Cicchus ẽ pollicitus: conficere ipſe perrexerit. Nullo. n. modo recte conſultũ eſt rebus meis tandiu tẽpus terere: Annus en ꝑterit: poſteaq̃ optimus princeps nr̄ huius florẽtiſſimæ reipublicæ ẽ potitus: q quãq̃ munificẽtiſſimus in me ẽ: ego tamẽ adhuc de ſtatu meo incert' ſũ. Et res mea dõeſtica ẽ adeo attẽuata diuturnitate bellorũ & uictus caritudine: ut ad tenuitatẽ accedere nihil q̃at. Nec pricipis gloriæ: nec laudi meæ cõducit eẽ philelphũ aio ægro: qđ tãdiu fit neceſſe eſt: quoad egere deſierit: nã egeſtatẽ nimiã muſæ abhominanť. q læte eẽ nõ poſſunt. Vale. ex mediolão. xiiii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Gaſpari piſaurenſi philoſopho medicoq; ducali. S.D.

ET ſi certe ſcio te mei & honoris & emolumẽti ſtudioſiſſimũ eẽ: nolui tamen exiſtimares quoniam nihil ad te ſcriberẽ: me iccirco in præſentia cõticuiſſe: qđ aureis illis nuꝑ acceptis ſatis rei meæ cõſultũ ſit. Ego. n. (ut ita dixeri) accepi nihil: Nã q mihi numerati ſũt nũmi: iis ego qđ es aliẽnũ cõflarã: ñ tã diſſolui: q̃ leuaui. Quid. n. ſitiẽti tantalo gutta roris: Expecto ſingulis horis itelligeť qđ de re mea ſtatutũ firmatũq; ſit: Nã hoc pacto diutius degere ſtultum ita iudico: ut nihil dici poſſit ſtulti'. Video me humaniſſimo noſtro principi & carũ eẽ & ꝑiucũdũ αλλὰ τω πεινον τι ουδενηδύ. Itaq; fac itelligã propediẽ: quid mihi faciẽdum cẽſeas. Vale. Ex mediolano. xii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Andreæ alamano. S.D.

PVtabã Karolũ arretinũ rediiſſe mecũ i gratiã. Ita. n. Ioannes arretinus eius neceſſarius tuis uerbis mihi renunciarat. At Matthias triulanus qui ab oppido patrio ad nos rediens iſtac iter fecit: uir & amicus & ꝓbus aliter ſentit de hoie: q̃tũ ex iis potuit intelligere: q̃ ſecũ Charolum locutũ dicit. ꝑutabã ætatẽ alios mores attuliſſe. Sed quãtũ uidere uideor: idẽ i nos eſt: qui ſemꝑ fuit. Agat: ut libet. Ego is ſũ: qui & pacis & belli artes egregie calleo: q̃uis pace philoſoph' magis delecter q̃ orator bello. ſ; quoniã dixit Carolus: ut idẽ mihi Mathias rettulit: ſe iueniſſe i nr̄is ſcriptis quædã: q̃ ipſe nõ ꝓbet: ſi de iis loquitur: quæ in eũ ſcripſimus: recte quidẽ nõ ꝓbat. Quis. n. ꝓbet: q̃ i ſuũ dedecus ſcripta ſint: etiam ſi ea merito optioq; iure i ſe ſcripta aiaduertit: Quod ſi circa lr̃as & diſciplinã erratũ putat: uellẽ id oñderet: quo uel me uel ſeipſũ doctiorẽ efficeret. Nã qđ rogatus a Matthia ut qđ iſimulabat. referret: in mediũ: reſpõderit carolus ſe nõ meminiſſe nõ potui id audiẽs nõ ridere: ꝑſerti cũ ſeſe mẽoriæ in primis laudari uelit: Hæc iccirco ad te ſcripſi: ut Caroli erga nos uolũtatẽ nõ ignorares. Neq; tu igiť nec ali' q̃ſq̃ poſſit iure philelphũ accuſare: ſi nõ iſert: ſed ꝓpulſat iniuriã. Nicodemũ ãt nõ poſſũ ñ mirari: q ut audio: nihil eoꝝ egerit: q̃ priceps iuſſerat. Vale. ex Medio. xii. Cal. Martias. Mccccli.

℄ Franciſcus Philelphus Nicodemo trãchedino. S.D.

MEmini q̃ nuꝑ cũ Mediolanũ reuertiſſes: mecũ de iis locutus es: q̃ nr̄ optius priceps tibi i Ethruriã; abeũti iuſſerat. Scio itẽ ea de re lr̃as rurſus a pricipe ad te datas. At Matthias triuianus familiaris nr̄ ac bonus plane uir cũ iſtac iter faceret repetitur' Mediola. locut' ẽ cũ eo uiro: q cũ ois res agiť is nihil abs te ait audiſſe hac de re nec pricipis nomie nec aliter ꝓrſus. itaq; ñ poſſũ nõ mirari ſcis tibi rem cẽ cum ſatyro. Vale. ex Mediolano. xii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Franciſcus Philelphus Cicco Simonetæ ducali ſecretario. S.P.D.

EGo te plurimũ rogo atq; oro: ut rẽ meã iã tãdẽ expedias. Nihil. n. prudẽti uiro ſtulti' duci puto q̃ ſibi ac rebus ſuis neſcire conſulere Nec. ñ. mihi ſemꝑ pẽdendum eſt. ita eſſe ut ſum: neq; pricipi conducit nec mihi. Vale. Ex Mediolano. xii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Frãciſcus philelphus iacobo Camerinati. S.D.

TLlis. M. Tul. Cicerõis oratiõibus q̃s a me cõmodato accepiſti: uti iã cupio. itaq; eas uelĩ ꝓpediẽ ad me des: Nã iãdiu tuo hoſpitio uſæ ſũt. Quare facito domũ: repetãt. Vereor. n. ne dominũ ſint oblitæ. Quod ſi tardarint extrude. Vale. ex Mediolano. xii. Cal. martias. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Blondo Flauio apoſtolico ſecretario. S.D.

GAdeo qđ ſcribis te meas anteuertiſſe litteras: & ſi tuæ q̃tũ uideor itelligere: utunť adhuc inceſſu teſtudineo. nõ dũ. n. aduẽtarũt. Quare uide ne fides i fido illo nũcio deſiderãda ſit. Quod ãt de ſtatu meo certior fieri uis: hic me priceps ſingulari bẽiuolẽtia ẽ cõplex' cumulatq; quottidie maioribus beneficiis. Iheronimus gener reliquaq; familia noſtra bene habet. De ſtrabone nihil ẽ qđ laboremus. Amicus enim ille eũ habere ſe pernegat. iſtic eſt apud Auriſpam eiuſmodi Strabo geograph' & ut audiui: apud Guarinũ. Siquẽ habere potes commodato mitte ad me: & ad triduu; uſq; faciam: quod cupis te noſtro principi q̃ diligẽtiſſime commendaui: qui tum iucundiſſime de te audiuit: tum reſpondi per hũaniter: & ꝑbenigne. Vellem quod ſcribis: uno eſſemus atq; eodem loco: quo alter altero frui aſſidue poſſemus. Nã cũ ſtudiorũ & morũ ſimilitudo: tũ cõſiliorũ cõmũnicatio & cõuictus aſſiduuſq; uſus amicitiã maxime nõ tuetur ſolũ: ſed auget & ſuauiorẽ efficit. Quod tãtiſper ad agriculturã cõtuleris: dũ uer adoleſcere incipiat: laudo: modo pyri iſtæ quas inſeris: & cũſitiones uitiũ hubertimũ fructũ aliquẽ breui ſint allaturæ. Cum Italiam tuam omni ex parte exornaris: fac uideã. Vale. ex Mediolano. iiii. Cal. martias Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Sphortiæ ſecundo. S.P.D.

POllitus es nõ mõ nõ petenti mihi: ſed ne cogitãti quidẽ te dono daturũ neſcio qđ. Itaq; noli te falli opiniõe tua: ut itelligas nihil eẽ redditũ tuo noie nec itẽ alterius cuiuſq̃ i hãc diẽ. Quare facito ne uel obliuionis accuſeris uel negligẽtiæ: Nã utrũq; crimen tua præclara indole eſt indignum. Vale. ex Mediolano. v. idus martias. Mccccli.

℄ Franciſcus philel. Laurẽtio Gygniſilio. S.D.

QVauis & ꝑhumanas litteras ad me tuas incredibili cũ uoluptate ꝑlegi. Erãt. n. cũ ornatiſſimæ: tũ planæ ſũmi amoris erga me tui. Quod aũt florẽtiſſimæ tuæ reipu. nomie me inuitas: ac ueluti reuocas i patriã: uix dici queat: quãtũ ex iſta ingẽti bẽignitate uſa; lætitiã gaudiũq; ſuſceperi. Quid. n. mihi uel iucundius cõtingere uel optatius potuiſſet q̃ facultatẽ offerri ad uos redeũdi: præſertim cũ dignitate & cõmodo. Sũt ſane nõnullæ reſp. in italia quibus ꝓ ſuis de me ampliſſimis meritis debeo: plurimũ: ſed quã magis uel amẽ uel obſeruẽ q̃ inclytã ſenẽſiũ remp. nulla ẽ: nã ut honores omittã atq; emolumẽta: quibus me cũ iſtic aderã: pulcherrime affeciſtis: uideo uos ſenẽſes ea grauitate & prudẽtia cæteris hominibus antecellere: quã & laudare oẽs & admirari debeant. Quo fit ut multo ante q̃ futura ſint: ꝓſpiciẽtes & cõſulẽtes i rẽ q̃ optie: pacatiſſime ſemꝑ honorificẽtiſſimeq; uiuatis. Sitiſq; nõ tã moleſti q̃ uenerabiles oib' Idq; aſſidue ꝓſtatis: ut & boni uos amẽt: & mali ẽt ipſi nõ minus uereãť q̃ metuant. Vt. n. uetera omittã: quãta mõ cũ ſapiẽtia q̃q; moderate e medio ſuſtuliſtis Plũbini periculũ: Nã cũ potẽtiſſimi fere oẽs Italiæ pricipatus illius pulcherrimi munitiſſimiq; oppidi cupidie arderẽt: ſoli uos eſtis inuẽti: qui & illi qđ iã ſeruiebat: priſtinã libertatẽ peperiſtis: & uobis ꝑpetuũ ociũ cõſirmaſtis. nõ. n. ſine ueſtro nõ mediocri icõmodo perire plũbinũ potuiſſet. Hoc autẽ apud uos facit ciuilis cõcordia: quã ut ꝑpetuo nõ tueamini ſolũ: ſed i dies magis atq; magis ãpliſſicetis: uos uniuerſos ciuis ſapiẽtiſſimos rogo atq; oro: Nemo ꝓfecto uobis obeſſe poſſit: ſi una ſemꝑ uobiſcũ ſentiatis. Quod uero eodẽ publico hũaniſſimoq; cõſenſu me ad uos tãq̃ ipſiã meã mihiq; cariſſimã accerſetis: maiorẽ i modũ & lætor & gaudeo. Vt aũt ipſe tu dulciſſime Laurẽti itelligas. ñ igrato hoi officiũ ꝓſtari: Xenophon filius mihi dilectiſſimus te adibit: q meo noie & loquetur oia: & cõponet; Nam ut ipſe mea eſt caro: ita ſecũ defert mẽtẽ oẽm & aium meũ. Tu me ꝓſtantiſſimis reip. pricipibus unice cõmẽda atq; amicos ois ſaluere iube. Vale. exmediola. pridie. Kal. Apriles. Mccccli.

℄ Frã. phi. frã. patricio. S.D.

EX litteris Xenophontis filii liquido cognoui: qđ minime dubitabã: ſingularẽ erga me tuã bẽiuolẽtiã. Lætor aũt uæhemẽter: qđ uetus illa de te mea me neq̃q̃ fefellit opinio. itaq; ut itelligas me ui amoris nõ uinci abs te: decreui oino ad uos redire: mõ æq̃ id cõditione fieri a me poſſit. Tuũ igiť munus fuerit: ut qđ cœpiſti ſpõte: id ẽt mea cã ꝑficias. xenophon reliq̃ tecũ cõmẽtabiť. Ego ꝑſe; tuũ grauiſſimũ & optimũ uirũ bene ualere opto. Vale. ex mediolano pridie Kal. apriles. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Antonio Michaeli equiti aurato. S.D.

GAudeo equidẽ plurimũ: quod nõ ſolũ in rei pecuniariæ: ſed i amicorũ ẽt hereditatẽ ſuccedere inſtitueris patri tũo clariſſimo & ſapiẽtiſſimo uiro: qui cũ mihi tãta familiaritas bẽiuolẽtiãq; fuit: ut maior cuiq̃ eẽ poſſet cũ nemine: Nã filius xenophõ lr̃is mihi ſignificauit: q̃to ſtudio ac fide operã das: ut me corã ꝑpetuo uti atq; frui poſſis: imitatuſq; hũaniſſimũ patris igeniũ æq̃ me diligis atq; ille conſueuit: itaq; tibi grãs habeo maximas. Vt ãt itelligas me tibi i amore nulla ex pte cedere: xenophõ filius q̃ ego decreuerim ire in ſniam tuã: tibi corã exponet. Vale. Ex mediolano pridie Kal. apri. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus Bernardo Iuſtiniano. S.D.

QVotiens accipio tuas litteras: totiens Leonardum meum patrem tuum uel potius noſtru; clariſſimum & preſtanti ſapientia uirum uideor coram aſpicere: eundemq; mutuo & audire & alloqui. Quæ quidem res cum ſummã mihi afferat uoluptatẽ: facile debes intelligere: q̃ mihi moleſtum ſit: cum etiam bis & iterum inuitatus interdum nihil reſpondes: Ad reſurrectionem chriſtianam id quod hortaris: te uiſere inſtitui: modo id mihi facere liceat per principem. Quare quod facto fuerit opus: coram una commentabimur. Vale. ex Mediolano pridie Kal. apriles. Mccccli.

℄ Frãciſcus Philelphus Aenico daualo equiti aurato. S.D.

DElectarũt me ꝓfecto lr̃æ tuæ maiorẽ in modũ: Erãt. n. nõ ſolũ ſcriptæ diſertiſſimæ: ſed certiſſimæ teſtes amoris illius mirifici erga me tui: quẽ iam tot ãnos dilucidius luce ꝑſpexi. itaq; hẽo tibi gratias imortalis: qđ nõ modo ipſe me ſingulari bẽiuolẽtia cõplecteris: ſed oi ope atq; opa niteris: efficiſq;: ut iſti quoq; ſplẽdidiſſimo regũ lumini ac ſyderi Alphõſo regi munere tuo ſim chariſſim'. Nã q tam ꝑhumaniter tãq; ꝑbenigne me iuiret ad ſe ut eã nõ obſcure oñdit: quã de me ſibi opinionẽ fecerit At cauẽdũ eſt mi Aenice: ne tãtũ mea cauſa onus ſuſcipias: ut id ſuſtinere tueriq; nõ poſſis. Facit. n. ꝑſæpe amor ut quæ in amicis uel minima ſunt ſimulacra uirtutis uel maxia uideanť. Quare moderate oia de amico & ꝓdicãda ſũt & ſentiẽda: Nã neq; temere nec inepte amorẽ cæcũ finxit antiq̃tas: fallit. n. hoie; iudicia qppe qui qđ ineſſe in amico optat: id q̃ſi inſitũ palã ꝓdicare tũ audacter recipe cuiq; nõ uereť. Sed utcunq; de me res habet: ne ignores te homini non ingrato beneficiũ preſtitiſſe: ſi mihi per meũ humaniſſimũ principẽ licuerit: corã tibi oſtẽdam breui: nihil eſſe apud me antiquius bẽiuolẽtia tua. Tu me interim diuo Alphonſo commendato. Vale. ex Mediolano. v. Cal. iunias. Mccccli.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho medicoq;. S.D.

IAm menſes prope duo præteriere: poſteaq̃ nullæ mihi tuæ lr̃æ ſunt redditæ. Itaq; ſum miratus & tuum & Bernardi Iuſtiniani ſilentium. Si mihi quicq̃ facturus qđ gaudeam maxime cura: ut propediem litteras tuas q̃ longiſſimas lectitem. Vale. ex mediolano. v. Kal. iunias. Mccccli.

℄ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S.D.

QVod Senenſes reditũ ad ſe meũ uæhemẽter cupiũt gaudeo. Olim primũ tibi uidẽdũ eſt: quãdo faciãt meũ reditũ: ut intelligas me nulla conditione ſenã repetiturũ: niſi duplo maius mihi ſalarium eo cõſtituerint: quod antea præſtitiſſent. Vale. ex Mediolano. iiii. Kal. iunias. Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S. D.

QVãtã mihi uoluptatẽ attulerit tua illa pgrauis diſertiſſimaq; epiſtola: quã nudiuſquartus a te accepi: & ſi debes aliis lr̃is meis itellexiſſet: tamẽ qa fit interdũ: ut lr̃æ nõ reddant: iccirco eadẽ rurſum ab me ſignificatũ iri exiſtimaui. Quãti ego ſemp feceri beniuolẽtiã tuã: iã totos ãnos duodeci cognoſti. Itaq; amabã te atq; colebã plurimũ ſolo egregiæ uirtutis tuæ ituẽtu. Aliud beneficii itercefferat nihil. Nũc aũt cũ uideo: q̃ta me bẽignitate pſequeris: potes facile cõiectare: q̃tus cumulus acceſſerit ad obſeruãtiã erga te meã. Nihil ẽ pfecto: qđ magis cupiã q̃ id pſtare: ut dilucidiſſime pſpicias me unũ eẽ ſe perq; futurũ. quo de uno ea tibi poſſis oĩa polliceri: q̃ de grauiſſimo & obſuãtiſſimo hoie expectari cõueniat. Aduẽtũ ãt meũ ad Alphõſũ regẽ maturabo ſimul atq; librarius ſatyrarũ codicẽ quẽ cœpit excripſerit. Tu me interi & regi cõmẽda & tibi. Vale. ex Mediola. iii. Cal. iunias. Mcccceli. ℄ Frã. phi. Nicolao cebæ. S. D.

LAudo diligẽtiã tuã: qui fugitiua noſtra illa cõuiula reuocaris ad dominũ. Reliquũ ẽ: ut ea domũ repetere pꝑedie cures. Verũ id tuto ac ſedulo. Ioannes Marius fili⁹ iſtituit ad nos redire. Itaq; rogo te maiorẽ i modũ: quo id cõmode filius facere poſſit: cures meõ noie apud urbis præfectũ grauiſſimũ & humaniſſimũ uirũ Nicolaũ frægoſũ mei ut noſti iuſtis de cauſis amãtiſſimũ: ut publicæ fidei litteræ ad illũ dẽt: quibus ei cũ uxore & filiis ac rebus & cũ ſociis ſex q̃ tutiſſime facere iter liceat p Genuẽſiũ locos ſeu Sagona iter ſit habiturus ſiue quacũq; decreuerit: Noli. n. quoniã uerſatus ẽ i eorũ oppidis quos ur̃a reſpu. ducit i hoſtibus: quicq̃ ei manare ide poſſet icõmodi. Litteræ autẽ mittẽdæ ſunt opa tua milleſimũ q̃ ociſſime: quod ut facias: te ẽt atq; etiam rogo. Vale. ex Mediolano. vi. idus iunias Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S. D.

COepit Mediolani adeo peſtilẽtia incrudeſcere: ut nõ poſſim mihi nõ metuere. Itaq; nihil ẽ: quod omitã ad parãdũ iter ad te: mõ librarius nõ me fallat: ad ſecũdũ uſq; mẽſe3 aut paulo ãplius te uidebo. Vale. ex mediolano. iii. idus iunias. Mcccceli. ℄ Frã. phi. Andreæ alamano. S. D.

HEſternis litteris tuis quas mihi reddidit frater tuus: qui Mediolani quæſtorẽ gerit: eo ſum magis delectatus: quo minus iam expectatæ ſe mihi q̃ ſuauiſſime obtulerũt: Nam cum tandiu diſtuliſſes officium tuum: putabam tibi iuſto aliquo impedimento non licere: quod uelles. itaq; in eam plane ſententiã erã adductus: ut crederem te nihil omnino reſpõſurũ. Verum tu elephantorum more eo conceptum ptum diutius ferre animo uoluiſti: quo cum extuliſſes in lucẽ: foret: is diuturnior: fuit epiſtola tua non diſerta ſolum: ſed erudita & docta: Nam quod nuſq̃ totum de philoſophorũ diſciplinis apđ unum aliquem inuenias: non græcum: non latinum: non gentilem: non chriſtianum philoſophum id nõ tibi modo: ſed omnibus quoq; mediocriter eruditis notiſſimum prædices: & id quidem contra Socratis inſtitutum: qui ſcire ſe nihil diceret: facile declaras uel magnitudinem uel fiduciam fæcundiſſimi ingenii tui: qui etiam quæ maxima ſunt de uirtute ac fœlicitate minima iudices. Defenſio uero tua & ſi eſt acuta & perſubtilis: una mihi ratione probatur magis: qꝑ te antea non ſerio: ſed ioco ad me ſcripſiſſe pꝑiteris. Miror aũt: ſi ioco locutus es: qđ me ſerio tibi reſpondiſſe arbitreris. Quare uelim ita uerba mea iterpreteris: ut mihi tua cupis iterpretãda: Nã ut inqt ille: Dauus ſum non œdipus. Vale. & oeconomica mitte. ex Mediolano. iii. idus iunias. Mcccceli. ℄ Franciſcus Philelphus mariano ſacerdoti. S. D.

QVid in cauſa fuerit: ut poſteaq̃ hinc abiiſti: nihil de his reſponderis: quæ tuæ fidei p amicitia noſtra mandaram: non prius intelligam: q̃ ipſe tu me feceris tuis litteris certiorẽ. Quare ſi me nunc quoq; diligis: ut antea conſueuiſti a te peto: ne me longius teneas deſyderio tuarum litterarum. Vale. ex mediolano pridie idus iunias. Mcccceli.

℄ Franciſcus Philelphus Antonio panhormitæ. S. D.

SI qua in re xenophõti filio fuerit opus tua opera: ſcio te nihil eorũ pt̃ermiſſurũ oium: quæ mea iteresſe cognoris. Quis. n. ẽ cui q̃ tibi carior eſſe debeã: Nã ego te nõ ſecus diligo amoq; ex aio ac fratrem: id quod tibi niſi ex oi pte ẽ cognitũ: qd eẽ cognitũ poſſit nõ itelligo. Vale cu3 pudiciſſima uxore tua pulcheari maq; filiola. ex mediolano pridie idus iunias. Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S. D.

XEnophon filius ad te uenit: ex quo mẽtẽ oẽm itelliges. Quare qcqđ tibi noie meo expoſuerit ita accipe: ac ſi me corã loquẽtẽ audires. Verba. n. filii pr̃is ſunt oĩa. Itaq; me totũ in xenophõte apud te exiſtimo. Te aũt rogo: ut idẽ in me ſis: qui fuiſti ſemp: hoc ẽ & facilis & hũanus: & q̃tũ ad regẽ attinet pbenignus. Reliq̃ ex ipo xenophõte cognoſces. Vale. ex mediola. pridie idus iunias. Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Franciſco barbaro. S. P. D.

QVerẽti mihi lr̃as ad te dare: q̃s lectur⁹ libẽter fores: nullũ ſane cõſentaneũ muſis occurrebat argumẽtũ: Nã qd aliud philelphus dignius ſcribat ad barbarũ q̃ de humãitatis ſtudiis: At hæc. ſ. apđ nos ſordẽt. De rebus uero bellicis: q̃s uideo quottidie impẽdere ardẽtioris: nõ ẽ mei muneris gc̃ q̃ obſtrepere. Quod autem acceperim te ex pedibus laborare: non poteſt mihi pro noſtra ſumma beniuolẽtia non eſſe permoleſtũ. Es enim indignus: qui quicq̃ patiaris: quod nolis præſertim cum ſis uita contentiſſima. ni fortaſſis iſte ſit morbus ab uſq; maioribus tuis hæreditarius. Nam podagra ut Hippocrati ſententia eſt: fit ex eo ſangnine: quem bilis ac pituita corruperit: & id quidem in uenis gracillimis: quib⁹ corpus ut per neceſſariis carere nullo mõ põt. At ipſe nulli es bili obnoxius: qui unus oium ſis moderatiſſimis

moribus: ſed ne pituitæ quidem: qui nulla ſis nec ingenii nec corporis craſſitudine. Quare cum iſtiuſmodi offenſio a parentibus in te inſit: fer æquo aio hæreditatẽ. Vale. ex Mediolano pridie idus iunias. Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho medicoq;. S. D.

EBin is litteris tuis alteras accepi: quas idibus aprilibus ad me dediſti: Nã priores: q̃s meminiſti: ex Varrone nondũ redditæ mihi ſũt. Vis aũt dici q̃ãt: quãta i his legẽdis uoluptate pfuſus ſũ. Videre. n. te corã: atq; tecũ loq mihi ſum uiſus: Nã quãq̃ ſciebã me ex aio tuo minime excidiſſe: ñ poterã tamẽ nõ ſubdubitare: nequid tibi qđ nollẽ: accidiſſet. Nũc uero & hac me ſuſpitõe opportune liberaſti: & quid i cã fuerit ſilẽtii tui: oſtẽdiſti: Nam qđ ego ad Alphonſũ regẽ nõ ieri: ut ſcripſerã: principis ĩhibitio effecit: Cuius iuſſis me parere neceſſe ẽ: uel iuitũ: quãq̃ nihil ẽ quod noli: qđ hũc uelle ſentio. Abfui aũt Mediolano: Cremonæ primũ: deide Ticini tãdiu agẽs: quoad Mediolani peſtilẽtia deſeruerit. Peto aũt abs te ut poſteaq̃ ſuperiores litteræ tuæ ad me non puenerũt: iterũ me: ſi tibi uiſũ fuerit: cur aũt minus uidea tur: Nihil. n. fruſtra ad me ſcribere unq̃ ſoles: iterũ me: inq̃ de iis oibus certiorẽ facias: q̃ antea ex tua & Bernardi Iuſtiniani ſnia ſignificas te ſcripſiſſe. Ego res italicas uerſu heroico ſũ aggreſſus pſcri eas: q̃ Sphortiãæ laudis interſũt. Itaq; poeſeos huius inſcriptio ẽ ſphortias. In libros uigintiquattuor uniuerſa materia diſtributa ẽ Ita. n. mihi ſcribẽdum occurrit: ni dies ſniam mutarit. Primũ librũ abſoluimus. Nũc ſecũdu3 elucubramus. Quærã ex te aliqua ad ueritatis argumẽtũ: ſi tibi id facere licuerit: Noli. n. errore duci quod faciat: oportet: q rumoribus credit. Audio barbarũ in podagrã icidiſſe: id qđ doleo uæhemẽter. At pꝑderit fortaſſis ad redeũdũ cum muſis in gratiam. Vale. ex Mediolão pridie idus iunias. Mcccceli. ℄ Frã. phi. Saxolo partẽſi. S. D.

QVanq̃ hoc tẽpore mihi ocii nihil erat: ne tamẽ mea taciturnitas tibi moleſta eẽt: reſpõdi ad ea paucis: q̃ petieras. Cecropes duo fuere: quorũ noĩa Aeſchines Sardianus in iãbis ſcripſiſſe tradit. Na3 alter Andulus dictus ẽ: alter Atlantus. Hos autẽ deceptores mẽdaciſq; extitiſſe apud Aeſchine3 atheniẽſem i legatione patet: quos ẽt Anaxagoras uenãdorũ ſimiorũ gr̃a i eas iſulas traieciſſe narrat: q̃ a ſimiorũ nomie qui πίθηκοι pithechi appellant: uocatæ ſunt pithecinæ. κέρκωψ cercops prætera & iocoſum ſignificat: & ẽ eorũ ſimiorũ ſpecies: quibus caudæ ſũt lõgiores. Quod ãt petis idẽ ne ſignificet οἰοσ εἰ & οἰοσ τε εἰ certe nequaq̃ idẽ: Na3 qđ ſcribit ſine τε οἰοσ εἰ: uis a uolo ſignificat. Sed ſi ſcribat cũ τε οἰοσ τε εἰ ſignificat potes: id qđ ex uſu legẽdi nõ obſcure aiaduertes. De anno autem pꝑſcænio apud Plautũ text⁹ ille corruptus eſt. Nannio. n. ſcribi oportet. Fuit aũt Nãniũ illuſtris meretrix: quã & hyperides cõtra Patroclem & Appollodorus in iis: q̃ ſcripſit de meretricibus: αἶγα æga hoc ẽ caprã: ut ſcis: nominatã ſcribũt: ea ſcilicet ratiõe: qđ tabernariũ q̃ndã Tallũ noie: id qđ uirgultũ ſignificat: exederet. Virgultis. n. capræ plurimũ delectant: Antiphanes uero iunior in iis: q̃ de meretricibus reliqt ſcripta. Nanniũ dicit uocatã eẽ cognomie proſcæniũ: quoniã extrinſecus formoſiſſima uideret inſtar proſcæniorũ theatraliũ. Recte igit Plautus uituparatoribus occurres oñdit ſe primũ nõ eẽ: q tragœdia admiſcuerit comœdiæ: cũ i Nãnio proſcænio ide ãtea fuerit factitatũ ab alio poeta: qſqs tãdẽ ille fuerit. ut patet ex ipſis uerbis: q̃ tãgunt in textu. Qui uero ille fuiſſet certi habeo nihil. Vaticinari autem nolim. Vale. ex Mediolano. pridie idus iunias Mcccceli.

℄ Franciſcus philelphus Nicolao arcimboldo ducali ſenatori ac iurecõſulto. S. P. D.

NIſi tibi uiro itegerrimo: & eruditiſſimo homini: & cũ rerũ mearũ oium: tũ mei ipſius i primis ſtudioſo gratificer oia q̃ præſtari a me q̃ant: ſim plane ingratus. Faciã igitur: qđ tantope efflagitas: & id qdẽ nõ libẽter minus: q̃ diligẽter. Cæterũ noſti occupationes meas: q̃bus ſi uolũtatẽ meã comparaueris: haud me cõctatiõis accuſabis. Studebo tamẽ: ãnitarq; manibus ac pedibus: ut aiũt: ut diligẽtia oẽm ſuperet neceſſitatẽ. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris idibus iuniis. Mcccceli.

℄ Franciſcus Philephus Donato Actiolo. S. D.

ACcepi eẽ apud uos quoſdã priſcos de arte grãmatica libros quorũ uelim noia ad me ſcribas: Nã qbus hoc tẽpore in publicis ludis græci utũt libris: pleni ſunt ieptiarũ: ac plane tales: ut ad dediſcẽdũ ſint: q̃ addiſcẽdũ lõge magis accõmodati. Tu fac: qđ peto: ac Vale. ex mediolano idib⁹ iuniis. Mcccceli. ℄ Frãciſcus philelphus Caroli Sacco equiti aurato ac iureconſulto. S. D.

AIunt te mi Cato factũ auariuſculũ: qđ plurimũ miror: Nã cui parcis pecũias tuas: q liberos ne gigneres: uxorẽ Mathuſalẽ tibi mr̃imonio iũxiſti: Fratrine: At ille ẽ lõge te ſtultior: qui a tuo cõſpectu nõ ſecus fugit: q̃ ſi baſiliſcũ itueret. num te podagra iccirco in auaritiã agit: qđ metuas fore ne ſi leges doceres: & ius ciuile cogaris deſerere: ad pauperiẽ priſtinã redigare: q̃ſi tibi nõ ppa iũxeris locupletẽ anũ uxorẽ: quod nũmos liberis ptuleris. Viue igit ut cõſueuiſti: liberaliter: neq; tibi paupies metui ſit. nullus. n. uæhemẽtior dolor uacat febre: quæ una te breui: ni ſapias: oĩ exuet cura. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. Mcccceli. ℄ Franciſcus Philelphus Andreæ alamano. S. D.

DEmetrius ſpuropulus iſtac iter facturus in urbẽ Romã: petiit a me: ut ſe tibi per litteras cõmẽdarẽ Quod mihi tã facile eſt: q̃ qđ facillimũ: Mõ intelligas eum eẽ Demetriũ: q cum grauitate ac uero nihil habuerit cõe unq̃. Ex librario non inepto q̃tum ad formam litterarum attinet: uult uideri philoſophus: id qꝑ ex ornatu capitis longioreq; pallio tibi facile fuerit iudicare. Nam neq; uitæ inſtitutis neq; doctrina ultra philoſophi qcq̃ ſapit. Verũ lingua ẽ & celeri & expedita & ſuaui: ut græcorũ nemini cedat. Voce quoq; & clara & ſonora. Rem oẽm tenes. Ita tibi hominẽ cõmẽdo: ut illi adſis: & tecum habites. Vale. ex mediolano idibus iuniis. Mcccceli.

℄ Franciſcus Philelphus Benedicto Nurſino philoſopho ac medico ducali. S. P. D.

NOn eẽ poſſum ſine p magna ſolicitudine ai ac moleſtia ob hũc peſtilentiæ morbu3: quo uniuerſa correpte ciuitatis in aſſiduis innumerabilibuſq; funeribus & dies cõſumit & noctis. neq; ſatis ſcio

quid cõſilĩ capiã:Nã ſine liberis uniuerſaq; familia hic decedere & ĩhũanũ ſit & dedecõroſũ oino. Diutius
uero uerſariq; iter tot ac tãtos ineuitabiliũ ſagittarũ ictus ẽ hoĩs nõ mĩus diſſoluti:q̃ iſipiẽtis: planeq; inſani.
ꝑterea & quo ſim ꝓfecturus.& quo pacto:q & pecũiis careã:& ab oĩ fortaſſis urbe:metu cõtagiõis excludar
peto igit̃ a te mi Benedicte:ut tuis me prudẽtiſſimis cõſiliis adiuues. Vale. Ex Medio. idib⁹ iuniis. Mccccl.

¶Franciſcus philelphus Angelo reatino iureconſulto. S.D.

ET priceps abeſt Mediolão:& peſtifer hic morb⁹ icrudeſcit ĩ dies magis atq; magis. nec mihi inte
grũ ẽ maneã ne:an abeã:ita ſũ & aĩo pturbato:& cõſilii egẽs:ĩ tãta ꝑſerti rex̃ mearũ oiu; difficul
tate & iopia. accedit itẽ ad malũ:qđ edicto pricipis cautũ audio:neq; Mediolão decedẽs in loca
alia admittat̃ eis ditioni ſubiecta. Rogo te maiorẽ ĩ modũ mihi faciũda ut q̃ primũ cõſulas. Va
le. ex Mediolano idibus iuniis. Mccccl.

¶Franciſcus philelphus Ciccho ſimonetæ. S.P.D.

DEus iis uel mortuis ſit iratus:q primi auro & argẽto ꝑciũ ſtatuerũt:ut q caret alterutro:inutilis:ut
ita dixeri:habeat̃. Quod nũc mihi uideo accidiſſe. Q uãto uerſor ĩ piculo atq; diſcrimie iter hæc
peſtilẽtiæ iacula:tute uel reticẽte me aiaduertis. Si mihi adeſſẽt pecũiæ:permultos haberẽ fauto
res & ſalutis & dignitatis meæ. Sed qm̃ illis careo:ꝑter te unũ uirũ optimum & hominũ mihi ami
ciſſimũ cæteri oẽs:alii negligũt:alii cõtẽnunt. Nec tamẽ tibi ꝑſuadeas:uolo me frãgi aio:aut aliud qcq̃ hu
milius de me ſapere. Q uin eox̃ potius miſereor:qui in hoĩs figura uitã pecudis repræſentãt. Velim tamen
ꝑ noſtra amicitia:mihi cõſulas:q̃ ſit tua de reb⁹ meis ſnia. Nã nec diutius mihi agere licet Mediolãi pp iua
leſcẽtẽ indies magis atq; incrudeſcẽtẽ peſtilẽtiæ ui & efferatã rabiẽ:& nec alio ſecedere indigẽti pecuniarũ
Litteræ.n. ducales nihil oino mihi ꝓfuerũt apud hos ædiles:hoc ẽ ꝓuẽtuũ ducaliũ mãgiſtros: quos uocant
Ni metuerẽ fore.ut offẽdã principis uolũtatẽ abirẽ extra hãc Galliã ciſalpinã tutiris tu locos. Vale. & prin
cipẽ hortare ut mẽinerit mei. Ex Medi. idi. iuniis. Mcccli.

¶Frã. phi. Iacobo bracello & Gotardo. S.D.

XEnophon filius:qui haſce lr̃as uobis reddidit:corã exponet:q̃ mihi in te ueſtra opa opus ſit ſi ãt
x ſũ ignarus gratiſſimũ uobis eẽ me uſa opa uti uelle:ꝑſerti ĩ re litteraria:Nã Ioannes Mari⁹ filius
cupit ire ad me:qđ ut cõmodius poſſit & tutius facere:iccirco publicæ fidei lr̃as petit:qm̃ in eox̃
oppidis eſt uerſatus iam menſis duos:quos ueſtra reſp. ducit in hoſtibus. Reliqua ex ipſo Xeno
phonte cognoſcetis. Valete. Ex Mediolano idibis iuniis. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Nicolao Cebæ: S.P.D.

REſpondi nudiuſtertius tuis litteris. Itaq; in ꝑſẽtia breuitate ſũ uſus: ꝑſertim qđ xenophon filius
iſtuc iret:q tecũ meo noie uerba facturus eẽt: Venit.n. ut Ioãnẽ Mariũ fratrẽ comitet̃ Mediola
num:huic uelim:mea illa conuiuia ad me des. Vale: ex Mediola. idibus iuniis. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Petro perleoni. S.D.

PVto audiuiſſe te iſtituiſſe Ioãnẽ Mariũ filiũ ad nos reditũ facere. Quar̃ petiit p lr̃as:ut Xenophõ
ta Genuã qua iter facturus ẽ:q̃primũ mitterẽ quo ſe comitet̃ Mediolanũ. Reliq̃ Xenophõ ip̃e fi
lius meis uerbis tibi corã narrabit. Ego Arrhianũ uæhemẽter cupio. Vale. ex Mediolão idib⁹ iu
niis. Mcccli.

¶Frãciſcus philelphus petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

CVm cæteris in rebus me tuæ ꝓximæ lr̃æ plurimũ delectarũt:tũ eo me nõ mediocriter pturbart
qđ publicæ fidei lr̃as ſignificabas iã ſupra ſecũdũ mẽſẽ miſſas ad me a Bernardo iuſtiniano uiro
patricio & mihi amiciſſimo. Fatebor tibi igenue:q̃ ante fuit opinio mea. Inſtituerã:ut ſcis:ad re
ſurrectionẽ chriſtianã ire ad uos. itaq; me pararã:quotidie lr̃as ur̃as auidiſſime expectãs. Sed ubi
aduenit cõſtituta dies:nec ego ex te:nec ex alio quoq̃ amicox̃ uideo quicq̃ epiſtolax̃:cœpi mecũ uæhemen
ter ſtomachari atq; iraſci mihimet:q oino fruſtra amarẽ. itaq; decreuerã nihil poſthac amplius ad uos ſcribe
re. Sicq; diſtuli cõpluſculũ tpis:ut noſti:deide cũ refrixiſſet excãdeſcẽtia:& amicitiæ uis rurſus cõcaluiſſet:nõ
potui me cõtinere:quin aliquid tecũ obſtreperẽ:Nũc re quã ſcribis:diligẽter cõſyderata: qđ iudicaturus ſim
neſcio. Vnum autẽ cupio:ut me facias q̃primum certiorẽ:quinam ille fuerit: cui Bernardus litteras ad me
dedit. Reliquum eſt:ut aliæ parentur publicæ fidei litteræ:quibus tempus duorum menſium ſit præfixum
atq; incipiat ad. xvii. Kal. ſeptembres. Ad id.n. temporis inſtitui proculdubio uos uiſere: id quod me tuto fa
cturũ uolo. At nolim:mihi obeſſe poſſit:quod iandiu in his ſum:quibus cũ tã dura bella geſſiſtis. Sum autẽ
iturus ad Alphonſum regẽ. Quare diuertã ex eo ad uos itinere. Vale. ex Mediolano. x. Kal. Iulias. Mcccli.

¶Frãciſcus Philelphus Aenico Daualo. S.P.D.

SVm certior fact⁹ a Gabriele mirabili:qui modo iſtinc Mediolanũ orator rediit:dediſſe te ſibi ali
as ad me litteras circiter Kal. februarias:q̃s ego uidi nuſq̃. Nec aliæ oĩo ullæ ex te mihi r̃dditæ ſũt
litteræ:præter eas:quas ex puteolis ad. xvii. Kal. maias ad me dediſti:itaq; nihil tibi mirandũ eſt:
ſi nullũ a me reſpõſum accepiſti. Nam quid ſcripſeras:ſcire non potui. Ad proximas autẽ reſpõ
di. Nunc autẽ habeo noui nihil. Satyrarum codex aſſidue excribitur. Si prius nequero:ad auguſtu; ſaltẽ iter
omnino ad uos capiam. Ante id tp̃is nullo pacto licet. Vale. ex Mediolano. x. Kal. Iulias. Mcccli.

¶Frãciſcus philelphus Bartolomæo Parmenſi equiti aurato. S.D.

IAm mihi bẽiuolentiam ad aprilẽ oſtẽdiſti:ut uidear mihi de te poſſe oĩa polliceri. Quare cũ pri
ceps noſter pecunias mihi in ꝑſentia iam dandas decreuiſſet:Xenophonta filiũ ad te miſi: quẽ
ut q̃primũ expediri cures:te ẽt atq; ẽt rogo. Erit hoc mihi tã gratũ:q̃ qđ oium maxime. Noui
modeſtiam & humanitatẽ tuã. Scio moleſte te laturũ:ſi pluribus uerbis abs te petã:qđ tua ſpõ
te facturus ſis. Vale. ex Mediolano. iiii. Cal. Iulias. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Catoni Sacco iuriſcõſulto & equiti aurato. S.D.

XEnophon filius coram tibi exponet:quid fieri abs te uelim: Tu aũt facies:ſcio:qđ ſemp conſueſti:
x & amice & recte. Ego ad auguſtũ ſum ad Alphonſum regẽ iter facturus ab eodẽ ſcilicet inuitat⁹.
Reliqua ex ipſo Xenophonte cognoſces. Vale. ex Mediolano. iiii. Kal. Iulias. Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Aenico Daualo equiti aurato. S.D.

QVod mõ. x. kal. Iulias ad te ſcripſi:hinc ad uos iter capiã ad ꝓximũ ſextilẽ:Interea uero tp̃is Sa
tyrax̃ codex:quẽ regi dono daturus ſum:luculẽtiſſime exarat̃. Tu uelim operam des:ut regiæ fa
miliaritatis lr̃æ:quax̃ comitatu inter ꝓficiſcendũ utar:q̃primũ eant ad me: Audio iſtic eẽ Vene
tox̃ oratorẽ:cuius tu hac in re opera uti poteris:ea ſcilicet:ut iſtiuſmodi lr̃as ad egregiũ medicu;
Petrũ Thomaſiũ q Venetiis agit:& mihi eſt familiariſſimus q̃diligentiſſime pferendas curet. Is.n. ẽ a me iã
cõmonefactus:ut eas lr̃as quum primum acceperit:mittat ad me. Tu me interea diuo Alphõſo tibiq; cõ
menda. Vale. ex Mediolano pridie Cal. Iulias. Mcccli.

¶Franciſcus Phi. Ciccho Simonetæ. S.D.

TErnis lr̃is meis eſſe debes certior factus me neq; Papiæ:neq; Mediolani rẽ pecũiariã quã decreuit
princeps:cõſequi potuiſſe. Nã & Papiẽſes & Mediolanẽſes magiſtratus nullas ſibi pecunias eẽ re
ſpõderũt. Id aũt quãto mihi incõmodo ſit:uel me reticẽte cognoſcis. Itaq; tuæ erit humanitatis ita
ad hos Mediolanẽſes ſcribere:ut itelligãt ſe ſua falli oportere opinĩõe:q uolũt ſe plus poſſe q̃ prin
cipẽ. Vale. ex Mediola. pridie Cal. Iulias. Mcccli.

¶Fran. Philel. Petro Thomaſio medico. S.D.

IAm quartũ ad te ſcripſerã:poſteaq̃ nullæ mihi redditæ ſũt lr̃æ tuæ. Poſtea uero nihil accidit: qđ
tua intereſſe arbitrarer ꝑter incredibile deſideriũ meũ uiſcẽdi tui:quod in dies magis magiſq; au
geſcit. Hoc autem me leuare tui eſt officii. Vale. ex Mediola. xv. Cal. auguſtas. Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Aenico Daualo equiti aurato. S.D.

APpropinquat iam auguſtus:quod ad tempus me ad uos uenturum antea ſcripſeram. Satyrarũ
codex feſtinat ad calcem. Ego litteras regias:quibus de antea ad te ſcripſi:uæhementer expecto
Vale. ex Mediolano. xv. Cal. auguſtas. Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Petro perleoni. S.D.

QVæſiui diligenter:ut tibi quẽ cupis laboris ſociũ aliquẽ iueñirẽ. Nemo hic ẽ in ꝓñtia:q iſtiuſmõi
ꝓuinciã uelit. Nec tñ dubito fore:ut cũ melius res hic habuerint:nõ ſe aliqs offerat:quẽ ad te mit
tã. Interim cura:ut ualeas cũ ſpõſa:& ad me Arrhianũ hiſtoricũ q̃primũ des. Ad hæc uelim dicas
Nicolao cebæ hoi amiciſſimo uerbis meis:ut curet:ſi me amat:mea ad me cõuiuia ꝓpediẽ dare.
Cupio.n. illa mecũ ferre in hoc meo ad Alphõſum regẽ itinere. Si alius fidus nuncius nõ occurrerit: ſaltẽ
tabellarius mercatorũ deeſſe nõ poſſit:cui qcqd nũmox̃ ꝓmiſerit:ipſe libenter diſſoluã. Vale. ex Medio. v.
Cal. auguſtas. Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio medico. S.D.

NOn poſſũ nõ ſubdubitare factũ eẽ:ut tot quas ad te dedi lr̃as:interceptæ ſint:quãdoqdẽ iã ſextũ
ſcripſeri poſteaq̃ nulla mihi oĩo uel ꝑbreuis epiſtola tua reddita eſt. Deus iterceptorib⁹ malefa
ciam q me priuãt iucũdiſſimo fructu ſermõis tui:q mihi oĩ melle ẽ ſuauior. Itaq; uelim cures:ut
oĩ rõne atq; arte fallẽtis fallas:ac me expleas deſiderio lr̃arũ tuarũ. Vale. ex Mediolano. vii. id⁹
auguſtas. Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Petro thomaſio medico. S.D.

AD ſeptimũ idus auguſtas cũ iã meas lr̃as obſignaſſẽ:binæ mihi tuæ redditæ ſunt:q̃bus diligẽti
ſime plectis reſpõdi ẽt tũc tibi:q̃ntũ opus fuit. Nũc ãt abs te peto:atq; cõtẽdo:ac ſi pateris ẽt atq;
ẽt te rogo:ut oĩ cura & diligẽtia operã des:ut q̃ mea ſcis itereſſe:q̃primũ ɔficias:hoc mihi nec gra
tius facere potes:nec neceſſariũ magis. Vale. ex Mediolano. xviii. Kal. ſeptembres. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Ioanni Mario filio: S.D.

NE fruſtra ad nos eas:hoc die Mediolanu; egredimur petituri Cremonã:ubi tãdiu futuri ſumus:
quoad hæc peſtilẽtialis morbi ꝓcella cõgeuerit. Vale. ex Mediolão. v. idus ſeptembres. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Ioanni mario filio. S.P.D.

CVm heſterno ueſperi Cremonã uẽiſſemus:eſſemuſq; excepti minime ĩhumaniter: hodie ex ur
be eiecti ſumus. In cã hoc fuit. Erat mihi ſerua mercẽnaria ex familia nõ ignobili aliprãda: noie
antõia:& ea qdẽ puella ĩuerecũda. Hãc reliq̃ram⁹ ĩ cymba una cũ maria nutrice tua:ut tãtiſp res
nr̃as aſſeruarẽt: dũ ædes cõduceremus. Nã cũ Xenophonte ſororibuſq; tuis ac genero apđ hõe
ſtũ cauponẽ interi diuerteramus. Dũ poſt paratas ædes hodie cymbã repeto:quo & res & mulierculas age
rẽ ad ædes:offẽdo Antoniã ſubito peſtilẽtiæ ui correptã aiam efflaſſe:poſitãq; ĩ ripa:ibi dẽq; maximũ homi
nũ cõcurſum:ac tumultũ. Nõ potui mihi nõ metuere in tãta hoium barbaria:ſed multo magis filiab⁹: q̃s
una cũ genero in urbe dimiſerã:Quid multis:Mihi in urbẽ regrediẽdi ptẽs adẽpta ẽ reliqs itẽ nr̃is ex urbe
cõtinuo eiectis:Ruri nũc ſumus:qđ in ſuburbio iacet:qua itur Mantuã. Vale. ex Cremõa pridie idus ſep
tembres. Mcccli.

¶Franciſcus philelphus Leodriſio Cribello. S.D.

SI grato ĩ me aio eẽ uolueris:ut & eẽ debes:& ip̃e te futurũ puto:curabis oĩa q̃ iſtinc decedẽs tuæ
fidei mãdaui:& amice & diligẽter:in primiſq;:ne qđ mihi detrimẽti domĩ fiat. Nã te haud latet q̃
tus ñũc furũ numerus ꝓpter abſentiã ciuiũ Mediolãi ubiq; noctu atq; die iſidiet̃:ut nullæ ædes
ſatis aut clauſæ iſtis aut munitæ ſint. Quar̃ tuæ fuerit curæ ac bẽiuolẽtiæ erga me operã dar̃ ne
qđ nobis ſurripiat̃ abſentibus. Vale. ex ſuburbano rure. Cremonẽſi idibus ſeptẽbribus Mcccli.

¶Franciſcus Philelphus Matthæo piſaurenſi ædili curruli. S.P.D.

QVod ſcire cupis q̃ me humãe & liberaliter cremonẽſes:exceperint. accipies paucis. Me aduẽiẽtẽ
uniuerſa ciuitas & uidit & honorauit egregie. Sed ubi accidit:ut mercẽaria quædã mea ſerua pe.

ſtilentiali morbo correpta uitā ſubito deſeruerit: tumultus ingens in urbe aduerſus me exortus eſt quē ple-
beia inſania cōcitauerat. Nā qui uiri nobiles atq; boni eā urbē ihabitāt: nihil huiuſmodi nō mō nō fecerūt.
ſed ne tēptauerūt qdē. Sū cōtinuo cū uniuerſa familia urbe excluſus: & nō ſine magno qdē uitæ ꝑiculo. ua
gabar i cāpo auxilii oīs atq; opis expers: nec qd cōſilii caperē: ſatis mihi erat i ꝓmptu: uſq; adeo erā aīo ꝑtur
bato i tā repētino inſanientiū hoīꝫ motu. Tādē ubi iā paululū plebeius ille furor ſe dat⁹ ē: ꝑſtātes qdā pau
ci atq; boni ciues ꝑmodeſte me adierūt: meq; hortati ſunt: ut modice ferrē atq; æquo aīo plebeiā illā ſtultitiā
quæ lōge magis q̄ mihi bonis oībus ciuibus ꝑmoleſta extitiſſet. breui aūt fore ut illud oē erratū haud igno
bili diligētia ſarciret: meq; duxerūt in ꝓximū quoddā ſuburbiū: ubi rus ē ac uilla cuiuſdā ciuis ꝑſechetæ.
Vnde eiecto uillico: mihi uilla una cū rure tradita eſt tātiſper incolēda donec publica diligētia aliter meæ
& rei & dignitati ꝓuiſū fuerit. Cæterū in ꝑſētia incōmodius agere nihil poſſē. Nā oīa mihi deſunt ꝑter culi
ces puliceſq; & muſcas. Vale. ex Cremonēſi rure ſuburbano. xvii. Kal. octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus pilelphus Scæne corti equiti aurato ac iureconſulto. S. D.

CVm iſtac iter facerē cremonā petiturus: me uæhemēter hortat⁹ es: ut Placentiæ q̄ cremonæ: do
nec Mediolani peſtilentia ceſſaſſet: agere mallē: Nec enim ueteri te aiebas multo cōmodi⁹ me ac
melius apud placētinos futuꝝ: q̄ apud cremonēſes. Quare cū uideā. cremonā eodē quoq; acer-
biſſimo morbo laborare: quo Mediolanū: ſciāq; q̄ tibi hoī amiciſſimo & carus ſum & ꝑiucūdus:
non inuitus conditionē accipiā: modo per te fiā certior: ne ſpem precio ſim empturus. Itaq; fac: propediē
intelligam: quid me facere oporteat. Vale. ex rure ſuburbano. xvi. Kal. octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Iacobo camerinati. S. D.

DE tuam erga me uolūtatē nō laudare nō poſſum: & iſtoꝝ negligētiā nō deteſtari nō debeo: q nī
hil eoꝝ oīo agāt: q̄ tu iis agēda iuſſiſti: Nō enim ii ſumus: qui more ſcytarū ſolo utamur ꝓ lecto
ꝑſertim tādiu: & ſine ulla noſtra culpa. Accedit ad hanc difficultatē alia lōge incōmodior: quod
ne caupones qdē ulli nos dignos putāt: qbus ullo nūmoꝝ interuētu ea dētur: qbus ſine uitā
ducere nequeamus: Aiūt enim Guilielmum neſcio quem hominem: quantum uidere uideor circūforane
uꝫ ac plane barbarū ſibi iuſſiſſe non modo neqd nobis uel mercede ulla exhibeāt: ſed nec ēt uerbū nobiſcū
faciāt: Iſtū aūt ꝑditiſſimū Guilielmū eiuſmodi magiſtratui ꝑfectū dicūt: cui talis poteſtas decreto: publico
data ſit. Itaq; te rogo: ut uel cōſulas rebus noſtris: quemadmodum nudiuſtertius mihi corā recepiſti: uel qd
admodū malim mihi adeūdi ptās fiat: Vereor enim ne q Mediolano peſtilētiā fugimus: eam Cremonæ re
periremus in tāta rerū oīum difficultate ac tædio. Vale. Ex rure ſuburbano. xi. Calēdas octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus Philelphus chriſtoforo Marliano. S. D.

HOdie cum tibi primū facultas oblata fuerit: fac ſi me amas: ut te uideā. Sūt enim q̄dā mihi tecūꝫ
cōmētāda. Præterea uacuus ne oīno uēias: atramēti aliquātulū tecū affer: Nā atramētariū meū
æq̄ ſitit: atq; nos omnes. Xenophon ſilius petit abs te aliq̄tulū uernicis. Vale. Ex ſuburbano ru
re. x. calendas octobres. Mcccclī.

¶ Frāciſcus philelphus Iacobo camerinati. S. D.

SVpio qdā cōmētari tecū. Itaq; rem mihi ꝑgratā facturus es: ſi cū qd otii hodie nactus fueris: huc
te cōferas: quādoqdē nos ad te ire barbaria iſta no ſinit. Arca illa noſtra cū libris eſt ēt nunc ſub
Ioue. Vale. Ex rure ſuburbano. x. Kalendas octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Ioanni iordani iuriſconſulto. S. D.

PRæterierūt anni iaꝫ triginta & amplius: poſteaq̄ nec uerboꝝ a me nec litteraꝝ aliqd accepiſti nec
ego itē abs te: Itq; nō alterutrius uolūtas aut negligētia ulla fecit: ſed lōgiſſima locoꝝ interualla:
Nam cū tu adhuc patauii operā dares iuri ciuili: ego a Venetis ſoluēs in Thraciā nauigaui: quo
græca ſapiētia factus doctior maiori uel uſui uel ornamēto latinæ linguæ futurus eſſē. Qua una
re factū ē: ut mutua ſcribēdi uiciſſitudine priuati iādiu fuerimus: Nā poſt annū ſeptimū ubi in italiā reuertiſ
ſem: & ſi eramus ꝓpingores. tamen cū tēpoꝝ quoq; difficultas nobis fuiſſet impedimento: uterq; ſiluimus:
nūc uero cū ꝓpiores facti eſſemus: tēpuſq; ipm nos mutuo ad ſcribēdū hortaretur: anteuertere q̄ anteuerti
malui: quo intelligeres nullo amoris officio me poſſe abs te ſupari. Scire aūt cupio: q̄ belle ualeas: & q̄ta me
beniuolētia ꝓſequare: nā ego te non diligo ſolū. ſed ita amo. ut nihil ad cumulū addi queat. Valeo aūt pul-
chre. Apud cremonēſes uero ideo me recipi: quoniā mediolani qua ip a in urbe domiciliū mihi ꝑpetuū cō
ſtitui. peſtilētia in dies magis atq; magis inualeſcit incrudeſcitq;. Reliquū ē. ut q̄diu in ꝓpiquo futuri ſum⁹
q̄ creberrimus inter nos litteris quotidie aliqd cōmētemur. Vale. ex. rure cremonēſi ſuburbano. x. Kalēdas
octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Iacobo camerinati. S. D.

eXiſtimo tibi ab ingenuo adoleſcēte chriſtoforo marliano ea oīa uerbis meis renūciata: q̄ ame
mane corā accepit. Nihil aūt aut temere aut minus cōſulto locutus ſum. Ruſticor eni ut noſti iā
diē ſextūdecimū nō ſolū incōmode: ſed in maxima rerū oīum penuria Quid mihi poſtridie ſit
agēdū. aut unde neceſſariis rebus ſubueniēdū nō intelligo. Quare nō amicis ſolū. ſed mihi etiā
ipſi iā moleſtiſſimus fieri icipio. Itaq; ſummope te rogo. ut quæ tibi chriſtoforus noīe meo expoſuit: hoc
ipſo die oīo cōficias: quo qd facturus ſim intelligā. hodie mihi philoſophica cœna futura eſt eaq; diogēica
Poſtridie uero ne cū arida quidem cerere menſam mihi futurā uideo. Vale. ex rure ſuburbano Cremonæ.
v. Kal. octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus Philelphus Manſueto attēdulo abbati. S. D.

REnunciauit mihi heſterno ueſperi uir optimus amātiſſimuſq; tui Iacob⁹ camerinas inſtituiſſe te
mihi dono datū ire meretrici ſextarios decē. Quæ qdē rex uix dici queat: q̄tā mihi uoluptatē at-

tulerint: & id qdē nō tā ipſo dono: quod ſane pulcherrimū ē: q̄ bōitate ac liberalitate igenii tui: q nullo unq̄
ab me ꝓuocatus officio uolueris me tibi taꝫ opportuno tā benigno munere deuincere. Itaq; habeo tibi im
mortales gratias. Tu autē tibi uelim: ꝑſuadeas eum me eſſe futurūq; indies: q in te amando ceſſurus ſim ne
mini. Triticū autē ipſum mihi præbēdū curabis: cū in urbē uenero: Nā ruri quo pacto ſim uſurus: nō ſatis
intelligo: quanq̄ ne in urbe qdē fortaſſis eo mihi opus erit. Verū hac de te breui faciā certiorē. Vale. ex cre
monēſi ſuburbāo rure. iiii. kal. octobres. Mcccclī.

¶ Frāciſcus Philelph⁹ Nicodemo trāchedio. S. D.

QVæ tibi in ethruriā abeunti ꝓ beniuolentia noſtra mādarā: nequaq̄ debes eſſe oblitus. Miratus
autē ſum: qd nihil poſtea reſponderis niſi tua fortaſſis in urbi Romā feſtinātior ꝑfectio tibi fue-
rit impedimēto: quo id florētiæ cauſa mea gerere cōmode nō potueris: quod tuis in cōmētariis
annotaſti. Hoc ſi ita eſt factū: uelim in reditu ne prætermītas. Erit id mihi uæhemētiſſime gratū.
Et ne tuas litteras fruſtra ad me des: ego hoc tēpore ago Cremōæ facturuſq; ſum fortaſſe: donec peſtilentia
Mediolāi deſierit deſeruire. Iacobū triulciū diſertiſſimū iuriſcōſultū ualeꝭ plurimū opto i primiſq; Aurīſpā
meū uirū optimū & hominē doctiſſimū. Vale. ex rure Crēmonēſi ſuburbāo pridie Cal. octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus Philelphus Bartholomæo Melio. S. D.

QVnoiā certo ſcio te uel ratione uel tempore ea animi ægritudine quā non mediocrē ex obitu di-
lectiſſimi ſororis tuæ & nobiliſſimi uiri cōceperas: magna ex parte liberatum: nō ſum ueritus: ut
uti officio tuo. Decreuerunt tui iſti publici magiſtratus nudiuſtertius mihi iam licere urbē igre
di atq; pro arbitrio meo incolere. Itaq; mihi ædes parādæ ſunt: Hac in re tua mihi opera op⁹ ē:
Cupio mihi domū cōduci in tēpus ſemeſtre & amplā & cōmodam. peto igitur abs te: ut hāc ꝓuinciā tuoꝝ
alicui deferas idq; q̄ primū. Nō. n. te latet quāto cū incōmodo ruri ſum. Nūq̄ equidē didici ruſticari: qui uel
philoſophari uel aliquid liberali⁹ agere ſemꝑ cōſueuerim. Hoc erit mihi tā gratū q̄ quod gratiſſimū. Vale.
ex Cremonenſi rure ſuburbano. Cal. octobribus. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Michaeli rochæ grāmatico. S. D.

DIligētiā tuā nō ſolū ꝓbo: ſed etiā laudo: Facis. n. & amice & liberaliter. Domū mihi conduci cu-
pio tū amplā: tū etiā pulchrā. Quo in loco ſit non multi facio: modo locus ſit honeſtus ac muſis
ut ita dicā accōmodatus. Quod ſcire cupis. Næ græca dictio ē: & diphthongū recipit: ac q̄ apud
græcos ꝑ ai. ſcribiꝭ & niſi diuidatur eodē ſono enunciatur. quo apud latinos ae. diphthongus: q̄
decimus. Nā ſi diphthongus apud græcos eſſe deſierit: eodē modo profertur: quo apud nos. ai. diuiſa. unde
Virgilius græcos imitatus ait. Aulai in medio pēdebant pocula bacchi: ꝑ aulæ. Næ igitur ꝑ ae. diphthōgū
ſcripta ſignificat certe ita: & uæhemēter: uel etiā nimis ſecūdū quoſdā: Hac āt dictiōe ita utūtur latini poetæ
ꝑſertim comici ut dicā: ſymbolū: ſtrategi & aliis atq; aliis uerbis pluribus. Et ut ueniā ad rem tuā: mihi con
uenientiſſime dici uideꝭ apud Terentiū: næ pro uæhemēter aut nimis: quanq̄ nimietas a uæhementia non
admodū differt. cū. n. inquit: Faciunt næ intelligendo: ut nihil intelligāt: quaſi quod qui magis q̄ opus ſit:
aliquid uel inqrūt: uel ſpeculātur: eorum numero ſunt habendi: qui nihil intelligunt. Tu ſi ſecus putas: ute
re iudicio tuo: Ego. n. nomine mihi deū facere conſtitui. Ita etiā tibi: ſi ſapias: faciundū exiſtimo. Vale. ex ru
re ſuburbano cremonæ cal. octobribus. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Auguſtino Narinenſi. S. D.

INſtituti cōſiliū tuū ſequi. Nā quod me cōmonueris fore noſtro pricipi nō ingratū: ſi relictis Cre-
monēſibus Papiā q̄ primū cū uniuerſa familia conceſſero: puto nil temere te locutū: Itaq; in cra
ſtinuꝫ diē hinc ſoluā: quo eo facio libētius: neque ꝑ me accedat uel utilitas: uel uoluptas ad tuos
iſtos barbaros: quos deus optimus maxius radicitus perdat: idq; propediē. Domū aūt quā para
rūt ſibi ipſi habeāt una cū peſtilētia atq; ignorātia. Va: ex rure ſuburbāo Cre. q̄rto nōas octobres. Mcccclī.

¶ Franciſcus Philelphus Leodryſio cribello. S. D.

AD ſextū idus octobres ueni Ticinū ubi cōtinuus ſum futurus: donec Mediolani clemētius cælū
ſpirauerit. Audio quas domi ad cuſtodiā reliquerā mulierculas: & matrē & filiā e uiuis exceſſiſſe.
Nec de rebus meis domeſticis poſteaq̄ deceſſi Mediolano: in hāc diē audiui qcq̄ nec poſſum nō
dubitare: nequid litigii per affines meos aduerſus me ſit temptatū. Itaq; te rogo: ut oīa q̄ mea in
tereē iudicaueris. q̄ diligētiſſime odoreris: & ad me cōfeſti ſcribas. Vale. ex ticino pridie idus octo. Mcccclī.

¶ Franciſcus philelphus Bartholomæo corigiæ equiti aurato. S. D.

HAud mea de te me certe feſellit opinio. nā iampridē euꝫ te fore ſum arbitratus: cui pro tuis erga
me beneficiis eſſem plurimū debiturus. Et id certe cū ſuperioribus menſibus te ipſa expertus ſū:
tū ita hoc tēpore ꝑſpicere uideor: ut ea: quæ cernunꝭ oculis. nō. n. ignoro beignū: & amiciſſimū
tuū erga me aium. Nā liberaliſſimus uultus ipſe tuus ſic animi tui liberalitatē oſtendit: ut me iā
cenſeā oīa accepiſſe: quæ tu dares ſi ita poſſes: ut uelles: & magno ipſe leuarer incommodo: & tu nō medio
crem gloriam cōſequere. Debes enim liquido animaduertere: q̄ mihi moleſtum eſt tandiu apud cauponē
degere cū tali ꝑſerti & tā graui familia eaq; delicata. Doleo āt maiorē i modū nō mea ſolū: ſed multo ēt ma-
gis principis nrī cā. Quid n. dicaꝭ cū ab ipis hoſtib⁹: tū ab uniuerſa italia: cū icrebuerit apd oēs eā eē unius
Fran. Sphortiæ aut cōſuetudinē: aut fortunā: ut uel neq̄at uel nolit egregiis uiris opitulari: & ea ſuppeditaꝭ
qb⁹ ſine uitā tueri nemo poſſit. Itaq; rogo te: ut qd ſpōte facis: uel mea ēt uel pricipis nrī cā ſi facias ſolū ſed
efficias: hōc ē ut publica priuataue pecūia hūc eximas hac loci obſcuritate: q uel lucē tenebris uel ſolē luci
nō minus ſolet q̄ pōt afferre. Id aūt eo facilius ſis facturus: quo ſcis nihil ad te detrimēti ꝑter breuiſſimi tpis
i ncōmodū ꝓuētuꝝ. Nā multo plus mihi debeꝭ ex ærario q̄ i ꝑſtia ab me petaꝭ. Ego uero is ſum: q bñficiis

ſupari nõ æquo aĩo ſim ferre ſolitus.nã ſi aliud nihil nois ſaltẽ imortalitatẽ his qui bñmeriti de me fuerit: re ferre ſemp cõſueui.Quid uelim:paucis tenes. Vale Papiæ ex ædibus noſtris.xvii.Kal.nouẽbres.Mccccli.

℃Frã.Phi.Benedicto nurſino philoſopho ac medico.S.D.

DEbuiſti heſterno ueſperi ex cõterraneo & affini tuo intelligere:q̃ in re mihi op⁹ ẽ opa tua. Et quo niã q̃ abs te amer:iãpridẽ noui:reliquũ ẽ:ut abſte petã:ne fruſtra te admõitũ patiaris.Nã q̃uis oẽ tuũ mihi officiũ gratũ ſit ſemp:hac tñ tẽpeſtate eo erit gratius:quo magis ẽ neceſſariũ.Prætetea q̃dã mihi ſunt cõmentanda tecũ:quæ principis noſtri uæhementer interſunt. Si huc minus ante pfectionẽ tuã es uẽturus ad principẽ:uelim me facias certiorẽ:an liceat in pſentia Ticinũ incolẽtibus ad uoſ ire.Audio.n.huiuſmodi & ciuibũs & incolis pp peſtilẽtiæ ſuſpicionẽ ad uos iter eſſe interclusum. Quod ſi ſecus mihi fore ſignificaris:maturabo ad te q̃primũ. Vale.ex Papia.v.Kal.nouẽ.Mccccli.

℃Franciſcus Philelphus Leodryſio cribello.S.D.

FEciſti:ut te decet:q deſyderio meo cumulatiſſime ſatiſfeceris.Nõ.n.poterã nõ ſubuereri:ne qd ſi tigii motũ eẽt ab his:q iſidiis magis q̃ iuri ſiũ me abſentẽ noſſent.Id aũt ut metuerem Rainaldi uaridei:quẽ rerũ meaꝝ abiens pcuratorẽ cõſtituerã:ſilẽtiũ faciebat.Reliquum ẽ:ut ſi me amas quotiẽs ex tuis q̃ſpiã petit Mediolanũ:id qđ exiſtimo quotidie pp ppinq̃tatẽ tibi uſu uenire eũ dẽ cures accedere ad ædes meas:& ex pxime uicinia q̃diligentiſſime ſciſcitari:noui ne qcq̃ acciderit. Quicquid aũt acceperis:id facito ut q̃primũ ſciã. Vale.ex Papia nõnis Nouembribus.Mccccli.

℃Franciſcus Philelphus Sceuæ Corti iuriſcõſulto & equiti aurato.S.D.

AMbroſi⁹ gẽtilis dertbonenſis neceſſarius tuus:ut ipſe ait:multis mihi in rebus moleſtus ẽ.Hũc igitur ueli moneas:ne ſit aduerſus me iportunior.Nã mihi iã bilẽ mouet. Vale.ex Ticino.v.idus Nouẽbres.Mccccli.

℃Franciſcus Phi.Sceuæ Corti iuriſconſulto & equiti aurato.S.D.

NOli miteris:quod nullas ad te lr̃as dederi:poſteaq̃ ueni Papiã. Fuit.n.in hanc diẽ q̃ par eſſet occupatior & priuatim & publice.Et q̃q̃ nihil etiã nũc ſum nactus otii uolui tñ intelligeres:quo in ſtatu ſiũt res meæ.Ego:ut ſcis:iccirco Mediolanũ liqui:quo me peſtiliẽtiali ſtragi illi ſurriperẽ incolumitatiq; ſeruarẽ.Itaq; apud Cremonẽſes me recepi.Sed cũ ap đ illos nullũ eẽ neq; muſis neq; probitati locũ re ipſa cognoſſem:uidiſſemq; nobilitati nihil omnino:ſed abiectæ ſortis hoibus oia pro libidine licere:itra q̃rtũ & uigeſimũ diẽ ex quo eo loci cõceſſerã:inde ſolui ad Ticinẽſes.Cũq; Ticinũ petiturus inter remigãdũ remulco diuertiſſem i portũ iſtũ placẽtinũ:ſum abs te humaniſſime ſimul honorificentiſſimeq; & exceptus & muneratus.Quæ res eo mihi iucũdior fuit.quo mora illa Cremonẽſis moleſtior fuerat Ticinũ aũt ubi adueni:oi ſollicitudine ſum reliq̃ liberatus:præter eã:culus cauſa me a Mediolanẽſibus auocarã.Nã cũ cætera hic me cõmoda plurimũ delectãt. Vrbis amœnitas:cõſuetudo ciuiũ:& q̃ ad urbanã uitã attinẽt oia:tũ ipſa diſciplinarũ & bõarũ artiũ ſtudia:q̃bus omnibus Cremona ẽ plane uacua.ſed unũ ẽ:qđ me aĩo trãq̃llo eẽ nõ ſinit:peſtilẽtia.n.Ticinẽſes laborãt ẽt hi nõ mediocriter.Quare q Mediolani diuti⁹ cauere nõ audebã.Ticini idẽ metuã neceſſe ẽ.Neq; qd cõſilii capiã:ſcio.Nã quotidie nauigare ac mutare ſolũ cõſtãtis hois neq̃q̃ ducit.preterea huiuſmõi homines nõ æquo aio:ab iis excipiunt:q benignus cælũ incolẽtes bonæ ualitudinis rõnẽ habẽt.Itaq; hic agere inſtitui:donec ſolo Mediolanẽſi ſeſe numẽ clæmẽtius pſtiterit. Tenes rẽ meã oẽm. Tu fac:ut ualeas:& me ama.Ex Papia.v.idus nouembres. Mccccli.

℃Franciſcus Philelphus Nicolao Varoni.S.D.

PVto iã antea redditas tibi lr̃as:q̃s.iiii.Cal.Nouẽbres ad te dederã.Itaq; eo nũc breuior eẽ uolui:q̃m tuã aliquã epiſtolã expectare incipiebã.Quod aũt me i pſentia ad ſcribẽdũ impulit: aliud nihil fuit q̃ deſyderiũ Plinii cõſeq̃ndi:eius inq̃:q de naturali hiſtoria ẽ iſcript⁹.Hũc.n.audio florẽtiſſimo tuo pricipi eẽ emẽdatiſſimũ Auriſpæ Guarniq; eruditiſſimoꝝ hominũ diligẽtia. Itaq; eũ mihi excribi cupio & id qdẽ iſtic apud uos:ſiqs nõ idoctus librarius iueniri q̃at.Ad hæc abs te cupio fieri certior:an ulla ſint tibi uel themiſtii uel Alexãdri aphrodiſiei cõmẽtaria i Ariſtotelis libros:quos aut i actiua: aut i ſpeculatiua:philoſophia ſũmus ille uir doctiſſime ſimul elegãtiſſimeq; ſcripſit.Hoc erit itẽ mihi uæhemẽter gratũ:Libenter.n.ſapientiã cũ eloquẽtiã cõiungo. Vale.ex Ticino.xv.Cal.Decẽbres.Mccccli.

℃Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico.S.D.

QVot ego ad ſextilẽ lr̃as ex mediolão ad te dederi:nõ es ignarus:ut exiſtimo. At ego ſi qd rñderis iccirco ſũ neſci⁹:qđ uitæ a peſtilẽtiali iteritio ſeruãdæ cã:ide paulopoſt ſolui cremonã q̃nto id⁹ ſeptẽbres.Ex Cremonẽſi ãt ſolo rurſus pricipis iuſſu ad Ticinẽſes me recepi ſeptio id⁹ octobres. Vñ eadẽ rõne in hãc diẽ citius ad te nõ ſcripſi:q; nulli nũcii neq; hic neq; cremonæ itẽ offerẽt:q meas tibi lr̃as eẽnt redditur i.Et nũc quoq; etſi nõ ſatis ſcio q̃ tuto lr̃æ meæ cõmittãt:nolo tamẽ putes me ſẽtẽtiã mutaſſe.Iſſem.n.ad uos:ni me pecuniæ defeciſſent.Itaq; ueli ad ea q̃ ſcripſerã q̃primũ reſpõdeas. Vale ex Papia.xv.Kal.Decẽbres.Mccccli.

℃Fran.Philel.petro thomaſio philoſopho ac medico.S.D.

QVod nudiuſq̃rtus aliis lr̃is tibi ſignificaui:Ticinũ cõceſſi.Null⁹.n.opportũior locus potuit offerri mediolanẽſis peſtilẽtie ſtragẽ effugere cupiẽti.Nã nec licebat abire lõgius. Te igit uæhemẽter rogo ut ad ea mihi reſpõdeas:q̃ ſæpius in uniuerſum ſextilẽ ex meis lr̃is accipere debuiſti. Id erit mihi gratiſſimũ. Va.ex papia.xii.Kal.decẽ.Mccccli.

℃Frã.phi.ciccho calabro du.ſecre.S.D.

GRaue mihi & pmoleſtũ ẽ ea præmiſ neceſſitate:ut pricipẽ noſtrũ linquere oio cogar.Quid enim fruſtra tã inutiliter diutius tẽpus terã. Video me nr̃o principi eẽ chariſſimũ nõ tã meis meritis q̃ benignitate ſua:Quid eni mereri aliud ſtudeã q̃ p dilectiõe fidẽ pietatẽq; referre. Ad Apollinis cytharã muſæ canũt:Qualis ſonus:talis ẽt cãtus.Nihil mihi coꝝ oiũ obſeruat:q̃ uel gratiſſim⁹

uel munificentiſſimus princeps iuſſit.Itaq; iã hinc icipio rebus meis cõſulere.Niſi breui cõſtituta pecũia reſpõderit me alioꝝ principũ æri obſtringã:apud quos poſt anni curriculũ cũprimũ uer aduenerit me recipiã. Sic eni ueluti ſpe pmiſſiõeq; deluſus neq; principis gloriæ ſtudeo neq; meæ:nã æger aius ſtudioſis i rebus imortalitatẽq; moliẽtibus recte agere nihil q̃at. Trãquillũ eẽ igeniũ lætũq; oportet:ſi qd aut egregii aut magni ex ſeſe uelit educere.Breui qd facto ſit opus potes intelligere. Vale.ex papia.v.Cal.decẽbres. Mccccli.

℃Frãciſcus philelphus Nicolao Varoni.S.D.

ET ſi ad q̃ntũdecimũ Kalẽdas decẽbres ſcripſi ad te:q̃tũ p tpe opus fuerat:tamẽ q̃a ſũ neſci⁹:acceperis ne an minus accepis lr̃as meas:uolui rurſus eadẽ tecũ agere.Pliniũ de naturali hiſtoria uæhemẽter cupio. Audio hũc eẽ apud uos diligẽter emẽdatũ. Si iſtiuſmõi exẽpli facultas mihi futura ſit:idq; Ferrariæ curabo q̃primũ exſcribi. Nec.n.dubito ſtudioſũ iſtic librariũ iueniri:q huiuſmõi ſit muere ſũcturus.Itaq; tui uel officii uel hũanitatis fuerit:ut me facias ppediẽ certiorẽ:qd hac de re poſſim ſperare. Vale.Ex papia idib⁹ decẽ.Mccccli.

℃Frã.phi.Sceuæ corti iurecõſulto & eq̃ti aurato.S.D.

PRocurator tuus coꝝ q̃ abiẽs iuſſeras:egit oio nihil.Quotidie nouã ſpẽ affert:quotidi uerba dat. Qui quoniã quã de re fidẽ mihi corã ſẽceq; recepit:fallere ſæp ius nõ dubitat:te amice moneo: ut uel e gerẽdis negociis coꝝ a uoces:uel ut ſe grauitate tua nõ idignũ pſtet q̃primũ cures. Vale ex Ticino.xiii.Cal.ianuarias.Mccccli.

℃Franciſcus philelphus Nicolao Varoni.S.D.

QVas ad q̃ntũ idus octobres ſuauiſſimas ad me lr̃as dederas:q̃rtodecio Cal.ianuarias mihi redditæ ſunt Papiæ.Nõ.n.me Cremonæ offẽdere potuerũt.Nã id loci multo ante iccirco reliquerã: quoniã nullũ eẽt apud Cremonẽſes muſis hoſpitiũ:& ſũ pterea cõmonefactus me rẽ facturum meo pricipi gratã:ſi papiæ tãtiſp agere mallẽ:dũ Mediolani peſtilẽtia fureret. Atq; fuit tua mihi epiſtola piucũda:q̃ppe q̃ eũ te oſtẽderet. quẽ ſemp amiciſſimũ eſſem exptus.itaq; nõ poſſum nõ lætari: qđ te intelligã amori meo nulla ex pte cedere.Nec.n.moleſte laturus ſim:qđ te amãdo ſupatũ iri nullo pacto patiaris. Vir plane philoſoph⁹ es:q tãti uirtute oĩmq; facias:ut ea te nolis a uiro ẽt amiciſſimo ſupari.at ipſe quoq; mi Nicolae oẽm ſim aduerſus te pugnã certamẽue initurus mũeris pulcherrimi huius gr̃a.Eo eni te magis amo q̃ amet abs te:quo magis meritis tuis amãdus es. Qđ ãt polliceris operã tuã:ſicui uel ornamẽto uel uſui florẽtiſſimus princeps tuus uel potius noſter mihi futurus ſit:nõ audio inuitus. Sed quoniã ipſe perpulchre noſti:quid mihi conducturũ ſit uel ad dignitatẽ uel ad rẽ.nihil eſt:qđ te magis admonendum putem. Vale.& communi principi me commenda.ex Ticino.xiii.Calendas ianuarias.Mccccli.

℃Franciſcus pilelphus Ioãni Palæologo Marchioni montiſſerrati.S.P.D.

AD priſtinã meã erga te obſeruãtiã tãtũ nũc cumulũ addidiſti uolũtaria tua atq; alacri benignitate ut in te obſeruãdo nemini iſtoꝝ oium ſim ceſſurus:quos magis intimos & domeſticos hẽs in primiſq; cariores.Nã tãetſi q̃cq̃d benefice in quẽpiã cõfert:plurimi fieri oportet:illud tñ lõge pluris mea ſnĩa:qđ nullo uacat officio:& ois:ut ita dixeri:numeros cõplectit.Dediſti tu qdẽ hoi obſeruãtiſſimo tui nois & gloriæ:& id qdẽ tẽpeſtiue & libẽter & large.Præſtitiſtiq;:ne hic diutius iutiliter tps terẽ.Ac nihil prſum eſt abs te ptermiſſum:qđ meis uel emolumẽtis uel honoribus cõducturũ opinareris. Itaq; tibi gr̃as ago q̃ poſſũ maximas. Teq; rogo oroq;:ut nullã rẽ eẽ putes neq; paruã neq; magnã:quã nõ ſim tua cã ſtrenue:diligẽter:fideliſſimeq; & cõſtãtiſſime obitur⁹. Vale.ex Ticino.vi.Kal.ianuarias Mccccli.

℃Frãciſcus philelphus Blaſio axereto equiti aurato.S.D.

QVæ nobis ſunt:ea noſti nobilitata iãpridẽ & ab oibus decãtata lege amitiæ:cõia eẽ oportet. quo fit.ut pati uoluerim hũc iſtũ a quo meas lr̃as accepiſti:amicũ eẽ mihi ſoli:q̃n eẽt etiã tibi idq; ipſe quoq; uæhemẽter optat.Et ẽ pfecto tãta humanitate tãta uirtute uir:ut nõ modo reiciẽdus nõ ſit:ſed admittẽdus poti⁹ & libẽter ſane atq; honorifice admittẽdus.Reliq̃.n.ex eius pñria cõſuetudineq; cognoſces. Vale.ex papia.vi.Kal.ianuarias.Mccccli.

℃Fran.phi.Iacobo camerinati.S.D.

QVotiẽs mecũ repeto Cremonẽſem illã ruſticitatẽ:totiẽs riſu magis atq; magis moueor: Nam qua ſtulta rõne Cremonẽſes ducebãt:ut quẽ tãto uidebant ope deſyderare:eũ ruri ueluti relegarẽt. Nõne tibi relegatus uidebar:cũ illinc abire nõ liceret At metu peſtilẽtiæ id agerũt:ne qui Mediolano uenerã:illiuſmõi morbi genus mecũ afferrẽ At lõge magis Cremonæ q̃ Mediolani peſtilentiali morbo laborabat.Præterea qd deliquerat mea ſupellex illa & arca cũ libris ac pecũia:quã i padi ripa furibus ac latronib⁹ expoſitã eẽ uoluerũt:cũ nemini baiulo ptãtẽ darẽt ea in re ſubſeruiẽdi mihi.Itaq; habeãt i rẽ malã cremonẽſes tui:& tu itẽ cũ iſtis:ſi dignos putas:q̃b⁹ ignoſcã: Vale.ex Papia.vi.Cal.ianu. Mccccli.

℃Franciſcus Philelphus Nicodemo tranchedino.S.D.

VIdeo te tãdiu mẽiniſſe philelphi tui:dũ pſẽs es:& corã quẽ diligis intueris At ſi plane qd amicitiæ munus poſtulet:teneres:etiã cũ abes:me tecũ eſſe & pnoctare:& colloq̃ cenſeres:id quod minus apud te fieri eo magis miror:qđ ego te ſemp uidere uideor:& cõplecti:& oſculare:ſimulq; rogare qd tãdẽ actũ ſit đ ratiũcula illa nr̃a pecũiaria:& an mihi fortaſſe fumũ uẽdideris.Ita.n.uidet quã doq̃dẽ qđ exoraſſe te mea cã Alexãdrũ nõ ſeuerũ illũ:ſed florentinũ ficoſum iſtũ affirmabas: nulli oio uſui mihi eẽ cognoſcã.Quod ſi Verconii turini factũ meminiſſes aut nihil temere affirmaſſes:aut fumo uercõii te obnoxiũ eẽ iudicares. Verũ hæc iocati ſimus. Tu ſi me amas:cura:ne mihi diuti⁹ ab amico nugatore uerba dent:q̃ nõ tã inutiliter emere:q̃ pulcherrime uẽdere conſueuimus: Vale.ex papia pridie Cal.ianuarias Mccccli.

℃Franciſcus Philelphus Nicodemo Trãchedino.S.D.

ET ſi arbitror ex colũbano te factũ iri certiorẽ:q̃ mihi moleſtũ ſimul:incõmodũq; fuerit qđ meæ ille pecuniolæ tardius ad me ierint:tamẽ ea de re cõmonẽdũ putaui:ut intelligas ẽt meis litteris.

nihil te potuiſſe,hoc tpe mihi gratius facere q̃ qđ admodũ tẽpeſtiue & iucũdiſſima ſimul epiſtola & diſſolutiõe alieni æris adfueris.Itaq; hẽo tibi grãs:q n̄ ſis paſſus diutius mihi icõmodari uel cũ aliquo labore tuo: Ficoſum aũt illũ dii deæq; oẽs pdãt:q auaritiæ ſuæ ſorditatiſq; maluerit:q̃ uel amicitiæ uel officii meminiſſe.Vale.Ex Mediolano pridie Cal.ianuarias.Mcccclí.

¶ Franciſcus philelphus Iacobo bicheto.S.D.

TVũ cõſiliũ ſuũ ſecutus.Adiui:quos iuſſiſti.Perhumaniter oẽs pamiceq; reſpõderũt.Sed eo in te uno maior ſpes mihi cõſtituta ẽ:qđ es & bonus & mecũ uetere beniuolẽtia cõiũctus.itaq; tuum fuerit qđ munus pbenigne aggreſſus es:id recte & ex ſnia tua meaq; abſoluas.Vale.Mediolãi ex ædibus nřis pridie.Cal.ianuariasMcccclí.

¶ Frãciſ.phlelphus Maternião braſchæ.S.D.

QVod hortatus es:fecimus.Puto oĩa nobis ſecũda fore:ſi rẽ capeſſere uolueris ea diligẽtia.q ſẽp cõſueſti:id qđ ut facias:te plurimũ rogo.Vale.Mediolani ex ædibus noſtris pridie Cal.iãuarias Mcccclí.

¶ Franciſci Philelphi epiſtolarum liber decimus.

¶ Franciſcus philelphus Blaſio axereto.S.P.D.

HEri Laudẽ ueni rei priuatæ gr̃a atq; meæ ad pricipẽ:q̃ puto me ex ſnia mea cõfecturũ:Offẽdi hic genuẽſes nõ nullos:ex qbus cũ de te q̃ſiſſem:oẽs optata mihi renũciarũt:qppe q dicerẽt bene ualere te atq; frui otio:Quod audiẽs ſum p nr̃a beniuolẽtia uæhementiſſime lætatus:nã tuã oẽm iucũditatẽ mihi iucũdiſſimã eẽ iudico:ac uolo.Cupio aũt fieri abs te certior qui ſit fructus otii tui:Nã frui otio ut deſidioſi atq; iertes ſolẽt:qui ſomno & uẽtri ſeſe dediderunt:nõ multũ differre puto a pecudũ uita:quæ nihilo delectantur niſi iis:qbus ſenſus leuiẽ ſuauiterq; mouet.At ego te ab eiuſmodi fructu otii alienũ arbitror.Non.n.te latet ea eẽ ppria hois munera ut uel agat aliqd ſemp dignũ natura ſua aut intelligat.quoꝝ alterũ eſt animi totũ ob idq; diuinũ maxie.alterũ uero corporis cõſilio tamẽ atq; impio animi obtẽperãtis.Vtrũq; te pulcherrime poſſe facere nõ ignoro.Nã & doctus es & prudẽs.p doctrinæ præſtãtiã in eoꝝ cognitionẽ uenimus:qbus dei reddimur ſimillimi.Prudẽtia uero qd in rebus humanis expectẽdũ uitãdũq; ſit:quæ cõmoda ſeq q̃ aſpernari oporteat incõmoda:facile oſtẽdit.Satis ex his debes itelligere:qd abs te uelim.Legis ne aliqd an ruſticaris:Vale.ex laude Cal.ianuariis.Mccccliii.

¶ Franciſcus Philelphus Nicolao frægoſo Genuẽſiũ pfecto.S.D.

EXiſtimo ppediẽ fore:ut filius mihi dilectiſſimus Ioãnes Marius Mediolanũ reditur⁹ faciat iſtac iter:quẽ etſi certo ſcio abs te oĩa mea cã exoraturũ:tñ uolui intelligeres nihil te mihi gratius facere poſſe:q̃ ſi dederis operã:ut & tuto & q̃facillime & q̃primũ ad nos eat.Vale.ex Mediola.idibus ianuariis.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Nicolao uaroni.S.P.D.

IAmdiu nihil de te audio.Itaq; nõ poſſum non timere:neqd tibi q nolim:acciderit.Quare ſi me amas:leua me hac oĩ ſollitudine.Hoc mihi uix facere gratius hoc tpe qcq̃ potes.Vale.ex Mediolano.xv.Kal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus petro perleoni.S.D.

I Arẽtiũ nr̃m uelim cã mea diligas:eiq; qbuſcũq; rebus poteris:faueas:nõ uerbo ſolum:ſed multo magis opa.Hoc erit mihi admodũ gratũ.Vale.ex Mediolano.xi.Cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus Ioanni Auriſpæ.S.D.

NEque mihi amicus eſt:qui tibi meas reddidit litteras:atq; tibi:qui eas ſcripſit.Itaq; hunc etiã mea cã uſa in amicitiam uolo admittas:& quibus erit opus:ſtudiis omnib⁹ proſequaris.Vale.ex Mediolano.xi.Cal.ianuarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Baldaſſari riſino.S.D.

ACcurſi⁹ Piſan⁹ cognomẽto bon⁹ cũ eẽt ab me rogat⁹:ut duodeci illas Plauti comœdias:q̃ proximis annis ſunt in Italiã aduectæ e Germania:mihi excriberet:earũq; exẽplar a te peteret:reſpõdit prim phũaniter pti; diffidẽter:qppe q diceret ſe mihi plibẽter gratificaturũ:ſed te nemini eiuſdem exẽplum crediturũ.Itaq; facito:ſi me amas:ut qđ de te bonus accurſius dubitarit:mẽdaciũ dixiſſe uideatur.Sic.n.etiam intelligemus:q̃ ipſe de ſeſe uerus eſſe uelit.Vale cum tuberibus tuis.ex Mediolano.xi.cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Matthiæ triuiano.S.D.

SI me amas:ſicuti certe facis:uelim:q̃primũ adeas cicchũ nr̃m:eũq; roges meo noie:ut lr̃as talis det ad hos ducales rei pecuniariæ magiſtros:q̃lis maxime oportet.Nam hi ut ſunt hoies ſtrenui nũmos ſemp cudũt:excudũt ãt nunq̃.Malũbriana uero grauitas ne tãdiu ſit grauis:cupio nã comitẽ Lodouicum ſcio eſſe mei pmemorẽ:ſed puellaris ludicri multo magis:cui profecto ſi pedibus caueret:longe minorẽ operã impenderet.Vale.ex Mediolano.xi.cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Lodouico gonzagæ Mantuano.S.P.D.

PRoximis dieb⁹ lr̃as ad te dedi:qb⁹ itelligere haud obſcure potuiſti:quã mihi rẽ gratã eãdẽq; admodũ neceſſariã factur⁹ eſſes:ſi q̃primũ ad id qđ petierã:te humanũ ut ſoles ſemp:benignũq; pſtitiſſes.Nũc aũt qđ ſcriberẽ:noui nihil acciderat:niſi ut te rogarẽ:orarẽ:obſecrarẽ:id p animi tui magnitudine efficeres:ne me cõctãdo ambiguũ ex certo redderes:Nã etſi tua erga me dilectiõe mihi certius eſſe uix qcq̃ põt uereor tñ:ne quãdoq; dilectio cũ difficultate certamen ineat.Sed quo bonum difficilius eſt:eo carius & laudabilius duci ſolet.Itaq; ſic difficultatẽ iſtã:ſiqua tãdẽ nõ tuo:ſed fortunæ uitio apud te eſt:beneficẽtia atq; iduſtria ſupabis:nihil apud me glorioſius nihilq; magis obſeruãdũ colendũ pdicandum te munificentiſſimo principe futuꝝ eſt.Vale.ex Mediolano.xi.kal.februariaa.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ.S.D.

NArrauit mihi Marius filius:q̃ta ſe mõ humanitate Ferrariæ excepis:utq; nihil p̃termiſeris:qđ ſibi cõductuꝝ exiſtimaſſes.Hẽo tibi gr̃as:qđ oĩ in re beniuolẽtiſſimũ tuũ erga me aiu; aſſidue declares.Vellẽ aliquã mihi occaſionẽ offerri:qua tua cũ dignitate & cõmodo meũ in amorẽ ligdo

cognoſceres:itelligeres pfecto neminẽ eẽ:cui carior ſis q̃ mihi.Quã qdẽ rẽ quoniã tibi pſpicuã eẽ arbitror reliquũ ẽ:ut me diligerẽ amareq; pſeueres.Id ãt cumulatiſſime te pſtitiſſe iudicabo:cũ operã dederis:ne fruſtra ad tuũ pſtãtiſſimũ & ingẽti aio pricipẽ ſcripſiſſe uideat.Vale.ex Mediolão.xi.Kal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus Lodouico Gonzagæ Marchioni Mãtuano.S.P.D.

QVod phumaniter ut ſẽp oĩa ſoles facturũ te recepas:id pbenigne ad cõſtitutũ tps ac mũificentiſſime effeciſti.Quæ res uix dici queat:quãtã mihi uoluptatẽ attulerit:cũ intelligo i dies magis magiſq; te diſſimillimũ eſſe multoꝝ princip ũ:q pollicitis liberaliſſimos ſe pſtãtes ſunt diſſoluendo aut auari aut difficiles.At oẽ liberalitatis munus laudari tũ maxime debet cũ uel ſpõte ſit uel libẽter.Nulla.n.uirtus eſt:cuius actio fuerit cũ animi ægritudine:id qđ etſi uirtutibus oibus ẽ cõe:nulli tam magis eſt ppriũ q̃ liberalitati ac beneficẽtiæ.Hãc aũt laudẽ ad gloriæ tuæ cumulũ accedere nõ poſſũ eqdẽ pro mea erga te obſeruãtia nõ magnope lætari.Vellẽ aliq̃ mihi facultas eẽt:qua itelligere pſpicue poſſes quãt⁹ eſt amor in te me⁹:quãta fides:quãta pietas.Sed ne ſim lõgior:q̃ te uelle p magnitudine animi tui aiaduerto:habes me tibi totũ uel peculiari quodã iure ac plane tuo.Quid.n.tua cã nõ audeã:cui me uideo eẽ cariſſimũ.Vale.ex Mediolano.xi.Kal.februarias.Mcccclii.

¶ Fran.Philel.Nicodemo Trãchedino.S.D.

OMnia ſunt deſyderãti tardiora:ob idq; uel ſollicitudinis plena.Itaq; potes itelligere:q̃ mihi rẽ gratã facturus ſis:ſi ad ea oĩa mihi q̃primũ reſpõderis q̃ me itereſſe cognoris:i primiſq; an liceat iſtac p fidẽ publicã iter facere ad Alphõſum regẽ:id qđ ab ornatiſſimo eqti aurato.Angelo actiolo ut meo noie petas:uolo.Is.n.mihi hinc abiẽs pollicit⁹ ẽ nihil ſe omiſſurũ:quo mihi gratificaret.Vale.Ex mediolão.xii.Cal.februarias.Mcccclí.

¶ Frãciſcus philelphus Nicodemo Trãchedio.S.D.

SCriptis iã & obſignatis ſupioribus lr̃is reddita mihi eſt epiſtola tua:quæ cãm ſerius reſpondendi nõ minus honeſtã q̃ neceſſariã fuiſſe expoſuit.Quod optimo erga me aio eẽ affirmes coſmũ medicẽ uirũ illuſtrẽ:uæhemẽter gaudeo:Cui ut in amore officioq; reſpõdeã:dabo operã diligẽter.Quod iſtac iter facere pfecturus ad regẽ tuto poſſim:etſi ita futurũ ſpero iuſtitiæ fiſus:nolim tñ fabis caput cõmittere:ne fortaſſe p imprudẽtiã nigræ uertẽt i albas.Quaſ ſi publicæ fidei lr̃as ire ad me uidero:utar amicoꝝ tuoq; potiſſimũ cõſilio.Sin ſecus fuerit:iter capiã per flaminios.Carnioriolũ ſuauiſſimi andreæ nr̃i alamani in dies expecto.Faciat deus:ut capreæ iam inceſſu:q̃ teſtudinis uti malit.Vale.ex Mediolano.x.Cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus Angelo actiolo eqti aurato.S.D.

ET qd ego:cũ hinc eſſes abiturus:abs te petierim:& q̃ mihi plibẽter ipſe corã recepis te facturũ q petierã:tũ ego memoriter memini:tũ ipſe oblitus eẽ nõ debes:Nã qui unus oĩu; officioſiſſimus eẽ in amicos ſoles:qui fieri queat:ut mei nõ memineris:quẽ ſciã tibi eſſe cariſſimũ:Quã quidem meã de te opinionẽ ut re pſenti cõfirmes:tui eſt uel officii:uel humanitatis.mihi certe tẽ feceris adeo gratã:ut aliud hoc tpe gratius nihil poſſis.Vale.ex Mediolano.x.Cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus Nicolao Varoni.S.P.D.

MIror moleſte tuliſſe te qđ in litterarũ mearũ inſcriptionibus ab me ſis & philoſophus:& medicus appellatus.At ego cũ te ſcirẽ iãpridẽ artiũ:ut uulgo uocãt:& medicinæ Patauii donatũ iſignibus id qđ honori maximo ducit:te tuis titulis decoratũ uolui.Quare ãt nolis honorari:nõ itelligo ni fortaſſis medicoꝝ mathula tibi odio eſt:Quaſi minus in maxima ſemp laude apud oĩs nationes fuerit medicina:cui⁹ inuẽtio in Apolline refert:eſtq; diſciplinarũ oĩu; pria.Erras tu pfecto:qđ ita ſẽtias.Eſſeq; tibi uideris inimicus:q tibi tanq̃ ignominiæ ducas:qđ honori fuiſſe Achilli Homerus in illiade optimus ẽ teſtis:cũ ille ex aeris intẽperie atq; ui ſolari de peſtilẽtia iudiciũ tulit.Verũ cõtẽdere tecũ nolim.Nã neq; philoſophiæ te poſthac neq; medicinæ laudabo:qui utraq; diſciplina excellis plurimũ.interim uelis mihi ignoſcas:qđ te plus amarim:q̃ ipſe abs te amaris.Vale.Ex Mediolano.x.Cal.februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus Xenophonti filio.S.D.

FAcito:q̃primũ adeas meo noie Cardinalẽ Nicænũ Beſſarionẽ:atq; ab eo petas:mihi ut cõmodet in mẽſẽ unũ Sextũ Empicũ ex pipatetica diſciplina philoſophũ & acutũ & eruditũ.Nã is etiã mihi ẽ:ſed pluribus in locis:ut ita loquar:feneſtratus:itaq; ex eius codice:ſi melior fuerit:cupio meũ emẽdare:Sin fortaſſe deterior ſuus:emẽdatior redibit ad dominũ:quod ſi ſuũ codicẽ pegrinari fortaſſe noluerit:meũ illuc:ſi ita maluerit:ppediẽ mittã:modo ipſe huiuſmodi emendandi puinciam cupiam delegauerit.Vale.ex Mediolano.x.Kalendas februarias.Mcccclii.

¶ Franciſcus philelphus I galeatio epiſcopo mantuano.S.D.

SVm lr̃is Xenophõtis filii factus certior q̃ humanæ & pbenigne tuæ ad me epiſtolæ reſpõderas ea nunq̃ ad te puenifſe.Itaq; paucis q̃ſi repetã:q̃ pluribus ſcripſeram.Hẽo tibi gr̃as imortalis q me prius amaris:q̃ uel cognoris:uel uideris.Quod aũt Xenophõta filiũ in tuã charitatẽ admiſeris:uix dici queat:q̃to me cẽſeã beneficio abs te affectũ:qppe q filiũ non dubitẽ in uirũ optimũ breui euaſurũ:ſi tuis ſe moribus ſanctimonia.q̃ imbuerit.Reliquã uero benignitatẽ tuã quã mihi tã alacri aio polliceris:libẽter audio:ãplectorq; libẽtiſſime.Quid ãt ſim tibi relaturus p talibus tuis erga me meritis aliud maius hẽo nihil niſi me unũ fore:quẽ peculiari quodã iure tuũ ſp poſſis exiſtimare.Vale.Ex Mediolano.x.Cal.ſextiles.Mcccclii.

¶ Franciſcus Philelphus Xenophonti filio.S.D.

QVod turci Cõſtãtinopolin pmũt obſidione.fero pmoleſte.Reliq̃ uero que ſcripſiſti:me oĩa delectarũt:in primiſq; qđ pſuli tuo carus iucũduſq; ſis.incumbe mi fili:& te ad iſtius innocẽtiſſimi & ſapientiſſimi uiri continẽtiſſimos modeſtiſſimoſq; mores effinge atq; compone.Hac una re nec mihi facere gratius quicq̃ potes nec tibi laudabilius.Vale.Ex medio.x.Cal.ſextiles.Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano Leonardi filio. S. D.

PEtrus Thomaſius doctiſſimus phũs & eloquẽtiſſim⁹ medicus cõmonuit me ſuis lr̃is ſcripſiſſe te
mihi iãpridẽ: dediſſeq́ꝫ tuã ad me epiſtolã p id tp̃is uiro patritio Nicolao Barbo ad Nicolaũ uaro
nẽ: ut is illas cõtinuo & cõmode ad me daret. Ego aũt neq́ꝫ tuas neq́ꝫ Thomaſii lr̃as ĩ hãc diẽ ac-
cepi. Quare uel uaronis lr̃æ ad me datæ nõ ſunt: uel eæ forraſſis ob iter interceptæ. Itaq́ꝫ rogo te:
ut humanitatem pr̃nam moreſq́ꝫ imitatus nolis in ſcribẽdo eſſe difficilis: curaq́ꝫ ſi me amas: ut oĩa ad me di
ligenter ſcribas: quoꝝ me deſyderio teneri iãdiu intellexiſti. Vale. ex Medio. iiii. Cal. ſextiles. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

AD decimũ Calẽdas ſextiles ſimul cũ meis lr̃is ad põtificẽ mãtuanũ ſcripſi ẽt tibi, q̃tũ ꝓ id tẽporis
tũa intereſſe nr̃aq́ꝫ uidebaꝰ. Nũc ãt qđ uolo: paucis accipe Diodori ſiculi q̃ uniuerſam hiſtoriã nõ
græcã & latinã ſolũ: ſed etiã barbarã græce ſcripſit: mihi ſunt ab initio ſui opis libri quq́ꝫ. Audio i
Italia his plures eſſe: quos chriſtoforus garotonus choronẽſis ep̃s qui a Turcis modo occiſus eſt:
aduexit ex græcia. Volo rẽ diligẽtiſſime odoreris: an ii Romæ reperianꝰ: qđ ſi ita ſit: fac me q̃primum certio
rẽ: an iſtic librarius græcus ſit ullus: q id opis excribẽdũ aſſumere. Tu interim operã dabis: ne te muſæ deſti
tuant: q đ facile conſequeris: ſi litterariæ malueris q̃ pecuniariæ rei hẽre rõnẽ. Vale. ex Mediolano pridie Ka
lendas ſextiles. Mcccclii. ℭ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

QVod pridie calendas Auguſtas cum ad te lr̃as dedi: ſcribere ſum oblitus: eſt mihi nuper renũcia-
tum qđ carmen ad Baptiſtã Albertum anno ſuperiore ex Cremona ſcripſeram: id ei reditũ nõ
fuiſſe. Quod uerum ne an falſum ſit: neſcio. Tu qui Romæ nunc agis: poteris intelligere: qđ i re
ſit. Ego carmen ip̃m dedi ad te: ut ſi minus ſit redditum. q̃primum iſti reddendum cures. Ad hæc
me uelim facias certiorem: quod de Diodoro ſiculo iuſſeram: ꝑterea. ſiquid de re conſtantinopolitana eſt au
ditum: quicq́ꝫ iſtic patriarchas aut egerit aut acturus apud põtificẽ maximum ſperaꝰ. Tu ne tibi deſis: q̃ dili
gentiſſime prouideto: hoc eſt: ne muſaꝝ hoſpitio aſpernetis. Vale. ex Mediolano. v. idus ſextiles. Mcccclii.

ℭ Franciſcus Philelphus Baptiſtæ Albertho. S. D.

DEderã ad te anno ſupiore Cal. octobribus ex Cremona carmẽ nõ tã uoluptatis capiẽdæ q̃ ueluti
renouãdæ ueteris amicitiæ gr̃a. Sed id cũ tibi nõ eẽ redditũ accepiſſẽ: iccirco iterũ dãdũ iudicaui
ut & tibi aius meus fieret explorat ior. & ipſe ne fruſtra qcq̃ uel lucubraſſe. uel luſiſſe poſſeꝫ exiſti
mari. Nã æque uerſu: ut noſti: atq́ꝫ ꝓſa delectari cõſueui nec alienũ cẽſeo ab officio meo: ut quoſ
cũq́ꝫ honeſtus mihi amor cõiunxerit: eoſdẽ honeſtus quoq́ꝫ memoriæ labor monimẽtis lr̃arũ mecum per-
petuo cõſeruet. Quare quũ abſoluto iam uerſibus decem milibus ſatyrarũ ope me ad lyrios modulos retuliſ
ſem: in primis etiã tu: q ab oi ſatyra tanq̃ abhorrueras: occurriſti: quẽ inter familiariſſimoꝝ commemoratio-
nem nulla obliuio aboluerit. Itaq́ꝫ id carminis iterum ad te dedi. Tu uelim tuũ des ad me momum: quem
audio: ſi adhuc eum abſolueris. Vale. ex Mediolano. v. idus auguſtas. Mcccclii.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicolao Varoni. S. D.

PEtrus thomaſius ꝑclarus in philoſophia uir atq́ꝫ idẽ diſertiſſimus medic⁹ mihi nup ſcripſit mira
ri ſe q nihil unq̃ ad ea reſpõderi: q ãno ſupiore & ipſe uir pr̃itius Bernardus Iuſtinianus Leonar-
di fili⁹ a me p lr̃as petiiſſe. Huic ego cũ reſpõdiſſẽ nullas p id tp̃is neq́ꝫ ſuas nec Bernardi lr̃as mi
hi redditas: monuit rurſum eas abs te repeterẽ: qppe cui uir nobilis Nicolaus barbus illas tibi ad
me dediſſet. Quare ſi ita eſt: rẽ mihi facies admodũ gratã: ſi oſtẽderis: qui ea de re actũ ſit. Vale. ex Mediola-
no. Kal. nouẽbribus. Mcccclii. ℭ Frã. phi. Frãciſco ſcalamõti eq̃ti aurato. S. D.

VEreor ꝑfecto: ne tu me uel obliuionis uel negligẽtiæ accuſares: q iaꝫ tot ãnos nullas ad te lr̃as de
derim. Sed eo puto in me eẽ æqorẽ: q iãpridẽ cognoris eo me eẽ igenio: ut neq́ꝫ hoiem amiciſſi-
mum obliuiſci queã: nec ullã ꝓpemodũ uirtutẽ offerri patiar: q magis delectet q̃ diligẽtia & offi
cio. Dedi ad te lr̃as bis: & iterũ: poſteaq̃ nihil rñderas. Dediq́ꝫ ad te libros de exilio: q ubi poſt nõ
parũ tp̃is ad me reuertiſſent: renũciarũt nequaq̃ te offendiſſe: qppe qui abeſſes Anchonæ in Dalmatiam.
Miratus autem ſum ubi rediſti Anchõnã nil oĩno ſcripſiſſe mihi. Itaq́ꝫ tibi cauẽdũ ẽ: ne aut negligẽtiæ accu
ſeris: aut obliuiõis. Cæterũ dãda eſt opa ut qđ tp̃s intercepit: reficiat diligentia: hoc eſt: ut q̃ſæpiſſime ad me
ſcribas: id quod me tecũ obſeruaturũ bona fide polliceor. Vale. ex mediolano nonis ſeptẽbribus. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Nicolao Varoni. S. D.

NVdius q̃rtus alteras ad te lr̃as dedi: qb⁹ oſtẽderã me nup factũ a Petro thomaſio ex uenetiis cer
tiorẽ ãno ſupiore cũ me Cremonã recepiſſeꝫ: & ſuo & bernardi iuſtiniani noĩe tibi ab nicolao bar
bo lr̃as ad me datas: quas eq̃dẽ ip̃e nũq̃ accepi. itaq́ꝫ rogo te: ut me q̃primũ cõmonefacias: ſi quid
hac de re certi habes: Hoc erit mihi uehemẽter gratũ. Ad hæc ſcire ex te cupio: qua uia Pliniũ de
naturali hiſtoria mihi cõparare queã. Audio. n. hunc eſſe apđ uos doctiſſimo auriſpæ Guariniq́ꝫ diligẽtia
recte emendatum. Neq́ꝫ librarioꝝ penuriã eẽ puto: ubi oĩum bonoꝝ qbus ciuilis hoĩum fœlicitas conſtare
exiſtimatur. exundat affluentia. Vale. ex mediolano nonis ſeptembribus. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus petro perleoni. S. D.

FAmiliares Ciceronis epiſtolas quas petebas: uænalis iuenim⁹. Eas ſi habere cupis: ducatos decẽ
mittas: oportet: Id. n. precii oĩno ſe uelle dicit librarius Melchior. Nec alius huiuſmõi codex apđ
aliũ queq̃ uænalis repiꝰ. Codex uero hic epiſtolaꝝ & pulcher ẽ & nou⁹ & ſatis emẽdate ſcript⁹.
Rem paucis tenes. Tu qđ fieri uelis: ſignificato lr̃is τὴν δὲ βουλὴν δὲ πανύ γε ἀσπάσομαι. ἀσπάζου τὸν γεγράφα. Vale. ex mediolano. vi. idus ſeptembribus. Mcccclii.

ℭ Franciſcus Philelphus Ioanni Mario filio. S. D.

VBi gentiũ te contineas: neſcio: iſtic ne caſale an alte ri. Petrus perleo familiaris noſter fecit me nu-
per ſuis lr̃is certiorẽ breui futurũ: ut Ariminũ repetat: id qđ ante ſignificaui tibi: q̃re ſi tu uelis lo-
cũ eius præmiũq́ꝫ ſubire apud genuenſes i eruditiõe publica: ſe facile datuꝝ opã effecturũq́ꝫ: ut
tibi ex ſnĩa res ſuccedat. Ad hæc qđ te arbitror nõ latere Ihieronimus bindotus læuir tuus eſt mõ
florẽtiæ cõlectus in carcerẽ. Niſi iſtinc ab illuſtri marchiõe cuius noĩe aragonũ regẽ Orator petebat: eius li-
berationi conſultum fuerit: eſt q̃diutiſſime futurus in ea fortuna. Nos omnes ualemus recte. Et te & Mariaꝫ
& filios ualere plurimum opto. ex Mediolano. v. Kal. octobres. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Andreæ alamano priori populi florentini. S. D.

GRatulor tuæ ꝑſenti expectateq́ꝫ dignitati. Nunq̃. n. ſũ ueritus te ante diẽ: ut ita dixeri: ad iſtũ ho-
noris gradũ ꝑuẽturũ: Nã ut ita crederẽ: tua uirtus ſingularisq́ꝫ prudẽtia mihi pſuaſerat. Nõ. n. cũ
iis ſentio: qui prudentiã iuuentuti ſubtrahũt: quaſi peculiari quodã iure ea ſenectuti ſit dãda. Sed
neq́ꝫ indoct⁹ ſenex habẽdus ſit prudẽs: neq́ꝫ doctus adoleſcens iprudens: Nã multo plura reꝝ hu
manarũ exẽpla atq́ꝫ documẽta tradere nobis q̃at lectio diligens & multiplex eruditio q̃ longiſſima etiã hois
unius ãnoſitas. Quare cũ & ingenio te accerrimo eẽ pſpicerẽ & diligẽtia ſingulari: tãta ꝑterea doctrina. q̃ta
æqliũ tuorũ neminẽ: facile itelligebã ꝓpediẽ fore: ut in altiſſimũ dignitatis gradũ tua te reſpu. tolleret. Qđ
igꝰ prudẽtia auctoritateq́ꝫ apud tuos florentiſſimos ciues æq̃uales atq́ꝫ eloquẽtia & diſciplina: nõ poſſũ tibi
nõ admodũ gratulari. Deus fortunet tuos cogitatus: efficiatq́ꝫ: ut ingẽtibus tuis præclaribuſq́ꝫ uirtutib⁹ ho-
minũ exiſtimatio gratitudoq́ꝫ reſpõdeat. Ego autem ne meæ litteræ omnino uacuæ ad te irent: has duobus
ſum munuſculis comitatus: quorum ſi te primis floribus delectatum uidero: mox quoq́ꝫ maturi fructus cõ
ſecuturi ſunt. Vale. ex Mediolano. v. Kal. octobres. Mcccclii. ℭ Fran. philel. Nicolao Varoni. S. D.

GVniforto bergomenſi diſertiſſimo iuriſcõſulto lr̃as ad te dedi nonis ſeptẽbribus: qbus nõ obſcu
re debes ĩtellexiſſe: qbus in rebus tua mihi & opa & ope ẽ uæhemẽter opus. Quare maiorẽ i mo-
dũ abs te peto cõtẽdoq́ꝫ ſi quid es unq̃ mihi gratificaturus: qđ oĩum maximi ſim facturus: effice
ne uideat fruſtra tuũ officiũ poſtulaſſe. Vale. ex Mediolano pridie kal. octobres. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Iacobo camerinati. S. D.

LEgi lr̃as tuas pro amicitia nr̃a: ut debui: libẽtiſſime. & quo in me munere uſus es: nõ potui nõ læ-
tari: ut q beniuolẽtiſſimũ aium erga me tuũ oibus i rebus pſpicuũ facias. Quod auteꝫ ad epiſtolas
meas attinet: quãtũ uidere uideor: te uiuũ adhuc potauit læthe: quẽ apud iferos fabulãꝰ. Nunqd
oblitus es: cũ te ultimũ uidi dixiſſe mihi circiter Cal. ianuarias laude Chriſtoforũ marlianũ pbr̃ũ
adoleſcẽtẽ: & pauculũ illud ſerici pãni & epiſtolas meas queadmodũ ip̃e per epiſtolam iuſſerã: tibi tradidiſſe
Pollicituſq́ꝫ es ꝓpediẽ fore: ut Mediolanũ peteres: & ea oĩa ad me ferres. At ueniſti tu q̃dem mediolanũ non
multis poſt diebus. Neq́ꝫ prius audiui ueniſſe te: q̃ abiiſſe cognoui. Nec multo poſt mediolanũ rediit chriſto
forus idem marlianus: qui de non mediocriter apud me quæſtus ẽ: qđ tanq̃ fidei ſuæ diffidẽs alium ſibi ad
res meas tuẽdas prætuliſſem: quin ẽt metuere ſe: ne unq̃ meas illas mihi epiſtolas redditurus eſſes. Huic ego
q̃ mihi & fide & obſeruãtia erga me iãpridẽ perſpectus eſſet: tũ reſpõdi qđ opus fuit ad me purgãdũ: tũ ẽt ad
ſeci nullo modo poſſe fieri: ut qui eẽs liberaliſſimus: auaritiæ obnoxius uideri uelles. Nunc igiꝰ uideo te tui
oblitũ qppe q dedicere uideare: q̃ & ipſe dixeris: & ego uera fuiſſe certo ſcio. Itaq́ꝫ ſi me amas: ſi uis tuuꝫ apđ
me beneficiũ nunq̃ inter moriturum: da operam: ut colligas cogitatus tuos: ac memoriã ad te reuoces: quæ
raſq́ꝫ diligenter: quo in ſcrinio epiſtolæ meæ latitent: eaſq́ꝫ q̃primũ ad me des. Quod ſi feceris: non modo mi
hi ſatiſfacies: ſed plæriſq́ꝫ terũ meaꝝ ſtudioſis morẽ geres: qui me quottidie obtũdũt: qđ minus eoꝝ uolun-
tati inſeruiam: cupiunt. n. eas ſcribere. Nec mihi aliud ullum exemplũ eſt. Accedit ad rẽ: qđ grãdiuſculã il-
lam epiſtolam ad Charolũ regẽ Francorũ: quod eius rei tu ex me iãpridẽ audiſti: nõdũ miſi trans alpes. Ita-
q́ꝫ lucubratiũlã illam quãcunq́ꝫ meã habitã eſſe fruſtra nõ poſſum non permoleſte ferre. Fac ergo ne benefi
cium tuum fuiſſe maleficiũ uideatur. Vale. ex Mediolano kal. octobribus. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus Andreæ alamano priori populi florentini. S. D:

RAphael niger uiraginis huius ſplendidiſſimæ Mariæ blãcæ auunculus ut ẽ acerrimo uir igenio
& prudẽtia ſingulari: nouũ quoddaꝫ & ſalutiferũ opus excogitauit: quo pſtantiſſimus princeps
nr̃ cum ad ſuã ſociorũq́ꝫ tutelã & incremẽtũ: tum in hoſtiũ pniciẽ atq́ꝫ exitiũ uti queat. Subducta
. n. q̃diligentiſſima rõne facile pſpicueq́ꝫ inuenit triremiũ claſſem ẽt peringentẽ rebuſ oĩbuſq́ꝫ or
natiſſimã & expeditius & longe minore impenſa parari exædificariq́ꝫ poſſe apud principicem noſtrũ q̃ uſq̃
apud alios in Italia. Quam q̃dem rem ad uos ut audio: idem Raphael nuper ſcripſit. Itaq́ꝫ nõ ſum ueritus
te hortari: id in ſenatum ut referas: cunctiſq́ꝫ pſuadeas tuis & collegis & ciuibus: q̃ta ſit ad ueſtram rẽpu. utili
tas ꝑuentura: ſi opera dabiꝰ: ut hac hyeme dũ ceſſaꝰ ab acie ad fabricãdã profligandãq́ꝫ huiuſmodi claſſem
cõmuni huius principis ſociorũq́ꝫ oĩum & conſenſu & apparatu ois cura: ois diligẽtia impendaꝰ. Vix profe
cto res cœpta fuerit: tantus illico terror hoſtilẽ faſtum inuadet: ut nemini cuiq̃ neq́ꝫ ſpes nec fiducia reliqua-
tur niſi in huius principis ſociorũq́ꝫ clæmentia. Tu quod facto ſit opus intelligis. Ego aũt Deum oro: ut res
ueſtras indies magis magiſq́ꝫ fortunet. Vale. ex Mediolano pridie nonas octobres. Mcccclii.

ℭ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S. D.

POſt eas lr̃as: quas mẽſe iunio dediſti ad me cũ primum a Philippicis balneis Romam rediiſſes:
alias abs te nullas accepi: cũ plæreq́ꝫ interi meæ ad te ierint. Itaq́ꝫ non poſſum non mirari. Veri-
tuſq́ꝫ ſum: ne qd tibi quod nolim ex iſta æſtiui aeris intemperie acciderit. Non. n. adeo eſt iter in-

terduſum:ut nemo dño iſtic ad nos ueniat. Quare fac ſi potes:ut me q̃primũ leues ac aĩ ſollicitudine: ad ea q̧ ſingulatim reſpõdeas quæq̧ nõ unis l tteris tibi ſcripſerã. Et qm̃ ſignificaſti nõnullos eẽ Romæ:q cuperẽ horum aliquid legere:quæ ab me in pra ſentia ſcribuntur:duoꝝ opeꝝ ueluti frõtiſp tcia tui; S; hortados: tum de uita & rebus geſtis Frãciſci Sphortiæ:cũ hiſce lr̃is ad te dedi. Tu facito ut quicquid otii nact⁹ fueris:cõſumas in litteris atq̧ diſciplina. Nos hic oẽs ualemus recte. Veniſſem Romam:ſi facultas a principe facta eſſet. Vale.ex Mediolano ſeptimo idus octobres. Mcccclii.

℄ Franciſcus philelphus Bartholomæo meliio. S.D.

Mihi pater tuus uir optimus & mei amantiſſimus hoc die renunciauit:cum iã litteras ad Xenophõta filiũ oſignarã:te ſibi ſcripſiſſe Mãtuanũ põtificẽ abeſſe ab urbe & cum ex eo Xenophõta quoq̧:quare quas meas fidei tuæ litteras cõmiſerã:eas te reddere nequiſſe:eſſeq̧ apud te. Feciſti tu q dẽ recte:q bona fide lr̃as apud te ueluti depoſitas:tueri malueris:q̃ uento cõmẽdare. Itaq̧ cũ his tuis alias quoq̧ ad filiũ ab me datas:tandiu eẽ apud te uolo:quoad ille Romam reuerterit: Qui ſi diutius diſtuleit reditum ſuũ & priores & poſteriores lr̃as ſoluas:uolo:& q̃ arcana ſũt ea ne efferas:in reliquis uero ui ceni filii geras. Vale.ex Mediolano.viii.idus octobres.Mcccclii.

℄ Franciſcus philelphus Iacobo camerinati. S.D.

ET ſi tuum munuſculum mihi fuerat pgratũ:quippe qd̃ ab amiciſſimo erga me aio factum intelligebã:multo tñ & gratius fuit & optatius:qd̃ ſecundis litteris tuis me feciſti certiorẽ epiſtolas quibus nõ æquo animo carebã:inſperato tibi reptas eẽ:Nã earũ amiſſio eo mihi erat moleſtior quoniam nullo altero abundabã exemplo. Tantas igit̃ hẽo tibi gratias: ut maiores habere hoc tpe nullas queam. Teq̧ ẽt atq̧ ẽt rogo:ut iſtas ad me fido alicui nuncio q̃primũ des. Quod ſi alius nemo prius oblatus fuerit:eas aut Antonio trecho uiro humaniſſimo:ab quo ad Matthæũ piſaurenſem mei amantiſſimũ mittant̃:aut uiro inclyto Rainaldo fulginati confeſtim ut tradas:uelim. Vale.& ſiqua in re mea tibi opera opus eſt:me utere arbitratu tuo .Ex Mediolano.vii.Idus octobres.Mcccclii.

℄ Franciſcus philelphus Sceuæ corti iuriſconſulto & equiti aurato. S.D.

AMbroſius gentilis derthonenſis iuriſcõſultus ſuo qdẽ iudicio admodũ prudẽs:meo ãt nõ imprudẽs oio heſterno die me offendit in aula ducalis curiæ incedẽs frõte ut plærũq̧ ſolet:reſupina. Indatuſq̧ opiniõe ſui appellat me inſolẽtius uoce altiore o Philelphe inquiẽs: quid minus fungeris officio boni uiri:quid iſtud inq̃: Sum.n.ueritus neqd fortaſſe perperã p imprudẽtiã ppetraſſem: Tũ pygmæus erectus in dygitos elataq̧ ceruice ſubdidit multo petulantius: At ex tu quidẽ fraudolẽtus: q Sceuæ corti nondũ aureos quinq̧ diſſolueris:q ex q̃ttuordecim reliqui ſunt:quos ei debes ex pẽſiõe domus quã Papiæ ãno pximo cõduxiſti:cũ Mediolano metu peſtilentiæ abeſſes. Hæc ego audiens cœpi primũ ſtomachari paululũ:ut uix me cõtinuerim:qñ ſtultũ nebulonẽq̧ appellarim.ſed mox cõtinui me:ſubiecιq̧ ſubridens. Vellem eqdẽ Ambroſi:ut nõ minus grauitati ſtuduiſſes:q̃ iuri ciuili:qd̃ ſi feciſſes modeſtius loquereris. Tũ cœpit ille magis magiſq̧ excandeſcere.& tanq̃ inſaniẽs ergo me inqt leuẽ eſſe dicis: & eandẽ uocẽ ẽt ẽtq̧ ingeminãs cũ clamore mouit nõ mediocrẽ riſu; aſtãtibus. Accurrerãt.n.nõnulli:ut fit. Quid multis Indolui eius uices:q dũ fugeret leuitatis:ut ipſe dicebat:nomẽ:ab oibus ẽ leuiſſimus iudicatus. Nũc autẽ ad rẽ ppius accedo. Ego mi ſcæua cõduxi domũ tuã. Ticini longe ẽt ære grandiore q̃ quiſq̃ annis pximis conſueſſet:qd̃ ut facerẽ idẽ Ambroſius fuit in cã:is.n.ut indoctis quibuſdã gratificaret̃:qui meũ illuc aduẽtũ inſcitiæ ſuæ detrimẽtoſu; extiſtimãtes ita induxerãt Ambroſiũ:ut nihil omitteret eoꝝ oium:q̃ mihi moleſtiſſima fore iudicaſſet. Et quoniam prætoris erat aſſecla:oium primũ operã dedit:ut peſtilentialis cõtagionis obtentu me urbe extruderet:cũ iã triduũ ante publico ciuitatis conſenſu in urbẽ receptus eſſem.id cũ p̃tore inhibente aſſequi nequiuiſſet:uideretq̧ doctiſſimoꝝ hoium optimorũq̧ uiroꝝ eã eẽ ſniam:ut mea illic quantulacũq̧ mora dignitatẽ ciuitati foret & priuati & publice allatura:nihil amplius aduerſus palã ut prius: ſed clã oia atq̧ per inſidias machinabat̃:alias atq̧ alias ineptias cõminiſcẽs.iidq̧ maxie nitebat̃:ne q̃ mahi facultas foret domus cõducẽdæ:id qd̃ tãto ſe facilius effecturũ opinabat̃:q d̃eſſet p̃ter ãni tẽpus. Tũc ego poſtea q̃ ſenſiſſem ædes tuas ẽt uacare:de his audiui frẽm tuũ humaniſſimũ uirũ Gaiũ:q qm̃ ſciſſet: q̃ta mihi amicitia tecũ eẽt:intelligeretq̧ niſi ego ædes cõducerẽ:fore ut uacuæ oio futuræ annũ totũ relinq̃rent̃.nõ inuitus cõditionẽ accipiebat:pſerti cũ nulla ab me cõſueti præcii diminutio fieret. Tum Ambroſius inclamitat Gaiũ nõ bñ cõſulere fraternis cõmodis:nullã.n.domũ Pphilelpho cõduci poſſe niſi hãc unã:pinde locãdã eẽ quãto poſſet pluri. Idq̧ nõ faciebat illa uulpecula:ut rei tuæ mi Scæua pſpiceret: ſed ut mihi qd̃ cœperat incõmodaret. Itaq̧ dimidio plus dedi p mercede annua:q̃ dari antea cõſueſſet ſupioribus pximis ãnis:Nã in repatiõe horti dũtaxat aureos erogaui qnq̧.& id qdẽ p̃ter aureos q̃ttuordeci:qb⁹ definiri pẽſionẽ uoluit Hæc ãt narrata plyxius ab me ſũt:ut noſſes pulcacitã & malignitatẽ hois:Nã qd̃ Ambroſio ipſe phumanit reſpõdi:quãq̃ domus adhuc mihi obnoxia ẽ hunc omnem mẽſem quã ego reliqui liberã iã totos mẽſes q̃ttuor:cupio tamẽ uel hoc tẽpore meo amiciſſimo Scæuæ ſatiſfactũ iri:cũ primũ aliquid mihi ex publico ære qd̃ debet̃:ſolutum fuerit. Tũ ille inſolẽtiore quodã faſtu nil aliud inquit mihi reſpõdes: Quid aliud inq̃ poſſim: Meq̧ iterum ille doloſum eſſe dixit. Et ipſe rurſus adieci ſi iuri ciuili grauitatẽ addidiſſet emendatius loqueretur. Rem tenes omnẽ mi Scæua:mihi pecuniæ nullæ ſunt:pricipis ærarium:ita eſt exhauſtũ ob uoraciſſimam hanc militiũ caribdin:ut neque mihi neq̧ alii cuiquam uiro togato ſatiſfiat. Ego tibi debeo:princeps mihi. Non magis ego apud te ſum in crimine quam apud me princeps. Si meretur ille ueniam: meret̃ etiam Phi.tuus. Nec tamen fore deſpero:ut mihi ppediẽ diſſoluatur qd̃ merui. Quod ni factum fuerit pſiciſcar i caſtra:Nec illinc prius ſim abiturus:q̃ mihi priceps ſatiſfecerit. Quod ſi minus aſſeq potero:nõ ſolũ

ſibi ipſe nõ ſatiſfaciã:ſed ẽt erit opus ut priuato ærario me adiuues. Nam uetere puerbio ut ſcis. Quæ amicorũ ſũt:cõia eẽ oportet. Tu interea tpis tuis grauiſſimis lr̃is Ambroſiũ derthonẽſem caſtigato. Va.ex Mediolano.v.idus octobres. Mcccclii.

℄ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S.D.

DEus maleſaciat huic pcellæ calamitatiq̧ belloꝝ.qb⁹ meũ ad te iter itercludit̃:nec uti licet pfectione libera. Vix dici queat mi Dauale:q̃ moleſte tuleri:ac ferã iã annis quatuor cũctationẽ mea; cũdi ad uos:cũ multaꝝ rerũ:tũ ſatyraꝝ cã: qppe q uæhementer doleã tot i eo ope lucubratiões mihi fruſtra ſuſceptas. Sed utcũq̧ res hẽt:eundũ eſt tãdẽ:id qd̃ ad martiũ ẽ reiectũ. Satyrarũ codex qui decadas decẽ denis ſatyris ſingulari diſtributas aduerſus decẽ milia cõplectit̃: eſt pulcherrim⁹ cũ litterarũ notis:tũ minimis & opculis:qui ſi minus intus:ſaltẽ in cute te nõ poterit non delectare: quanq̃ puto nõ mente minus q̃ oratione lætabere. Vale.ex Mediolano.iiii.idus octobres.Mcccclii.

℄ Franciſcus Philelphus Nicolao Arcimbaldo. S.D.

QVarto idus nouembres ad Caluiſianum ueni i caſtra ſphortiana:ubi ſu; phumaniter & honorifice except⁹ a pricipe. Nec dubito me oĩa ex ſnia nr̃a cõfecturũ. Id factũ cũ fuerit:te reddã q̃primũ certiorem. Vale. Ex caſtris ducalibus apud caluiſianum pridie idus nouembres.Mcccclii.

℄ Franciſcus Philelphus Matthæo piſaurenſi. S.D.

SVm oĩa a mũificẽtiſſimo pricipe nr̃o aſſecut⁹:q̃ uolui. Q d̃ eo ẽ mihi iucundius:quo me uideo maxia ex pte liberatũ faſtidioſi iſtius lõgi moroſitate atq̧ ineptitudie. Tibi aũt plurimũ debere fateor:qd̃ mihi & re ſæpe & uerbo ſp ſatiſfeciſti. Reliquu; ẽ:ut ſiq̃ pecuniola meæ familiæ ante te meũ reditũ opus fuerit:iſti ne deſis. Et qcqd dederis:adde ratiũculæ nr̃æ. Vale.ex Gammara nonis decẽbribus.Mcccclii.

℄ Franciſcus Philelphus Nicolao Arcimboldo. S.D.

OMnia mihi tribuit hũaniſſim⁹ priceps nr̃:q̃ uolui. Nũc Ferrariã iccirco paululũ diuerteꝛ̃ inſtitui q̧ illic eẽ accepi Antoniũ quẽdã Veronẽſem:q inclyti Charoli Gõzagæ filiũ cũ ii iſtic eẽnt: erudiebat. Is cum Charolo una abiẽs ſecũ abſtulit codicẽ q̃ndã meũ:quo ultæ illæ magna ex parte cõtinent̃:q̃ a Plutarcho mirabili diligẽtia ſcriptæ ſũt. Eo igit̃ nauigo:ut huiuſmõi codicẽ recuperẽ. Ad Natalẽ chriſtianũ omnino apud uos ſum futurus. Vale.ex Cremona.iii.idus decẽ. Mcccclii.

℄ Franciſcus Philelphus Xenophonti filio. S.D.

ACcepi binas lr̃as tuas eodẽ die cũ primũ ex caſtris ducalib⁹ Mediolanũ ad.vii.cal.ianuarias reuertiſſẽ. Haꝝ tu alteras ad me dederas.x.Kal.decẽ.alteras uero.vi.idus:Intellexi:q̃ ſcripſiſti oĩa. Et quãtũ uidere uideor:pegrinatiõis iſti tuæ ſacietas iã te cœpit. Quod ſi ante abitionẽ tuã Ciceroni i officiis audire uoluiſſes:aut nõ abiiſſes:pſerti clã patre: aut tã ſubito domũ nõ repeteres cũ mõdũ in deliberãdo neq̧ tẽporis nec ẽt diligẽtiæ ſatis adhibeꝛ̃ potueris. Nihil tibi erat i cã:quãobrẽ i Romanã curiã te recipes:qppe q domi haberes:unde & melior quottidie & doctior fieres. Quod ſi prudentiæ potius q̃ ſapiẽtiæ ſtudio ducebaris:hoc ẽ:pecunia magis q̃ uirtute atq̧ diſciplina:licebat tibi apud munificẽtiſſimũ nr̃um pricipẽ pecũioſiſſimo breui effici:ubi malles negocio q̃ otio te offerre. At fuerũt:q te iduxerit. Ita q̧ ignoſcẽdũ ẽ adoleſcẽtiæ tuæ. Poſthac cõſules tibi fortaſſe melius. In præſentia:ut ſcribis:cupis initiari. Si religiõis amor id monet:nõ iprobo:mõ ẽt atq̧ ẽt cogites:qd tibi ſtatuẽdũ ſit:qd ſequẽdũ:quã incedẽdũ uiã Nã ſi putas te in eccleſia fore claꝝ ſine iis artibus:q̃ apd̃ ſacerdotes habẽt̃ i pcio:uæhemẽter erras: Nã cũ alia pmulta diſcẽda ſũt:tũ ius põtificiũ i primis:oiſq̧ diuiæ rõnis cognitio tenẽda:q̃ theologia dicitur. Sin iccirco iſtiuſmodi deſyderiũ te corripuit:ut ſine labore uitã iucũdã ducas:q̃ tuũ ſim iſtitutũ pbaturus: potes facile ex meis moribus cõiectare: Quare ſi me audis:primũ oium te ipſum collige:tecum habita. Meditare iteru; atq̧ iteꝝ quã uitam uiuere decreueris. Seu tu ſæcularem:quã uocant:elegeris:ſiue eccleſiaſticam:utram malueris:probo:modo ſit cum laude. Quod ſi omnino ad nos fortaſſe redire inſtitueris tibi ædes paternæ nũq̃ occludentur. Vale.ex Mediolano nonis ianuariis. Mccccliii.

℄ Frãciſcus Philelph⁹ Xenophonti filio. S.D.

SCripſiſti pximis lr̃is aliquos iſtic eẽ:q cupiãt ſcire:q̃re Sphortiadã p.ph.& nõ p.f.lr̃am notarĩ ad hæc q̃ rõne plærũq̧ i prima ſyllaba p ae diphthongũ ſcripſeri. Accipe qd̃ petis utrunq̧ breuiter. Sphortias nõ ſolũ p.p.cum aſpiratiõe.h.& nõ p.f.a me ſcribit̃:qd̃ recta ſcriptura f.poſt ſ.apd̃ latinos eẽ nõ patit̃:ſed ẽt qa nomẽ Sphortia deductu; uolumus a græco:qd̃ ẽ ὁσφορὸα ſphortha id eſt fames unde & ὁσφοτίαν ἀγομένη ἑορτὴ & apud nos ſportula. Huius ãt rei cãm qm̃ Platonẽ ſecutus i eo libro q de rectitudine nominu; ẽ inſcriptus:i libris de uita & rebus geſtis Frãciſci ſphortiæ ſum reddiţur⁹ hoc tpe omitto. Plærũq̧ uero iccirco p ae diphthongat̃:qm̃ deſcẽdit ἀπὸ τοῦ πληρέος qd̃ plenũ frequẽſq̧ ſignificat cõuerſa e.longa in diphthogon:a ut in ſcæna:rhæda:lhætes:in aliiſq̧ permultis dictionibibus uidemus obſeruari. Vale.ex Mediolano pridie idus ianuarias.Mccccliii.

℄ Franciſcus philelphus Iacobo Camerinati. S.D.

NOlim tibi pſuadeas tua ab me negligi:qd̃ mius q̃primũ tibi ſignificari:qd mihi Cicchus Angeluſq̧ rñderint:Hi qd̃ petis:diligẽter curãt. Putãt oio ppediẽ ex ſnia tibi cõſultũ iri:cõfeciſſẽtq̧ qd̃ tua cã cœperãt:niſi occupationes principis q̃ ſunt fere immẽſæ ob plures pclaras legatões:q uno pœne tpe conuenerunt:additũ his tãtiſp itercluſiſſent:dũ his liberẽt̃ harũ pſentia ac ſolitudine. Differri tam res tua diu nõ põt. A me nullum erga te officium aut ſtudium negliget̃. Tu interim eſto bono aio. Nõ.n. quãtum itelligo:te tua fallet ſpes. Vale. Ex Mediolano.x.kal.februarias.Mccccliii.

℄ Franciſcus philelphus Renato regi. S.D.

TErnas lr̃as ad te dedi anno ſupiore his de rebus:q̃ tua maxie interreãt. Itaq̧ nõ poterã ñ mirari: q̧

nihil reſponderes:præſertim cū te humaniſſimū faciliimūq; eſſe iampridem uno omnium conſenſu ſermo neq; audierā. Sed Ioannes coſſa:uir clariſſimus idēq; grauiſſimus qui mō & tuus & chriſtianiſſimi Francorū regis legatus in Italiā uenit: Liberauit me oi dubitatione :quippe qui corā affirmarit nullas tibi oio redditas eſſe lr̄as meas. Deus maleſaciat hominū uel negligētiæ uel pſidiæ:qui & me honeſtiſſimo officio : & te non mediocri:ut opinor:uel utilitate:uel uoluptate fraudarit. Quibus lr̄as ad te dedi:Franci fuerūt oēs:quorum uni Malurticæ cognomētū ē:hoi bellicis artibus ſtudenti:& tui ut aiebat:obſeruātiſſimo. Sꝫ quoniā quæ ſcripſeram non accepiſti:ea in præſentia tibi corā exponet idem Ioānnes coſſa:cui⁹ fides & diligētia tibi ſole clarior eſſe debet. Vale. Ex Mediolano. vi. Kal. februarias. Mccccliiii.

℃ Fran. phi. Guilielmo Vrſino Franciæ cancellario. S. D.

CVm uir clariſſimus ioannes coſſa regius legatus a florētinis rediturus in Franciā Mediolano iter faceret:a me petiit tuo noie libros de exilio quos ſupioribus ānis elucubratā. Hos ego ad te lō i pſentia dare nō potui:qm̄ nō eēt tm̄ tpis datū:ut excribi poſſent. Itaq; nō potui nō ferre permoleſte:q; tibi tāto & tāta dignitate uiro minus ſtati gratificari quiuerī:pſerti ea i re: q̄ mihi nō minus iucūda eēt q̄ futura honorifica: Nā & te iāpridē cū ob florentiſſimi tui generis ſplendorē:tū ob illuſtrē eruditionem tuam ſingularēq; ſapiētiā mirifica beniuolētia obſeruo:& ignarus certe nō ſū:q̄tū ſit meo nomini ac laudi tua auctoritas incrementum allatura:ubi ſcripta mea tuo grauiſſimo teſtimonio cōfirmaris. Nec. n. debeo dubitare mea tibi uoluptati fore:qui & humaniſſimus ſis liberaliſſimaq; natura:& a me tātope diligaris: ut nihil ad amoris cumulū poſſit accedere. Dabo āt opam:ut propediē morē gerā uoluntati tuæ: Nā tū libros de exilio quos petis:tū alia plæraq; ex his:quæ a meo ingenio ſtudioq; manarūt:curabo excribi ea plane:quecūq; futura tibi iucundiora exiſtimabo. Vale. ex Mediolano. vi. Kal. februarias. Mccccliii.

℃ Franciſcus philelphus Iacobo bicheto. S. D.

NIſi te iāpridē plurimū diligerē:ſtomacharer fortaſſe:cū uideā codicē meū eē apud te tādiu uel iuitū. Nā qđ dixeris puero meo eū tibi nō eē:haud intelligo q̄ ſit ai tui ſnīa:nō. n. puto id dicere te q; meū codicē nequaq̄ habueris. Nā & habuiſti:& eū aliis commodaſti. Quod ſi illū fortaſſis amiſeris tibi amiſſum uolo:nō mihi q̄q̄ opinor amiſſuꝫ tibi eum nō eē. Itaq; rogo te:ut huic meo puero meum illū codicē ad me des:ne me cogas aliunde remedium poſcer̄. Vale. Mediolāi ex ædibus meis. iii. nonas februarias. Mccccliii.

℃ Fran. philel. Iacobo bicheto. S. D.

QVātū uidere uideor:ita negocioſus es:ut nihil tibi otii relinq̄r̄ ad ingrēdū iter īfinitā librorꝫ tuorꝫ copiā codicē illū meū:quo duæ orōnes Lyſiæ a nobis traductæ:altera funebris de laudib⁹ athenieſium :altera iudicialis cōtra Eratoſthenē:adulterꝫ:& Ariſtotelis rhetorica ad Alexādrum regē nr̄a itē traductio cōtinent̄: Nō. n. adduci poſſū:ut credā aut te alieni mutui oblituꝫ: aut qđ officii tui fideiq; ſit:nolle pſtare. Nā codicē illū tibi cōmodaui tpe illius optimi Philippi ducis:quē ea tu lege petiiſti:ut excribi curares nō ut nūq̄ reſtitueres. Atq; repetiui abs te illū p id tēporis interdū:cū diceres nōdū excriptū eē:cū ego tamē audirē ſecus eē. Tuā cōctationē iccirco ferebā patiēter:quoniā putarē q̄ eſſent excripta: ea fortaſſe nōdū eſſe abs te ſatis emēdata. At nūc qa præteriere iā anni cōplures nihil alienū ab amicitiæ iure me factutū exiſtimaui:aut exiſtimo:ſi te fecero certiorē me omnino iſtituiſſe mea mihi q̄primum uendicare. Vale. ex ædibus noſtris Mediolani. iii. nonas februarias. Mcccclii.

℃ Franciſcus Philelphus Guilielmo Vrſino Franciæ cancellario. S. D.

DEderā alteras ad te lr̄as ſexto Cal. februarias: quo ipſo die Ioānes coſſa uir oi laude ornatus hinc in Frāciā pfecturus putabat̄. Sed cū poſtea retardatus a meo principe dies aliquot pter ſpē Mediolani ageret:reuertit ad me codex quidā meus:q annos nōnullos peregre abfuerat. Huius ego reditū uel tua cā phumaniter & libēter excepi:quāq̄ taꝫ diuturnæ eius abſentiæ nō mediocriter ſuc cēſuerā:qppe q me iuito abfuiſſet. Verū ea lege is reuerſus apud me i gr̄am rediit ut cōfeſti alpes tranſcēderet & te uiſurus & Frāciā:atq; iſtā qdē ut hoſpes:te uero ut ppetuū dominū: Itaq; dono a me accipe tria ñ uulgaria aut cōtēnenda opa: Lyſiæ oratoris duo. Hoc eſt orationes duas. Alterā funebrē de laudibus Athenienſiū. iudicialē alterā aduerſus Eratoſthenē adulterū. Tertiū aūt opus ē Rhetorica Ariſtotelis phi eloq̄ntiſſimi ad Alexandrū regem. Hæc enim oia e græco in latinū traduxi:cū eēm propemodū adoleſcens philoſophiam Florentiæ oratoriāq; docens: quæ quāq̄ exiſtimo per ſe tibi fore iucūdiſſima: ſpero tamen propediem alia quædam ad te dare:q̄ longe ſis maiore cum uoluptate lectitaturus. Vale. Et me Chriſtianiſſimo regi Charolo q̄diligentiſſime commenda. ex Mediolano. xiiii. Cal. martias. Mcccclii.

℃ Franciſcus philelphus Alberto Zancario. S. D.

NIhil mihi iucūdius tuis lr̄is hoc tpe potuiſſet cōtingere. Nā & de tua tuorūq; oium bona ualitudine certior factus ſum:id qđ uæhemēter optabā:& Enochū noſtrū in iuuenē frugi pbūq; euaſiſſe ex te pr̄e itellexi. Quāq̄. n. ab ipſa uſq; pueritia bonā de ſe ſpē pollicebat̄ Enochus: nō poterā tñ nō ſubuereri ob iniqtatē tpum ſecus accidere poſſe q̄ uellemus. Itaq; imortali deo imortalis hēo gr̄as:qđ te pr̄e grauiſſimo optioq; uiro dignū ſe pſtiterit. Quod āt cupit bonis artib⁹ ēt a nobis inſtitui rem nūciat nō igratā. Et ut breui rn̄deā:ad aprilē te uidebo:ac tuo meoq; deſiderio cumulatiſſime ſatiſfaciā. Præterea quoniā de his quæ in pſentia ab me ſcribunt̄:abs te mētio facta ē:dedi ad te particulā quādā ex ſecundo Sphortiados nr̄æ libro & pfationē hiſtoriæ Sphortianæ. Vale. ex Mediolano. x. Cal. martias. Mcccclii.

℃ Franciſcus philelphus Ioāni Marchioni Montiſferrati. S. D.

IOannes Coſſa iſtinc mō rediēs mihi tuis uerbis renūciauit te libros meos de exilio dediſſe iāpridem ad me. At ego illos nuſq̄ uidi. Itaq; tuū fuerit meminiſſe cui dederis: quāq̄ uidere uideor eū

eſſe hominū fidem uel maximā hoc tpe:ut in reddendis libris nulla ſeruat̄ fides:q̄re qđ de regno ſcribit Euripides:de libris dici nō inſulſe q̄at. Nā ſiquidem ius deſeras:libris decet cā relinq̄s rēb⁹ in aliis pius. Vale. ex Mediolano. viii. Kal. martias. Mcccclii.

℃ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

ADoleſcens q̄dā Mediolanēſis æq̄lis tuus aut pluſculo maior reuerſus pximis diebus ex urbe Roma Mediolanū:mihi renūciauit ueniſſe te ſecū una uſq; peruſiā ad nos. ſ. r̄diturꝫ:deide qm̄ metuiſſes iter facere p agrū florentinū:diuertiſſe ad Tholentinates meos ut iſtic cū primū p cœli clæmētiā liceret:p flaminaꝫ domū repeteres. Nō iprobo cōſiliū tuū ἀλλαπρόσδεχελθον τὴν ἰταλίαν & id qdē cū pp ſicariū illū cui man⁹ nr̄a cā publico iudicio a Senēſib⁹ trūcata ē:tū pp ἱερωνύμον βροκχάρδον ppetrati quōdā i nos apđ florētinos facinoris & licitatorē & ſociū. Offēdes Piſauri uirū grauiſſimū Ioānē ſagnanū nobis amiciſſimū:& Arimini Petrū pleonē ſtudioſiſſimū mei. Ab eis poteris edoceri: q̄ tibi iter habēdū ſit:quo uites καὶ φόβον λίβιον ſentit. n. cū Venetis & qđ mō dicebā τὴν ἰταλίαν. Nā Veneti ēt iccirco tibi cauēdi ſūt:qm̄ iis cū hoc nr̄o pricipe bellū ē. Si tibi Bononia iter faciēdū fuerit:utere Alberti Zancarii Enochi filii cōſilio. Is. n. me ut noſti plurimū colit:& uir eſt plane optius. Quod ſi Ferrariæ fueris pfecturus: pete Nicolaū Varronē clariſſimū & eruditiſſimū uirū & mecū ſūma bēiuolētia cōiunctū:a quo itelliges:q̄ tibi eūdū ſit. Vitādū. n. tibi eſt iter per agrū Parmēſem: infeſtat̄. n. a corigiāis militibus. Et de his hactenus:pp feſtinatiorē abitionē Petri Ioānis cametinatis pſtātis & fortiſſimi militis: ad Nicolauꝫ cariſſimū mihi fr̄eꝫ ſcribere nihil potui:q đ eo æque ferat ueli q; ad pximū maiū me uidebit. Nā uix tādē heſterno ueſperi mihi pmiſit princeps liberā profectionē ad Alphonſum regē cū fideiuſſione tamē intra q̄rtuꝫ menſem redeūdi. Vale & noſtros ois nomine meo ſaluere iube. ex Mediolano. vii. kal. martias. Mcccclii.

℃ Franciſcus philelphus Aenico daualo equiti aurato. S. D.

QVid in cauſa fuerit ut tādiu diſtulerim aduētum meū:accipies ex Ioāne Antonio Gotthalano uiro nobili ac tui nois amātiſſimo. Spero tamē fore:ut ante ueris exitū te uideā. Tu me interea tpis ama ut ſoles:& Alphonſo regi q̄diligentiſſime cōmenda. Vale. ex Medio. vi. Kal. mar. Mcccclii.

℃ Franciſcus philelphus Petro perleoni. S. D.

QVod in patriā te receperis:gaudeo plurimū. Viues. n. ſine inuidia: uiues cū tuis: uiues apđ pricipē Sigiſmūdū:cuius uirtus & magna ē & illuſtris in primis. Itaq; tibi nō poſſū nō gratulari. Tuū āt fuerit ita teipſū cōpōere:ut q̄ſi ἐκ τῶν ναυαγίων κολυμβητῶν:in portū te receperis:qđ reliquū ē uitæ:uiuas i liberali otio qeteq; fructifera. Effice i quā. ut ex tot tuis tantiſq; laborib⁹:quos terra mariq; ptuliſti egregius fructus aliquis emanet ad poſteros. Vale. ac tuos ois uel nr̄os potius noie meo ſalute plurima impartias. Velim: Xenophon noſter propediē iſtac iter ad nos eſt facturus. ex Mediolāo. v. Kal. martias. Mcccclii.

℃ Franciſcus Philelphus Poggio & Laurentio Vallæ. S. D.

QVod uel ipſa ratione uel admonitiōe mea cōſūctos uelitis:dignū exiſtimaui. ut lr̄is meis diiungeremini. Quid. n. p imortalē deū ex amicis uos reddidit inimicos: Error ne forſitan uos decepit:qđ uel iducti uel ultrō i leuitatis ut audacter & amice uobiſcū loq̄r ſtultitæq; certam tā temere irruatis. Solemus. n. nōnunq̄ rationē deſerentes ſponte ſequi animi perturbationes. Idēq; facimus ſæpenumero decepti ſuaſionibus aliorꝫ:qui uel nos clam exoſi uel ſe ulciſci cupiētes inſaniæ ſtimulos iniecerunt: quib⁹ uehemētiſſime concitati diuina oia humanaq; iura confundimus:nō tam dignitati noſtræ conſulentes q̄ alienæ per contumeliā ac nequitiā oēm inſidiātes. Nec ſane dubitē utrūq; ueſtrū probabilis aliquas rationes adducturū:qbus iure a uobis fieri uideat̄:qđ iniuria facitis. At ego nullis iſtiuſmōi rōnib⁹ aſſētiēdū cēſeo: cuꝫ neq; priſtiæ amicitiæ:neq; ætatis ur̄æ:neq; ipſius decori rōnē hēatis. At ſū iniuria laceſſit⁹. Et q̄ nā iniuria tāta ē ut delirare uos cogat? Satis. n. delirat:q mentit̄. Ea ē certe pturbati ai natura:ea uis: iis ipetus ac furor ut ſibi moderari nullo pacto queat quippe q in re ēt uera ſi minus mentit̄ oino:aut uanus ſit tñ aut mēdaciū dicat:cū uel gr̄a uoluptatis:uel rei ipſis nimietate mēdacē ſe pſtet: Nā q ratiōis lumie ſit orbatus q̄diu eo caret nec intueri quicq̄ perſpicue nec recte iudicare pōt: Quo ſit:ut tanq̄ p obſcuriſſimas tenebras incedēs: unde egrediat̄:qua pgat:quo peruenturus ſit neſciat. Sanius certe fuerat primis illiſue nondū inualeſcentib⁹ perturbationuꝫ ſcintillis ante reſiſtere: q̄ trāſiret i flāmas:qđ poſteaq̄ factū nō ē:ſed accēſo iā igni ea fomēta materiēq; adiecimus:ut ais cōflagrātibus fieri nulla poſſit acceſſio:utamur ſaltē eo remedio:qđ oibus in iis rebus natura ſolet afferre:quæ hūani ſunt ſolutiq; appetitus:hoc eſt:ut qđ rō ipſa nō ualet ſatietas ſaltem præſtat. Quantū audio:nullum eſt maledicendi genus:quod dum inuicem per oēm uituperatiōis cōtumeliā digladiamini:itactū reliq̄ritis. Nullū ai flagitiū:nullū corporis uitiū:nullū fortūæ:quā uocāt incōmodū omiſiſtis. Quod aliud dēiq; gen⁹ deris:quo i ueſtrū dedecus ſit utēdū. Eqdē pter ſingularē q̄dā & iauditā ineptitudiem nihil uideo reliquū qđ addatis:quo ridiculo ſitis cūctis hoibus. Nā qd ieptius dici:qd inſanius queat excogitari:q̄ uiros doctos ac ſenes maledicēdi intemperātia:q̄ diſſolutione ueluti gloriari:& id qdem Romana i curia:hoc eſt in celeberrimo atq; ſplendidiſſimo totius orbis terrarū ſpectaculo:in grauiſſimo epōꝝ cardinaliumq; cōſpectu:in oculis ſūmi ſāctiſſimiq; pōtificis Nicolai Quinti:qui nō minus mirabili uirtute ac ſapientia:q̄ ſupma dignitatis pſtātia uices xp̄i in terris gerit. Vt. n. de reliquis pr̄ibus uiriſq; integerrimis cōticeſcā qb⁹ aut ſtomachū uos mouere:aut riſū cōſentaneū ē:q̄ mēte:quo aio i uos eē arbitramini Nicolaū Quintū tāta bonitate. tāta iuſtitia:tāta pietate potificē:quū uel legit:uel audit: q̄ tā petulāter tā fœde i uos iuicē declamatis:iuuat. n. libertime de uobis apđ uos loqi:quorꝫ laudi æq̄ faueo atq; meæ. An mius fortaſſe meminiſtiſ eā eē hoium naturā:ut ſimilitudinē morꝫ ac bēiuolētiæ facillimæ agāt̄:diſſimilitudine uero cōtra: Itaq; ñ ab ſurde ageſilaū tradūt quū queq̄ intueret̄:q aliū uituparet laudaret ue:dicere ſolitū:ſe nō min⁹ ex ipſa orōne iudiciū facer̄ de eo q diceret:q̄ de quo diceret̄. Et ne id qdē mirū:nā pmor⁹ aius, pmulta efficiat:ē neceſſe: q̄

nõ mediocrē morib⁹ iacturá afferant apud ſapiētis & bonos uiros:quoꝝ aures offendunť iis dictis:q̃ ipſi nõ probēt. Quos āt alienos a nſis moribus iudicem⁹:ab iis nos quoq; aium facimus alienum. Præterea nemo queq̃ oino amare poſſit:quē flagitio ſenſerit obnoxiū:ēt ſi ipē,uir oio bonus nõ ſit:Nã uel ĩ moꝝ ſimilitudine deprauati aĩ ſe oderūt. At illū a flagitio abhorrere q̃ cenſeamus:cuius flagitioſiſſima ſit ofo? Fatebor eqdē ingenue de meipſo. Nec me annū iá natū quartū & quinq̃geſimū ullus a ueritate cõpeſcet pudor: qd̃ eo facio libētius:ut exēplū meū uel ꝓbetis:uel imitemini. Sū q̃ndoq; in quoſdã inuectus:acerbius fortaſſe q̃ par eſſet:& id ſane nulla unq̃ alteꝝ laceſſens iniuria:ſed ingēti potius a quibuſdã cõtumelia laceſſitus. Tñ cū mea lego:& meipm cõſydero:nõ poſſū:nõ erubeſcere metuēs:ne quoquomõ uitupent in meipſo:q̃ aliis dederi uitio. Nõ.n.q̃ in aliis iure ēt carpimus:nota ſūt oibus. At ofo nſa occulta eē nõ pt. Nõ mõ me Saluſtius iis nõ delectat:q̃ ſcripſit ĩ. M. T. Ciceronē:nec itē oio q̃ Cice.in Antoniū:aut ĩ Timarchū philippūq; Demoſthenes:ſed ēt uir ſanctiſſim⁹ hieronymus nõ ſine moleſtia a me legiť:cū inuehiť in Ruffinū queꝫ uirū doctū extitiſſe ex eius ſcriptis facile ipſi cognoſcimus:ſctm̃ uero bonūq; fuiſſe Aurelii Auguſtini locupletiſſimū teſtimoniū docet. Quare ſi ſapitis Poggi atq; Laurēti:miſſam facite tantá iſtã táq; abhominabilē maledicēdi licētiá. Memineritis bonæ famæ:memineritis decori:memineritis ætatis uřæ:quorum alterũ ſeniũ alter ſenectutē agit. Memineritis inq̃:memineritis ſempiterni iudicii:qd̃ admodū lõge a uobis abeſſe nõ pōt. An eſtis obliti mihi uidictá:& ego retribuá? q̃q̃ in uobis qd ſit amplius uidicādū:nõ itelligo:q̃ uřm nom mutuis ofonū gladiis ꝑ oē uitupationū cõtumeliarūꝗ uulnus acerbiſſime q̃tū in uobis fuerit: itereniſtis: Quid de uobis pſentes ſentiát:qd poſteri iudicabunt:in quoꝝ manus ſcripta uřa prouenīát? Itaq; uos ēt atq; ēt rogo & obſecro:ut redeatis rādē in gratiá mutuá. Omiſſiſq; oibus animorū irritamentis ꝑ ἀμνηστείαν amneſtian quá dicūt:uel παλινῳδίαν potius quoad eius fieri liceat:qd̃ certe licet:ita ad beniuolētiam priſtiná mutuo ſtudio operaq; cõtenditete:ut & iuſtitiæ laudem apud homines & dilectionis incrementum apud ſummum pontificem:& pœnitentiæ gratiam apud immortalem deum mereamini. Valete uiri amiciſſimi atq; optimi. ex Mediolano nonis martiis. Mcccclili.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S. D.

SEcūdū librū de exilio q̃ de infamia inſcribiť:uelim huic iſti tabellario qui meas tibi lřas reddidit ad me des:deſydero ēt tertiū ĩ quo de paupertate diſſeruimus:qui ſi ipſe quoq; apud te eſt: dato itē eidē ad me tabellario. Sin minus ē apud te:q̃re a Bernardo meo Iuſtiniano. Plura ad te nunc ſcribere non potui ꝑpter occupationes meas. Propediē agá tecū pluribus. Vale. Ex Medio. nonis Martiis. Mcccclili.

℄ Franciſcus Philelphus Petro perleoni. S. D.

DE Phaethonte quod petis:dictio triſyllaba eſt phaeton. Scribiť enim apud græcos φαέθων phaethon:& non φαίθων phæthon. Vale. ex Mediolano. viii. idus Martias. Mcccclili.

℄ Franci'ci philelphi Epiſtolarum liber undecimus

℄ Franciſcus philelphus Sigiſmundo Pandulpho Maleteſtæ ducali Imperatori. S. D.

QVi patrem tuū Pandulphū Maleteſtã ſūma uirtute pricipē tátope ſemp colui ſenē iuuenis:niſi te filium amam obſeruēq; iuuenē ſenex:uidear mihi admodū ingratus: præſerti cū ille,me & ut erat unus oium munificētiſſimus:nõ dilexerit ſolū:ſed ēt pulcherrimis beneficiis quandoq; affecerit. Accedit ad hoc animi inſtitutum tua in oēs eruditos & doctos homines uel conſuetudo:uel humanitas:qua ita ĩ aptior ad te colendum:ut tuo mihi nomine eē dulcius nihil q̃at. nõ enim eſſe non potes omni laude cumulatiſſimus quidam princeps:qui ſimulacra etiaꝫ uirtutis & diſciplinæ tantopere in aliis admireris:illiſq; benefacias quos tales exiſtimaris. Quare tibi perſuadeas uelim me ita eſſe tuum:ut omnia tibi de me poſſis quaſi iure quodam peculiari polliceri: Nã ego in te nõ mediocrem ſpē conſtitutam & collocatam habeo. Et ut itelligas:quo animo in te ſim:& q̃ faueá tuæ gloriæ breui perſtrigá. duo ſum nup aggreſſus opera:q̃ litterarū,imortalitati cõmendē:alterū uerſu:alterū ꝓſa. Et hoc quidē de uita & rebus geſtis Franciſci Sphortiæ ſoceri tui inſcribiť:illud autē Sphortiada more figuraq; poetica: ubi quātū mea facultas feret: nihil omittam:quod ſūmi pricipis fœlicitatem probet: In utroq; de te ſum uerba factur⁹ cum pro tua dignitate:tum etiam pro ueritate. Id autem ut cumulate faciam:tua mihi opera opus eſt. Res abs te clariſſime geſtas uulgo narrari uideo plurimas. Nec inuenio queq̃:qui neget omnia te geſſiſſe non ſapienter minus q̃ fortiter. Sed una re turbor:qd̃ ordinem modūq; ignoro. Nec ē:qui mihi omnino ſatiſfaciat cū alii de loco ubi quid cum laude factum ſit:alii de tēpore:alii de alio quoplá negocio iter ſe diſcrepēt. Quã obrē cū dignitati cõſules tuæ:tum ēt ueritati meæ:ſi commētaria ad me aliqua dederis uel materno:ut aiūt ſermone ſcripta:unde tanq̃ ex aliquo fonte qd in te uerū ſit:hauriam. Quod ſi feceris:tanta ſollicitudine me leuabis:ut ingentes ſim tibi gratias habiturus. Et quaq̃ nõ ſum:ut ex aio liberali atq; beneficio: ignarus per multos apud te eſſe:qui in huiuſmodi cõmentariis conficiendis non inepte operam ſuam accõmodēt tamē ſi eam prouinciam ultro diſertiſſimo petro perleoni ciui tuo delegaueris:& tibi & mihi egregie ſatiſfacies. Vale ſplendidiſſimū decus Maleteſtarū. Ex Mediolano ſexto idus Martias. Mcccclili.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino. S. D.

POſteaq̃ hinc abiiſti:qd̃ pſens mihi pſuaſeras:ita mutatū eſt:ab omni tua etiá ſuaſiõe abhorream. Dixerá tibi Andreá alamanū pſtátē adoleſcētē mihi corá expoſuiſſe renūciatū eē põtifici maximo cū de eius uita ac moribus Mediolani ſermo aliq̃do hēreť:me qd ſentirē iterrogatū rñdiſſe Nicolaum Quintū uirū mihi uideri doctiſſime eruditū:ſed adhuc ſape famulatū. Id tu dictū eē põtifici ne crederē:ꝑmultis & argumētis & rõnibus oſtēdere ſtuduiſti. Et ut es oĩ in re accuratus & bõus ad id maxime elaboraſti:ut ab hac aĩ ſollicitudie me eximeres:id qd̃ ēt plane pſtitiſſes:niſi aliud quiddá poſt abitionē

tuá ueniſſet ĩ mētē. Eſt Romæ:ut noſti:Petrus Candidus decēbris egregius qdá & maledicēdi & inſidiádi artifex. Is aduerſus me ꝑmulta iápridē ꝑperá eſt machinatus ꝑ oēm aĩ nequitiá: adeo ut nõ mõ mihi clá & ꝑ latrocinia ſemp detrahere cõſueuerit:ſꝫ cõuiuia quoq; Mediolanēſia illa nřa quæ hic cum aderas lectitaſti: multis in locis annis ſuperioribus:cū nobiliſſimus dux philippus eēt ĩ uiuis:deprauarit atq; corruperit. Qua fraude factū ē:ut uix euaderet publicá iſamiæ notá:q̃ illis inuri ſolet:q̃ uulgo appellātur falſarii. Nec ſane dubitari:eundē iſtū nigerrimū cādidū originē ac ſegetē extitiſſe & calūniádo & inducēdo diſcordiaꝝ inimicitiarūq; oiuꝫ:q̃bus Poggius ac Valla iuicē ſe dilacerát ꝑ oēm cõtumeliæ fœditatē. Cõſueuit.n.ex alioꝝ icõmodis & iſamia famæ ſuæ cõmodiſq; cõſulere. Siq̃d ergo de me ad ſūmū põtificē falſo delatū ē:nebulo iſte Cádidus debet eē ĩ cāritaq; oium primū abs te peto:ut ſi hæ lřæ te prius offenderit in itinere:q̃ Florētia exceſſeris: Andreá alamanū cõuenias:ab eoq; ſciſciteris:iocatus ne ſit hac de re mecū:ut plæriq; ſolent:an locutus ſerio. Deinde ſi uero mihi calūniá renunciaſſe Andreá nõ finxiſſe aiaduerteris:te maiorē ĩ modū ēt atq; etiá rogo:ut meo nomine põtificē adeas:& ei hæc oia de me referas:q̃ pſens corãq; cognoſti. Nã quo pacto uerbo uituperē:quē & uerſu & ꝓſa plæpe laudari inocētē pſerti & ſapiētē uirū & de me iápride: meritū optime Tu rē tenes. Reliqua ꝑ tua prudētia ipſe pſtabis. Vale. ex Mediolano q̃rto idus martias Mcccclili.

℄ Franciſcus philelphus Petro perleoni. S. D.

QVid uolo iſtic agas meo noie:græce ad te ſcripſi: Fac ſi me amas,ut q̃primū adeas Sigiſmundum pricipē: cui diligēter expone qd̃ tibi uides in cõmētariis datū. Quod ſi feceris:rē mihi facias mirifice gratá:habeboq; tibi nõ iuitus gřas imortalis. Cū has lřas iá eēm obſignaturus: Xenophon filius aduēit cū litteris tuis:q̃s ſūma cū uoluptate ꝑlegi: Nã ex litteris iis q̃s ad te dedi quinto Cal. martias:potuiſti nõ obſcure coniectare:q̃ mihi iucūdus fuerat tuus in patriá reditus. quē nulla tua epiſtola ſed ex Genua cognorá. Quod āt tātope tua oia mihi cõia eē oſtēderis:nõ erat opus: Nam tuum erga me aium iápridē noui & tibi meus ignotus nõ ē. Voluiſſē xenophon apud te fuiſſet:ut tibi gratificareť. Sed comitū cá facit ut ei ignoſcať. Q m̃ breui te uidebo:ĩ pſentia lõgior eē nolui. Et tuá pudiciſſimá ſpõſá & nřos ois bñ ualere opto. Vale. ex Mediolão pridie idus martias. Mcccclili.

℄ Frá. phi. Iacobo camerinati. S. D.

QVátá diligētiá adhibueri ĩ rē tuá potes ex Cicho Angeloq; cognoſcere. idē ut mihi tu hoc tēpore offm̃ pſtes:uæhemēter cupio. Fac inq̃ opa & ſtudio tuo:ut Cicchus qd̃ itereſt rei meæ pecuniariæ apd̃ hos ædiles q̃primū litteris ſuis abſoluat. Verū bono ſint atramēto ſcriptæ ut aiūt. Et fide opus ē & celeritate. Cām cicchus ex me corá itellexit. Codicē epiſtolaꝝ cū primū abſoluero: dabo ad te libēter. Xenophõ totus ē tuus & př nõ minus. Vale. ex Mediolano. xii. Kal. apriles. Mcccclili.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico gonzagæ principi mantuano. S. D.

NOn equidē ſū oblitus:q̃ mihi nup ĩ agro brixiano bēuolētiá oſidiſti:& q̃ta me ñ hūanitate ſolū: ſed bēignitate ēt plæpe excepis. Itaq; ex eo tpe itellexi ꝑmagná mihi ĩ te ſpē & poſitá eē & cõſtitutá. Indeq; factū ē:ut ita te obſeruē ac uenerer:ut me abs te putē dignū exiſtimari: in quo nullū beneficiū tuū ſit itermoritūꝝ. Quæ mea me de te opinio ne falſū hēat:ē magnitudinis & munificetiæ tuæ. qd āt abs te uelim:etruſco ſermõe intelliges. Eſt celeritate nõ minus opus q̃ beneficētia. Vale. ex mediolão q̃rto nonas apriles. Mcccclili.

℄ Fran. phi. Alexandro Sphortiæ attēdulo principi piſauri. S. P. D.

EXiſtimabá te ante repertuꝝ Mediolanū:q̃ ꝓficiſceris in Tuſciá. Sed q̃m didici ſecus:fore qd̃ preſens ac corá acturus erá:nūc & abſens & ꝑ lřas agá:neceſſe ē. Propedieꝫ iuſſu principis nõ tá ſui q̃ negocii mei cá Romá iturus ſū ad ſūmū põtificē. Vt noſti ex eo ſū philoſophoꝝ ordine:q̃ rē pecuniariá in bonis nõ ducūt. Quo fit:ut neq; ſim auri nõ diues nec eē unq̃ poſſim: Nã hēt nemo: qd̃ negligit. Et mihi m̃ habenda ē rõ dignitatis Sphortianæ:eo pſerti cõceſſurus:ubi cultus exterior ñ paucioris q̃ interior ſolet æſtimari. Mihi pluribus opus ē:q̃ princeps affatim pſtare nõ oio pōt. itaq; partiēdū hoc honeris tecū ē. Quam tu prouinciá ſi libenter fueris amplexus:nõ minus iudicandus q̃ nominandus Alexander exiſtimeris. Vale. ex mediolano quarto nonas apri. Mcccclili.

℄ Franciſcus philelphus Andreæ Alamano. S. D.

ERat uel officii uel hūanitatis tuæ poſteaq̃ hinc Florentiá reuertiſti:litteraꝝ aliq̃d ad me dare:q̃b⁹ de te tuiſq; rebus oibus pro amicitia noſtra certior fierem. Quod tamē te non feciſſe eo fero moderatius:quod νεογαμὸς ὢν neogamos on amoris q̃ amicitiæ hoc ē uxoris q̃ philelphi rationem habere maluiſti. Verum ſi ſapis:omnia modice: Nam ager frequentius q̃ par ſit renouatus nõ admodū ſæpe prodit in ſegetem. Ad filiorum procreationē nõ ad uoluptatē cõiugiū ē cõſtitutū. Quin quo rarior eſt humanis ĩ rebus:eo ſuauior ē uoluptas ois. Nã qd̃ ſacietatē affert:iucūdū oio eē nõ pōt. Quare ſi ad hominē amiciſſimū ſcripſiſſes:nõ mõ feciſſes ꝓ officio:ſed quod τολό αφρο διόιολό ſurripuiſſes:tēporis:ad maiorē tibi uoluptatē ſurripuiſſes. Itaq; ſi me audis:litteraꝝ faſciculos ad me q̃primū accommoda. Et quid ipſe agas.& q̃d agať in Tuſcia:fac intelligā: Nã hic nos ad bellū accingimus nõ ſuſtinēdū:ſed imortali noſtra cū gloria ꝓfligādū. Nõ.n.alere bellū uolumus:ſed finire: Id qd̃ ſi ēt uos factū ire cõſtitueritis:& uobis & florentiſſimæ reipu. uřæ q̃ ſaluberrime cõſuleris. Nec ē ꝓfecto q̃ſq̃ in nomine latio: qui uobis unis cū & aĩ magnitudine & altitudine: tū ēt prudētia ſit ſupior. Quo fit:ut niſi ciuilis uel diſcordia uel ſimultas rectos cogitatus ueſtros impediat:uictores breui futuri ſitis. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas apriles. Mcccclili.

℄ Franciſcus philelphus Nicolao Strozæ equiti aurato. S. D.

PVtas fortaſſe uel obliuione uel negligētia factū eſſe:ut qd̃ a me iſtinc ſoluēti petieras:nõdū ad te ſerit. Sed neutri ꝓfecto iſtiuſmodi uitioꝝ ē locus apud me ullus: Nã & mēoria ualeo plurimū: & tum unus oium diligētiſſim⁹:ꝓſerti ĩ iis rebus q̃ amicoꝝ iterſint. Qd āt uæhemēter & diligá te &

amē:tū ea facit familiaritas ac neceſſitudo:q̄ mihi ē iā multis ānis cū uniuerſa ſtrozaꝝ familia:tū ipſe tu q de me priuati es bñ ꝓmerit⁹. Sed duo fuerūt ī cā:ut ihāc diē minus ſim:ut uolebā:tibi gratificatus:nā & librario carui:& qddam ꝓ officio meo p̄ſtare me pricipi meó oportuit:qd̄ ita me ipediuit:ut nihil oino ocii mihi cōceſſum fuerit: Sed quo ſerius p̄ſtit:eo cumulatius ꝓpediē ad te ibit. Tu me interea tpis:ut amare nō ceſſes:ēt atq; ēt rogo:id qd̄ ita itelligā te feciſſe. ſi me nobiliſſimo iſti pricipi quotidie magis feceris cariorē. Grauiſſimū & hūaniſſimū uirū Lodouicū Caſellā bene ualere opto. Vale & diſertiſſimo Tito meo ſalutē plurimā uerbis meis nunciato. Ex Mediolano pridie cal. apriles. Mccccliii. ℭ Fran. Phi. Nicolao, Varrōi. S. D.

Vod nihil ad te ſcripſeri poſt meá a uobis abitionē:hōeſtæ q̄dā occupatōes meæ cām p̄ſtiteřt. Itaq; rogo te:mihi ut ignoſcas:tibiq; pſuadeas:me unū eē:q tāto te āore cōplector:ut aliū magis neminē:itaq; ſiqd in me ē:qd̄ tibi iucūdū eē poſſit:ita eē tuū exiſtimato:ut meū magis eē nō poſſit: cōmuni pricipi me q̄diligentiſſime & q̄ ſæpiſſime cōmēda. Præſtātiſſimū uirū eloq̄ntiſſimūq; Caſellā ſalueř plurimū opto. Vale. ex medio. pri. Kal. apri. Mcccccliii. ℭ Frā. phi. Frā. caſtrēſi grāmatico. S. D.

Vā tibi ꝓuinciā iſtinc ſoluēs delegari: debes eē:nequaq̄ neſcius. Itaq; miror nullas me accepiſſe litteras tuas cū eo carmie:qd̄ i pricipē iſtū oi laude & admiratiōe dignū ex tpe luſerā. Feceris igiř ꝓ bēiuolētia nr̄a:ſi tali me deſyderio q̄primū leuabis:qd̄ ut facias:ēt atq; ēt abs te peto. Vale. ex Mediolano pridie Cal. apriles. Mcccccliii. ℭ Frā. phi. Lodouico caſellæ. S. P. D.

Vm Antonius Tricinus Ferrariá peteret:indignū me facturū exiſtimabā:ſi is meis uacu⁹ lr̄is ad uos iſſet. Quid aūt aliđ ad te ſcriberē q̄ unū illud:qd̄ & libēter apud oēs & cōtinēter p̄dico: me tibi cū pp maximas tuas mirabiliſq; uirtutes:tū pp ſingularē tuā erga me humanitatē ac beneficētiā debere plurimū:itaq; tibi ueli certo pſuadeas me unū eſſe ppetuoq; futuꝝ:qui nihil neq; magnū neq; paruū recuſaturus ſim tua cauſa. Quare abs te peto atq; contendo: ut oibus in rebus officio opera q; mea nō utaris ſolū:ſ; ēt ſi opus fuerit:ut ita dixeris:abutaris. Vale. Et cōi pricipi me ut ſoles cariſſimū reddeex Mediolano. xvi. Kal. maias. Mcccdiii. ℭ Frāciſcus philelphus Petro perleoni. S. D.

Vm primū Cādidus bontēpus eq̄s auratus pricipis tui noie uēiſſet Mediolanū:& ex eo certior factus eēm de oi ſtatu tuo id qd̄ minus cumulate ex lr̄is tuis q̄s filio Xenophōti ad me dederas: ante cognorā:mirabili gaudio ſū affectus:& tibi ꝑ meas lr̄as:ut par erat:cōgratulat⁹. Deidecū dies cōpluſculi p̄teriſſent:didici ex eodē Cādido lr̄as meas ois & quas ad te & q̄s ad pricipē tuū dederā eē iter eūdū tabellario iterceptas ſurreptaſue. Itaq; & ad Sigiſmūdū pricipē eadē rurſus ſcripſi q̄ antea & tecū iccirco egi breuius:quoniā ꝑ tabellariū nō licuit ut ꝓlyxitate. Quare ea dūtaxat audies græce:q̄ apđ principem tibi tuum uerbis meis & dicenda ſunt & curanda. Vale. ex Mediolano. xv. Cal. maias. Mcccclíii.

ℭ Franciſcus philelphus Iacobo camerinati. S. D.

Iſi uæhementer amē amorē tuū:ingratus ſim. Quæ ſplēdidiſſimi equitis aurati Ioānis tholentinatis ſcriba tuo nomie mihi corā expoſuit:libentiſſimæ audiui. Quid āt aut ſentiā aut uelitte cu; una Cremōæ ad paucos uſq; dies cōmētabor:ac ſtatuā: Nā ad Cal. maias hic capiā iter ad urbe; Romā negocii mei gr̄a:& id quidē ex pricipis nr̄i ſnia. Quod aūt q̄ri uiſus es: qd̄ nihil ad te ſcribā:nō iure id facis: Nā ꝓximis dieb⁹ lr̄as ad te dedi. Tu uero Endymiōis ſopnū dormitas: reſpōdeſq; oino nihil. Sed iccirco ignoſco tibi:qd̄ ita ranarū Cremonēſiū clamorib⁹ obtūderis:ut apud te eē nō poſſis. Vale. Ex Mediolano. xiiii. Cal. maias. Mcccciiii. ℭ Franciſcus philelphus Alexandro Sphortiæ. S. D.

T ſi ꝓximis lr̄is debes ſatis itellexiſſe:q̄ mihi opus ſit ope tua:nec p̄terea ſum ignarus cū ꝓ tua ai magnitudine:tū ꝓ mea erga te obſeruātia te mihi libēter gratificatuꝝ:tñ qa noui maxias tuas ac ꝓpe infinitas occupatiōes:rurſū uiſus es admonēdus. Ego Romā ſū ꝓpediē cōceſſurus. Nec oia mihi adſūt:quibus ē opus ad id itineris. Nec mihi tā meæ q̄ Sphortianæ dignitatis ratio ē hēnda Reliqua tu pro tua prudentia potes cōſyderare. Vale. ex Mediolano. xiiii. Cal. maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus philelphus Alexandro Sphortiæ. S. D.

Erhūaniter mihi nidiuſnonus ꝑbenigneq; reſpōdiſti. Itaq; tibi uō poſſū igēiis gr̄as nō habere. Dicis tu aūt & facis oia ꝓ magnitudie ai tui nobilitateq; naturæ. Reliquu; ē: ut qd̄ tua illa graui ſuauiſſimaq; epiſtola, mihi tā liberaliter recepiſti ad quatriduū uſq; te facturū:id oli effectū reddas: Nam hoc mihi præſtare grati⁹ hoc tpe nihil potes. Vale. ex Mediolano. iii. Cal. maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino. S. D.

Vanq̄ non erā neſcius te memorē fore:& qd mihi corā recepiſſes:& qd facere te oporteret: tñ cu; mecū aio uolutarē:q̄ eſſes occupatiſſimus:rurſū uiſus es admonēdus. Duo ſunt:q̄ tu mea cā ſis facturus: alteꝝ Florētiæ ore auribuſq; tuis:& Rōæ alteꝝ ꝑ lr̄as. Hæc ut & q̄primū & diligēter cures te ēt atq; ēt rogo. Vale. ex Mediola. pridie Cal. maias. Mcccciiii. ℭ Frā. phi. Alexādro Sphortiæ. S. D.

Vē roſei coloris pānū dono miſiſti mihi:libētiſſime accepi. Sūq; tua mūificētia ñ mediocriter delectatus:& ne id quidē minus ai tui:q̄ doni magnitudie. Nō. n. qd̄ munerař: ſed munerātis aius maxie liberalitatē benignitatēq; declarat & facit: Nā qd̄ uerbo extenuaris:qd̄ ē apud me āpliſſimū:ſatis id ſupq; oſtēdit & me tibi eē cariſſimū:& te nihil pluris ducere q̄ uirtutē. Gratulor igitur fœlicitati tuæ:q ut es aio excelſo ſplēdidiſſimoq; igēio:nihil abiectū. nihil hūile neq; loq̄ris:nec ſētias. Reliquū ē:ut tibi pſuadeas tua apud me beneficia oia fide bona eaq; nō igrata eē depoſita. Vale. ex Mediolano iii. nonas maias. Mcccdiii. ℭ Fran. philel. Ioanni Iacobo Ricio iurecōſulto. S. D.

Enetorū cōflictū qui ꝓximis ānis in Pado apud oppidū Caſalē q̄ maior cognominatur: geſt⁹ ē litterarū imortalitati ſū cōmēdaturus i quinto hoc Sphortiados libro:q mihi habeř i p̄ſentia i ma

nibus. Quid abs te peteri diebus ſuperioribus:puto nō te eē oblitū. Si uram uos laudē neglexeritis: nu; ego ſim curaturus. Vale. ex Mediolano. iii. nonas maias. Mcccciiii. ℭ Frā. phi. Iacobo camerinati. S. D.

Væ de me & ſētis & loq̄ris:audio nō iuitus: Nā idies magis magiſq; oſtēdis ſingularē bēiuolētiā in me tuā. Ego ita Romā ſū ꝓfecturus:ut ad q̄rtū uſq; mēſem ad ſūmū ſim rediturus Mediolanū. Odas ego tibi anteq̄ ædā:quo pacto ſim cōceſſurus p̄ſerti ope nōdū emēdato. Epiſtolaꝝ libros decē hoc āno ædere iſtitui. Has tu oium primus habiturus es: uſuruſq; ꝓ arbitrio tuo. De Ioānocio quod ſcripſiſti nō intelligo: Itaq; nihil ē quod reſpondeam. Vale. ex Mediolano tertio nonas maias. Mcccciiii. ℭ Frāciſcus philelphus Nicolao Strozæ equiti aurato. S. D.

Etiiſti a me nuꝑ cū Ferraria eēm Mediolanū repetitur⁹ eā:quā ad regē frācoꝝ Carolū aduerſus Turcos & Sarrhacenos ſcripſiſſē epiſtolā. Quā ut ſerius ad te darē:hōeſtæ q̄dā occupatōes meæ i cā fuerūt. Nūc uero ꝓ una iccirco epiſtolas q̄tuor ad te dedi: ut itelligeres cūctationē hāc nō ſtudio factā eē:ſed neceſſitate. Nā nihil ē:qđ malim:q̄ nō tibi ſolū cui me debere plurimum iudico: ſed Stroxis oibus ꝓpter pallātē meū morē gerere. Vale. ex Mediolāo pridie nonas maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S. D.

Edditus eſt mihi ſcd̄s liber de exilio:quē miſiſti. Tibiq; hēo gr̄as:qd̄ eū domū tādē repetere coegeris. Idē ſi de cæteris etiā feceris:q iſtic tādiu hoſpitāř:magno me afficies beneficio. Sūt enim lioēs apud Bernardū Iuſtinianū:quos ut noie meo repetas:& huic iſti tabellario ad me des:te maiorē in modū rogo. Legit p̄terea Patauii medicinā Mattheus puſinus uir nō philoſophus ſolum ſed ēt diſertus: Cui ſunt duo illi hyppocratis libri:quos ut noſti iāpridē ex græco in latinū cōuertimus: alter de flatibus alter de paſſiōib⁹ corpis. Itaq; rē mihi facies ꝑgratā:ſi eos libros ab eodē Matthæo uerbis meis repetitos:q̄primū reddi mihi curaueris. q̄ ꝓuincia tua fuerat ſcribēdi ad poggiū & ad Vallā:ea ipſe ſū fūctus. Cuius epiſtolæ exēplū cū plus otii nact⁹ fuero:ad te dabo. Vale. ex Mediolāo pridie nōas maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus philelphus Nicolao Varoni. S. D.

Vo diutius deſydero tuas epiſtolas:eo magis magiſq; indies earū apud me deſyderiū augeſcit. Quare ut huic meæ tātæ & tā ſuauiſſimæ ſiti aliq̄do potū afferas:abs te ēt atq; etiā peto. Et qa fortaſſe nullū tibi ſcribēdi argumētū occurrit:accipe paucis:qd̄ reſpōdeas. Noſti uel ap đ Ariſtotelē tuū cū aliis plæriſq; in locis:tū in iis libris q de rebus naturalibus q̄ φύσικα uocanř:inſcripti ſūt Democriti opinionē de Atomis. Atomos aūt eē uolūt corpora indiuidua. ſcire igiř cupio ea idiuiduitas uñ ſit. Nō. n. puto dixeris id ꝓpter paruitatē accidere:cū atomos ipſas inter ſeſe diuerſas & figura:& magnitudine:& ui:& natura eē conſter. Expergeſcere igitur:atq; ingeniū tuū excute:mihiq; diligenter expone quāobrē eiuſmodi corpora quibus Democriti & Epicurei:tum mundum oēm:tum ſingula ea quæq; in mundo ſunt:conſtare uolunt:indiuidua nominarint. Vale. ex Mediolano pridie idus maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus philelphus Lodouico caſelle. S. D.

Antā mihi nuꝑ cū Ferrariæ eſſē:beniuolētiā oſtēdiſti:ut nihil uidear magis cupe q̄ te uiſere q̄ ſæpiſſime. Quod mihi qm̄ aliter hoc tpe cōtingere nō pōt:utor nūcio lr̄arū:qbus & uideā te & alloquar. idē tu ſi feceris in ſūmis occupatiōibus tuis:ad tuū erga me ſtudiū nō puus cumul⁹ accedet. Sin minus feceris:nō te cui ſcio me eē cariſſimū:ſed publica mūera accuſabo: quæ tamē ipa anteponi priuatis ut decet:ita etiam modice fero:modo me nobiliſſimo iſti principi indies magis: magiſq; commendes: Vale. Ex Mediolano pridie idus maias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicolao arcimboldo iuriſconſulto. S. D.

Equaq̄ ſū neſcius mea tibi oia maximæ cure eē. Quo ſit ut uel tibi fortaſſe uidear rē meā admodū negligere. q nullū faciā tecū uerbū:cuius mihi opa uæhemētiſſime opus ſit Quod ne accidere iure poſſit:peto abs te:ut qd̄ una de mea ꝓfectiōe cōmētati ſumus:q̄primū q̄tū in te fuerit cōfectū reddas. Hoc erit mihi tā gratū:q̄ neceſſariū. Va. Medio. ex ædib⁹ nr̄is idib⁹ maiis. Mcccciii.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicolao Arcimboldo iuriſconſulto. S. D.

Audeo eq̄dē & tibi mūificētiſſimo uiro debere plurimū & illi harpie nihil. Nā in accipiendis etiā beneficiis liberalitatis cuiuſdā poſitū munus ē. Itaq; iuxta idignū puto ab hoibus idignis beneficiū accipe atq; in idignos cōferre. Itaq; utor:tequo quē polliceris & amice & fide bona Qđ princeps decreuit:hodie mihi numerař. Dū dies octo hic ſum:cupio uidere q̄ tuus librarius ſcripſit. Quæ uelim huic puero ad me des. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. xiiii. Kal. iunias. Mcccciiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Aenico daualo eq̄ti aurato. S. D

X binis iis lr̄is q̄s Ioāni Antōio foſſano ad te dedi potes iā liq̄do cognoſcere aduētū ad te meū ꝓpediē fore:id qd̄ aliis itē lr̄is tibi ſcripſi:q̄s hic Giſberthus gymara una cū hyſce ultimis tibi reddidit. & ut rē paucis teneas:ad octo uſq; dies ad ſūmū hinc ſū cōceſſurus Romā: quē ad uſq; locū libera ꝓfectio mihi data ē inde ad te ipſe mihi iure eūdi ueniā dabo: Nam qui liber & notus ſim & ſemper uixerim:me ſeruū fieri nullo pacto patiar. Vale. Ex Mediolano. xii. Cal. iunias. Mcccciiii.

ℭ Frāciſcus philelphus Nicodemo Trāchedino. S. D.

T amorē & diligētiā tuā tāti facio:quāti aliud nihil:qd̄ mihi iucūdiſſimū eē poſſit delectarūt me uæhemēter oia. q̄ mea abs te cā uel geſta ſunt uel tēptata. nec pluris euētū cuiuſq; rei faciūdū exiſtimo:q̄ uel prudētiſſimū cōſiliū tuū uel ſtudiū erga me ſingulare. quid uir magn⁹ ille reſpōderit itellexi:cui nō poſſū ingētis gr̄as nō hr̄e:qd̄ ſe tā & humano in me aio & facili liberaliq; oſtēdat. Operā dabo:ne me unq̄ poſſit igratitudis accuſare. lr̄as honofrii Macarii tui uel iam etiā noſtri legi ꝑlibēter ſūq; eius igenio mirifice delectatus eſt. n. & fecūdū & facile planeq; igenuū: Nō potui aūt nō ſurridere:quod

ei de me amicus nr̃ ille reſpõderit. Facit is certe ut debet:q eadẽ utat̃ uitæ ↄſtãtia ad ultimũ uſq̧ diẽ: q̃ppe cu
ius ſenactus ſit eadẽ:q̃ leonis. Sed q̃d agamus: Fruſtra nitimur inuita Minerua. Natura ualẽtius nihil eſt: ni-
hil difficilius. Viuamus nos more nr̃o alii ſuo. Qui officio fungit̃: nihil habet: q̃d doceat: nihil q̧ accuſet cu
pio: cũ te ad Florẽtinos recepis: q̃ diligẽtiſſime cures: q̃d uulpecula illa obtegit. Hoc erit mihi tã gratũ q̃ q̃d
oium maxime. Nos bñ ualemus oẽs. Idẽ tu ut cures: te nõ ſolũ moneo ſed etiã rogo. Vale. ex Mediolão pri
die idus iunias. Mccccliii. ℂ Franciſcus Philelphus Albertho zanchario. S. D.

Ccepi lr̃as tuas ad me & cũ his eas binas: q̃s duo diſertiſſimi Nicolai & perot⁹ & Vulpes ad te de-
derãt: Hẽo & tibi & Nicolai ingẽtes g̃ras q̃d tã amice de me ſẽtitis: Nã q̃d dixeri uere: cũ & ipſe
lõge hũilius de me ſentiã: & amorẽ unde manat amicitia: cæcũ finxit antiq̃tas: in p̃ſentia tecum
pluribus agere impedior. Ad paucos uſq̧ dies lõgior ſuꝫ futurus & id quidẽ nõ p lr̃as: ſed p̃ſens
ipſe & corã. Vale. & utriq̧ Nicolao ſalutẽ plurimã dicito uerbis meis. Ex mediolano. xiiii. Kal. Mcccclili.

ℂ Franciſcus philelphus Petro perleoni. S. D.

Edditæ mihi ſunt lr̃æ tuæ cũ iã itineri accingerẽ & hæ q̃dẽ ſolæ. Nã p̃ter haſce unas q̃s & uidi &
legi libẽtiſſime: ut ſoleo ſemp q̃cq̃d abs te manat neq̧ delphœbũ uidi: neq̧ aliud q̃cq̃ neſcio q̃d q̧
ſignatũ eẽ monueras. Quæ ſcripſiſti: itellexi oia. Iſtic p̃pediẽ me uidebis ubi de rebus oibus q̃s
uel tua uel mea intereſſe exiſtimabimus: diligẽtiſſime cõmẽtabimur. Vale. Ex mediolano. xiii.
Cal. iulias. Mcccclili. ℂ Frãciſcus philelphus Lodouico Mãtuæ Marchioni. S. D.

Vod iã tertiũ a philelpho itur ad te eximiæ tuæ uirtutis g̃ra: ſcio me tibi rẽ facere nõ ingratam.
Quid. n. p̃cipi nobiliſſimo & Gonzagæ Lodouico in primis gratius põt optatiuſue cõtigere q̃
eã offerri: cãm: qua ſe dignum p̃cipatu queat oſtẽdere: Scimus ſane aliud nihil eſſe quo ciuitatũ
principes ac reges uideãt̃ beatiores priuatis hoibus q̃ benefaciẽdi & donandi magnificẽtia. Hæc
una res ſyracuſſanũ Dioniſiũ imortalitatis mẽoriæ cõmẽdauit. Huius itẽ pulcherrimæ uirtutis ſplẽdor Ar-
chelaũ macedona cũctis oſtẽdit gẽtibus admirabilẽ. Et Phalarin tyrãnum cæteris in rebus imanẽ ac teterri
mum iudicatũ ſola munificẽtia indoctos & bonos uiros reddidit mẽorabilẽ. Nã q̃d loquar de Alexadro re
ge macedonũ: q̃d de. C. iulio Cæſare: apud quos nihil benignitate nihil beneficẽtia fuit antiq̃us: Patrẽ tuũ
ioãnẽ Frãciſcũ ſũmũ uirũ & p̃cipẽ clariſſimũ dicere ſolitũ p̃dicãt nihil ſibi uideri idigni⁹ p̃cipe q̃ pecũias
q̃bus tanq̃ ſeruis & pecoribus ſit utẽdũ: uel auidius cumulare: uel parcius elargiri. hac ſatis ſup q̧ eẽ dominis
ciuitatũ: q̃d populis p̃ſint: q̃d impitẽt: q̃d honorẽt̃: aurũ aũt & argẽtũ aut nõ curandum: aut q̃liberaliſſime
erogãdũ. ne midæ cuiuſpiã phineoſq̧ ſimiles iudicent̃. Te uero & princeps liberaliſſimus & mũificẽtiſſimo
natus principe inuitus Philelphũ audies: q̃d offerat tibi ſæpius honeſtã materiã p̃merẽdi: Scio certe te ñ fa-
cies q̃ppe q & aio ſis alto & magno: & mihi uæhemẽter affectus. ut ãt ad rẽ uẽiã: deſpõdi mõ filiã uiro. quã
iccirco nõdũ tradidi: q̃d ducati deſunt ad dotẽ ducẽti quinquagita. Hi mihi ab amicis cõparãdi ſũt e quorũ
numero cũ te ſciã eũ eẽ cui ſim cariſſimus: prim⁹: oblatus: es cuius hac in re mũere uti uolo. Itaq̧ abs te pe
to: ac etiã ſi pateris rogo: ut huic meo adoleſcẽti q tibi lr̃as reddidit: aureos ququaginta dono ad me des ea le
ge cõditiõeq̧: ut niſi in Sphortiade tibi cõflatũ es omne p dignitate diſſoluero: ego tibi ſiã pro debitore cre
ditor: Nã ſi recte mihi es cognit⁹: nunq̃ beneficiũ fœnerari didiciſti: q̃n quo es i cõferẽdo alacrior: eo te ma-
gis id debere putas. Ipſe aũt ſi bene me noui nihil ẽ: q̃d minus uelĩ: q̃ iudicari ingratus. Vale. & me ut ſoles:
ama: ex Mediolão. x. Kal. Iulias. Mcccclili. ℂ Franciſcus Philelphus Galeazio ep̃o mãtuano. S. D.

Iſi una oium uoce p̃dicationeq̧ cognitũ mihi eẽt te aio uigere ingẽti & p̃benigno: ſubdubitarẽ
fortaſſe beneficii q̃ppiã abs te petere: a quo nihil antea p̃meruerim. Sed cũ ſis tali tãtaq̧ uirtute:
ut hũana oia infra te ducas: intelligaſq̧ nihil eẽ magis hoi p̃priũ q̃ benefacere uel ignotis: q̃ppe
q ſe ſimillimũ eius uelit: ad cui⁹ ẽ imaginẽ ſimilitudinẽq̧ creatus: maiore cũ fiducia tuas en pulſo
fores: q̃s mihi facile aptũ iri nõ dubitẽ. Deſpõdi mõ filiã uiro bono & nobili: cui dotis caritudine tradere nõ
dũ potui. Nã ut noſti: uirtus & diuitiæ ſimul eẽ nõ poſſunt. Te igit̃ pro tuis maximis inumerabilibuſq̧ uir-
tutibus maiorẽ in modũ rogo atq̧ oro: ut ducatos cẽtũ mihi cõmodes ea cõditiõe: ut intra ãnũ: eos tibi oio
bona fide redditurus ſim. Quod ſi prius: ut ſpero: p̃ſtare potero: nihil diſſimulabo. Scio te id q̃d ſũmæ tuæ ẽ
laudis nũq̃ pecũiis abũdate: etſi redditus hẽs ampliſſimos cũ ex eccleſia: tũ ẽt ex patrimonio: Nã q̃cq̃d ſup
eſt a rebus neceſſariis: id omne uel p liberalitatis: uel p pietatis officio in eos tribuis: quos dignos cẽſeas: in
quos beneficiũ cõferat̃. Tuæ igit̃ hũanitatis fuerit: ut ita in me pius liberaliſue ſis: ut itelligas nullũ apd me
officiũ tuũ intermoriturũ. Nõ eni ſolũ ad cõſtitutũ tẽpus tuũ ad te mutuũ redibit: ſed cũ uſura ẽt litteraria
redibit. huius aũt rei gratia hũc meũ adoleſcẽtẽ ad te fidũ nũciũ miſi: cui uelim ad me des: quod petit̃. Vale
Ex Mediolano. x. Cal. Iulias Mcccclili.

ℂ Franciſcus philelphus Ludouico Mantuæ Marchioni. S. P. D.

On poſſũ p̃fecto nõ lætari: q̧ magis magiſq̧ indies & mihi & cæteris oibus perſpicuũ facis: ea te
eẽ animi magnitudine: ut nihil malis q̃ benefacere q̃ uti munificẽtia. Vt paruĩ. n. ẽ animi ardere
diuitias: ita ii mihi perinde atq̧ magni q̃dã ac p̃clari uiri cẽſẽdi ſunt: qui illis ad benignitatẽ glori
amq̧ utant̃: id q̃d tũ maxĩe fieri puto: cũ i eos apte cõferũt̃. q ſe ab ierti uulgi deſidia abducũt ad
idq̧ uæhemẽter ſtudẽt: ut & ſuũ & amicoꝝ nomẽ imortalitati cõmẽdẽt. Gratulor igr̃ tuo tãto ac tali bono:
q tenõ minorẽ uirtute p̃ſtes q̃ es uirtute ſuperiore: quippe qui nequaq̃ ignores hãc iſtabilem eſſe caducãq̧
ſolere. At uirtutẽ & firmã & ſempiternã. Ad huiuſmodi uero laudis ſtudiũ: & ſi naturæ bõitate duci te arbi
tror nõ paꝝ tamẽ a diutius diſciplina qua cæteros noſtræ tẽpeſtatis p̃cipes mirifice ãteis eos omnis hac ti
bi uia uel denicis uel ãpliſicas: quos intelligis nihil pluris facere q̃ ſplẽdorẽ ingenii q̃ laudatiſſimarũ artiuꝫ
pulchritudinẽ: ac decus: Itaq̧ nõ iniuria & amaris a doctis omnibus & quottidie magis magiſq̧ celebraris.

Nã ut cæteri ipſe de ſe loquant̃: ego tãti te facio: ut nihil eſt quod malim q̃ & audire & dicere de tuis diuinis
ſũmiſq̧ uirtutibus. Quo. igit̃ in me fueris benignior: eo te ſtudioſius p̃ſequar huiuſmõi animi gratitudine
Vale. ex Mediolano. x. Kal. iulias. Mcccclili. ℂ Frã. phi. Lodouico cardinali Aquileiæq̧ patriarche. S. D.

Onſydaranti mihi pr̃ reuerendiſſime Lodouice Cardinalis atq̧ patriarcha cũ tuas alias p̃multas
egregiaſq̧ uirtutes: tũ eximiã ai magnitudinẽ: facile uiſũ ẽ te nõ mõ nõ iuite: ſed etiã p̃libẽter: &
alacri benignitate id eẽ facturũ: q̃d hoi tui p̃clari nois obſeruãtiſſimo ac tuæ dignatiõi uetere be
niuolẽtia deditiſſimo maxime cõducturũ neceſſariũq̧ cognoris. Intellexiſti ex ipſo me corã nu
p mihi filiã eẽ nubilẽ: neq̧ aliud p̃ter dotẽ deeſſe q̃cq̃ quo minus tẽpeſtiue traderet̃ uiro. Ea nũc ẽ tẽpoꝝ ca
lamitas: ut q̃d ultimũ oium q̃rendũ ſit in futura ſpõſa: id primũ expetat̃. Quis. n. hac tẽpeſtate eo ſit aio: q
uel p̃bitatẽ uel formæ p̃ſtãtiã uel parẽtũ claritudinẽ pluris faciat q̃ pecuniã mõ ſint nũmi: reliq̃ oia negligũ
tur. Quo ſit: ut ſapiẽtis illius Atheniẽſis uiri cõſiliũ de ſpõſo deligẽdo: q ait ſe malle uirũ carẽtẽ pecũiis: q̃ pe
cunias uiro: in capiũda ſpõſa oio ſit cõtẽnẽdũ: ita ſunt hoiuꝫ igenia corruptis moribus deprauata & p̃dita. &
ne ſim lõgior q̃ oportet apud amplitudinẽ tuã: mihi opus ẽ ope & auxilio tuo. Subuẽi obſecro inſtanti huic
meæ & honeſtæ neceſſitati. Quãtulũcũq̧ donaueris: maximi pulcherrimiq̧ muneris loco ducã. Q̃d defue
rit ad ſummã dotis: quærã ex aliis iis p̃cipibus: q̃bus noui me eẽ cariſſimũ. Nec dubito uerĩſſimũ fore p̃ce
ptũ illud p̃miſſumq̧ euãgelicũ: Quærite & inuenietis: petite & dabit̃ uobis: Tu uelim: modo initium facias
cuius res geſtæ & multæ ſunt & p̃claræ: q̃bus niſi ipſe cumulatiſſime ad imortalitatis mẽoriã ſatiſfecero. mi-
hi ingratitudinis diẽ dicito. Vale pater clemẽtiſſimæ. ex Mediolano. xiii. Cal. iulias. Mcccclili.

ℂ Franciſcus philelphus nicolao Arcimboldo ducali ſenatori ac iurecõſulto. S. P. D.

Vod tibi ſciebã fore nõ iniucũdũ: uolui itelligeres: q̃d mihi neq̧ ſperãti neq̧ cogitãti Rome cõti
git Huc. n. cũ ueniſſem ad q̃ntũdecimũ Kal. auguſtas paulo poſt meridiẽ eo cõſilio: ut poſtridie
mane Neapolin uerſus iter caperẽ: Nã reliquũ eius diei decreuerã & mihi q̃eſcere & : famulis: nec
minus ẽt eq̃s ex accelerato itinere fatigatis: Nectñ iterea t̃pis me otio ita cõmiſi: ut nõ curari ea ui
ſere oia: quæ ex ueteribus reliquiis ac ruinis memoratu digna exiſtimant̃. Sed hæc iccirco p̃tereo: quoniam
tibi: qui Romæ nõ ſemel fueris: & uiſa ſũt & cognita. Mãe cũ paulo poſt equũ forẽ aſcẽſurus: uenit ad me ſa
lutatũ Blõdus Flauius uir certe p̃humanus ac diſertus: qui ubi mecũ eẽt q̃ædã de coibus ſtudiis cõmemo
ratus. Hora eſt iq̃t: adeũdi põtificis. Eamus igit̃: Huic ego cum reſpõdiſſẽ & id fortaſſe ſubruſtice: inſtituiſſe
me poſt reditũ ex urbe Neapoli eiuſmodi uti officio: nũc. n. id mihi nõ licere: quoniã maturatẽ iuiſſus eſt ille
nõ mediocriter admirari: cũ diceret. At ſũmus pontifex heſterno ueſpi permulta eſt de te locutus & amice &
honorifice: Ait. n. quo primũ i Italiã e Græcia reuertiſſes fuiſſe tibi ſecũ cõſuetudinẽ multã familiaritatẽq̧
p̃iucũdã: teq̧ magnis extulit laudibus. Itaq̧ tui muneris eſſe reor: ne ex urbe moueas pedẽ prius: q̃ eius ſan
ctitatẽ adieris: q̃d tibi nõ mõ honorificũ fore arbitror uerũ: etiã: q̃tũ poſſũ cõiectura aſſeq̃: ñ parũ emolumẽ
ti allatuꝝ. Is ubi uidet me p̃ſiſtere in ſn̄ia: abiit ſubtriſtis. Cũq̧ iã equũ aſcẽderẽ: ecce Petrus nucetan⁹ apoſto
licus ſecretarius feſtinat ad me: aitq̧ ſubridẽs tu maior fact⁹ es põtifice maximo: ab quo uel deſyderatus red
deris iſolẽtior. At caue: dũ tibi tãtũ arrogas: ne ſup̃biæ accuſeris. Meq̧ ubi dexteꝝ brachiũ ſiniſtro meo ſup
poſuiſſet brachio per q̃ urbaniſſime ad põtificẽ egit: ab quo tãta ſum comitate ſimul caritateq̧ exceptus: ut
meip̃m nõ ab re uel ruſticitatis uel igratitudis arguerim. Cætera lr̃is cõmittẽda nõ ſunt: ſed ea tibi: cũ reuer-
tero: corã exponã: q̃ ſcio tibi fore gratiſſima. Sed unũ certe nõ reticeſcam. In mea. n. abitione donauit me ul
tro põtifex munificẽtiſſim⁹ nũmis aureis: quos uulgo ducatos noiant: q̃ngẽtis cũ egregia quadã honoratio
ne uerboꝝ. Cũ hæc ad te ſcripſi erat dies natalis meus octauus kalẽ: Augu. cũ initiũ facerẽ ætatis meæ anni
q̃nti & q̃nquageſimi. Nã reliquos dies iccirco egi Romæ: q̃m meus ſatyraꝝ codex: quẽ dono ferebã ad Al-
phõſum: erat penes ip̃m põtificẽ maximũ. Nec prius mihi reſtituit: q̃ totũ lectitauerit. Vale. Ex urbe Roma
viii. Kal. Auguſtas. Mcccclili. ℂ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

Xcepit me rex Alphõſus cum p̃humaniter & honorifice: tum ẽt munificentiſſime. Nihilq̧ omi
ſit: quo minus oñderet me ſibi cariſſimum eſſe & iucundiſſimum. Sed de his p̃pediẽ tecum & ap
tius & latius. Nã ad ſex uſq̧ dies iter capiã: iſtuc & iſtinc deinde Mediolanum. Interea t̃pis diligen
ter ingrerã gradarius ullus æquus Romæ uænalis ſit. Nã hic inuenio nullum: qui me delectet:
Cuiuſmodi enim cupiam: non te latet. Vale. Ex Neapoli. vi. idus Auguſtas. Mcccclili.

ℂ Franciſcus Philelphus Xenophonti filio. S. D.

Eri alphõſus rex me Capuæ fecit eq̃tẽ auratũ & id q̃dẽ mane in celebratiõe Dominicæ Hoſtiæ in
maxio principũ cõſpectu. Deide cũ poſt meridiẽ ad quartũ lapidẽ extra urbẽ p̃fectus tẽtoria ſta-
tuiſſet in feraciſſimo illo agro q ad Veſeuũ iacet: hora diei uigeſima prima ſuis iſignib⁹ me dona
uit q̃honorificentiſſime. Poſt triduũ: ut ſpero capeſſam iter ad urbẽ Romã & iſtinc medio. Vale.
ex Neapoli. xvi. Kal. ſep. Mcccclili. ℂ Fran. phi. Nicolao arcimboldo iurecon. ducaliq̧ ſenatori. S. D.

Vm heſterno ueſpi ex Neapoli capuã ueniſſẽ repetitur⁹ Mediolanũ hoc mane ſum ad Alphon
ſũ regẽ p̃fect⁹ in caſtra ſalutatũ: q me (ut ſolet) excepit p̃humaniter & p̃iucũde: iuſſitq̧ ut q̃m eẽt
occupatiſſimus: poſt meridiẽ redirẽ ad ſe. Quod ubi feciſſe in maximo ac pulcherrimo nõ mili-
tũ mõ: ſed ẽt nobiliſſimoꝝ hominũ cœtu & ſuoꝝ & exteroꝝ ita ait. Nos te mi Philelphe iãpridẽ
uidere deſyrabamus: quod nobis cõtigiſſe gaudemus. Nam opinionem de te noſtram non æquaſti ſolum.
ſed admodum ſuperaſti. Donauimus te ante dignitatis militaris noſtriſq̧ inſignibus. Reliquum ẽrat quod
tibi maxime debet̃: poetica laurea te ornemus: q̃ capiti tuo tibi bene merẽti imponimus: hẽbat. n. rex libe-
raliſſimus laureã paratã eãq̧ ornatiſſimã: quã ubi capiti meo impoſuiſſet: ita de me ad circũſtãtis honorifice

ita copioſe:ita beniuole locutus eſt:ut nõ rex excellẽtiſſimus:ſed pſ̃indulgẽtiſſimus loq̃ uideret. Sed hæc & alia ꝑmulta tibi corã exponã. Ego poſt biduũ ꝓſequar cœptũ iter. Interea tpis meos oĩs tuæ fidei cõmẽdo. Vale. Ex Capua ueſperi. xi. Kal. ſeptembres. Mcccclii.

Franciſcus Philelphus georgio Trabiſonde. S.D.

QVod iſtinc abſẽs tibi ſum pollicit⁹: ubi primũ ĩ urbẽ ueni: & ſummi Põtificis Nicolai Quĩti adeũdi mihi data ẽ facultas: quo tpe adhuc ex pedibus nõ mediocriter laborabat: ita egi cãm tuã: ut eius animũ iãpridẽ alienatũ. ut noſti: ita ad te cõuerteri ut reditũ ad ſe tuũ nõ ſolũ admittat: ſed ẽt deſyderare uideat. Itaq̃ moneo te atq̃ hortor: ne differas aduẽtũ tuũ: ſed uelis ac remis: ut aiũt: ſecũdis flatibus te cõmitas. Nã oĩa tibi in portu: oĩa trãquilla futura ſũt. Vale. Et maieſtati regiæ me cõmẽda. Ex urbe Roma. v. Kal. ſeptẽbres. Mcccclii.

Frãciſcus Philelphus Nicolao Arcimboldo iurecõſulto atq̃ ſenatori ducali. S.D.

HAſce ad te lr̃as dedi ex Tholẽtino: ut ꝑ poſt octiduũ arripiã ad uos iter tũ equeſtris iſignib⁹ & poetica laurea orñatus: tũ ſecretarius apoſtolicus. Eculeus tuus ſi tãta eſſet corporis magnitudine q̃ta animi: ne bucefaralo eqdẽ cederet. Mirum eſt: q̃ ſe obſequentem præſtat. Vale. meq̃: ut facis: ama. Ex Tholẽtino idibus ſeptẽbribus. Mcccclii.

Franciſcus Philelphus Archiepõ Rauẽnati Bartholomæo apoſtolico legato. S.D.

NIhil eſſe reor in uiro graui & ſapiẽti præſertim in eo qui quemadmodum tu in magiſtratu & dignitate locatus ſit: qđ pluris ſit faciũdũ ueritate & cõſtãtia. Id aũt tibi quoq̃ ampliſſimo & ſũma itegritate & ſanctimonia patri liqdo uideri nõ ſũ neſcius. Nõ poſſum aũt non mirari: qđ eoꝝ nihil effectũ ſit: q̃ nudiuſnonus mihi coram recepiſti. Tria abs te petii cu; pro mea erga te obſeruãtia: tũ ꝑ tuæ amplitudinis uel officio uel laude. Primũ ut eã oẽm diſceptationẽ quæ inter meos. Tholẽtinates ſcõſeuerinateſq̃ uerſat: tua diligẽtia atq̃ beneficio e medio tolleret. nã delegationẽ illã in ꝑſtãtẽ iuriſcõſultũ Bartholomæũ firmanũ & ſuſpectã eſſe Tholẽtinatibus & moleſtã in primis. Et ne id qdẽ abſurde. Eſt. n. ex eoꝝ hoium genere qbus cum litigiũ ẽt de cõfinibus eſt Tholẽtinatibus. Ad hæc uiatica & ſporthulæ locupletiſſimos quoq̃ populos in odiũ ſui rapiũt. Nec te latet famelicis ſportulas: qđ nomẽ ipꝫ. δωροφόρ de clarat: initio eẽ nõ magiſtratibus cõſtitutas. Quãta aũt i iſamia eẽt ſporthula: uel ex Iuuẽale licet itelligi. huiuſmõi ãt oẽm morẽ uæhemẽter abhorrere a ſanctitate ſũmi põtificis Nicolai quĩti: debes nequaq̃ eẽ ignarus. Quare ſi cã tibi erat cognita ut ipſe decideres: cõtẽdi. Sin minus eẽt: ut ꝑ tua humanitate cognoſceres atq̃ definires. Fore. n. ut quicqd ipſe de ea oi cõtrouerſia ſtatuiſſes: & ratũ hẽrẽt Tholẽtinates: & ita oĩs diſcordiarũ cã interiret. Id te pſ modeſtiſſime & libẽter & intra octiduũ uſq̃ terminaturũ ꝓhumanitat es ꝑbenigneq̃ pollicitus. Quæ qdẽ res tãta me tibi beniuolẽtia deuinxit: ut nihil addi poſſet ad cumulũ. ſecũdũ qđ petierã fuit ut qnq̃ dierũ ſportulas uel uiatica: q̃ Bartholomæus idẽ ſuꝑuacanee auidius exigebat: oĩo pro tua inocẽtia ꝓhiberes: id qđ plãe te facturũ reſpõdiſti. Tertiũ erat: ne iuſta Tholẽtinatiũ i ſcõſeuerinatis idignatio traheret tãq̃ in crimẽ læſæ maieſtatis. Eſſe. n. tuæ clemẽtiæ ignoſcere potius q̃ cognoſcere: ꝓſertim cũ eſſẽt Tholẽtinates nõ ſolũ iniuria: ſed cõtumelia ẽt a ſcõſeuerinatibus laceſſiti: At eẽ ingẽtis ai putat Ariſtoteles obliuiſci iniuriaꝝ. Cõtumelias aũt negligẽdas nemo ſapiẽs ꝓbat. Reſpõdiſti tãdẽ etſi in conſcriptis tabellis: ut uocat: ꝓcederet: minime tamẽ fore: ut ſnĩa ea de re ferret. Nõ poſſũ igit nõ mirari: qđ de ſũma cauſæ i hũc diẽ nihil neq̃ definieris: ut es mihi corã ꝓ tua hũanitate munificẽtiaq̃ pollicitus: neq̃ tẽptaueris. Et ad Tholẽtinates lr̃æ miſſæ ſunt ab iſtis qui tua in curia cãm ſuã uel defendũt uel agũt: ꝓpediẽ futurũ: ut ſentẽtia ferat de cã illa: quã ex ciuili criminalẽ ita faciũt: tanq̃ de ſummo eccleſiaſticæ reip. ſtatu decertatũ ſit ita q̃ ne ſim dicẽdo ꝓlixior: tuã benignitatẽ etiã atq̃ etiã rogo atq̃ oro: ut quæ mecũ tã grauiter & tã cõſtãter locutus es: ita perſoluas: ut tua dignatio & iuſtitia poſtulat. nã põtificis & principis uerbũ eſſe pro lege debet. Vale. meq̃ ut facis ama: ex Tolẽtino. xiii. Cal. octobres. Mcccclii.

Franciſcus philelphus iuliano Heremitaꝝ generali. S.D.

FAcit uel ſingularis mea erga te ueneratio uel excellẽs tua ſapientia uitæq̃ ſanctimonia. ut audacter ea abs te petã: q̃ tũ apđ deũ: tũ apđ hoies laudabilia eẽ duco. Tẽplũ hoc Nicolai Tholẽtinatis quẽ ob piẽtiſſimoꝝ opeꝝ merita i ſãctoꝝ cœtu uniuerſa locat celebratq̃ eccleſia: i quoꝝ ſacerdotũ tutela ſtatui deceat: nõ te latet. Quis. n. ignorat qđ etiã ſpecioſiſſimũ ſit: ubi fuerit ſordib⁹ ob ſitũ: negligi cõtẽniq̃ ſolere: Et res itẽ minus oĩo bonas ob cultũ & ornatũ exteriorẽ in admirationẽ ſui rapere ĩtuẽtes mẽtes hoiu; nõ ꝑſpicimus: eas tñ ex opibus iudicamus. Malim eqdẽ uirtutis ſimulatorẽ q̃ aptũ hoſtẽ q uero animi bonitatẽ orõne uitaq̃ declarat: hũc ego ꝓxime ad deũ accedere iudico. Nec is mihi ſatis offio uidet ſũgi: q ſanæ pœnitus mẽti nõ reſpõdeat exterioris hois ſanitatẽ & oi ſermone & uniuerſa uita. Sed quorſũ hæc: ut itelligas pſ religioſiſſime multo meli⁹ huic diui nicolai tẽplo & uniuerſo Tholẽtinatium populo cõſultũ iri: ſi tua dignatio eos ſacerdotes eccleſiæ huic ꝑfeceris: qui animi innocẽtiã per omnem morũ uitæq̃ obſeruantiam ſanctiſſimi Aurelii Auguſtini repræſentarint. Qua quidem in ſententia cunctos tholentinatis facile reperias. Vale. Ex Tholentino. xiii. Cal. octobres. Mcccclii.

Franciſcus philelphus nicolao Quinto ſummo Pontifici. S.P.D.

THolentinatiũ oratores Pater beatiſſime ꝑiuſtã habent quærẽdi apud te cauſam. Quos ut ea facilitate audias: q̃ ẽt omnes iniuria laceſſitos ſemꝑ cõſueſti: tuã ſãctitatẽ etiã atq̃ ẽt rogo: & oro Sũt. n. a ſãctoſeuerinatibus Tholentinates mei non iniuria ſolũ: ſed maximis quoq̃ cõtumeliis ꝑſæpe affecti: nec ẽ qſq̃ apud dicẽtes neq̃ magiſtratus: neq̃ præſes: qui remedium uelit afferre. quo ſit ut idies magis atq̃ magis & augeſcat huiuſmodi malũ & nõ ſine maximo ꝑiculo inualeſcat: Itaq̃ ad tuã

pietatẽ eundum fuit: qui ea es & ſapientia & iuſtitia: ut tum hominum fraudes atq̃ inſidias facile ꝑſpicias: tum oĩa grauiter ac innocẽtiſſime iudices nec patiaris plus corruptionem poſſe q̃ ueritatem. Quid hæc ſibi uelit oratio: & ſi liquido potes coniectare: omnia tamen ex optimo & integerrimo uiro petro Nucetano ꝑſpicue intelliges. Ad hunc enim diligenter omnia uereq̃ perſcripſi. Ad ea autẽ beneficia quib⁹ me ornaſti maximis: unus hic cumul⁹ accedet: ſi tholẽtinates mei cognorint meas apud te lr̃as ſibi plurimũ profuiſſe. Ego hoc ipſo die quo haſce dederam tuã beatitudine;: eram ex patria Mediolanum repetiturus. Nec ſane obliuiſcar & qd debeã & qd gratum eẽ cognori tuæ ſanctitati: cui me cõmendo plurimũ. Vale. ex Tholentino. xi. Cal. octobres. Mcccclii.

Frãciſcus philelphus Matthiæ triuiano. S.D.

QVod mihi tantopere de reditu in urbẽ Mediolanũ ex longinqua Romana Neapolitanaq̃ peregrinatiõe gratularis: gaudeo: intelligo enim me amari abs te plurimum. qua in re facis tu qdẽ nihil ab amicitia nr̃a alienũ. Nõ. n. ignoras: qui mihi carus es Quo ſit: ut delecter eo magis iſtiuſmodi teſtimonio: quo i lr̃is uſus es: qđ minus quãdoq̃ i amore cõſueſti reſpõdere. Qđ ãt me hortaris: in caſtra ut eã: neſcio q̃ mihi ſane cõſulas. Nã ferẽti hoſtilis regis inſignia ſuccenſebunt fortaſſe frãci: meq̃ ꝓ Alphonſo rege hoſtiam facient: Itaq̃ a Renato rege quærendum eſt: liceat ne Philelpho uerſari iter Francos: gladios impune: uel Alphonſo cum militari cingulo & poetica laurea: tũ propriis quoq̃ decorato inſignibus. Ad hæc ſcire ꝑuelim quã abũdet Sphortiana mẽſa. Mõ. n. alio mihi diuertẽdũ eſt qua; ad Regulũ meum Sphortiã Secundũ: ut intelligas me famẽ qdẽ ferre poſſe i caſtris: eſurire uero nequaq̃ poſſe. Vale. ex Mediolão. viii. Kal. nouẽbres. Mcccclii.

Frã. phi. Ciccho calabro. S.D.

MIror. qđ nihil ad ea reſpõderis: q̃ ꝓximis diebus tibi de re mea ſignificaui. Nõdũ fortaſſis a principe didiciſti: qđ cupim⁹. Itaq̃ rogo te: ut tãdẽ reſpõdeas: meq̃ de oi eius ſnĩa facias certiorẽ. Vale ex Mediolano. ix. Kal. Nouẽbres. Mcccclii.

Franciſcus Philelphus petro Nucetão. S.D.

QVu; eſſem poſtridie ꝓfecturus in caſtra ducalia: oſſerretur in ipſo ut ita dixerim eqtãdi cardine ſidus & familiaris nũcius: qui Romã peteret: nõ ſum paſſus eũ uacuũ meis lr̃is iſtuc ire. Cœpi qđ S.D.N. ꝑgratũ fore cognoui. Et ne iterea tpis dũ hoc agit: officii obſeruãtiæq̃ & pietatis meæ uiderer oblitus: primũ eratus carmẽ de eius laudib⁹ cõpoſui atq̃ ædidi: qđ ut meo noie ei⁹ beatitudini exhibeas: te plurimũ rogo. Vale. ex Mediolano. iiii. idus nouembres. Mcccclii.

Franciſcus Philelphus Renato Regi. S.P.D.

POſſes tu rex Renate nõ abſurde admirari: qd in cã fuerit: ut mõ in caſtra urceana ad principem meũ Frãciſcũ Sphortiã ierim: te qui uix ad qnq̃ millia paſſuũ illinc abeſſes: cũ tuo iuicto fortiſſimoq̃ exercitu: nõ cõtinuo adierim: ꝓſertim cũ tãti te ſemꝑ feceri ac faciã: ut pluris certe neminẽ. Atq̃ nihil mihi in aio magis erat q̃ & uiſere te regẽ nobiliſſimũ: & te tãta maieſtate atq̃ uirtute pricipẽ alloq corã ore: quẽ antea lr̃is nõnunq̃ cõſueſſem. Dicam paucis: qđ mihi inopinato accidit. Quo die inſtituerã ad te ire nunciatũ eſt aduentare in caſtra Blãcã Mariam cariſſimarũ optimarumq̃ fœminarũ ſplẽdidiſſimum quoddam certiſſimumq̃ exemplũ: Non potui pro officio meo non ei obuiam proficiſci: cui & plurimis & maximis beneficiis ſum obſtrictus. Nihil eſt ſane cui me minus obnoxium uelim q̃ ingratitudinis crimini quo uno uitio uix ullum reor apud bonos & magnos uiros iniuſtius. Itaq̃ ſum coactus differre in diẽ poſterũ meũ ad te acceſſum. Poſtridie cũ uix dies illuxiſſet: afferunt ex mediolano ad me domeſticæ lr̃æ: qbus moneor meos quoſdam affinis itẽptare neſcio qd litigii de uxorio hereditate aduerſus me. q̃re cũ eius rei gr̃a mihi eſſet opus adire pricipẽ meũ: qui eſt: ut noſti: belliſcis rebus occupatiſſimus: rurſus impedior: quo minus eã ad te: ut oĩum maxime deſyderabã. Quid multis: Dum negotiis multis obruor: malui carere benigno tuo regaliq̃ colloquio: q̃ ſi minus id pro dignitate a me factũ eẽt: ineptus indicari: ꝓſerti cũ oĩo iſtituerim ad Natalẽ dominicũ & uiſere te quẽ & amo unice & ueneror: ac tãtiſꝑ apud te eẽ: ut nõ uiator ueniſſe uidear: ſed & familiaris & tuus. & ne interea tpis uidear oĩo abs te abeſſe: dedi ad te mõimẽta qdã ingenii mei: ut ſaltẽ intus uideas: quẽ in cute nõ potes. Vale. ex mediolano. x. Cal. decẽbres. Mcccclii.

Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

CVm nuꝑ ab alphõſo rege & a ſũmo eccleſiæ Romanæ pontifice Nicolao Quĩto reuertiſſẽ Mediolanũ: nihil mihi potius duxi q̃ de te quærere: quẽ mirifice diligo & obſeruo. Intelligere certi nihil potui. Itaq̃ abs te uehement peto me: ut facias tuis lr̃is certiorẽ q̃ belle uale ſ: & q̃ nr̃i es mẽor. Ad hæc ſcire cupio: qd poſt captiuitatẽ de Cõſtãtinopoli & urbe & ciuibus actum ſit: qdue efferata illa Turcoꝝ barbaria poſt tãtã uictoriã & molita ſit & moliat. Si meos libellos illos es adhuc ex Bernardo meo Iuſtiniano cõſecut⁹: uelim huic iſti publico tabellario ad me des. Mitrã ad te ſatyraꝝ codicẽ: mõ curesiſtinc illũ mature ad nos redire. Vale. ex mediolano. xviii. Kal. ianuarias. Mcccclii.

Franciſcus philelphus Malateſtæ. S.D.

QVod ꝓximis lr̃is tibi reſpõderã: idẽ etiã nũc repeterã: ẽ neceſſe. q̃doqdẽ uidere uideor alloꝝ uel negligẽtia uel ꝑfidia fruſtra ſcripſiſſe me. Plutarchi Cheronẽſis ꝯparatões uiroꝝ illuſtrium q̃ ille παραλληλα nominat: hic habet nemo: qui. ſ. ad latinos traductæ ſunt. Itaq̃ nihil tibi affirmare poſſim: an oẽs traductæ ſint illæ uitæ an min⁹ traductæ. Vnũ ſcio Lycurgi ac Nũæ Põpilii uitas q̃ apđ plutarchũ in ordine primæ ſũt mea iterptatiõe latinas eẽ factas. Itaq̃ ex Florẽtia id tibi ſciẽdũ ẽ. Nec. n. dubito ea in urbe eiuſmodi trãſlatiões oĩs repiri. quæ tibi reliq̃ ſum pollicitus & oĩo abſoluã & breui Ingratus. n. ſim: ni te & obſeruẽ & ueneret plurimũ. Vale. Meq̃ ut facis: ama. Ex Mediolão. xiiii. Cal. ianuarias. Mcccclii.

Franciſcus philelphus Albertho zãchario. S.D.

NOlim tibi ꝑſuadeas quẽq̃ eẽ ex amicis oĩbus te mihi cariorẽ. Id. n. cũ modeſtiſſimi tui mores tu;

plurima & maxima beneficia citro ultroq; mutua pietate collata iāpridē facile præſtiterunt. Quod autem nihil in hāc diē poſt abitionē iſtinc meā ad te ſcripſerim: illud.ſ. fuit in cā: qđ fruſtra id facere nolebā. Nondū enim princeps meꝰ in urbē rediit ex caſtris. Neq; eo abſente hēo qcq̃ qđ tibi ſim ſcripturus. Tu interim bona ſpe eſto. Nō.n. fallā quā de me indubitatā hēs opinionē. Vale. ex Mediolano. xiii. kal. Ianua. Mcccclili.

℄ Franciſcus Philelphus Nicolao Cebæ. S.D.

FViſſent tuæ mihi lr̃æ ꝑ nr̃a amicitia iucūdiſſimæ: niſi triſtē mihi de obitu uxoris tuæ Mariæ ſpinulæ fœminæ pudiciſſimæ nūciū attuliſſent. Nō.n. potui nō doleř: cū itelligerē eā tibi rē nō me diocri eē incōmodo. Nā ei certe nō mō nihil accidiſſe mali: ſed potius boni plurimū cōtigiſſe credēdū eſt: q̃doqdē ex terreni: ut ita dixerim: huius gurguſtii pegrina atq; mortali imortalis ciuis effecta ſit cæleſtis: illius ſempiternæq; ciuitatis: ubi nulla uarietas eſt nulla mutabilitas: ſed oia plena tranqllitatis: ſecuritatis: beatitudis. Itaq; nūc illa fruiř illo bono: quo nihil ē maius: nihil melius: nihil optatius. Nā dei quā græci θεῖον uocāt pſens corāq; ſūmo cū gaudio cōtēplař: pſpicue intueř: abſolute itelligit. Vide igř ne dū tuū luges icōmodū uidearis illiꝰ inuideř incōmō: cui te tātope oſtēdis affectū. Sed hac đ re ſatis. Nō.n. neſcio te oīs hūanos caſus itelligere q̃ modice ferre oporteat. Nec eges cōſilio: q id dare aliis cōſueueris. Noui prudētiā tuā: noui cōſtātiā: noui aī magnitudinē. Facito eū te pſtes: quē hoīes opinanř: hoc ē & grauē & ſapiētē. Quđ aūt ſcire uis: qđ ego de te ſentiā: nubēdū ne ſit an nō nubēdū & utrū puella ne ac uirgini an uiduæ grādiuſculæ: rñdebo paucis: ac tibi ſniam animi mei liqdo oſtēdā. Natura ſic ut & creata & genita oia in ſua ſpecie ſeruari uelint. Id āt aliis alia uia minime abſurda paratū eſt natura: hō hoīs ſæmie nō arte Promethei cōſeruař. Lege cautū apud nos ē: ut una uxore eodē tpe hō cōtētus ſit: id qđ ēt nō modō Cecrops uetuſtiſſimꝰ ille rex: ſed qđ lōge magis mouere nos debet in primis parētibus uideř inſtituiſſe deus oipotēs: quāq̃ & Habraam & Iacob duas ſimul uxores habuiſſe phibeř. Itaq; minꝰ eſt mirādū ſi duas uxores eodē tpe habuit Socrates: & Athenīēſes itidē alii pmulti. Multo pluris hēbāt reges Mauritaniæ ac ſcythiæ & Idiæ: quos ut licet exiſtimari: imitatꝰ impiꝰ Mahumetus ſingulis ſuæ pfidiæ ſectatoribus uxores ſeptenas ducēdas pmiſit. Ii oēs q uel duas uel pluris uxores habēdas ſtatuūt: eā fortaſſe rōnē obtēdāt: qđ ad augendū humanū genus ea res ſit cōuenientior. Id qđ ſecus uenire uſu cū rō ipſa docet tū nō minꝰ experiētia. Vitiař.n. deprauaturq; natura & pcreādi uis coitu uenereo frequētius repetito. At is ſæpius repetař: neceſſe eſt in multitudie uarietate q; uxorꝝ: q hoīs cupido uæhemētiꝰ excitata ui q̃ neceſſitate magis delectař: cū natura bonitas ultroneis atq; neceſſariis gaudeat ñ coactis: & iiſdē intēpeſtiuis. Vñ fieri uidemus: ut multo pluribus chriſtiani abūdēt liberis q̃ mahumetiſtæ & oīs itēperātia barbarorꝝ. Quđ ſi uxor pcreādi gr̃a ē inducta adeo ut is q apud Lacedæmonios uitā egiſſet cælibē: iſamiæ eēt obnoxius: qđ dubitemus q̃diu uiri officio fungi qs pt: haud quaq̃ eū decere a re uxoria abhorrere. Quod cū oibus ē faciūdū: qui uel lege uel alia honeſtiore cā minꝰ impediātur: tū Nicolao Cebæ uiro ætat adhuc firma: opulēto nobili: ac maribus carēti filiis. Nā filiæ qm̄ in alienā domū nō tā trāſcribūř q̃ leuādi honoris gr̃a tradūř: tuix filiorꝝ loco habēdæ ſunt: qppe quæ pr̃næ domꝰ nullā oio curā præ ſe ferāt. Puella ne an uirgo ducēda tibi ſit: an grādior ac uidua: facile eſt: cōſiliū. Quatuor ea ſunt quæ in uxore deſyderātur ꝓbitas uenuſtas nobilitas opes. Hæc tibi diſcrimē faciāt ut malis pudicā uiduā q̃ impudicā uirginē. Quod ſi eadē in utraq; cōcurrāt: uirginē uiduæ puellāq; grādiuſculæ pferēdā cenſeo: ut laceræ uetuſtatiue obtritæ itegrā ueſtē ac nouā. Quod eo magis tibi faciēdū ē: quo facilius intactā & puellā moribꝰ tuis effingas q̃ natu grādē ac thori cōſciā. Mallmq; hac i re ſeq Romāos q̃ Lacedemonios nā hi qm̄ rei bellicæ equeſtriq; ſtudebāt uxores ducebāt trigīta natas ānos aut ēt grādiores putabāt.n. robuſtiores ptus gigni ex huiuſmodi mulieribus. At Romāi: q nulla re Lacedæmoniis fuerūt iferiores: quæ duodecim cōpleſſet annos: nubilē eē ducebāt: ætatē.ſ. admodū facileq̃ uiri igenio ac moribus accōmodareř. Partus.n. robuſtitatē in nutrimēto & intima ui naturæ ꝑ horoſcopii qđ aſtronomi uocāt ſyderis influxu nō in gignētiū annis poſitā eē. Quā ego ſecutus ſniā: q̃s duas habui deinceps uxores alterā: ut noſti: cōſtātinopolitanā: alterā Mediolanēſem uirgines & puellas nō grādioris uiduaſue ſelegi. Et ſi tertiū mihi nubēdū eēt: eodē uterer iſtituto. Nec deterrerer: qđ ānū iā ſextū & qnquageſimum agens: natus.n. ſum anno a natali xp̄iano milleſimo trecēteſimo nonageſimo octauo: & id qdē octauo Cal. auguſtas: minus q̃ puella uellet: anhelarē: Nā ne robuſtior qdē ætas pſtare id queat. Procreatio filiorꝝ nō expleri nō obrui potu expetit: ſed leui irrigatiōe ſed pinde atq; libatiōe cōtēta ē Quare oium primū tibi ſtudēdū arbitror: ut puellā pudicā ducas ꝓbiſq; perētibꝰ natā. Hæc.n. nihil plus norit: nihil plus uolet: q̃ ipſe pbueris. Qđ ſi alia q̃dā uel fortunæ uel tpis rō te uiduæ ducēdæ aſciuerit: mō ſobriā & prudētē inuēias: amorē uiri mortui nolim ptimeſcas. nā me mor ille mr̃is Acidaliæ paulati abolere ſychæū icipit: & uiuo ptēptat uertere amore. Hæc ſūt: q̃ tibi. i ſūmis occupatiōibus meis reſpōdere potui. Reliq tu ut es uir igenio & prudētia ſingulari: nō difficile cōſyderabis. Te uæhemēter ēt atq; ēt rogo: ut ad me q̃diligētiſſime pſcribas rē oēm Cōſtātinopolitāæ captiuitatis. Nam alii aliter narrāt. Et an uniuerſus populus ſit actus in ſeruitutē: tātaq; cædes facta: quātā uulgo tradūt. pterea quo i ſtatu ē Galatas ac finitimi reliq Chriſtiani populi: q turcorꝝ apparatus. Nā qđ mari ſint Italiā iuaſuri: nihil ē: qđ minus credā. Per cōtinētē illis ē iter & p Dalmatiā pānoniāue. hæc.n. cōſyderāti mihi potior rō uiſa ē. Tu uelī qđ ſentias itelligere. Vale. & me facito certiorē an ſint res ur̃æ cū Alphōſo rege cōpoſitæ. bellū ne uobis aduerſus illū an pax futura ſit. Ex Mediolāo. x. kal. feb. Mcccclili.

Frā. phi. Nico. Varō. S.D.

QVi tibi reddidit has literas: uir eſt & bonus & non indoctus: mihiq; multos iam annos perfamiliaris: quem & ut diligas & commendatum habeas: Rogo. Vale. Ex Mediolano decio Calendas februarias. Mcccclili.

℄ Franciſcus Philelphus petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D.

NIhil i hāc diē acerbius ſenſi unq̃ in uita nouæ Romæ captiuitate. Id qđ ſi ſecus mihi accideret: iudicarē me pfecto igratitudinē oī igratiorē: nō ſolū qđ & ſocrū mihi cariſſimā māfredinā auriam nobiliſſimā & pudiciſſimā fœminā ac duas eius & ſoceri mei Ioānis Chryſoloræ pſtātiſſimi eqtis aurati & eruditiſſimi iuri filias meorꝝ qtuor filiorꝝ materteras i obſcurā ſeruitutē a barbaris & teterrimis turcis actas audio: ſed eo magis: qđ ea urbe ēt mr̃e ſum uſus & altrice educatriceq; iuuentæ ſtudiorūq; meorꝝ. Verū qm̄ hūanæ res oēs mutabilitati ſubiectæ ſūt & q̃ pricipiū habuerūt: finē ēt aliq̃do habeāt natura neceſſe ē: meipſū accuſo qđ ueli fragile & caducū aliqđ ſempiternū fieri. Hac etiā rōne tibi quoq; luctuoſiſſimū caſū tuū & ægritudinē oēm quā ex imatura atq; imiti morte filii fr̃is tui innocētis & optimi quidē illius iuuenis cōcepiſti æquiore aīo ferēdā cēſeo. Nihil.n. apud nos ſit iuito deo: q ænouit oia & conſulit meliora. Reliq uero q̃ ad me ſcripſiſti: placuerūt oia. Faciāq; ppediē ut itelligas conſiliū apud me tuum plurimum ualuiſſe. Te iteri uæhemēter rogo opam des: ut ex Bernardo Iuſtiniano quæ tibi antea ſcripſi. & cōſequaris: & huic iſti tabellario ad me des. Præterea hippocratē quoq; meū ſi ex Matthæo Peruſino philoſopho ac medico doctiſſimo aſſecutus es mitte ad me. Si quid aliud certi habes de turcis & rebus oriētalibus uelim q̃diligentiſſime ad me perſacribas. Vale. ex mediolano. x. Cal. februarias. Mcccclilii.

℄ Franciſcus philelphus Ioāni Mario filio: S.D.

LAceſſūt occupatiōes meæ ut ſim ad ea reſpōdēdo breuior: q̃ pximis lr̃is a me petieras: Leōardus Theologꝰ idēq; mathematicꝰ duo nō tā eloq̄nter q̃ſubciliter opa i mathematicis elucubrauit annis ſupioribus: alterꝝ i geometria: qđ artis metricæ noīe appellauit: ob eā.ſ. rationem q; μέτρον græcum menſurā ſignificat apud noſtros: alterꝝ in arithmetica: qđ ē de numeris: ſupputandiq; rōne ἀριθμὸς enim: ut ſcis: numerus eſt apud latinos. Siqs aūt titulū deprauarit: ut q̃ de numeris eſt: inſcripſerit artē metricā: quæ tota in dimēſione uerſař. ipſe uiderit. Res.n. ita habet: ut dicimus. q ſecus ſenſerit: græce lr̃aturæ & ipſius diſciplinæ idoctus eſt. Quod āt de marone ſcripſiſti: id totū eſt fabuloſum: Nā neq; de Chriſto ſenſit Maro: ſed de polionis filio: qđ de Chriſto multo ante ſibylla afflatu diuino quoddā uaticinata ē De ulyſſe uero qđ dicis placere qbuſdā ſcribi p latinū &. x. ante es. Vlyxes. aut ii ſunt impiti græcarū lr̃arū aut oio negligētes. Vlyſſes.n. græcū eſt nomē ὀδυσσεύς. o.ſ. breui mutata in. u. id qđ i aliis plæriſq; fieri cōſueuit. &. d. in. l. more non ſolū noſtro: ſed etiā græco. Quod uero ὕψιλον quod eſt. y. tenue uertař i. i. aut duo ſſ. in x. nec grāmaticæ rō patiř: nec ulla ueterꝝ auctoritas. Nā quod ſcribis de. xx. geminato: id nō ſolū abſurdū eſt: ſed ineptum ſane & fatuū: cum eæ tot cōtinuatæ cōſonantes: quæ quattuor ſunt duæ ſemiuocales & duæ mutæ ſimul eſſe nullo pacto poſſint: Hercules hoc ē ἡρακλῆς cognomē ē uel fortaſſis agnomen potius Alcidæ: q uir fortis & magnis impator poſt res clariſſime geſtas Iunonis iuidia glorioſus Hercules dictus eſt. ἥρα.n. ē Iuno. κλέος uero fama ſeu gloria Qua rōne factū uidemꝰ. ut nōnulli cognominati ſint hercules. De libalitate & mūificētia eā cēſeo fieri differētiā: q̃ græci iter ἐλευθεριότητα & μεγαλοπρέπειαν uoluerūt ut liberalitas ſit iter puos hoīes ac priuatos μεγαλοπρέπεια uero hoc ē ad uerbū magnidecētia nom̄ apđ nos iuſitatū iter magnos uiros uerſeř magniſq; in rebꝰ: ut q̃ magna ꝓ dignitate mūeret: ſit apud illos μεγαλοπρεπής: apud nos uero magnidecēs: uel qđ uſitatū uidemꝰ mūificus. Sed q̃ in puis muneribus liberalē ſeſe nō abſurde pſtat: is a græcis diciř ἐλευθέριος. nec illud uolo te lateat cōſueſſe quoſdā μεγαλοπρέπειαν interptari magnificētiā: errātis hos qdē: cū magnificētia locupletiſſimo Ciceronis teſtimonio ſit ſpēs fortitudinis. Vale. ex Mediolano. xiiii. Cal. martias. Mcccclilii.

℄ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philoſopho ac medico. S.D

QVo nihil inuito poſt obitū illius ſūmi uiri Leonardi mei iuſtiniani luctuoſius aut mæſtiꝰ audiui mihi nup ē renūciatū frāciſcū barbarū priſcæ grauitatis & eruditionis exēplū migraſſe ex hac luce magna ē nr̃o ſæculo pmagnæ eloquētiæ iactura iniecta. Venetis uero oibus plāe ſingularis q talē uirū amiſerint: quālē habēt alterū neminē. De doctis atq; diſertis loquor. nā uiros grauis: & ſapiētis ſcio eē Venetis pœne inumerabilis. Sed q idē & græcæ eſſet & latine doctiſſime eruditus quem alterū hēatis illuſtrē audio neminē. Doleo igiř & ueſtrū in tāto uiro & nr̃æ tēpeſtatis naufragiū. Oſtēderē āt uerbis pluribus mærorē hūc meū: id qđ ne in pſentia faciā. repētina pfectio tabellarii impedimēto ē Quare de hoc ſatis. Tu uelim noīe meo cū iis uerba facias: quos ille ſibi hæredes iſtituit. Repetaſq; meos illos codices græcos: quos barbarus habuit a me mutuo: & totiēs: ut ſcis per lr̃as. Itaq; internūciū repetiuimus. Vale. ex Mediolano. xiii. Cal. martias. Mcccclilii.

℄ Franciſcus philelphus Ioāni Mario filio. S.D.

AD ea quæ petieras pximis diebus: reſpondi tibi. Quod iſtic tibi honoratus ſit locꝰ: gaudeo. redibunt fortaſſis aliq̃do Taurinateſ cū muſis in gratiā. Eſt.n. urbs iſta & uetus & nobilis a phæthōte ut tradūt: cōdita. Tu uelim: a Minerua ne deciſcas. Nā repugnāte natura nihil fieri recte pōt itaq; malle te debes & oratorē & poetā eūdēq; philoſophū q̃ iuriſcōſultū & rabulā mercenariū: Ne illi faueā cui me odio eē & ipſe dicis & ego noui: ignorare mihi uideris dū mones. ſolere τοὺς ἀναλφάβητους iniurias nō cōtēnere minus q̃ obliuiſci. Illius ſit maledicere: noſtrū aūt benefacere. Vale. ex Medio. ix. Cal. martias. Mcccclili.

℄ Frāciſcus philelphus Nicolao Quinto ſūmo pōtifici. S.P.D.

STephanū Caciā nouarieſē iuriſcōſultū & Taurinatatē archidiaconū tuæ ſāctitatis cubiculariū in iis q̃ mihi expoſuit tuo noīe: & ſūma cū obſeruātia & libētiſſime audiui nec diligēter minꝰ q̃ fideliter geſſi oia geroq; aſſidueq̃ tū lr̃is tuis: tū eius nūcio tibi grata fore cognoui. Hēo aūt beatitudini tuæ gr̃as imortalis qđ fidei meæ pietatiq; erga te ita fidis: ut debes. Quid eni ꝓ te facturꝰ nō ſim: cuius ſingularē ſum iāpridē beniuolētiā & pcipuā mō benignitatē i me exptus: tātū me tibi debere intelligo. ut ne uitā qdē ipſam in mea magis q̃ in tua ptāte poſitā eē uelim. Itaq; iperare ſit tuū ꝓ uolūtate oia

parere aũt meũ cũ oĩ itegritate:ueneratiõe idustria. Vale pf beatiſſime. Ex Medio. iiii. cal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Petro Nucetano. S.D.

ANtonio Lyttæ mediolanenſi pſbytero lr̃as ad te dedi. iiii. idus nouẽbres. Eratq̃ cũ his ſapphicum adonicũq̃ carmẽ ad ſanctitatẽ domini nr̃i lõgiuſculũ. Sum aũt miratus: qđ nihil i hanc diẽ mihi reſpõderis. Nec potui nõ dubitare ne lr̃æ tibi meæ redditæ fortaſſe nõ eẽt. Noui. n. facilitatẽ: noui hũanitatẽ: noui liberalitatẽ aĩ tui: Itaq̃ nõ ſine cã id accidiſſe arbitror. Sed cũ hac de re: tũ de aliis nõnullis Xenophon filius tibi corã exponet. Tu uelim me ut facis: ames. Tibiq̃ pſuadeas eũ eẽ me: q tibi ciũm maxime nr̃i ordinis ſim affectus. Cõuiuia mediolanẽſia eidẽ Xenophõti filio ad te ddi. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Malateſtæ nouello. S.D.

ET galbæ & Othonis Cæſarũ uitas ex plutarcho. ad latinos traduxi: tuoq̃ noi dedicaui. Quid ãt in cã fuerit qđ eas Xenophõti filio nũc iſtac iter faciẽti ad te ñ dederim: idẽ Xenophõ tibi corã exponet: Poſt dies qndecim ſiqs oblatus fuerit: cui ea res tuto cõmitti q̃at: dabo ad te. Tu uelim tibi pſuadeas mihi tuo noie nihil eẽ iucũdius: Nã dignus es p tuis maximis ſplẽdidiſſimiſq̃ uirtutibus: quẽ omnes diligãt: amentiobſeruẽt: ueneretur. Ego p̃ redẽ fore ſpero ut pax faciat poſtliminiũ: tantus & barbarorũ & exterarũ nationũ terror ipendent. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Petro parleoni. S.D.

BInis aliis lr̃is tibi ſignificaui Ioãnẽ Caimũ neq̃ feciſſe neq̃ facturũ ſani qcq̃ de re tua. Seq̃ dicit ti bi debere nihil: qm̃ pro te aliis ſatiſfecerit. At illi quos is p̃dicat: factũ id pnegãt. Itaq̃ ſi me audis: tute Mediolanũ cõcede. Nã ſi ſecus feceris: nihil feceris: ædeſq̃ negligẽtia tua q̃dã amiſeris. Tu rẽ paucis tenes. Reliq̃ ex Xenophonte filio corã accipies. Vale cũ pudiciſſima uxore tua. Meq̃ tuo illuſtri principi commenda. Ex Mediolano. iiii. Kal. martias. Mcccchiii.

ℭ Frãciſcus Philelphus Petro barbo cardinali Veneto. S.D.

XEnophonti fili Romã ueniẽti iccirco lr̃as ad te dedi: ut itelligeres me tãti facere bẽiuolẽtiã tuã q̃ mihi nup cũ iſtic eſſẽ: certiſſimis documẽtis corã declaraſti: ut oia de te mihi ſpare poſſe uideam. Id aũt eo facio & maiore cũ fiducia & libẽtius: qm̃ noui nullũ: apud me unq̃ intermoriturũ beneficiũ tuũ. Nã eſt apud me antiqus nihil gratitudie atq̃ pietate. Reliq̃ tu ex Xenophõte cognoſces. Vale pf ampliſſime. Ex mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccchiii.

ℭ Frã. phi. Dominico cardinali firmano. S.D.

NOn poſſũ nõ accuſare erratũ meũ: qđ cũ nup fuiſſem Romæ: ad te minus ſalutatũ ierim: cui me iãpridẽ norim eẽ cariſſimũ. Nolim tamẽ exiſtimes id uel negligẽtia mea: uel qđ tui oblitus fuerim accidiſſe. Sed dũ cupio in te adeundo minꝰ ineptus exiſtimari: fui i officio ſeruãdo minus erga te officioſus Volebã. n. & p amplitudine tua & p decoro adire te: & eos cõferre ſermones: qui & auditione tua & orone mea nõ idigni iudicarentur. Quare dũ ſtudeo ea expedire negocia: quæ mihi erant apud ſummũ põtificẽ: pluſq̃ in his q̃ putarã tpis cõſumo: tãdẽ coactus ſum nõ te añ adire q̃ abire. Itaq̃ i ipſa abitione mea ex urbe Roma iter egrãdũ accedo ad ipſas ædes dignationis tuæ. Is q triclinii p̃eſt oſtio reſpõdet in cubiculo te eẽ [illegible]lo intẽtũ miniſterio: nec licere ſibi iterea tpis adire te: Quid multis: Tris horas expecto cũ ne ipſe qdẽ oſtiarius amplꝰ qcq̃ reſpõdet mihi. Quãobrẽ dũ uideo mirũ ſeruari ſilẽtiũ & ipſe ad abeũdũ ſollicitaret a comitibus. ne aut importunior aut ineptior dici poſſẽ: abiui eqdẽ ſubtriſtior: qđ uiſere te nequiuerim: quẽ mirifica obſeruãtia pſequor. Tenes ecce rẽ oẽm. Tuæ fuerit uel clæmẽtiæ mihi ignoſcere uel iuſtitiæ oſtiariũ caſtigare: qui ut ẽ genere germanus: neq̃ humanitatẽ ſapiat: nec hoium hẽat diſcrimẽ. Reliq̃ ex xenophonte filio cognoſces. Vale pf humaniſſime. Ex mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Ioãni aurispæ. S.D.

QVãti ego te ſemp fecerim ac facio nemo eſt: q id melius ſciat: q̃ tu. Id certe exploratiſſimũ hẽo me tibi eẽ cariſſimũ. Fide aũt in amicos & prudẽtia tãta uales: quãta ſcio maiore neminẽ. Itaq̃ nihil ẽ qđ de te ſperare nõ auſim. Quibus aũt in rebus tuã mihi & operã & diligẽtiã p̃ſtes: ueli Xenophõ filius tibi corã oſtẽdet. Vale. ex Mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus philelphus Aenico dauało equiti aurato. S.D.

CVm ad undecimũ Cal. ſeptẽbres ex caſtris regiis abiiſſe; repetiturus Mediolanũ: nihil mihi moleſtiꝰ fuit: q̃ qđ te qm̃ heſterno ueſperi Neapolin reuertiſſe ferebaris: eo die uidere cõplectiq̃ nequierim. Itaq̃ abiẽs mecũ tuli icredibile deſyderiũ tui: quẽ & abſentẽ abſens itueor & cõplector & alloquor. Cupio ãt maiorẽ in modũ p lr̃as tuas itelligere: & qd agas: & q̃ tibi carus ſim. Sed horũ alterũ pſpicuũ mihi ẽ. Nõ. n. poſſum nõ amari abs te: quẽ tãtope ipſe colã. Alterũ bñ ſpero. Nã q uir magnꝰ es rebꝰ ornatus oibus: te bene agere: ac rebus uti ſecũdiſſimis dubitare certe nõ debeo. Gratiſſimum tñ mihi facturus ſis: ſi quæ de te mihi in ſpe ſunt poſita: ea tu lr̃is tuis uel cõfirmabis uel augebis. Vale decus meũ. Et me Alphõſo regi cõmẽda: & ut ſoles cariſſimũ effice. Ex Madiola. iiii. cal. martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicolao cebæ. S.D.

INcipiẽti iã mihi expectare lr̃as tuas aliđ occurrit i mẽtẽ. Cupio. n. ex intelligere: ulla ne a uobis ſit aut in Thraciã aut ad chios nauis traiecta: q̃ iſtinc ſoluat añ Cal. maias. Et hoc & q̃ p̃ximis lr̃is ad te ſcripſi ne negligas: rogo. Vale. ex Medio. viii. idus martias. Mcccchiii.

ℭ Frã. phi. Alberto zãcario. S.D.

DEus maleſaciat factionibꝰ ſuſpitionibuſq̃: qbus fit: ut tuæ meæq̃ uolũtati mos geri nõ poſſit. Petierã a pricipe meo: qđ te uelle itelligebã. Is mihi liberaliſſime r̃nderat: ut ſemp. Oiaq̃ mea cauſa facturũ ſe affirmarat. Deide cũ rei cõficiũdæ ſtudeo: aiaduerto hũc refrigeſcere. Qđ ego moleſte ferẽs cũctatiõis cãm q̃ro. Tãdẽ mihi reſpõdet ſe & mea & tua cã uelle oia: uereri tamẽ ne iſtis

aliqui huiuſmõdi beneficii genus indigne patiantur. Itaq̃ ſibi & hominum habendam eſſe & temporum rationem. Reliqua tu pro tua prudentia coniecta. Vnumq̃ tibi perſuade nihil apud me eſſe antiquis beniuolentia noſtra. Vale. Ex Mediolano. v. nonas martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſci philelphi Epiſtolarum Liber Duodecimus.

ℭ Franciſcus ppilelphus Lombardo Collioni. S.D.

AMici quidã tui qbus ego familiariſſime utor expoſuerũt mihi & ingenii tui bonitatẽ: & nõ uulgarem facundiæ laudem. Quibus certe rebus ſum non mediocriter delectatus. Perdocti. n. reperiũt pſæpe multi. Sed qui idẽ & igenio polleat & eloq eorũ ẽ i nũero collocãdus: quorũ raritas cum phœnice comparet. Floruit eloquẽtia Demoſthenes inter græcos oĩs. Sed idem fuit igenio tardiore: ingenio Demades claruit plurimum: quo fretus ex tempore diſertiſſimus uidebatur. Verum icciro ſcripta eius nulla extant: quoniam eloquentiæ uim ſplendoremq̃ intimum minus ſaperent: Sunt enim nonnulli: qui eloquentes exiſtimãt: ne diſerti quidem ſunt: ſed apta quadam & ſonora ac uenuſta uerborum ſeriæ facundi quoniã uideantur in raris habentur oratoribus. At cũ oĩ rerum uel in primis in eloquentia tria requiri ſolent: Ingenium: doctrina: diligẽtia: qbus ipſis qui ualet: nõ hũc nõ poſſũ eloquentiæ laudẽ aſſecutũ exiſtimare. Tui te amici igenii laudãt. Præceptoris fama Guarini Veronẽſis rhetoris minime cõtemnẽdi non indoctus: mihi probari debes. Modo diligentiam adhibeas: quæ in exercitatiõe maxime apparet: nihil tibi deſit ad optimum oratorẽ. Neq̃ ipſi Demoſtheni: neq̃ Ciceroni noſtro omnia naturæ adminicula afferunt. ſola diligentia hos pficit: qua quidem una uirtute uirtutes omnis contineri putant. Hac ego te tum animaduertero delectari: cum te maxime dicendo exercueris. Id autem ita in te eẽ itelligam: ſi tua ſcripta & p amicorũ tuorũ opinione & p mea expectatiõe q̃primũ legero. Vale. & me neceſſario tuo Bartholomæo Collioni uiro fortiſſimo carũ effice. Ex Mediolano. vi. idus martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S.D.

LEgi lr̃as tuas: q̃s ex Bononia dediſti ad me. Quod te tã diligẽtẽ itineri p̃ſtiteris: ñ iprobo. moneo: tamẽ cõſyderes: nõ mõ: qs ipe poſſis: ſed qđ ẽt equus: ne nimia feſtiatio feſtinationẽ tollat. Venerũt nudiuſtertiũs mediolanũ ex urbe Rõa nobiles uiri tres Cõſtãtinopolitãi: & hi q̃dẽ diplouatazæ: q mihi uerbis p̃ſtãtiſſimi nr̃i Gazæ ſalutẽ dicerẽt. miratꝰ ãt ſũ: qđ his ad me Gazes lr̃as nullas dederit. Tu quæ tibi mandauimus: diligenter cura. Vale. Ex Mediolano. vi. idus martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus philelphus Ioachino Ambroſioq̃ theologis. S.D.

ERunt fortaſſe: qui mirentur: qđ ego uos ueniã i ſũmis uris laboribus ad ea hortaturus: q̃ nõdum a quoq̃ uel tẽptata ſũt uel ſcripta: ut quoniã ſatis ſupq̃ ois iudæorũ de Chriſto Ieſu puicacia obdurataq̃ inſonia inexpugnabilibus tã multis illiſq̃ ueriſſimis & argumẽtis & rõnibus: q̃s uiri pœne innumerabiles igẽio: doctrina: ſanctimonia excellẽtes i mediũ attulerũt: pſtrata iãpridẽ atq̃ cõuicta iacet: in ciplatis iã tãdẽ cũ docteris in populũ: cõuertere orõnis gladios in ſceleratũ illũ & ipiũ mahumetũ: quẽ figura & imanitate truculẽtiſſimæ beſtiæ Ioãnis Apocalipſis nobis denũciauit. Nõne uidetis pr̃es ſapiẽtiſſimi iam uniuerſũ ppe terrarũ orbẽ parere p oẽm itẽperãtiã nefarii illius abhoiabiliſq̃ latrõis [illegible]urciſſimis ſatellitibus? Nõne Africa tota ſeruit Mahumetiſtis? Nõ idẽ paritur Aſia? Nã orientalis æthiopi[illegible] q̃tula ẽ ad Aſiã uniuerſã; At Europa quã ab aſia diuidit Tanais pmulta iã regna cũ Scythis & Turcis: tũ ẽt afris ſubiecta ituetur. Eoq̃ adducta ẽ calamitatis: ut de italia ſibi nũc metuẽdũ ſentiat. Mirentur ergo iprudẽtes: ut libet: Ego. n. ita ſentio lõge maiorẽ uos fructũ ſplẽdidioreq̃ gloriã ex his pugnãtibus atq̃ infeſtis mahumetiſtis reportaturos q̃ ex iudæis nõ mõ repugnãtibus ſed late iãdiu fuſis humiq̃ iacẽtibus. Quod ſecũdo loco uos hortor: id totũ ẽ de Græcis. Satis hi magnas dederũt pœnas: ſiquid errarũt: qđ patrio ſolo exterminati ſũt: qđ parẽtes: filios: uxores: bona oĩa amiſerũt: qđ mẽdicãt: qđ ſeruiũt. Verũ & hoies certe ſũt & Chriſtiani. At ſciſmatici: at hæretici. hæretica cõſtãtinopolitana eccleſia nũq̃ fuit ætate nr̃a. Sciſmatica fortaſſis aliqñ. Non tñ ſciſſa ea a Turcis capta ẽ: ſed publice cõiũcta cũ Romana eccleſia: nã alieni cordis arcana temere iudicare peccatũ eſt. Nec itẽ minus pſæpe deus bonos q̃ malos affligere cõſueuit. nõ ob peccata q̃ ipſi ppetraſſẽt: tãtas acerbitates paſſi ſũt martyres: paſſi apoſtoli: paſſus Chriſtus optius maxius. Præterea ſanus paſtor reliquit uniuerſũ gregẽ i ſolitudine: ut requirat amiſſam ouẽ. An minus aduertitis neminẽ i hac urbe uti charitatis mũere in hos græcos qui optimo nati genere mẽdicãt ſtipẽ: ut ſe ac ſuos a Turcis redimãt: Hæc certe ihumanitas magna eſt: cuius ne uos ſitis i cãs ipſi puidete. Quin hortemini p deũ imortalẽ populũ uniuerſũ: ut & afflictis & Chriſtianis benefaciãt: ne indignetur Chriſtus Iheſus eos contemni qui ſuo nomine opem quærunt. Valete patres optimi. Mediolani. ex ædibus noſtris. v. idus martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus philelphus Andreæ ferratienſi. S.D.

ETſi mihi ex incognitus: tuæ te tamẽ lr̃æ notæ qbus i ea es uſus iſcriptiõe: quã ſocrus meæ Mãfredinæ Chryſolorinæ lr̃is adiecisti: nõ mediocriter notũ faciũt. Gaudeo igitur te iſtic eẽ: q & res magnas uideris & uiſurus ẽt ſis. Tuũ ãt fuerit ut ad nos aliquid ſcribas diligẽtius: quo te nõ minus intus q̃ i cute pſpiciamus. Vale. & ſiquid ad liberationẽ ſocrus meæ eiuſq̃ filiarũ afferre uales peto ne negligas Hoc erit & mihi gratiſſimũ & tibi honorificũ: Ex Mediolano pridie idus martias. Mcccchiii.

ℭ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S.D.

NIhil eſt mihi beniuolẽtia tua certius: Quid. n. nõ ames: quẽ uir maxius & clariſſimus pr̃ tuꝰ Leonardus & dilexerit unice & ſũmis bñficiis affecerit: Itaq̃ nõ mõ nõ miror: ſi quãdo meis lr̃is iutatus nihil r̃nderis: ſz ignoſco potiꝰ occupatiõibꝰ tuis: qbꝰ fit: ut neq̃ amicis poſſis ne ipi tibi oĩo ſatiſfacere. Verũ ſi qd otii q̃doq̃ nactꝰ fueris: rẽ mihi facies gratiſſimã: ſi & de te & đ rebꝰ tuis me reddideris certiorẽ

patere aũt meũ cũ oĩ ĩtegritate:ueneratiõe ĩduſtria. Vale pr̃ beatiſſime. Ex Medio. iiii. cal. martias. Mccccliiii.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Nucetano. S. D.

ANtonio Lyttæ mediolanenſi pr̃ſbytero lr̃as ad te dedi. iiii. idus nouẽbres. Eratq; cũ his ſapphicum adonicũq; carmẽ ad ſanctitatẽ domini nr̃i lõgiuſculũ. Sum aũt miratus: qd̃ nihil ĩ hanc diẽ mihi reſpõderis. Nec potui nõ dubitare ne lr̃æ tibi meæ redditæ fortaſſe nõ eẽt. Noui. n. facilitatez: noui hũanitatẽ: noui liberalitatẽ aĩ tui: Itaq; nõ ſine cã id accidiſſe arbitror. Sed cũ hac de re:tũ de aliis nõnullis Xenophon filius tibi corã exponet. Tu uelim me ut facis: ames. Tibiq; pſuadeas eũ eẽ me: q tibi ciũm maxime nr̃i ordĩnis ſim affectus. Cõmũia mediolanẽſia eidẽ Xenophõti filio ad te ddi. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus Philelphus Malateſtæ nouello. S. D.

ET galbæ & Othonis Cæſarũ uitas ex plutarcho. ad latinos traduxi: tuoq; noĩ dedicaui. Quid ãt in cã fuerit qd̃ eas Xenophõti filio nũc iſtac iter facięti ad te ñ dederim: idẽ Xenophõ tibi corã exponet: Poſt dies qndecim ſiqs oblatus fuerit: cui ea res tuto cõmitti q̃at: dabo ad te. Tu uelim b pſuadeas mihi tuo noĩe nihil eẽ iucũdius: Nã dignus es ꝑ tuis maximis ſplẽdidiſſimiſq; uirtutibus: quẽ omnes diligãt: amentiobſeruẽt: ueneren̄t. Ego ꝑ eẽdẽ fore ſpero ut pax faciat poſtliminiũ: tantus & barbaroꝝ & exteraꝝ nationũ terror ĩpendent. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus Philelphus Petro parleoni. S. D.

BInis aliis lr̃is tibi ſignificaui Ioãnẽ Caimũ neq; feciſſe neq; facturũ ſani qcq̃ de re tua. Seq; dicit ſibi debere nihil: qm̃ pro te aliis ſatiſfecerit. At illi quos is pdicat: factũ id pnegãt. Itaq; ſi me audis: tute Mediolanũ cõcede. Nã ſi ſecus feceris: nihil feceris: ædeſq; negligẽtia tua q̃dã amiſeris. Tu rẽ paucis tenes. Reliq̃ ex Xenophonte filio corã accipies. Vale cũ pudiciſſima uxore tua. Meq; tuo illuſtri principi commenda. Ex Mediolano. iiii. Kal. martias. Mcccclıiii.

℄ Frãciſcus Philelphus Petro barbo cardinali Veneto. S. D.

XEnophonti fili Romã uenięti iccirco lr̃as ad te dedi: ut ĩtelligeres me tãti facere bẽiuolẽtiã tuã q̃ mihi nup cũ iſtic eſſẽ: certiſſimis documẽtis corã declaraſti: ut oĩa de te mihi ſpare poſſe uidear. Id aũt eo facio & maiore cũ fiducia & libẽtius: qm̃ noui nullũ: apud me unq̃ intermoriturũ beneficiũ tuũ. Nã eſt apud me antiquius nihil gratitudie atq; pietate. Reliq̃ tu ex Xenophõte cognoſces. Vale pr̃ ampliſſime. Ex mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccclıiii.

℄ Frã. phi. Dominico cardinali firmano. S. D.

NOn poſſũ nõ accuſare erratũ meũ: qd̃ cũ nup fuiſſem Romæ: ad te minus ſalutatũ ierĩ; : cui me iãpridẽ norim eẽ cariſſimũ. Nolim tamẽ exiſtimes id uel negligẽtia mea: uel qd̃ tui oblitus fuerĩ accidiſſe. Sed dũ cupio in te adeundo minꝰ ineptus exiſtimari: fui ĩ officio ſeruãdo minus erga te officioſus. Volebã. n. & ꝑ amplitudine tua & ꝑ decoro adire te: & eos cõferre ſermones: qui & auditione tua & oratione mea nõ idigni iudicaren̄t. Quare dũ ſtudeo ea expedire negocia: quæ mihi erant apud ſummũ põtificẽ: pluſq; in his q̃ putarã tpis cõſumo: tãdẽ coactus ſum nõ te añ adire q̃ abire. Itaq; ĩ ipſa abitione mea ex urbe Roma iter eqtãdũ accedo ad ipſas ædes dignationis tuæ. Is q triclinii p̃eſt oſtio reſpõdet in cubiculo te eẽ [illegible]io intẽtũ miniſterio: nec licere ſibi interea tpis adire te: Quid multis: Tris horas expecto cũ ne ipſe qdẽ oſtiarius amplꝰ qcq̃ reſpõdet mihi. Quãobrẽ dũ uideo mirũ ſeruari ſilẽtiũ & ipſe ad abeũdũ ſollicitarer a comitibus. ne aut importunior aut ineptior dici poſſẽ: abiui eqdẽ ſubtriſtior: qd̃ uiſere te nequiuerim: quẽ mirifica obſeruãtia pſequor. Tenes ecce rẽ oẽm. Tuæ fuerit uel clæmẽtiæ mihi ignoſcere uel iuſtitiæ oſtiariũ caſtigare: qui ut ẽ genere germanus: neq; humanitatẽ ſapiat: nec hoĩum hẽat diſcrimẽ. Reliq̃ ex xenophonte filio cognoſces. Vale pr̃ humaniſſime. Ex mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus Philelphus Ioãni auriſpæ. S. D.

QVãti ego te ſemp fecerim ac facio nemo eſt: q id melius ſciat: q̃ tu. Id certe exploratiſſimũ hẽo me tibi eẽ cariſſimũ. Fide aũt in amicos & prudẽtia tãta uales: quãta ſcio maiore neminẽ. Itaq; nihil ẽ qd̃ de te ſperare nõ auſim. Quibus aũt in rebus tuã mihi & operã & diligẽtiã pr̃ſtes: ueli Xenophõ filius tibi corã oſtẽdet. Vale. ex Mediolano. iiii. Cal. martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus philelphus Aenico dáualo equiti aurato. S. D.

CVm ad undecimũ Cal. ſeptẽbres ex caſtris regiis abiiſſe; repeturus Mediolanũ: nihil mihi moleſtiꝰ fuit: q̃ qd̃ te qm̃ heſterno ueſperi Neapolin reuertiſſe ferebaris: eo die uidere cõplectiq; nequerim. Itaq; abiẽs mecũ tuli icredibile deſyderiũ tui: quẽ & abſentẽ abſens ĩtueor & cõplector & alloquor. Cupio ãt maiorẽ in modũ p lr̃as tuas itelligere: & qd agas: & q̃ tibi carus ſim. Sed horũ alterũ pſpicuũ mihi ẽ. Nõ. n. poſſum nõ amari abs te: quẽ tãtope ipſe colã. Alteꝝ bñ ſpero. Nã q uir magnꝰ es rebꝰ ornatus oĩbus: te bene agere: ac rebus uti ſecũdiſſimis dubitare certe nõ debeo. Gratiſſimum tñ mihi facturus ſis: ſi quæ de te mihi in ſpe ſunt poſita: ea tu lr̃is tuis uel cõfirmabis uel augebis. Vale decus meuz. Et me Alphõſo regi cõmẽda: & ut ſoles cariſſimũ effice. Ex Madiola. iiii. cal. martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus Philelphus Nicolao cebæ. S. D.

INcipięti iã mihi expectare lr̃as tuas aliđ occurrit ĩ mẽtẽ. Cupio. n. ex intelligere: ulla ne a uobis ſit aut in Thraciã aut ad chios nauis traiecta: q̃ iſtinc ſoluat añ Cal. maias. Et hoc & q̃ ꝓximis lr̃is ad te ſcripſi ne negligas: rogo. Vale. ex Medio. viii. idus martias. Mcccclıiii.

℄ Frã. phi. Alberto zãcario. S. D.

DEus maleſaciat factionibꝰ ſuſpitionibuſq;: qbus fit: ut tuæ meæq; uolũtati mos geri nõ poſſit. Petierã a pricipe meo: qđ te uelle itelligebã. Iis mihi liberaliſſime rñderat: ut ſemp. Oĩaq; mea cauſa facturũ ſe affirmarat. Deĩde cũ rei cõficiũdæ ſtudeo: aiaduerto hũc refrigeſcer̄. Quod ego moleſte ferẽs cũctatiõis cãm q̃ro. Tãdẽ mihi reſpõdet ſe & mea & tua cã uelle oĩa: uereri tamẽ ne iſtis

aliqui huiuſmõdi beneficii genus indigne patiantur. Itaq; ſibi & hominum habendam eſſe & temporum rationem. Reliqua tu pro tua prudentia coniecta. Vnumq; tibi perſuade nihil apud me eſſe antiquis beniuolentia noſtra. Vale. Ex Mediolano. v. nonas martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſci philelphi Epiſtolarum Liber Duodecimus.

℄ Franciſcus philelphus Lombardo Collioni. S. D.

AMici quidã tui qbus ego familiariſſime utor expoſuerũt mihi & ingenii tui bonitatẽ: & nõ uulgarem facundiæ laudem. Quibus certe rebus ſum non mediocriter delectatus. Perdocti. n. reperiũt̄ pſæpe multi. Sed qui idẽ & igenio polleat & eloq eoꝝ ẽ ĩ nũero collocãdus: quoꝝ raritas cum phœnice comparet̄. Floruit eloquẽtia Demoſthenes inter græcos oĩs. Sed idem fuit ĩgenio tardiore: ingenio Demades claruit plurimum: quo frætus ex tempore diſertiſſimus uidebatur. Verum iccirco ſcripta eius nulla extant: quoniam eloquentiæ uim ſplendoremq; intimum minus ſaperent: Sunt enim nonnulli: qui eloquentes exiſtimati: ne diſerti quidem ſunt: ſed apta quadam & ſonora ac uenuſta uerborum ſeriæ facundi quoniã uideant̄ in raris habent̄ oratoribus. At cũ oĩ re: tum uel in primis in eloquentia tria requiri ſolent: Ingenium: doctrina: diligẽtia: qbus ipſis qui ualet: nõ hũc nõ poſſũ eloquentiæ laudẽ aſſecutũ exiſtimare. Tui te amici igenii laudãt. Præceptoris fama Guarini Veronẽſis rhetoris minime cõtemnẽdi non indoctus: mihi probari debes. Modo diligentiam adhibeas: quæ in exercitatiõe maxime apparet: nihil tibi deſit ad optimum oratorez. Neq; ipſi Demoſtheni: neq; Ciceroni noſtro omnia naturæ adminicula afferunt. ſola diligentia hos pficit: qua quidem una uirtute uirtutes omnis contineri putant. Hac ego te tum animaduertero delectari: cum te maxime dicendo exercueris. Id autem ita in te eẽ itelligam: ſi tua ſcripta & ꝑ amicoꝝ tuoꝝ opinione & ꝑ mea expectatiõe q̃primũ legero. Vale. & me neceſſario tuo Bartholomæo Collioni uiro fortiſſimo carũ effice. Ex Mediolano. vi. idus martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S. D.

LEgi lr̃as tuas: q̃s ex Bononia dediſti ad me. Quod te tã diligẽtẽ itineri pr̃ſtiteris: ñ iprobo. moneo: tamẽ cõſyderes: nõ mõ: qs ipſe poſſis: ſed qd ẽt equus: ne nimia feſtiatio feſtinationẽ tollat. Venerũt nudiuſtertiũ us mediolanũ ex urbe Rõa nobiles uiri tres Cõſtãtinopolitãi: & hi q̃dẽ diplouatazæ: q mihi uerbis pr̃ſtãtiſſimi nr̃i Gazæ ſalutẽ dicerẽt. miratꝰ ãt ſũ: qđ his ad me Gazes lr̃as nullas dederit. Tu quæ tibi mandauimus: diligenter cura. Vale. Ex Mediolano. vi. idus martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus philelphus Ioachino Ambroſioq; theologis. S. D.

ERunt fortaſſe: qui miren̄t: qd ego uos ueniã ĩ ſũmis ur̃is laboribus ad ea hortaturus: q̃ nõdum a quoq̃ uel tẽptata ſũt uel ſcripta: ut quoniã ſatis ſupq; oĩs iudæoꝝ de Chriſto Ieſu puicacia obdurataq; inſonia inexpugnabilibus tã multis illiſq; ueriſſimis & argumẽtis & rõnibus: q̃s uiri pœne innumerabiles igẽio: doctrina: ſanctimonia excellẽtes ĩ mediũ attulerũt: pſtrata iãpridẽ atq; cõuicta iacet: in cipiatis iãtãdẽ cũ docetis in populũ: cõuertere oſonis gladios in ſceleratũ illũ & ipiũ mahumetũ: quẽ figura & imanitate truculẽtiſſimæ beſtiæ Ioãnis Apocalipſis nobis denũciauit. Nõne uidetis pr̃es ſapiẽtiſſimi iam uniuerſuz ꝑpe terrarũ orbẽ parere p oẽm itẽperãtiã nefarii illius abhoĩabiliſq; latrõis [illegible]urciſſimis ſatellitibus? Nõne Africa tota ſeruit Mahumetiſtis? Nõ idẽ patit̄ Aſia? Nã orientalis æthiopia [illegible]gtula ẽ ad Aſiã uniuerſaz; At Europa quã ab aſia diuidit Tanais pmulta iã regna cũ Scythis & Turcis: tũ ẽt afris ſubiecta ituet̄ Eoq; adducta ẽ calamitatis: ut de italia ſibi nũc metuẽdũ ſentiat. Miret̄ ergo iprudẽtes: ut libet: Ego. n. ita ſentio lõge maiorẽ uos fructũ ſplẽdidioreq; gloriã ex his pugnãtibus atq; infeſtis mahumetiſtis reportaturos q̃ ex iudæis nõ mõ repugnãtibus ſed late iãdiu fuſis humiq; iacẽtibus. Quod ſecũdo loco uos hortor: id totuz ẽ de Græcis. Satis hi magnas dederũt pœnas: ſiquid errarũt: qđ patrio ſolo exterminati ſũt: qđ parẽtes: filios: uxores: bona oĩa amiſerũt: qđ mẽdicãt: qđ ſeruiũt. Verũ & hoĩes certe ſũt & Chriſtiani. At ſciſmatici: at hæretici. hæretica cõſtãtinopolitana eccleſia nũq̃ fuit ætate nr̃a. Sciſmatica fortaſſis aliqñ. Non tñ ſciſſa ea a Turcis capta ẽ: ſed publice cõiũcta cũ Romana eccleſia: nã alieni cordis arcana temere iudicare peccatũ eſt. Nec itẽ minus pſæpe deus bonos q̃ malos affligere cõſueuit. nõ ob peccata q̃ ipſi ppetraſſẽt: tãtas acerbitates paſſi ſũt martyres: paſſi apoſtoli: paſſus Chriſtus optĩus maxĩus. Præterea ſanus paſtor reliquit uniuerſuz gregẽ ĩ ſolitudine: ut requirat amiſſam ouẽ. An minus aduertitis neminẽ ĩ hac urbe uti charitatis mũere in hos græcos qui optimo nati genere mẽdicãt ſtipẽ: ut ſe ac ſuos a Turcis redimãt: Hæc certe ihumanitas magna eſt: cuius ne uos ſitis ĩ cãipſi puidete. Quin hortemini p deũ imortalẽ populũ uniuerſũ: ut & afflictis & Chriſtianis benefaciãt: ne indignet̄ Chriſtus Iheſus eos contemni qui ſuo nomine opem quærunt. Valete patres optimi. Mediolani. ex ædibus noſtris. v. idus martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus philelphus Andreæ ferratienſi. S. D.

ET ſi mihi ex incognitus: tuæ te tamẽ lr̃aꝝ notæ qbus ĩ ea es uſus iſcriptiõe: quã ſocrus meæ Mãfredine Chryſolorinæ lr̃is adieciſti: nõ mediocriter notũ faciũt. Gaudeo igit̄ te iſtic eẽ: q & res magnas uideris & uiſurus ẽt ſis. Tuũ ãt fuerit ut ad nos aliquid ſcribas diligẽtius: quo te nõ minus ĩtus q̃ ĩ cute pſpiciamus. Vale. & ſiquid ad liberationẽ ſocrus meæ eiuſq; filiaꝝ afferre uales peto ne negligas Hoc erit & mihi gratiſſimũ & tibi honorificũ: Ex Mediolano pridie idus martias. Mcccclıiii.

℄ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S. D.

NIhil eſt mihi beniuolẽtia tua certius: Quid. n. nõ ames: quẽ uir maxĩus & clariſſimus pr̃ tuꝰ Leonardus & dilexerit unice & ſũmis bñficiis affecerit: Itaq; nõ mõ nõ miror: ſi quãdo meis lr̃is iuitatus nihil rñderis: ſz ignoſco potiꝰ occupatõibꝰ tuis: qbꝰ fit ut neq; amicis poſſis ne ipi tibi oĩo ſatiſ aceſ. Veꝝ ſi qd otii q̃doq; nactꝰ fueris: rẽ mihi facies gratiſſimã: ſi & de te & đ rebꝰ tuis me reddideris certiorẽ

in primiſq nunqd in naufragio byzantino iacturæ quippiá paſſus ſis. Nõ.n.poſſũ nõ ueteri:nequid inde ti
bi detrimẽti acciderit ob tuas pecunias: q̃s habebas Cõſtátinopoli in mercatura occupatas. Ad hæc rogo te
ut opuſcula illa mea q̃ abſte meo noĩe eloquẽtiſſimus medicus Petrus Thomaſius petiit: huic iſti Tabella-
rio aut eidem communi amico ad me des. Vale. ex Mediolano pridie Kal. Apriles. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Ioachino theologo. S. D.

TVum iſtud doctrinæ genus quo ad Chriſtianã ueritatẽ ĩ populũ uteris: mihi certe ꝓbaꝛ plurimũ.
Sũt.n.aliq̃ hebeti adeo obtuſoq̃ ĩgenio: ut nihil ex ſeſe iuenire audeãt: iis cõtenti dũtaxat: q̃ priſci
ſcriptores pientiſſime excogitarũt. At hi qdẽ oẽs & ſi doctrinæ pñt ac diligẽtiæ cuiuſpiã iure lau-
dari qd acute ab aliis ſubtiliterq̃ inuẽta & copioſæ ipi & memoriter in mediũ ꝓferãt: nullã mihi tñ ingenii
ſui pſtãtiã declarãt: cũ ad cumulatũ oĩ uirtute uirũ ingeniũ in primis requiri ſoleat. Tu uero noua permulta
ea ſalutifera ex te eruis. Nã ſigna cæleſtia qbus uidemus ab Aſtronomis quẽ ζωδιακον circulũ uocant: in
ſignitũ tráſferre ĩ chriſtianã fidẽ ꝑpulchrũ ẽ. Quod ãt arietẽ attinet: unde Aſtronomi initiũ ſumũt: ego arie
tem exiſtimo a græco ductũ: qd eſt ἀρηός: Nã hoc noĩe quattuor ſignificari græci uolũt. Interdũ ferrũ unde
Homerus αἱματοσ ἄσαι ἄρηα. Interdũ bellum: idem ὀφρα κεν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα. Quãdo uulnus. idẽ
poeta ἔνθα μάλιστα γίνετ' ἄρης ἀλεγεινός. Sæpius uero Martẽ: ut ẽ apud eundẽ Homerũ. ἄρες ἄρες
βροτολοιγέ. quo ẽt uno ipſi uerbo & ferrũ: & bellũ: & uulnus ſignificamus. Ab hoc igiꝛ nomĩe arietẽ qſi
martialẽ æq̃ tractũ arbitror atq̃ a marte martiũ. Quod ſi naturã figurãq̃ arietis cõſyderemus: nõ inepta cẽſe
biꝛ deriuatio. Sed hæc tu & prudẽtius cõſiderabis & aptius: Nã ſi a rege malis arietẽ duci qſi aliorũ regem: q̃
q̃ eſt durior deriuatio: cũ eo tamẽ cõueniat: qd κρεῖον apud græcos rex ẽ: κριὸσ uero aries: q ita excellit ĩ gre
ge ut rex in populo. Quæ aduerſus Turcos & mahumetiſtas ſapienter aggreſſus es: ut oĩ ſtudio & induſtria
ꝓſequaris: te uæhemẽter & hortor & rogo: Nã quãtũ uidere uideor: niſi funeſtæ huic teterrimæq̃ peſti pro-
pediẽ occurrat: ita breui inualeſcet incrudeſcetq̃: ut nullũ ſit remediũ exceptura. Græcis aũt his nobilibus
aſſiſte: ut cœpiſti iacẽtis tolle ac foue. Vel in hiſce incõſtãtiã atq̃ mutabilitatẽ reꝝ humanaꝝ tecũ aĩo uolutã
Omnis huius mundi faſtus: oĩs gloria uanitas. Solus mihi uideꝛ fœlix: qui in uirtute & deo ſuũ oẽ bonum
collocarit. Miſereſcendũ eſt humanæ fragilitatis. Quod miſerie in aliis iruemur: id nobis quoq̃ metuamus
neceſſe eſt. Mendicant opulenti: humiliantur excelſi: ſeruiunt principes. Fac oro: ut quoniã hos pudet cõdi-
tionis ſuæ: aliqui boni uiri eam ſibi prouinciam ſuſcipiant petendi ultitium charitatis muneris. Vale. medio
lani. Ex ædibus noſtris Kalendis aprilibus. Mcccclilii.

℃ Franciſcus Philelphus Iacobo cuſano iuriſperito. S. D.

ES tu in me Iacobe quottidie q̃ par ẽ iportunior: Id qd ne poſthac facias te nõ ſolũ moneo: ſed ẽt
hortor: ac rogo: Nã q̃q̃ magno aĩo uiri ẽ iniuriam contemnere: cõtumeliã tamẽ ferre nemo ſi ſa
nus ſit: debet: Stultus eſt.n.qui & aliorum & ſuæ dignitatis rationẽ nõ habet. Duo ſũt clauſtra na
tura linguæ obiecta & dentes & labra: quibus admonemur eſſe nihil effutiendum: ſed aſſeruanter oĩa prudẽ
terq̃ dicenda. Neq̃ ĩ teſtimoniis mentiri nos oportet: nam ſic ſumus ĩ deũ impii: neq̃ ĩ defẽdẽdo oppugnã-
doue aut perituros aut peruicaces: id quod faciunt ii oẽs: qui ſimplicis animæ ſceleratiſſimã ſectã fouẽt. Tu
me ſatis intelligis. Si iuſtitiã ueritatẽq̃ tueris: nullã mihi facis iniuriã. Sin ſecus facis: tibi ipſi noces. Vtcũq̃
res habet: compeſce linguã. & me laceſſere maledictis noli: ne quæ irrita tæla obtuſaq̃ cõieceris: retorqueãꝛ
ĩ te lõge acutiora. Tibi lingua ẽ: ut uidere uideor: ad inuehendũ apta. At philelpho tuo & lingua eſt & arun
do lõge q̃ tibi diuturnior. Itaq̃ ſanius tibi cõſulas: ſi me philoſopho uti malis q̃ uel oratore uel ſatyro: ut cõ
ſueſti. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. viii. idus apri. Mcccclilii. ℃ Frã. phi. pallanti Strozæ. S. D.

NOn poſſũ nõ admodũ lætari ueterẽ atq̃ ſingularẽ amicitiã noſtrã oĩbus eſſe cognitã. Quo fit: ut
nobilibus græcis iſtis qui meas tibi litteras reddiderũt: nõ mõ noluerĩ: ſed ne potuerĩ qdẽ negare
qd petiiſſent. Sũt.n.lachrymabilis pars Cõſtátinopolitani naufragii: qui & ſe & ſuos ab ipſis Tur
cis redimere cupientes coguꝛ mendicare q̃miſerrime. His hic auxilio fui & apud pricipẽ & apd
uniuerſã ciuitatẽ. Idẽq̃ ꝓ uirili parte iſtic agerẽ: ſi adeſſem. Quare tibi hoĩes cõmẽdo: ut quoad patiꝛ tua digni
tas: iis adſis uel cõſilio: Nã qui publice in templis præcepta dant populo Chriſtiano: nõ parũ adhortatiõibus
ſuis iſtoꝝ inopiæ ꝓdeſſe poterũt. Ad hæc docet iſtic medicinã Matthæus peruſinus & uir doctiſſime erudi-
tus & mecũ ſũma familiaritate cõiũctus. Habet is duo mea opuſcula: q̃ ex Hippocrate coho medicoꝝ prin-
cipe latina reddidi cum eſſent græca: alteraꝫ περὶ φυσῶν. alterum περὶ ἰατρῶν. Hæc ut & meo noĩe ab
iſto repetas. & Petro Thomaſio eloquentiſſimo medico ad me des: te etiam atq̃ etiaꝫ rogo. Siquando hi flu
ctus bellici conquierint: pluribus tecum loquar. Vale. Ex Mediolano. vi. idus apriles. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ. S. D.

GRæcis iſtis qbus meas litteras ad te dedi: & faui hic apud oẽs: & apd munificẽtiſſimũ pricipẽ auxi
lio fui nõ mediocri. Nã ſui ſuorũq̃ redimẽdoꝝ gr̃a: nã ſeruiũt apud turcos mẽdicãt uiri nobiliſſi
mi: miſerrima cõditio ẽ: cuius q nõ miſereaꝛ inhumanitatis ẽ accuſandus. Quid multis: hoĩes ti-
bi cõmẽdo: teq̃ uæhementer rogo: ut tũ apud noſtrũ iſtũ hũaniſſimũ pricipẽ: tũ apud uniuerſaꝫ
tuam ciuitatem: oĩ ſtudio oĩ opa atq̃ ope afflictis hoĩbus aſſiſtas. Vale. ex medio. v. idus apri. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S. D.

MEtuæ lr̃æ adeo delectarũt: ut ĩ te pſtãtiſſimo filio grauiſſimũ clariſſimũq̃ uirũ Leonardũ patrem
tuũ: cuius memoria mirifice recreor: & uidere oculis & corã audire ſim uiſus. Nõ.n. oĩs illius di-
cendi ornatus dũtaxat & grauitas & ſuauitas ĩ te ẽ: ſed ſingulaꝝ quoq̃ litteraꝝ figurã ita tua epi-
ſtola repſentat: ut ſi ſcribentis nomen deeſſet: neſcirẽ ſane abſte ne an a Leonardo iuſtiniano ſplẽ

didiſſimo illo noſtræ ætatis lumine & de me optime merito eæ litteræ ad me iſſent. Itaq̃ habeo tibi gratias:
tũ quod redieris cũ ſtudiis noſtris in gratiam: tũ quod te una cum paterna memoria cupiẽti mihi uæhe-
mẽterq̃ exoptanti reſtitueris. Quæ de Turcoꝝ mahumetiq̃ apparatu bellico ſignificaſti: audiui. Sed de re
tua cõſtãtinopolitana nihil intellexi. Scire.n.cupiebã an in eo luctuoſiſſimo naufragio captæ urbis iacturæ
ipſe quippiã: qd nolim: paſſus ſis. Et orat onẽ & librum tertium de exilio tabellarius mihi reddidit: ſed eum
minime abſolutum: deſunt enim adhuc duo quaterniones: quos ut diligẽter inquiras: eoſque ad me des: te
plurimum rogo. Sunt etiã & apud te conuiuia noſtra Mediolanenſia: & libri Hippocratis duo quos e græ-
cis latinos reddidi: alter περὶ φυσῶν. alter περὶ ἰατρῶν: q̃ oĩa ut q̃diligentiſſime inquiras: mittaſq̃ ad me
etiam atq̃ etiam abs te peto. Habet item a me eiuſmodi Hippocratis libros mattheus puſinus uir & doctus
& diſertus qui patauii medicinã donec illos uelim meo nomine a matthæo repeti cures: quos item cum ha-
bueris: ſtude ut domum repetant: nam iam multos annos peregrinantur. Vale una cum filiis uniuerſaq̃ fa-
milia meq̃ ut facis ama. Ex Mediolano. iiii. idus maias. Mcccclilii.

℃ Franciſcus Philelphus Matthæo peruſino philoſopho ac medico. S. D.

PEto abs te maiorẽ in modũ: ut duos illos meos Hippocratis libros: quos e græco ĩ latinũ a me tra
ductos iam pluris annos habes apud te hoſpites cum uir patricius Bernardus iuſtinianus Leonar
di filius a te petierit illi pro me reſtituas. Vale. ex Mediolano quarto idus maias. Mcccclilii.

℃ Franciſcus Philelphus Malateſtæ nouello. S. D.

SI tuus iſte familiaris nũcius rediiſſet ad te celerius: dediſſem ei Galbæ atq̃ Othonis uitas: ita ma-
nu mea ſcriptas: ut ex græca lingua cõuerterã. Sed ubi diutius eum nuſq̃ uideo: ob idq̃ exiſtima
rẽ rediiſſe ad te quaſi nũciũ cõſtitutæ pacis: librario eiuſmõi meum exemplum tradidi excriben-
dum quo ii libelli ornatiore litteratum figura ad te irent. Hos igiꝛ corã ꝓpediẽ filius Xenophon tibi reddet
Nondum enim excripti erant omnino. Vale. Ex Mediolano. iii. idus maias. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Nicolao cebæ. S. D.

GAbriel uir religioſus idemq̃ diſertus qui modo iſtinc mediolanũ petiit: fecit me certiorẽ te neſcio
quomodo ex crure laborare: mirari præterea q̃ nihil tibi ad ea rñderim: q̃ de re uxoria ad me ſcri
pſeras. Vtrunq̃ ſane dolui: & q̃ tibi crus moleſtiam attulerit: & q̃ binæ meæ litteræ tibi redditæ
minus fuerunt: Nam harum ego alteras publico mercatorum tabellario: alteras Leonardo ſcribæ uſi prin-
cipis ad te dederã. Ne igiꝛ eadẽ ſæpius repetã: illaꝝ lr̃atũ exẽpla cũ his una ad te miſi. Tu uale. & crus q̃diligẽ
tiſſime cura. Ad hæc ſiquid habes de Turcis: ad me perſcribe. Ex mediolano. iii. idus maias. Mcccclilii.

℃ Franciſcus Philelphus Ioanni marchioni. S. D.

SI nihil iamdiu ad te ſcripſi: puto iccirco te nõ mirari: q̃ noris id mihi facere nõ licuiſſe ob tẽpeſta-
tes procellaſq̃ bellorũ: Nã ego te & amo & obſeruo: nõ ſolũ q̃ de me ſis meritus optime: ſed quia
dignus es: quẽ boni uiri ac docti oẽs & colant & uenerentur. Itaq̃ ſiquid in me ẽ: quod tibi ſit gra
tũ id iure peculii tuũ cenſe. Ego autem abs te aliud nihil peto: niſi ut me ames: ut ſoles. Præterea maiorẽ in
modũ rogo te: ut meos illos de exilio libros xenophõti filio ad me des. Vale. ex me. idib⁹ maiis. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Guilielmo Vrſino Franciæ cancellario. S. D.

DEdi ad te anno ſupiore Ioãni coſſæ ſplendidiſſimo equiti aurato ſimul cũ binis litteris meis codi
cem unũ meũ: quo & ars rhetorica Ariſtotelis ad Alexãdrũ regem & duæ oratoris Lyſiæ oratio-
nes: altera funebris: altera in Eratoſthenẽ adulteꝝ cõtinebantur. Hæc.n.ego iampridẽ e græco
conuerterã in latinũ. Quæ tibi reddita ne fuerit: an minus reddita: nihil in hãc diẽ accepi. Itaq̃ tuũ fuerit &
hac de re & de cæteris: quæ ſcire cupiebã: me facere certiorẽ. Libros de exilio quos habere deſyderabas: apud
me habeo: miſiſſemq̃ ad te: ſi nactus eſſem: cui eos tuto comittere potuiſſẽ. Siquis a uobis mediolanũ uene
rit: iube: ut me adeat uerbis tuis. Et quod de libris iuſſeris: exequas. Hi qui tibi haſce lr̃as reddiderũt cõfractæ
ſũt cõtritæq̃ reliquiæ Cõſtãtinopolitani naufragii uiri certe nobiles & præclari. Seruiunt cum uniuerſis fa-
miliis apud Turcos. Coguꝛ mẽdicare & ſuiipſoꝝ: dederũt.n.ſpõſorẽ de reditu & ſuoꝝ redimẽdorũ gr̃a Mi
ſerabilis ẽ luctuoſiſſima cõdictio. Itaq̃ hoĩes tibi plurimũ cõmẽdo. Teq̃ rogo: ut eis quibuſcũq̃ ĩ reb⁹ op⁹
fuerit. tũ apud pientiſſimũ Regẽ karolũ: tũ apud alios principes & fauori & auxilio ſis: hoc erit & tibi honori
ficũ: & mihi uæhementer gratum. Vale. Meq̃ ut facis: ama. Ex mediolano nono Kal. iunias. Mcccclilii.

Rhetoricam artelis

℃ Franciſcus philelphus Ioanni mario filio. S. D.

TV ſæpe ad me ſcribis: & nunq̃ reſcribis tamẽ. Veli q̃ antea ſæpenumero ut faceres: iuſſi: meũ pugi
larẽ: & quẽ ſcis rhetora definitionũq̃ ꝓcepta redire tãdẽ ad me cures. Id cũ feceris: gerã morẽ deſy
derio tuo. Itaq̃ facito: idq̃ q̃primũ: ne te uel puicacẽ: uel negligẽtem exiſtimẽ. Puto cũ hæ tibi re
ditæ lr̃æ fuerint xenophõta filiũ iſtic iter ad nos cœpiſſe. Hi qui tibi meas lr̃as reddiderũt thraces ſũt ut noſti
uiri qdẽ & nobiles & amici. Quicquid uel beneficii: uel officii in hos cõtuleris: iucũdiſſimũ mihi ẽ gratiſſimũ
q̃ futurũ. Dignis ſunt: quos nõ ſolũ miſeremur: ſed ẽt diligamus amemuſq̃. De pace & bello quod ſcire uis
nos certe pacẽ bello potiorem ducimus pſertim eam cuius gratia bella ſuſcipi conſuerunt. Quæ aut ſcribi-
mus aut ſcripſerimus: ex xenophonte fratre cognoſcere potuiſti. Vale. & te nobis aſſidue dignum gere. Ex
Mediolano octauo Kalendas iunias. Mcccclilii.

℃ Franciſcus philelphus Lombardo Collioni. S. D.

QVæ mihi Solomon Iudæus noĩe tuo expoſuit: audiui. Miratus aũt ſũ: qd nullas ad me lr̃as dede
ris. Fac igiꝛ abs te ipſo audiam: quæ p internuncium loqueris: Tu me ſatis ſuperq̃ intelligis. Vale
Ex Mediolano. viii. Kal. iunias. Mcccclilii.

¶ Franciſcus philelphus Guilielmo Vrſino franciæ cancellario. S. D.

SCio ea te eē aī bōitate liberalitateq;:ut quo pluris tibi cōmēdo:eo ſtrenuiore opa atq; ope oīs ex ſpias. Itaq; nō dubitaui uiros nobiliſſimos atq; eqtes auratos Manuelē agallū & Manuelē hiagupē:q ēt ipſi Cōſtātinopolitani naufragii miſerabilis ærūnas apd ipſos Turcos patiūſ cōmendatos facere humanitati tuæ. Teq; ſumope rogare orareq;:ut quātū fides tua dignitaſq; patiſ: ita hos iuues apd munificētiſſimū regē Charolū:ut intelligāt & te ſibi plurimū pfuiſſe & meas apud te lſas magnū pondus habuiſſe. Libri de exilio parati ſunt:quos mittam ad te cū quis idoneus mihi oblatus fuerit:quem certo uēturū ad te cognoro. Vale. ex Medio. iiii. Cal. Iunias. Mcccclıiii.

¶ Fran. phi. Ioanni mario ſilio. S. D.

VTerq; Manuel & Agallus & Hiagupes cū mihi eſt cariſſimus tū plane dignus & opa & ope nſa: itaq; opā dabis ut hi intelligant animum & beniuolentiam noſtram. Reliqua tu ex eiſdē cognoſces. Si nondum iſtinc abierit xenophon:ei dicito meis uerbis:ut diligentiſſime odoreſ:ſiq apud iſtos librarios taurinaris ſunt græci codices:qui uæneant. Vale. ex Mediolano. iiii. Calē. iunias. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus philelphus Bernardo Iuſtiniano. S. D.

QVod proximis litteris tibi ſcripſerā:redditus mihi ē una cum illa oratione tertius liber de exilio: ſed is neq uaq̄ abſolutus. Deſunt. n. duo ſaltē quaterniones. itaq; te rogo: ut eos diligenter quæras atq; ad me des huic iſti tabellario ſimulq; & mediolanēſia cōuiuia:& duos Hippocratis libros ut ſcripſi ad te ante. Præterea ſiquid noui de Turcis habes:fac me certiorē. Vale. ex Mediolano. tertio Cal. Iunias. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus philelphus Ciccho Calabro. S. D.

QVi ſit meus erga te aīus:nemo q̄ tu melius nouit:Nā ego te tāti facio:quāti poſt pricipē noſtrum aliū neminē. Nec eē quēq̄ arbitror:qui mihi gratitudie aī q̄at anteponi. Reliquū ē:quādo es un⁹ q & me amas egregie & a me oīum maxie obſeruaris:id efficias:quo cæteri oēs itelligāt beniuolentiam noſtram & mutuā eſſe & ſummā. Vale. Ex Mediolano pridie Cal. iunias. Mcccclıiii.

¶ Frāciſcus philelphus Ciccho calabro. S. D.

NOm me latet. q̄ abs te nō ſolū diligor:ſed ēt amor. Nec cupio plus te uelle mea cā:q̄ poſſis. id te rogo dūtaxat:ut qd̄ habes ſcriptū:id principi hodie modo liceat:legas:Nā diutius tēpus terere iā nulli uſui eē mihi poteſt. itaq; inſtitui omnino pſpicere rebus meis. Tibi uero amico benefico & optio me tātū debere pfiteor:q̄tū alteri nemini. Vale Mediolani ex ædib⁹ noſtris. vi. Idus iunias. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus philelphus Bartholomæo buſanio. S. D.

FAcit graue optatūq; teſtimoniū amiciſſimi Andreæ alamanni:quo ipſe & ſtudiorū ſocio & cōtubernali & ſodali uteris:ut te mei amātiſſimū eſſe putē. Nec eē certe ſecus ullo pacto q̄at: nā ſi natura datū ē:ut nemo fruſtra amet egregie:ſitq;:ut morū ſimilitudo beniuolētiā cōciliet atq; ſtatuat: & amas tu quidē me:cui ob ingenuos mores tuos & bonarū artiū ſtudiū es cariſſimus:& oī charitatis uinculo pſeq̄ris ob nō diſſimile uitæ iſtitutum. Atq; ut intelligas:q̄ mihi de nſa mutua neceſſitudine ſit opinio:accipe:q̄ familiariter tua opa uti ueli. Sum iā natus annū ſextū pPe & qnquageſimū. Cui⁹ ætatis cōſyderatiōe admoneor:ut quātū ipſe pſtare poſſim:poſteritati cōſulā. Alii monumētis pclariſq; opib⁹ manu factis rē eā adoriūſ. Pauci i quorū me nūero eſſe lætor:monimētis litterarū & expreſſiore quadā atq; diuturniore ſignificatio igenii idē pgūt efficere. Scimus aliū eē corporis:aliū aī laborē. Quāto aīus pſtat corpori:tāto aī induſtria potior ē labore corporali. Itaq; operā dādā exiſtimo:ne igenii ſtudiū munere manus ipediaſ. Meū ſit excogitare aliqd:qd̄ apud uiros bonos nō iprobeſ:librarii uero uel inuēta acutius uel dictata ſubtilius arūdinis officio cæteris pateſacere. Et ut dilucidius tecū loquar atq; familiarius:mihi domi opus ē aliquo adoleſcēte librario nō oīo rudi iperitoq; lſarū:hūc ego tractabo nō hūaniter ſolū:ſ; ēt liberaliſ. Delector aūt his lſarū notis:q̄ ad atticas q̄proxie accedāt:Nā qbus opifices tabernariiq; utūtur ac reliquū uulgus indoctū: eæ nullū ſint apd me pōdus hituræ. Vale cū meo ſimul diſertiſſimo amiciſſimoq; Andrea Poggiū ſaluere plurimū opto. ex Me. xv. Kal. Iuli. Mcccclıiii.

¶ Frā. ph. bartho. theolo. iqſitori hæreticæ prauitatis. S. D.

COgit me Ioānes cognomēto getus uel irregetus potius:q p te Mediolāi inqſitiōis magiſtratū gerit:ut de ſe apud amplitudinē tuā liberius ſim uerba factur⁹:q̄ uellē. Quid ſit i cā:& qd abs te uel æqtatis uel beneficii loco petā:paucis accipe. Ioſephus quidā hō nat⁹ ānos qnq; & nōnagita aut ēt amplius nō uerſutus nō callidus:ſed hebeti quodā tardoq; igenio eodēq; & ſimplici & apto eſt ab ipſo Ioāne nuditiuſundecimus i iudiciū arceſſitus. Ille uir cōtinuo ad me it. Rē expōit:dicitq; pcūctāti mihi oīa diligēter ſe ſibi p oēm uitā nullius eē facinoris cōſciū. Hortor hoiē:neqd metuat. Quin eat i ius q̄prius auditurus cuius rei cā arceſſaſ. Reſpōdet ſe nō culpā metuere cui nulli ſit obnoxius:ſed illius ioānis famā:q & auariſſimus eē palā diuulgeſ:& ambitioſus oīum maxie: Tūc ego re intellecta hoiē:mecū adduco eo cōſilio:ut nō Ioannē ea fama laborātē ſed te adirē. cui⁹ ē doctria maxima uirtuſq; clariſſima. Vix primū eccleſiæ ueſtræ clauſtrū ingredior ecce neſcio quo infœlici auſpicio offerſ mihi ioānes ille quē minime oīuz uolnerā. Cœpimus familiaris primū cōferre ſermones. Totus mihi mitis totus modeſtus totus human⁹ uiſus. Quid. n. corruptū deprauatūq; ingeniū nō ſimulet nō diſſimulet:itaq; deide paulatim quāobrē ioſephū in iudiciū uocaſſet:q̄rere ſū aggreſſus. Reſpondet hō ueteṫator nihil eē mali in cā: Sed quoniā delatū in iudiciū fuerit cōſueſſe ioſephū in medēdo. ē. n. ruſticorū atq; iopū medic⁹ uti carmibus qbuſdā iccirco uſū eē admonēdū ne poſt hac ea uia uteref qppe q̄ phibita ſit decretis eccleſiaſticis dixitq; ioſeph corā accerſito & de re ipſa diligēter interrogato. diſtabat. n. illinc a colloquētib⁹ nobis paululū ut ad occiduū rediret ad ſe itaq; deceptus ego & ſimulato doloſi hoīs uultu & quia res leuior uiſa ē deſtiti te adire quē maxime cōuenerat: idq; ppterea factū ē:qm̄ idē ioānes diceret hoīs erratū ueniale eē nō mortale ut uocat eccleſia. Quid multis mu

diuſtertius Ioſephus rediit ad ioānē qui quoniā ipſe aderā cui uerba dare ſe poſſe diffideret dixit læta admodū hilariq; facie i diē craſtinū ito ad me & oī labore liberabere modo quid ē ſecutū ſit accipe. Heri tertiū ioſephus ad eūdē ioānē pficiſciſ ſolus:quē is cōtinuo i carcerē cōiecit. Quod ubi mihi renūciatū ē eodē ſtati pficiſcor cām carceris quæro. Præter nugas & ſimul cū nugis lœtiferū quoddā uirus aliud ex mēdaciſſimo. Ioannis ore nihil accipio. dicit. n. uelle ſe audire alia ex hoīe:quē i poſterū diē mihi oīo reſtitueret. Mane pficiſcor ad nebulonē Ioānē hunc egregie qdē appotū:quātū ex ei⁹ olēti ore potui cōiectare. Inuenio ioſephū cōiectū heſterno ueſperi i ferreas pedicas ob eā. ſ. cām: q; iterrogatus an aliquādo dixerit hoī ſagitta uulnerato ſe tribus uerbis ſagittā ſine ullo alio iſtrumēto ferreo e uulnere euuturū. O ſcelus infendū atq; iauditū. Num hoiem occidit Ioſephus:qui uel fiducia quadā ſua fidei chriſtianæ errauit:Nā dū cuiplā medeſ:iprudēs qb⁹ aliis carminibus uſus ē q̄ ſacræ ſcripturæ piis oratiōibus:uel ēt fortaſſis: ut ſibi leui mēdacio fidem pareret: aut quæſtus gratia quē plurimū anhælare diciſ Ioahnes irrequietus:aut ēt ſtultitia:cui plurimū eē obnoxiū: Ioannē irrequietū hominē indoctū:leuem:ruſticanū:futilē:mendacē uno oēs eodēq; ſermone mēteq; fatētur. Cām oēm intelligis pater integerrime:quā ſi tecū uolueris accuratius animo uolutare: nō tā miraberis dictionis meæ idignatioņiſq; uæhemētiā:q̄ icōſtātiā pditiſſimi hoīs ioānis irreqeti malignitatemq; accuſabis. Ego āt e duobus alterū abs te peto:ut aut Ioſephus tuarū litterarū edicto q̄primū libereſ: admonitus tamen:ne quid qd̄ a tua amplitudine improbeſ:poſthac exerceat:aut ſiquid fuerit inquirendū:non huic mōſtruoſiſſimo prodigio Ioanni:ſed alicui uiro & religioſo:& docto:& ſapiēti:eidēq; & iuſto:& innocenti ea oīs cognitio delegeſ. Vale pater clariſſime:tibiq; pſuade tuū beneficiū apud me nūq̄ intermoriturū. ex Mediolano tertio nonas iulias. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus philelphus Nicolao Arcimboldo iurecōſulto. S. D.

DIebus ſupioribus Orpheus tuo mihi noīe. ſal. dixit:ſubdiditq; tibi Coſmū medicē phumaniter reſpondiſſe:ſeq; paratū eē ad oīa:q̄ mihi grata fore itelligeret. Itaq; abs te peto. ut de re mihi aptius loquaris:Nā nō ego petebā oīa quibus ēt res oīs pecuniaria poteſt cōtineri:ſed unū dūtaxat: & id qdē tale:ut negari iure nō poſſit: Vt qm̄ nulla mea culpa ſim pſcriptis Florētiæ aſcriptus:ea pſcriptio coſmi opera tollaſ. Quare mihi facies rē gratiſſimā:ſi aptius mihi declararis illi⁹ uiri hac de re ſentētiā. Petrū Coſmi filiū audio iſtic eē publice legatū ad Venetos. Siquid defuerit:facile ex iſto cōſequeris interiorē oēm patris ſniam:Nā uir quidā amic⁹ mihi nup renūciauit diceſ Coſmū id negocii ppea uideri ſibi difficile futurū:quoniā uniuerſa pœne nobilitas pſcripta eēt. Quare qua uia meæ pſcriptioni cōſultū eēt: fore ut ea cæteris ēt pateret. At puerbiū ē græcorū anſas ſigulū ollis p uolūtate apponere. Si hāc rē coſmus p re cōciliata gr̄a ſuſceperit facile ſit cōſecuturus qd̄ petimus. nō. n. eadē mea ē q̄ ciuiū pſcriptorū cā: Nam meū nullū ē erratū i rēpu. Florētinā:ſed merita fortaſſe nōnulla:quippe qui uniuerſā iuuētutē & doctria inſtituebā & moribus atq; uniuerſo ēt pderā populo. Nō mihi ciuilis factio:a qua ſemp abhorrui: obfuit: ſed malignitas & iſidiæ iuidorū:id qd̄ ſiqs in ſenatu & apud populū apte ueroq; expoſuerit:oīa mihi ex ſnia ſint ceſſura. Hāc āt rē cū & Coſm⁹ & boni oēs curare debēt:tū Petrus iſte in primis:q g̅cāq; hēt lſaturā atq; eloqntiā:hēt āt elegātē:eā oēm didicit a Philelpho. At diſcipuli pceptorib⁹ quid non debeāt:qbus parētū loco ducendi ſunt? Vale. ex Medio. xi. kal. Auguſtas. Mcccclıiii.

¶ Frā. phi. Bartholomæo bucinio. S. D.

CVm ia lſas tuas qd̄ te ſcribēdo ñ loqndo τηό ωύδα τορέιουέκείνηό εχεαοοι εραν exiſtimaſſem:min⁹ expectarē eæ mihi tādē redditæ ſūt & diſertæ qdē & piucūde pridie Kal. Augu. non. n. nō potui tuo igēio delectari lſarūq; peritia. Qd̄ āt me laudas plurimū affers nō dubiū argumētū pcipui amoris erga me tui. Itaq; hēo tibi gr̄as: q; æq̄ me ames:atq; amaris a me. Reliquū ē:ut q̄ſæpiſſime ad me ſcribis:quo te magis magiſq; idies huiuſmōi mutuo lſarū ſermōe & uti & frui queā. De librario uero:qd̄ antea abs te petii:ut matures:te ēt atq; ēt rogo. Vale. και τον ημέτερον ανδρέαν σοωσοι. Ex Mediolano pridie cal. Auguſtas. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus Philelphus Andreæ Alamano. S. D.

BArtholomæo collēſi iuriſperito hūaniſſimoq; uiro nō poſſū igētis gr̄as nō hāre:q ut aliqd tandē ad me ſcriberes effecit:Nā lſis a me ſæpius ſupiore tpe inuitatus ita ſiles:ut mihi quoq; q natura ſim fortaſſe λαλώτερος ſilendi libidinē iniecerīs. Itaq; uix ſcio uti magis tibi ne an ipſi Bartholomæo obſtrict⁹ ſim:cuius cā factū uideo:ut qui neſcio quo inſtituto obmutueras:os tādē breui hac epiſtola apatueris. Verū ignoſco tibi:ſi laconice ſcribis:cū iā ampliſſimū geſſeris magiſtratū in florētiſſima tua grauiſſimaq; rep. η γαρ βραχυλογία τῶν αρχόντων εἶναι δοκεῖ Bartholomæus āt & ſi pſeſe mihi ſua uirtute atq; doctrina futurus erat cariſſim⁹:hunc. tū cariorē facit tua ſuauiſſima epiſtola. ſ; qm̄ te oī ex parte & caſtigatū i dicēdo ſcribēdoq; & ppolitū cupio:noli poſthac cū uel de patria uel de familia mētionē feceris:aut Bartholomæum de colle ſcribas:aut Andreā de alamanis. Quādo. n. legiſti uſq̄ uel hannibalem de carthagine:uel publium de corneliis? Indoctorū hoīum aut arrogātium iſte mos eſt q uel uim iſtiuſmōi ppoſitiōis de ut latinitatis grāmaticæq; ignari minus tenēt:uel ſibi licere uolunt qd̄ ab oī uetuſtatis uſu ē alienum. At tu & doctus es & modeſtus i primis. Vale. Ex Mediola. pridie nonas Augu. Mcccclıiii.

¶ Franciſcus Philelphus Donato Acciolo. S. D.

LAetor æq̄dē & guadeo plurimū tibi oblatā fuiſſe occaſionē ad me ſcribēdi:nā lſas ego tuas iccirco iā pridē dſiderabā q; te doctū eē diſtīq; audierā. Nec me ſane mea de te fefellit opio. Nā talē te mihi tua hæc una repſētauit epiſt. qlē eē exiſtimabā hoc ē & bēignū totū & fœcūdū qnodā libaliq; ingenio. Itaq; nō poſſū nō hre gr̄as tuo huic & iā itē me o Bartholomæo collēſi pſtanti iuriſpito uiroq; p docto & phūano:quē i cā fuiſſe itelligo:ut mecū tādē aliqd loq̄reris. Cōmēdatio āt tua q̄tū ſit apd me pōdus hitura:re ipſa cognoſces idies. Nā nihil ē qd̄ mali q̄ & tibi & oīb⁹ acciolis pp Angelū meū ſplendidiſſimum eqtē auratum omni opa diligentiaq; mea gratificari. Vale. ex Med. pridie nonas Aug. Mcccclıiii.

℞ Fran. philelphus Nicodemo tranchediño. S.D.

ACcuſaré ego te ꝓfecto uel obliuionis:uel negligētiæ:niſi tuus mihi amor iápridē ꝓſpectus eſſet. Quo fit:ut iſtiuſmōi oēm de re mea cūctationē de occupationibus tuis:qbꝰ quoniá iá magna ex pte ſolutus es:te rogo:ut qđ mihi corá libēterqꝫ recepiſti:nō iuitus efficias. Vale. ex Mediolão idibus auguſtis. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Chriſtoforo marliano. S.D.

VIdeor licere mihi tāq̄ ꝓ meo quodá peculiari iure uti & opa & officio tuo i oi re mea. Quid.n.diſcipuli nō debeāt ꝓceptoribꝰ:ꝓſerti iis:qbus ſe norint eē cariſſimos: Quod te nō latet illuſtris prīceps Alexēder Sphortia uir plane oi uirtute maxius mihi dono dedit:āno ſupiore pānū roſei coloris:quo ꝓ dignitate ſua muſarūqꝫ induerer. Is in hāc mihi diē ſeruatus ē iteger:Nā añ non fuit uſui. Nūc formaē i ueſtimētū:qđ ſi minus pellitū fuerit:uideaē ineptius:Pelliri āt ab alio q̄ ab Alexādro:cuius ē donū:haud quáq̄ decere arbitrer. Itaqꝫ iſti dicito meis uerbis:ut ſuæ munificētiæ & nō igratæ muſaruꝫ uolūtati ꝓ tpe āni cōſulat. Vale. & rīde. ex me. xvi. kal. nouē. Mcccclíiii.

℞ Frā. phi. Bernar. Iuſtiniāo. S.D.

NEc tu mihi tuos cogitatus ꝓximis lr̄is declaraſti:nec ego ex me illos potui cōiectare. Sed qm̄ a familiari quodá nūc reſciui uirū illū:quo de antea ad me ſcripſeras:dbere tibi pecuniā: te iteꝝ aliter admonēdū putaui eū eē ſoluēdo nō difficile:quātū tibi debuerit. Hēt.n. bona q̄ ſtabilia uocanē:ꝑmulta. Viuitqꝫ & uictitat lautiſſime. Itaqꝫ tibi nō eē lōgius differēdū cenſeo. Veni Mediolanū: Nā oia tibi ſecūda futura ſunt cū ob alias plæraſqꝫ rōnes:tū quia humaniſſimus hic prīceps noſter & uidebit te libentiſſime:& tuū ius oē ſuū ius eē exiſtimabit. Præterea qđ tibi ante ſignificaui:ſi minus abūdas,eqs: hi mihi ſex ſunt:quos tibi quoqꝫ uos eē cōmunis. Vale. ex Mediolano. x. Cal. ſeptembres. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Bartholomæo bucino. S.D.

QVod te mihi totū oſtēdis:& amice facis & recte:Nā cū i alio bono: tū uel i primis i amicitia nec ſimulatū quicq̄ nec diſſimulatū eē oportet. Itaqꝫ uidemus ab Ariſtotele dari ſocrati uitio, q cū eēt ſuæ tēpeſtatis oium apud Athenienſes doctiſſimus:& iter alienos diceret & apđ ſuos ſe unū id ſcireqꝫ nihil ſciret:aliud uero nihil. Decet ꝓfecto quēq̄:ut mea fert opinio:ſe talē oibus illuſtrare:q̄lis ſit. Vt fucata & cōficta mulier grata eē nō pōt:ita ēt illa q̄ coloris bonitatē uenuſtatēqꝫ occultat: i uitio eē cōſueuit. Quod ſi oi i re cōſiderādū ē:eo magis i amicitia:q̄ eē certe nullo pacto qat:niſi ex pte pateat,ꝑſpicuaqꝫ ſit. Egiſti igr̄ ꝓ officio:qꝫ te ꝓximis lr̄is nō ſolū i cute:ut aiūt:ſed itus quoqꝫ ita mihi te cognitū reddideris:ut ea q̄ oculis cernūē. delectat me ſane ingeniū tuū:delectat orō:placet eruditio:ꝑiucūda ē hūanitas. qđ me uero ita laudas:ita obſeruas:id exuberātē quádā dilectiōis erga me tuæ amoriſqꝫ abūdātiā ꝑ ſe fert. & q̄q̄ nō iſta mihi ē de me ōpinio:quá tibi eē aiaduerto:nō tū moleſte tuli ita abs te ſentiri:quo ſis i me amādo:alacrior. Ego aūt illud tibi unū polliceor:oia me tua cā ꝑſtiturū:q̄ tibi uel cōmodo uel iucūditati fore cognoro Non.n.potes mihi nō eē cariſſimus:q & doctus ſis & diſertus & bonus meiqꝫ amantiſſimus. Vale. Ex Mediolano Kal. ſeptembres. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus donato actiolo. S.D.

QVod ſerius ad te ſcripſerim:non mediocria qdá negocia me ea q minime negligenda fuerunt in cā. Itaqꝫ huic oi meæ cūctatōi reſpōdēdi tuis lr̄is:ut ignoſcas:uelit Haud.n.debet te latere me unū eē:qui neqꝫ amore:neqꝫ diligētia:neqꝫ ullo ſane officio cedere amicis cōſueuerí. Nam quid me te cū facere oportet uel Actiolo uel Donato hoc ē & amiciſſimo & diſertiſſimo adoleſcēte: Tāta.n. Actiolos ois uel ꝓpter unum Angelū ſplendidiſſimū equitē auratū & uirū humaniſſimū atqꝫ ōptime de me meritū. quē & beniuolētia ꝓſequor & pietate:ut ſine ulla ēt ingenii ꝑſtātia: ſine ulla doctrina tua nō poſſis tu mihi nō eē cariſſimus. Cū uero eo te diſciplinæ fœlicitateqꝫ dicēdi uideo ꝓceſſiſſe:ut nō mō æqliū tuoꝝ nemini cedas:ſed cū maioribus natu nō iniuria cōparari qas:ſi te minus omni officio amoreqꝫ cōplectar:igratus ſim. Me tuæ litteræ adeo delectarūt:ut nihil mihi neqꝫ iucūdius potuerit cōtigeē nec optatius. Erant.n. cū ornatiſſimæ:tū plane teſtes beniuolētiſſimi ai erga me tui. Ego āt qd aliud tibi referā: habeo nihil pter id unū:ut tibi pollicear affirmemqꝫ bona fide te unū eē foreqꝫ indies magis etiá atqꝫ ēt:cui ſim neminē in omni uel amici:uel æqui & boni uiri officio prælaturus. Vale. ex Mediolano kal. octobribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Ioanni arretino. S.D.

QVā me uæhemēter amas:amas.n.egregie:tá & ſi itelligebā uel ex amore ſūmo erga te meo: tū id Xenophon filius nō ſecus mihi cognitū fecit:q̄ ea q̄ oculis cernimus. Lætor aut maiorē in modū qꝫ uterqꝫ noſtrū ſētiat ſe nō falli optatis ſuis. Et tibi hēo igētis gratias:qꝫ me ꝓ ſingulari tua hūanitate atqꝫ ai magnitudine nō ſolū obſues:ſed oi uel officii uel pietatis opa ꝓſeqris: Quaē ſi qd i me ē:qꝫ tibi aut uſui ſit futuꝝ aut uoluptati:id æqꝫ i tua poteſtate poſitū eē uolo:atqꝫ ea oia q̄ iure peculii duci ſolēt: περὶ δὲ τῶν ἄλλων πρὸς ἡμᾶς ὄντων τὸν διαλεξεταιδοι κα τἀκρίβειαν ο... ξενοφων ουδε ποιης ειδ κα τα τοδοι ει ...οδ η γουν φιλιοδ τε.καὶ πιςωδ. ευτοχει: φι λτατη ... κεφαλὶ Vale. ex Mediolano nonis nouēbribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Petro Nucetano. S.D.

ME indies magis atqꝫ magis tibi obſtringis plurimis tuis ac maximis beneficiis. Itaqꝫ tantum me tibi debere fateor:q ab me diſſolui poſſe deſperem. Quod autē uoluntate poſſum:id certe ita libēter facio:ut uix aliud qcq̄ magis. Quare cum aiaduerterim te mea litteraria & ingenii monimenta delectare cōſueſſe:duos codices ad te dedi:quos a filio xenophonte cōram accipies: ab eodēqꝫ intelliges:quibus in rebus tuo officio uti uelim. Tu ſi quid eſt:quod mea opera præſtari poſſit: id totum in tua eſſe poteſtate poſitum exiſtimato. Vale. ex Mediolano nonis nouenbribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Alphonſo regi. S.D.

QVo de te magis magiſqꝫ indies mecū ipſe cogito:eo maiore i te amore obſeruātiaqꝫ accēdor. Nā

& ingenio es diuino:& moribus ſupra hominem. Nihil eſt in te fucatum:nihil ſubdolum:nihil nō magnificum:nō excelſum:nō admirādū. Et loqueris oia ſapiēter:& agis nō grauiter minus q̄ regie. Quare tū oratio tua ois:tū actio q̄qꝫ regalis ē. Quo fit:ut oia tibi ſecūda ſint & fauſta:Nā deus ipſe qui & curat oia & diiudicat:comitaē te ſemp:atqꝫ ꝑnoctat tecū:tuiſqꝫ integerrimis cogitatis ſalutiferiſqꝫ opibus delectatus te deiceps quotidie lætioribus rebus fœlicioribus amplificat:eūqꝫ oñdit hūano generi:quē boni & docti oēs ꝑinde atqꝫ expreſſū aliquod ac ſolidū totius bonitatis atqꝫ laudis ſimulacrū & cōtēplenē:& ueneréē. Quæ qdeꝫ ipſa aliaqꝫ ꝑmulta dū i te aiaduertēs:nō obſcure mihi ꝑſuadēt eū tē mihi cēſendū eē:i quo uigiliæ meæ oēs:ſtudia oia:labores oēs nō tuto ſolū:ſed ēt ſecure ac iucūdiſſime cōquieſcāt. Hoc āt meū,iſtitutū & ſi putabā tibi neq̄q̄ eē dubiū:tū nō alienū ab officio meo ſum arbitratus:ut xenophonta filiū cū his munuſculis ad te mitterē:qbus quoniá igenii ſūt nō fortunæ:nō mediocriter delectari es ſolitus. Reliqua uero ex xenophōte ipſo cognoſces:Nam quicquid dicet:a me ipſo dicet. Vale. Ex Mediolano nonis nouembribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Nicolao quinto ſummo pontifici. S.D.

QVid in cā fuerit:qꝫ ſerius ad tuá beatitudinē uel ſcripſerim:uel miſerim:e filio xenophōte corá accipies. Simulqꝫ cognoſces:& q̄ mea mens ſit:& quid cōſilii cœperi. Tuæ aūt māſuetudinis benignitatiſqꝫ fuerit id ꝑſtare:qđ a me fidentius fortaſſe q̄ par ſit:uerū beniuolētiſſimo i te aio pientiſſimoqꝫ petitur. Vale pater beatiſſime. Ex Mediolano nonis nouembribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Dominico Cardinali firmiano. S.D.

EO maiore cū fiducia tuis beneficiis uſurus aduēio:quo te iá pluris ānos beneficētiſſimo uſus ſuꝫ:nā uel a Bononienſi uſqꝫ legatiōe tātá mihi bēiuolētiá oñdiſti:ut nihil eſſe arbitrer nec magnum nec paruū:qđ mea cá facturus nō ſis:ꝑſertim cū eū me eſſe cognoris:apud quē nullum ſit intermoriturum officium. Nā quá referre parē grām:nequeā eá habere q̄ maximam & uelim & ſoleá Quid autē abs te cupiá xenophon filius tibi corá tempeſtiue declarabit. Vale pater clæmentiſſime. Ex Mediolano nonis nouēbribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Malateſtæ nouello. S.D.

SCio te miratū:qꝫ Galbæ Othoniſqꝫ uitæ qs e Plutarcho traduxerá ad latinos:ſerius ad te ierint cuius rei cām & ſi antea ad te ſcripſerá:eam tamē ex hoc filio xenophōte melius cognoſces. Habes ēt his cū uitis lacōica Plutarchi apophthegmata:q̄ noſtri tū dicta uocāt tū dicteria. Ea tu excribi facies a tuo librario:Nā ut hic excriberē in ꝑſentia facultas nō fuit:nō diu poſt ad te dabo hiſtoriá cyri iunioris:quá xenophon ſocraticus libris qnqꝫ cōplexus eſt. Quæ reliq̄ abs te uelim:idē xenophon corá oſtendet. Aliud nihil ē:niſi ut tibi nolim obſcurū eē Petrum perleonem uirū doctrina & eloquentia ſingulari eſſe mihi ob fœcundiſſimum ingenium ſuum præſtantemqꝫ modeſtiam cariſſimum. Itaqꝫ rogo te: ut ad illum amorem quo tua eſſe in eum debes ſponte incitatus:tantum acceſſionis fiat mea cauſa: ut intelligat & me tibi & ſe mihi eſſe cariſſimum. Vale. ex mediolano nonis nouembribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Mathæo Ioanni. S.D.

CVm mitterem xenophōta filiū ad Alphōſum regē:tu mihi unus uel in primis occurrebas: cuiꝰ mihi recordatio iucundiſſima ſit. nō.n.obliuiſci poſſū:q̄ mihi ſingularē bēiuolētiá ꝑſtiriſti:cū anno ſupiore i regiis caſtris tua & opa & officio uſus ſū. Itaqꝫ niſi te uæhemēter diligá:ingratus ſim q haberi gratiſſimus nō cupio ſolū:ſed ēt ſtudeo. Vellē admodū libenter:aliq̄ mihi offerreē occaſio tibi gratiæ referendæ:quá tamē ita habeo:ut maior haberi cuiq̄ haud queat. Quare tuū ſit & me & meis rebus oibus nō ſecus uti q̄ tuis. Quod ſi feceris:magna me afficies uoluptate: Nā ego tua uti opa & ſtudio nūq̄ deſiſtá. Cætera tu e xenophonte corá accipies. Vale. ex Mediolano nonis nouembribus. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Dominico cardinali firmiano. S.D.

PVtaui citius meas lr̄as ad te puēturas q̄ xenophonta filiū. Quare cū cuperē eū rurſus qd ſe agere oporteret:meis lr̄is cōmonēdū:has iccirco ad te miſi:quo illi & tuto redderēē & diligēter. Id āt factū iri tāto ſtudio abs te peto:ut maiore aliud hoc tēpore nihil poſſim:Nā cū is per flaminios ꝑ cēteſqꝫ iter faciat ſerius ad te ꝑueniet. Vale pater humaniſſime. Ex Mediolano. viii. idus nouembres. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S.D.

CVm putarē ꝓpter itineris difficultatē fore:ut te per flaminios & picentes iter facientē lr̄æ meæ ꝑ Tuſciá aduolātes. Romæ anteuerterēt:tuiſus es mihi cōmonēdus:ut ſi quos græcos codices offēderis:quibus ipſi careamus:ſintqꝫ digni quos habeamus:ne ommittas:mō honeſto nobis precio poſſis cōparare. Tu noſtrū eruditiſſimū & amiciſſimū Gazen adhibe in cōſiliū. Præterea caue tibi a torrentibus. Vides:quāta ſit uis hyemis. Malo ſerius ad nos redeas:modo tutius. Quæ habes i cōmētariis:etiá atqꝫ etiá lege:idqꝫ quottidie. Vale. Ex Mediolano. viii. idus nouembres. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Petro nucetano apoſtolico ſecretario. S.D.

ET ſi xenophōti filio hinc abeūti mandaui omnia diligēter:quæ ab eo fieri uellē:tū ñ eē ab re duxi:ut iteꝝ litteris admonereē. Itaqꝫ rogo te:cū primū iſtuc ꝑuenerit:eūqꝫ uideris (ná cōtinuo te adhibit) litteras hiſce introcluſas eidē reddēdas cures. Reliqua tu corá ex eo accipies. Vale:& me ſāctiſſimo domino noſtro commendo. Ex Mediolano. iii. idus nouembres. Mcccclíiii.

℞ Franciſcus philelphus Iacobo luparo. S.D.

FAcit mutua noſtra ſūmaqꝫ amicitia:ut nihil mihi iucūdius ſit q̄ tibi oibus in rebus gratificari. itaqꝫ ex liberis meis:qui per id tpis apud me erāt: dedi claro eqti aurato Thomæ Thebaldo tuo ac itē meo codices duos:quo ex iis poſſis Parrhiſio nr̄o ꝓ tuo arbitratu morengerere. Tu uelim cures:ut q̄primū excribāē:eoſqꝫ facias uel inuitos reuocare ad dn̄m:Nā diu atqꝫ multū peregrinati ſunt:ac rurſus in Galliá trāſalpiná cōtinuo:cū redierint:peregre profecturi. Tu uale cum tuis omnibꝰ:quos æqꝫ meos

atq̃ tuos duco. Ex Mediolano. viii. idus Decẽbres. Mccccliiii. ℭ Frã. phi. Blaſio axeretenſi. S. D.

NEſcio ſane: utter nſum magis ſit accuſandus: ego ne q lãdiu nihil ad te litteraꝝ dederiꝫ: an tu: q ne nſi qdẽ memineris: Nã ego de te tuaq̃ ſalute q̃ſiui ſæpenumero uel ex tuis: id qđ tibi nunciatum eẽ nõ ſũ neſcius. At nemo iſtinc uenit: ex quo potueri itelligere: an de me unq̃ nſaq̃ amicitia mẽtionẽ feceris. Verũ iccirco ignoſco tibi: q đ accepim te totũ eẽ amori deditũ: quẽ ne cæcum eẽ patiaris: te plurimũ rogo: Sed utcũq̃ res hẽt: poſteaq̃ ipſe glaciẽ fregi: ut aſit: tui officii fuerit: ut itineri te accingas: & mutuis litteris una ſimus: unaq̃ aſſidue colloquamur: mutuiſq̃ iter nos officiis cõtendamus: quibus æque uincere atq̃ uinci perpulchrum eſt. Vale. Ex Mediolano Kal. ianuariis. Mcccclv.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicolao Didoni medico. S. D.

ACcepi a nõ nullis tibi eẽ illud Alberthi Magni opus: qđ de angelis i ſcribiẽ. Id qm̃ laudari uideo a uiris doctis & ſapiẽtibus: uidere plurimũ cupio. Nec ſum ueritus abs te peterer: ut huic meo deſiderio ipſe opituleris: uel mutuo: uel cõmodato. Nã ſi q tibi in re opus eẽt officio meo: nihil a me fruſtra peteres. Propediẽ Xenophõ filius Neapoli ad nos rediens iſtac iter facturus eſt: cui ueli uel iſtiuſmõi codicẽ ad me des: uel lſas: qbus intelligã: quid facto ſit opus. Vale. Ex Mediolano. iii. Idus ſebrua. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Aenico daualo. S. D.

SIt ne adhuc Neapoli Xenophon filius: an minus ſit: nihil hẽo certi. Illud mihi plane certius oĩ re certiſſima me tibi eẽ cariſſimũ: & ne id qdẽ iniuria. Nõ. n. ẽ neſcius: quãtus ẽ erga te amor meus: q fides: quæ obſeruãtia. Itaq̃ mea oia tibi maxime curæ eẽ certo ſcio. Q đ ſi forte acciderit: ut nõ dũ Xenophon Neapoli abierit ob occupãtiões uel tuas: uel regias: cura obſecro: ne diutius tẽpus terat. Vereor. n. fore ut iter minus ſit tutũ habiturus: ſi lõgiorẽ morã apud uos gerit: Nã comas Iacobus peruſinus ppediẽ in flãminiã picenũq̃ pfecturus cũ exercitu phibeẽ. Præterea quid ego facturus ſim: neſcio: niſi rẽ oẽꝫ meã ex filio ante cognoro. Reliqua tu pro tua prudentia nõ difficile cõſyderare queas. Vale. Ex Mediolano vii. kal. martias. Mccccl v.

ℭ Frãciſcus Philelph⁹ Guidoni Iacobo Madio. S. D.

SI uel meã in Nicolaũ picininũ clariſſimũ illũ impatorẽ & maximũ fidẽ atq̃ obſeruãtiã: uel eius in me ſingularẽ beniuolẽtiã meminiſſe uolueris: nõ miraberis: q tãtũ mihi fiduciæ in illius iſto optimo filio ipatoreq̃ fœliciſſimo iacobo picinino collocari: ut nihil ſperẽ fruſtra me petituꝝ. Quid aũt uelit: ex meis ad iſtũ lſis: pſpicue cognoſces. Fuerit igiẽ uel officii uel humanitatis tuæ ut quæ a me ſcribunẽ: p uetere illa neceſſitudine & q̃primũ & q̃diligentiſſime cures. Quod ſi feceris: ſicuti certe cumulatiſſime facies: ppetuo me tibi beneficio deuinxeris. Vale. ex Mediolano. iii. Cal. martias Mccccl v.

ℭ Franciſcus Philelphus Nicodemo tranchedino. S. D.

POſteaq̃ hinc abieras: mihi redditæ ſũt lſæ a xenophõte filio. Itaq̃ mihi uſui ẽ: ut is mentẽ meã q̃primũ ſentiat. Nã ſi ſecus fiat diuturniorẽ morã cũ Neapolitanis uideẽ eẽ facturus. Itaq̃ mihi facies rẽ pgratã: ſi opã dederis: ut meas haſce lſas ppediẽ filius accipiat. Vtere diligẽtia & fide: q ſoles n Philelphũ tuũ: Præterea q̃ florentiæ abs te curatũ iri uolebã: ut perficias: rogo. Vale. ex Mediolão pridie Cal. martias. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Nicolao æſtenſi Leonelli principis filio. S. D.

NVptiaꝝ laudationẽ cui epithalamio nomẽ ẽ apud græcos: petiit a me tuo noie puer qſpiã diebus pximis Ferrariæ cũ iã nauim iſcenderẽ. Eã igiẽ ad te dedi ñ iccirco: q dignã exiſtimarẽ: q uel æderetẽ: uel legereẽ abs te ſũma idole adoleſcẽte: ſed ut intelligeres nihil me magis cupere q̃ oibus i rebus gratificari tuæ uolũtati. Quod eo feci libentius: qm̃ te amitæ Beatricis laudibus ut domeſticis nõ iniuria plurimũ delectatũ iri cenſerẽ. Quod aũt in huiuſmõi laudatiõis genere breuiorẽ me pſtiteriꝫ nõ meo inſtituto: ſed tẽpori ipſi dato: cuius anguſtiis factũ ẽ: ut multus eẽ nullõ pacto queri: Vale. Ex Mediolano nonis maiis. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Blaſio axeretenſi. S. D.

VIdeo te iã ſenectuti cõceſſiſſe: id qđ nõ tã ætatis uicio: q̃ tibi ãnoſior admodũ nõ ẽ: q̃ ai ægritudini dãdũ puto. At cũ ois ꝑturbatio uitupeẽ a ſapiẽtib⁹ tũ oium maxie ægritudo: q̃ mediocritatẽ ut ſtoicis placet: nulla admittit: nec aliqd hẽt ppinquũ: qđ laudari q̃at. Itaq̃ ſanius feceris ſi te colleg ris gloriæq̃ memineris. Id ãt tũc feciſſe iudicabo: cũ me docueris: qđ abs te ſæpi⁹ petii de Venetæ claſſis conflictu apud Caſalẽ: quæ maior cognominatur. Vale. Ex Mediolão. vi. Cal. iunias. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Lodouico Caſellæ. S. D.

DIonyſius hieromõachus abbas: q meas tibi reddidit litteras: i captiuitate miſera illa Cõſtãtinopoli tãta fuit ẽt ipſe captiuus: & nũc itẽ q̃q̃ uideẽ liber: ſeruit tñ miſerã ſeruitutẽ i ſuis mõachis apud impios Turcos. Itaq̃ ut ẽ tui pſis officiũ. q̃rere cogiẽ ad eos redimẽdos: quos æq̃ diligit atq̃ filios religiõis caritate i xp̃m Iheſũ. Hũc igẽ Dionyſiũ tibi plurimũ cõmẽdo. Nõ. n. paꝝ accedet ad gloriã pricipis tui tã ſãcta ac tã pia munificẽtia. Reliq̃ tu p tua prudẽtia itelligis. Petrus Thomaſius medicus ſcripſit ad me nudiuſnonus nõdũ accepiſſe noſtrã Sphortiadã. Itaq̃ rogo te: ne illã diutius apud te hoſpitari patiaris. Hoc erit mihi uæhemẽter gratũ. Vale. Ex Mediolano. viii. idus iunias. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Frãciſco Aleardo. S. D.

VIdeo ſane me amari abs te plurimũ: quãdoqdẽ moleſte nõ feras Galbæ Othoniſq̃ uitas: q̃s e græcis latinas fecimus: diutius q̃ par ſit hoſpitari apud te. Sed poſteaq̃ itelligis eẽ ipudẽtis: iſtas uel iãtãdẽ extrudas: cogaſq̃ uel inuitas redire ad dñm: & ne ſolas qdẽ: ſed cũ Chriſolorina illa præclara epiſtola: quã ppediẽ rediturã ad te curabo. Vale. ex mediolano. vi. Kal. Quintiles. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Albertho Zancario. S. D.

REſpondi pximis diebus ad ea: q̃ mihi ſcripſeras ex publico decreto. Tibiq̃ diligẽter apeꝛui: ſententiam animi ei: in quã ipſam ſi a uobis quoq̃ itum fuerit: habebũt oia recte. Reliquũ ẽ: ne differas:

ſed q̃primũ ad me lſas des: quibus fiam certior de re omni: quaꝫ nſa intereſſe iudicabis. Vale. ex Mediola. pridie Cal. iulias. Mccccl v.

ℭ Franciſcus Philelphus Gulielmo urſino Franciæ cancellario. S. D.

EXiſtimo fieri aut nũcioꝝ negligẽtia: aut ẽt fortaſſis occupationibus tuis: ut lſæ tuæ uel mihi non reddanẽ: uel nõ eãt ad me. Nã me tibi humaniſſimo uiro eſſe cariſſimũ nõ ſum neſcius. Cæterũ uelim ſcias in eadẽ me eẽ ſnia: quã antea ad te ſcripſi. Qua de re eruditiſſim⁹ pſs ac medic⁹ Thomas coronẽſis tecũ uerba faciet. Ad hæc dedi ad te Ioanni coſſæ uiro nobiliſſimo opus meũ ſatyricũ: ſatis emẽdatũ etſi minus elegãti codice pſcriptũ. Malui tñ aliqd ad te dare q̃ pati ut uir utriq̃ nſm amiciſſimus monimẽtis meis oio uacuus ad te iret. Nã aliud qcq̃ per id tpis nihil mihi erat i manu. Vale. ex Mediola. xiiii. Cal. Augu. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Thomæ philoſopho ac medico. S. D.

ACcepi ſupiore hyeme tuas lſas & illas qdẽ phumanas ac plane teſtes amoris ſummi erga me tui. Qui autem illas reddidit: cum eſſet Patauium tui negocii cã petiturus: dixit ſe non multo poſt rediturum ad me. Quare qcquid eſſem reſponſurus: in id tpis reiicerem. Rediit autẽ diu poſt. Meq̃ adiit cũ diſcẽberẽ. Itaq̃ illico ſurgens ſcripſi ad te: ad ea quæ diligentiſſime reſpõdi: quoꝝ gr̃a ad me ſcripſeras. Sed ubi nunciũ tuũ q̃ro: eũ inuenio eodẽ tpis momẽto abiiſſe: quo me adierat. Itaq̃ paucis ea repetã. Idq̃ κατα τηυ ἑλληνων γλωττᾱν. Vale. ex Mediolano. xiiii. Kal. Auguſtas. Mccccl v.

ℭ Franciſcus Philelphus Gulielmo urſino Franciæ cancellario. S. D.

NIcolaus Trachaniotes & Alexãder cacanus q tibi meas lſas reddiderũt. uiri ſunt & Cõſtãtinopolitani & nobiles: quoꝝ cõditio eadẽ eſt: q reliquoꝝ græcoꝝ: q Turcis impuriſſimis Chriſti hoſtibus q̃ ærũnoſiſſime ſeruiũt. Hos igiẽ tibi plurimũ cõmẽdo: ut cæteros cõſueui: qui in eadẽ poſiti ſunt miſeria. Præterea Nicolaus is Trachaniotes depoſuit crucẽ quãdã: ut ait: quæ cõtinet ligni pticulã ſanctæ illi⁹ & imaculatæ crucis: qua pepẽdit Ieſus Chriſtus ſaluator nſ: apud græcũ quẽdã cõciuẽ ſuũ noie Michaelẽ Mãmonã. Hãc is michael huic ſubtrahit: fallitq̃ fidẽ boni uiri. Tuæ igr̃ pbitatis iuſtitiæq̃ fuerit: ne patiaris in ſanctũ lignũ fieri ludibriũ. Quod facias: te etiam atq̃ ẽt rogo. Vale. ex Mediolano. ix. Kal. Auguſtas. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Thomæ coronæo philoſopho ac medico. S. D.

ET ſi plane ſcio ea te eſſe humanitate: ut nullis etiã meis lſis pbenigne ſis exceptur⁹ uiros nobiles atq̃ græcos Nicolaũ Trachanioten & Alexãdrũ Cananũ: tñ pro officio meo non potui eos tibi nõ cõmendare. Noſti. n. q̃ piũ ſit opus benefacere indigẽtib⁹ & pſertim ſuis. Itaq̃ rogo te: ut ob meã cõmendationem tantus cumulus accedat ad id qđ uel tua ſponte facturus eras: ut ambo itelligant me de ſe tibi q̃diligentiſſime ſcripſiſſe. Vale. ex Mediolano. ix. Kal. Auguſtas. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Thomæ coronæo philoſopho ac medico. S. D.

BInas lſas diebus pximis ad te dedi: qbus nõ obſcure noſſe potuiſti ſniam oẽꝫ animi mei. Sed cũ tuus iſte nunci⁹ pſbyter Vgo eſſet oblatus: qui ad te iret: eũ uacuũ meis lſis uideri abs te nolui. Itaq̃ eadẽ græce repetãt: paucis q̃ antea pluribus ſum cõplexus. Vale. ex Mediolano pridie Kal. Augu. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Gulielmo urſino Franciæ cancellariæ. S. D.

QVicqd tibi noie meo pſbyter Vgo corã exponet: id oẽ ex animi mei & ſnia exponet. Nã pp eius feſtinationẽ nõ potui lſis lõgior tecũ eſſe. Præterea nec erat opus: cũ ea de re ſcripſiſſem ad te antea. Nec illud tñ omittã dediſſe me ad te ſupiorib⁹ diebus ad quartumdecimũ kal. Auguſtas uiro nobiliſſimo Ioanni coſſæ meaꝝ ſatyraꝝ codicẽ: quẽ ſi accepiſti: bene eſt: ſin minus acceperis: tuũ eſt curare: ut q̃primũ eat ad te. Exiſtimo. n. fore: ut eiuſmodi ope nõ mediocriter delecteris. Vale. ex Mediolano pridie Kal. Auguſtas. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Ioanni Mario filio. S. D.

PLacuit carmẽ tuũ: placuit epiſtola. Quæq̃ ſcripſiſti: oia me plurimũ delectarũt. Quib⁹ ãt honorib⁹ te florẽtiſſimus Sabbaudiæ dux ornarit: illis te facito dignũ pſtes. Q đ ita maxime cõſequeris: ſi cũ doctrinã: tũ nõ minus diligẽtiã igenii bonitati adhibueris. Videre. n. in te filiũ uideor qđ ſtoicis placet: nõ ingenii min⁹ q̃ corporis uim q̃dã a patre emanaſſe. Sed ea uis ois audiẽdo: legẽdo: meditãdo: docẽdo: diſſerẽdo: ſcribẽdo: excitaẽ: aliẽ: augeſcit. Itaq̃ nolim: iduſtria diligẽtiaq̃ minus q̃ cæteris uel naturæ uel diſciplinæ pſtãtis fretus eſſe ppoſituſq̃ iudiceris. Reliq̃ oia q̃ petiiſti per lſas: curabo tẽpeſtiue. Nã ad ea cõtinuo pſtãda tps mihi nõ fuit. Sed cũ Xenophon filius iſtuc ierit: id qđ ppediẽ ẽ futurũ morẽ gerã tuo deſyderio: Amicus tuus uel noſter potius uir nobbilis Ariſminus noſtro officio uti noluit. Vale. cum uxore & filiis. Ex mediolano. iii. nonas auguſtas. Mcccclx.

ℭ Franciſcus Philelphus Alberto parrhiſio. S. D.

QVo tibi homini amiciſſimo gratificaret: dedi ad Iacobũ Luparũ codices duos meos: ut noſti: ad viii. Idus decemb. quos a me petierat tuis uerbis. Eos iãpridẽ ẽt atq̃ ẽt repetitos a me per litteras: nõ poſſũ nõ mirari: q ad dominũ tãdẽ remittere Iacob⁹ noſter neglexerit. Itaq̃ peto abs te atq̃ contendo: id efficias: ne me in poſcẽdo importuniorẽ patiaris. Vale. Ex mediolano nonis Augu. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ. S. D.

BAldaſſar Cremẽſis q medicinæ ſtudet apud nos: renũciauit mihi hoc die ſeſe iterfuiſſe nup ſermõi culpã Guaryni Veronẽſis: q affirmaret iccirco i pximo epithalamio qđ i iclytæ atq̃ pudiciſſimæ Beatricis & magnifici Triſtani Sphortiæ nuptiis habuiſſẽ Ferrariæ: nullis me donatũ muneribus a pſtãtiſſimo duce borſio: quoniã diceẽ ptermiſiſſẽ de æſtẽſiũ pricipũ origine. idq̃ oiuꝫ maxime dicẽdũ fuiſſe Guarynũ noſtrũ cõtẽdere: Hæc ipſe audiẽs. Lodouice partim cogor tibi quodãmõ: ut ita loq̃r: ſuccẽſere: partim Guaryni memoriã ridere atq̃ cõmiſereſcere: q õblit⁹ uideaẽ. Philelphũ iſcribẽdo nihil oio neq̃ pterire: nec negligere ſolitũ. Quid. n. Guarynus [illegible] qđ Philelphus ignoret: Nam ſiqd

UNIVERSIDAD Y PROV. BIBLIOTECA DE ZARAGOZA

plus ualeat Philelph⁹an id minus :alii iudicēt. Olim primū breuitati:ut ſcis:fuit inſeruiēdū:id qđ in meæ
orōnis initio paucis q̄ſtus ſum. Deinde nō altius repetēdū de principib⁹ æſtēſibus fuerat. q̄ de Sphortiis fa-
cerē. At plures ſunt a me laudati æſtēſes q̄ Sphortiæ:cū tū eſſem a Frācisco Sphortia tali ac tāto principe ad
id negocii obeūdū & delect⁹ & miſſus. Quid qđ multo fuiſſe3 & copioſior & ornatior:ſi me per tuas litteras
docuiſſes. qđ de tuis imo nr̄is æſtēſibus abs te antea tribus deinceps epiſtolis cōtēderā! Nū qd es oblit⁹ me
tertiū ſcripſiſſe tibi eā eē pricipis mei ſniam:ut iſtuc irē habēdi epithalamii gr̄a. Teq̄ ēt atq̄ etiam rogaſſe ut
qm̄ mihi nulla eēt cognitio eorꝫ q̄ ad æſtēſis familiæ laudes maxime ptinerēt:ad me oīa q̄diligentiſſime p-
ſcriberes:q̄ laudāda ac principi tuo grata cenſeres. Nōne eadē quoq̄ abs te tū per lr̄as:tū per Antoniū trici-
nū ducalē aulicū cōtinuo petii:quo die in ſuburbaños illos Ferrariæ hortos diuertimus! Ad hæc q̄s eſt uel
mediocriter doct⁹ quē latere debeat extraria iſta oīa q̄ tāti Guarynus facit:ab aliis in minimis duci bonis ab
aliis uero ne in bonis qdē duci:quo fit:ut oīs uera laus uirtutis ſit. At uirtutis a me æſtēſes ſunt pro tpe egre
gie laudati. Nulla igr̄ aduerſus me q̄ſq̄ utat̄ in ſimulatiōe:nulla calūnia:q̄re minus me munifice mūificētiſſi
mus dux Borſius tractarit:cū ab ipſo eq̄dē q̄tū mea fert opinio:phumaniter tractat⁹ fuerim:ut græci dicūt.
μεγαλοπρεπῶς q̄ppe q me tū publice miris laudib⁹ extulerit:tū alacriter priuatim monuerit. ſiq̄d eſſet
qđ de ſe mihi uſui foret. id oē in mea eē ptāte poſitū! Aut igit̄ a me nihil erratū eſt:aut ſiq̄d ē erratū:id oē ti-
bi amiciſſime lodouice dādū exiſtimo. Itaq̄ uel meā tu apud iſimulatores iſtos:uel tuā apud me cām tuere.
Vale. Ex Mediolano. vi. idus Augu. Mccccl v. ℭ Frā. phi. Lucino genuēſi iureconſulto. S.D.

ACcepi ex lr̄is Ioānis Marii filii cū eximiā tuā erga ſe multis in rebus benignitatē:tū ſingularē be
niuolētiā erga me. Quo qdē duplici liberalitatis gn̄e facile admoneor:ut te nō diligā ſolū: ſed ēt
maiorē in modū amē. Quod eo facio libētius:quo eū te uirū eē intelligo:qui & ciuili ſapientia &
bonarꝫ artiū diſciplina ingēiiq̄ uirtute talis tātuſq̄ ſis:ut a ꝓbatiſſimis oibus optimiſq̄ uiris iure
obſeruād⁹ colēduſq̄ iudiceris. Itaq̄ nō mō q̄ i me amādo in filioq̄ mihi dilectiſſimo āplificādo officiſiſſimū
te pſtiteris atq̄ pſtes:es mihi inter amiciſſimos habēdus:ſed ēt q̄ is ſis:quē uel nullo ꝓuocati beneficio boni
& docti oēs debeāt oī beniuolētia pſeq. Habe igit̄ me in tuis:meq̄ utere pro uoluntate tua. Nunq̄ te tua de
me fallet opinio. Vale. ex Mediolano. xiiii. Cal. ſeptēbres. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Nicodemo Tranchedino. S.D.

DE te illa Alexādria nihil ad me ſcripſiſti. Itaq̄ neſcio:q̄d mihi de muto ſperādū ſit: quo ꝺ iāpridē
ſpē oēm abieci. & mirari tu qdē ſoles iſtiuſmodi hoies tā breui locupletari:qui nō in dādo ſolū:
ſed etiā in accipiēdo mutuo fœnerēt̄. qđ inq̄ fœnerēt̄:imo latrocinēt̄. Hēat in rē malā & mulu3
& mariſcas ſuas:mō tu me illi carū facias:q oīa pōt & me aliq̄do fore oſtendit:ut reuocaret ad ſe:
haberetq̄ i ſuis:qđ ut faciat:ēt atq̄ ēt rogo. Dn̄s Ioannes Tholētinas:q fuit brixiæ abbas ſancti nicolai: uir
eſt & religioſus & bonus mihiq̄ amiciſſimus. Is cupit creari ep̄s titularis:habetq̄ hac de re lr̄as cōmēdatitias
ad ſūmū pōtificē a pricipe nr̄o. Rē tu mihi facies gratiſſimā:ſi huius negociū ita capeſſeris:ita geſſeris ut i-
telligat meā quoq̄ cōmēdationē ſibi nō mediocriter pfuiſſe. Vale cū ſenēſib⁹ tuis iſtis ſtagnis oraq̄ mariti
ma. Ipm cælū petim⁹ ſtultitia. Vēamini. n. uētos. Tu Carolo Gōzagæ heroi meo nobiliſſimo me cōmēda
Veliq̄ ex eo certior fias accepit ne i hāc diē meā Sphortiadā. Nā illa iādiu reddita ē una cū meis ad ſe lr̄is
Nicolao guaryno ſcribe ſuo Venetiis. Vale rurſum. Ex mediolano. xiiii. Cal. ſeptēbres. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Auguſtino dato. S.D.

NOli tibi pſuadeas ulla mea uel negligētia uel tui obliuiōe factū eē:quo min⁹ ad tuas unas ſupio
ris lr̄as tibi reſpōderī. nā ut ſcire lōgo iā uſu potuiſti:nec me oī ēt i re diligētior ē q̄ſq̄:nec tui obli
uiſci queā ab quo me nori nō ſecus amari obſeruariq̄:q̄ ſi eēs filius. Sed meæ mihi occupatiōes
huic dulci ploq̄ officio fuerūt ipedimēto:qbus ipſis & ſi ne nūc qdē ſum uacuus:malui tamē uel
paucis ad te reſpōdere:q̄ pſtare diuturniore ſilētio:ut iure uideri poſſē obiurgandus abs te. Delectauerunt
me uæhemēter tuæ lr̄æ:q̄ppe q̄ teſtes locupletiſſimæ ſint nō minus pſtātiſſimi tui ingenii q̄ ſūmæ erga me
pietatis. Placet eruditio:placet orationis nitor:i primiſq̄ tua modeſtia & hūanitas. pge igitur ut cœpiſti:quo
tum beniuolētia tua te indies magiſq̄ diligamus:tum priſtinæ noſtræ doctrinæ fructus ex tuis diſertiſſimis
monimentis quottidie capiamus uberiores Vale. ex Mediolano. iii. idus ſeptembres. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Bartholomæo ſcalæ. S.D.

SCripſi ad te breui⁹:q̄ & ipſe uelles: & mihi opus eēt. Sed nō multo poſt cum qd plus otii nactus
fuero:tibi ſimul mihiq̄ faciā ſatis. De re uermia qđ ſcire cupis:totū ē i expectatione. Amicus. n.
ille q eo loci ipſe pfectus ē:nōdū rediit Mediolanū. Aiūt tamē ad triduū redituꝝ. Cū primū re
uerterit oīa cognoſces. Tu interim Vale. & nos ama. ex Mediolāo. iii. nonas octobres. Mccccl v.

ℭ Frāciſcus philelphus Lodouico Mātuæ marchioni. S.D.

ET ſi nō ignorabā eo te eē igenio atq̄ ai magnitudie ut etiā ſine ulla mea cōmēdatiōe q̄liberaliſſi
me mūificētiſſimeq̄ excepturū arbitrarer uirū illuſtrē. Michaelē Dromachatē Chryſolorā ma-
nuelis illi⁹ Chryſoloræ neceſſariū:q extincta bonarꝫ artiū ſtudia in lucē ad latinos reuocauit:itē
q̄ uiros nobiles Demetriū:& Michaelē aſſanes:mei tū exiſtimaui eē officii:ut te certiorē facere3
cuiuſmōi uiri eēnt. Sūt. n. ut itelligis:honeſtiſſimo nati genere & iidē oēs Cōſtātinopolitani. q̄q̄ penes Tur
cū imanē illū & ipiū Mahumetū q̄miſerrimā ſeruiūt ſeruitutē. Itaq̄ peto abs te ut ea in hos tuis benignitate
uti uelis:q i oēs cōſueſti:cū itelligas idē quoq̄ & ab hoc nr̄o pricipe & ab aliis plæriſq̄ & principib⁹ & regib⁹
eſſe factitatū:qbus te oio cedere ſit idignū. Vale priceps optime. Ex mediolāo. iiii. idus octobres. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Lodouico Mantuæ marchioni. S.D.

PLures tibi plureſq̄ in dies comēdē:neceſſe ē:q̄do & itelligūt oēs me tibi eſſe cariſſimū:& apud te
nihil eē antiquius beneficētia. Andronicus trychas ſpātunes:& georgius ducas armenes uiri ſūt. &
nobiles & Cōſtātinopolitāi:& qui apud Turcos ærūnoſiſſimā ſuitutē agūt. Itaq̄ rogo te: eos
hēas mea ēt cā cōmēdatos:q̄ppe qui digni ſint humanitate & mūificētia tua: Hoc erit & tibi glo
riæ non uulgari & mihi admodū gratū. Vale. ex Mediolano. x. Cal. nouēbres Mccccl v.

ℭ Franciſcus Philelphus Bartholomæo epiſcopo ſcalæ. S.D.

POſteaq̄ ꝓximas lr̄as de te dedi pigello negociatori Coſmiano hoi ꝓbo & diligēti:binæ mihi tā
dē redditæ abs te ſunt eodē ferme tpe. Itaq̄ ne ꝓlyxitate epiſtolæ te diutius legēdo remorer:ſcio
lōgonē Philippū illū nōdū reuertiſſe Mediolanū. Nec aliud credo fuiſſe in cā q̄ abſentiā pricipis
q tū nudiuſtertius rediit. Quod ſit:ut illū quo in horā expectemus. Cū primū aduenerit: rē oēm
itelligā:eāq̄ ad te ſcribā. Bona eq̄dē ſpe ſum. de me uero qđ ſcire uis: ꝓpediē tibi morē gerā. Vale. ex medio
lano. x. Cal. nouēbres. Mccccl v. ℭ Fran. phi. Tomæ coronæo philoſopho medicoq̄. S.D.

QVo magis expecto ſuauiſſimas tuas lr̄as:eo maiore earꝫ icēdor deſyderio:quo ut me tādē aliq̄ le
ues ex ptetite ēt atq̄ ēt rogo. Quare etſi nihil mihi noui acciderat:quod adſcriberē:tamē uel decla
rādi aptius amoris erga te mei gr̄a:uel ut te ad reſpōdēdū icitarē:nouū quoddā argumēti gēus
iueni. ē mihi opus lyricū carminibus uariis metriſq̄ cōpoſitū ꝓ uarietate & modulorꝫ & numero-
rū. Hoc deuouere dicareq̄ iſtitui Chriſtianiſſimo regi Carolo. Itaq̄ primū totius opis carmen cui apud ue
ſtros ωΔΗ nomē eſt:cū his iſtis lr̄is ad te dedi:ut hēres q̄ſi deguſtationē quādā huiuſcemōi mei nō tā nego
cii q̄ otii. Ex aūt carmē ſaphicū mixtū adonyco. Cū primū uero tua epiſtola iuerit ad me:cōtinuo id opis ly-
rici qđ dixi aduolabit ad regē. ſi regis igit̄ gloria tibi curæ ē:uel regis iſtius cā q̄primū reſpōde. Vale. ex me
diolāo. vii. Cal. nouēbres. Mccccl v. ℭ Frā. phi. Guilielmo urſino Frāciæ cācellario. S.D.

SI rebus meis delectari iis cōſueſti:q̄ uel leuiuſculæ ſint uel ad ignotos ſcriptæ:q̄re arbitrer tibi uo-
luptati fore:ſiq̄d meū lectitaris:qđ tui uel nr̄i potius. Chriſtianiſſimi Regis Caroli ſplēdidiſſimo
noīe apud uniuerſas:ut ita dixerim:gētes natiōeſq̄ illuſtret̄:ad q̄s latinæ muſæ uox peruaſerit!
Opus. n. carminū cētū q̄ a græcis odæ noīant̄:ad decē millia uerſuū ſum' aggreſſus: qđ i libros
decē diſtribui ꝓ unius Appollonis nouēq̄ deinceps muſarū noībus. In his uero q̄cq̄d ad muſicā harmoniā
ptinere ex iſtimaui:qđ grauitatē. ſ. egregiā aliquā p̄ ſe ferret nō inneptæ ſuauitati admixtā:ſū uarie ſpa[illegible]
q̄ pſecutus. Quod eo libētius feci:q̄ res digna uiſa eſt:quæ dignis uiris obſcura nō eſſet. Quis eni ignorat
ut alias rōnes omittā:tātā uim eſſe in muſica harmonia ad oēs animi motus:ut ne pythagorici qdē acutiſſi
mi illi pſtātiſſimiq̄ philoſophi affirmare dubitarit imortalē hoīs aium cōſtare cōuēlētia muſica:nā q ueri &
ſūmi dei cognitionē nō hērēt:rē ab effectu quopiā ſenſuq̄ iudicātes ut in citharis & reliq̄s muſicis iſtrumēti[s]
ſonos:ita in corpib⁹ hūanis aios huiſmōi quadā ac ſimili harmōia definiebāt. ſed hæc nr̄i Theologi longe
doctius & uerius q̄ oēs gētiles philoſophi & nouerūt & diſputāt. Nemo tamē repugnarit doctrinā eruditio
nēq̄ muſicā eē pulcherrimā & putilē in primiſq̄ neceſſariā:& eādē quoq̄ poetarū eē admodū ꝓpriā. Qua-
re cū ipſe nō poetā minus q̄ oratorē atq̄ philoſophū ꝓfiteri debeā:cū primū ſatyras abſoluiſſē:iis tāq̄ defati
gatus ad hoc mitius ſcribēdi genus me cōtuli:ubi quātus & q̄lis fuerim:aliorꝫ iudicio deſ. Huius autē opis
primū carmē hoc eſt qđ modo dicebā oden. iccirco dedi ad te ut intelligas me inſtitutū meū: qđ noſti: neq̄
obliuiſci:neq̄ negligere. deguſtabis igit̄ qđ offert̄ primiciarū mearū ad regē ꝓpediē uniuerſis huiuſcemōi
ſtudii noſtri fluctibus ipſe etiā pfructurus. Vale. ex Mediolano idibus nouēbribus. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Stephano cornelio regio ſecretario. S.D.

LIbelli tui iāpridē ſunt abſoluti. itaq̄ eos hēbis cū uoles. Verū ne diutius differas:moneo: Librari⁹
eni leuiuſculus ē planeq̄ moroſus: Cū hiſce ternas lr̄as ad te dedi:quarū unæ Ioāni coxæ redden
dæ ſunt idq̄ q̄primū:alteræ Guilielmo Frāciæ cācellario. tertiæ Thomæ græco Caroli regis me
dico Nihil es mihi facturus hoc tpe gratius:q̄ ſi operā dederis:ut hæ oēs lr̄æ & q̄celerrime & q̄di
ligentiſſime reddant̄. Siq̄d aūt epiſtolarū ad me dederis: cui cōmēdes ēt atq̄ ēt cogit[...] Volo. n. res meas di-
uulgari hoc pſertim tpe:quod non omnino caret ſuſpicione. Scire ex te cupio:quid futurum putes bellum
ne an pacem! Hoc uero iccirco a te querit̄ q̄m inſtitui in Hiſpaniam breui proficiſci ad apoſtoli Iacobi tem-
plum uoti ſoluendi gratia. Vale. ex Mediolano idibus nouembribus. Mccccl v.

ℭ Franciſcus philelphus Hieronymo caſtello philoſopho medicoq̄. S.D.

CVm nuꝑ ad aprilē iſtic epithalamii illi⁹ Sphortiani habēdi gr̄a fuiſſe:memini occurriſſe mihi in
ter eūdē Baptiſtā piaſiū nobilē medicū eūdēq̄ aſtronomū:quē poſt primos amicitiæ cōgreſſus
nō potui nō mōere:ut poſthac eēt cautior i cōſyderāda hora:hoc ē ὡροσκοπω natalis Sphortiāi
nō. n. Frā. Sphor. principē hūc nr̄m hora ut uulgo putāt diei uigeſima natū eē: ut nūc nūeram⁹
ſed ueſptino crepuſculo. Nec. n. parū itereſſe ad iudicādū horoſcopi teneri rationē. Veſpertino āt crepuſcu-
lo eū enataſſe in lucē:q̄s:oiu3 melius noui:q̄ mr̄! At ego hāc rationē. ex nr̄i principis matre ſiſcitatus ſum di
ligēter. q̄ tādē ex me intelligeſ:q̄ eiuſcæ rei opinio i hoiu3 mētibus lata lōgeq̄ inſediſſet:ſurridēs inquit: for
taſſis & duo ſūt Franciſci Sphor. & duæ itē Luciæ eorꝫ mr̄es. Cæterꝫ q̄ lucia franciſcū Sphor. Mediolanen ſi-
um Ducē ex inuictiſſimo illo Mutio ſphortia pepit:illā me eſſe puto ni forſitan oblita ſum mei. Itaq̄ deſināt
cæteri affirmare:qđ neſciūt:& credāt mr̄i de filio:quæ & parturiit:& peperit eū. Hæc mi Hieronyme iccirco
tibi cognita eē uolui:ut intelligeres:q̄tū ſit fidei iudiciis iſtiuſmodi adhibendum: q̄ aſtronomi quidam: uel
aſtranemi potius tā incōſyderate effutiūt. Aut igit̄ taceant:ne ſint oibus ridiculo:aut diligentius omnia me
tiantur. Tu uelī:me iterea burſio excellentiſſimo principi cōmendes. Vale. ex Medi. xv. Kal. decē. Mccccl v.

¶Franciſcus Philelphus Guillelmo Vrſino: Franciæ cancellario. S.D.

CVm Manuel Iacob nři huius pricipis noie ad Chriſtiãiſſimũ regẽ Karolũ iter faceret: idõeus nři
cius uiſus eſt: cui meos libros de exilio darẽ ad te dono. Nã iãpridẽ ſum ex multis certior factus te
affici hoꝝ deſyderio. Eſt etiã cũ his & lõgior q̃dã ad regẽ aduerſus infideles epiſtola & carmẽ qđ-
dã itẽ lõgiuſculũ. Si tibi morẽ geſſero: res erit mihi pgrata. Abs te aũt duo ſunt: quæ petã: unũ
ut tuas lřas ad me des & qdẽ taliſq̃lis maxime expecto. Alterũ ut Manuelẽ hũc q̃tũ .ſ. ad expeditionẽ eius
attinet: ita tractes: ut itelligat meas ſibi cõmẽdatiões fuiſſe nõ iutiles. Vale. ex medi. x. Kal. decẽb. Mcccclv.

¶Franciſcus philelphus Thomæ coronæo philoſopho medicoq. S.D.

NIcolaus Trachaniotes & alexãder cananus a uobis i italiã redeũtes: cũ mediolanũ uiſẽdi mei gřa
diuertiſſent: me tuo noie mõuerũt dediſſe te lřas ad me: qbus fierẽ oĩ de re certior: quã mea inter
eſſe putauiſſes. Itaq; uolui ne eſſes neſcius. nullas mihi redditas eẽ tuas lřas. Quare ſi me amas:
qđ certe facis: facito ut itelligã: qd mihi agẽdũ ſit. Vale. ex Mediolão pridie Kal. iãnua. Mcccclv.

¶Franciſcus philelphus Ioanni Andreæ abbati. S.D.

ETſi nudiuſq̃rtus lřas dedi ad te alteras, de re tua: tñ q interdũ nũcii ſunt uel negligẽtes uel tardio
res: repetã: paucis: quæ antea ſcripſerã. Negociũ tuũ apud principẽ & forti & firma & tota acie ſũ
aggreſſus. Putoq; nobis ex ſñia nřa ſucceſſurũ: Tu aũt iſtic cura: ut itẽ lřæ apoſtolicæ eãt ad prici
pẽ: & aliæ quoq; a Iacobo nřo calcaterra diſertiſſimo iuriſcõſulto. & cũ iiſce etiã tuæ ſubmiſſæ: p
humanæ: ac ſupplices. Quas, ois mihi primo reddi uolo: ne ſi forte alii fuerint redditæ: aut nihil referraꝛ ad
pricipẽ: aut ſecus: q̃ opus ſit. Dabiſq; operã ne collati beneficii lřæ emanẽt in cõpetitorẽ tuũ. Hæc ſi feceris:
te oĩ ſollicitudie moleſtiaq; ſoluã. Rẽ paucis tenes. Vigilia Sĩ Nicodemꝰ Trãchedius iſtuc aduenerit: eũ ueli
noie meo horteris: ne lřaꝝ: meaꝝ: q̃s cupio a ſũmo põtifice cõfirmari: obliuiſcaꝛ. Tuq; ſi opus fuerit: rẽ adiu
ua. Vale. ex Mediolão pridie idus februarias. Mcccclvi. ¶Franciſcus Philelphus Ioãni Mario filio. S.D.

ACcepi lřas, tuas & cũ his: q̃s Thomas medicꝰ ad te dederat. Erãtq; mihi non multo ante redditæ:
tres epiſtolæ: una a clariſſimo uiro Guilielmo Iuuẽale Frãciæ cãcellario: & duæ ab eodẽ Thoma
Rẽ oẽm diligẽtiſſime itellexi. Reliquũ ẽ: ut audiamus: qd ad ea ſcripturus ſit Thomas: q̃ ad po
ſtremũ petebamus. id cũ primũ didicero: itet faciã. Cura igiꝛ rẽ q̃tũ potes. Vale. Ex Mediolão i di
bus februariis. Mcccclvi. ¶Frãciſci philelphi Epiſtolarũ liber decimuſtertius.

¶Franciſcus Philelphus Sũmo eccleſiæ Romanæ Põtifici Calliſto tertio. S.P.D.

ETſi nõnullos exiſtimabã fore beatiſſime př Calliſte tertie: q meã erga te obſeruãtiã audaciæ
noie deprauarẽt: malui tamẽ hõeſtatis & officii mei q̃ alioꝝ aduerſus me calũniæ hře rõnẽ.
Nã qui pluris facit cõmodũ q̃ uirtutẽ: is mihi uideꝛ totus ex fortuna pẽdere: quæ ut & inſtabi
lis eſt: & fallax: ita oĩ uirtuti maxime aduerſa atq; inimica. Quare nõ qd imperiti ſentiant ſed
qd ſentiẽdũ ſit: mihi fuit cõſyderãdũ. Itaq; iis omiſſis oĩoq; reiectis. ita mihi agẽdũ eſt cum tua
ſanctitate: ut intelligant omnes nihil mihi fuiſſe potiuſq̃ fauere laudi tuæ: quã qui de ſe negligit: is ut apoſto
lo paulo repugnat. ita ſe hoiem eſſe obliuiſcit. Quid eni eſt magnis hoĩs: q̃ omni ſtudio: atq; diligentia ſequi
amplexariq; uirtutẽ: At laudẽ qd aliud eſſe dicimus: q̃ orõnem eam: qua uirtutis magnitudo amplitudoq;
demõſtraꝛ: Itaq; abſurdũ eſt qui bonis actionibus delectaꝛ: eas pati in obſcuro eſſe: q̃ſi qd iuidoꝝ ẽ pprium
alios nolit ſui imitatores. Vt igiꝛ dignitatis gradu cæteris oĩbus mortalibus pſtas: ita operã te dare oportet
ut ãplitudine pſtãtiaq; uirtutis: & ſapiẽtiæ cũctis hoĩbus ſupior iudiceris: Nã ut grauiter ac recte Cyrꝰ ille ſu-
perior dicere ſolitus phibeꝛ: neminẽ decet impare: q ſubditis ſit deterior. Et bias ille prienẽſis q unus ẽ inter ſe
ptẽ numeratus: pulcherrime monebat impiũ uirũ demõſtrare. quod ſi moꝝ ſimilitudie beniuolẽtia generaꝛ
natura: diſſimitudie uero odiũ: q̃s ambigat eũdẽ eẽ & bonũ. & doctũ uirũ: q bonoꝝ doctorũq; uiroꝝ cõſue
tudie utiꝛ: ac familiaritate: Quãtã ſibi gloriã cõparauit Nicolaus Quĩtus q te mõ ãteceſſit in põtificatu cũ ad
cæteras uirtutes ſuas uitæq; ſãctimoniã tãta eruditiõe: tãta ſapiẽtia: tãta eloquẽtia polluit: ut oibus beneface
ret oẽs ad ſe acceſſeret: quos ulla uel ingenii: uel doctrinæ pſtantia inſignis eſſe audiret. Videmus unius eius
optimi ſapiẽtiſſimiq; põtificis uel diligẽtia: uel mũificẽtia eẽ factum: iſinita pene græca uolumina: quæ nřis
hoibus erãt ignota de rebus maximis atq; clariſſimis a græcis philoſophis: hiſtoricis oratoribus eleganter
ſcripta i latinũ eẽ traducta ſermonẽ. Idẽq; factũ ẽ de libris teologicis atq; mathematicis adeo ut non multũ
iã iuidẽdũ ſit græcis auctoribus: ita multos apud latinos legere liceat. Quod ſi diutiꝰ aliq̃do fuiſſet in uiuis:
cũ reliq reꝝ aut optimaꝝ: aut admirabiliũ ſcriptores: tum poetæ ipſi: maximeq; nobiliſſima illa duo diuini
homeri carmina: qbus hoium uita i oẽm partẽ iſtituiꝛ atq; ornaꝛ: Latinitatẽ induiſſent. Quid quod poſt ur
bis Cõſtãtinopolitanæ captiuitatẽ atq; miſerã illam & iſortunatã depopulationẽ. nũcios ſuos & negociato
res clam miſit p uniuerſam illã & Europã & aſiã q̃ turcis paret: ad cõquirẽdos emẽdoſq; græcos codices nul
li neq; labori parcẽs: neq; ipẽſæ: Neq; id negocii fruſtra ſuſceptũ ẽ: Nã inumerabilia ppe uolũina ingẽti etiã
pcio aduecta ſũt i Italiã. Itaq; iure optimo dici põt nõ piiſſe græciã: ſed i Italiã q̃ olim magna græcia dicta ẽ
unius eius Nicolai põtificis clemẽtia cõmigraſſe. Et ne oĩo ſe græcũ dici: q̃ latinũ hři mallet: & nũcios & ne
gociatores miſit q̃plurimos p uniuerſam Europã cũ grãdi pecunia: q̃ diligẽter ubiq; odorarentur: ſi quid la
tinæ grauitatis & elegẽtiæ uſq̃ lateret. Idq; nullius precii habẽtes rõne oĩo ad ſeſe deuehẽdũ curarẽt: Scio
unũ ex iis fuiſſe Enocũ aſculanũ: q quõdã fuerat florẽtiæ auditor noſter una cuꝫ Aenea iſto ſiluio q nũc ſe
næ gerit epũm. is enim Enochus in daciã uſq; pfectus ẽ: & ut referũt aliq in cãdauiã uſq;. quæ longiſſime ul
tra reliq̃s ois inſulas de qbus extet memoria apud priſcos reꝝ ſcriptores poſita eſt in mari Oceano e regiõe
germãiæ ad ſeptẽtrionẽ. itaq; eo tibi maior cura iniecta ẽ př beatiſſime q cui i põtificatũ: ſucceſſiſti: cui nihil

potius fuit: q̃ cõſule cõioſum bono: q̃ pſpicere publicæ xpĩaoꝝ omniuꝫ utilitati: & gloriæ: q̃ ea ſeq atq; cõ
plecti q̃ romano põtificatui & ornamẽto: & ſplẽdori futura eſſẽt: Nõ ſuos ille curabat aut locupletare: aut ma
gnos reddere: q ſciret iã ſibi nullã eſſe ſui poteſtatẽ: Intelligeretq; turpiſſimũ duci in uiro graui & ſapiẽti mẽ
tem cũ ore nõ cõuenire. Nã qd abſurdius dici queat q̃ eum agere qcq̃ impioſius: & pro animi impotẽtia: q
ſe in oibus ſuis lřis ſcribat ſeruus ſeruorũ dei: Recte igiꝛ Nicolaus: q̃ntus in oibus ſuis actiõibus aſſidue deũ
præ ſe ferebat: ſuorũq; oĩum oblitus cõmodoꝝ. referebat oia ad dignitatẽ & amplitudinẽ Romani põtifica
tus. Et ne ullã ſapiẽtiæ partẽ neglexiſſe uideꝛ in uita: intelligeretq; nõ ſolũ duo eẽ uiuẽdi genera: alterũ com
templatiuũ: alteꝝ actiuũ: ſed rurſus actionũ alias eẽ bellicas: alias urbanas qcquid tpis ab itelligẽtiã rerũ ad
mirabiliũ: atq; diuinarũ ſuperat: id omne ita ad uirtutes bellicas trãſferebat etiã urbanas nunq̃ꝫ ſe reiiceret:
& hæc tñ oia ad dei: & chriſtianæ religionis dignitatẽ: & gloriã. Parabat magno conatu & uiribus bellum ad
uerſus turcos: quos aiaduerteret quotidie magis magiſq; iualeſcere: nec aliud aio uoluptare q̃ pnicië & exi-
tiũ nois xpĩani. Itaq; belli neruos hoc eſt pecunias & ab aliis cõparabat: & ſuis ipſe nõ parcebat. Intelligebat
eni oia oportere eẽ cõia p Chriſto Ieſu claſſem ornabat ingentẽ: & ualidã. Copias undiq; acceſſebat: nihilq;
ptermittebat: qđ ad belli gerẽdi: quod ad cõſequẽdæ uictoriæ rõnẽ attineret. Neq; tamen hæc dũ ageret: lit
terarũ & humanitatis ſtudia a quotidiana ſua cõſuetudine aliena faciebat: ſed cũ ſciret eũ ſe uirũ: q diuinum
in terris ſolũ regeret atq; gubernaret: oẽꝫ i ſeſe hois excellẽtiã repſentabat: ut nõ minus in oĩ uitæ actione: q̃ i
uniuerſæ negligẽtiæ ſtudio reliq̃s mortalibus pſtaret. Itaq; uiros doctos & eloquentis aſſidue apud ſe hẽbat
neq; ullũ oĩo negligebat: in quo pclarã ingenii uim aliquã intueret. Quãta uero in ois huiuſmõi uiros mu
nificentia utereꝛ: nemo oium melius nouit: q̃ ipſe tu př beatiſſime. Faciebat aũt & prudenter: & recte: cũ noſ
ſet nihil eſſe ad excitãdã igenia alẽdaſq; diſciplinas accõmodatius honoratione ac beneficẽtia. Quo qdẽ cõ
ſilio atq; benignitate id effectũ iã uidebamus: ut nõ latini mõ: ſed cætere etiã nationes in oĩ orõnis: in oĩ do-
ctrinæ cultu expolirenꝛ. Reuocauit illũ ad ſe deus oĩpotẽs: q agit oia ſemp pro ſũma infinitaq; puidentia.
Et ei põtificatũ ſuccedere te unũ iccirco: ut mihi pſuadeo: uoluit: qm̃ prudẽtiſſimuꝫ innocẽtiſſimũq; cogno
ſceret. Quid. n. tibi deeſſe ad prudẽtia poſſit: qui & extremũ ſeniũ uiuis: & in negociis ſemper maximis: uari
is: difficillimis ſũma tua cũ laude es uerſatus: Videmus te illã actionis ptẽ: quã ille tempoꝝ calamitate coa-
ctus inierat q̃diligẽtiſſime pſeq. Nã tui quæſtores ubiq; ex populis chriſtianis pecunias exigũt ad cõflãdũ p
cõtinẽtẽ in turcos & exercitum. Claſſis quoq; exedificata ẽ rebus omnibus ornatiſſima & maxima. Virtuti
bellicæ q̃tũ in te ẽ: ppulchre cõſuliꝛ. Sed reliquũ ẽ: ne urbanæ fiat iniuria. Nã ſi uiris eruditis: & eloquẽtibus
a nobiliſſimo illo ſãctiſſimoq; põtifice Nicolao q̃nto prudẽtiſſime cõſtituta pmia ſuſtuleris: qd de te uno re
linquaꝛ deſyderãdũ: nõ obſcure ſuſpicari potes. Noli obſecro: q ſciẽtiſſimꝰ ſis: a quoq̃ inſimulari iſcitiæ. Qđ
eo facilius accidet: quod accuſant nõnulli nõ tuã: q inocẽtiſſimus ſis. ſed tuoꝝ quorũdã nõ tã ſubreptionẽ q̃
incuriã iſtiꝰ bibliothecæ: q̃ tãto nup labore: tãtaq; impẽſa ex uniuerſo ppe terraꝝ orbe cõparata ẽ. Huic igi
tur crimini qđ nulla tua culpa cõflatum eſt ut & q̃primum: & q̃accuratiſſime occuras oportet. Nam conſi-
ctis ẽt rumoribus pſpiciẽdũ eſt: neq̃ tibi tãta pbitate pontifici famæ notã: ubi neglecti fuerint: poſſint iureꝛ.
Aiaduertimus. n. fieri malo hoium more: ut flagitioſoꝝ famuloꝝ errata in iuſtos ẽt integerrimoſq; domi-
nos nõ nũq̃ referãꝛ. Itaq; tibi puidẽdũ arbitror: dũ bellũ paras i turcos: ne domi pdã ipſe patiaꝛ. fruſtra. n. fo
ris iuſti exiſtimemur: ſi domi iuſtitiã nõ ſeruamus i his pſertim rebus q̃ nřæ nõ ſunt: ſed reip. ſed eccleſiæ ro-
manæ: ſed Chriſti Iheſu. Quare cũ diligẽs libroꝝ rõ eſt habẽda: ne peant: tũ qui eos & exercẽt: & norſit ho
norifice ſimul & cõmode retinẽdi. Cui enim uſui ſint futura tot & tã pclara in omni genere diſciplinæ latina
græcaq; uolumina ſine his uiris. q & græce ſunt: & latinæ eruditiſſimi: Neq; arma bellica ſine militibus ac
duce utilia ſunt: neq; triremis, ſine remigibus: & gubernatore. Sed hæc tu př beatiſſime longe prudẽtius: &
melius dignoſcis: q̃ ipſe norim exprimere. Libuit tamẽ: quæ mihi ueniebãt in mẽtẽ: pro me erga te pietate
nõ pterire ſilẽtio: ut intelligeres mihi ſplẽdidiſſimũ tuũ nomẽ: curæ eſſe non mediocri. Quod ſiqua fortaſſis
in te tuas auris offenderim: id imprudẽtiæ aſcribe: nõ uolũtati. Vale pater clementiſſime: & me cõmendatũ
habe. Ex Mediolano. xi. Kal. martias. anno a Chriſti natali die. Mcccclvi.

¶Franciſcus philelphus Petro perleoni. S.D.

FAciam qđ petis & libẽter: & cito. Neq; erunt ullæ tãtæ meæ occupationes: qbus ab officio ipedi
ar. Tu interea temporis bono ſis aio &. Vale. ex Mediolano. xi. Kal. martias. Mcccclvi.

¶Franciſcus philelphus Gregorio Typhernio. S.D.

COmmẽdatio tua de Laurẽtio Veneto erit mihi loco alieni cõflati æris. Nã nõ aliter ei oibus i re-
bus ſum adfuturus: ac ſi eẽt filius. Quod nõ ſolũ tua cã ſuꝫ facturus: id qđ maximũ hẽt apđ me
pondus: ueꝝ ẽt mea: q maximo ſim abs te dono affectus: cũ eũ mihi cõmẽdaris: q dignꝰ ẽ: ut & di
ligaꝛ: & ameꝛ ab oibus. Itaq; noli de me qcq̃ dubitare: Nã nihil ẽ qđ malim: q̃ tibi morẽ gerere.
Vale. ex mediolano. xi. Kal. martias. Mcccclvi.

¶Franciſcus philelphus Aenico Daualo. S.D.

DE uolũtate Alphonſi regis erga me: & de ſtudio diligẽtiaq; tua nõ cõiecturis & argumẽtis firmiſ
ſimis ſolũ: ſed multis etiã beneficiis iãpridẽ certior factus ſũ. Itaq; tibi ueli idubitato pſuadeas ni
hil eẽ apđ me antiquis gratitudine. Et ne lõgior ſim tecũ q̃ par ẽ: ppediẽ: ut ſpero: obſeq̃r uolũta
ti cõſilioq; tuo. Vale. & maieſtati regiæ me q̃diligẽtiſſime cõmẽda. ex mediolão. xi. Cal. martias.
Mcccclvi. ¶Franciſcus Philelphus baptiſtæ Parriſiano. S.D.

QVantũ itelligo: Nicolaus frater legẽ illã nõ pbat: q̃ iſcribiꝛ de herciſcũda familia. Idq; ob nullam
aliã cãm: ut exiſtimo niſi qđ metuat uelle me q̃ mea ſunt repetere: Mõ igiꝛ uirũ: bono animo ut

ſit.Nã ipo uiuo nihil oio repetitur⁹ſum:ſed oẽm uſufructũ:ut hẽat uolo.Abſurdũ uero admodũ foret:ſi p⁹
eius obitũ q̃ mea optimo iure ſunt:minus mea aliq̃do dicerent.Diuidant̃ igit̃ inter nos pr̃na atq̧ mr̃na bo-
na:& utrã prẽ ipſe maluerit:capiat:alterã uero ita nobis ſentiat̃:ut ipſe quoq̧ dũ uixerit ea fruat̃:nullo tam̃
alio iure q̃ nr̃o beneficio:Neq̧.n.ſu; aio ita humili:ita abiecto:ut iſtinc uelim ullã uitæ alimẽta mihi afferri
Mediolanũ.At caruiſſe oio p̃rimonio uideri nolim.Diuidat̃ ergo uniuerſum p̃rimoniũ:æqs portioib⁹ut
uterq̧ norit & qd ſit ſuũ:& qd nõ ſuũ.Deide capiat frater donec uixerit redditus ois æque poſthac:ut añ hac
cõſueuit:ſed fraterno beneficio.ut nõ aliquo aut occupationis:aut diuturnæ poſſeſſiõis iure.Tenes paucis
mentem meã.Quare poteris monere fratrẽ:ut ultro faciat:qđ cogi põt inuitus.Vale.ex Mediolano.xi.Cal.
martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Antonio beccharie.S.D.

MOnui te antea ſemel & iterũ per lr̃as:ut Plutarchi parallela:q̃ hinc abiens tecũ ſportaſti me iſcio
mihi curares reddẽda deniq̧.Tu uero neq̧ das codicẽ:neq̧ lr̃as.Itaq̧ nõ poſſum fidẽ boni uiri
nõ deſyderare in te.Nõ enim facis ut te decet.Quid enim aliud fuit aſport re cũ illiuſmodi me
um codicẽ me nõ mõ inuito:ſed totius tuæ abitionis inſcio:q̃ uel rape:uel furari.Quo.n.debeo
alio uerbo uti:cum nihil oio reſpõdes?Itaq̧ te ẽt atq̧ ẽt hortor:ac moneo:ne mihi moueas bilem.Sed cura:
ut meus codex q̃primũ ad me redeat.Vale.ex Mediolano.xi.Cal.Martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Auguſtino dato.S.D.

MIror qd in cã ſit:qđ ſæpe meis lr̃is ꝓuocatus nihil oio in hãc diẽ reſpõderis:cũ nõ tacendi a ñobis
ſed dicẽdi artẽ didiceris.Nec enim puto te uſq̧ adeo occupatiõibus obrutũ:ut nihil oio tibi deſ̃
otii ad offm̃.Quid abs te uelit:& qd te deceat:nõ es neſcius.Vale.ex medio.xi.cal.mar.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Albertho zanchario.S.D.

PEtrũ ioãnetũ illũ medicũ:qui quo tpe ultimũ Bononiæ docui.docebat & ipſe Sene:nõ debes eẽ
oblitus.Erat.n.& bononiẽſis & tibi ut uidere uideor familiaris.Hẽbat ille apud ſe duos meos co
dices & cõmẽtatorẽ Seruiũ in tria Virgilii carmina & ipſa carmina.Oderare ſiqd cauit teſtamẽ
to.Vale.ex mediolano.xi.cal.martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ.S.D.

NIſi tua mihi beniuolẽtia iãpridẽ certiſſimis documẽtis pſpecta eſſet:uteret fortaſſis accuratior ora
tiõe.Sed uix eſt qcq̃ magis alienũ ab amicitia diffidẽtia.Quare cũ liqdo intelligã te eſſe pcupidũ
meoꝝ cõmodoꝝ in re pſertim & hõeſta:& pia utar & breui tecũ & apta dictiõe.Permulta mihi i
cõmoda ſunt.ſed unũ ſane oium moleſtiſſimũ:qđ grãdiuſcula mihi eſt filia:& ea qdem moribus
modeſtiſſimis.Vnde hãc tradã uiro mihi ſatis nõ eſt.Deſunt.n.ad dotẽ aurei ducẽti.Rogo te id meo noie
nũcies duci Borſio:eũq̧ tua illa ſuauiloquentia qua duriſſimos etiã lapides ſoles demolire:non ores mõ:ſed
exores ne patiat̃ me diutius huiuſmodi angi incõmodo.Haud.n.dubito:qua facilitate ac munificẽtia ẽ no
biliſſimus iſte princeps:non inuitus opem tempeſtiue feret huic tãtæ meæ neceſſitati.Tibi uero hẽbo grãs
immortalis.Tecũ longior eſſe nolo.Nec enim oportet:cum & natura ſis humaniſſimus:& mei amãtiſſim⁹
Vale.ex Mediola.xi.Cal.martias.Mccccl vi.

℄ Fran.philelphus Guilielmo iuuenali urſino eqti aurato frãciæ cãcellario:barõiq̧ tremelli.S.P.D.

GRauẽ & pdiſertã epiſtolã tuã ea uoluptate plegi:qua rẽ diu multũq̧ exoptatã unq̃ antea cõſue-
uerim.Supaſti pfecto expectationẽ meã.Nã tãetſi uirũ te magnũ ſapiẽtẽq̧ opinabar:tamẽ ut ue
ro fatear ſniam ai mei tãtã in te eſſe ingenii uim tãtũ dicẽdi robur:tãtã copiã:tãtũ nitorẽ ac dec⁹
Haud arbitrabar.Itaq̧ mihi plurimũ gratulor:quod eũ te amicũ & beneficẽtiſſimũ qdẽ amicũ
ſum adeptus:in quo ſũma oia eẽ intelligo.Nã de me tibi qd aliud queã polliceri:q̃ & bẽiuolẽtiã & obſeruã
tiã ſingularẽ:Quod aũt mea tumultuaria ſcripta tãti facias q̃ti ego certe nõ duco:id abũdãtia quadã fit pci
pui amoris erga me tui.At cæcũ finxit amorẽ ãtiqtas iccirco:ut mea fert opinio:qđ ubi fuerit uæhemẽtior
recte iudicare nõ ſinat.Verũ facile patior hac in re falli te:modo a me maiora nõ exigas:q̃ ipſe pſtare poſſi;
Neq̧ id de mutuo amoris officio itelligi abs te uolo.Nã hac una in re:uel æquabo te uel fortaſſis etiã ſupbo
Cæteris eni i rebus quo uiſus fuero te inferior:eo magis atq̧ magis operã dabo:ut uel ipſe tu me iudices amã
do ſuperiorem.Vale.ex Mediolano.x.cal.martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ frãco philoſopho ac medico.S.D.

BInæ lr̃æ tuæ & eæ qdẽ ornatiſſimæ codẽ mihi tpe ſunt redditæ.Accepiq̧ nõ multo poſt tertias:
q̃s ad ioãnẽ martiũ filiũ ex oppido heduoꝝ mõte coclerio dederas.fuerũt mihi oẽs & gratæ & dul
ces.Hẽoq̧ tibi grãs imortalis:qđ nihil omittas:qđ mihi futurũ putes honorificũ.expecto rurſũ
lr̃as tuas:qbus me moneas.qđ abſte p ꝓximas meas lr̃as me monẽdũ eẽ ſignificaui.Nam tãdiu
pẽdebo:q̃diu tua epiſtola tardarit.Vale.ex Mediolano.x.cal.martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelpus Nicodemo trãchedino.S.D.

QVas de mulo fugitiuo pecunias extorſiſti:nõ poſſum nõ ꝓbare:Nã q̃uis cõducibilius fuerat ac-
cepiſſe aureos uigiti a ioãne anguſciola:q̃ ab alexãdro ſeptẽ ac decẽ:tamẽ amiſſum mulũ opa &
diligẽtia tua recupaſſe opus ẽ & amici.& Nicodemi.Ad uerſurã quã mihi ꝓponis neq̃q̃ admito
Malo.n.nõ mõ a te mihi:ſed ab ipſo etiã Alexãdro pecuniolã iſtã deberi q̃ ab eo q oio nõ ẽ ſoluẽ
do.Quod ut aptius itelligas:Petri pauli tui illius lr̃as hiſce meis incluſas dedi ad te.itaq̧ te rogo:ut p lr̃as
cõmutatiõis q̃s mercatores uocãt:q̃primũ mihi.uel cũ aliquo meo detrimẽto ſatiſfaciẽdũ cures.celeritate
mihi õpus ẽ.Per coſmianã mẽſã rẽ facile tranſiges cũ Pigello.Quæ a me petis mittã ad te.Vale.ex Medio
lano.ix.Cal.martias.Mccccl vi.

℄ Fanciſcus philelphus Micodemo tranchedino S.D.

REdidi litteras heri ad te pigello negociatori Coſmiano:qbus fiebas certior nihil eẽ ſperandum de
exigẽda pecunia:quã petro paulo illi tuo credidiſſes.Pugnat.n.cũ inopia.Itaq̧ quo magis eget
nũmis:eo uerboꝝ plus hẽt:At uerba emere uẽdẽri uerba nõ expedit.Proinde ſi me amas:qđ cer
te facis:cura ut ea mihi pecũia ſoluat̃ hic a pigello uel cũ meo aliquo detrimẽto:ut mẽſarioꝝ mos
ẽ:hoc eſt ut iſtic noie meo plus des:& hic mihi reddat̃ minus.Nã malo huiuſmodi ſubire detrimẽti genus q̃
incõmodari diutius.Rẽ matura:& Vale.Illuſtrẽ meũ mœcenatẽ Karolum gonzagã magno & excelſo ani
mo uiꝝ ſaluere plurimum opto.ex mediolano.viii.Kal.martias.Mccccl vi.

℄ Frã.phi.Guilielmo iuuenali urſino equiti aurato frãciæ cãcellario baroniq̧ tremelli.S.D.

NIſi liqdo intelligerẽ quibus es occupationibus ſeptus:ſubaccuſarẽ te:q̧ nullas ueſtris regiis orato
ribus litteras ad me dederis.Non.n.te latet q̃ta me uoluptate afficiũt ſcripta tua:q̃ & grauiſſima
ornatiſſimaq̧ ſũt:& ſane talia:qbus tuã erga me caritatẽ nõ ſecus pſpiciã:q̃ ea q̃ cernũtur oculis.
Diſcere prætereа cupiebã:qd ſentires de aduẽtu meo ad regẽ i offerẽdo ope Lyrico:qđ eius ſplẽ-
didiſſimo nomini dicaui.At ueniã pfecto ad aprilẽ:quo diligẽtius præſens agã:quod abſẽs minus cõmo-
de poſſum.Interea uero tpis ſi quid eſt quod hinc uelis:tuum eſt iubere:Ego.n.quod iuſſeris peramice effe
ctum dabo.Vale.ex mediolano idibus martiis.Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ frãco phõ ac medico.S.D.

TIbi proximis diebus reſpõdi ad binas litteras:quas huius principis oratori ad me dederas Expe-
ctabã autẽ abs te intelligere:probareſne aduentũ præſẽtiaq̧ mea in offerẽdo lyrico noſtro ope re
gi Karolo:id quod & ter & iterũ antea ad te ſcripſi.Itaq̧ ſum miratus quid in cauſa fuerit:quo mi
nus quicq̃ hac de re mihi ſignificaris:pſertim cũ ea tibi oblata eſſet opportunitas ad aduentũ re-
giæ iſtius legationis:qua nihil poterat cõtingere opportũius.Num fortaſſis uel tacẽdo mones ut ueniã:Ita
.n.interpretor.Obtemperabo ſane conſiliis tuis:Meq̧ p diuina bẽignitate ad mẽſẽ uſq̧ accingã itineri.Va
le.ex mediolano idibus martiis.Mccccl vi.

℄ Franciſcus Philelphus Ludouico caſellæ.S.D.

INtelligo in dies magis id qđ certe dubitaui nũq̃:me tibi eẽ cariſſimũ.Itaq̧ tibi uelim oino pſua
deas eũ eſſe philelphũ tuũ:quo de tibi poſſis oia polliceri:quæ uel grati animi ſunt:uel igenui.ua
le.ex mediolano.v.idus martias.Mccccl vi.

℄ Franciſcus Philelphus Petro Thomaſio philoſopho medicoq̧.S.D.

REm mihi factur⁹ es ad modũ gratã:in primiſq̧ piucũdã:ſi lr̃as hiſce tuis adnexas reddi curaueris
Carolo gõzagæ & q̃ celerrime:& q̃diligẽtiſſime.Quod ut facias te maiorẽ in modũ rogo.Præte
rea ſiqd noui hẽs de turcis rebuſq̧ oriẽtalibus:fac ut ſciã.Vale.ex mediolano pridie idus martias
Mccccl vi.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo trãchedino.S.D.

PVto fieri fato neſcio quo ut neq̧ mulus ad me redire:neq̧ pecunia ire ullo pacto poſſit.pigell⁹ a
ſuo ipſius noie nõ recedit:q nec lr̃is tuis:nec ulla mea oſone ad cõficiundæ rei celeritatẽ potuerit
excitari.Quin ait tãdẽ ſe tũc daturũ operã:ut tibi mihiq̧ morẽ gerat:cũ ſibi ioãnes clappãus tu-
as pecũias numerarit.ioãnes aũt ipſe dicit id ſe facturũ cũ poterit:Nã ſibi pecũias nullas eẽ.at pe
trus paulus tuus eadẽ oſone utit̃:qua antea cõſueuit.Itaq̧ hinc uerboꝝ multũ:Illic uerõ ne uerba qd ẽ ſu-
mus cõſecuti adeo pigra oia:& lãguida extiterũt.Ego ante Cal.maias oio trãſcẽdã alpes ad regẽ frãcoꝝ:Tu
uale.Et me ama.Ex mediolano nonis aprilibus.Mccccl vi.

℄ Fran.phi.Franciſco aleardo.S.D.

GAlbe Othoniſq̧ Cæſarũ uitas:q̃s e græcis latinas reddiderã ꝓmiſiſti hic abiẽs fore:ut ante mẽſẽ
reddẽdas mihi curares.At iã pterit totus annus:cũ neq̧ illæ nec lr̃æ tuæ ullæ uſq̃ apparẽt.bonũ
aũt uirũ te eũdẽq̧ nobis amicũ eẽ arbitror.Itaq̧ nõ poſſu; eqdẽ nõ mirari:qd in cã fuerit:ut tãdiu
& mihi:& amicis pluribus:q iſtiuſmodi uitas uidere deſyderãt:& icõmodaris:& incõmodes.Ni-
ſi fortaſſis alii qdã ſint apud uos ueronẽſis:q̃ apud reliquã italiã mẽſes.Nã ſi ut mẽſis apud egyptios ãni lo
co ducebat̃:ita apud uos annus p mẽſe hẽat̃:rediiſſe iã tãdẽ ad me debuerat libelli mei.Vale.ex mediola-
no nonis aprilibus.Mccccl vi.

℄ Franciſcus Philelphus Facino forobronũciano.S.D.

ACcepi a nr̃o bonoaccurſio piſano q̃ apte:& elegãter ea abs te oia geſta ſunt:quæ ad ducalẽ Ticini
bibliothecã attinebã.Feciſti ſane ut ſoles oia:prudẽter.Itaq̧ nõ mediocrẽ tibi laudẽ cõparaſti cũ
apud doctos ois:tũ apud pricipẽ nr̃m.Reliquũ eſt:id efficias.ut exitus pricipio reſpõdeat:ad quẽ
ipm̃ oportet ſemp humanis in actionibus pricipiũ itẽdere.id uero iterea tpis dũ curas:noli obli-
uiſcaris:q̃ mihi rẽ gratã facturus ſis:ſi huic iſti familiari nr̃o bonoaccurſio cũctis in rebus ut cœpiſti gratifi
cabere:Vale.ex medio.vii.idus apriles.Mccccl vi.

℄ Frã.phi.petro Thom.philoſopho ac medico.S.D.

NOn prius mihi qcq̃ de tua amiſſa ualitudnine ẽ renũciatũ:q̃ de recupata ex tuis lr̃is itellexi.Nul
lis certe occupatiõib⁹ meis eẽt itermiſſa dulciſſima nr̃a cõſuetudo ſcribẽdi:ſiqd mihi ãtea fuiſſet
de tua ægrotatõe auditũ.Qua eſſe te liberatũ:ita lætor ita gaudeo:ut alia de re nulla magis poſ
ſim:Reliquũ ẽ ut oẽm curã diligẽtiãq̧ adhibeas quo te poſſimus q̃ diutiſſime frui.Quod ut faci
as:te p amicitiã noſtrã rogo etiã atq̧ etiã.Ego carminũ opus hoc tpe ſum æditurus:id qđ regis frãcoꝝ caro
li dicaui nol:Tu ueli lr̃as meas tuis hiſce icluſas q̃celerrime:& q̃accuratiſſime reddi cures mœcẽati meo Ka
rolo Gonzagæ.Vale.ex mediolano idibus aprilibus.Mccccl vi.

℄ Fraucíſcus pihlelphus Sigiſmondo pandulfo malateſtæ.S.D.

QVanq̃ ex iis lr̃is q̃s nudiuſqntus Bertholiæ nũcio ad te dedi:ſatis liquido potuiſti itelligere:q̃ ſit
mea de te opinio:hãc tamẽ hoc tpe mirifice cõfirmauit ſuauis diſertuſq̧ poetaq̧ Porcellius rõa-
nus q ut primũ mediolanũ ſe recepit:cũ apud florẽtiſſimũ pricipẽ hũc nr̃ũ tũ apud aulicos pur-

puratoſq; uniuerſos eã de tuis diuinis uirtutibus orõnē habuit:qua in te audiētes oīs īcredibili beniuolētia
cōcitauit. Oſtēdit pterea pulcherrima quædã poemata:q̃ uerſu i duodeci a ſe lucubrata epiſtolas tãtã ptæ ſe
laudē atq; gloriã de te ferūt:ut unicus nr̃æ tēpeſtatis ſis priceps iudicãdus:quē oēs docti uiri atq; eloquētes
oī obſeruãtia uenerationeq; pſequãt. Itaq; tū uiuæ unius huius hois uocis locupletiſſimo teſtimōio:tū duo
deci iis ſuauiſſimis luculētiſſimiſq; epiſtolis tãtus cumulus ad priſtinū meū erga te amorē acceſſit: ut te uno
cogitãti mihi aliud hoc tpe nihil ſit neq; optatius:nec dulcius. Perge igit̃:ut facis priceps pſtãtiſſime:& incli
tū nomē tuū imortalitati cōmēda. id qđ alia re nulla facilius aſſequeris:q̃ ſi te in dies magis atq; magis pba
tiſſimis oratoribus & poetis amãdū celebrãdūq; pſliteris. Vale. Ex mediolano. vii. idus maias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ frãco philoſopho medicoq; . S. D.

FAcerē nō tibi mō:ut mea fert opinio:ſed etiã xp̃ianiſſimo regi Carolo iniuriã:niſi tibi eos quoti
die cōmēdarē:quos dignos cēſeã ſtudio bēiuolētiaq; tua. Quid eni ē:quo qſq̃ magis pxie acce
dat ad deū:cōmiſeratiōe ac beneficētia: Alienæ certe calamitates & ærūnæ ſatis debēt nos admo
nere:q̃ ſint res hūanæ fragiles:& caducæ & nō minus metuēde:q̃ expetēdæ oibus. Quare qđ no
bis q̃at aliq̃do accidere:niſi in iis cōmiſereſcamus:qbus idigne acciderit:in nos metipſos ſimus iniurii. itaq;
nolim mireris:ſi tibi quotidie cōmēdo cōſtãtinopolitanos ciues:q nobiliſſima patria atq; fortunis & bonis
oibus orbati miſerabiliter ſeruiūt apud ipſos turcos. Tuū ãt ē his q̃tū facultas tua dignitaſq; patit̃ beneface-
re. Nihil. n. te cogo:ſed aut hortor:aut moneo. Nūc aūt maxīe oium ſim accuſandus:ubi tibi minus cōmē
daro diligēter clariſſimū philoſophū:& eūdē uirū eloquētiſſimū:atq; omni diſciplinarū genere præſtãtiæq;
pollentē Ioannē argyropulū:q tibi meas haſce reddidit lr̃as. Eſt enim ēt ipſe non mediocris ps luctuoſiſſimi
illius naufragii:q̃o ipium illud oriētale obrutū poenitus abſuptūq; eſt. Quare cū adhuc in plæriſq; ſuis la
chrymabilē ſeruitutē agat apud barbarã illã imanēq; nationē:tuæ uel humanitatis:uel officii eē arbitror: ut
qbuſcūq; in rebus poteris te in hūc talē ac tãtū uirū & piū pſtes & pbenignū. Nã hoc uno nemo ē in uniuer
ſo græcorũ genere neq; doctior:nec ſapiētior. Quãobrē qcqd in hūc officii beneficiiq; contuleris:in meipm
collatū exiſtimabo. Et hac de re ſatis. Proximis dieb⁹ Ioãnes Marius filius dedit ex Taurino ad me lr̃as per
humanas a pſtantiſſimo frãciæ cancellario Guliemo Iuuenale urſino:abs te aūt nullas: Quo factū eſt:ut nō
me coeperit mediocris admiratio: Quod nihil ad ea reſpōderis:q̃ antea lr̃is pluribus ad te ſcripſerã de aduē-
tu meo: At ne cãm qdē intelligo:qđ ad uos ierit filius Ioãnes marius. Nã neq; eſt a me miſſus:neq; is cã; ul
lam hac de re ad me ſcripſit. Tamen utrunq; res habet:breui te uiſam. Id quod factum iam eſſet: ſi mihi per
meum hunc principem licuiſſet. Vale. ex Mediolano. xv. Cal. iunias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Facino forobronſiciano. S. D.

QVod poſteaq̃ aſparagos ad me dederas:nihil ad te ſcripſeri; aliud quid putas fuiſſe in cauſa q̃ ex-
pectaſſe me:ut quod lautiſſiſſime coeperas:ſecundares? Id quoniam iam plane animaduerto ne-
quaq̃ abs te factum iri. cogitaui excitandum te eſſe:ut ſi uel hac uia munificentior reddi poſſes.
Sed interea loci maiorē in modum a te peto:ut ſpartiani ac reliquorũ ſcriptorũ:quos iſtic eſſe au
dio:uitas imperatorias mihi oino excribi cures. Vale. ex Mediolano. x. Cal. iunias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Donato Actiolo. S. D.

IOannē argyropulū quē mihi diligētiſſime cōmēdaras:& uidi libētiſſime & uirū doctrinæ:& elo-
quētia ſingulari:& reb⁹ oibus qbus potui:tū publicæ:tū priuatim pro dignitate ſum q̃ accuraſſi-
me pſecutus. Is a principe nr̃o phumaniter pbenigneq; tractatus:trãſiuit ad tranſalpinos reditu
rus ad uos ad cōſtitutū tps. Te uero & reliquã florētinã iuuētutē nō poſſū nō laudare qđ talē tã-
tūq; & oratorē:& philoſophū græca uobis inſtituēdis diſciplina pfeceritiſ. Nã ſentio neminē iter græcos hoc
uno uiro omni diſciplina pſtãtiorē. Quod eo pluris faciēdū exiſtimo:qđ latinã ēt eloquētiã ppulchre cal-
let. Incūbite igit̃:ut coepiſtis:ut q̃doqdē huiuſmodi doctorē adepti eſtis:qđ ingeniū natura hētis acerrimū:
id ſtudio quoq; diligentiaq; ueſtra indies magis magiſq; augeſcat:atq; exornet̃. Vale. Et Bartholomeū ſca
lã uelim moneas uerbis meis:mihi iam opus eſſe uitreis oculis:quare ſi neq; parcior ac ditior factus eſt cu-
ret hos ad me dare. Ex Mediolano pridie Cal. iunias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Petro Thomaſio philopho ac medico. S. D.

AMicus ille tuus nec orõnē mihi tuã oſtēdit:nec epiſtolã:iccirco ut arbitror:qđ oia uerterit in ſuū
uſum. Ita ē eni mos hoīs:qppe q diſertus hēri cupiēs alienis ſe ueſtibus nō inuitus ornat: gracu-
lū. ſ. imitatus:quē aquilæ pēnis q̃doq; indutū fabulãt̃. Quare dum tua legi:uis tibi poſthac pru-
dētius cōſule. Nō eni recte cybus eſurienti cōmittit̃. Quid apud uos noui ferat̃ de turco mahu
meto. deſydero audire:ociat̃ ne an negociat̃. & ubi ſit gētium. Nã certi nihil ad nos offert̃. q̃q̃ ſunt q eū i tri
ballos cū maximo robuſtiſſimoq; exercitu ad qngēta hoium millia pceſſiſſe affirmēt aduerſus ſpēdorobū
quod eſt munitiſſimū oppidū ad danubiū poſitū e regione hūgariæ. Nos dormim⁹. At turci uigilãt. Vale.
ex mediolano nonis iuniis. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Guilielmo iuuenali urſino frãciæ cãcellario. S. D.

CVm thomas Thebaldus ſplēdidiſſim⁹ eq̃s auratus iret ad chriſtianiſſimū regē Carolū:nō potui
nihil lr̃arū ei ad te dare:qbus certior fieres nihil te gratius hoc tēpore:facere mihi poſſe:q̃ ſi dares
operã:ut huic iſti uiro oibus in rebus qbus poteris:q̃ maxime gratificeris. Nam hoc uno mihi ne
mo. familiarior nec alius qſq̃ ē:cui magis oia ex ſentētia ſua euētura optē. Amat enim me unice
& ita a me amat̃:ut nr̃a amicitia in numero locãda iure uideat̃:quos antiq̃tas ois ob raritatē admirata eſt:
Accedit ad rē:qđ eius cã tū ad modū ē honeſta. tum regi Carolo:cuius gloriæ maxime ſtudeo:ita honorifi

centius: quicq̃ eſſe poſſit. Quid enim eſt per immortalē Deū:qđ magis deceat reges:qui
perinde habeat̃ in terris:ac deus:ut ita dicam:in coelis:q̃ beneficentia & iuſtitia? At p iuſtitia quod ſit Cha-
roli munus in hac cauſa:eius litteræ promiſſaq; declarant. Nã beneficentia qui rex uacat:is certe rex appellã
dus nō eſt. Haud enim dixerim:nos fieri ingratitudinis reos:ubi iis minus benefacimus:qui nobis benefe-
cerint. Atq omnis prope Italia teſtis eſt:qualem ſe pſtiterit Thomas impientiſſimum regem Charolu;:& q̃
inde incommoda quantaq; ſubierit. Recenſerem hæc ego fuſius ac prolyſius:niſi ad te ſcriberē:qui harū re
rū omnium locupletiſſimus teſtis es. Itaq; ſi officio uti uis:ſicuti certe uis:ſi fames gloriæ chriſtianiſſimi re-
gis tui:id quod ē mihi oi certitudine certius:amplectere obſecrō honeſtiſſimã Thomæ thebaldi cauſam:ut
quæ apud omnes de ſummis Charoli regis diuiniſq; uirtutibus expectatio concitata:hæc in præſentia nixi-
us confirmetur:atq; augeſcat:de aduentu autem meo nihil adhuc habeo certi: is mihi in hanc diem negat⁹
eſt. Nam neque pedem quidem mouere mei huius iniuſſu principis mihi licet. Spero tamen propediem
fore:ut exorari ſe patiatur. Interea uero temporis tu me ſublimitati regiæ q̃diligentiſſime commēdato. Va
le. ex Mediolano ſexto idus iunias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Thomæ franco philoſopho medicoq; regio. S. D.

MIraris tu fortaſſe:quid in cauſa ſit:ut tãdiu differam aduētum meum quem tam ſæpe propediem
futurum pollicitus ſum. Quod ſi conſyderaris me eſſe ſub principe conſtitutum:iniuſſu cuius p
ficiſci non liceat:non modo non mireris:ſed laudes potius meam fidem:quod nullis meis uel ma
ximis emolumentis uelim ab eo inuito decedere:ne ad minimum quidem tēporis punctum:cui
pluribus meritis ſim obſtrictus. Spero tamen hunc mihi breui exorandū ac te continuo uiſendū. interim ue
ro rem mihi facies pergratam:ſi cauſam Thomæ Thebaldi ornatiſſimi equitis aurati:uiriq; humaniſſimi &
optimi ea beniuolentia apud chriſtianiſſimum regem: Charolum diligentiaq; ſuſcipies:ac ſi eſſet mea. qđ
eo ſtudioſus es facturus:quod uniuerſa fere nouit Italia:qualem ſe Thomas in regia cauſa præſtiterit:q̃tum
q; ei debeat̃. Accedit ad rem:quod tantæ ſunt unius Thomæ thebaldi atq; tam multæ præclaræq; uirtutes
ut ſi nullum etiam aliud huius eſſet meritum in regem:hæ ſaltem faciant meruiſſe:quo animum in ſe regiū
pbenignū experiatur. Quare ſi tibi regis gloria cara eſt:ſicuti certe eſſe debet:adhibe omnem operã atq; in-
duſtriam:ne iſtuc fruſtra Thomas profectus uideatur. Hac una re mihi præterea optatius facere nihil potes
de meis autem rebus ex eodem Thoma cognoſces. Vale. Ex Mediolano. vi. idus iunias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Antonio bononio panhormitæ. S. D.

QVi tibi reddidit meas litteras frater Hēricus pãhormitatanus idēq; theologus:petiit a me Neapo
lim petiturus:ut pro noſtra amicitia aliqd ad te ſcriberē. Quod ego feci eo libentius:quo nō tibi
modo homini amiciſſimo:ſed ei quoq; rem me facturū intelligebam admodum gratam. Quid
autem aliud ſcriberem non habebam præter id unū:meam erga te beniuolentiam indies magis
magiſq; augeſcere. de rebus autem meis ſi quid uis audire:ego totus ſum cum muſis æditis quatuor Sphor
tiados libris:quod reliquum eſt eius operis proſequor. Libri futuri ſunt ſedecim: Verſibus ad duodecim mi
lia octingentos. Scribo etiam odas:quæ noſtri nominant carmina: Eruntq; decem milia uerſuum in oi me-
trorum genere æduntur ab me in præſentia libri quinq; eius operis:quos ipſe ad Charolū regē francorum
mecum ſum aducturus intra quindecim dies. Hi complectuntur decem milia uerſuum. Tu quid agas:noſ
ſe percupio. Noli obſecro pati:ut nobiliſſimum tuum ingenium præſtanſq; doctrina uoluptate diffluit:ico-
lis enim ſirenum hoſpitium:& amoenum & delicatum. Quare tibi ulyſſea calliditate opus eſt. Vale. & me re
gi Alphonſo commenda. Ex Mediolano. xvi. Kal. iulias. Mcccclvii.

℄ Franciſcus philelphus Sigiſmundo pandulpho malateſtæ. S. D.

MAgnidecentiã erga me tuã:ſic. n. malo nouo nomine philoſophos imitatus: q̃ liberalitatē appel
lare cū reipſa magnifacio:tū gaudeo plurimū tua cã:q oib⁹ in rebus te magnū ita pſtes:ut ad tu
um decus uideat̃ nihil poſſe accedere: Nã q̃tū mea intereſt:magna munera nō plus momēti apđ
me habēt q̃ parua:nō ſolū quod ipſe paucis ſim contentus:ſed etiã qa nihil in fortuna magnū eē putem:niſi
quatenus ſit cū uirtute cōiunctū. Quo fit:ut eo te admirabiliorē ducã:quo ſecundiſſima ſemp fortuna uſus
nuſq̃ ſine pulcherrimo eodemq; munitiſſimo uirtutis comitatu eē uolueris. Cuius ope atq; auxilio nō mō
obſequentē fortunã tibi reddiſti. Verūetiã miniſtrã ac plane ſeruã. Gratulor igit̃ tuæ tãtæ iſti tanq̃ cōſpicuæ
altitudini magnitudiniſq; animi. Mihi uero plurimū lætor:cui uideo contigiſſe: ut pſidio tuo beniuolentiaq;
adiutus eam ſim ſemp in oēm caſum habiturus ſpē & emolumēti & dignitatis:quæ certa ſit pr̃ſusq; ſecura:
Gratiam uero ſi quã tuæ patem munificentiæ referre minus potero:habeo eã pfecto & cūmulatã: & alacrē:
Itaq; uel animi gratitudine tuæ tã præclaræ benignitati nunquã ipſe concedam. Sed hæc melius fieri q̃ dici
uolo. Quare de his ſatis. Ego intra pauciſſimos dies alpes trãſcendã uiſurus karolū regē francorũ: apud quē
faciã de te uerba honorificentiſſime. Vale. Tibiq; Petrū perleonem nō minus prudentem uiru; q̃ doctum
ac diſertum commendo etiam atq; etiam. ex Mediolano. xvi. Cal. iulias. Mcccclvi.

℄ Franciſcus philelphus Petro perleoni. S. D.

REnūciauit mihi nūci⁹:quē ad te miſerã:te iccirco ad me Arrhianū non dediſſe:q; eū cures excribi
quo ubi primū eēt abſolut⁹ iret mediolanū. Nō diſplicuit cōſiliū tuū: Sic. n. & mihi ɔſuluiſti ſimul
& tibi. Reliquū eſt:ne res trahat̃ in annū. Maturato eſt opus: De carmine qđ ſcripſiſti:curabit̃ a
me diligenter & p amicitia noſtra. Id qđ in proximis quinq; carminū libris. περὶ Δεὸ ὁσίότου
cū e gallia trãſalpina reuertero:quo pximis hiſce dieb⁹ ſum pfecturus:ſatiſfaciã uolūtati tuæ. Cum librario
tibi opus non eſt:ueſi hortator eat ad me: Cui quod nomine meo receperis præſtabo. eſt enim Demetri⁹ qui

dam Xantopulus rufus homo leuis:& mēdax ac plane flagitioſus:Cuius ego opa ideo uti nolo: ne operaꝫ
oēm cū ope amittā. Si talis iſte nō ē mitte ad me. Nā iprobū iprobo cōmutare nō libet. Vale. Ex Mediolāo.
xvi. Kal. iulias. Mcccclvi. ¶ Franciſcus Philelphus Alphonſo regi. S.P.D.

CVm Matthæus malferitus tu⁹ ad hūc pricipē legat⁹ ad te rediret:officii mei eē exiſtimaui:ut lraꝝ
ei aliqd ad te darē. Et q̄uis pmulta eſſent:q̄ ſcribēda occurrebāt:nullū tñ uiſum ē cōmodius argu
mētū:q̄ ut p me fieres certior iter cæteras tuas laudes:q̄ oēs ſane admirabiles ſūt & maxie: nullaꝫ
mihi neq; maiorē uideri:neq; certe quā magis uiri oēs boni ſapiētesq; admirēt̄ q̄ ꝙ & doctriæ ſp ſtudeas:& ui
ris doctiſſime eruditis te magis quottidie atq; magis munias:& celebrari cupias. Nā ſi ſapiētiā rerū diuinaꝝ
atq; hūanaꝝ ſciētiā:& eaꝝ diligētē inqſitionē eē diffiniūt:qd p imortalē Deū:qd ad ſapiētiā ꝓpius accedat
q̄ inqſitio diligēs & aſſidua:Nā ſcire qdē ſi malimus rē ipſaꝫ recte iterpretari: q̄ nos ipſos blādiēdo decipere:
ſolius Dei ē nō hoīs. itaq; nō iprudēter dicere ſolitū tradūt Socratē ſe id unū ſcire qđ nihil ſciret. Sola igr̄ ue
ritatis inqſitio dicēda ē hūani igenii. inqrimus ſane dū uiuimus qd i quaq; re ueꝝ ſimplex: pſpicuūq; ſit: qđ
certe tñ demū idubitato itelligemus:cū hac nube corporali ac tenebris ſoluti in cœleſtē pr̄iaꝫ cōmigrabim⁹
Ad hāc uero inqſitionē cū libri pmulti docte & elegāter ſcripti ualere plurimū ſolent:tū uiri ipſi ingenio elo
quentiaq; pſtantes. Nā incultus & ineptus hō:qd uſq̄ afferre q̄at:qđ iuuet? Vt.n. optimi etiā cybi reiici con-
ſueuerūt:qui ſordidius parati ſint:ſic itē de rebus doctis orationem:quæ cultu ſuo ac nitore uacat reiiciendā
contemnendamq; exiſtimo:Quare cum ad cæteros quos habes doctiſſimos diſertiſſimoſq; uiros acceſſiſſe
audio Theodorum gazen:non poſſum non lætari:tibiq; plurimū gratulari:Habes enim uirū:quo nemo ē
in uniuerſo græcoꝝ genere neq; doctior:neq; eloq̄ntior:nec modeſtior. Et eſt is ꝑfecto: ut mea fert opinio:
talis tantuſq; uir:ut nihil ex eo ſis in omni politiore diſciplina fruſtra deſyderaturus. Humanitate uero cæte-
riſq; uirtutibus quantū ualeat:iā liq̄uido potuiſti ex eius conſuetudine cognoſcere. Tuæ autē benignitatis
fuerit ita iſtum tractare atq; diligere:ut eos ſoles:quos maximis ducis. Nam quicquid in eum beneficii con-
tuleris:& bene & honorifice abs te locatum breui intelliges. Vale Rex optime. ex mediolano nono Calen.
octobres. Mcccclvi. ¶ Franciſcus philelphus Porcellio. S.D.

VVrborū exercitato pitiſſimoq; artifici uerbis opus nō ē:pſerti eiq nō latinā ſolū:ſed etiā græcā ſa
pit calliditatem. itaq; rogo te:ut libentiſſime tibi cōmodata fide bona reſtituas. Vale Mediolāi ex
ædibus noſtris. Mcccclvi. ¶ Franciſcus pilelphus Xenophonti filio. S.D.

DE mantuano Epiſcopo q̄ ſcripſiſti:legi plibenter:& ſi nihil certi ſignificaſti. Audio iſtū antiſtē & do
ctū eſſe:& bonū uiꝝ. Eqdē neq; bōitatē cuiuſq̄ facio multi ubi is careat doctria:neq; doctrinā in ꝓ
cio eſſe habendam reor:q̄ bōnitate ſit nuda. Tu ſatis potes aiaduertere quæ mea ſit mens:q̄ uolū
tas:itaq; ēt atq; etiā caue. ne qd agas temere. Odorare oia diligenter:nec ſinas te falli. Satis es ad-
monitus. Vale. Ex Mediolano kal. decembribus. Mcccclvi. ¶ Frā. phi. Lodouico cun ii comiti. S.D.

x Enophon filius cupit pegrinari:id qđ ei fauſtū fortūatūq; ſit uæhemēter opto. Rē mihi feceris gra
tiſſimā:ſiquo tpe mantuæ fueris:ingreſ oia diligēter:ut intelligas:quo iter icedit. Eūq; accerſas ad
te pſæpe:ac moneas:q̄ ei cōductura exiſtimaueris:Nā neſcio quo natus aſtro q̄dā appetit ſupra ui-
res. Cōpeſcēdus ē eius ipet⁹:ne ſeſe pcipitē dedat. Probo ē igēio:& cōpoſitis morib⁹. Sed q̄dā hēt neſcio qd
lōge ſe altius. Tenes qd ueli. Vale. ex Me. Kal. decēb. Mcccclvi. ¶ Frā. phi. Xenophonti filio. S.D.

SVperioribus diebus Bartholomæo Platynenſi mātuā repetēti lr̄as ad te dedi:qb⁹ ad ea oia reſpō
di:q̄ ternis antea lr̄is mihi ſcripſeras. Nūc aliud nihil erat:qđ ſcribēdū eē oporteret:niſi ut pataui-
nū librariū ire ad me cures:quē tractabo nō hūaniter ſolū:uerūetiā liberaliter:ſiqdē talē experiar
qualē pdicas. Tuā iſtic morā nō poſſe nō ꝓbare:ſiquid certi audirē tibi cōſtitutū:Nā ſpē pcio e-
mere ſtultū eſt. Tu tñ facito:nequis te leuitatis accuſare iure queat. Vale. ex Mediolano. iii. nonas decēbres.
Mcccclvi. ¶ Franciſcus philelphus Blaſio ghiglino abbati diui Ambroſii. S.D.

AButeris Blaſi ghigline facilitate modeſtiaq; mea. Et facis tu quidem minime liberaliter:qui & ora-
tiones meas:& libellū quem de uita & moribus illius ſanctiſſimi patris ac ſapientiſſimi uiri pientiſ-
ſimiq; pontificis Nicolai quinti nuper ſcripſeram:repetenti mihi tam ſæpe reddere:uel neglexeris
uel nolueris. Itaq; dico tibi:niſi ante chriſtianam reſurrectionem hæc omnia mihi reſtitueris. om-
nino fore:ut facilitatis poſthac meæ & uſitatæ nimis in te modeſtiæ ita oblitum ſentias:ut neq; me unq̄ uelis
nec alium quenq̄ fallere:Nam dabo operam:ut de laudatiſſima tua iſta conſuetudie moribuſq; grauiſſimis
nulla unq̄ ætas:nulli populi conticeſcant. Vale. Ex Mediolano. viiii. Kal. martias. Mcccclvii.
¶ Franciſcus philelphus Othoni carreto iuriſconſulto. S.D.

QVi diui Ambroſii monaſterio mediolani abbas pēſt:q̄dam opuſcula mea iāpridē accepit cōmo-
dato. Hæc dū repeto dat hō ſimplex ac minime ueſutus uerba ſēper. Itaq; inſtitui bello rē decer-
nere:poſteaq̄ iure nō licet. Sed anteq̄ i aciē deſcendā dimicaturus:duxi hoiem admonēdū. Quaꝛ
te rogo:ut meas lr̄as:hiſce occluſas ei reddēdas cures:meq; facias q̄primū certiorē:malit neqo in
ſanire:an aliq̄do reſcipiſcere. Nā niſi blaſius ghiglinus ſatiſfecerit ꝓpediē ſuo mūeri. ego utar meo. Vale. Ex
Mediolano nono Kal. martias. Mcccclvii. ¶ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S.D.

ACcepi tuas litteras ex ueneriis:quas tuus ille familiaris Veronenſis mihi reddidit. Laudo tuā iſtuc
pfectionē:mō ſalutis habeas rationē. Audio.n. iſtic laborari peſtilētia. Itaq; ratio tibi hēnda ē ua-
litudinis. Et uetus mihi eſt & ſumma amicitia cū uiro clariſſimo Bernardo iuſtiniano Leonardi fi
lio:cui te debes familiarē reddere. Is.n. tibi nō paꝝ pdeſſe poterit:id qđ uel ſuo ingenio uel mea
cā nō iuitus faciet. Marcheſiū noſtrū bene ualere cupio. Angela ſoror tua ad chriſtianam reſurrectionē tra-

detur uiro cui diſponſata iam eſt. Saluere plurimum cupio atq; opto Phœbum cancellarium:qui facito ne
te ignoret. Eſt.n. & honeſtus uir:& mihi amicus in primis. Itaq; tibi auxilio erit maxime. Vale. ex Mediola-
no. v. Cal. Apriles. Mcccclvii. ¶ Franciſcus Philelphus Paulo cuſano. S.D.

DElector igenio modeſtiaq; tua:q̄ in ſcribēdo uteris. Facile.n. futuꝝ ſpero:ut expectatiōi pr̄is tui
uiri grauiſſimi rn̄deas:qppe q in uirū ſis ꝓbū pdoctūq; euaſurus. Quod aūt me tātope laudaris
binis iā lr̄is tuis: id nō tā uero q̄ abūdātia quadā amoris erga me tui factum intelligo. Itaq; hēo ti
bi nō mediocrē gr̄am. Orōnes meas q̄s petis plures apud me nō ſūt. hoſpitanr̄.n. apud amicos
aliæ apud alios. Cū primū domū reuerterit dabo opam ad te ueniāt. Quæ āt domi erāt miſi tibi. Siqd eſt in
me aliud:quo tuæ uoluntati gratificaturus ſim:id tibi ꝓ uoluntate adeſſe arbitrare. Vale. ex Mediolāo. viii.
Cal. Apri. Mcccclvii. ¶ Franciſcus philelphus Gabrieli ex ordine minoꝝ theologo. S.D.

FRatris Roberthi cōterranei ſociiq; tui orōnē quā de fide & doctria xp̄iana pdocte hēt & ele ganter
ad populū: delectat me ſane plurimū. Eſt.n. grauiſſimis ſentētiis uerbiſq; ornatiſſimis referta: &
plāe talis: q̄ ab eruditiſſimo eloq̄ntiſſimoq; theologo ꝑfcā iudicet̄. Nec ē ꝑfecto qđ i ea q̄cq̄ de-
ſyderādū eē uideat̄ pter id unū qđ ad actionē ꝓnūciationēq; attinet. Eſt.n. & uox & uultus: & toti⁹ corporis
geſt⁹ ad rē ipſam:q̄ de rō hētur:accōmodādus. Id āt Roberthus nō oio ſemp attēdit:ut i ꝓxima:quā uulgo
uos appellatis pdicatiōe:ē.n. homelia & collocutio q̄dā reꝝ pceptorūq; diuinoꝝ ad populū:ut i ꝓxia inq̄ ꝓ
dicatiōe:q̄ nudiuſterti⁹ ab eo ē hita:Nā cū uerba uēturi iudicis xp̄i orādo repſentabat:qb⁹ electi in meritorū
mūificētiſſimū pmiū cæleſti ac ſēpiterna gloria donabūt̄:id uoce flebili:quā lætitiæ plenaꝫ eē oportebat:&
uultu triſti:i quo reqrebat̄ hilaritas:& guſtu minie amœno aut feſtiuo:doctiſſim⁹ theolog⁹ faciebat. Cū nā
ipa nos mōeat nō ars ſolū:qd i huiuſmōi reb⁹ tenēdū:qd obſeruādū ſit. Eodē ēt pacto cū uellet in mediū re-
ferre & pinde q̄ſi res agerer̄:dicēdo exprimere ſūmi iudici latā ſniaꝫ in iprobos:& dānatos:id uoce admodū
flebili ac uultu cōmiſerabili faciebat:cū par eēt tñ uultū oñdi uel ſeuerū uel minacē:tū uocē ad terrēdū accō
modatā. pterea cū tēpeſtiue ſæpe ac recte fletu & cōmiſeratiōe utit̄:ē ipa in re multus ac diuti⁹ q̄ conueniat:
adeo ut audiētiū aures ſimul cū aīs q̄nq; offēdāt̄. Nā totū id breue eē oportet. Vt.n. prudētiſſime iqt Cice.
Nihil citius lachryma areſcit. Reliq̄ uero oia i iſtio theologo ita ꝓbo:ut nihil ad laudis cumuluꝫ putē poſſe
accedere. Vale Medio. ex ædib⁹ nr̄is. iiii. cal. apri. Mcccclvii. ¶ Frā. phi. Nicolao arcimboldo iuriſcō. S.D.

NOn potui nō ſubridere:cū legi tuas lr̄as:qb⁹ facile ſū admōitus:qđ iāpridē re pſpicua itellexerā:ni
hil hūana i uita pfectū eē. Ego nihil meū eē unq̄ ſtatui:qđ amicis meis ac pſerti tibi cōe eſſe nollē.
Video aliā tibi eē cōſuetudinē:ut iqt Cice. cuiq; ſua uxor:& mihi mea. Nūq̄ me tamē pœnitebat
mei iſtituti. Tuis mihi libris op⁹ nō ē. Nā ſatis mihi librorū ē in meipo q̄tū alteri huiuſce tēpeſta
tis cuiq̄. Itaq; tibi hēas libros tuos:quoꝝ tātope idiges. At ego meos qb⁹ maxime oium abūdo:tibi ſp uolo
cōmunis eē. Tū iteri q̄ rectiſſime feceris. ſi Ioānē iacobū parmenſem caſtigaueris:taleq; reddideris:ut graui
tate ſapiētiaq; tua nō oio idignus exiſtimet̄. Eſt.n. iudicio meo nō mō ſtultus ꝓcacitate ſua:ſed etiā fatuus
id quod eminentia ſtuporq; oculorum perfacile declarat. Ioannem Ambroſium in Ioannem iacobum mu
tare non parum intereſt in petulantē ſobrium. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. vi. Cal. maias. Mcccclvii.
¶ Franciſcus Philelphus Ioanni medico. S.D.

QVos reconciliata iter nos gr̄a carminū libros ultro dare ad te iſtituerā:dedi ēt nos libētius acce-
ptis lr̄is tuis:qbus ſignificabas tibi mea ſcripta eē nō iniucūda. Nec uolo exiſtimes hucuſq; nr̄a
munuſcula calcē ſiſtere:Nā ꝓpediē alia ſubnectā. iteri ita me diliget:ut itelligā meā recōciliatā be
niuolētiā tibi eē nō igratā. Vale. ex Medio. iiii. Kal. maias. Mcccclvii. ¶ Frā. phi. Antonio bechariæ. S.D.

BAldus martyrellus & tibi iāpridē & mihi ut ē phumanus:& liberalis admodū familiaris: dicit acce
piſſe a te lr̄as:qb⁹ ſcripſeris ad ſe meū tibi plutarchi codicē τὰ τῶν ἑλλήνων τε καὶ ῥωμαίων πα
ράλληλα cōtinētē ueniſſe. Quod ego audiēs nō tā ſtomachatus ſū:q̄ mirat⁹. Nā quē ego uirū
bonū & grauē ſemp exiſtimaui:induci uix poſſū ut credā ea te ſcribere. q̄ refelli plane uериſſimeq;
poſſunt. Quod ſi ea ioco ſcripſiſti. iocare ſane ut libet. modus iocus tuus amicitiæ nr̄æ detrimētū nō afferat
Nā neq; amicū fallere:neq; falli ab eo ueli. Itaq; facito me ſi libet hac de re q̄primū certiorē. Tibiq; perſuade
me nullo pacto induci poſſe:ut ſim iſto codice charitutus. Vale. ex Mediolano nonis maiis. Mcccclvii.
¶ Frāciſcus Philelphus Petro medici. S.D.

DVos Hippocratis libros alterū de flatibus alteꝝ de paſſionib⁹ corporis:quos iāpridē a græco uer-
timus in latinum:iccirco dedi ad te:ut uel curares:uel tuereris ualitudinē tuā:Nā ꝓ recōcili ata i-
ter nos gratia te nō mediocriter diligo:id quod ſane facit:ut tibi cupiā eē q̄optime. Lege igit̄ ho-
ſce libros:& eoꝝ pceptis utere. Quod ſi feceris:ſicuti ꝓ tua prudētia facturꝫ te certe ſcio:nō dubito
fore ut indies melius cōualeſcas. Fuit.n. Hippocrates uir nō mō doctus & eruditus egregie:ſed qđ eruditio
nis eſt proprium prudētiſſimus & idē ſi qd ad rē ualet eloquētiſſimus. Vale. ex Mediolāo. xiii. kalē. Iunias.
Mcccclvii. ¶ Franciſcus philelphus Nicolao canali patritio ueneto. S.D.

QVid abs te uelim & cuius gratia ex iis intelliges:quæ poſt has litteras uel potius in his litteris ſcri-
pta intelliges. Feceris āt mihi rē admodū gratā:te āt nō indignā:ſi me q̄primū feceris de hiis oīb⁹
certiorem:quæ ad te ſcripſi. Quod ut facias te ēt atq; ēt rogo. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. iuni-
as. Mcccclvii. ¶ Frā. phi. Iaco. moralce theologo atq; generali religioſiſſimi ordis mioꝝ. S.D.

ET ſi nō uereor aliquos fore:q uel græce litteraturæ impiti:uel inueterato iā irroboratoq; errori:
obſtiri⁹ ihærētes. ut ignorātiæ me accuſēt:aut iprudētiæ: ꝙ audeā ad id unū nō pinde accedere:
ut edocear:ſed ut doceā potius & emendē:qđ uniuerſa tādiu uſurpauit:ac tenet Ro. eccleſia:no n

patiat tñ uir chriſtiãus hõ id ĩ mediũ referre:qđ aut temere mihi ſentire uidear. Atq̃ fieri ſane põt'ĩ:ut fallar & qđ ꝓpriũ eſt erroris:ut falſũ ꝓ uero approbẽ:q̃re alterutrũ mihi iucũditati futurũ ſit:uel doceri:qđ neſciã: uel id ꝑſtitiſſe unũ iudicari:ne cæteri diutius errarit. Qua ĩ re idẽ mihi cõtingat: neceſſe ẽ qđ aut medico ſi ſanitatẽ aut ægroto ſolet:ſi bonã ualitudinẽ recuparit. Vterq; lætat̃ qdẽ:ſed q mõ ægrotarat:multo magis. & ne ſim ĩ ꝑſpicua re ꝑlyxior:paracle tũ ſpiritũ quẽ Chriſtus hũani generis redẽptor ſe miſſuꝝ pollicet̃ apoſtolis:uideo ab oĩbus paraclitũ appellari:hoc ẽ p.i.breui penultia:qđ p.e.penultia ꝑducta ꝓnunciari oportet. Græci.n.nõ παράκλυτον paraclyton:ſed παράκλητον paracletõ ſcribũt p.η.ideſt.e.ꝑductã:& ñ p iota:q̃ qdẽ lr̃a ſignificat. Q đ ſi paraclytus ap đ græcos iuenireť:qđ certe minĩe inuenit̃ nõ p.i.iota:ſed p.y.tenue ſcriberet̃. Significaret ãt paraclyt⁹ ita ſcriptũ iſamẽ aut ꝑter famã:Nã παρα para apđ græcos q̃q̃ plura ſignificat:in huiuſmõi tñ cõpoſitiõe ꝑter uel diminutionẽ ſignificaret κλυτος clytos uero fama declarat ĩſignẽ:id qđ inclytus ꝓbat:famoſus.n.ĩ malũ capit̃.Itaq; paraclyt⁹ a ꝑpoſitõe παρα para & κλυτος clytos noĩe cõpoſitũ qđ ſignificatũ recipiat:q̃s ignorat̃.Id ãt q̃ eẽt nõ mõ abſurdũ ĩ xp̃o Ieſu:ſed ẽt dictu ipiũ: q̃s nõ uidet.Paraclet⁹ inq̃ penultia ſyllaba nõ corrupta:ut uulgo ꝓferũt:ſed ꝑducta & ſcribi debet:& ꝓferri. Et deſcendit id q̃dẽ nom̃ a uerbo παρακαλῶ paracalo:qđ & rogo ſignificat:& hortor apđ priſcos:apđ iuniores uero græcos ẽt ꝓ cõſolor reperit̃. Ab hoc ãt uerbo παράκλητορ paracletor deſcẽdit & παράκλητος:paracletus. Et q in foro ac iudiciis a nr̃is deprecatores uocant̃:hi apud græcos nominãt̃ παρακλήτωρεσ. Itaq; pollicet̃. Ieſus diſcipulis ſuis miſſurũ ſeſe pacletũ ſpiritũ:q eos ſit edoctur⁹ ſiue illũ adhortatorẽ:ſiue deꝑcatorẽ:hoc eſt aduocatũ ut uulgo interꝑtat̃ ſiue cõſolatorẽ ẽt itelliget̃ uelimus. At dixerit q̃ſpiã: nõne id nominis diuus intellexit Ambroſius? nõne diſertiſſimus Iheronymus:nõ eruditiſſimus Auguſtinus:nõ alii ꝑmulti atq; ſapiẽtiſſimi doctores eccleſiæ:q æq̃ græco ac latino eloquio floruerũt:intellexerũt ii q̃dẽ oẽs. Nec dubito:ſi illoꝝ codices extarẽt:quos ſuis illi manib⁹ ſcripſerũt:nũq̃ tãtus & tã craſſus error in romanã eccleſiam inuaſiſſet. Sed dũ lr̃aturã cõtẽnimus politiorẽq; diſciplinã:nõ ſolũ ĩ uerbis:ſed in rebus quoq; ipſis ñ mediocriter erramus. Vñ ẽt factũ ẽ:ut eadẽ ignorãtia & ꝓ νοῦ nu hoc ẽ mẽte ponamus intellectũ:& ꝓ energia actũ:cũ multũ certe interſit iter mẽtẽ:& itellectũ:& iter actũ:& energiã. Sed utcũq; res hẽt:libuit hæc ad tuaꝫ ꝑſnitatẽ ſcripſiſſe:quo in tãto ur̃o:& tã uenerabili religioſiſſimoꝝ & ſapientiſſimoꝝ theologoruꝫ cœtu:q ex uniuerſo terraꝝ orbe in hãc florẽtiſſimã urbẽ cõſultãdi de rebus maximis decernẽdiq; gr̃a cõfluxerũt:nihil ꝑtermittat̃:qđ ad ueritatẽ diuini uerbi uel ſtabiliẽdã:uel ornãdã attinet. Vale pr̃ reuerẽdiſſime. Mediolãi ex ædibus noſtris. vii. nonas iunias. Mcccclvii.

℄ Frã.phi.Gabrieli theologo.S.D.

FRater Roberthus cõterraneus iſte tuus ſi nulla ꝓuocat⁹ iniuria uel amicũ uitupat:qd faciat inimico. Agit aũt neq; ꝓ iuſtitia:neq; ꝓ ſua ꝓfeſſiõe. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris. xiii. kal. iulias. Mcccclvii.

℄ Franciſcus philelphus Gabrieli theologo.S.D.

QVod frater Roberth⁹ tã ſãcte tãq; ꝑhumaniter ſeſe purgarit:ñ poſſũ eq̃dẽ nõ lætari:Nã quẽ nulla ipe ꝓuocaſſẽ iiuria:nõ potuiſſeꝫ fortaſſis æquo aĩo cõuitiũ ferre nulli ꝑſerti culpæ obnoxi⁹. Pereãt igr̃ q maledicta falſo renũciãt:ut ſũt hoies maledici ac ꝑfidi. Vale Me. ex ædib⁹ nr̃is. xiii. Cal. iulias. Mcccclvii.

℄ Frã.phi.Bartolomæo ricinatenſi regio ſecretario atq; oratori.S.D.

VTor te ſemper ut uides familiariter. Quod eo facio libentius:quo ſcio huiuſmõi prouinciam: ut es perhumano atq; liberali:tibi eẽ nõ ingratam. Itaq; facito ut ſoles omnia mea cauſa diligenter. Vale. Ex Mediolano. iii. nonas ſeptembres. Mcccclvii.

℄ Franciſcus Philelphus Ioãnotio manetto equiti aurato.S.D.

PRoſper Camulius uir prudens & diſertus cũ iſtinc mõ fuetiſſet Mediolanũ:cũ mihi tuis uerbis ſalutẽ dixit:tũ ea de te:deq; tuo ſtatu renũciauit:q̃ nõ iuitus audiui:Nã q tibi ꝓ nr̃a uetere ſũmaq; amicitia bñ eẽ ſꝑ optarim:nõ potui eq̃dẽ nõ lætari:qđ uiro plane optimo & hoĩ doctiſſime eruditois loc⁹ dat⁹ eẽt apud Alphõſum regẽ:q & rei tuæ & dignitati reſpõderet. Feciſti ãt ut ſoles oĩa prudentiſſimeq; a quottidianis illis ſplendidiſſimæ tuæ ciuitatis cõtẽtionibus ac fluctibus apud regẽ ſapientiſſimũ tanq̃ ingẽtũ aliquẽ & trãquillũ hũanæ fœlicitatis portũ te recepis. Iãpridẽ cũ Florentiæ agerẽ:ſolebã primis annis tuũ uitæ inſtitutũ nõ ꝓbare ſolũ:ſed etiã laudare:q platonicis ut mihi uidebare:præceptis imbutus reipu. gubernacula nullo pacto uelles attingere. Itaq; totũ græce diſciplinæ ſtudiis & exercitationib⁹ te dediderας. Eraſq; eius rei gr̃a quottidie mecũ una. Et cũ multa ſimul cõmẽtaremur:ñ mediocrẽ uterq; uoluptatẽ & fructũ ex illa nr̃a cõſuetudine aſſequebamur. Gratulabar igr̃ uel fortũæ:uel prudẽtiæ tuæ. q ĩ florentiſſima ciuitate & ãpliſſimo ꝑrimonio cõſtitutus illũ uitæ curſum tueris:q̃ nemini cuiq̃ niſi uiro ſapienti cõceſſus ſit. Deinde uero cõtrariis neſcio q̃bus repentiniſq; flatibus ex illa pacatiſſima aĩ ſede ſecuritateq; excuſſus te turbulentiſſimis reipu. tẽpeſtatibus ꝓcelliſq; obiectaſti. Vbi & ſi oĩa cõſtãter moderate:innocenter:& cõtinẽtiſſime ſemꝑ geſſiſſe te accipio:inuidiæ tamẽ naufragio carere oĩo nõ potuiſti. Quare prudẽtiſſime illiuſmõi fluctuoſiſſimis æſtibus emergere aliq̃ñ & in tutiſſimũ uitæ domicilũ te recipe uoluiſti: Nã ubi gentiũ tibi aut q̃etior uita:aut honorificẽtior:ſit futura q̃ apud Alphõ. regẽ cuius uirtus & ſapiẽtia tãta ẽ: ut cũ uniuerſo terraꝝ orbe facile q̃at de omni genere laudis cõtẽdere? Nã ſi nemo admodũ diligit: qđ ignoret q̃s ambigat te regi ſapiẽtiſſimo & optimo eẽ cariſſimũ. Itaq; nõ poſſũ tibi nõ plurimũ gratulari. q eã tandeꝫ fortunã ſis nactus. q̃ ex ſentẽtia tua uirtuti tuæ eruditiõiq; reſpõdeat. Reliquũ ẽ. ut q̃cq̃d uel ope uel tp̃is lr̃arũ & bonaꝝ artiũ ſtudiis ꝑ ciuilis labores illos aut interceptũ:aut ſubtractum:aut reſciſſum fuerat id aſſiduitate atq; diligẽtia:legẽdi ſcribẽdiq; reſartias atq; repares. Hac una re nihil facturus es:qđ maiorẽ tibi ſit gloriã iucũditatẽq; allaturꝫ. Sed quoniam ſcio id tua ſpõte uel nullis adhortatiõibus meis effecturꝫ:i ꝑſentia lõgior eſſe nolim. Itaq; uale & me tuis ẽt lr̃is de omni ſtatu tuo facito:certiorem. Quid.n. petã:ut diuo regi Al

phonſo me commendes:cũ ꝓ nr̃a amicitia id ultro ipſe facturus ſis? Ex Mediolão. xii. Kal. octo. Mcccclvii.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino.S.D.

NEſcio:u ter noſtrum ſit accuſãdus quottidiani ſilentii. Nec dubito fore. ut me malis q̃ ipſum te huiuſcemõi culpæ obnoxiũ exiſtimari:q̃uis etiã noris ea te nõ uacare. Vtrũq; res tñ hẽt:iccirco ad te prior ſcripſi:ne poſthac ita ſilentiũ adames:ut priſtinæ tuæ facũdiæ bellũ indixiſſe iudiceris. Interim me uelĩꝫ facias certiorẽ:& q̃belle uales:& q̃ nr̃i memoriã ꝑ te fers. Ego.n.& ualitudie utor ꝓſpera & benignitate principis nõ alacri minus q̃ larga. Reliq̃ etiam apud me læta ſunt. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. octobres. Mcccclvii.

℄ Franciſcus Philelphus Marioto tertino.S.D.

QVã tꝑum iniq̃tas nñ amãdi q̃dem:ſed ſcribẽdi facit itercapedineꝫ:eã tãdem iucũdior hæc dies e medio nobis tollere ita:ut uel ad mutui amoris cumulũ nõ mediocris facta:uideat̃ acceſſio. Nã q̃do mutui cõſpectus nõdũ facultas dat̃:mirũ me deſyderiũ tenet tuaꝝ lr̃aꝝ. Quãq̃.n.de te quottidie ꝑcũctãti mihi grati nũcii afferũt:multo tñ gratiora futura ſint:q̃ ex tuis lr̃is q̃ſi ex te ipõ cognoro. Itaq; ſi me amas:ut ſoles id qđ certe facis:da opã:ut q̃primũ te de oĩ tuo ſtatu loq̃ntẽ audiã. Quod ſi de meis reb⁹ certior fieri ex me uis:ego cũ uniuerſa familia bñ ualeo:& eo mecũ ſe gerit fortũa:q̃ uocãt: hũanius ac lætius quo huic optĩo munificentiſſimoq; principi & carus ſum:& admodũ iucũdus. Vñ etiã fit: ut ãnorũ acceſſio me ſeneſcere nullo pacto patiat̃: Nã & incute:& itus uiridior ſum q̃ dudũ:cũ iſtic agerem iuuenis. Vale. Et Franciſcum beninum compatrem meis uerbis ſaluere plurimũ iube. Ex mediolão tertio Kal. nouembres. Mcccclvii.

℄ Franciſcus Philelphus Franciſco caſtellano equiti aurato.S.D.

LAetor eq̃dem:& maiorẽ ĩmodũ gaudeo:qđ ſimul cũ ãnis æq̃ tu⁹ amor erga me creuerit:ut maiore ego te beniuolẽtia magis idies atq; magis ꝓſequor. Quã aĩ tui uel benignitatẽ:uel gratitudinẽ:q̃ me ut ueterẽ:& doctorẽ:& amicũ cõplexus es:cũ diligo plurimũ:tũ facio maximi:Nã qđ nobiliſſimi generis fulgorẽ ꝓbitatis ſplẽdore illuſtraris:nõ poſſũ nõ mirifice laudare. Fortũa.n.cũ uirtute cõiũcta uitã efficit tũ iucũdã:tũ optãdã ĩ primis. Nec eſt tñ ullũ fortũæ cõmodũ cũ aĩ bonitate cõparãdũ: utpote qđ una uirtute nihil ſit in hoium genere neq; certius:nec ſtabilius:nec diuturnius quicq̃:& cũ oĩs uirtus laudãda ſit:tũ haud ſcio:an id potiſſimũ ꝑinde atq; peculiare gratitudini dandũ eſt:q̃ppe q̃ ſola (ut ita dicã) ſiue deteſtabili ſcelere deſeri no poſſe uideat̃. Itaq; nõ abſurde a uiris ſapientibus ingratitudini ĩpudentia comes aſciſcit̃. At hoiem impudẽtẽ flagitio nullo uacare uolũt. Vt igr̃ de benignitate aĩ tui:q̃ tibi ꝓpemodũ ẽ paſtrita dicere omittã:te gratitudinis laudari cũ audio:uoluptate afficior nõ uulgari. Nõ.n.gratus eẽ potes:niſi idẽ ſis iuſtus:niſi idẽ ſis cumulata uirtute ꝑditus: Nã ut de reliq̃s ſileã:cũ de me tã honorifice:tã libẽter:tã amice apđ oẽs quottidie ſmonem hẽs:id qđ uno eodẽq; oium ore ad nos ꝑfert̃:ſatis ſupq; declaras nihil eẽ apđ te:neq; ãtiq̃us:neq; dulcius accepti bñficii grata recordatiõe & referendæ gr̃æ beniuolentiſſima uolũtate: ut qui beneficii loco ducas illud doctriæ officium:quo pene adhuc puer a nobis es liberaliſſime inſtitut⁹. Quaq̃dem tua humanitate mi Franciſce:neq̃o nõ admodũ delectari:q id tibi bñficii loco des:qđ ſine magna repræhẽſiõe ꝑterire nullo pacto potuiſſẽ. Qui.n. te nõ diligerẽ. nõ amarẽ:nõ magnificarẽ:in quo tãtã uiderẽ ineſſe idolẽ:q̃tã ĩ alio tuæ ætatis nemine:quẽ totũ ad pudorẽ:ad elegãtiã morũ:totũ ad laudẽ ac decus natũ intuerer: Sed es tu plane igẽti munificẽtiſſimoq; aĩo:q etiã qđ ab altero tibi debet̃:ꝓ ſuſcepto beneficio habẽdũ uelis:nihilq; pluris facias:q̃ bñficiũ te ꝑſtare. Quã igenii tui bonitatẽ atq; altitudinẽ aĩ tãta dilectiõe cõplector:ut uix mihi ſuauius quicq̃ ſit:q̃ de te laudibuſq; tuis die noctuq; & audire:& loq. Habeo ãt tibi gr̃as qđ mihi in amore reſpõdeas. neq; te uici hoc tãto mutuæ charitatis mũere patiare. Reliquũ eſt: ut q̃ñq̃dem corã nos inter nos minus licet familiaris cõferre ſermones:hos noſtræ nobis litteræ quottidie repræſentẽt. Vale cum uniuerſa familia. Meq; ama ut facis. Ex Mediolano pridie nonas nouembres. Mcccclvii.

℄ Frãciſcus philelphus Gregorio arrigo iuriſconſulto.S.D.

FAcit uetus ac ſũma amicitia illa nr̃a:q ab uſq; ꝓpe adoleſcẽtia cõiunctiſſime oli uiximus:ut exiſtimẽ te oĩa mea cã facturũ. Audiui Ioãnẽ petrũ lucẽſem quo auditore primũ cũ florẽtiæ oratoriaꝫ ꝑhiamq; docerẽ:deinde amiciſſimo ſꝑ:uel abſente ſum uſus:ꝓxima æſtate diẽ obiiſſe:id qđ certe ut debui:tuli moleſtiſſime. Cupio fieri ex te certior:& quos libros reliquerit:& q̃ cõditione. hoc eſt uenales ne ſint. Emerem.n.aut oĩs aut plæroſq; præſertim græcos:ſi q.ſ. digni ſũt lectiõe nr̃a. Fac igr̃ ſi me amas: ut hãc rẽ & q̃primũ & q̃diligentiſſime itelligã:hoc erit mihi tã gratũ:q qđ maxĩe. Ornatiſſimũ eq̃tẽ auratũ Petrũ nucætanũ noĩe meo ſalute plurima ipartias:uelim. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. decẽbres. Mcccclvii.

℄ Franciſci philelphi Epiſtolaꝝ Liber Decimuſquartus.

℄ Franciſcus Philelphus Lodouico gonzagæ Mantuæ Marchioni.S.P.D.

QVod oẽs te uiri docti iidẽq; ſapientes & obſeruẽt:& uenerent̃:qd eſt qđ:mirari quenq̃ oporteat:cum & unus ipſe ſis:qui reliquos omnis Italiæ principes doctrina atq; eloquentia antecellas & te in cunctos munificentiſſimum præſtes:q in illorum ſe genere reponi uoluerunt:q urbani ſunt doctiq; noiati: Itaq; tibi hẽo gr̃as nõ uulgaris:qđ tuo me locupletiſſimo teſtimonio taleꝫ oſtendas:quem hoies dignũ exiſtiment dilectiõe beneficentiaq; tua. Nã hi ſoli mutua caritate deuinciuntur:qui ſtudiis ſunt & moribus q̃ſimillimi:& ſi plus merentes amari etiam magis dicũt. Sic enim ueluti quadam ſeruata proportione minoribus eſt cum maioribus amicitia. At ego mihi per magne aſcribõ laudi:quod ab omnibus intelligar amari abs te optimo & ſapientiſſimo principe:uel ea ductu rõne:qđ rariſſime accidit:ut in ſũma licẽtia cõſtituti nõ eos uel cõtẽnãt:uel negligãt:q ſint fortuna inferiores. Quare cũ tãti me fieri abs te uideo:ut quottãnis ornet muneribus tuis & his q̃dem ampliſſimis non debeo nõ iure optimo lætari. cũ mea cui uideo certiſſimũ in te uno ſemper paratũ eẽ ꝑſidiũ:tũ etiã tua cã:q oibus patefaci-

ſias nihil apd te eē antiquꝰ pbitatis:& eruditiōis ſtudio nūq̄.n. pbos uiros & eruditos tantopere dilexeris nī
ſi pilluſtri ſis bonitate p̄ditus ac ſapiētia ſingulari. Quo ſit:ut eo me maior teneat admiratio:qui minus opā
oēm diligētiāq; accōmodes:ut tui ſimilē reddas Fredericū filiū p̄ſtāti idole adoleſcētē. Puto.n.licere iā mihi
familiarius tecū loqui. Nū es oblitus:qđ Cyrū dicere ſolitū tradūt:neminē decer̄ iperare:q ſubditis ñ ſit me
lior? Quo aio populi eū ferāt:quē idignū pricipatu cēſuerit? Qui.n.alios regat: q ſeipm neſcit? At reipu.im
perādiq; diſciplinæ nō tradit̄ natura?ſed lr̄aꝝ librorūq; monimentis. Itaq; uir idoctus & indiſertus non mō
ciuitates nō bene rexerit:ſed ne ſeipm quidē. Oportet.n.principē nō minꝰ eloquētē eē:q̄ & ſapientē:& iuſtū
Laudat̄ certe a uiris prudētibꝰ illud Paryſatidis dictū:quo artaxerxen filiū mōebat:ut cū oſonē eēt habiturꝰ
ad populū:uerbis grauiſſimis & ornatiſſimis uteret̄. Et Plato beatas fore illas rep.affirmabat:q̄ ab iis regerē
tur:q aut ipi ſaperēt:aut ſapiæ ſtuderēt. Nec.n.parū ille ſapiētiæ ſit adeptus:q ſe cupit ſapiētē fieri. Bono aūt
& ſapiēti pricipe ſimulq; eloquēti:nihil.n.pfectius eē duco:nihil magnificētiꝰ:nihil ciuibꝰ uniuerſæq; reipu.
neq; fœliciꝰ nec beatius. Cura igit̄ q̄ſo:ne lr̄aꝝ ſtudia deſerat Fredericus:qbꝰ tādiu opa dāda ē:quoad ſe to
tū ad imitationē tui imaginēq; effinxerit. Nullā iſti pulchriorē hæreditatē ceſſurus es:nullā meliorē:nullam
diuturniorē q̄ uirtutis tuæ grauitatiſq; diſciplinā. Oia certe:q̄ aut corporis:aut fortūæ dnt̄ cōmoda: ſūt uel
minimo ai bono iferiora:hoc.n.i nr̄a ē ptāte poſitū:hoc eſt imortale atq; ſépiternū. Illa uero nec nr̄a ſt & in
ſtabilia planeq; caduca. Quare fac:obſecro:ut & dicēdo:& agēdo ſapiam tuā ſp & eloq̄ntiā Fredericus repſē
tet: Nā qđ ais p te nō deſtitiſſe:quin lr̄atus ac diſertus fieret:cū eius ætas ad huiuſmōi munꝰ eſſet aptiſſima
ſed quē igēti mercede p̄ceptorē q̄ſieras:haud potuiſſet cōſequi:ueli qđ' iſta de re ſentiā:accipias paucis. oiuꝫ
primū q.đ ad p̄ceptorē attinet:id qđ tua bōa uenia dcm̄ uelim:q̄rebas crepuſculo lucē noctis iſundeř' oblitꝰ
ut uidet̄ & cōtraria curari cōtrariis & illđ itē oē tulit pūctū q miſcuit utile dulci. Triſtē ſcipiōis africāi ſeuerita
tē:nā huiuſmōi illū facie extitiſſe phibēt:hilaris lenitas Lælii ɔdiebat. Fræno dicer̄ ſolitꝰ Pla.tradit̄ Ariſtoteli
opus eē & calcaribꝰ Xenocrati:qppe quorū alter tardiore eēt igenio:ſed Ariſt.alacrior̄ q̄ par foret:atq; acrio
re. Mediū ſane qddā pbare Plato uidebat̄:qđ tāq̄ ex Ariſtotele xenocrateq; cōſtaret. Quātū poſſū itelliger̄
Fredericus tuꝰ eſt natura melāchonicus. At melāchonicos ois eē ingenioſos docet Ariſtoteles. Et ne id qdeꝫ
mirū. Sūt.n.cogitatiōi natura dediti. Qui āt multū cogitat:multa quoq; ex ſe iueniat neceſſe ē:q̄ a nemie di
dicerit. Vt igr̄ opa dāda ē:ne feruēs ingeniū nimio otio defrigeſcat:ita ēt ſtudēdū:nec triſtiore cōſuetudie ſe
atræ oio bili faciat obnoxiū. Is inq̄ doctor adhibendꝰ ē Frederico:q cū oi uita pbatus ſit:tū moribꝰ nō ſordi
dis incultiſq; potiꝰ q̄ lautis:& amœnis. Nā q̄ tādē ætatē aliā ad lr̄aturā & hūanitatis artes aptiorē iſta exiſtime
mꝰ:q̄ Fredericus nūc agit:q natꝰ annos ſeptē ac decem iā qd ſibi agēdū ſit:p rōneꝫ aſſeq poſſit. Solus.n.hō
ex oibus aiantibꝰ agere dr̄: is quidē hō:qui aſſecutꝰ iā ſit pfectū rōnis uſum:quo quidem ipſo:& mulieres:
& pueri:& qui mentis cōpotes nō ſunt:carere iudicant̄. Nā qđ aut infantes:aut pueri didicerint:id ne intel
l'gunt quidē: Vnde ſit:ut neq; ii boni neq; mali affirmari queāt. Sed ois eoꝝ uel ui tupatio:uel laus aut parē
tibus dāda ſit:aut p̄ceptoribus:& his uiris:quoꝝ aut minus aut blāditiis parēt. Adoleſcētes uero & ſi ſape iaꝫ
cœpſit:abducūt̄ tū nōnulli ab ai ptur batiōibus:& ita relicta rōe rapiūt̄ i deuia:ut nuſq̄ cōſiſtere poſſe uideā
tur. Itaq; huic quoq; ætati nō minus ſæpe q̄ pueris fræno ē opus: Nā qđ pueri deliq̄rint: qa nonduꝫ aſſecuti
ſint rōnis impium. Idē uenire uſu adoleſcētibus ſolet:qđ illud deſeruerit. Quare ſi pudor & uerecūdia ñ tā
tā uim hēt:ut hūc ætatis feruorē cōpeſcat:ac leniat:alia q̄dā acriora ſūt callidioraq; remedia adhibēda:q̄ qdē
excogitare parētū ē:& i eoꝝ q in eā ætatē ius hūt. Videmus.n.alios duci blāditiis:alios qbuſdā munuſculis
admonitionibꝰ alios:nōnullos caſtigat' ōe:icrepatiōe:metu. Nō eaſdē morbis omnibꝰ curatiōes medici ad
dere cōſuerūt. Pro cuiuſq; igenio ac morbo qſq; curādus atq; ſanādus ē. Illud mihi exploratiſſimū ē ois bona
indole adoleſcētes parētibꝰ gratificari maxime obtēperateq; ſolere. Nec eqdē ambigo priceps lodouicæ: ſi
tuus p̄claruſq; modeſtiſſimuſq; filius Fredericꝰ liqdo aiaduerterit ſe tibi iucūdiſſimā rē facturū: ubi litteraꝝ
& liberaliū diſciplinaꝝ ſtudiis ſe tradiderit fore:ut nihil ſibi potius ducat:q̄ & dies & noctis in hoc perpulcher
rimo laudatiſſimoq; munere conſumere. Nec.n.grauiſſimos iſti cū uolueris:eruditiſſimoſq; doctores defu
turos.a qbus honeſte q̄at & liberaliter ad ea oia inſtitui.q̄ ad bene beateq; uiuendū requirunt̄ in principe. Id
aūt eo magis tibi curādū ē:quo cæteris omnibꝰ italiæ principibꝰ es lr̄is & doctrina ſupior. Nō.n.paſſurus ſis
ut in hac tā illuſtri hæreditate.tāq; tibi atq; tuis ppriora d̄generaſſe Fredericū a patrita & a uita gloria ulli in
ſimulent. Hæc ego p mea erga te pietate cōfidētius fortaſſe q̄ deceret:ſcripſi:q̄ tu uelim clementer: ut ſoles
omnia:ac benigne interpreteris uel eo uſus græcoꝝ prouerbio:quo iubetur quæ amicoꝝ ſunt:cōmunia du
ci oportere id qđ nō minus in liberis q̄ in pecunia tenendum atq; ſeruandū puto:& eo fortaſſis in liberis ma
xime:quo melius hiſce atq; p̄clarius conſultum cupimus q̄ ſuppellectili & pecudibus. Vale princeps opti
me.ac munificentiſſime. Meq; ut facis ama.ex mediolano.yi.idus decembres. Mccccl vii.

¶ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino.S.D.

Litteræ tuæ fuerūt mihi iucūdiſſimæ cū tua cā q̄m imtellexerim bñ ualere cū uniuerſa familia:tuꝫ
& ob Fran. Patriciū:quē e mortuo uiuū factū accepim. Triſtis.n.de hoie amiciſſimo nūcius platꝰ
ad nos fuerat:cū eēt:q aſſereret uel ſe p̄ſente ſupplicū eē de eo ſūptū. Itaq; indolueram eius uiceꝫ
ob idq; oēm popularē ſtatū:q ſine ſeditiōe eſſe uix unq̄ cōſueuit uæhemētiſſime execrabar. Quāq̄ Frāciſco
familiari nr̄o nihil magis arbitror obfuiſſe:q̄ inuidiā:q uiri:& p̄ſtātes nūq̄ caruerūt. Lætor igr̄ plurimū:qđ p̄
ter opinionē ac luctū nobis acciderit. Tibiq; habeo ingētes gr̄as qđ iſtius dignitati ſtudeas. Id qđ ut aſſidue
facias:te ēt atq; ēt maiorē i modū rogo. Quod uero de re altera cōſiliū cœpis: pbo & gaudeo. Miror aut qđ
uiro illi in mentem uenerit:ut cū iā ad calcē puenerit:a decurſo iā olympiæ ſpatio auertat̄:atq; uictoriæ pal
mam tenuat. Nō forſan cū ætate ai quoq; uigor cōſenuit: Veꝝ tu hebeſcēti iā ſāguini flāmas adiice rōis cō

ta leſcet fortaſſe prioréq; uiaccēſus reſumet. Nos oēs ualemus recte. Vale ēt tu atq; tui oēs uel nr̄i potius. Pa
triciūq; hortare:ut forti aio igētiq; ſit:memineritq; ſapiēti nihil obeſſe:& fortunā oēm uel minima uirtute eē
inferiorē. Ex Mediolano pridie Kal.ianuarias. Mccccl vii. ¶ Franciſcus philelphus Donato actiolo.S.D.

Vidi ac legi ſuauiſſimas tuas lr̄as ad iacobū actiolū tuū qd inq̄ tuū:imo nr̄uꝫ: Nā amicoꝝ q̄ ſūt: ea
priuata his eē nō oportet:ſed pinde ſane atq; cōia. Miratus āt ſū:qd tibi i mētē uenerit: qđ etruſco
malueris maternoq; ut ſmone q̄ latino:& litterato: Nā facūdū eē te plāeq; diſertū ignorat nemo:
At Iacobū noſtrū tātū i dicēdo ualere expti ſumus:ut ſuæ ætatis nemini cōcedat. Num fortaſſis
oñdere uoluiſti nō oio te græcū factū:qm̄ apud eruditiſſimū eloquētiſſimūq; uiꝝ Ioānē argyropulū græcis
diſciplinis ſtudeas:q̄ſi græca oratio latiæ aduerſet̄:uel nō ſimillima ſit potius:& ei maximū afferat ornamen
tū. At ne quippiā quidē ſcripſeras.qđ i hoium mās uētuꝝ nolles. Fit eni ſæpe.ut q̄ uidēt̄ ineptiora: iccirco
ſcribamus materna lingua:qm̄ excribi a quopiā nolimus: Nā q̄ ornatius ſcripta fuerit:ea pſæpe uel iuitis no
bis & excribūt̄:& ſeruant̄ diutius. Itaq; nō itelligo:q ita ſcripſeris:niſi forſitan factus ſis ad lr̄as audior:nolu
eriſq; alios ornatiſſimæ tuæ dictiōis imitatores effici. Qua in re magis mihi pbat̄ Iacobus:q quotidie aliqd
ſcribit mineruat:& eloquētia ſua dignū: Id qđ ſi tu ēt feceris:cū p offō facies:tū nobis oibus:q tui certe ſumꝰ
Voluptatem permagnam afferes. Vale cum tuis omnibus. Ex Mediolano Nonis ianuariis. Mccccl viii.

¶ Franciſcus philelphus Petro perleoni.S.D.

Quod ad Venetos te recepis uiros plane optimatis:nō ſolū pbo:ſed ēt lætor. Facile.n.futurū ſpo
ut doctrinæ uirtutiq; tuæ paria p̄mia referāt̄:idq; ppediē:ii.n.ſūt Veneti: ut nūq̄ ſe beneficio uici
patiāt̄:ſed officiū ſp officio cumulēt:& maxio ope pmereri ſtudeāt. Gratulor igit̄ fœlicitati tuæ:
q i eo ſis loco tādē collocatus:ubi & emolumēta ſis nō uulgaria:& laudē itē maximā breui aſſecuturus. inſti
tue igit̄:ut cœpiſti:patricios iſtos adoleſcētes nō morū minus q̄ doctrinæ eloq̄ntiæq; p̄ſtātia. Fæcunda na
ctus es feraciſſimaq; igēia:q̄ qđ laudis ſæmen acceperint:ad maturā frugē miro incremēto ſint pductura: Vn
de ēt tu tanq̄ diligētiſſimus quidā fortunatiſſimuſq; excultor cū ubertimos pcipies fructus:tū me ingēti af
ficies uoluptate:q tuā laudē oēm pmagnæ mihi laudi eē duco: Nā qđ ais de iſectatiōe iuidētiū:id tibi quoq;
iucūdū eē oportet:cū itelligas excellētiā oēm inuidiæ eē uelut obnoxiā: Nā qd malis:utrū excellere:an excel
lētiā pati:itaq; aio cōſtāti excelſoq; ſis. Tibiq; pſuade obnixæq; tuere oia eē uirtute iferiora:cui quo magis i
uidet̄:eos eē magis gloria addit comitē. Quin tibi opa dāda ē:ita eruditiōe:& dicēdi elegātia ſplēdoreq; au
geſcas:ut tibi nemo ppter aſſequēdi deſpatiōnē inuidere audeat. Paribus.n.aut aliquāto ſupioribus inuide
tur. Præſtantiæ autem nimietas hoc morbo uacat. Vale. Ex Mediolano quarto idus ianuarias. Mccccl viii.

¶ Franciſcus philelphus nicodemo tranchedino.S.D.

Rem mihi facies nō minus gratā q̄ neceſſariā:ſi qđ diebꝰ pximis ad te ſcripſi: & q̄primuꝫ & ex ſnīa
mea curaueris. Scio q̄tū prudētia uales:q̄tū ēt gr̄a:itaq; nihil dubito ppediē fore: ut cōficiat̄: qđ
cupimus:mō aduigilare uolueris. Tuo āt erga me aio certius hēo nihil. Matura igr̄:ſi me amas &
qđ uolumus effice. Vale.ex medio.iiii.idus ianua. Mccccl viii. ¶ Frā.phi. Aeneæ cardinali ſenēſi. S.D.

Binas lr̄as tuas:q̄s nō eodē tpe ad me dederas:eodē accepi die. Fuerūt utræq; mihi nō iucūdæ mi
nus:q̄ exoptate. Quid.n.nō i iis erat plenū hūanitatis ac benignitatis tuæ: Itaq; ut mihi plurimū
ſū lætatus:qđ itellexeri apđ ueterē amicū meæ i ſe pietatis memoriā nulla eē iterceptā neq; tēpoꝝ
nec fortūæ uarietate:ita maiorē i modū tibi prī ampliſſimo gratulor: qđ oia ſis ſūma i hāc diem
tua ſūma cū dignitate adeptus:& id ſane nō mō nō petens:ſed ne cupiēs qdē. Quo ſit:ut ſatis pſpicue cogno
ſcere cuiq; liceat:q̄ acceptus imortali deo caruſq; ſis. Nō.n.ſine diuino quodā cōſilio ac mēte huiuſmōi bo
na cōtingūt hoibus. Sed cuius æterna puidētia iferiora hæc oia ſupnaq; gubernāt̄: illius quoq; uolūtate ac
iuſſu cuiq; p meritis reddit̄: Vixiſti ſp inocēter.& pie. Nec aliud quicq̄ in bonis ducer̄ unq̄ cōſueſti:q̄ Chri
ſtum optimū maximū. Quare idē Chriſtus & oipotēs deus: & dei oipotētis filius q cētum pro uno reddere
ſp ē ſolitus:tua obſeruātia:cultu:bonitate delectatus:ſuis te idies magis magiſq; bonis auget:honoribꝰ āpli
ficat:fœlicitate cumulat. Tu āt ut es aio maximo ſplēdidiſſimóq; igenio:ut ducis oia uirtute iferiora:ut iudi
cas nihil habēdū eē ſine deo i bōis:diuinā quoq; bōitatē atq; ſapiētiā imitaris. Nihil ſupra hoīem uel pfiteris
uel audes. Præſtas i oēs te facilē:hūanū māſuetū.nihil tibi aut ad rē:aut ad dignitatē additū putas:qđ ab deo
nō ſit. Quāobrē ſépiterni dei:tāq̄ uel negociator:uel p̄bitor aliqs te i cūctos ea geris bēignitate: q̄ ſp ātea mi
rifice claruiſti. Hic ēt me ñ minore nūc dilectiōe cōplecteris:q̄ uſq; a primis annis qbꝰ tibi ſū cognitus mirifi
ce diligebas. Et ne id qdē mirādū: Nā cū ſola uirtus eēt:q̄ me tibi cōciliabat:eo ſit ut eadē duce idē ſit tuꝰ er
ga me amor. Mea.n.erga te obſeruātia tāta ē:q̄ta uel fuit unq̄ uel maior eē poſſit. Et hac đ re:ſatis. Cæteræ q̄
ſcripſiſti:itellexi. Tibiq; hēo gr̄as imortalis:qđ q̄tū i te fuit:deſyderio meo ſatis cumulatiſſime feciſti. Siqs aūt
unus ſit:q de meo illo codice aliqd certi habeat: Beſſarionē Cardinalē nicænū hūc eē puto.qppe & q utriuſ
q; eloq atq; diſcipliæ doctiſſimus ſit:ut noſti:& q̄ri apud Calliſtū pōtificē ſolitū accipio:qđ nicolai quinti or
natiſſimā librorū ſuppellectilē tā temere diſſipare pateret̄. Itaq; ad hūc ēt hac de re lr̄as dedi. Quid futuꝝ ſit
neſcio.unū certo ſcio nihil me omiſſuꝝ ad codicē uēdicādū. Qua i re ſi mihi auxilio fueris:tanto me afficies
beneficio:ut maiore alio nullo poſſis. Vale pater ampliſſime. Ex mediolano.idibus ianuariis. Mccccl viii.

¶ Franciſcus Philelphus Xenophonti filio.S.D.

Quod Vlyſſeꝫ imitari inſtitueris:ñ uitupo.mō nō naufragus.ſed prudētior ad nos redeas. Prerea
uix ullos ſapiētia claros legimus.q Vlyſſis quodāmō æmuli nō fuerit:hoc ē:q ad ſapiētiā uēdicā
dā ñ uarias ac diuerſas orbis terraꝝ regiōes iuiſere ſtuduerit. Vtere ſp rōe atq; uirtute duce:quod
ſi feceris: acile ſpero omnia tibi ſecūda fore. Da q̄ſæpiſſime ad nos lr̄as.quibus certior fiaꝫ de omni tua for

tuna. quã tibi fautricẽ ac benignã futurã opto:& eam quidẽ fortunam:quæ dei uoluntate definitur: nõ ho
minũ ſtultitia. Cura etiã libros ꝙplurimos & ꝙoptimos tibi cõpares:qua una ſupellectili nullã ſis pulchrio
rem habiturus. nullam utiliorẽ. Vale. Ex Mediolano. xiii. Cal. februarias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus Philelphus Pallanti Strozæ equiti aurato. S.D.

QVoniã meũ erga te animũ noſti pſpicue iãpridẽ:nihil ẽ. qd tecũ in præſentia ſim lõgior. Quod
nemini unꝗ latinoꝝ cõtigit:inſtitui nullũ eſſe orationis genus:quod intemptatum reliquerim.
Quare cũ plæraq & uerſu:& proſa latinæ ſcripſerim non oratorio: & poetico more dũtaxat:ſed
etiã philoſophico:idẽ nunc græce facere animũ induxi:quibus quibem in rebus ꝗtuꝫ aut ualue
ri:aut ualeã:neſcio. Vnũ certo ſcio me nõ magis uno genere ꝗ alio atq alio delectari. Videm⁹ Virgiliũ oro
ne pedeſtri minime ualuiſſe uerſu uero claruiſſe plurimũ. Cõtra. Cicero ſoluta oratiõe fuit illuſtris. at uerſu
fuiſſe indocto ſimillimũ:& legim⁹: & iudicam⁹:quoꝝ meũ tamẽ audimus græcis uerſibus inſcribẽdo dele
ctatũ. Ego autẽ cũ latine utraq oratione & delector:& utor:tũ nuper aggreſſus ſum græce ſcribere nõnul
la elegia:ut etiã græci intelligãt audere latinũ hominem:quod ipſi negligũt:non græce minus canere:ꝗ la
tine: Nã ꝗtũ etiã in dicendo apud græcos aut poſſim:aut non poſſim:iãpridẽ cognoſcere tibi licuit. Et quo
niã in aliis ſcriptis meis nomen tuũ ut par eſt honeſtaui ſemper:uolui hoc quoq tempore aliquid ad te ſcri
bere i hoc dictionis genere:quo omnes intelligãt & preſentes & poſteri amicitiam noſtram nõ fuiſſe uulga
rem. Vale cum Honofrio meo. Ex mediolano. xiiii. Cal. februarias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus nicodemo tranchedino. S.D.

FAcis omnia cauſa mea & diligenter:& amice. Quare non poſſum non libentiſſime fateri me tibi
debere plurimum:quod ſis in faciendo tam accuratus:tam induſtrius:tam ſtrenuus. Quanto ãt
me abs te beneficio affectum iudicabo:ſi uidero tua opera effectum omnino quod tam libẽter fa
cis! Incumbe igitur & remis:& uelis:ut emerſam nauim opportune in portum agas. Quæ uero
de meo Franciſco patricio ad me ſcripſiſti:iucundiſſime audiui:quem tibi ultrum tantopere commendo:ut i
telligas te nihil mihi poſſe hoc tempore gratius facere:ꝗ ſi hunc rebus omnibus ꝗcumulatiſſime iuueris: at
q ornaueris. Vale. ex Mediolano. vi. Cal. februarias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Gregorio arrigio iuriſconſulto: S.D.

ME tuæ litteræ mirũ in modum delectarunt:quibus liquido perſpexi:ꝗta beniuolentia priſtinam
illam noſtram inueteratamq amicitiam proſequeris. Facis autẽ omnia pro officio:qui neq ſcri
bendo neq amando cedere homini amiciſſimo uolueris. Reliquum eſt:ut certatim huiuſmodi
humanitatis iuſtitiæq munus inuicem foueamus quo & uinci ſimul & uincere eſt pulcherrimũ
Quid de libris illis ſperandum ſit:ex tuis litteris intellexi. Siquid noui decernetur:facito ut ſciã. Item ſiq iſtic
librarii ſunt:q mercede excriberent:quæ uellemus:idq tam græce ꝗ latine. Quod ad ea quæ de antonio re
gino ſcripſeram:nihil reſpõderis:ſum miratus. Reſponde igitur ꝗprimum. Te cum uniuerſa familia pbel
le ualere opto. Ornatiſſimo equiti aurato uiroq grauiſſimo Petro nucetano ut meis uerbis plurimam dicas
ſalutem:uæhemente cupio. Vale. ex Mediolano nonis februariis. Mcccclviii.

℄ Franciſcus Philelphus Aeneæ cardinali ſenenſi. S.D.

QVas Kalendis Ianuariis litteras ad me dederas:eas ad quintum decimũ Kalẽ. mar. accepi. Fuerũt
mihi quæ ſcripſiſti gratiſſima oia: Habeoq dignatiõi tuæ ſempiternas gratias:quod nihil tibi ne
gligendum uelis:quod mea intereſſe cognoris. Quod de xenophonte filio ſcripſiſti:non ſolũ p
bo ſed etiam gaudeo:quod omni in re dignitatis meæ rationẽ habeas. Reliquũ eſt:ut Cardinalis
Niceni ſententiam mea de re itelligas: ꝗꝗ audio codicem illum ẽt poſt obitũ ſummi pontificis Nicolai quinti
uiſum eſſe apud Cardinalem Rhutenum. Modo quod i re tieꝝ nõ ſit ignoremus facile futurum ſpero ut no
biliſſimus codex ille ad dominum redeat aut pace:aut bello:ꝗuis bello pacem longiſſime anteponam. Vt ꝗ
belliſſime ualeas uæhementer opto cum tua:tum etiam tuorum omnium cauſa: e quorum numero me ne
quaquam ultimum arbitror. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Beſſarioni Cardinali nicæno. S.D.

AD quartũdecimũ. Cal. Ianuarias ſcripſerã ad te græce:ꝗ mihi opus fuerat per id temporis ſcribe
re. Nũc & ſi nouũ argumẽtũ ſe nullum obtulerat:potiuſq iam tuas de mea re litteras ſperareꝫ ad
futuras:tamẽ cũ ad Aeneam cardinalem litteras darẽ:nolui eas ſolas:planeq peregrinas urbem
petere. Itaq alteras ad te dedi:quaꝝ eæ comitatu fretæ ſeſe ad iter præſtarẽt alacrioris. Quod ãt
latine ad te ſcripſerim:iccirco factũ eſt:quod ille græce non intelligerent. Nec eſt aliud quicꝗ:quod tantope
re in præſentia abs te cupiam:ꝗ ut me facias certiorẽ:qd de codice meo ſentias:nũ ſpei quicꝗ ſit reliquũ: an
perierit. oĩo. Immortali me affeceris beneficio:ſi hac in re mihi morẽ geſſeris. Vale. ex Mediolano. xiiii. Cal.
martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Beſſarioni cardinali nicæno. S.D.

NVdiusſextus litteras ad te dedi:quibus idem latine petii:quod pauloante græce feceram. Deide
redditæ mihi ſunt hodierno hoc hodie perhumanæ atq pbenigne litteræ tuæ:quibus quod ſci
re deſyderabam:non obſcure intellexi. Itaq habeo tibi gratias immortalis:qđ uel in ſummis oc
cupationibus tuis nihil quod mea intereſſet negligere uoluiſti. Reliquum eſt:ut mihi quid ea i re
faciundum ſit conſulas:uel epiſtola:uel nuncio. Nuncium uero alium uelim neminem ꝗ prudentiſſimũ iu
riſconſultum. Othonem carretum qui iſtic huius principis nomine oratoreꝫ gerit. Is enim quod abs te acce
perit:mihi ꝗprimum ſignificabit. Præterea ſiquid certius habendum iudicas:id quod mihi uideri debet: ha
bes archidiaconum datarium:qui quoniaꝫ τῆ βιβλιοθήκῃ præeſt:ut audio:rem omnem poterit ꝗprimũ

opti meq ingrere. Et hæc hactenus. Quod me tã miris laudibus ornaris facis id tu qdẽ p quadã in me cari
tatis tuæ amoriſq abũdãtia:q etiã parua quæ ſunt:maxima eẽ cupis. Faciat deus:ut tua mihi cõſuetudie ali
qñ idq ppediẽ uti liceat: Facile enim futurũ ſperẽ:ut tua pſentia pinde atq diuino afflatu quodã: uel adiu
tus:uel exitatus aliqd audeã quod uulgo nõ liceat: Ad hæc ſcire admodũ uelim quot ſint tibi libri Diodori
ſiculi. Nã mihi pter prima qnq uolumina aliud ex eius hois hiſtoria ẽ nihil. Hẽre aũt cupio: qđ reliquũ in
uenit: Mõ iſtic librarius ullus extet:q huiuſmodi munus ſit obiturus: pterea περὶ σοδοτῆτος ὀῦλλο
βηό nihil dignũ repperi apud græcos. Siqd hẽs inꝗ huiuſmodi facito. ut intelligã. Vale. ex Ex medio. nõ
no Cal. martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelph⁹ Bernardo iuſtiniano. S.D.

PEtrus pleo tibi quædã noie meo exponet. Quæ qdẽ ipſa ex animi mei ſnia manãt oia. Itaq ut ꝗ
petierit:facias magnope abs te peto. Vale. ex Mediolano. viii. Cal. martias. Mcccclviii.

℄ Fanciſcus philelphus Lodouico caſellæ. S.D.

EXiſtimo te i admirationẽ icidiſſe: quod in pximo illo meo ad illuſtrẽ adoleſcẽtẽ Triſtanũ Sphor
tiã epigrãmate nomẽ Iheſu a me ſcriptũ legeris:quod aſpirationẽ hẽret iter. i. uocalẽ & . e. idq nõ
temere me feciſſe:ſed lapſu fortaſſe feſtinãtis arũdinis cũ neq apud græcos:neq apud hebreos:a
qbus id nomẽ eẽ accepimus:eã aſpirationẽ admittat. At ut rẽ teneas. neq iprudẽtibus nobis id
actũ ẽ:neq nolẽtibus: Sed ut ita ſcriberemus:cũ antiqtatis auctoritas nos eſt hortata:tũ ꝗdã ratio nõ uulga
ris extãt in hac urbe uetuſtiſſimi atq emẽdatiſſimi qdã codices & noui:& ueteris teſtamẽti: i qbus oĩbus Ihe
ſus ſcriptũ repit cũ aſpiratiõe. h. inter. i. & . e. id qđ uidet nõ ab re cũ ſnia Quintiliani cõuenire:q ait cõſueſſe
priſcos nõnũꝗ iter duas uocales aſpirationẽ ſcribere:qđ nõ Ioãnes mõ nomẽ ppriũ oſtẽdit: ſed & ahenũ &
mihi idẽ aũt obſeruari priſcos uoluiſſe i Iheſus nõ ſolũ ea rõne inductos puto: ut apud latinos quoq triſyl
labũ nomẽ id eẽ uellẽt:qđ uim diuinæ trinitatis repſẽtaret:ſed ẽt qa aſpiratio ſonãtiorẽ ſyllabã reddit ac ua
lẽtiorẽ. Et hac de re ſatis. Ego tuas lfas quotidie expectabã:& eas qdẽ talis:qles ab homie amiciſſimo opti
moq uiro dari cõſueuerũt. Vale. ex Mediolano pridie Kal. martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Antonio panhormitæ. S.D.

QVi tibi reddidit lfas meas ẽ mihi uetere familiaritate beniuolẽtiaq cõiunctus. Hũc tibi unice cõ
mẽdatũ uolo: qppe q & doctus eſt:& modeſtiſſimus plane uir amicitiaq tua mime idign⁹. Va
le. ex mediolano pridie Cal. martias. Mcccclvi.

℄ Frauciſcus philelphus Pallãti ſtrozæ equiti aurato. S.D.

TAntã mihi uoluptatẽ tuæ lfæ attulerũt. ut ne ulla res qdẽ maiorẽ tpe potuiſſet afferre. Nam in iis
legẽdis te corã uidere ſum uiſus priſtinoſq ſermones miriſica tua ſuauitate conditos non ſecus
audire:ꝗ ſi pſens eſſes ac mecũ familiariter loquereris. Quod aũt me tãto ſtudio laudaueris:factũ
i d eẽ intelligo p humaniſſimo tuo igenio:proq ſingulari tua erga me caritate. Non eni tã pclare
de me ſentio. Hẽo pterea tibi gfas:atq ago maximas:φ περὶ ἀρταξέρξου βίου ἰλεοσ morẽ mihi ꝗpri
mũ geſſeris. Quæ uero tuo noie pricipi nro expoſuimus:audiuit is oĩa plibẽter. & ita de te honorfice ẽ locu
tus ut plane oſtẽderet te ſibi eẽ cariſſimũ. Quaꝛ ſi qd ẽ qđ ab eo uelis uideo te nihil fruſtra petiturũ Sripſiſti
pterea græcũ eẽ apud te eũdẽ puto: q τὸν ἀρταξέρξου βίον ἐξέγραψε. Mihi græco librario op⁹ ẽ. Quã
obrẽ ſi uel iſtũ cũ iſtinc te nõ inuito abire iſtituerit: uel alium quẽpiã ire ad me curaueris. acciplã tũ honeſta
cõditiõe. Reliquũ ẽ ut manibus pedibuſq ad ſeruãdã bonã ualitudinẽ cõnitamur. nõ longe enim futurũ
ſpero ut ꝗiucũdiſſime una eẽ poſſimus. Vale. ex Mediolano Cal. martiis. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino. S.D.

QVotidie te mihi officioſiorẽ pſtas ac iucũdiorẽ. Nihil eni ptermittis: qđ ad meã laudẽ acceſſurũ
putes. Itaq nõ poſſũ nõ lætari plurimũ: qđ oĩb⁹ i reb⁹ in amore mihi reſpõdeas. Nã ꝗ ego te amẽ
& ꝗti faciã amorẽ tuũ:nemo oĩuꝫ melius nouit:ꝗ ipſe debes: cui de me nihil occultũ ẽ. Reliquũ
ẽ: ut amare me pſeueres. Nunꝗ. n. patiar uinci abs te in hoc tã nobili. tãq laudatiſſimo hũanitatꝭ
officio. Quid de nro patricio actũ ſit: cupio itelligere. Nos hic noui hẽmus nihil. Tu ſiqd apud nos eſt qđ
auditione nra nõ idignũ exiſtimes: cura ut ex tuis ſuauiſſimis lfis acciplã. Vale. ex medio. iiii. nonas mar
tias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ. S.D.

QVa fuerim adductus rõne: ut Iheſus cũ. h. aſpiratione iter. i. & . e. ſcripſerim pter cõem huius tẽpe
ſtatis cõſutudinẽ. potuiſti ex pximis lfis cognoſcere. Nũc ãt ut ad te ſcriberẽ: aliud nihil erat in
cã: niſi ut abs te peterẽ:id curares. ut lfæ tuis iclufæ ꝗdiligẽtiſſime reddãt. id erit mihi p ꝗgratiſſi
mum. Vale. ex mediola. viii. idus martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus Philelphus Albertho parrhiſio. S.D.

QVæ amicis cõmunia eẽ debent:ea queꝗ iuri ſuo aſcribere: ut nihil habeat cũ amico cõmune: nõ
iniuſtũ duci nõ poteſt. At uitas Galbæ & othonis quas e græco traduxerã: & tibi poſcenti cõmo
darã i mẽſe iã annũ ita poſſides: ut qd æquitas: qd officiũ poſtulet: omnino uidearis oblitus: itaq
rogo te: ut memineris eas ad te iſſe cõmodato: nõ dono. Proide facies: ut te decet: ſi curaueris: ut
iã tandẽ ad nos redeant. Albertũ meũ zancariũ Enochi filiũ bene ualere opto. Vale. Ex Mediolano. vi. id⁹
martias. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Pallanti ſtrozæ equiti aurato. S.D.

QVanta uoluptate me priuarit diuturnũ ſilẽtiũ noſtrũ ex binis litteris tuis: quas nuper ad me de
diſti: plane intellexi. Iis enim mihi nihil potuiſſet eſſe iucundius. Deus malefaciat tẽporũ calami
tati: ne dicã hominũ pfidiæ: qua factũ eſt: ut non mõ ſimul eſſe nequeamus: ſed ne mutuo qui
dem ſcribendi officio uti antehac licuerit. At longiuſculũ ſilentiũ noſtrũ crebritate lfarum faci

le ſardam⁹. Quod reliquũ eſt: deus ipſe aliquãdo pſtabit. Vt aũt ad rem ueniam: τον ἀρτοξέρξου κατα-
ῤλοθτερχου βιον & accepi dieb⁹ ſuperiorib⁹: & accepiſſe me: feci te meis litteris certiorẽ: q̃s ad Marche-
ſium uariſinũ tibi reddẽdas miſi Venetias Kal. martiis. Eas uero q̃m accepiſſe iã debes: nõ repetã alti⁹. Duo
ſunt: q̃ uæhementer cupiã. Arrhiani hiſtoria de Alexandro rege & Diodori ſiculi libri: ſiqui plures apd' uos
ſunt q̃ ipſe habeã. Habeo enim quinq̃ prima uolumina. Quod aũt tãtopere & Arrhianũ deſiderẽ: & Dio
dorũ: cã eſt: q' duo illa nobiliſſima imperia & perſarũ: & macedonũ uel mea hiſtoria latinis cognita eſſe ue
lim. Si huiuſmodi igit codices aut apud te aut Venetiis eẽ cognoro: exciptũ iri curabo: mõ uel patauii uel
Venetiis librariũ græcũ aliquẽ inueniri accepero. Vale q̃diutiſſime cũ Honofrio meo. Ex Mediola. v. idus
martias. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Beſſarioni cardinali nicæno. S. D.

CVm mihi eẽt renũciatũ pximos meos ad te uerſus nõ eẽ eadẽ miſſos uia: q̃ meæ antea pſæpe lit
teræ cõſuerũt: icirco eoſdẽ ſcdm ad te dedi: ut itelligeres: & qd cupiã de tua amplitudine: & qd ñ
temere breui futuꝝ ſperẽ. Quod ãt huiuſmõi utar ſcribẽdi genere: cũ ob alias cauſas ſcm̃ eſt: tu3
ẽt aut minus: ut nři qdã hoĩes: q græcaꝝ lraꝝ indocti: & latinarũ nõ admodũ pıti q græcos uer-
ſus icõcinnitatis accuſant: ſonoroſq̃ eẽ negãt: uel ex hoĩe latino aiaduertãt: q̃ ſe ſua fallat opinio. Nã qd ha-
bem⁹ memoratu dignũ: qđ a græcis ñ accepim⁹? Verſu ãt cũ græcis cõtẽdere æque ſtulti eſt: atq̃ arrogantis
Tu ueli cures ad me dare ſiqd hẽs: qđ pbes: de q̃titate ſyllabaꝝ. Nã has oĩs exẽplis diſquirere apud græcos
pdifficile ẽ. Et huiuſmodi ſane pitia putilis ẽ: ac maxima neceſſaria nõ ſolũ ad uerſuũ ſtructurã: ſ3 cũ ad co
rionẽ accẽtuũ: tũ ẽt ad uniuerſam ppe lraturã: Vale. pf clemẽtiſſime. Et quæ multis lris abs te petii: mihi ut
gratificeris te ẽt atq̃ ẽt rogo. Ex Mediolano. vi. Cal. Apri. Mccccl viii.

℄ Franciſcus Philelphus Hieronymo caſtello medico. S. D.

QVod græcis uerſib⁹ ad te ſcripſerim: nihil aliud fuit in cã niſi ut uel græci ipſi cognoſcerẽt amiciti
am nřam eẽ nõ uulgarẽ. Nup. n. hoc quoq̃ ſcribẽdi genus ſum aggreſſus: qđ uellẽ mihi cũ mul-
tis eẽt cõe. De latinis loquor nřiſq̃ hoib⁹: Nõ de græcis: q in huiuſmõi cãpo lõge uberius ac faci-
lius q̃ latini uerſari poſſent: ſi uellẽt: tanq̃ in patrita & auita poſſeſſiõe ac plane ſua. Sed utrũq̃ res
hẽt: nũc apud græcos neminẽ uideo q uerſib⁹ delectet. Latini uero nõ mõ nũc nulli ſunt: hac tempepate: q
græcos uerſus ſcribãt: ſed ne ullos qde3 de priſcis accipim⁹ ex his q adhuc apud nos extãt: & hẽntur in pcio:
quos ea laude claruiſſe audiam⁹. Ego ãt cũ alia plæraq̃ ſcripſerim græce ſoluta oſone: uolui ẽt tẽptare hoc
tpe: ſiqd poſſẽ in huiuſmõi numeroſo & artiore dictionis genere: quo cæteri uel meo iuitati exemplo ſuis ſe
monimẽtis poſteritatis imortalitati cõmẽdẽt. Nec id una epiſtola q̃piã ſũ factur⁹: ſed libellis: ut ſpero cõplu
rib⁹. Qua de re nõ ingratũ mihi fuerit tuũ quoq̃ iudiciũ audiſſe: id qđ & pgraue futuꝝ itelligo: & ab optio
erga me aio emanatuꝝ. Nam qui græci in pſentia & habent: & ſunt diſertiſſimi: hoc meũ inſtitutum atq̃ ſtu
diũ laudibus efferunt: ſiue id animi iudicio faciãt: ſiue forſitan qđ ſuſpicent mihi gratificari. At ego nõ dele
ctor aſſentatione: ſed ueritate. Vale. ex mediolano. vii. idus apriles. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico caſelle. S. D.

CVpio te p ſũma nřa bẽiuoiẽtia tuæ meæq̃ rei diligẽtius ſtudere. Nã & q̃ti me facias: & q̃tũ poſ-
ſis: pſpicue noui. Quid aũt uel amicitiæ: uel uirtuti nõ debemus. Vale. ex mediolano. iii. nonas
maias. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Iacobo actiolo. S. D.

MVlta hinc abiẽs mihi es pollicitus: quoꝝ in hãc diẽ effeciſti nihil. Itaq̃ tui eẽ muneris arbitror:
ut p mutua aioꝝ iter nos caritate aliqd tãdẽ facere icipias. Illudq̃ in primis: qđ a pře tuo uiro cla
riſſimo tãtope petierã. Quã uereor: ne recẽtis aliquos amores ad priſtinos addideris: qbus impe-
ditus animus neq̃ uti: neq̃ ſui reminiſcat. Quod ſi memoriæ tioluetis repetere meũ i te officiũ:
nõ mõ noſtri nõ obliuiſcaris: ſed potius q̃primũ æs mecũ tibi cõflatũ diſſoluere icipias. Noſti qd uelim. Vale
ex mediolano nonis maiis. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo trãchedino. S. D.

QVid tibi impedimẽto fuerit quo minus ad meas mihi pximas lras reſpõderis: neſcio: niſi fortaſſis
obfueris a florẽtia ad ſeneſis tuos. Fac igit: ut q̃primũ tuæ mihi lræ reddant: quæ me faciãt oĩ de
re certiorẽ: quã nřa putaris itereſſe: i primiſq̃ reddideris: ue meũ pximũ carmẽ argyropulo noſtro
Noli obſecro pati diuti⁹ expectẽ optatiſſimã epiſtolã tuã. Vale. ex me. xi. Cal. iunias. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Pacino mercato ſanitatẽ.

AVdio pacine te ſopno excitatũ iactitare neſcio q̃s nugas. Ego tibi dari cupio ſaniorẽ: mẽtẽ: nã q̃tũ
uidere uideor: nõ itelligis haſce meas ædes qbus tãtope inuidiaris. tribus iã fatalis fuiſſe & patruis
duobus & patri tuo miſeret me tui nec ẽ muſarũ domus: non fænoris. Vale pro meritis. Es enim
unus oium ingratiſſimus. Mediolani ex ædibus noſtris idibus iuniis. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Franciſco cremonẽſi iuriſcõſulto. S. D.

AD ea q̃ itelligere a me cupis: paucis rñdeo. Nã & res nõ ẽ ad modũ difficilis: & ego in pſentia ſu3
occupatiſſimus. Inter æternũ ſempiternũ ac ppetuũ nullã oio priſci pdoctiq̃ latini differẽtiã eſſe
noluerũt. Illud quod ex. M. Tul. Ciceronis libris: & quos de natura deoꝝ: & quos de finibus bo
noꝝ & maloꝝ: & quos de quæſtionibus tuſculanis elucubratiſſime ſcripſit nõ obſcure itueri licet
etſi ppetuũ etiã cõtinuũ ſignificat. Vnde ppetuã oſonẽ dicimus: hoc ẽ cõtinuã ac perẽnẽ. & P. Ouidius na
ſo primaq̃ ab origine mũdi. Ad mea ppetuũ deducite tẽpora carmẽ. Huius uero tẽpeſtatis philoſophi nõ
nulli itẽq̃ theologi nõ tã ui uerboꝝ: q̃ Ariſtotelis ſnia3 ſecuti ea iter ſe noĩa differre uolũt: ut ppetuũ ſit: cui
& pricipiũ dat: & finis: ut exteriorẽ hoiem ut uniuerſũ dicimus mũdũ. Sẽpiternũ uero quod ex ſemp & æter
nũ cõponit: id uolũt itelligi qđ pricipiũ qdẽ habet. At finẽ habiturũ nequaq̃ ſit. huiuſmõi aũt eſſe dicũt cũ

angelos ipſos & demonas: tuũ etiã interiorẽ hoiem. Sed æternũ aliud nihil eẽ q̃ deũ cuius neq̃ pricipiũ fuerit
nec itẽ finis futurus ſit. Vale. ex mediolano. vii. Cal. auguſtas. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Beſſarioni Cardinali nicæno. S. P. D.

PRidie idus auguſtas renũciatũ ẽ mediolani calliſtũ eccleſiæ Romãæ põtificẽ ad octauũ idus ſex
tiles aiam tãdẽ efflaſſe in maxima oium lætitia. Itaq̃ licet iã plane iudicare uel p ſolonis ſnia eũ
fœliciter admodũ: atq̃ pbeate diẽ obiiſſe: cuius mortẽ tãto oẽs cũ gaudio nõ iſipiẽtes mõ: ſed ẽt
ſapiẽtes pſequãt. Dederit deus oipotẽs: ut cũ hoĩs ſopnolẽtia ſopnus etiã ipſe iterierit: ne tui colle
gæ iſti rurſus obdormitaſſe iudicent. Et quoniã in pſentia nõ licuit pluribus tecũ agere: te rego: ut q̃ antea
pluribus & lris & carmibus ſcripſerã dignatiõi tuæ: nõ fruſtra me ſcripſiſſe re ipſa oſtẽdas: & qđ ad plutarchũ
atti net: diligẽter cures. Vale. ex mediolano idibus auguſtis. Mccccl viii.

℄ Franciſcus Philelphus Aeneæ cardinali ſenẽſi. S. P. D.

QVod iãpridẽ afflatu quodã poetico me tibi memini pdixiſſe: te ipſa de obitu Calliſti põtificis ↄfir
matũ ẽ: di bene cepta ſecũdẽt: id quod futurũ nõ ſolũ uæhemẽter opto: ſed certo etiã & ſpero. &
uolo. Tu ueli memineris Philelphi tui q tuã ãplitudinẽ: ut ſcis: & colit: & obſeruat unice. Nuncii
feſtinatio fecit: ut eſſem breuior: q̃ uolebã. Fac obſecro: lris tuis itelligã ppediẽ: qd mihi agẽdu3
ſit: & qđ de plutarcho meo ſæpiſſime ad te ſcripſi: ut memineris etiam atq̃ etiã te rogo. Vale. Ex mediolano
idibus ſextilibus. Mccccl viii.

℄ Frã. phi. Angelo actiolo equiti aurato. S. D.

ET qd ipſe maxime oium cupiã: & q̃tũ liceat tibi in tuæ rep. cũ antea ſemp: tũ hoc potiſſimũ tpe ñ
ſum neſcius Quare te plurimũ rogo: atq̃ oro: ut quod mihi corã uerbo aliq̃do recepis te oppor
tũe curaturũ: id pſentia certa te cõprobes. Hoc erit mihi adeo gratum: ut gratius aliud facet ni
hil poſſis. Vale. ex mediolano. xviii. Kal. ſeptẽbres. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo Tranchedino. S. D.

SI ut placet aſtronomis corpora hæc inferiora & nřa ita parẽt ſupioꝝ corpoꝝ prãti atq̃ ipio ut ẽt
hoium uolũtates p ſyderũ ui neceſſitateq̃ mutent: & nõ ſint eædẽ ſemp: haud mihi rẽ moleſtã
aut in tẽpeſtiuã facturus uidearis mi Nicodeme: ſiquod ſæpenumero fruſtra abs te antea tẽptatũ
ẽ hoc etiã tpe nõ omittas. Quod eo liberius: quoniã ad aſtroꝝ motũ atq̃ influxũ accedit etiã ip
ſa rõ: quæ nullis aſtroꝝ uiribus eſt iferior. Rẽ tenes. Vale cũ uniuerſa familia: patricioq̃ nřo. Ex mediolão.
xix. Kal. ſeptẽbres. Mccccl viii.

℄ Frã. phi. Pio ſecũdo Romanæ eccleſiæ ſummo põtifici. S. P. D.

QVod nihil unq̃ in uita mihi neq̃ iucũdius cõtigit: neq̃ optabilius qcq̃: Accepi nũc te ad. xxviii.
Calẽ. ſeptẽbres diuina benignitate ad ſummũ eccleſiæ Romanæ põtificatũ aſſumptũ eẽ cũ ma-
ximo cardinaliũ oium conſenſu incredibiliq̃ totius Romanæ reipublicæ: uel uniuerſi poti⁹: ut
ita loquar orbis terrarũ lætitia atq̃ gaudio: Quid eni in pſentia tuæ gratuler ſanctitati: cui nihilo
plus dignitatis ſũm⁹ iſte põtificat⁹ attulerit: q̃ tu ipſe ob inumerabiles tuas diuinaſq̃ uirtutes põtificatui acce
dit ad rẽ: qđ tibi corã ppediẽ ſingularẽ ac pœne iauditã mei animi iucũditatẽ ſum expoſitur⁹: ſi ita. ſ. apđ te
pbatũ iri itellexero. Nã mẽtẽ meã oẽm atq̃ deſyderiũ ex ſupioribus pleriſq̃ meis lris potuiſti nõ obſcure i-
telligere. unũ illđ dũtaxat tuæ beatitudini exploratũ eẽ cupio me tãta nũc affici aĩ uoluptate. uel ex ſolo ip-
ſo tuæ creatiõis fœliciſſimo nũcio: ut exiſtimẽ uitã mihi beatã cõtigiſſe: ſiqdẽ in ea uoluptate ſũmũ bonũ
cõſtituẽdũ ẽ: q̃ nihil habet cũ bæluarũ uoluptate cõe: ſed tota ẽ hoĩs: tota rõnis: tota abſolute meraq̃ uirtu
tis. reliquũ ẽ: ut ſiqs adhuc locus apđ te muſis relictus ẽ: id qđ eẽ & magnificẽti⁹ quidem eẽ nulla ex pte du
bito: me facere digneris p tuas lras certiorẽ: pbes ne meũ ad te aduẽtũ. Vale pf beatiſſime. Ex mediolão. x.
Kal. ſeptẽbres. Mccccl viii.

℄ Frã. phi. Beſſarioni cardinali. nicæno. S. D.

AD decimũ Cal. ſeptẽbres dedi ad te lras unas: & ſimul cũ tuis alteras ad põtificẽ Piũ. Eas ãt utraſ
q̃ tibi redditas ab othone carreto iuriſcõſulto. q iſtic p meo hoc pricipe. Frãciſco ſphortia legati
fũgit munere: nõ dubito. Itaq̃ miror: quod in hanc diẽ nihil ad me puenit. quod reſponderis. Et
id certe factũ exiſtimo ſũmis occupationibus tuis. A qbus rogo tãtũ tpis ſubducas: dum Χειρο-
τροφουτι ad me des: p qđ intelligã: qd mihi faciẽdũ cõſulas: hoc ẽ eã neciſtuc an minus ea3. reliq̃ tu uel me
reticẽte p tua icredibili ſapiẽtia liq̃do cognoſcis. Nã ego ſum eo iportunior: qđ te declaratũ audio a pio põ
tifice: q bononiẽſi legationis. Vale pf ampliſſime. Ex mediolano pridie idus ſeptẽbres. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Ioãnni paleologo marchioni montiſferati. S. P. D.

ET ſi te noui iãpridẽ q̃ rebus egregie doctis atq̃ grauib⁹ delectaris: idq̃ uel ex meis de exilio libris
quos diutius tuo uti hoſpitio uoluiſti: clarius itellexi: nolui tamẽ nõ aliqd ad te mittere: qđ & gra
uitati ipſi ſuauitatẽ hẽret admixtã: & nõ doctis ſolũ ſed ẽt oibus poſſet eẽ cõe. Itaq̃ libro ad te de
di: quos mõ de iocis & ſeriis iſcriptos ædiderã. ſic enim in reb⁹ ſeuerioribus lectitãdis neceſſe fue-
rit: ut riſui aliq̃do auris pateſacias: & nõ lætitia ſolũ: ſed hilaritate aliq̃ pfũdaris. Nã q̃m te q̃ſi longo poſtlimi
nio uiſere inſtitui: mihi hac uia paratũ iri aditũ uolui: quo te nõ facilẽ minus: q̃ beneficũ offenderẽ. Vale. Ex
Mediolano. xii. Cal. octobres. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo trãchedino. S. D.

DFlicatior factꝰ es: q nihil reſpondeas nolo eni ſupbiæ crimẽ tibi hoi amiciſſimo obiicere: qđ iis
ſolemus: q ſæcius lris iuitati nihil reſpõdere cõſuerũt. ſcio ſane te eſſe occupatiſſimũ his: pſertim
tpibus. ſed erit humanitatis tuæ: ut tpis aliqd ſurripias tãtillũ: qđ amicitiæ condones officio. ego
inſtitui ad piũ põtificẽ ſalutatũ accedere. Itaq̃ rogo te oi ope opaq̃ cures: ut iſtac mihi liceat iter
facere. Quid opus ſit: noſti. Vale. & qd de noſtro patricio factũ ſit cura. ut ſciã. Ex Mediolano. xi. cal. octo-
bres. Mccccl viii.

℄ Franciſcus philelphus beſſarioni cardinali nicæno. S. D.

BInas ad te nup lr̃as dedi alteras ad decimũ Kal.ſeptẽbres:alteras nõ multo poſt: hoc ẽ pridie id⁹ ſeptẽbres:q̃s otho carretus q Romæ pro hoc pricipe Frãciſco Sphortia negocia gerit:pdiligẽter tibi reddidiſſe lr̃is ſuis teſtatus ẽ.Quod aũt nihil reſpõderis:nõ poſſum nõ mirari.Itaq̧ rogo te ut me facias certiorẽ acceperiſne meas epiſtolas:an minus accepis.Vale.ex mediolão.vi.id⁹ octobres.Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus beſſarioni cardinali nicæno.S.D.

ET ſi de tua in me ſingulari mãſuetudie atq̧ beniuolẽtia nũq̃ dubitaui:eã tamẽ ita pxiæ tuæ lr̃æ q̃s pridie nonas octobres ex urbe roma ad me dederas:mihi pſpicue declararũt:ut alid nihil certius unq̃ habuerim:Sũq̧ lõgore illa tua dicẽdi elegãtia atq̧ maieſtate ita delectatus:ut ipſe mihi afflatus aliqs p̃ uoluptatis magnitudie in lectitãda epiſtola uiderer.Incredibilis hẽo tibi gr̃as pr̃ clemẽtiſſime:qd̃ nihil unq̃ omittis de me uel ornãdo:uel ãpliſicãdo.Faciat imortalis de⁹.ut meis de te optatis:id qd̃ certo futurũ ſpo:aliq̃do fortũa reſpõdeat.Nã cui oiũ mali ἀείδειν ὁ μὴ ποθ᾿ ἥκοι οὐκ ἀχιλλεῖ ὁ ὀκοδοθεὶ ἀλλὰ καὶ τούτοιν ἀμφοτέροιν πολλῷ μείζονι τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὴν ἀληθεστάτην σοφίαν.Vt autẽ ad rẽ ueniã:uix dici queat:q̃ gratus mihi q̃q̧ piucũdus fuerit nũcius tuus de recuperato plutarcho:quẽ qm̃ amiſerã:me a ſũmo põtifice Pio ſecũdo tuo iteruẽtu dono accipe in nõ mediocrẽ fœlicitatis ptẽ mihi aſcribo.Nõ eni puæ mihi acturæ fuerat amiſſio talis ac tãti codicis.Neq̧ uolo tibi unq̃ pſuadeas alia a nobis codicẽ iſtũ aberaſſe:q̃ ea:q̃ tibi primis lr̃is meis declarata ẽ.Hũc ãt mihi dono dari a ſãctitate pii põtificis tãti facio:ut uix aliud pluris queã.Nã qd ego dicã de mirifica illa benignitate ac mũificẽtia:q annua uitæ ſubſidia q in me ultro uerus Chriſti uicarius põtifex pius uti:decreuit mihi ut hũaniſſime ſcribis eius beatitudo i ſingulos ãnos aureos ducatos ducẽtos uel agẽti mediolãi.Addiſq̧ futuꝝ:ut maiorẽ in dies & dignitatẽ:& utilitatẽ aſſeqr.Ad hæc ego paucis reſpõdeo.Quãuis ego me ſane cognori neq̧ de illius ſãctitatis beneficẽtia:neq̧ de alacri tua beniuolẽtiſſimaq̧ opa qcq̃ magnũ pmeruiſſe:operã tamẽ p uiribus datuꝝ polliceor.ne ſaltẽ uolũtate & obſeruãtia idignus cẽſear tã egregia:tãq̧ tẽpeſtiua magnitudie.Reliq̃ q̧ te uelle itelligo ſcribã ad piũ põtificẽ.Vale pr ãpliſſime.ex mediolano Cal.nouẽbribus.Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus Pio ſecũdo eccleſiæ Romanæ potifici maximo.S.P.D.

BEſſario reuerẽdiſſimus i xp̃o iheſu ac idẽ ſapiẽtiſſimus cardinalis nicænus fecit me noie ſãctitatis tuæ p lr̃as certiorẽ:q̃ de me phũanẽ bẽiuolẽtiſſimeq̧ ſẽtires:& q̃ta cũ caritate de me honoratiſſima uerba feceris:qbus me p̃terea tua ſpõte:donis ornaris.Facis tu qdẽ piẽtiſſime oia ſũme põtifex Pie:q Xp̃m optimũ maximũ imitatus nihil tibi potius ducas q̃ bñfacere cũ oibus:tũ iis i primis quos noris iãpridẽ inũerabiliũ tuaꝝ icredibiliũq̧ uirtutũ obſeruãtiſſimos extitiſſe mẽiniſti ſane pr̃ beatiſſime:q̃ ego te ſp oi ſtudio colueri:& q̃ta ſp cũ ueneratiõe diuinã ſapientiã tuam q̃ iter ois mortales mirifice unus excelueris atq̧ excellas aſſidue fuerim pſecutus.Neq̧ fieri poſſe iudicaſti ut ſine diuino quodã nutu atq̧ uolũntate tãtus eſſet meus & tãdiu erga te amor:tanta pietas:tãta fides.Neq̧ uideri uoluiſti oblit⁹ q̧ uiuo adhuc & oi ex pte icolumi Calliſto põtifice afflatu illo uel poetico uel diuino fore prædixerim & id qdẽ hoc ipſo p̃ſenti anno:ut & Calliſtus ex hac luce migraret:& ipſe tu q̧ oium uotis fortunatiſſime cõtigit:tãtis xp̃ianæ religiõis tenebris lucẽ eẽs p optatiſſimũ tuũ põtificatũ allaturus.Et illuxiſti tu profecto bonis atq̧ doctis oib⁹ qi ſol oriẽs teterrima tenebraꝝ caligine obductis.Actũ oio erat de clariſſimaꝝ artiũ ſtudiis laudatiſſimiſq̧ uirtutibus:niſi oporet ne tu diuinit⁹ dat⁹ eſſes ad illas inſtaurãdas:tuendas:illuſtrãdas.Itaq̧ iaꝫ muſæ:q̃ pœnitus interierãt reuiuiſcũt.Eloquẽtia:q̃ obmutuerat:& uocẽ ſimul recupauit & mẽtẽ.Ingenia:q̃ obdormierãt:excitanẽ:Oẽs ad hõeſtas actiões maiore q̃ antea unq̃ cupiditate incẽdũẽ.Deſyderiũ Nicolai qnti ſapiẽtiſſimi illi⁹ pſtãtiſſ miq̧ põtificis:quo uiri eruditi & eloquẽtes nõ mediocriter torqbanẽ:nõ leuaſti ſolũ optatiſſima creatiõe ſanctiſſimi tui põtificatus:ſed in maximã ſplendidiſſimæ tuæ bonitatis admirationẽ amorẽq̧ iſlãmaſti.Nõ.n.honoratiõe uerboꝝ dũtaxat huiuſmõi uiroꝝ aĩos in pulcherrimaꝫ futuræ tuæ benignitatis ſpẽ erigis:ſed p̃ſentibus potius ingẽtibuſq̧ muneribus.Nã ut alios pꝑe infinitos breuitatis cã p̃teriẽs de me ipſo uerba faciã:qb⁹ ſũ donis a tua beatitudine hõeſtat⁹?Quãtã mihi quãq̧ ſingularẽ uoluptatẽ attuliſti nobiliſſimo ipſo Plutarchi codice:quo uiroꝝ illuſtriũ & græcoꝝ & latinoꝝ uitæ græca ofone erudite & elegãter ſcriptæ cõtinẽẽ.Quid q̧ ad quottidiana uitæ ſubſidia ſingulos ducẽtos aureos ducatos i ſingulos annos mihi i oẽm ætatẽ apd̃ alios ẽt agẽti cõſtituiſti?ita certe qd̃ abſolutæ ẽ muniſicẽtiæ tuæ:& exteriori cõſulis:& iteriori hoi:qppe q & igẽio:& corpori fomẽta attuleris.At ego p tãtis tuis & tã imortalib⁹ bñficiis qd tãdẽ ſim celaturus?Nẽpe illud qd̃ homũcio ſolet deo:cuius tu uices diuinitus hoibus rep̃ſentas:Te admirabor:te colã:te uenerabor:te dies ac noctes tũ mẽte & aſſidua meditatiõe pſpiciã.tũ ore:atq̧ arũdine pennis p̃dicabo.Hæc de te deſinã unq̃ bñdicer q̃doqdẽ ne tu qdẽ bñfacer in uniuerſã uitã deſinere uoluiſti Erãt p̃terea pmulta:q̃ ſcribẽda mihi occurrebãt.Sed hæc idẽ clæmẽtiſſimus cardinalis Beſſario:ne ſim epiſtola plyxior:q̃ par eſt:tuæ ſcitati uerbis meis corã expõet.Reliquũ ẽ pr̃ btiſſime:ut tibi idubitato pſuadeas meã me oẽm fœlicitatẽ in te uno cõſtituiſſe:cuius uitã atq̧ incolumitatẽ ut oipotẽs de⁹ q̃diutiſſime tueaẽ:etiam atq̧ ẽt opto.Vale in xp̃o iheſu:& me cõmẽdatũ habe.Ex Mediolano Cal.nonembribus.Mcccclviii.

℄ Frãciſcus Philelphus Borſio æſtenſi Mutinæ regiiq̧ duci.S.P.D.

QVo plura de te i dies dux borſio illuſtrioreq̧ digna laude p̃dicãẽ:eo magis magiſq̧ fortũat⁹ mihi uideor:qd̃ in tuã bẽiuolẽtiã me admiſeris.Diligi.n.a tali ac tãto pricipe ñ mediocri fœlicitati ducẽdũ ẽ.Nã ſi moꝝ ſimilitudo tũgit mortaliũ aĩos caritate:diſſimilitudo ãt i odiũ cõcit:q̃s nõ eũ laudãdũ arbitrẽẽ:q tibi carus ſit:cuius mirabiles ſũmæq̧ uirtutes tot tãtæq̧ ſũt:ut cũ oi ãtiq̃tate ñ iniuria poſſis de gloria cõtẽder?Et ut cætera:q̃ ſũt pꝑe iſinita abſolutæ ſũmæq̧ uirtutis documẽta incõmodius mihi tp̃s recẽſenda reiiciã:q̃s nõ iure optio admireẽ?Nõ obſtupeſcat?nõ tollat i cœlũ diuinis laudib⁹ illã

inauditæ clæmẽtiæ & magnanimitatis genus quo nup.ad.xi.Cal.nouẽbris uſus phiberis.nã ut grauiſſime lr̃æ magnifici eqtis aurati Bartholõæi pẽdaliæ ad Nicolaũ filiũ ducalẽ hũc aulicũ:q̃ hoc die i maxi pcerũ & nobiliſſimoꝝ hoiũ multitudie corã hoc illuſtriſſimo nr̃o pricipe frãciſ.ſphor.iter prãdẽdũ ſcitatæ ſũt prudẽtiſſime declarãt Ioãnes pegrin⁹ cognomẽto ſimul & reipſa abolictis maxis abs te maioribuſq̧ tuis ornat⁹ bñficiis:cũ grauiter & iniquo aĩo ferret ut leuẽ ita iuſtiſſimã multã illã:q̃ laurẽtius eius filius paucis ãte mẽſibus mulctat⁹ fuerat:nõ mĩus ob delicti negari mẽdaciũ:q̃ ob delictũ ipſm qd̃ circa aucupiũ cõtra ſui decreta pricipis pꝑetrarat.Venetias dedita opa pſectus dr̃.Vbi cũ diuti⁹ eẽt:q̃ ãtea unq̃ cõſueuerat ut erat aĩo ad male dicẽdũ nocẽdũq̧ uæhemẽti⁹ iſlãmato:qcqd potuit excogitare cõfingeẽ cõminiſci:qd̃ excellẽtiæ tuæ uel ad pnitiã:uel ad iſamiã acceſſurũ exiſtimaſſet.eoꝝ oiuꝫ omiſit nihil.Et tãq̃ nõ dicẽdi:ſꝫ maledicẽdi pitiã a diſertiſſimo Guaryno familiari nr̃o didiciſſet:ubicũq̧ Venetiis iter ãbulãdũ aliquos offendiſſet:quos tibi aliq̃do quoquo mõ nocere poſſe cõſideret:apd̃ illos p nouas iſinuatiões iſidioſaq̧ pricipia cõtinuo ferebaẽ eo ofone:ut alid̃ nihil hẽre negotii uidereẽ:q̃ p oẽ iſimulatiõis genus deprauare ſplẽdidiſſimas uirtutes tuas utpote q nihil aliud q̃reret:ſtrueret:anhælaret:q̃ malefacere:teq̧ ſi fieri poſſet:tollere ex hoiuꝫ genere.pudet me ea mẽiniſſe:q̃ ab illo maledicta mẽorãẽ.Sũt eni idigna auditu:ſũt oſcœna.ſũt ipia.q̃ qdẽ ipſa huiuſmõi eẽ uiri illi patricii ut ſũt magni & ſapiẽtes:nõ obſcure oſtẽderũt:qppe q̃ plæriſq̧ oẽs tũc Ioãnẽ pegrinũ ipſm uerbis accerrimis corã caſtigarũt:tũ p lr̃as te de oi hois petulãtia familiariter amiceq̧ mõuerũt.Quib⁹ tu plectis & q̃ diligẽtiſſime cõſyderatis:teq̧ oi itellecta & cognita:nõ turbaris:nõ excãdeſcis:nõ animũ acerbiorẽ i ptẽ iclinas:id qd̃ debitæ ſeueritatis fuiſſet & iuſtitiæ potius:q̃ crudelitatis:& ultionis:ſed ut es hũan⁹ mitis.mãſuetus:cõuocatis i cõſiliũ duodeci ſapiẽtũ qd̃ dr̃:ex primoribus Ferrariæ ciuib⁹ circiter ducẽtis:ac accerſi etiã iubes reũ ipſm Ioãnẽ pegrinũ:cũ eẽnt tñ ii oẽs ignari:q̃obrẽ eo loci cõueniſſẽt.deinde uictor pauo prudẽtiſſim⁹ ſecretarius tuus pſectus in mediũ expõit excellẽtiæ tuæ noie pfidia Ioãnis pegrini:eãq̧ ñ uniſ uenetoꝝ lr̃is ne cõtradicẽte qdẽ reo cõfirmat:facileq̧ cõuincit ñ una morte dignũ eẽ illũ:ſed admodũ infinitis & iis:qdẽ diris:& truculẽtis:ſi qdẽ tot mortib⁹ plecti abominabilis atq̧ ipi⁹ ciuis poſſet.qbus ſane auditis liqdoq̧ pſpectis:ita ſũt ɔſultãtiũ aĩ tãtæ rei imanitate in reũ ipſm exaſpati.ut pꝛde atq̧ hecuba q̃dã quã fabulãẽ:i polymeſtora:in illi⁹ oculos uellẽt inrueẽ:neq̧ oculos dũtaxat eruiſſẽt:ſed uitã:ſed aiaꝫ:ſed ſiqd in aia latet alti⁹ & potẽti⁹.Atq audiat lõge lateq̧ p̃ſẽs hæc ætas:audiat poſteritas ois:Audiãt oẽs:q ſũt futuri ue ſũt populi:gẽtes:nationes:audiat uniuerſus orbis terrarũ inauditã hũanitatẽ:clemẽtiã ſcimõiã magnanimi atq̧ religioſiſſimi ducis Borſii:cui⁹ uerbis idẽ uictor ſtãs i medio iratoꝝ & tumultuãtiũ ciuiũ:tibi ait o Ioãnes pegrine hõ nefarie mitiſſim⁹ pr̃ pſtiæ dux Borſius p tuis tãtis iſtis & tã pditis tãq̧ imanib⁹ facinorib⁹ nõ uitã eripit nõ ſubaꝫ:q̃ qdẽ oia p tuis ſcelerib⁹ amiſiſti:qn potius tibi ultro ignoſcit.debitãq̧ pœnã liberrime remittit.Nã nihil ẽ:qd̃ malit q̃ nõ mõ nõ degenerare in oi uirtutis genere a clariſſimis principibus maiorib⁹ ſuis:ſed illis uniuerſis ſi fieri poſſit:q̃lõgiſſime pꝛlucere.O uocẽ pſtãtiſſimi principis:o mirabilẽ lenitatẽ:o aĩ magnitudinẽ inauditã.Laudaẽ ille maxim⁹ rex Dauid:qd̃ placat⁹ p̃cib⁹ mulieris:Abigail man⁹ a nabal carmello eius uiro hoie uno oiuꝫ ingratiſſimo:quẽ interimeẽ cũ uniuerſa familia decreuerat:illico abſtinuerit.laudaẽ Cæſar Auguſt⁹:qd̃ uxoris Liuiæ cõſilio.L.cinnæ quẽ pdere cogitabat:anhælati pricidii ueniã dederit.At borſiũ qb⁹ nos laudib⁹ pſeq̃mur:q̃ ciuibus oibus i Ioãnis pegrini irruẽtibus necẽ:eũ nõ mõ icolumẽ eẽ iuſſerit:ſed ab ipetu cõſultãtiũ facto ſua manu ſubduxerit:atq̧ ſeruarit:nõ muliebri:nõ alieo illi cõſilio nullis neq̧ p̃cib⁹ nec mũerib⁹ opus:ẽ q p ſeſe uiget:ac ſapit:q deũ ſp ãte oculos hñs cũ illud ſalutare p̃ceptũ mẽinit.Mihi uindictã:& ego retribuã:tũ ne obliuiſci qdẽ ũq̃ poſſit eũdẽ hũani generis ſaluatorẽ ñ ſolũ ignouiſſe malefaciẽtib⁹:ſed patrẽ ẽtiã:ut illis ignoſceret:extremis i cruciatib⁹ ſupplici cõmiſerabiliq̧ uoce orare nõ deſtitiſſe.Libuit nobiliſſimo duci Borſio p aĩ magnitudine obliuiſci iniuriarũ.libuit qd̃ Cato ſenior prudẽtiſſime uſurpabat:uti uẽia i deliquẽtẽ:quo ptãtẽ:q̃ ab deo hẽt:ea liceat uti ſp.libuit inq̃ optio pricipi:ut ẽ lẽitate icõparabili:ignoſcere Ioãni pegrino:quo & ſeſe ipſe ſui ſimilẽ oſtẽderet:& illũ pꝑetrati facinoris.ubi pœnituiſſet:cæteris foret exẽplo nullã eẽ uirtutẽ q̃ uni gratitudini ãtecellat qd.n.ingratitudini fœdius:qd atroci⁹:qd exitioſius:qd imani⁹.Nã ſi hæc uitio uacat nullo ob eã quã i ſe hẽt ipudẽtiã:a quo.n.flagitio abſtineat hõ ipudẽs.nõ obſcure patet eẽ gratitudie pſtãti⁹ nihil.Et prim⁹ ille Angel⁹ ſi grat⁹ eẽ uoluiſſet:neq̧ ſua inflat⁹ opiniõe in ſupbiã lapſus:eẽt:neq̧ a cæleſti diuinoq̧ domicilio p̃ceps corruiſſet in tenebras ſẽpitnaſ.Te Ioãnes pegrine grauiſſimi atq̧ iuſtiſſimi ciues oẽs:q tua cã in ɔſiliũ cõuenerãt:mortuũ eẽ uoluerũt:quẽ priceps clæmẽtiſſim⁹ & uitæ reſtituit & tãto tãq̧ ãpliſſimo p̃timonio qd̃ iuſte pieq̧ amiſeras frui uoluit:ſecut⁹ is qdẽ ut mihi uideẽ:nõ tã illud qd̃ a Socrate dictũ laudaẽ a uiris ſapiẽtib⁹:decere pricipẽ & amicis bñfacere & inimicos reddere amicos:q p̃ceptũ euãgelicũ:quo iubeẽ inimicos ẽt eẽ diligẽdos:quo maiore te hoieꝫ inimiciſſimũ.quo pulchriore beneficio dux Borſius afficere poterat q̃ uita donatũ iubeẽ uel locupletiſſimũ opulẽtiſſimũq̧ repugnare:Nõne tibi uideris regnaẽ Ioãnes pegrine:cũ tãtũ ſcelus ipune pꝑetraris:Mẽineris igiẽ mẽineris gratitudis.Et qd̃ de pſa illo araſpa tradit Xenophõ:tecũ dies noctiſq̧ uoluta Nec te deteriorẽ i Borſiũ:ſi q̃do uſus fuerit:pſtato:q̃ ille geſſerit ſe in cyrũ.Apes iracũdæ ſũt:& adeo puicaces ad pugnãdũ:ut aculeos ẽt qb⁹ natura armatæ ſũt:relinquãt in uulnere.At eaꝝ regẽ natura eẽ iermẽ uoluit.& ita mitẽ quoq̧:& mãſuetũ.Si hmõi ſe regẽ erga te pſtitit mitiſſim⁹ dux borſi⁹:noli tu q̃ſo ihærẽtẽ uulneri aculeũ itẽ recipe ad nocẽdũ:idq̧ nõ mõ:ne noceas tibi ipſe:ſed ut aĩ tui gratitudine læti⁹ reddas hũaniſſimi principis bñficiũ:cui ñ minori curæ ſũt laudabiles ciuiũ actiões:q̃ pꝓpriæ ac ſuæ.Hoc.n.iter ẽ inter tyrãnũ & iuſtũ principẽ qd̃ ille oia refert ad pꝓprias utilitates:ſiqdẽ aliqd utile cẽſeri debet:qd̃ ab hõeſtate abhorreat.at iuſtus priceps qcqd agit:qcqd loqẽ:qcqd cogitat:id oẽ refert ad utilitatẽ & dec ciuiũ.ſi te tibi dux borſi⁹ reſtitutũ aĩaduerteris:hoc ẽ ſi ſanũ & prudẽtẽ:letabiẽ:ipſe certe:qd̃ collatũ in te bñficiũ nõ amiſerit.

indignũ collatũ id fuerit. Et paſtor bon⁹ relictis cæteris ouib⁹:q̄ unā amiſerat diligēter q̄rit. Et cũ inuenerit
nõ mediocrē lætitiā ꝓ ſe fert. At ſi ſecus tibi qd tua cã noli:cõſulueris:malueriſq; ingratitudis crimini obnoxi
us fieri:q̄ gratitudis laudari:ego ſãe graui⁹ tibi pſagiā nihil:ſ; tu uel tecũ ipē cõſyderes q̄lis de te apd̄ uiros
bonos & ſapiētis exiſtimatio futura ſit:q̄lis fama: An ignoras q negligit famā ſuā:homicidā iudicari: Primũ
tibi āte oculos pone:q̄ta in laude ii uerſāt:q ſe accepit bñficii memores uoluerũt. Quis ē:q nõ libenter audi
at:ac celebri ofone ꝓſeq̄t:uel minucii magr̄i illius eq̄tũ in. Q. fabiũ maximũ uel. L. Terētii culleonis ciuis
rõani in africanũ ſupiorē gratitudinē ſingularē: Nā q̄lis ſe hēri uoluerint Virgilius horatiuſq; poetæ in me
cœnatē & auguſtũ eoꝝ pulcherrima diſertiſſimaq; pœmata d̄cātāt. Cõtra nemo uero ē ſenſus & rõis cõpos
q cũ aut Sextilii. in. C. Cæſarē aut. C. põpilii in. M. T. C. maxios duos & eloq̄ntiſſimos uiros igratitudinē
inuitus mærēſq; audit:nõ illos uel mortuos oderit. atq; execret:& ꝑ oē cõuitii cõtumeliæq; genus inſectet.
Sed qd multis:q̄ ſit deteſtabile abominabileq; facinus ingratitudo:ut triſte ita ſēpiternũ tulit exēplũ ſcelera
tus & ipius iudas ille q magiſtrũ dominũq; ſuũ hũani generis redēptorē crudlādũ iudæis ꝑ oē uitæ dedecus
& in terimēdũ tradidit. Is. n. cõſci⁹ ſibi diræ ſuæ horrēdæq; feritatis:abiecta ſpe oi cõſeq̄nde ueniæ ꝓdigioſā
uitā laqueo finiuit. Plus. n. põderis ad pœnā in malignitate ſua:q̄ in diuina bõitate atq; miſericordia in eē
arbitrat⁹ ē ad ueniā. ṗterea iuſtus princeps nõ ſp ignoſcit. Nimia. n. miſericordia ſũma eē in iuſtitia cõſueuit
nec min⁹ crudelis dr̄ q ſp dat ueniā:q̄ q nũq̄. Oib⁹ in rebus mediocritas q̄dā ſuāda eſt q ſe uoluit leniorē: q̄
deceat:lētitudis cuiuſpiā & ignauiæ nom̄ ſubiit. & diſſoluta clemētia nõ eũ mõ q iteꝝ deliq̄rit:ſed reliquos
itē reddit alacrioris ad delinquēdũ. quo fit:ut ſub umbra hmõi uel clæmētiæ. uel ſegnitiæ iuſtitia tota ꝑeat
itaq; ēt atq; ēt tibi caue. Teq; ita iſtitue:ut clæmentiæ ac benignitat[tu⁹ optimus princeps ab oibus laudet
& tu uſus nõ abuſus tāto bñficio uideare. Sed ut eo uñ diuerti:nr̄a redeat ofo nõ potui eq̄dem pſtātiſſime
dux borſi nõ mirũ in modũ affici lætitia:cũ lr̄æ illæ coploſæ & elegātes Bartholomei pendaliæ corā optio
maxioq; principe meo Frãciſco ſphor. recitatæ ſũt erāt. n. indices ac teſtes pclaræ tuæ & eximiæ bõitatis quā
uidi cũ ab audientibus oib⁹:tũ a grauiſſimo ipſo principe facũdo admodũ plenoq; ore mirifice laudari. e-
q; unũ dici:q inter h⁹ ætatis principes & hēri debeas. & dici princeps: Quare nõ min⁹ meæ fœlicitati lætor
qd̄ mõ dicebā:q tibi gratulor:qd̄ maxis tuis innumerabiliuſq; uirtutib⁹ tātā iā gloriā es adept⁹: ut nulla
ſit futura poſteritas:q̄ de tuis diuinis laudibus cõticeſcat. Quis. n. te hũanior:q̄s clementior q̄s magnitudine
clarior:q̄s iuſtior:q̄s munificentior nā qd ego dicā illuſtri ſapientia tua:q pſpicue intelligens iferiora hæc &
tpalia oia mutabilia eē plāeq; caduca:nihil tibi antiquus ducas magis ut expetēdũ fide:religiõe pietate. Oia
referas ad deũ:quo ſp tāq̄ pſente uidēte audiēte dirigis ac pficis tuos ſaluti feros cogitatus. Itaq; oia tibi ſecũ-
da ſũt:oia læta:& ad uotu; omnia. Qui te minus nonit:ruſticus ē cēſendus:q te nõ amat nõ colit:nõ ex oi ai
ſnia ueneraf uel flagitioſus eſt:uel ſtultus ꝑge:ut facis princeps pſtātiſſime. da nobis tuis quotidie egregiũ
aliqd̄ argumētũ uel audiēdi. uel dicēdi ſcribēdiq; de tot tuis tātiſq; uirtutib⁹. Vale pricipũ decus & me cõ
mēdatũ. habe. ut facis. ex medi. idibus nouē. Mcccclviii.

℄ Frã. phi. Nicodemo trãchedino. S. D.

Quod tardiores ierint meæ ad te lr̄æ:id cãæ fuit:q; expectabā mihi facultatē fieri ꝑ principē nr̄m
facũdi itineris:nõ. n. uiuimus nr̄o. ſed alieno arbitrio. Et iuſtus princeps ꝓ iuſta lege ducēdus ē.
At uiri oēs boni ſubiecti ſũt legibus. Iccirco Socrates cũ poſſet:noluit e carcere ſe in libertatē uē
dicare. breui igr̄ hic cõcedā Lucā:ibiq; tādiu expectabo:dõec mihi fiat:qd̄ amici noie ſignificaſti:
nā eius mihi fide eē tuti⁹ nihil põt:at ne ſecurius qdē. Erũt ēt mecũ filii duo Marius & Xenophõ. cũ una eri
mus cætera iter nos cõmētabimur. Vale. ex medi. viii. cal. decē. Mcccclviii.

℄ Frã. phi. Tho. ſenecæ. S. D.

Berthola nr̄ q ad te uēit:faciet d̄ oi ſtatu meo te cũulatiſſime certiorē. Qua uero i re tua mihi opa
op⁹ ſit:ex eodē cognoſces. Itaq; tuũ ē id pſtaf:ne fruſtra hoc itieris ab eo ſuſceptũ uideri poſſit ñ
n. ſũ neſcius:& q̄tum poſſis auctoritate:& gr̄a:& q̄tũ ēt mea cã uelle debeas. Sed rudis plane & di
cēdus ſũ & iudicādus:q ita ad te ſcribā. qi uideat de ſingulari tua pſpectaq; caritate. Quare nihil
aliud abs te peto niſi ũt cures:ne iſtic diuti⁹ Berthola nr̄ expectet. Vale. ex Medi. iiii. nonas decē. Mcccclviii.

℄ Franciſcus philelphus beſſarioni epiſcopo tuſculano cardinali niceno. S. D.

Cum ego quotidie lr̄as tuas expectarē pr̄ clæmētiſſime:qb⁹ certior fierē de iis q̄ ad cal. nouē. tue
āpliſtupini ſcripſerā una cũ lr̄is ad ſãctiſſimũ põtificē piũ:neq; aliud noui q̄cq̄ accipē:eētq; iā mihi
tādē iter ad uos pmiſſũ:cœpi ñ inuit⁹ aggredi hoc laboris iſtuc ꝓficiſcēdi:etſi cupiēti labor eē nul
lus ſane põt. Itaq; ſũ in uia:neq; ad multos dies futuꝝ ſpo:ut ſãctiſſimi dñi nr̄i exoptatiſſimā fa
ciē tuāq; mihi corā cõtueri liceat. iterea uero loci te maiorē in modũ rogo:ut qd̄ ātea ad te ſcripſerā & d̄ plu-
tarchi codice de ducētis illis aureis ita ex ſnia tua meaq; cõficiaf:ut nihil d̄ iis rebus cũ iſtuc uenero mihi cu
rādũ ſit. Vale. R. pr̄ & dñe. ex Mantua die natalis chriſtiani. Mcccclviii.

℄ F. phi. Cicco calabro. S. D.

Nolo miteris:ſi i hoc meo ad piũ põtificē itinere iceſſu uti uideor teſtudineo: Id. n. ſit ꝑti maligni
tate hyemis:q̄ uias ois uitreas reddidit:ꝑti bēignitate principũ q me nõ nulli remorati ſũt im-
primis aut ē Sigiſmũd⁹ pādulphus malateſta:ut eſt aio ingēti & ꝑhũano me honorificētiſſime. li
beraliſſimeq; excepit:& oibus ē officiis ꝓſecut⁹:quē ego cũ ob eius maxias innumerabiliſq; uir-
tutes maximi facio:tũ eo pluris ꝙ principis nr̄i amātiſſimũ eē obſeruātiſſimũq; cognoui. Idq; ut iſti⁹ excel-
lētiæ referas uolo. Sũ ego hic poſtridie abitur⁹: uterq; q̄tũ in me fuerit maturiore itinere. Te iterea ēt atq; ēt
rogo ut mēineris mei nec min⁹ Lauræ nr̄e q̄ tibi unicæ cõmēdo. Reliquũ ē: ut cõi principi ēt atq; ēt me cõ-
mēdes. Vale. ex Arimino nonis ianua. Mcccclix.

℄ Fran. phi. Cicco calabro ducali ſec. S. D.

Dedi. ad te nudiuſtertius lr̄as ex Arimino:qb⁹ certior fact⁹ es d̄ iis q̄ tp̄s obtulerat. heſterno ueſp i
cũ ad foꝝ ſēproniũ ueniſſē:offēdi Iacobũ ꝑuſinũ cognomēto picininũ corpe ſane Tydeũ: ſ; ai

robore ac prudētia alcidē aliquē. Hic mihi uiſus ē tāta eē:in principē nr̄m & fide:& pietate:ut dign⁹ ſane ſit:
quē Sphortiani oēs mirifice diligamus:amemuſq;. Singularē is mihi beniuolētiā oſtēdit:omiſitq; nihil:qd̄
uel humanitatis:uel benignitatis officiũ ſapet. Spo hũc principi nr̄o maxie aliq̄do uoluptati fore:& fortaſſis
ēt uſui. Cũ hæc ad te ſcripſi:erā hic cõtinuo abiturus:q̄ppe q audirē põtificē Piũ ex urbe Roma iā deceſſiſſe
petereq; ꝑuſiā. Tu me interim ama:ut ſoles. Vale. ex Foroſempronio. vii. Idus ianuarias. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Gaſpari mercato Valentiæ comiti. S. D.

SI Gaſparē mercatũ meũ de oi meo in urbē Romā itinere min⁹ facere certiorē:quē aliũ ſim factu
rus:haud ſatis itelligo. Itaq; rē oē; paucis accipe. Poſteaq̄ ad q̄rtũ decimũ kal. ianuaris e Mediola
no deceſſiſſē:ueni poſtridie Mātuā:q̄ qdē urbs me plurimũ d̄lectauit cũ ſua magnificētia & Ma
ronis nr̄i mēoria:tũ ēt cumulati⁹ pſentia & hũanitate pſtātiſſimi pricipis Lodouici:q me uidit plibēter:exce-
pitq; lautiſſime. Et qm̄ natalis xp̄ianus ꝓpediē aduētabat:uoluit ne añ ide diſcederē:q̄ eēt a me Natalis ipſe
apud ſe celebratus. Quo qdē facto poſtridie ei⁹ diei reuerũ ueni:ubi uidi pulcherrimas ædes illas:quas igēti
aio priceps eo i oppido nuꝑ ædificauit:nõ trito & uſitato quodā uulgariq; artificio:ſ; ad imaginē poti⁹ atq;
dignitatē laudatiſſimæ illi⁹ ꝑbeatæ antiq̄tatis. Vñ cũ ferrariā poſtero die cõceſſiſſē:ducē Borſiũ offendi pri-
cipē ſane dignũ:quē nulla neq; natio:nec poſteritas cõticeſcat. Eſt. n. oi uirtute pdit⁹ in primiſq; magnitudie
ai ac munificētia:q ipē duæ claris principib⁹ peculiares ſp eē debēt. Et qd̄ mihi fuit iucũdiſſimũ auditu diui
nũ pricipē nr̄m nõ minore laude:q̄ bēiuolētia ꝓſeq̄ ſtudebat. Ab hoc ego eggregie donat⁹ pridie cal. ianu.
uerſus Bononiā ꝓfect⁹ ꝑpetuo itinere itra q̄triduũ Cæſenā ueni:ubi ab hũaniſſimo regulo malateſta nouel
lo nõ regie minus q̄ ꝑhũfice ſũ accept⁹. Eodēq; mõ poſt biduũ a Sigiſmũdo pādulpho hui⁹ ſr̄e:cui⁹ ego for
tunā nõ potui nõ miſere dolore:q̄ppe quē uideā breui piturũ:niſi a clæmētiſſimo nr̄o principe:a quo qde;
uno is ultimā ſalutē ſpat:opē:auxiliũq; iuenerit. Vñ cũ primũ illuxiſſet:tabiēs forũ ſēproniũ petii. Hic Iaco-
b⁹ picinin⁹ acerrim⁹ belli dux hibernās ubi me eo aduenīſſe cognouit:ſuũ neceſſariũ quēdā ad cauponulā
miſit:q me ſuo noie ſalutaret:atq; oia pollicerer:q̄ hũanitatis ſr̄ bñficētiæq; officia. Hũc ego deinde mane cũ
adiiſſē:multaq; citro ultroq; familiarit & amice hita uerba eēnt:unũ id uiſus mihi ſũ de illi⁹ aio intelligere ſi
bi pricipe nr̄o nihil eē cari⁹:nihil uenerabili⁹:cũ ſeſe huius ſp nõ ſeruũ minus:q̄ filiũ aſſereret:dicereq; nihil
ſibi cõtingere poſſe optabili⁹:q̄ aliquā occaſionē offerri declarādæ ſuæ in talē ac tātũ patrē & dñm obſuan
tiæ fidei pietatis. Quid multis ē op⁹. Eſt plane Iacob⁹ picininus in principē nr̄m tāta bēiuolētia atq; fide: ut
addi nihil poſſit ad cumulũ. Sũ āt ab illo ita tractat⁹:ut eũ decet:q & uetus amicus ſit & principi nr̄o cariſſi-
m⁹. Eodēq; ēt die inde diſceſſi & ꝑ mõtuoſa illa aſprimaq; itinera p⁹ ſextũ diē ꝑueni ad urbē Ro. Et ne ſi; lõ
gior:q̄ oportet. Sũm⁹ põtifex Pius tāta me hũanitate excepit:ut uix q̄cq̄ dici poſſit hũanius. Spo me oia ex
ſnia mea aſſecutuꝝ:& ad paucos dies ſcdis auib⁹ rediturũ ad uos. Interim uelim:ut mēineris mei. tibiq; pſua
deas te mihi neminē p⁹ clæmētiſſimũ pricipē nr̄m eē cariorē:neq; iucũdiorē. Tu uale cũ tua frigidiſſima fri
gida. Nā hic niuiũ nihil ē. Ex urbe rõa. xiiii. Kal. febr.

℄ Frã. phi. Borſio æſtēſi mutinæ regiiq; duci. S. D.

Quod mihi ex urbe Ferraria decedēti mādaſti pſtātiſſime dux borſi:id ego pie eccleſiæ Rõanæ
põtifici fideliter diligētiſſimeq; expoſui:& ea ṗterea addidi:q̄ mea itereſſe ꝓ maxis tuis in me bñfi
ciis addēda exiſtimaui. Audiuit certe oia ſũmus põtifex plibēter. oſtēditq; ſe uſurũ i tp̄e:qd̄ tā li
beraliter atq; ꝑbenigne obtuliſti:deide in lõgiuſculũ ſermonē de tuis diuinis laudibus & audiē
do:& dicēdo ꝓfect⁹ ē. Et cũ alia ꝑmulta de te mirifice ꝓbauit:tũ i primis delectat⁹ ē:qd̄ nihil pluris q̄ religio
nē:& cultũ diuinũ faceres. Dicebat. n. ſibi plurimũ uideri laudādũ:q i tāta rerũ licētia ita ſe gereret:ut oia re-
ferret ad deũ. Abſolutæq; eē uirtutis:q in maxia fortũa ſe cõtineat:cũ fieri uix poſſit:ut impunitate ꝓpoſita
uoluptas uitioꝝ oiu; parēs cõtēnat. Et iõ te ſibi uideri magis admirādũ:q i pulcherrimo & pacatiſſimo pri
cipatu i maxia bõaꝝ reꝝ oiu; affluētia:& uarietate:& copia nũq̄ ſecedas ab hõeſtis actiõibus:nũq̄ ab offi-
cio:nũq̄ a deo:ſp ꝙ tui ſimilis ſis:hoc ē dei metiēs planeq; pfectus:nũq̄. n. cõtinet te potuiſſe i illa Ioānis ꝑe
grini aduerſus dignitatē tuā ipia cõtumelia:niſi deũ ſp āte oculos hēres. Itaq; iſtiuſmõi clæmētiā tuā plenio
re quodā ore hilariq; uultu laudabat. Et ne ſi lõgior fuero:uideat aſſētaiõi obnoxius uel i re pſpicua oioq;
uetiſſima:ea fuit dicēdi clauſula:ſi tales fuerit reliq xp̄iāi pricipes:q̄lē te eē i deũ audiret:ñ admodũ ſibi i ſua
hac pfectiõe laborādũ fore aduerſus turcos: Hic ad martiũ iſtac iter factur⁹ ē. Quare ex eo ipſe corā aiaduer
tes q̄ de te hēt pſtātē opinionē eāq; uetiſſimā. Cætera tibi ꝓpediē pſens exponā. Sũmus põtifex hoc māe ro
mā egredit ꝑuſiā uerſus iter facturus ubi dies q̄nq; ad ſũmũ factur⁹ ē. Vale mi priceps illuſtriſſi me:& me
cõmēdatũ habe. Ex urbe roma. xi. Kal. feb. Mcccclix.

℄ Frãciſci philelphi epiſtolarũ Liber Decimuſq̄ntus

℄ Franciſcus philelphus Sigiſmũdo pandulfo malateſtæ. S. P. D.

CVM primũ ueniſſē i urbē Romā Sigiſmũde pādulphe rē. quā proficiſcenti mihi ꝓ tua in
me pcipua dilectiõe mādaras:curaui apd̄ põtificē piũ nõ minore fide:q̄ diligētia. Quid āt
is mihi reſpõderit i cām tuā:id ego oē filio tuo excellēti indole adoleſcēti Robertho:quē:
te apd̄ mediolanũ abſēte:rediēs Fani offēderā:ut actũ erat expoſui. Feciſti āt & prudent &
recte:q; ſoceri tui Frãciſci Sphor. caritatē atq;. ſapiētiā fucatæ alioꝝ ſpei doloſiſq; pollicitis
ut es aio ingēti acerrimoq; igenio:ptuliſti. Nõ. n. mihi crede tāte. fallet opio. Eſt. n. hic prin
ceps ut ſcis cũ aliis ꝑmultis ac maxis uirtutib⁹ pdit⁹ tũ clæmētia atq; bēignitate plāe oiu;
primus. Quæ qdē ipſe duæ uirtutes mirifica bēiuolētia q̄dā mortaliũ aios ad ſe trahunt. Nam ut crudelitas
ē immaniũ ꝓprie belluaꝝ:ita nihil eē duco:quod magis attingat hoium bēignitatē. q̄ hũanitatē:manſuetu
dinē. Liberalitas uero ac bñficētia q̄ uehemēter alliciāt ois in amorē ſui:q̄s ē q neſcit: Quātũ uero prudentia
& reꝝ gerēdaꝝ ꝑitia calleat idē Frã. Sphortia cæterũq; ñ paruaꝝ aut uulgariũ rerũ alia ꝓpe infinita ꝑiculoſiſſi

ma clariſſimaq; facinora:tū nobiliſſimus hic pricipatus facile demōſtrat:quē nullis feræ uiribus auxiliū ſuæ
fortūæ:aduerſus oēs italiæ:atq; galliarū:hiſpaniarūq; potētat⁹adept⁹ eſt cū imortali ſui nois gloria. At h⁹ ſi
de obſeruatiōeq; pmiſſo qd inuenire liceat aut certius:aut ſanctius: Itaq; tibi plurimū gratulor : cui uideo
ppedie letiorē fore fortunā:neq; nō mō liberatū iri oi belloꝝ mole:ſed icremētū ēt firmiſſimū uni⁹ h⁹ ſoceri
tui cōſilio atq; adiumēto tuis reb⁹ pſentib⁹ allaturū. Reliquū ē. ut p tua dignitate atq; ai magnitudie ut bñ
ceptis iſiſtas:oibuſq; declares eū te Sigiſmūdū eē & idies magis magiſq; futuꝝq cōſilii rōnē oi caſus teme-
ritati anteponēdā iudices. Vale. ex medi. ix. Kal. mar. Mcccclix. ℂ Frā. phi. Carolo fortibratio. S. D.

Vā mihi gratū & piucūdū fuerit lautiſſimū tuū mun⁹ Seneca nſ cēlor egregius idēq; uetiſſim⁹
ſplēdidiſſimi tui nois pdicator tibi corā expōet. Facis tu aūt nihil alienū a pſna gloria tuoq; ſplē
dore. Nihil. n. decet puū abs te donari:& maxio ipatore ſis natus:& ipſe maximus. Q d āt ad me
attinet:licet ipſi tibi:uel me reticēte nō obſcure itelligere:qlis ſit meus erga te aius:nā ſi nullis be
neficiis puocatus erā:tibi ātea uæhemēter affect⁹ ob eximias tuas innumerabiliſq; uirtutes:qlē fu tuꝝ ſperes
quē tā elegāti mūere decoraris. Tuū igit̄ fuerit bōas actiōes tuas bonis aſſidue actiōibus cumulare. Nō. n.
nos miories i dicēdo de te bñ cognoſces:q̄ nos de te in bene agēdo audierim⁹. reliq̄ ex Seneca ipſo accipies.
Vale. ex mediolano. v. idus Apriles. Mcccclix: ℂ Franciſcus Philelphus Thomæ ſenecæ. S. D.

Atis: ſupq; expectat̄ dōi te poterā:cui darē lfas:qs pdixerē:ad illuſtrē Carolū fortibraciū:cū iter
nūciat̄ abeſſe te ab urbe Mediolāo pmulta millia paſſuū. Feciſti aūt ſeueri⁹:ne dixerī inhūanius
qd nō uale ſaltē prius dixeris:q̄ a nob abieris:pſerti cū ſcires tua mihi adhuc opa op⁹ eē. nā q in
re id certe ſcire nō poteras:niſi ab me āte audiſſes. Hēs tu cū hiſce lfas: qs tecū latur⁹ fueras ad i
clitū iſtū Carolū: intelliges ēt qd abs te ueli. Itaq; facito cures oia ex ſnia mea. uale. ex mediolāo. v. id⁹ apri
les. Mcccclix. ℂ Franciſcus Philelphus Nicodemo tranchedino. S. D.

Edi petro galeræ ad te lfas:ex qbus itelligere potuiſti:qd fieri abs te ueli. Itaq; ſi me amas : ut cer
te facis:da opam:ut & q̄primū ex ſnia mea mihi morē geras. Scio. n. & q̄tū poſſis & q̄tū mea cā
uelis. Quare ne infinite occupatiōes tuæ tibi ipedimēto ſint:quo minus qd cupimus: aſſeq̄mur
tuæ prudētiæ fuerit puidere. Vale. Ex me. v. idus apri. Mcccclix. ℂ Frā. phi. Amareto Mannello. S. D.

On abſurde mihi uidet̄ plato ſenſiſſe eo in libro q d rectitudie noiu; inſcribit̄ noia qbus utimur
nō eē idita caſu copiā:ut uulgo exiſtimāt ſ; ita potius iducēte ac ueluti de iduſtria dictāte natura
q̄ multo ante puidēs:qd cuiq; ſit euēturū:& q̄lis qſq; futur⁹ ſit:ita nomē imponat. id aūt cū in
aliis multis & rebus & hoibus pbari pōt:tū in Alcides. & pria mus pſpicuū ē. Alcides. n. robuſtū
fortēq; ſignificat qlē illū legimus extitiſſe: q hercules poſtea cognominatus eſt q̄ſi fama gloriaq; iunōis. q̄
a græcis uocat̄ hera priamus uero a uerbo priamæ:qd emo ſignificat deduci:māifeſtū ē. At illū ab Alcide
captū troianos poſtea emiſſe & græcæ:& latinæ tradūt hiſtoriæ nā p uirib⁹ & fortitudie Herculis qd attinet
pdicare. Et hæc qdē duo queadmodū alia pmulta:qbus totus ille liber refertus ē:ſecūdū rectā analogiā di-
cta repiat̄. Videmus ēt & apd græcos:& apd latinos pleraq; eē noia:q̄ ſecus iterptemur:q̄ uoces ipſæ ſignifi
cēt. Nā & lucū dicim⁹:qd ob nimiā arboꝝ dēſitatē luce quodāmō careat:& pcæ:qd certe minime parcāt ſic
itē apd platonē Cratylus cauillat̄ i hermogenē eū nō recte dici hermogenē:hoc ē mercurio genitū. qd do
ctrinæ. ſ. atq; eloq̄ntiæ nihil ſapiat. Vñ hæc nſa repetit̄ orō:ut intelligāt cæteri qui te mi amarete expti non
ſunt:nomē tuū cōtrario eē ſignificato accipiēdū:q̄ uox ipſa uideat̄ oſtēdere. Nā nō mō nihil in te hēs amari
tudinis ſed es certe plane dulcis ac pſuauis: id qd nō ſolū oi tuo ſermone declaras:ſed ēt uniuerſa uita. ſ; de
his malo apd alios q̄ apd te ipm uerba facere. Dediſti ad me binas ſuauiſſimas lfas q̄ꝝ unas eodē accepi die
quo erā ad urbē romā pfecturus. Itaq; nihil tūc otii datū ē rñdendi ad te. Alteræ āt ſimul cū duob⁹ faſciculis
aſparagoꝝ ſūt hoc tpe mihi redditæ:quo me febrecula qdā eaq; tertiana corripuit. Quare noli : miretis ſi mi
nus hilares hæ meæ lfæ ad te ierint. Vix enim iacēti in lectulo atq; febriēti mihi uel ieptiora hæc dictare licu
it:cū laboris ēt ptē tuus ac meus bonus accurſius piſan us in ſcribēdo ſibi ultro aſſumpſerit. Vnū āt ñ omitā
me nō miore admiratiōe pſeq̄ q̄ delectatiōe orōnē:qua in lfis uteris: Et ſcribis tu certe nō mō apte ſed ēt
pulchre. Itaq; p nſa ſingulari ac mutua bēiuolētia te ēt atq; ēt hortor:ut q̄ cepiſti diligētia incūbas ſtudiis lit
teraꝝ:ex qb⁹ crede mihi lōge maiorē fructū ac diuturniorē cōſeq̄re:q̄ ex oi tua q̄ſtuoſiſſima mercatura me
u; Catonē ſaccū iuriſcōſultoꝝ hōerū ſaluere plurimū iube: Præterea ueli meo noie mōeas Mariū filiū ut cū
Baldaſſere raxino ſe q̄mo deſtiſſime gerat:operāq; det:ut amicitiā cū illo uiro q̄ inimicitias maluiſſe intelli-
gat̄. Vale. ex mediola. vii. Kal. maias. Mcccclix. ℂ Franciſcus philelphus Amareto Mānello. S. D.

Acis tu qdē mi Amarate pamice:q febriēti mihi oib⁹ hūanitatis officiis opituleris. & aſparagos
accepi & mala pūica Fuerūt ſane mihi utraq; pgrata. Faciat deus:ut ppediē qd ſpo optoq;: iucū
diora uobis tua ſint munuſcula: Nā aio tuo iucūdi⁹ certe eē nihil pōt. Quod āt ad tuū attinet no
mē nō facile ſniam mutare cōſueui :pſertim eā quā diligētius āte cōſiderari. pterea an ignoras ni
mis oē uitii loco duci: Si ita & morib⁹ es dulciſſiſſimus ea ſimulata nois amaritudo tātū affert tēperāmēti ut
ois illa q̄ſi nimia dulcedo ad mediocritatē q̄dā redigat̄:quod uel meræ uirtutis eſt uel laudabilis habit⁹. Ad
hæc nōne uides Pigellū tuū nō iccirco ita eē noiatū:q ulla ex pte ſit piger:qppe q in rebus gerēdis ſit unus
oium ſtrenuus maxie. Tu ut āte ad te ſcripſi:ueli oi opa atq; diligētia lfis ſtudeas. hæc. n. una res cū multa ti
bi adiumēta allatura ſit:tū erit aliqñ ñ mediocre leuamētū ſenectutis. Vale Ex. me. v. cal. maias. Mcccclix.

ℂ Franciſcus philelphus Ioanni & Guidoni Antonio arcimboldis. S. D.

Vpiēti mihi acerbiſſimū luctuoſiſſimūq; mœrorē:quē ex obitu Nicolai pſis ſapiētiſſimi iurecō-
ſulti & grauiſſimi ſenatoris cōcepi iſtis aliq̄ ſaltē ex pte leuarū ire. duæ ſane res ita aduerſāt̄ : ut uū
exordiar⁹ ſim neſciā:& moleſtiſſimā hæc febris q̄ nō mediocriter lāgueo & icredibilis q̄dā i opti

mi & illū bēiuolētia:q ſitut cōſulādus ipe nō min⁹ ſi;:q̄ uos quos cōſulatur⁹ accedo. Faciā tñ:ut potero:opāq;
dabo:ut qb⁹ in hac mea ai moleſtia remediis utor:iiſ ēt uos ſi aptiorib⁹ nō licuerit:uti mecū una poſſitis. Nō
eqdē negabo magnā eē iacturā nſam in obitu tāti atq; talis uiri ingēſq; naufragiū. Nō. n. morte nob ſubla-
t⁹ eſt uir unus ex plurib⁹:ſed is pfecto:quo aliū nemine uniuerſa hæc gallia ciſalpina neq; innocētiorē hūit
nec doctiorē:nec oi uirtutis gñe meliorē. Liceat intueri fortaſſe nōnullos:q ſingulari aliq̄ uel ingenii uel do
ctrinæ uel uirtutis pſtātia int̄ cæteros ſint illuſtres:ſed q unus oēm ſimul laudē ſit cōplexus:pter unū Nico-
laū arciboldū:inueniam⁹ certe neminē. Hic publicis:hic priuatis in reb⁹:& domi:& foris ita cæteris h⁹ tempe
ſtatis hoib⁹ pſtabat:ut nō min⁹ uenerādus colenduſq; eſſet:q̄ & diligend⁹:& amādus. Offendebat neminem
pderat oib⁹. Nihil ſibi ducebat pori⁹ q̄ iuſtitiā atq; pietatem:oia ad offm bōi uiri oia:referebat ad deū: quo
pinde ac pſente & intuetē oia recte ſp & ſapient tū loq̄bat̄:tū agebat:qcqd ei aut agendū:aut dicendū eſſet.
Illd Pla. atq; ſtoicoꝝ nō re minus:q̄ uerbo uſurpabat nō ſibi ſoli ſe natū eſſe:ſed bōis oibus:ſed uniuerſo hu-
māo gñi. Itaq; alioꝝ ēt cās ac litigia ea ai grauitate integritateq; pēſitabat:ac ſi eſſent ppria. Hic factū ē:ut ca
riſſimus eſſet oib⁹ pſtātiſſimo āt nro principi ita grat⁹ & piucūdus:ut alius magis nēo. Quare in oib⁹ rebus
maximis illiſq; difficilimis:q̄ in tā locupletiſſimo:& potētiſſimo principatu q̄plurimæ ac uariæ quottidie oc
currūt:unū hūc Nicolaū arciboldū nō intereſſe ſolū:ſed ita pēſſe ſp inſtituerat: ut ſine eo nihil innocent̄ : ni-
hil ex ai ſui ſnia fieri poſſe iudicaret. Et ne ſim dicēdo lōgior:q̄ uel res ipā:uel tpſ:uel pſens mea corpis ibecil
litas poſtulat queadmodū uniuerſa quōdā græcia in dubiis ſuis ac maxis cauſis ad Ariopogū ſe referebat:
ita nō mō totū hoc pricipis nri latiſſimū regnū:ſed ois ēt hæc gallia ciſalpina uni⁹ illi⁹ uiri ædes cōtinuo pe-
tebat:& aſſidue frequētabat:quo aliqd inde aut cōſilii:aut auxilii iuſte pieq; aſſeq̄ret̄. Et nemo certe unq̄ in-
uent⁹ eſt:q qd cōſiliū ille ptuliſſet:nō tanq̄ a ſolone aliquo:aut ex ſacratiſſimo quodā iuſtitiæ & totius uirtu
tis oraculo platū eē cenſeret. Quis igit̄ nō iure doleat:atq; ai uæhementiſſime cruciet̄ in eius uiri obitu:cu-
ius uita ſaluti:ut ita dixerim:erat oib⁹! Quid tñ faciūdū nob ſit:q ea ſum⁹ nati neceſſitate: ut oib⁹ ſit tādem
moriēdū! Quicqd āt ſit lege naturæ:id certe & ſi acerbū uideri ſolet ob ifirmitatē hūani generis : pfecto nō
mō in malis ducēdū nō ē:ſed i bōis potius. nec. n. mors ē iterit⁹:quo corp⁹ ſimul aiuſq; diſſipat̄ atq; delet̄: ſ;
q̄dā ſpatio ipſius ai a corpe:hoc ē imortalis naturæ a natura mortali. Interit ſane hō exterior morte:nō inte
rior:q quo ſolutior ē:uinclis moleq; corporea:eo liberior reddit̄:eo ſui ſimilior:eoq; magis ac magis & uiget
& ſapit. Qua re ſi recte uolumus rē ipſam nobiſcū aio uolutare:nō eſt nobis morte ſublatus Nicolaus arcim
boldus:q ex his tenebris intolerabilibuſq; ærūnis humanæ uitæ in cæleſte regnū ad uitā ſempiternā eāq; &
lucidā & pſpicuā oiq; gaudio abūdātē euolauit. recepit iā pmia bene actæ uitæ. Fruitur in cōſpectu oipotē
tis Dei. Nulla re eget:nullis laboribus eſt obnoxius. Nunc lætat̄:gaudet:exultat : q id bonum tandem eſt
conſecutus:quo aliud nullum neq; dici poteſt:neq; cogitari:aut fœlicius:aut beatius. Illius autem gloria &
ſempiterno gaudio nos ai torqueri nō amātis eſt ſed inuidentis & ad ſuū cōmodū oi omnia referentis : quo
certe nihil eſſe arbitror magis alienū ab aio ingēuo ac magno. Quāobrē ſi mihi audieritis doctori olim uro
nobiliſſimi adoleſcētes feretis æquo aio ac modice obitū Nicolai pſis:q̄n potius opā dabitis: ut oi iduſtria at
q; diligētia illi⁹ p ois pſtantiæ genus q̄ ſimillimi & dicamini & ſitis. Quod una re facile uobis contingerint:ſi
uirtutē paternā ſemp p oēm uitæ curſum ſeq imitariq; ſtudueritis. Id aūt eo facilius factū ē: q relictu; ab eo
uobis eſſe itelligitis locupletiſſimū & honoratiſſimū pſimoniū: p qd oēm ui ipetūq; fortūæ ſitis ppulſaturi.
Et qd inq̄ pſimoniū! Nū pridia ac fūdos: Et hæc ſane nō mediocriter. Sed aliud longe maius:lōge pulchri⁹
lōge diuturnius:eruditionē bonaꝝ artiū:q̄ motui:nulli fortunæ ſubiecta eſt. Nā alteꝝ urum urbanis:alterū
bellicis laudibus erudiēdū ſtuduit. Quibus utriſq; tota hūana uita:quā duplicem eē naturā cognoſcim⁹ cō-
tēplatiuā atq; actiuā:& cōſtat & habet̄ in laude. Nā qd ego dicā de pulcherrima ſuppellectili amicorū: quos
tot uobis tantoſq; reliq̄t:quot eius admirabilis ac ſūma grauitas per icredibilē magnitudinē meritorū quot
tidie q̄diu uixit:ſibi cōciliauit: Nec. n. minor uobis cura habēda ē:ut amicorū hæreditatē non deſeratis:q̄ ut
reliquam rem omnem pecuniariam tueamini. Valete mediolani. ex ædibus meis. v. idus maias. Mcccclix.

ℂ Franciſcus philelphus Iacobo lucenſi apoſtolico ſecretario. S. D.

Ranciſcus foſſatus uir nobilis & hūanus idēq; ſplēdidiſſimus eq̄s aurat⁹ ē mecū ſūma familiarita
te cōiunct⁹:hūc ego tibi p nſa ſingulari bēiuolētia maiorē in modū cōmēdo. Facies tu mihi ſane
rem admodū gratā:ſi curaueris: Frāciſcus meus intelligat meas apd te cōmēdatiōes ſibi fuiſſe nō
mediocri adiumēto. Quod ut facias:tāto ſtudio abs te peto: ut maiore aliqd nihil poſſi;. Scio te omnia cupere
mea cā nihilq; omiſſuꝝ:qd huic uiro uel ad rē:uel ad dignitatē pfutuꝝ itelligas : Quare ne tuæ pmultæ ac
maxiæ occupationes tibi ipedimēto ſint:quo tardi⁹ qd facto fuerit:effectū reddas te ēt atq; ēt rogo. Vale. &
me ſanctiſſimo dñō nſo q̄diligētiſſime cōmēda: Cui qd nihil adhuc obſtrepueri poſt reditū meū ab urbe ro
ma tertiana febris fuit in cā:q̄ q̄m diuina benignitate iā ſū plāe liberat⁹:qd ptermiſſū ē: ppediē reſartiā. Gre
goriū ſenēſe; iurecōſultū collegā tuū bene ualere plurimū opto. Vale iterum. ex Mediolano. xi. kal. iunias.
Mcccclix ℂ Franciſcus Philelphus Amareto mānello. S. D.

Is deiceps poſteaq̄ tertiana febre ſu; liberat⁹: tui ad me ierūt pulcherrimi aſparagi : qb⁹ & ſi dele-
ctat⁹ ſū plurimū:quonā ab hoie amiciſſimo miſſi eēnt:lōge me tñ magis magiſq; dlectaſſēt: ſi lfa
rū tuaꝝ ſuauiſſimo cōtatu uti uoluiſſēt:id qd ñ pſtitiſſe te niſi mihi mēoriæ occurrerent occupa-
tiōes tuæ cū priuatæ:tū publicæ æquo aio haud ferrem. Erit tñ hūanitatis tuæ:ſi cū qd otii nactus fueris: ali-
qd mihi ſcripſeris. Vale. ex me. viii. Kal. iuni. Mcccclix. ℂ F. ph. Io. Palæologo march. Mō. S. D.

On ſecus nos oēs q eloq̄ntiæ ſtudiū pfitemur illiberalitatis accuſādi ſum⁹ ſi p lfas amicos cōmen
dare neglexerius:q̄ uos pricipes:dū uiros fāiliaris ac bēiuolos iuuare pecunia detrectatis: in quam
uitii labē ne ipe icideré apd te:q ſoles unus oium eē liberaliſſimus:nō potui tibi ñ cōmendatū fa-

cere Demetriũ palæologũ iſtũ:q tuæ excellẽtiæ reddidit meas lr̃as. Eſt.n.uir nobilis & modeſt⁹:idẽq; plane dignus:cui in tãta ſua calamitate opẽ feras ꝑbenigne:ut iis oibus cõſueſti:quos ex reliqs illi⁹ cõſtãtinopolitani naufragii fortũa ſuauit. Ego de hois dignitate uerbũ ideo nullũ facio:ꝙ ſecũ ipſe locupletiſſimum teſtimoniũ affert. Reliquũ ẽ ut bonæ ualitudini opã des q̃diligẽtiſſimã:quo ſua hũanitate q̃diutiſſime uti poſſimus. Vale.ex Me.iiii.nonas iunias.Mcccclix. ℭ Frã.phi.Xenophonti filio. S.D.

QVod tibi ãteaq̃ iſtuc eẽs ꝓfecturus:cõſiliũ dedi:idq; ut faceres iuſſi:idẽ repetã ꝑ lr̃as iſtituiſſe me medicinæ opã dare:qđ eius rei nõ mõ nõ reꝑhẽdo:ſed uæhemẽter laudo:q̃doq̃de; & medicina poſt magicã atq; poeticã ẽ oium laudatiſſimaꝝ artiũ uetuſtiſſima eaq; hũano generi admodũ neceſſaria:& tu ad iſtiuſmõi ſciẽtiã uideris natura iclynat⁹. Vnũ ãt mõeo ac uolo:ne te añ ad medicĩe ſtudiũ cõferas q dialecticẽ ac phyſicẽ oẽm:itẽq; mathẽaticas diſcipliãs:q̃diligẽtiſſime didiſceris. Quib⁹ qdẽ ipis i ſtudiis:qb⁹ ꝑceptorib⁹ uti debeas:id qđ te ẽt corã mõui:cõſule hoiem mihi amiciſſimũ eruditiſſimũq; philoſophũ ac medicũ ioãnẽ marlianũ:quo ẽt aliqñ doctore uſus es. Noui.n.hoium cõſuetudinẽ i iſtiuſmõi ſcolis:q̃tã circuncurſatio ſit:q̃tæ amicoꝝ ꝓces ad auditores alliciẽdos. Itaq; uolo te nõ bẽiuolis hac in re:ſed tibi ipſi mihiq; inſeruire. Paucis tenes ſniam meã. De re pecuniaria ita curabo:ſi intellexero te a monitis iuſſiſq; prĩnis nũq̃ receſſiſſe. Vale.ex me.viii.idus iunias.Mcccclix ℭ Frã.phi.Othoni carreto.S.D.

CVm tuis iſtis binas a me lr̃as uerſib⁹ accepiſti. quaꝝ alteræ dant̃ ad põtificẽ Piũ:alteræ ad Beſſarionẽ meũ cardinalẽ Nicænũ. Vtraſq; tñ ut ipſi cardinali q̃primu; reddas ueli. ignoſce breuitati epiſtolæ meæ tuærũq; longitudine; lr̃aꝝ ut obliuiſcaris rogo: Vale.ex mediolano idibus iuniis.Mcccclix. ℭ Franciſcus Philelphus Xenophonti filio.S.D.

REdi famulo quẽ miſiſti pecunias:quas petebas:ñ eas fortaſſe quas expectabas: ſed quæ mihi ꝑ id tẽporis ſe obtulerãt. Noſti.n.mores meos. Nũq̃ diutius apud me nũmi hoſpitari cõſuerũt. Tu incũbe in id ſtudioꝝ genus:qđ es aggreſſus. Id ãt eo debes facere libentius:ꝙ nõ temere ſed cõſulto ad eã te laudẽ cõtuliſti: Itaq; facito:ne fruſtra ſit diuturna tua cogitatio & deliberatio diligens. Vale.ex Medio.idib⁹.Mcccclix. ℭ Frã.phi.Beſſarioni cardinali Nicæno.S.D.

DEdi ꝓximis ad te dieb⁹ pr̃ clæmentiſſime & lr̃as unas & cũ iis carmen ſapphicũ & adonicũ:ut intelligeres id qđ tibi eẽ debet ꝑmultis argumẽtis exploratiſſimũ:apđ me nihil eẽ antiqus:nihil uenerabilius tuo noie. Nũc uero cũ mecũ aio repeterẽ:q̃ta i me hũanitate benignitateq; uiſus ẽ Reuerẽdiſſimus pr̃ Proſper colũna diaconus cardinalis:dignus ſane uiſus ẽ:quẽ aliquo ueluti munuſculo reuiſerẽ. Itaq; cũ aliud nihil ꝑ id tpis oportuni⁹ mihi occurreret:meos carminũ libros icc irco ad eũ dedi:ut breui aliq̃ faltẽ cõiectura cognoſceret ſe nequaq̃ i hoie oio igrato ſuũ beneficiũ collocaſſe. Quar̃ tuã mãſuetudinẽ uæhemẽter rogo:ut hoſce ei libros ꝑ tuã aliquẽ nũciũ reddendos cures. Vale.ex Medio.Kalẽ.Iuliis.Mcccclix. ℭ Franciſcus philelph⁹ Proſpero Columnæ diacono cardinali.S.D.

CVm ad ꝓximũ mẽſem Ianuariã ueniſſe Romã ſalutãdi ſũmi põtificis Pii gr̃a:tu mihi pr̃ reuerẽdiſſime ſingularẽ bẽiuolẽtiã oñdiſti:nihilq; ẽ abs te ꝑtermiſſũ:qđ ad me ſũmope ornãdũ pertineret. Itaq; dici uix poſſet:q̃to me bñficio exiſtimẽ amplitudini tuæ obſtrictũ eſſe. Vt igit̃ aliquo alti grati iudicio cognoſceres q̃ti faciã bẽigninitatẽ tuã:miſi tibi dono meos carminũ libros igẽii munuſculũ nõ fortũæ. Siqd mihi ꝑ hoc tpis ſe pulchrius obtuliſſet:id lõge libẽtius ad te dediſſe;. Veꝝ tu ut es aio ꝑmagno & liberali:nõ tã rẽ ipſã:q̃ exigua ẽ:q̃ donãtis uolũtatẽ pẽſitabis. Vale.ex mediolano Cal.Iuliis Mcccclix ℭ Franciſcus philelphus Nicolao canali iuriſcõſulto equiti aurato ac bryſianoꝝ ꝓfecto. S.D.

QVãti ego ſemꝑ fecerim ac faciã florẽtiſſimum uenetoꝝ ſenatũ & ſi ipe optius teſtis es:uolui tñ ut ẽt aliquo meo carmine id cæteris oibus eẽt cognitũ: Itaq; uideas:uolo:q̃ ad iclytũ ducẽ ur̃um Paſchalẽ malippæriũ dieb⁹ ꝓximis cecini. Ea uero ſi ꝑſpicue itellexero ur̃o pricipi reliqſq; patriciis grata extitiſſe:reddar deiceps quoq; ad ſcribendũ alacrior. Vale.ex me.v.idus iulias.Mcccclix.

ℭ Franciſcus philelphus Aloyſio burræ philoſopho ac medico.S.D.

QVi amicoꝝ i ſe officia euentu potiuſq̃ rõe:& cõſilio metiũt̃:nõ poſſũ eos nõ rerũ iperitos iudicare: Nã cũ nullũ aial:ut philoſophis placet:agere dicamus ꝑter hoiem eũ:in quo ꝑfectus iſit rõnis uſus:ob idq; & mulieres:& pueri æq̃ atq; mentecapti huiuſcemõi excellẽtiæ iopes eſſe exiſtimẽt̃: qcqd ſecũdũ rationẽ & cõſulto agit̃:recte agit̃:ẽt ſi caſu aliquo aut fortũæ uitio ad effectũ ſuu; ꝑduci neqat. Itaq; ego me tibi mi Aloyſi debere plurimũ fateor:qppe quẽ itelligã nihil oio prætermiſiſſe.qđ mea putaueris itereſſe. Quare tuũ fuerit oib⁹ i rebus ita me uti:ut iis ſoles:quos habes amiciſſimos. Nihil.n.poſſit accidere neq; paruũ:neq; magnũ:qđ nõ ſim tua cã q̃ſtudioſiſſime ſuſceptur⁹. Vale.ex medi.xi.Cal.ſeptembres. Mcccclix. ℭ Franciſcus philelphus Phœbo capellæ. S.D.

QVæ ad te ſcripſit magnificus uir patricius clariſſimuſq; philoſophus:atq; iuriſcõſultus nicola⁹ canalis orator ur̃ de græcis libris illis uænalibus:ea ut q̃diligẽtiſſime cures:tãto abs te peto ſtudio: ut maiore aliud nihil. Solebas tu ꝑegregiã quãdã humanitatẽ benignitatẽq; præ te ferre. Nunc neſcio quomõ elatiorẽ aio factus es minuſq; liberalis. Nũ fortaſſe ſimul cũ rei elatione aius quoq; elatior eſt redditus & auarus? At malim te pauperẽ bonũ:q̃ malũ diuitẽ.uale.ex me.xvii.Cal.nouẽbres.Mcccclix.

ℭ Franciſcus philelphus nicolao uaroni.S.D.

SCio te nõ mirari:qđ tãdiu nihil ad te ſcripſeri:idq; nõ tã ex occupatiõibus meis: qbus publice priuatiq; obruor:q̃ ex nimio tuo otio:cui q̃tũ uidere uideor libẽter deditus mihi ſæpenũero frequẽtiſſimis meis lr̃is iuitatus nõ ioco ſolũ:ſed ẽt ſerio nũq̃ es reſpõdere ſolitus. At nũc cũ tua opa uti iſtituiſſe uiſus: es admonẽdus nec otio te apud me excuſatũ iri:ubi nihil reſpõderis:nec ob meas mihi ullas

occupatiões i gnoſcẽdũ:ſi de tuo officio qcq̃ dubitaro. Quid eſt igit̃ qđ abs te uelim: nempe hoc tpe aliud nihil:niſi ut uiꝝ clariſſimũ Lodouicũ caſellã adeas meis uerbis eũq; roges:ut q̃ mea cã ẽ curatur⁹: ea q̃to maturius poteſt ꝑducat ad calcẽ: Nã ſp i ſtadio tps terere laborioſũ eſt: & min⁹ laudis parit. Nec aliud terentianũ obliuiſcat̃. Si nõ põt fieri.qđ uis:id uelis qđ poſſis. Plura quottidie ab eo petimus: ſed qđ dat accipimus eiq; gr̃am uel refertimus uel agimus ſi minus q̃ debem⁹ ſaltẽ q̃ poſſum⁹. Tu interi uale ac reſpõde: ſi nõ oio es ocioſus. Vale.ex Me.xvii.Kal.no.Mcccclix. ℭ Frã.phi.Lodouico caſellæ.S.D.

CVm indies magis magiſq; tuas lr̃as expectarem:meq; mora ipſa ꝓpe cõficeret:uiſus es admonẽdus:ne patiaris diuti⁹ me pẽdere. Nã ambiguo aio uix ẽ moleſtius qcq̃. Et q̃q̃ mihi ambigẽdũ uidebat̃ nihil:tñ lõgior tua taciturnitas q̃dã ꝑ ſe ferebat ſollicitudinẽ:q̃ ut me leues q̃primũ:te ẽt atq; ẽt rogo:id ſi feceris tãto me tibi beneficio reddes obſtrictũ:ut ad ſũmũ nihil ſit acceſſurũ. Et qđ poſſis intelligo:& q̃to me amore ꝓſequeris:nõ ſum neſcius. Vale.ex Mediolano.xvii.Kal.nouẽ.Mcccclix.

ℭ Franciſcus philelphus Pio ſecundo pontifici maximo.S.D.

ABeunti mihi nuꝑ ex urbe Mantua:quo una cũ pricipe meo Frãciſco Sphortiados ad diẽ a tua ſanctitate cõſtitutũ:ob orãdi officiũ uenerã:renũciauit Gregorius lollius tuo noie ad paucos uſq; dies ſe mihi ſignificaturꝭ ꝑ lr̃as:q̃ potiſſimũ rẽ tibi eẽm gratificaturus. Expectaui igit̃ ꝑmagno cu; deſyderio ac itẽ expecto qđ mihi iuſſurus ſit: Atq; nihil ꝓfecto neq; optatius mihi nec iucũdi⁹ cõtingere poſſit:q̃ aliqđ mihi argumentũ oblatũ iri:quo meã erga te fidẽ atq; pietatẽ liquido dilucideq; ꝑſpicias. Itaq; tuã beatitudinem & oro obſecro maiorem in modũ:ut qđ oium maxime ſim factur⁹:me iubeas q̃primũ certiorem fieri. Scis.n.nihil eẽ nobis ꝓcioſius peculiũ tpe:qđ ſemel amiſſũ nulla rõne põt recuꝑari. Et hac re ſatis. Venit ad ſanctitatẽ tuã Lãpugninus biragus uir cũ doctus ac modeſtus in primis:tũ uetere mecũ familiaritate beniuolẽtiaq; cõiũctus. Et eſt is ſane dignus:quem hẽas in illoꝝ hoium numero atq; ordine: q tibi ſunt cariſſimi: Nã ad eruditiõis ac generis ſplendorem accedit reꝝ plurimaꝝ atq; maximaꝝ uſus:quo is ad obſequia ꝓſtãtiſſimi illius & ſapiẽtiſſimi pricipis Philippi mariæ diu multũq; uerſatus nõ mediocrẽ laudem reportauit: Nã qđ loqr de fide & inocẽtia Lãpugnini:q̃ tãta ſp ẽ hita:q̃ta in uiro optimo eẽ maior nõ poſſit? Quar̃ ſi in reb⁹ gerendis hui⁹ uiri ſtrenuitate:& ꝓbitate uti uolueris. nihil erit amplius:qđ requiras: Præterea utcũq; de re decreueris:beneficiũ in me collatũ nõ mediocri tibi laudi atq; gloriæ eſt futuru;. Nec nouus aut inquilinus aduenit in romanã curiã Lãpugninus:qppe qui Nicolao Quinto pontifici maximo diſertiſſimoꝝ hominũ optimorũq; uiroꝝ:ut noſti:ſtudioſiſſimo & familiariſſimus:& cariſſimus fuit. Habet aũt idẽ Lãpugninus meus duo egregia opa ex græco in latinũ cõuerſa eloquiũ:q̃ tuo ſplẽdidiſſimo nomini dedicat̃ inſtituit. Habet etiã uir prudentiſſimus aliud quiddã:quod tibi puto non ingratum fore. Itaq; multis rationibus futurum ſpero:idq; uæhementer opto:ut nõ fruſtra uir huiuſmodi ad ſanctitatẽ tuã ueniſſe uideat̃. Quod aũt meũ eſt:ego te pr̃ beatiſſime quib⁹ poſſum precibus etiã rogo:atq; obteſtor:ut qm̃ docti ab Apolline ſeruandi amplectendiq; ſunt:tu qui es totius ſapientiæ & bonitatis numen in terris: ita excipias hũc uirum ut oẽs intelligant meã cõmendationem nõ uulgarẽ fuiſſe apđ tuã beatitudine;:cui me q̃deuotiſſime commendo. Vale diu ac fœliciter.ex Mediolano.xvi.Kal.nouembres.Mcccclix.

ℭ Franciſcus philelphus Gregorio lollio iureconſulto & apoſtolico ſecretario.S.D.

QVæ ad põtificem maximũ de Lãpugnino birago ab me ſcripta ſunt:ut ea q̃diligentiſſime cures: te ꝑ mutua nr̃a beniuolentia ẽt atq; ẽt rogo:breue ãt illđ qđ uocãt:ad mediolanenſem archiepiſcopũ ꝓ fr̃e Gaſparino:ut q̃primũ abſoluas:atq; ad me des:tãtope abs te peto: ut maiore petere nihil poſſim. Vale q̃fœliciſſime una cũ diſertiſſimo Iacobo lucẽſi collega tuo ex mediolano.xvi. kal.nouẽ. Mcccclix. ℭ Franciſcus philelphus Aloyſio burræ ph̃o ac medico.S.D.

EXiſtimo te ex aliis nõnullis accepiſſe q̃ me honorifice in publico chriſtianoꝝ oium pricipũ ac regũ cœtu ꝓ Frãciſco Sphortia duce nr̃o habentem orõnẽ excepit põtifex maxius Pius ſcđus. Itaq; hac de re nihil ad te ſcribo. Habes.n.ciues tuos eoſq; primarios:q ꝑſentes corãq; fuerũt. Quod aũt abs te uæhementer peto:itelliges poſtea:id qđ ne negligas:te rogo atq; oro plurimũ. Vale.ex Mediolano.xv.kal.nouembres. Mcccclix ℭ Franciſcus Philelphus Gregorio Typhernio.S.D.

QVã ego rem tuã apđ pricipem neq; neglexerim neq; negligã:ex Cicchi lr̃is ad me poteris intelligere. Priceps ad biduũ hic futurus dicit̃. Bono ſis aio uolo. Cognoſces.n.eũ me in te fuiſſe:q eſſe debeo:hoc eſt amantiſſimum & cupidiſſimum tui. Vale.ex Mediolano.xii.Kal.nouẽ.Mcccclix.

ℭ Franciſcus philelphus Ioanni petro eutychio. S.D.

COgnoui ex binis lr̃is tuis te nihil eoꝝ neglexiſſe:quæ abeũti mihi corã ipe recepas. Itaq; laudo officiũ tuũ:tũ ſingularem erga me beniuolentiam:q nihil eoꝝ ꝑtermittas:q̃ mihi grata fore cenſueris. Maximũ feret ad te xenophõ filius:& id qdẽ ad ꝓximũ natalẽ chriſtianũ. Fieri ex te certior cupio:& qđ legati frãcoꝝ regis publice expoſuerint:& ad qđ tpis hituri exiſtimẽt̃: Præterea ſi qđ aliud noui ſit:qđ dignũ putes auditu. Vale cũ parẽtib⁹ & uniuerſa domo.ex mediola.vi.Kal.decẽ.Mcccclix.

ℭ Frãciſcus philelphus Nicolao canali equiti aurato ac iureconſulto.S.D.

HEri dedi ad te lr̃as:& cũ iis carmen ad ueſtꝝ pricipẽ:q̃ qdem oia tibi reddita eſſe non dubito. Reliquũ ẽ cures:ut itelligã q̃ gratũ ſit ſtudiũ noſtꝝ cũ tibi ſapientiſſimo atq; ſũmo uiro: tũ ꝓficiis cæteris in primiſq; ipſi principi:quẽ audio aio eſſe ingenti & ꝑbenigno. Nã ſi aiaduertero grata eẽ quæ facimus:alacrior reddar impoſteꝝ. Tibi.n.iãpridẽ noui mea oia uoluptati eſſe. Itaq; libentius cõmentari tecũ ſoleo:& æquæ de tuis laudib⁹ loqui bene ac ſentire. Vale.ex Mediolano.pridie nonas decem. Mcccclix. ℭ Franciſcus philelphus Ioanni petro eutychio. S.D.

Vm proximis lr̃is quas ſexto Cal. decẽbres ad te dedi erat ẽt epiſtola ad aqleienſem cardinalē: quã ei puto reddidiſſe te. Reliquũ eſt: cures: ut is ad ea reſpõdeat: q̃ ab me ſcripta ſunt. Præterea quas in pñſentia lr̃as accipis ad principẽ tuũ: & redde iſti q̃diligẽtiſſime: & ut q̃primũ aliqd reſpõdeat: negligas uelim. Vale. ex Mediolano. iiii. idus decembres. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Agapeto romano iurecõſulto & apoſtolico referẽdario. S. D.

Ecretarius mutinẽſis epi cũ pximis dieb' iſtinc Mediolanũ reuertiſſet: ne noie tuo ſaluere plurimũ iuſſit: addiditq; id qđ mihi notiſſimũ erat: q̃ta me q̃q; mirabili pſeq̃ris bẽiuolẽtia. Vtrũq; certe pgratũ fuit: ſed illđ multo & grati': & iucũdi': qđ oẽs norint nos mutua caritate cõiũctos eſſe. Itaq; hẽo tibi gr̃as: qđ das opã: ut p te itelligãt oẽs amicitiã nr̃a; ñ eẽ uulgarẽ. Idq; tu ſedulo facias: te ẽt atq; ẽt rogo. Et qm̃ uel græcoꝝ uetere puerbio q̃ amicoꝝ ſũt: cõia eẽ debent: ioãnẽ petrũ eutychiu; pbatis morib' adoleſcẽtẽ & eũdẽ doctũ ac diſertũ mirifice diligo: quẽ ẽt æq̃ diligi abs te uolo. Scio. n. q̃ te uehemẽter obſeruat. Quare qbuſcũq; in reb' poteris: curãis intelligat ſe tibi mea ẽt gr̃a eẽ cariſſimũ. Nam audio eũ carmẽ cõpoſuiſſe neſcio qđ in laudẽ Pii põtificis maximi. Fauẽdũ ẽ iſtiuſmõi ætati q̃ tãq̃ lydus equ' hortatus in cãpo alacriore curſu nitaꝛ ad laudẽ. Tu me ſanctiſſimo dño nr̃o unice cõmẽda. Clariſſimũ iure cõſultũ & apoſtolicũ ſecretariũ Gregoriũ lolliũ ut meis uerbis plurima ſalute impartias: cupio: ab eodẽq; cõtẽdas: ut q̃ ſe dixit ad me ppediẽ ſcripturũ: ne diutius remoreꝛ. Vale. Ex medio. pridie idus decẽ. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Ioanni petro eutychio. S. D.

T lr̃as q̃s miſiſti: ois accepi: & tua ſũ diligẽtia mirifice delectat'. Ad hũaniſſimũ Agapetũ nr̃m ita ſcripſi: ut te uelle intelligebã. Cardinalis aqleienſis lr̃as iccirco Lazaro arretino nõdũ reddidi: qđ hinc aberat pfect': neſcio quo. dicebaꝛ aũt ad quatriduũ rediturus. itaq; nihil eſt: qđ interea tpis ſcribã ad patriarchen: Nã rerũ oium ſũ incert'. Cũ itellexero nomẽ picẽtis iſti' mei dabo ad eũ lr̃as. id. n. neq; tu mihi declaraſti: neq; ex alio cognoſcere potui. Velĩ tñ: eũ ſaluere iubeas meo noie: Rogeſq; ut uel materno ſermõe: ut aiũt: in cõmẽtariũ redigat: q̃ putat magnaio & munificẽtiſſimo illi põtifici eẽ auditu iucũdiſſima: Nã q̃tũ Sphortiados carmini licet inſereꝛ: id ego neq; oblit' ſum in hãc diẽ: neq; in poſterũ obliuiſcar. Vale. ex Medio: idibus decẽ. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelph' Gabrieli condulmario. S. D.

Oãnes petr' eutychius fecit me ſuis lr̃is certiorẽ: q̃ta bẽiuolẽtia me cõplecteris: qđq; nihil omittis qđ meis uel cõmodis: uel honorib' cõducturꝛ putes. itaq; iure hẽo tibi gr̃as: qđ nullo a me puocatus offõ ultro uolueris de me q̃ optie mereri. Ego aũt opã dabo: ne uidear erga te mutua charitate inferior tuis meritis. igiꝛ in te ſi tũ ẽ: ut oib' in reb' me utaris p arbitrio tuo. Vale. ex Mediola. xi. Cal. ianuarias Mcccclix.

℄ Frã. phi. Ioanni franciſco gonzagæ protonotario. S. P. D.

Eũ quoddã negociũ ioãnes petrus eutychius meo nomine tibi referet: cui ut adſis ac faueas: te ẽt atq; etiam rogo: hoc mihi gratius hoc tẽpore faceꝛ nihil potes. Itaq; hac in re uelim mihi liquido oſtendas: quantum apud te ualeam. Non. n. ignoras: q̃ te uæhementer obſeruo. Vale. & me illuſtribus parentibus tuis commenda plurimũ. Ex Mediolão. xi. kal. ianuarias. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico cardinali aquileienſi. S. P. D.

On mediocre mihi documẽtũ pbuiſti pr̃ clæmẽtiſſime tuæ erga me uel benignitatis: uel caritatis. Itaq; hẽo tibi gr̃as q̃s debeo maximas: q̃s ipſas ẽt puto breui me tibi uel iudicio tuo relaturũ ſi minus uberes. alacris tamẽ ac tibi nõ iniucũdas: Nã q̃ reliq ſũt: Gabriel ſecretarius tu' uir doctus ac diſertus tibi uerbis meis coram exponet: Quæ ſi abs te pbatum iri cognoro: tãto beneficio me afficies: ut nihil ad cumulum poſſit accedere. Vale. Ex Mediolano. xi. Kal. ianuarias. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Antonio becharíæ. S. D.

Enophon fili' quæ tibi referet uerbis meis: a me iuſſus relatur' eſt. Itaq; nõ ſec' omnia accipe: ac p fice: q̃ ſi me corã loquentem audires. Hoc & p offõ feceris: & p amicitiæ nr̃æ lege. Cũ ex urbe Mantua decederem: Eſſemq; in itinere: mihi inter eqtãdũ renũciatũ ẽ ampliſſimũ põtificẽ Veronenſem Hermolaũ barbarũ illic agere dies iam compluſculos. Itaq; non potui non moleſte ferre: quod ea de re nihil antea didiciſſẽ: Nã p ea q̃ mihi & cũ eius pr̃e Zacharia & cũ patruo frãciſco uiris grauiſſimis: & optie de me meritis uetus ac ſũma fuerat amicitia: p q̃diligẽtiſſime eũ ſalutatũ adiiſſẽ: Q đ qm̃ factum nõ ẽ: tu uelĩ me apud ei' dignationẽ q̃diligẽtiſſime purges: addaſq; gratiſſimũ mihi facturũ ſeſe: ſi orões duas q̃s i poetas luſit: q̃primũ ad me dederit. Nõ. n. mediocriter eius igẽio eloquẽtiaq; delector: Nã legi eas ita corruptas librarii uitio: ut uoluptatẽ quã ex illaꝝ lectione cœpiſſẽ nõ mediocrẽ: magna ex pte diminuerint. Vale. ex Medio. vi. kal. ianuarias. Mcccclix.

℄ Frã. phi. Gregorio lollio iureconſulto & apoſtolico ſecretario. S. D.

Vanq̃ ſciebã uel nulla mea cõmẽdatiõe meos ois eẽ tibi cõmẽdatiſſimos: tñ ut Marii filii hõeſtiſſimæ uolũtati morẽ gererẽ: ita eũ tibi cõmẽdo: ut ne me qdẽ ipſũ neq; diligẽn'. nec ex aio magis poſſim. Quod eo facio libẽtius: qa tibi audeo affirmare talẽ eẽ mariũ: quem tua ſingulari beniuolentia dignũ ſis iudicaturus. Cætera tu ex ipſo cognoſces. Ego nõ deſino expectare qđ a me ppediẽ te pſcripturꝛ affirmabas. Id ãt in hãc diẽ nõ feciſſe te plurimũ miror. Vale. ex Me. vi. Kal. ianu. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelphus Beſſarioni cardinali nicæno. S. D.

Vm Io. marius filius Mantuam peteret pii pontificis maximi & ſalutãdi & adorãdi gr̃a: iuſſi ut oium primum tuã ãplitudinẽ adiret: cui mẽtẽ ſuã oẽm aiumq; exponeret. Itaq; rogo te: ut oibus in rebus: ita eũ cõmẽdatũ hẽas: ut illos ſoles: quos uel ipos: uel ipis natos cariſſimos habes: Hac una te mihi uix qcq̃ grati' potes facere hoc tpe. Vale pr̃ clæmentiſſime. ex Mediola. vi. Kal. ianuarias. Mcccclix.

℄ Franciſcus philelppus Agapeto Romano iureconſulto & apoſtolico referendario. S. D.

Enit iſtuc Marius filius iuuenis ut uidere poteris & modeſtus: & doctus. Cauſam acceſſiõis ſuæ ipſe tibi coram declarabit. Quibuſcũq; in reb' poteris: te rogo ita ei adſis: ut me tuis iis uelles: quos maxime diligis: habeſq; cariſſimos. Vale. ex mediolano. vi. Kal. ianuarias. Mcccclix.

℄ Franciſcus Philelphus Nicolao canali iureconſulto: & eqti aurato. S. D.

Vi tabellarius diebus ſupioribus meas lr̃as tibi reddidit: ac itẽ has tibi ẽ reddítur': renũciauit mihi iccirco te ſibi nullã dediſſe ad me epiſtolã: qm̃ eam alteri neſcio cui antea cõmẽdaſſes. Ego aũt qđ ſcripſeris neſcio. unũ ſcio me uæhemẽter cupe tuas lr̃as: qppe q nullas accepim. Quaꝛ ſi meo in pñſentia deſyderio more geſſeris: habebo tibi nõ mediocrẽ gr̃am. Vale. ex medi. v. idus ianuarias. Mcccclx.

℄ Frã. phi. Albertho zancario enochi filio. S. D.

Vereris mi Alberte & id quidẽ nõ oio iniuria: qđ nihil i hanc diẽ ad lr̃as tuas tibi rñderim: q̃s bis & iterũ ad me dederas. Par. n. fuerat: ne ea te uoluptate fraudarẽ: q̃ p mutua nr̃a bẽiuolẽtia ex oibus meis ſcriptis capere ſoles non mediocrẽ. Sed quid i cã fuerit: paucis accipe. Memini quandoq; ſolere te religioſis quibuſdã tuis adeo delectaris: ut aliã oẽm urbanitatis cõſuetudinẽ uel cõtẽnas: uel negligas. Id ãt & ſi minime repræhẽdendũ exiſtimo: quippe q res diuinas hũanis rebus oibus lõge ducã anteponẽdas: tñ ita oẽ cõtẽplatiõis ſtudiũ: qđ i pſpiciẽtia ueritatis poſitũ ẽ: laudãdũ arbitror: ut nulla fiat actiõi iniuria: na; ſi nullũ aial agere a uiris ſapiẽtib' diciꝛ præter hoiem eũ: qui pfecta utatur rõne: certe niſi malimus aut mulieres: aut pueri: aut iis ẽt iferiores eẽ q̃ uiri: ab actiõe abduci nõ poſſumus pſerti ea: q̃ pprie ac uero dr̃ actio & laudaꝛ ab oibus. Quis. n. ignorat tãtũ eẽ ſplẽdorẽ magnitudinẽq; uirtutis: ut ẽt improbis admirabilis ſit: itaq; nõ indocte Cicero nr̃ oẽm uirtutis laudẽ actiõe illuſtrari cẽſuit. Quæ igiꝛ me cauſa retardarit: ut ſeri' tibi reſpõderim: uides. Nunc aũt q̃a te urbaniorẽ factũ aiaduerto: faciliorẽ me uidebis. Nõ. n. me iucundiſſimi ſales tui quibus facetiſſime i lr̃is uſus es: mediocriter delectarũt. Accedũt elegantes illæ tuæ laudatiões: q̃bus es uſus in noſtrũ ſplẽdidiſſimũ equitẽ auratũ Galeaciũ mareſcoptũ ob pulcherrima illa munuſcula: q̃ ab eo miſſa ſignificaſti præſtantiſſimo munificẽtiſſimoq; duci Borſio. Oia pulchræ facta. Sed nihil mea ſnia pulchrius: q̃ qđ ethruſco carmie aptiſſime ſimul & ppolite Galeacius meus capreã illã nõ mitẽ ſolũ & manſuetã: ſed & prudẽtẽ & diſertã locutã facit apud egregiũ illũ principẽ. Quod ãt mihi gratias agis de Iheronimo noſtro: non poſſũ te nõ mirari: qđ ea i me laudes: q̃ ſine magno facinore negligere nõ potuiſſem. An es oblitus q̃ amicoꝝ ſunt: ea cõmunia duci oportere. Ego Iheronymum æq̃ diligo ac filiũ: nõ ſolũ q̃a tuus ẽ filius: ſed ẽt quia talis eſt. Itaq; eſto bono aio. Non minus oibus ei in rebus defuturus ſũ: q̃ uel mario uel xenophonti: iis nunc abeſt cum franchino comite ad lacũ uerbanũ. Quottidie expectanꝛ: Cũ redierint. utriq; litteras tuas reddã. Vale cum uniuerſa domo. ex Mediolano pridie idus ianuarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelph' Theodoro gazæ. S. D.

On mediocri afficior deſiderio audiẽdi tui. Poſteaq̃ uiſendi facultas ẽ itercepta. Itaq; facis tu qdẽ iniuriã: q totiẽs græce ſupiore tpe puocat' a me lr̃is: nũq̃ reſpõderis ne dũ uerſu: ſed ne pſa quidẽ cũ i utroq; dictiõis genere excellẽtiſſimus ſis: idẽ ãt nũc ne latine facias: rogo. Sũt hic nõnulli perdocti i phia uiri ac iidẽ medici: q quoniã græce neſciũt uidere cupiũt lectitareq; latinæ illa Ariſtotelis pblemata: q̃ annis ſupioribus i latinũ cõuertiſti eloqũ. Quare mihi rẽ gratã facturus es: ſi licebit p te mihi hoibus & amicis: & eruditis gratificari. Aut igr̃ tuũ iſtiuſmõi pblematũ codicẽ ad excribẽdũ mitte redditurꝛ ad te q̃primũ: aut eũ iſtic excribi cura mercedemq; librarii per litteras nobis ſignificato: & aduolabit ad te. Id ut ppediem effectum cures: te ẽt atq; etiam rogo. Præterea me cupio facias certiore;: quõ in ſtatu ſint res tuæ quas fortunatum iri uæhementer opto. Vale. Ex Mediolano pridie. idus ianuarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Pio ſecundo pontifici maximo. S. D.

Vm nulla te laude aiaduerteri delectari pr̃ beatiſſime pter eã: q̃ & uera ſit & pmodeſta: ego cui nihil ẽ illuſtrius: nihil pclarius ſplẽdidiſſimo noie tuo: uolui ex ipſo te intelligere: q̃ ſim eius rei diligens obſeruatur: Itaq; pricipiũ undecimi Sphortiados libri icccirco ad te dedi: ut uideres eã orõnẽ: q te uſũ facio. cũ orator es miſſus a Frederico cæſare ad Mediolanẽſe; populũ: quo ſe is tpe i libertatẽ hoc i atrociſſimã teterrimãq; tyrãnida uẽdicarat: Nã ea in re orator eẽ uolui: nõ poeta. Nullis. n. figuratiõib' ſũ uſus. Rẽ ita expoſui: ut geſta ẽ: neq; i aliã ſpẽm cõuertẽdo traduxi. Siqd ãt ẽ a me ptermiſſũ: tuæ manſuetudinis benignitatiſq; fuerit. q ueritate unus oium delectaris: me facere certiorẽ. Vale pr̃ beatiſſime. & me commendatũ habe. Ex Mediolano idibus ianuariis.

℄ Franciſcus philelphus Bernardo iuſtiniano. S. D.

Eſcio qd aliud mihi potuiſſet gratius renũciari: q̃ qđ hoc die ex Ioãne Variſino cognoui. Is. n. interrogãti mihi rediiſſeſne adhuc ex illa regia legatiõe: & reuertiſſe te rñdit: & tibi eẽ q̃ optie. Qui q dẽ nũcius eo mihi iucũdior fuit: qđ Venetus qſpiã: ut ille de ſe affirmabat. & cui ſupi malefaciant aliter de te mihi reſpõderat. Ingẽtis igr̃ grates hẽo imortali deo: qđ te mihi ſeruat icolumẽ. Ioanni aũt Variſino gr̃as quoq; debeo nõ uulgaris: q me tãta ſollicitudie liberarit: & icredibili ai lætícia affecerit. Nã qd mihi potuiſſet iucũdius cõtingere: q̃ q; certior factus ſum te hr̃e q̃optime: cuius etiã memoria recreabar. Reliquũ ẽ: ut ueterẽ nr̃am ſũmãq; amicitiã mutuis tũ officiis: tũ etiam litteris foueamus: & ei aliqd i dies cum opus fuerit addamus in cumulum. Vale. ex Mediolano. xiii. Kal. februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus equiti aurato ac iureconſulto Nicolao canali. S. D.

Vod ad qntũ idus ianuarias tibi ſcripſi: idẽ i pñſentia itelligas uolo: me nullas in hãc diẽ abs te lr̃as accepiſſe: q̃s ita deſydero: ut uix aliđ qcq̃ magis. Quo qdẽ me deſiderio ſi q̃primũ leuaueris: hẽbo tibi gr̃as immortalis. Vale. ex Me. ix. kal. februa. Mcccclx.

℄ Frã. phi. Xenophõti filio. S. D.

Ccepi tuas lr̃as: q̃s ad. x. kal. febru. dederas ex ferraria. munificẽtiã Ducis Bor. nihil ẽ: qđ admiret. Facit. n. ex cõſuetudie ſua & p ſingulari ſua in nos dilectiõe. Profectionẽ ad uenetos non poſſum

non probare. Nã ſoli Veneti mihi uiſi ſunt hac tempeſtate in italia᷑ uirtutẽ colant. Reliq̃ uel ciuitates uel pricipatus ſtationes ſunt: nõ portus. De me uolo meo nomie uerbũ nullũ facias. Præterea te ac itẽ marium moneo atq̃ hortor: & ꝓ iure ꝑ ſno uſm utriq̃ iubeo: neq̃d agatis temere: neq̃d iſolẽter. Si modeſtia uolueri tis & grauitate uti: gratiſſima iſtic uobis: & cõmodiſſima ſedes parata ẽ: eaq̃ ꝑpetua. Marcheſiũ meũ bene ua lere opto. Fac me q̃primum certiorẽ de ueſtra re omni. Vale. ex Mediolano. iiii. Kal. Februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus petro perleoni. S. D.

LEonardũ griphũ modeſtũ adoleſcẽtẽ: & muſarũ in primis ſtudioſũ æq̃ diligo ac ſi eſſet filius. Is a marcheſio nſo uiro pſtãti & phũano accerſit⁹ Venetias uenit: tũ ut hoi amiciſſimo atq̃ optio mo rẽ gereret: tũ ẽt ut urbẽ florẽtiſſimã corã ac pſens intuereẽ. Hũc ego hortat⁹ ſum: q̃diu iſtic futu rus ẽtte quotidie adiret. Is a nobis inſtitutus non latine mõ ꝑpulchre callet: ſed græce ẽt cœpit. Itaq̃ rem mi hi pergratam facturus es: ſi meo Leonardo plane oſtenderis tibi mea omnia eſſe cariſſima. Vale cum pudi ciſſima uxore: & tuis omnibus. Ex Mediolano. iii. Kal. Februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico gonzagæ Mantuæ marchioni. S. D.

COnſueſti pſæpe Lodouicæ princeps eos poetas nõ mediocriter laudare: qui ita res uero geſtas fi gurationibus q̃buſdã effingerent: ut a ueritate nuſq̃ diſcenderent. Qua tua graui ſapientiaq̃ ſnia q̃ ego fuerim delectatus: ex iis poteris nõ obſcure aiaduertere: q̃ in octauo Sphortiados nſæ libro nõ uere minus q̃ breuiter pcurrimus. Itaq̃ ſi res tuas pclaras & magnas aridas ſum quadã & pertenui oratio ne cõplexus: te ipſum accuſa: q̃ in audiẽdo de tuis laudibus perdifficilis eſſe ſoleas. Vale. Et me ut facis ama Ex Mediolano. Kal. februariis. Mcccclx.

℄ Franciſcus Philelphus Othoni Carreto iurecõſulto. S. D.

AVdiui nunc ex hoie amiciſſimo eo te die meas litteras Pio pontifici maximo reddidiſſe in naui quo ex urbe Mantua deceſſiſſet. Quare ſum miratus nihil abs te mihi litterarum in hanc diem redditũ eſſe. Itaq̃ rogo te: ut me q̃primũ facias certiorẽ: q̃õ res habuerit: & quid ille reſpõderit. Hoc erit mihi uæhementer gratum. Vale. Ex Mediolano. iii. nonas februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus Philelphus mario filio. S. D.

LEctitaui litteras tuas: quas ad. xviii. Cal. februarias ex mãtua ad me dederas. Nã eæ ad quartum idus februarias mihi ſũt redditæ. Intellexi cõſiliũ tuũ oẽ: q̃d nõ poſſum nõ ꝓbare. Reliquũ ẽ: ut me facias q̃primũ certiorẽ: & q̃d egeris: & q̃d ſpes. Vnũ illud nõ deſinẽ te monere: ut oĩbus in re bus te modeſtũ pſtes & cõſtantẽ in primis. Cæterara q̃ ſcribis curabunẽ recte. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

POſt eas q̃s ex ferraria lr̃as ad me dederas: accepi prioris alteraſ ex mãtua: & cũ illis ẽt id pãni: q̃d ti bi abẽũti iuſſerã. Res q̃õ & mantuæ: & Ferrariæ geſta ſit intellexi. Nunc ſcire cupio: q̃d iſtic aga tis: & q̃d ſperetis date opã & tu: & ff: neq̃d a uobis temeẽ neq̃ ſcm̃ neq̃ dictũ uideaẽ. Vale. ex me diolano. iiii. Idus februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus marcheſio uatiſino. S. D.

MArius ac Xenophon filii fecerũt me ſuis lr̃is certiorẽ q̃ ſecũ phumaniter & pbẽigne te geras: q̃d & ſi mihi dubiũ nõ erat: tñ id ẽt eoꝝ lr̃is audiſſe iucũdiſſimũ fuit. Hos ut tibi cõmẽdẽ op⁹ nõ ẽ. Scio n. q̃ mea oĩa tibi ſũt cariſſima. Intelligere ãt ex te cupio: nũ iſtic mario q̃cq̃ ſperãdũ ſit. Eſt. n. & diſer tus & doctus peregregie. Cõmendo etiã tibi Griphũ noſtrũ. Vale. Ex Mediolano. iii. idus februa rias. Mcccclx.

℄ Frã. phi. Bernardo iuſtiniano. S. D.

GRatiſſimæ fuerũt mihi litteræ: q̃bus q̃d ſcire cupiebã: paucis abſoluiſti. Iucũdiſſime ẽt audiui de fi lii tui nuptiis: quẽ nõ dubito talẽ eẽ: qui & te pr̃e & auo illo ſapiẽtiſſimo atq̃ ſũmo uiro dignus ſit ab oĩbus iudicãdus: deus tibi talẽ tueaẽ icolumẽ tãtãq̃ fortunã. Q̃ď aũt ad me attinet: nolo tibi ullo pacto in mentẽ cadat q̃cq̃ eſſe mihi in uita ſuauius aſſidua recordatione Leonardi illius mei: cuius etiã nomine ita ſoleo recreari: ut eo me beatiorem exiſtimẽ: quo magis magiſq̃ de illius maximis diui niſq̃ uirtutibus prædicator accedo. Itaq̃ ueterem amicitiã noſtrã non ſeruabo ſolum: ſed quoniam nihil ad di poteſt ad cumulum. diligenter impollutẽq̃ ſeruabo. Et hac de re ſatis. Venerunt iſtuc duo filii mei mari us ac xenophon quos tibi quod non ignorem eſſe cariſſimos: nihil eſt opus: ut cõmẽdem. Cognoſces ſane obſeruantiſſimos tui nominis. Vale. ex Mediolão pridie Idus februarias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Petro medici Coſmi filio. S. D.

LIbrũ de iocis & ſeriis quem ex q̃tuor illis primis ultio ad te dedi: ut redire cures ad dñm: te admo dũ rogo: iis ãt rebus ſi cognoro te interdũ delectari. reliquos deinceps libros mittã ẽt breui. nõ poſ ſum pterea nõ mirari: quid Nicodemi noſtri promiſſa tãdiu cũctentur. Itaq̃ rogo te: ut amicum moneas neſcire: me ĩ iociſne an ĩ ſeriis cũ ſuis illis ꝓmiſſis ponẽdus ſit. Vale. ex Medio. idib⁹ febru. Mcccclx.

℄ Frãciſcus philelphus Othoni carreto iureconſulto. S. D.

QVãq̃ me tuæ ex Reuero lr̃æ eo maxie delectarũt: q̃d intellexeri: q̃d mihi q̃dẽ pſpicuũ erat: meũ ti bi negotiũ oĩ cordi eẽ: facies tñ rẽ mihi lõge gratiorẽ ſi ad ea ꝓpediẽ reſpõderis: quæ ad tertiũ no nas februarias tibi ſcripſi. Cupimus. n. ſtudiũ noſtrũ oẽ nõ mõ in media uerſari laude apud do ctos & claros uiros: ſed ei maxie ꝓbatũ iri: cuius gratia tantũ mũeris ſuſceperimus. Tu q̃d uelis: nõ ignoras. Ego tuas hac de re lr̃as expectabo potiuſq̃ ꝓ nũeris nũeros: q̃bus adeo abũdamus: ut cũ oĩ ãtiq̃tate cõtẽdeẽ non dubitemus: ſi uerba potiuſq̃ nummos numerare oporteat. Vale. Ex Medio. xv. Kal. martias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Lodouico cardinali aquileienſi. S. D.

NOn poſſũ eq̃dẽ nõ quotidie maiore ĩ te unũ nõ obſeruãtia mõ: ſed ẽt pietate q̃dã accẽdi atq̃ iſtã mari pr̃ clæmentiſſime: cũ uel tuãueterẽ beniuolẽtiã erga me uel quotidiana merita conſydero

Itaq̃ dies atq̃ noctes cogito: q̃dnã egregiũ poſſim de me pſtare: quo aliqua tãdẽ ex parte tã grãde æs alienũ ſi minus re ipſa uoluntate ſaltẽ diſſoluere incipiã. Quare cũ ẽt atq̃ etiã huiuſmõi meos cogitatus aio uolu tarẽ: iueni deniq̃ nullũ a me tibi referri cõueniẽtius poſſe officiũ q̃ imortalitatẽ tui ſplẽdidiſſimi nominis ſẽ piternã. Quid. n. magno & ſapiẽti uiro eidẽq̃ pricipi quodãmõ in eccleſia dei aut grati⁹ eſſe aut iucũdius de bet: q̃ ſi cognorit reꝝ a ſe geſtaꝝ ac ſũmæ uirtutis gloriã ĩ oẽm poſteritatẽ diffuſũ iri: Scimus ſane oẽꝫ huiuſ ce uitæ bonitatẽ ſic habẽdã eẽ ĩ bonis: ſi cũ cæleſti bonitate cõuenerit. Q̃ď ſi cæleſtis gloria expetiẽ maxie ab iteriore hoie: q̃s ãbigat hũanã hãc gloriã q̃ ab optimis actiõibus manat: nullo pacto ab exteriore hoie ne gligi oportere: Si mens hoĩs quicq̃d cogitat: q̃cq̃d meditaẽ: q̃cq̃d agit: debet ad diuiæ mẽtis ſpẽm illã q̃ ideã nocauit Plato: ita referre: ut aliud nihil neq̃ uelle neq̃ ſeq̃: imitari exiſtimeẽ: niſi q̃d diuiaꝝ reꝝ repſẽtat ima ginẽ: certe ſi gloriã illã cæli æternã deſyderãus: ne hãc q̃dẽ cõtẽneẽ poſſumus: q̃ uel pmiũ ẽ: uel teſtimõiũ be ne actæ uitæ. Vtcũq̃ tñ res hẽt: cũ ego tibi pr̃ ampliſſime ꝓ multis erga me tuis & imortalib⁹ bñficii maius q̃cq̃ referre nõ habeã ſtatui oĩone ſaltẽ mea q̃tulacũq̃ ea ſit: æternitati cõſulere illuſtriũ tuaꝝ & innumerabi lium laudũ: ut oẽs intelligant apud me ai gratitudine extitiſſe antiquius nihil. Qua quidem in re tua ẽt mi hi opera opus eſt: quo nihil temere: nihil inepte a me factũ iudiceẽ. Quid aũt uelim: & quid expediat. Gabri el cõdulmarius dignationis tuæ ſecretarius tibi nomine meo coram exponet. Vale. ex Mediolão. viii. Kalẽ. martias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Gabrieli Condulmario. S. D.

ET ſi iã pleriq̃ dies pterierẽ: poſteaq̃ unæ mihi lr̃æ tuæ redditæ ſunt tñ q̃a ꝓpediẽ aliud neſcio q̃d ſcripturus uidebare: diſtuli etiã ipẽ ad ea reſpõdere: q̃ ſcripſeras. Nũc ãt cũ uiderẽ oĩno ſilere te ſta tui paucis rẽ abſoluere: Eq̃dem q̃d ſcribis fore piucũdũ Reuerendiſſimo pr̃i Lodouico Cardinali aq̃leiẽſi ſi q̃d dignũ de laudib⁹ eius ſcripſero: ita id ab me factũ iri cupio: ut aliud nihil magis. & q̃q̃ ei⁹ res ge ſtæ ita magnæ ſũt: illuſtres: ut nullius uiri aures latere poſſint: tñ aliq̃ ſunt: q̃ mihi iſtinc abſenti uel incogni ta ſint: uel dubia. Itaq̃ tui laboris fuerit uel potius diligentiæ uniuerſam iſtius tãti: & tã nobilis pontificis uitã breui oĩone & tãq̃ ꝑ capitula cõplecti: & id q̃dem materno ſermõe quem uocãt. Quod ſi feceris q̃primũ ti bi oñdã: q̃tũ ego & feceri ſemp: & indies magis magiſq̃ faciã Lodouicũ cardinalem: quo mea ſententia alius nullus eſt in Rõana eccleſia neq̃ ai magnitudine clarior: nec in oĩ uirtutis gñe pſtãtior. ad cætera ãt q̃ ſcripſi ſti: nihil hẽo quod reſpõdeã: niſi prius tuas lr̃as accepero. Vale. Ex Mediolano. viii. Cal. martias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Bernardo Iuſtinio Leonardi filio. S. D.

QVãq̃ intelligo uel ex ꝓximis tuis lr̃is mea tibi oĩa cordi eẽ pſertim ea: q̃ mihi & honori: ut ſcribis & cõmodis eẽ ducas: tñ nõ deſinã abs te petere: ut ſi q̃ñ id maxime aut feceris: aut factur⁹ ſis: in p ſentia ita facias: ut oẽs itelligãt tuã erga me bẽiuolẽtiã tãtã eſſe: q̃ q̃ maxia uel dici poſſit: uel cogi tari: Nã q̃ in re tua mihi opa uſui eſſet: ñ te pterit. Quãtũ ãt ualeas & auctoritate: & gr̃a apd̃ oẽs: nõ ſũ neſci⁹ Vale. ex Medio. vii. kal. martias. Mcccclx.

℄ Frã. phi. Nicodemo Tranchedino. S. D.

QVæ hinc abiẽs curatuꝝ te recepiſti: ſi dabis opã: ut efficias: fiet ñ mediocris acceſſio ad meũ ĩ te a morẽ: q̃ tñ eſſe tãtus: ut augeſcere nullo pacto poſſe uideaẽ. Expecto indies magis lr̃as tuas officii plenas & diligentiæ: q̃ ſpes ne me fallat: uæhemẽter opto: Nã q̃tũ mea cã uelis: nõ ignoro. Præte rea nõ te fugit q̃d debeẽ uiuis: ſi mortuis pſteẽ offm̃: non eadem gr̃am ꝑ ſe ferre. Reliq̃ tu uel me reticẽte cognoſ[illegible] Tu ſatis ſupq̃ efficies: ſi q̃tũ poteris: feceris: Nec. n. cõſiliũ & diligẽtia minus laudi duciẽ q̃ euentus. Orationem illam noſtram quam uideri cupiebas: ex Donato actiolo conſequere. Vale. Ex Me diolano. vii. Kal. martias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Donato actiolo. S. D.

QVod ſerius rñderim tuis lr̃is: nõ tã ulla mea occupatio fuit ĩ cã: q̃ q̃d oĩo illa cuius memiĩeras: pere gre pfecta nõdũ reuerterat ad dñm. Eã icirco ad te dedi. cũ nũc primũ rediit domũ: ut itelligeres q̃tũ fieri oporteat. Vereor. n. ne ſũmus amor: quo mihi afficeris: decipiat te. Naꝫ laudes ille de me tuæ tãtæ ſũt: ut niſi Donatus cẽs: hoc ẽ ſingulari uirtute pditus: nõ poſſem nõ dubitare ne mecuꝫ luderes: Sed noui pudorẽ: noui modeſtiã tuã. Quare ſuſpicor falli te amoris uæhementia: q̃ Argũ ẽt aliquẽ nõnũq̃ ſolet: ex oculatiſſimo reddere uiſus inopẽ. Sed multo me illud magis delectauit q̃ ꝑ tuã te grauẽ illã elegãtẽq̃ epiſtolã itellexeri aliud nihil in bõis ducere q̃ uirtutẽ & hõeſta uitæ actionẽ. Et ſentis tu q̃dẽ recte. Si q̃ ĩ hoc hũanæ pigrinatiõis curriculo uel fœlicitatis imago inueniri põt: ea oĩs ſola hõeſtate cõficiẽ. Hone ſtũ ãt eẽ q̃at nihil: q̃d min⁹ ꝑ actionẽ: q̃ extriſecus ſit: aut ꝑ eã ſaltẽ: quæ itrinſecus: quã ἐνέργειαν græci uo cant: perſpicue eluceſcas. Et in hac ſane uirtutes intellectuales oẽs poſitæ ſũt: in illa ãt morales. At his utriſq̃ hõeſtũ oẽ cõſtari q̃s ambigat: Id aũt tãtã uim hẽt: ut uel ſolũ imortalitatẽ polliceaẽ. Itaq̃ nõ abſurde dicere Stoici uiſi ſũt id eẽ & ſũmũ & ſolum bonum: q̃d hõeſtum ſit & ſecundum uirtutem. Reliq̃ uero omnia q̃ uel corpori: uel fortunæ tributa ſũt: talia eẽ uolũt: ut pter ſelectionem nihil in ſe habeãt aut pclarũ: aut magno pere appetendũ. Sequere igiẽ mi Donate uirtutem: ut facis: eamq̃ complectere. quo & tibi honori. & patriæ emolumento: & amicis uoluptati futurus ſis. Vale. ex Mediolano. vi. kal. mar.. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Guilielmo Iuuenali urſino. S. D.

MIraris fortaſſe tu: q̃d nullas iandiu lr̃as meas legeris. Cui⁹ q̃dẽ rei cã eadẽ mihi fuit: q̃ tibi q̃ q̃m oc cupatiſſimus es: lr̃aꝝ nihil ad me dare tãto tp̃e potueris. Sed cũ in pſentia. R. pr̃ Hermolaus bar barus Veronẽſis ep̃s uir ſũma eruditiõe: ſũma eloquentia: æque pditus atq̃ uitæ ſanctimonia il luſtriq̃ uirtute iret apoſtolicus legatus ad xp̃ianiſſimũ regẽ karolũ: eſſetq̃ cũ eo mihi ñ mediocri familiaritas: uolui ĩ ſũmis ẽt occupatiõib⁹ meis aliq̃d ad te ſcribere: q̃d tibi gratũ fore exiſtimaſſem. Scie igiẽ bene ualere me: & pcupere uæhementer ex te audire cur factũ ſit: ut quum iampridem dediſſem ad regiã ma ieſtatẽ longiorẽ illam uel epiſtolam: uel orationem de agendo exercitu aduerſus turcos: & ſarracenos: nihil

Mihi unq̃ ea de re in hāc diē neq; a rege: neq; ſaltē a te ipſo reſpōſū eēt. Nō poſſū.n.nō uereri: ne min⁹ illa for
taſſe ſit reddita. Noui.n.cū eximiā regis benignitatē i oēs: tū ſingularē tuā beniuolētiā erga me. Sed qm̃ qd
ea de re accidiſſet: neſciebā. dedi huic ipſi epiſcopo eius orōnis ad te exēplū. & cū ea orōnem itē illā: quā mō
in publica uniuerſaliq; cōſiſtorio apud Piū pōtificē maximū p Frāciſco ſphortia Mediolanenſiū duce Man
tuæ habuiſſem. Reliq̃ tu: ut facto op⁹ fuerit: adminiſtrabis: mō te nō lateat qcqd idē epiſcopus Hermolaus
noie meo dixerit: meū id eē totū: qd ut amiciſſime & q̃diligentiſſime cures: te plurimū rogo. Vale. Ex Me
diolano. v. Nonas martias. Mcccclx. ℂ Frāciſcus Philelphus Marchesio uariſino. S.D.

CVm tuæ me oēs lr̃æ ſemp delectarūt: tū hæ potiſſimū: q̃s hoc die abs te accepi. His.n.me certio
rē facis: q̃ta cū olum non grauiſſimorū ſenatorū mō: ſed illuſtriſſimi ēt iſtius pricipis beniuolen
tia & laude Marius filius ſ dictauerit publice i ſenatu: & docuerit. Quæ quidē res & ſi ob alias per
multas rōnes mihi pgrata eſt ob eā tamē admodū iucūda: qd i eius ciuitatis portu anchoras ē ia
cturus: q̃ & uētoꝝ oīu; uacat turbine: & optatiſſima qete quadā trāquillitateq; abundat. Itaq; meo noie filiū
hortare: ut nullis neq; uigiliis nec laboribus parcat: quo expectationē iſtā quā de ſe tā multā: tā præclarā apd
florentiſſimū eundēq; ſanctiſſimū Venetoꝝ ſenatū fœlici inicio cōcitauit: eā nō ſolū indies amplificaſſe: ue
rumetiā ſuperaſſe exiſtimetur. Nihil eſt ei ad ſūmā laudem utilitatemq; defuturū: ſi ſtudiū atq; diligentia; in
genio ſimul doctrinæq; addiderit. Quod de Xenophonte filio ſcripſiſti non improbo: facilitatis modo con
ſtantiæq; meminerit. Vale anime dimidium meæ. ex Mediolano. v. nonas martias: Mcccclx.

ℂ Franciſcus Philelphus Mario filio. S.D.

CVm ex aliis nōnullis tū ex modeſtiſſimo & optio uiro nobiſq; amiciſſimo Marcheſio uariſino q̃
pro Franciſco ſphortia principe noſtro Venetiis oratorē gerit: ſū certior fact⁹ q̃ta cū laude tua &
admiratione oium pximis dieb⁹ corā illuſtriſſimo iſto pricipe Paſchale malippærio i publico flo
rētiſſimoq; ſenatu & dictaueris ex tpe ſine ulla intercapedine prio die argumēta duo ac triginta ſingula no
taris ſingulis in oī dicēdi genere p eoꝝ uolūtate: a quibus eiuſmōi materiæ ſūt ppoſitæ: & duobus deiceps
diebus eruditæ eloquēterq; docueris: Quæ quidē res q̃ta me uoluptate affecerit: debes nō obſcure intelligere
Quid.n.parētibus pōt iucūdius audi tu cōtigere pclara filiorū fama: i quoꝝ nominis claritate ipſorū quoq;
nomē ſplēdidius eluceſcit. Perge igit fili mari: ut cœpiſti. Es in una oium q̃ ſub ſole ſūt: urbiū locupletiſſima:
nobiliſſima: optia. Nihil iſtic tibi defuturū ē neq; ad emolumētū: nec ad gloriā: nec ēt ad quietē atq; tranquil
litatē: niſi tu tibi defueris: ſunt.n.ueneti & humaniſſimi & liberaliſſimi oium: & ii qdē tales ac tāta ai tū altitu
dine: tū gratitudine pditi: qbus ēt ſeruire: ut ita dixeri: ſūma libertas ſit: Ponas uolo ex aīo tuo plāeq; abiicias
cæteroꝝ oium & populoꝝ & pricipū rē oēm reliquā: Pacatiſſimū iſtic tibi ſi ſapias: & fructuoſiſſimū futuꝝ ē
domiciliū. Vnū ſane uolo: memineris nihil magnū ac pcipuū licere mortalibus ſine magno labore conſe
qui. Quanq̃ tibi qui labor accidere pōt: qui non ſit cum incredibili uoluptate coniunctus: Studendū eſt per
noctādū ſæpe. Eo.n. plura docturus es: quo plura pcucurreris: lectitaueris: edidiceris. At quo plus ſtudii &
uigiliæ in re præclara cōſumitur: eo ingeniū acutius reddit: doctrina eruditior: eloquētia copioſior atq; ex
peditior. Nulla ē tāta uirtus: tāta pſtātia: q̃ ſi aſſidua uacauerit diligētia: nō fiat cōtinuo deterior. Diligentia
uero ipſa tantā hēt in ſe uim: tātā dignitatē: ut una ſit uirtus: qua reliquæ oēs uirtutes cōtineri uideāt. Qua
re ſi paternis admonitiōibus parere inſtituis: id qd te uelle nō ſolū puto: ſed ēt hortor: ac iubeo: ſi uir doctiſſi
me eruditus haberi uis: ſi cupis eloquētiæ laudibus uero ppulchreq; inſigniri: utere docēdo ſcribēdoq; dili
gētia. Quod āt de xenophōte fratre ſcripſiſti: nō uitupo: & ſi italiæ potiuſq̃ dalmatiæ finibus eū teneri cupie
bā. Fuiſſet q; utriq; uſum lōge cōducibilius magiſq; honorificū: ſi una & ſtudere & uiuere q̃ diiungi tāto ter
raꝝ atq; aquaꝝ tractu maluiſſetis. Et Marieta & filii bene ualent ac item cæteri nr̃i oēs. Vale. ex mediolano
iiii. idus martias. Mcccclx. ℂ Franciſcus philelphus Bernardo pontano. S.D.

ET officiū tuū i Mariū & xenophōta filios & ſingularē bēiuolētiā erga me facio eqdē plurimi. Ti
biq; habeo gr̃as: qd cū nihil ipe de te meruerī: tāta i me ac meos & hūanitate & bēignitate ſis uſus
itaq; ſiqd i me eſſe aiaduerteris: qd tibi uel uſui eē poſſit: uel uoluptati: ita id eē i tua ptāte poſitu;
exiſtima: ut q̃ maxie tua ſūt. Nā eo igēio ſū iis morib⁹ iſtitut⁹: ut nihil ſit qd mali: q̃ & gratiſſimū hēri me &
a nemine bnſicio ſupatū iri. Quare uti me potes oibus in reb⁹ p arbitrio tuo. Vale cū Petro nr̃o ac reliqs tu
is oib⁹. ex mediola. iiii. idus martias. Mcccclx. ℂ Frā. phi. Iacobo lucenſi apoſtolico ſecretario. S.D.

TAbellarii ne an fortūæ uitio factū ſit: neſcio: alicuius certe aut uitio: aut errore factū ē: ut lr̃æ tuæ q̃s
pridie nonas octo. ex Mantua ad me dederas: uix eas tādē pridie idus martias accepi. Itaq; ſi ſeri⁹
tibi reſpōſū ē ad id: qd petieras: nulla factū ē culpa mea. Hēs iſtic Othonē carretū q frāciſci ſphor
tiæ Medio. ducis res curat oratori titulo apd Piū pōti. maximū. Huic iſti qm̃ mecū uetere familia
ritate atq; bēiuolētia iūctus ē: ſi qn̄ tuas ad me lr̃as dederis: nō fruſtra dederis. Sed nūc ad id: qd petebas: pau
cis accedo. Ais tu qdē cū ſcripſiſſes diebus illis ſūmo florētinæ reipu. magiſtratui ea: q̃ pius pōtifex tibi man
darat: ſubdidiſſe i quadā epiſtolæ pticula credimus iſtā remp. honori ſuo nō defuturā: fuiſſeq; nonnullos: q
barbaꝝ te potiuſq̃ latinū aſſererēt: qppe q cōtenderēt aut nō iſtā remp. ſed iſtāc dici oportuiſſe: aut addēdū
fuiſſe ur̃am ut credimus iſtā rēpu. ueſtrā honori ſuo nō defuturā. Oium primū debes tu mi Iacobe cōtētus
eē iudicio tuo pſerti ea i re: q̃ apd uiros doctos latini ſermōis eoſdēq; diſertos i dubitationē nūq̃ uenit: iuidē
tium aūt iprudētiūue latratus cōtēnere hſeq; p nihilo magni pfecto ai ē: Nā aduerſus eos; mōtis importu
niores ſūt puicatioreſq; turbulētiſſimi uentorū flatus: q & altiores ſint & firmioribus inixi radicibus. Veꝝ ut
morē gerā petēti hac in re tibi ſniam meā: eā iter hic & iſte pnoia differētiā eē prudētiſſimi grāmatici uolue
rūt: ut hic circa pſonā loqnte; attendat: iſte uero circa audiētem: ac ſi a pria ad ſcdā; pſonā hſetur orō. Vt

huic amico meo cū tuo iſto familiari magna ē cōtentio. Eodē mō cū tu i pſentia ſis Senæ. ego uero medio
lani q̃rectiſſime dicer ſi ita ad te ſcripſero maturiorē ſane futurū ſuſpicor tuū i hāc urbē aduētū: q̃ i iſtā meu;
& eadē quoq; rō ē eoꝝ aduerbioꝝ oiumq; localia a grāmaticis noiata ab iiſdē pronoibus formāt: ut hic no
ui hēmus nihil: qd iſtic ſiqd uobis acciderit: ſcire cupio. Et Regis Hiſpanoꝝ oratores: q diebus ſuperioribus
hac iter habuerūt: ad qd tempus iſtuc puenerit facito me q̃primū certiorē. Quod ſi aliunde quoq; exēpla de
ſyderas. Cicero tibi locupletiſſimus auctor fuerit. Is in orōne pro. P. Sextio ſic ait. Habes igitur qd ex me q̃
ſiſti: qui eſſent optimates: Non eſt natio: ut dixiſti & cohortari auſus eſt in hac cā uos iudices: ut aliqn̄ eſſetis
ſeueri aliqūādo medicinā adhiberetis reip. Nō ea ē medicina: cū ſane parti corporis ſcalpellū adhibetur atq;
integre: carnificina eſt iſta & crudelitas. Hi medent reip. qui execant peſtē aliq̃ tāq̃ ſtrumā ciuitatis: idē in orō
ne p. P. Quintio: moritur in gallia Quintius cū adeſſet Næuius: & morit repentino: hæredē teſtamento re
liquit hūc. P. Quintiū: ut ad quē ſūmus mæror morte ſua ueniebat ad eundē ſūmus honos quoq; peruenirēt
Quo mortuo nec ita multo poſtea in galliā pficiſcitur Quintius: ibi cū iſto Næuio familiariter uiuit annū
fere ſimul. Idē in orōne p. P. Sylla: Deniq; iſtā ipſam pſonā uæhemētē & acrē quā mihi tū tps & reſp. ipoſuit
iam uoluntas & natura ipſa detraxit. Illa.n.ad breue tps ſeueritatem poſtulauit: hæc in omni uita lenitatem
miſericordiamq; deſiderat. Idem rurſus in epiſtola ad Curionem Putareſne unq̃ accidere poſſe: ut mihi uer
ba deeſſent. neq; ſolū iſta ueſtra oratoria: ſed hæc etiā leuia noſtratia? Ad hæc ne pluribus aptiſſimam rem p
ſequar. In epiſtola idem Cicero ad Lentulum Valerium iurecōſultum ita ſcribit. Cur.n.tibi hoc non grati
ficer: neſcio: præſertim cū his tēporibus audacia p ſapiētia liceat uti: lentulo nr̃o egi p lr̃as tuo nomie gr̃as
diligenter. Sed tu uelim deſinas iā noſtris lr̃is uti & nos aliquādo reuiſes. Et ibi malis eſſe ubi aliquo numero
ſis q̃ iſtic: ubi ſolus ſapere uideare. Q uāq̃ q iſtinc nūc ueniūt partim te ſupbū eſſe dicūt: qd nihil reſpōdeas:
partim cōtumelioſū: qd male reſpōdeas. Nā qd dicūt addēdū fuiſſe ur̃am: id ex tā multis exemplis liquido
iudicari pōt: apud indoctos.n.aliquid ualeat fortaſſis: apud doctos & florentinos oio nihil neceſſario aut ni
hilo plus iſta ur̃a oratiora q̃ leuia hæc noſtratia. Ex his horūq; ſimilibus potes nō obſcure itelligere Iacob lu
cenſe nō eē barbarū: ſed eos potius: q̃ latine loq neſciūt. Iſtæc uero & iſtac & ſimilia nō oratoꝝ: ſed poetaꝝ &
eorū ſane comicoꝝ: ut apud Teren. Simo. Vos iſtæc intro auferte. Et hæc hacten⁹. Diſſeminati ſūt hic apd
nos neſcio qūo hi duo uerſus: quos inſimulant eē Pii pōtificis maximi: Diſcite p nūeris numeros ſpare poe
tæ. Mutare ē aīus carmina nō emere. Id ego palā negare ſum aggreſſus: qppe q ſemel & iterū cū aliis plærīſ
q; eruditis diſertiſq; hoibus eximiā benignitatē ac munificētiā Pii pōtificis ſum exptus. Quin poti⁹ affirma
re ſū auſus aut uerſus illos a pientiſſimo Pii ore nūq̃ emanauiſſe: aut deprauatos eē & corruptos cū ita dice
rēt. Diſcite p nūeris nūeros ſpare poetæ. Mutare ē aīus carmina muneribus. Tu uelim ad hæc mihi reſpon
deas. poſſim audētius ac uerius maledicos refellere. Vale. Et me ſanctitati domini nr̃i unice cōmēda. ex Me.
idibus martiis. Mcccclx. ℂ Franci. phi. Lodouico cardinali aquileienſi. S.D.

QVā mihi uæhemēter tua nō ſolū opa ſed ope ēt atq; auxilio opus ſit pr̄ hūaniſſimæ: cū ex aliis ſu
perioribus ut lr̃is potuiſti dilucide aiaduertere: tū ex iis maxie: q̃s ad octauū cal. martias ad te dedi
Nūc aūt qd ſcribā: noui aliud nihil hēo: niſi ut itelligas tāto me deſyderio expectare lr̃as tuas: ut
maiore aliud nihil. Ois pfecto ſpes mea in te uno poſita ac locata ē. Et q̃tū ualeas: ſcio: & q me diligas nō
ignoro. Itaq; te ēt atq; ēt rogo: oro: obſecro: ut qd abs te petii tā ſūm ope: q̃ celeri⁹ fieri poterit effectū reddas
Hoc erit mihi uæhemēter gratū. Nec tu officiū in me tuū unq̃ accuſabis. Vale. Ex mediolano. xiii. cal. apri
les. Mcccclx. ℂ Franciſcus phile phus Xenophonti filio. S.D.

FEciſti me pximis tuis lr̃is certiorē de naugatione tua ad Rhaguſinos: id qd ēt poſteaq̃ ſoluiſti
e Venetiis: Marius mihi ſignificauit. Ego āt & ſi maluerā p pr̄no affectu in italia eē: te tamē cu;
norim & nobitatē: & ſplēdorē reip. Rhaguſinæ. æquo aio fero abſentiā tuā pſerti cū iccirco Vlyſ
ſen Homerus prudētiæ laudarit: q; & urbes: & mentes multoꝝ holum cognitas illi meminit. ſic
eni in Vlyſſeæ principio ait. Callentē dic muſa uirū: q mœnia ſacræ: Diruta poſt troiæ multūq; diuq; per
rans. Et mētis hoium multoꝝ nouit & urbes. Atq; ibi ſane cuiq; patria ē: ubi bene eſt nulliuſq; loci terminis
nir ſapiēs circūſcribit. Itaq; nō abſurde Socrates cū interrogaret cui⁹ eſſet: ſe nō athenieſem ſed mūdanum
eē reſpōdit. Tuū igit fuerit id pſtare atq; efficere: ne fruſtra iſtuc pfect⁹ uideare. Quod ſi ſtudio diligentiaq;
curaueris: cū mihi afferes uoluptatē non mediocrē: tū laudi tuæ atq; emolumēto plurimū cōſules. Reliquū
eſt: ut me facias q̃primū certiore;: q̃ te locus iſte cœlumq; delectat. Eſt enim tibi bonæ ualitudinis rō haud
negligenda. Nos hic oēs in hanc bene ualemus. Si quid iſtic habetur de turcis: cura ut ſciam. Maximos in
Italia bellorum motus paratum iri animaduerto. Vale. Ex Mediolano. x. Cal. Apriles. Mcccclx.

ℂ Franciſcus philelpuhs Bernardo iuſtiniano Leonardi filio. S.D.

XEnophon filius ad Rhaguſinos pfect⁹ eſt. Scripſit ſe ppediē ide ad me miſſurū ſeruas duas: petii
q; ſe facerē certiorē apd quē eas uenetiis diuertere curaret. Cui rn̄dit neminē eſſe iſtic: qui cū ma
ior mihi aut antiqor familiaritas hoſpitiūq; ſit q̃ tecū uno. Itaq; ſeruæ ille diuertent apud te. Qd
cū fiet: & tu mihi rē ſignificabis: mittā: qui & ſeruas ad me pducat: & qd pecuniæ opus fuerit ſol
uat. Vale. ex Mediolano. x. Cal. Apriles. Mcccclx. ℂ Frā. phi. Ioanni Petro eutychio. S.D.

MArius filius id quod audiſſe te puto: eſt his dieb⁹ a florētiſſimo uenetoꝝ ſenatu honorifice cōdu
ctus ad docēdū Venetiis oratoriā ac philoſophiā. id aūt eo pluris faciūdū exiſtimo: qd antea ne
mini unq̃ cōtigit. is in pſentia huc ē uēturus: ut uxorē & filios reliquāq; familiā Venetias ſecū trāſ
ferat. Faciet aut ueniēs iſtac iter. eſtq; ei neceſſe iſtic cōducere ad Mediolanū uſq; & mulū cū mu
lione: & equos duos. Quos ut antea diligenter pares uelim: ne cū iſtuc nauim appulerit: diutius ſit in mora.

Maximum mittam tibi ad paucos uſq; dies. Vale.Ex Mediolano.vi.Kal.apriles.Mcccclx.

¶Franciſcus philelphus Ioāni andreæ abbati. S.D.

SI mihi qđ petieras cū anno ſupiore ueniſſem Romā:ex tua meaq; ſnia cōtigiſſet:nō diſtuliſſez in
hāc diē lr̄as ad te dare.nec etiā nūc noui qcq̄ accidit:qđ me horteꝛ:ut aliqd tibi ſcribā ꝑter illā pri
ſtinā & ueteratā dilectionē erga te meā:q̄ facit ut te moneā:ne deſperes honeſta ꝑſertim in cauſa
Nā pꝛiceps hic nr̄ natura ē perhumanꝰ & perbenignꝰ ēt i eos:quos aliqñ norit a ſe aio fuiſſe alie
no.Quicq̄ de te qđ accuſem uiro prudēti ac modeſto & ſi minime iuenio:uereor tñ ne tibi obfuerit aliquoꝝ
īſidiæ:quominus ſis qđ uolueris & qđ fortaſſe decuerat:cōſecutus.Idq; factū eē aut inuidia aduerſus te:aut
ꝑriuatoꝝ cōmodoꝝ gr̄a. Quibus qdē rebꝰ te ſuſpicor nō potuiſſe q̄doq; nō cōmoueri:neq; tuliſſe clā indi
gnationē ai tui. At par fuerat ſeruare cōſtātiā:nec ulla cuiuſq̄ frāgi iniuria:id qđ nūc etiā facias:rogo: Præte
rea tibi utēdū reor nō tā ai magnitudine atq; elatione uiro:uiro ꝑſertim xp̄ianā ꝓfitēti humilitatē:q̄ ſubmiſ
ſiōe & patiētia.Neq; ab re fuerit:ſi dominici illius ꝓcepti memineris:qđ eſt Cæſaris Cæſari:qđ dei ē deo red
di oportere.Huiuſmōi beneficia ſūmi pōtificis eē uerbo tribuere.Re uero eoꝝ pricipū: in quoꝝ dominatu
beneficia ſunt poſita. Titulus inq̄ daꝛ a ſūmo pōtifice:a pricipe uero poſſeſſio.Id tu puto:ignorabas. Eraſq;
iccirco aio fortaſſe te digno. At ſi ſapias Chamelū imitabere:q ſubmittit ſe ingenua ad tollēda honera.id tu
eo facias prudentius:& cōmodius:qđ nullū tis honus ſublaturus:ſed poſiturus potius. Qđ.n.ē tātū honus:i
ter uniuerſa fortūæ icōmoda:qđ cū egeſtatis honere cōferri queat. Satis eſt te eē admonitū.Reliq̄ tu ꝓ tua
prudētia prouidebis.Et hac de re ſatis.Ego ex quo die cardinalē tuū audiui ſalutatū:ſumq; ab eius amplitu
dine nō hūaniter ſolū:ſ; ēt liberaliter honorificeq; exceptꝰ:cognouiq; ex eius familiari ſermōe illo q̄ta do
ctrina eēt:q̄ta eloq̄ntia:q̄ta ſapiētia ꝑditus:icredibili i eū cōtinuo ſum amore obſuātiaq; affectus.Nec deſti
ti ex illo ipſo die ꝑdicare apud oēs egregias eius diuinaſq; uirtutes.Iſti ergo tāto & tāta ꝓſtātia cardinali me
uolo q̄diligētiſſime cōmēdes:& ita deditū facias:ut ea ſūt:quæ maxime hēt in ſua ꝑtāte. Ad hæc duo abs te
maxie deſydero:ac peto:ut quod grauiſſimū eruditiſſimūq; opus eſt ab eo ipſo ꝑdocte & ꝑlegāter ſcriptū
de docta ignorātia:id excribi noie meo atq; impēſa q̄primū cures.Quicqd āt pecūiarū eiuſce rei cā dederis
lr̄is ſignificato:& tibi ꝓpediē qđ impēderis:nūerabiꝛ.Idē quod ſecūdū erat:cupio facias de Porphyriōe i ho
ratiū.Præterea rē mihi facies ꝑgratā:ſi eoꝝ libroꝝ indicē ad me dederis: q̄ nuꝑ ſanctiſſimi & ſapientiſſimi
illius patris Nicolai quinti ſūmi pōtificis mirabili diligētia & impēſa ex lethæis:ut ita dixerim:tenebris erui
ſunt in lucē:& apud uos habētur. Vale.ex mediolano.vi. Cal. apriles. Mcccclx.

¶Franciſcus philelphus Ioanni Antonio mercato .S.D.

ADmonuerūt me hi ſacri dies:ut te ꝑ litteras adire hortareq; uel ꝓ iuſtitiæ & honeſtatis: uel ꝓ in
ueteratæ amicitiæ nr̄æ iure:ut necessariū ac gētilē tuū Pacinū mercatū cōuenias:eūq; uel appellā
do uel monēdo:uel ēt ſi opus ob adoleſcētiæ feruorē fuerit:rogādo cōſtituas:ut aliquādo ad ſe re
deat:memineritq; tū eq̄tatis & ueritatis tū iuriſiurādi illius:cui publicis & religioſis tabulis ſe ul
tro fecit obſtrictū:& id qdē iccirco ultro:q̄tioniā neq; iprudēs neq; ui coactus:neq; ulla adductus neceſſita
te nec ēt ab me requiſitus:ſed ipē potius bōi uiri fidē uolēs recognoſcere:me reqrēs:iuratꝰ ē ꝑſēte mr̄e ꝓbatiſ
ſima illa ſāctiſſimaq; fœmia ꝑſēte Ioāne ſtāpa & aſſini:& optio uiro:ꝑſēte tabulario totq; grauiſſimis teſtibꝰ
iuratus ē:iō q̄ pacius tuus & iuratus is qdē i ſacrata māu reuerēdiſſimi huius & itegerrimi archiepiſcopi. hoīes
ac mortales Ioānes Antōi fallere fortaſſe poſſumus i prudētis.ſ.ac rudis.at deū certe & nos metipſos neq̄q̄
poſſumus.Reſcipiſcat igiꝛ aliquādo pacinus:neq; maliuoli alicuius inductu perturbatiōi cōcedat. cogitet
ſe tādē morituꝝ:incertāq; eē mortis & diē & horā. Sūt ne hæc noſtræ i eū doctriæ ꝓmia: Caueat iḡ caueat:
ne dū mihi tētat icomodaꝛ:ſeipſū ꝑmagno detrimēto afficiat:q̄ppe q & pecūiaꝝ ſi nihil amittet:& ad hoiuz
īfamiā ſēpiterno ēt ſupplicio ſe obnoxiū faciet.a quo nulla uel tabulaꝝ:uel oratoꝝ :calliditate nullo argēto
liberari poterit.q̄q̄ miſerrimus ēt ille q̄ſtus ē:quē aduerſa cōſciētia qs adipiſciꝛ:Nā qđ græco ueroq; puer
bio dr̄.in expuentis recidit barbam:qđ in cœlū expuiꝛ. Vale.mediolani:ex ædibus noſtris.vi. Kal.apriles.
Mcccclx.

¶Franciſcus philelphus Blaſio Gyllino Abbati .S.D.

ANgelus Actiolus nobilis florētinus & idē ſplēdidiſſimus eques auratus mecū nudiuſtertius q̄ſꝰ
ē:qđ orōnes meas q̄s apud te ea lege:dimiſerat:ut eas mihi q̄primū redderes:nō mō non reddidi
ſti:ſed a ſe q̄ſæpiſſime hortatus:ut officio fūgaris:id nō mō nō facis:ſed ridiculo ducis eius oēm
adhortationē.itaq; ſū miratus qđ & uir religioſus & abbas tot iā annos diſtuleris ea domino reſtituere:q̄ bo
na fide poſſidere nō potes. Vale mediolani:ex ædi bus noſtris.vi.Kal.apriles.Mcccclx.

¶Franciſci philelphi Epiſtolarum Liber Decimuſſextus.

¶Franciſcus philelphus Alexandro Cardinali digniſſimo.S.D.

QVi oīa i ſola uirtute poſita eē iudicarūt: q̄ ad bene ꝑtinēt beateq; uiuēdū: ii mihi pater ampliſ
ſime ſenſiſſe temere nihil uideri ſolēt:Nā qd ē i corpore:qd i fortuna ipſa:quā uocant : aut bo
nū:aut expetēdū:ſi honeſtate uacat id certe ſolū qđ honeſtū eſt & ſecundum uirtutē :bonū cē
ſeri oportere nō ſolū Stoici uerbo uſurparūt:ſed lōge magis re ēt ipſe pontifex maximus atq; ſa
pientiſſimus iſte pius facile declarauit.Quid.n.Plus aut cogitat:aut loquitur:aut agit quod non
ex media uirtute ꝓficiſcaꝛ. Atq ſi uel in corporis uel in fortunæ cōmodis ꝓclarū qddam : aut præcipuum
poſitum eſſe arbitreꝛ:tū quieti uoluptatiq; ſtuderet tū cumulandis theſauris:a quibus omnibus ita abhor
ret:ut nihil a ſe magis alienum exiſtimet q̄ leuem atque titillantem ſenſuum motum:q̄ auri & argenti inep
tum ſtudium.Nouit ſane pater ſanctiſſimus iſtiuſmodi omnia eſſe ſeruilia & animo ingenti excelſoque idi
gna.intelligit eum hominem qui extrinſecus ſit:interiori homini obtemperare pareteq; debere. Huius āt

eē ita imperare:ut ratio intellectuſq; ꝓſcribit.His enim duobus q̄ſi luminibus mētē humanam oīa aſpicere
oīa uidere oīa dilucide cernere ſiue ea ſint tp̄is ſeu æternitatis:ſiue ſint in mūdo:ſeu ſupra mūdū.Itaq; deſi
nāt mirari ſi impiti rerū aliq fortaſſe cœperint.Cur pius pōtifex cū primū in apoſtolici ſolii maieſtate cōſti
tutus ē:ad nihil aliud magis animū cōuerterit:q̄ ad ſtabiliēdā & corroborādā chriſtianā rēpublicā:quā uide
ret breui piturā:ubi minus ei mature ac fortiter ſuccurreretur. Sciebat ſane pr̄ ſapiētiſſimus ſenatū eē nō ſibi
ſoli ſed multo etiā magis imortali hūani generis redētori Xp̄o Iheſu:cuius erūnoſam afflictāq; ciuitatē pa
ti diutius nr̄a deſidia flagellari acerbiſſimis imploꝝ amariſſimiſq; uerberibus exiſtimabat nō minꝰ pnicio
ſum ac funeſtū:q̄ indignū & dedecoroſū in primiſ.Quare quē qeſceꝛ curariq; oportebat in tāta corporis im
becillitate in tā uaria:tāq; multiplici & ꝑmoleſta ægrotatione id nō mō neglexerit:ſed ēt cōtēpſit duxitq; ꝓ
nihilo. Quinnimo in ſūma ſæuiētis hyemis aſperitate ꝑ aſſiduos imbris:per altiſſimas niues:per uitreas te
digas glacies ſupatis horrentibus appēnini cautibus Mātuā cōceſſit:ubi tādiu conſedit:donec uniuerſi prin
cipes regeſq; chriſtiani inuitati atq; accerſiti & lr̄is & nūciis partim uoluntate & animi iudicio:partim pudo
dore nō ſolū eo loci alii ipſi ꝑ ſeſe:alii per legatos cōſueuerūt:ſed moti atq; perſuaſi iaudita illa diuinaq; elo
quētia eruditiſſimi integerrimiq; pontificis ita una mēte:uno aio:unoq; cōſenſu cōſpirarūt oēs aduerſus ho
ſtes atq; inimicos chriſtianæ religionis:ut nihil iā dubitādū ſit ꝓpediē fore:ut nō turci modo:ſed qcqd ſuper
eſt ipiet atis barbaricæ tā lōge lateq; diffuſæ aut ad ſanitatē aut ad internitionē redigaꝛ.Quæ quāta res ſcm̄
fuerit:q̄ admirabilis:q̄ egregia in tāta ꝑſeri & tēpoꝝ & animoꝝ diuerſitate neminē eſſe puto:qui neſciat. Ea
mihi certe ſnia eſt:ut indubitato credā oipotētē.Deū ſuos mitis ac benignos oculos cōuertiſſe iā tandem ad
laniatū diſcerptūq; gregē ſuū:uelleq; hūc aliquādo ex efferatis & truculētis rapaciſſimoꝝ lupoꝝ rictibꝰ eru
ere:atq; ſaluū facere. Quē enim ouili ſuo ꝑficere aliū potuiſſet uno hoc iſto Pio prudētiorē:ſanctiorē: gra
uiorē:doctiorem:& in oi abſolutæ uirtutis gn̄e ꝓſtātiorem! Actū erat ꝑfecto de Petri uincula niſi repente di
uinæ clæmētiæ mūere in tātis turbulētiſſimaꝝ tēpeſtatū ꝓcellis ac fluctibus idem unꝰ & paſtor ſubito illuxiſ
ſet:& gubernator:cuiꝰ fœliciſſimo ductu firmiſſimoq; ꝑſidio exoptatus getis portus ac ꝑpetua q̄dā ſalus cū
ctis chriſti fidelibꝰ diuinitus ipartiaꝛ.Nec enim ꝑſentibꝰ ꝑſens dūtaxat cōſulit beatiſſimus Pius pōtifex:uerū
etiā ꝓſpexit iā lōgius:quo pacto etiā poſt ſe q̄ optime oibus cōſuluiſſe iudiceꝛ:q̄ppe qui mō q̄nq; ex uniuer
ſa chriſtiana rep.delegerit declararitq; cardinales:qui ſint ueluti quinq; luminaria in orbe terrarū:numerum
ſane haud abſurdū ſed & pulchrū & neceſſariū pro q̄nq; illarū eccleſiarū numero:quibꝰ tota cōſtat chriſtia
na religio:ꝑinde atq; eccleſiæ cuiq; ſuus ſit pontifex cū uſus uenerit princepſq; paratꝰ Nā ut de aliis breuita
tis gr̄a uerbū in ꝑn̄tia faciā nullū:qd de te loqr pr̄ hūaniſſime:cuius tāta uirtus ē:tāta doctrina tāta ſapia : ut
unꝰ plane & dicēdꝰ ſis:& hēndus q poſt unū Piū nō mō nemini cedas:ſed mortales reliquos q̄lōgiſſime ante
cellas.Laudaꝛ Plato a uiris grauiſſimis:q eos rerū publicaꝝ gubernaculis ꝑeſſe uoluerit:qui aut eſſent ſapiē
tes:aut ſaltē ſapiētiæ ſtudioſi:hoc ē philoſophi. At quē aliū habemus hac tēpeſtate:quē tecū in uniuerſa phi
loſophia cōparare:poſſimus.Nā ad eas partis.quæ uelim diſerēdi rōne uerſanꝛ:uel cum ad ſingulos moris
bꝰ atq; uita inſtituēdos:tū ad rem & domeſticā & ciuilē adminiſtrādā ꝑtinēt:uel in totius naturæ ſcientia &
cognitiōe ſunt poſitæ tu eā pacute & elegāter calles ac ſapis philoſophiā qua quod uerū ſimplex incōmuta
bile ſempiternū ſolūq; uerū eſt:& totius ueritatis fons & origo q̄dā:q̄tum humanū ꝓſtare pōt ingenium ſine
ulla dubitatiōe ꝓſpicimꝰ.Nā qs ignoret ſolā eſſe theologiā:q̄ cæteris omnibꝰ diſciplinis tanq̄ regia quædaꝫ
nobilitate ac ꝓſtātia ſua:qua diuinam indagaꝛ eſſentiā:& dominaꝛ & impaꝛ! At qui ſunt plærūq; nōnulli:q
cū docti ſapienteſq; dicanꝛ ac plane philoſophi:eoꝝ tū uita atq; mores ab omni philoſophiæ præceptione
diſcepant illos ii qdē medicos imitati:qui quē in aliis morbum curaturos ſe ꝓfiteꝛ: hoc ipſi q̄ acerbiſſime
torqueꝛ.Quid.n.turpiꝰ:qd fœdius:qd dedecoroſius q̄ philoſophos ſeſe & theologos eē gloriātes ita uiueꝛ
ut nihilo pecudibꝰ ꝓſtēt. Tu uero pr̄ cōtinētiſſime ab huiuſmodi hominū genere oio alienus ea cogitas ea
loqueris ſolū:q̄ uera eſſe intelligis. Tua aūt ois actio orōni reſpondet. Quibus tuis laudatiſſimis atq; opti
mis uitæ inſtitutis factū eſſe uidemus:ut quo magis blādientē fortunā cōtēpſeris:eo ſe tibi magis illa tradi
derit:obſequētēq; ꝓſtiterit. Fortuna inq̄ uirtutē:non uirtus fortunā ſecuta eſt. Et ſunt qui mireꝛ ſtoicos affir
mare ſolitos ſapiētē eſſe ſolū liberū eſſe diuitē eſſe regem eſſe facilem illoꝝ hāc grauē generoſāq; ſniam tu
pr̄ modeſtiſſime nō re minꝰ q̄ uerbo uerā eſſe oibꝰ declaraſti q dū fretꝰ diuino ſpiritu nihil fragile caducūq;
cōcupiſceris:dū nulli te flagitio obnoxiū:facis dum nulli in ſeruis inani gloriæ:dum ois cogitatus tuos:cō
ſilia oia:actiones ois refers ad Deū:es oia ſumma cū tua ſūma laude aſſecutus. Sed uidemus alios fere oēs
tāta interdū ambitione ad dignitates & magiſtratus ferri ut neſcias :miſerēdū ne magis ſit an pudēdū eoꝝ
tā curioſi ſtudii.Nā cū tria maxime uideātur expetēda mortalibus honos:utilitas uoluptas & ea qdē ſi mi
nus in uniuerſa uita:q̄ in amicitia:cū honos uirtuti debeaꝛ hūc q negligit:putaꝛ quodāmō uirtuti iniuriā
facerē. At ego magni ꝑfecto & elati animi eſſe duco itaq; quēq; uirtuti operā daret:ut aliud ſibi nihil q̄ ꝓcla
rū uirtutis opus ꝓpoſuiſſe iudiceꝛ. Honos enim cum haud nr̄æ:ſed alienæ ſit ꝑtātis iudiciū ſeqtur alienuz.
Sed ut temere iudicātes cōtēnendi ſunt:ita q recte iudicāt ſperādi:qui ne cupiētibus qdē nobis neq; cogitā
tibus omni ſin ope atq; opa ꝓfuturi cū ad honorem:tū ad cætera oia:qbus uitæ uſus cōtinetur : & gaudet:
Quod ſi cuiq̄ eſt obſcurū:id diligentiſſimus atq; optimus rerum omniū extimator & iudex Pius pontifex
in te uno perſpicue oſtendit. Num petebas cardinalatum moderatiſſime pater Alexander : num animo te
cum uolutaſti unq̄:Certe inquies minime oium non quo deo dignus nō eſſes cuius animus plenus ē hōe
ſtatis:plenꝰ ſapiētiæ:plenus Dei :ſed q̄a mūdana oia inferiora duceres pietate. Itaq; ſola uirtus ſola religio:
ſola ueritas:ſolus diuinus cultus tibi erat in mēte. At hæc ſaluator nr̄ dignis etiā uitæ ꝓmiis ꝑ munificentiſſi
mū ſuū & prudētiſſimū præbitorē pium ſecūdū honeſtate uoluit:teq; ex generale heremitanoꝝ cardinalē

Idcirco creare dignatus eſt:ut eſſes in Romana eccleſia uas noui electionis. Quare neſcio cui magis ſit gra-
tulādū tibi ne cuius optimis pulcherrimiſq; meritis fortuna deuſq; reſpōderit. An Romanæ eccleſiæ: cui tā
tū boni cōtigit: quo ne maius qdē poſt Piū auſſa eſſet optare: an potius ſāctiſſimo patri pio q p accerimo a[illegible]
tui diutinoq; iudicio qcqd agit: cōtinuo ex omni pte pfecteq; agit. Nā qd de me ipſo loquar: q ex huiuſmo
di nūcio tātā cōcepi aīo uoluptatē: ut mihi æq; gratulādū atq; exultādū eē rear: cōmunis bonis oibus & ſtu-
dioſis uiris tāta hæc lætiora eſt oblata: quā ut imortalis Deus ppetuā nobis faciat: & ad cumulū uſq; pducat:
uæhemēter opto. Vale pater reuerēdiſſime. Et me beatiſſimo domio meo pio tibiq; cōmēda. Ex mediola-
no quinto. Kal. apriles anno a natali chriſtiano: Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Othoni carreto iuriſconſulto. S. D.

Nullū ſane mihi tediū afferre poſſunt lſæ tuæ. Nō. n. ſolū tardiſſime ſunt: ſed etiā breuiſſimæ: qd
ait poeta ille πολλάκι καὶ κηπωρὸς ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν & ſi i aliis multis rebus pbari apd
te poterit fortaſſe. tñ in hac una nō poterit: q cū quotidie ad te litteras do eaſq; nōnūq̄ lōgiuſcu
las: tu uix tādē poſt denas acceptas ſemel rñdes: & nūq̄ attice ſed laconice ſemp. Itaq; nō poſſū
non gratulari tuæ iſti tātæ breuitati: quā in tāta uerbo copia: qua Romana curia mirifice abūdat: p nouo
quodā ultæ inſtituto nō temere uſurpas. Et hæc iocati ſumus. Pergrata mihi tua fuit epiſtola uel admodū
breuis. Quod amicus iſte uitreis utat oculis: nō poſſum nō laudare. Quis eni dubitat gemiuatis oculis acu
tius eum uiſurū q̄ unis tu utere cōſilio tuo. Vnū abs te peto atq; cōtēdo: ut cures Iacobū lucēſē ad ea reſpō
dere quæ ad eū pximis litteris ſcripſi. Vale ex mediolano. xvii. Kal. maias. Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S. D.

Cum eſſem aīo de nauigatione tua ad Rhaguſinos admodū ſollicito: p opportūæ mihi redditæ
ſunt lſæ tuæ: qs tertio Kal. apriles ſcripſeras. Ex his ſum ea omni formidine liberatus: qua me af
fecerant turbulentiſſimi illi uētorū flatus: qbus nōnullæ uel munitiſſimæ naues quo tpe tu mari
igreſſus es: naufragæ perierūt. Itaq; imortali Deo grates ago quas debeo maxias: q me tāta acer
bitate liberauit. Reliquū ē ut bonæ ualitudini ſtudeas: operāq; des: ne qd tibi noua cæli tēperies iportet icō
modi: qd una τῇ ἐγκρατείᾳ facile uitabis. Es. n. i urbe nō mius amœna q̄ & opulēta & nobili: q̄ qdē oia
adhortāt iſtiuſmodi ætatē ad uoluptatū illecebras: quibus Vlyſſis Homerici illius ſocii cū ſe pœnitus de-
didiſſent: humanitatē exuerūt: At tu Vlyſſen ſi ſapias imitaberis: uitabiſq; omne circeū poculū. Id āt eo fa
cilius es facturus: q audio patricios Rhaguſinos uiros eē cōtinētiſſimos: & grauiſſimos: quorū uitæ iſtituta ſi
tibi ppoſueris: meliuſcule pfecto & exteriori cōſules: & interiori homini. Nā q ſcribis te ex altero pede labo
rare: iſtiuſmōi tibi nobilitas patrita nō eſt: at ne auita qdē: Quare ne aliūde tibi uenetus ſis caue. Et eam a te
q̄primum amouere atq; extrudere eminus ne diſſimules. Nā ſi facile ſe norit nactam hoſpitiū cū uoles ex-
cludere haud poteris. Ego ut ad aliqua reſpondeā: abs te aliud nihil deſydero niſi ut te florētiſſimo iſti ſena-
tui obſequētiſſimū pſtes omni in re: qcquid agis ex officio agas. Id uero ea re una facillime aſſeqris: ſi tibi
ante oculos ſemp pbitatis laudē deūq; ppoſueris: quod quoniā ſcio te facturū: nō ero longior admonēdo
Velim q̄diligētiſſime inqras: ſi quod ē uetuſpiā iſtic monumentum: ex quo liquido poſſit intelligi urbis
nomen. Nā ex patrito uerbo non Rhaguſiū uidet dici debere: ſed Rhaguſa appellāt ciues iſti ſermone pa
trito Rhaguſæi. At ea nomina apud græcos ita terminātq̄ & in genitiuo nō creſcūt: & in a terminātaut in
e. ſūtq; fœminini generis. Vt σμύρνα σμυρναῖος Smyrna Smyrneus λάρισσα λαρισσαῖος Lariſſa
lariſſæus δάφνη δαφναῖος daphnæ daphneus θήβη θηβαῖος Thebe Thebæus. Eodē igit pacto ῥαγοῦσα
ῥαγουσαῖος Rhagoſa Rhaguſæus. Nā apud geographos & coſmographos qui apud nos ſunt de iſta
urbe nullā inuenio mentionē. Odorare igit omnia diligēter ſiquis: priſcus lapis inueniatur: qui nomen ur
bis habeat litteris inciſum. Nā regio iſta omnis græcis olim utebatur & inſtitutis: & litteris. Præterea ſi qd
græcorum uoluminū quod uulgare non ſit iſtic ſeruetur: quare diligēter. Et id aut tibi aut nobis opera qd
ſi in tāta argenti & auri officina nummi tibi defuerint: fac me certiorē. Nā eos tibi ad rem huiuſmodi q̄pri-
mum ſuppeditabo: modo ex te intelligam librorum titulos qualitatemq;. Vale. Et me illuſtri Rhaguſino
rum ſenatui commenda. Ex mediolano. Cal. maiis. Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Bernerdo iuſtiniano Leonardi filio. S. D.

Et ſi mihi dubiū nunq̄ fuit meos omnis tibi eſſe cariſſimos tamē cum pximis diebus ex Mario
filio corā didiciſſem: quāto cum ſtudio & caritate eius omnibus cōmodis: honoribuſq; ſemper
adfueris: uix dici queat: quā me tua opera delectarit. Nam cum uideo eā amicitiā quæ mihi pri
mum cum patre tuo ſapientiſſimo atq; ſummo uiro maxima fuit: deinde tecū tanta eſt: ut nihil
ad cumulum queat accedere: tranſfudi etiā tanq̄ hæreditario quodam iure in poſteros noſtros: non medio
cre mihi atq; meis omnibus patrimoniū adeptus uideor. Itaq; non poſſum mihi non lætari plurimū: qd
optatis meis ita reſpondeas: ut tibi gratulandum exiſtimē: quod ita humanus es ita benignus: ita patris tui
ſimillimus. Ego autē quod ad me attinet ſi cæteris in rebus a te ſupabor amādi tamen officio nunq̄ pfecto
ſim ſupandus. Reliquum eſt ut quæ pro filio Mario fundamēta optima uel tua diligētia iacta ſunt: ea omni
robore ſtabiliēda cures. Hac una re mihi gratius facere nihil poſſis. Vale. ex mediolāo cal. maiis. Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus paſcali mallipperio duci Venetiarū. S. D.

Sapiētis ſūmiq; philoſophi Platonis ſniam fuiſſe cōſtat maxie dux Paſcalis mallippæri noia eē in
dita & hoibus & rebus nō temere aut caſu quopiā: ſed ui q̄dā: & puidentia ſuaſuq; naturæ: qd tū
in aliis multis pbari licet. tū ex te uno dilucide intelligit. Ipſe. n. unus eē uideris ex oib9 q oē bel
lādi exoſus ſtudiū urbanas uirtutes adames: ad eas colēdas amplificādaſq; totius nobilitatis. Ve

netæ iuuētutē inuites atq; incēdas mirabili quodā laudis ardore. Nihil ē in te pceps: nihil fluctuoſū: nihil tur
bulētū. Totus es moderatus: totus qetus: totus pacificus: id quod ex uniuerſæ quoq; tuæ clariſſimæ fami-
liæ cognomēto ipſo mallippærio nō obſcure cōiectari pōt. Quid enim aliud maliperius græce ſignificat: ſi
recte uelimus uerbū ipſum ſtoicorū more interpretari: q̄ uæhemētē equorū ſublatiorem: At is qui uæhe-
menter equitatū tollit: nōne bellorū etiā: ſtrumēta ac ſegetē tollit: Nā paſcalis deduct a paſca quo noie apud
hebræos trāſitus ſignificat: manifeſtū eſt. Factus eſt inq̄ a te trāſit9 a diuturnis tēpeſtatibus pcelliſq; bellorū
ad humanioris uitæ qetē atq; trāquillitatē. Eos diligis eos amplecteris: eos honore ac pmiis foues: quos uir
tute excellere: quos doctrina cognoris eloquētiaq; pſtare. Nā hæc tria his maxime ſunt neceſſaria. qui in flo
rētiſſima republica uerſant. At quænā reſp. aut eſt altera aut fuit unq̄ quæ cū Venetorū ſenatu queat de om
ni genere laudis cōtendere: Fuit olim fuit Romanus populus in toto ppe terrarū orbe rerū geſtarū gloria
magnus atq; pilluſtris: qppe qui omne ſuum ſtudiū & tāq̄ uitæ fœlicitatē in re militari cōſtituiſſet. Quod ſi
uelimus Romanorū uitia cū uirtute cōferre inueniemus pfecto uirtuti uitia nō mediocriter anteire. Quo
factū eſt: ut omne illud impiū radicitus corruerit. Nā de Carthaginēſiū athenieſiū ue republica qd opus ē
eximiū: aliqd referat in mediū quos ois inteſtinæ afflictiones ſeditioneſq; cōtinuæ breui pdiderūt: una lace
dæmoniorū reſpu. fuit diuturnior: q dū lycurgi legibus parētdum laudi ſtudēt: dum externis oibus cōmo
dis qd decorū eſt anpoſuit. in qngenteſimū uſq; annū in uniuerſa græcia illuſtres triumphāteſq; claruerūt
At ubi Lyſander contēptis patriis & inſtitutis & moribus referſit urbē opibus & pda athenieſium: Lacedæ
monii ſimul cū læta & bene cōueniēti pauptate nō græciæ principatū modo ſed libertatē ēt ipſā miſerabilit
amiſerūt. Soli aūt optimates ueneti ex omni hoim genere ſunt inuēti: q quoniā uirtutē ac deū q ſumma
eſt uirtus: ſemp ante oculos & habuerūt & habēt: in rep. tā diuturna tā florēti tā nobili nullā olo unq̄ muta
bilitatē expti ſunt nullis ſeditionibus afflicti nullis factionibus agitati: Qui. n. aduerſi illis accidere qcq̄ poſ
ſit apud quos iuſtitia & pietate antiqus nihil eſt: Hinc ſane fieri uidemus: ut uenetorū impiū magis magiſq;
in dies terra mariq; augeſcat & uirib9 & opib9: cū incredibili bonorū oiu & ueneratiōe & caritate. Fauet. n.
deus oipotēs uiris iuſtis: eoſq; neq; quærētis nec cogitātis fœlici pſequit icremēto. Nā qs ambigat q̄cūq;
mortalibus bona ſunt ea eē ab imortali deo: q̄ ſi quādo iniuſtis etiā atq; impiis cōtingere uideāt ſecreto quo
dā & abdito dei cōſilio: tamē repēte ut floſculi hyemales lāgueſcūt ac pereūt. Soli inq̄ optimates ueneti pſe
uerant in eadē bene moratæ reipublicæ moderatione & ſanctitate: cui ſe primū ab urbis initio dedicarūt nā
qd ſerius ſeſe doctrinæ artiū liberaliū atq; eloquētiæ accōmodarit: id cā nulla alia q̄ uitio tēporū factū puto.
Videmus. n. uel ætate nra: patricios quoſdā uenetos tātū in utroq; genere claruiſſe: ut cū oī poſſent antiqta
te & dicēdo & iudicādo cōparari. Itaq; iter cætera bona tua pſtātiſſime priceps Paſcalis mallippæri q̄ & plu
rima ſūt & maxima: nō mediocris hæc cēſenda ē: fœlicitas: quod ueluti diuino quodā pſagio cū belli mate
riā oēm e medio ſuſtuleris: tū ad doctrinæ & eloquētiæ ſtudiū nobiliſſimis tuis ciuibus trāſitum paraueris.
uera pfecto in te ē Platonis illa: quā mō dicebā: de rectitudine noium ſnia. Nec. n. caſu & p uolūtate homi
nū & iſtiuſmodi noibus appellaris: ſed ui quadā potius & cōſilio & potētioris cuiuſdā pſtātioriſq; naturæ: q̄
ipſā rōnē licet ēt intueri in ppriis noib9 pphetarū olim ueteris teſtamēti. Quare nō poſſu egdē nō gratu-
lari tāto iſti tuo & tā excellēti bono q tecū aīo uoluptās qd Cyrus ille ſenior ſapiētiſſime monebat neminē
decere impare qui minus ſubditis ſit melior: oī ſtudio diligētiaq; uteris ad pulcherrime inſtituendam atq;
exornārdā uenetā iuuētutē. Intelligis. n. fore: ut bñ ac bñ decore morib9 diſciplinaq; iſtituti iidēq; diſerti nō
mediocri uſui atq; honori & ſibi & patriæ eē poſſint. Hēo aūt ingētis & ſempiternas gratias tum excellentiæ
tuæ tū uniuerſo ſenatui: quod dilectiſſimū filiū meū mariū huic tāto & ampliſſima docēdi muneri pfeciſſis
Quod & ſi p ſeſe magnū ē & pclarū: eo tamē pluris faciēdū: quod ante id tēporis alteri nemini Venetiis cō
tigit: ut publica pecunia ad huiuſmōi iſtitutū cōduceret. De filio aūt ut uerecūdius loqr: neceſſe ē ne in eo
laudādo uidear meæ gloriæ fauere. Vnū tamē auſim affirmarē me neminē in hāc diē cognouiſſe: q eq ad
ſūmū atq; Marius filius & igenio ſimul uigeret & memoria. Nam q̄tū doctrina ualear & facūdia: ipſe de ſe
locupletiſſimū afferet teſtimoniū. Et illud certe mihi iucūdiſſimū ē qd qs ego ſplēdidiſſimo uenetorū ſena-
tui maxias debeo gras ob priſtina ac plurima in me bñficia: eas Marius meus ſi re fortaſſe minus: induſtria
tñ & uolūtate cumulatiſſime referet. Accedet āt ad ſūmū beneficētiæ cumulū: ſi hūc etiā mea cā tibi cariſſi-
mū eē aiaduertero. Vale princeps optime. Et me cōmēdatū habe. Ex mediolano. vi. idus maias. Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Iacobo lucenſi apoſtolico ſecretario. S. D.

Ad eas litteras: q̄s idibus martiis tibi reddēdas ad othonē carretū dederā: q nihil i hāc diē reſpōde
ris miror. Nā cū ignoro utrū tuæ uoluntati morē geſſeri ea in re: quā ex me ſcire cupiebas: tū uæ-
hementer expecto ex te intelligere: q̄ ſit pōtificis Pii ſnia de officio nro. Itaq; rogo te: ut me quā
primū his de rebus facias certiorē. Vale ex mediolano. iii. idus maias. Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Gregorio lollio apoſtolico ſecretario. S. D.

Exiſtimo te nequaq̄ oblitū: q̄ mecū locutus es: & qd inter nos cōſtituimus: cū āno ſuperiore mā-
tuā ueni: Scripſi ad te pōſtea ea ad te ſæpe lſas qbus te nihil reſpōdiſſe uō poſſū nō mirari: nō. n.
Oedipus ſum: at ne Dauus qdē. Quare quid ſim facturus: niſi me tuis lſis docueris: icertior ero
q̄ dudum. Vale. ex mediolano. iii. idus maias. Mcccclx.

¶ Frāciſcus philelphus Iacobo Antonio marcello. S. D.

Inſitā eē natura aīs hominū uim quandam ſimilitudinis diſſimilitudiniſq;: cū ad cæteros motus
tum ad amorem & ad odium: qui philoſophi uoluerunt nihil: a ueritate ſenſiſſe alienū mihi ui
deri ſolēt: & id qdē nō in hoibus ſolū: ſed in reliquis quoq; aīantibus late patere. q ut de aliis aīali

bus breuitatis cā ꝓterea:quotidie uſu uenit:ut ii q ſe nunq̄ uiderint:neq̄ aliud qcq̄ cōmertii conſuetudiſq̄ inuicē habuerint:ſe tn̄ quodā naturæ ſuaſu diligāt:& alteri de alteris bene audire ꝑlibēter uelint. Accepi ex multorū ſmone me tibi eē cariſſimū:quodq̄ honoriſice de me loq̄ris:ſentiſq̄ ꝑamice. Q d certe fuit eo mihi iucūdius:qm̄ mea de te opinio haud q̄q̄ me fefellerit. Cū.n.una oium uoce didiciſſem magnū te eē uirū eūdēq̄ ꝑhūanū:& illoꝝ apprime ſtudioſū:q bonis artib⁹ dediti īmortalitatē maximæ & ipſi ſequerentur:& aliis pararēt:illico ſum accēſus in amorē tuū:teq̄ dignū exiſtimaui:quē ꝑp inumerabilis tuas egregiaſq̄ uirtutes:q̄tū ipſe cura potero diligētiaq̄ ꝑſtare:faciā īmortalē apud oēm poſteritatē. Tuū igiṫ fuerit nō aſpernari officiū meū:q̄doq̄dē ipſe oia cupio gratificari tibi. Vale.ex Mediolano pridie idus maias. Mcccclx.

℄ Franciſcus Philelphus Andreæ alamano. S.D.

AVdio libros eſſe græcos ꝑmultos nuꝑ ad uos ꝑlatos:q̄ ex illo ſunt cōſtātinopolitano naufragio intercepti. Te igiṫ rogo:atq̄ oro:ut ad me ſcribas diligēter oia:& q libri ſint & cuiuſmodi. In primis aūt ſcire cupio:ſiq repti ſint:quos tpis negligētia ignorarit. Nullū āt diſciplinæ gen⁹ ꝑtereas uolo. Cæteꝝ philoſophos ex oib⁹ mali:& Pythagoreos ꝑcipue. Hi eni ſūt rariores:q mihi ex oibus philoſophis uiſi ſunt neſcio qd acutius altiuſq̄ ſenſiſſe. Si me amas: noli laborem hunc ſubterfugere. Quid enim ipſe tua cauſa facturus non ſim. Vale.ex Mediolano pridie idus maias. Mcccclx.

℄ Franciſcus Philelphus Angelo ſimonetæ ducali ſenatori. S.P.D.

QVod me iuitaris ad cœnā:hēo tibi gr̄as. Video.n.te nō eē mei oblitū. Q d ipm̄ lōge exploratius crederē:ſi opam dares:id qd tibi eēt ꝑſuaſu facillimū:ut q̄s mihi pricep s nr̄ debet pecunias: dētur aūt florinos circiter duomilia:iā tādē iuberet dinumerari. Sed ipſe malis eū īducere:ut aliq̄ūde qc q̄ nūmoꝝ q̄cūq̄ cōditiōe abradat:q̄ iure ullo æs alienū diſſoluat. Hac.n.uia uos magni ſatrapæ dignitatē uoþ apud pricipes ac reges:auctoritatēq̄ uenamini. Quotſiquēq̄ repias in regū aulis: ꝑpotētē & magnū ullo aut bono aut æquo! Laudaṫ apud oēs uirt⁹. Sola utilitatis rō hētur i ꝑcio:cū utile nihil cēſendū ſit:ubi careat honeſtate. At dixeris:puto:id honeſtū duci oportere:qd apud populos hēaṫ i gloria:nec eē hoc tpe qcq̄ glorioſius diuitiis. Malū igiṫ actū eēt cū apoſtolis:q & ſecuti & imitati ſūt xp̄m:ſi reuiuiſcerēt in pauptate:q̄ uiui ſp admarūt. Nullæ igētes paraṫ opes ſine magna iniqtate. Sꝫ hæc fortaſſe plurib⁹: q̄ oportuit. Ad rē ut redeā:ego tecū hodie hūaniſſime Angele cænatur⁹ nō ſū. Id.n.faceṫ mihi nō ē itegrū. Hītur? ſum.n.in familiari epulo hoſpites quoſdā bononiēſis. Itaq̄ mihi ignoſces. Nō āt moleſte laturus ſim:ſiqd tibi ex tuo iſto celebri cōuiuio ſupuacaneū reliquaṫ:ut ad me mittas. Q d ut cōmodi⁹ ſis facturus:differā ipſe cœnā. Sed uereor:ſi id factur⁹ fueris:tibi rixas fore cū uxore nobiliſſima:cui⁹ imperio te aiūt aſſidue parere. Vtar igiṫ cœna:quā pani:& ſtoica & domeſtica. Vale Mediolani.ex ædib⁹ nr̄is.xv.Kal.iunias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus petro medici. S.D.

DEdi ad te librū q̄ntū de iocis & ſeriis:ut expiaris:utrū is malit tecū podagra uti. Cōſilio tn̄: idocilis & ihūanæ illi ꝑſuadeas:ut ioca ſeriis anponat. Id.n.tibi plurimū ꝑſtabit. Q d petis de Sphortiade:undecimū nūc librū ſcribim⁹:quē iā ꝑpe abſoluim⁹. Sed opus q̄ ab initio exiſtimarā: ꝑlyxius ſerpit. Vereorq̄ futuꝝ:ne Homeri alteꝝ carmē libroꝝ nūero nō mō æquet:ſed ēt ſupet: tācet ſi certi nūc decreui nihil hūanā.n.fœlicitatē cū i eo cōplecti atq̄ diligēter exprimeṫ iſtitueri:ꝑmulta quotidie occurrūt:q̄ rē uahemēter augēt. Aedere āt libroꝝ aliud nihil uolo antea:q̄ extremā manū impoſuero. Fieri.n.poſſet:ut aliqd uel mutādū eſſet:uel addēdū. Cura ualitudinē tuā. Et Vale oio. Ex Mediolano.xiii. Kal.iunias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Xenophonti filio. S.D.

PRæter eas lr̄as:q̄s ad me dederas ex Rhaguſio ad.iii.Kal.apri.ego abs te alias accepi nullas. Itaq̄ nō poſſū nō mirari:qd nihil poſtea mihi ſcripſeris:ꝑſertī:cū ad kal.maias & tibi qd uolabas reſpōderi:& una cū meis ad te lr̄is unas quoq̄ hui⁹ principis σωερόσο lr̄as ad Rhaguſinū ſenatū miſeri. Nec itē de te poſtea ab alio qcq̄ accepim:niſi qd Mari⁹ ſemel ſignificauit ꝑ epiſtolā bñ ualere te & Rhaguſinis eē cariſſimū. Neſcio utrū te negligētiæ an ſim aliū quēpiā cui lr̄as cōmiſeris:ꝑfidie accuſand⁹. Venit.n.i mētē res illa taurinēſis de meis ad regē frācoꝝ uerſib⁹. Tu poſthac eſto cautior. Curaq̄ ut tuæ ad nos lr̄æ & eæ qdē ſolæ reddāṫ ducali oratori Antonio guidoni bono q nunc Venetiis agit. Nam Marcheſi⁹ reuocat⁹ mediolanū rediit. Q uod ſiqs fortaſſe rn̄deras ſupioribus lr̄is meis aut aliud ꝑterea ſcripſeras:id oē repetas:neceſſe ē. Nā ut audis:ad me tuaꝝ lr̄aꝝ ꝑuenit oio nihil. Nec.n.adduci poſſum:ut credā te ſimul cū cœlo tā ſubito ingeniū quoq̄ mutauiſſe. Nos hic oēs ualem⁹ recte. Tu quoq̄ cura:ut ualeas. Ex Mediolano.iii.Nonas Iulias. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Ioannino barbato. S.D.

QVātū uidere uideor ridiculo tibi ſum. Nā meos carminū libros totiens repetitos reſtituere mihi negligis. At ego mihi uerba dari lōgius certe nō patiar. Turpiſſimū.n.eſt Frāciſcū philelphū iberbē duci a Ioānio barbato. Itaq̄ aut rē mihi meā reſtitue q̄primū:aut ubi ita malis:tibi litē apd̄ pricipē paratā eē itellige. Nā q alios ridere nūq̄ cōſueui:rideri abs te nolo. Vale Medio. Ex ædib⁹ meis.viii.Kal.auguſtas. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Nicodemo tranchedino. S.D.

QStēdis te uæhemēter deſyderare lr̄as meas. Et facis tu qdē recte. Nā tuis mihi lr̄is ſuaui⁹ nihil eſt q̄s noui ab amātiſſimo erga me aio ꝑficiſci. Nec enim uerus amor falli unq̄ pōt. Neceſſarioq̄ fit ut q plurimū amat:ameṫ itē plurimū. Et lr̄æ ergo tuæ fuerunt mihi ꝑgratæ:& oia q̄ uel ioco uel ſerio ꝑ lr̄as es locutus:q̄iucūdiſſima accideṫ. Quā uellē oia tuo meoq̄ iudicio gererētur. Idq̄ nō priuatæ ſolū ac nr̄æ ſed & cōis & publicæ utilitatis cā. Veriſſimū illud eſſe exiſtimo nihil recte adminiſtratū iri ꝑturbatione duce. Nā ois animi morbus ſi minus oio tollit:īpedit tamē non mediocriter rōnis uſum qui ubi uacat:qd aut bene geri aut cōſuli recte pōt! Eqdē mi Nicodeme non poſſum mea ſorte nō gaudere:qui

meipſo cōtētus ſum:cui nihil aliud deeſſe uideo q̄ nūmos aliq̄do. Qui tamē ipſi ſæpe nō mō nō ſperāti ſed ne cogitāti qdē tāta ultro benignitate occurrūt:ut pudorē ēt afferāt negligēti habeāt multi aurū & argētū habeāt mgr̄atus:hēant ipſa hēant ea oia:quæ collibuerit ſtultitiæ:dummō ea ſint nobis quæ nolentib⁹ eripi nullo pacto queūt. Quid.n.earū ſimus rerū curioſi:q̄ ai curas nō adimūt:ſed augēt:Itaq̄ mirādū nō eſt: ſi amicus ille deū huiuſmodi rōnes minus aio uoluptati:quo altius aſcēdit eo humili⁹ miſerabiliuſq̄ deſcēdit. Ego quo die has lr̄as ad te dedi:implerā ſecūdū & ſexageſimū ætatis annū integris ſenſibus & ualitudie ꝑſpera:& id qdē ſine ullis medicorum adiumentis. Tu ſi habeas:quod cum his diuitiis coferas: memora. Nam ſi qua mihi ſunt alia aut bona aut expetenda:& tu noſti: & Laura nō ignorat. Ac de ioco actenus uel q̄ diligētiſſime odoreris apud quē hoſpiteṫ ille codex Sylii italici poetæ:quē Antonii barbadori pater quondam tempore in monte pulciano ꝑcurā geſſit:ex bonis illius Bartholomæi uænatus eſt:quē Martinus pontifex maximus primū ſecretariū habuit. Nā codices oēs quotquot illo exēplari excripti ſunt deprauatos corruptoſq̄ iuenio. Cupio ꝑterea mihi excribi latinā traductionē græci illi⁹ doctiſſimi acutiſſimiq̄ Aeſopi. Nā auctor ipſe pūt apd̄ græcōs. Et eā interpretationem inueni apud alium neminem. Hac de re ſcripſi ad petrū medicē. Id qd ut ipſe apud eū q̄ diligētiſſime cures te plurimū rogo. Vale. Ex medi.viii.Cal.aug. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus xenophonti filio. S.D.

FEcit te ad tertiū nōas iulias ꝑ lr̄as certiorē me nihil lr̄arū tuaꝝ accepiſſe poſteaq̄ ex ueneriis ſolueras:ꝑterea:q̄s ad tertiū Kal.apriles Troili ſcribæ ad me dederas:cū iterea tpis ſcd̄m & nūc tertiū tibi ſcripſeri. Q uod eo ēt magis miror:qd Marius mihi ſignificauit ſibi redditas eē abs te lr̄as:q b⁹ cū nullæ ꝑrius eēnt ad me. Ego aūt etſi auguror:ut res hēt:o ꝑæꝑciū tamē duxi te cōmonefacere:ſi quādo ad me ſcribis:ut cures tua oia ſcripta redditū iri Venetiis aut uiro patricio Bernardo iuſtiniāo Leonardi filio:aut ducali oratori Antonio guidōi bono. Nā Marcheſius rediit mediolanū.tu ſiqd uelis:ſignificato. Nos hic oēs ualemus recte. Vale.ex mediolano nonis auguſtis. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Mario filio. S.D.

QVod expoſtulas meas lr̄as minus ſæpe ire ad te ꝑti ipſe tu ꝑti occupatiōes meæ ſunt in cā.quod ſi tuā ipſe cām ſuſtuleris:ego quoq̄ meas ois occupatōes āmouebo. Noli iuuenis cū ſene de prudētia cōtēdere:neq̄ cū ꝑre filius. Noli uerſuriā calliditati anteponere. Rōne utere & cōſilio. Id ſi feceris:nūq̄ me incuſabis:nec ulla in te deſyderabis ꝑrīs officiū. Quod mariera meliuſcule ualet:gaudeo. Cæſarē meū bene i lr̄is ꝑficiſcere plurimū lætor:uel i cætera q̄ uel ad te ipm̄:uel ad reliquā familiā attinēt diligēter cures ad xenophōta reſpōdi. Tu qd ad hugolotū reſpicit:ne diutius neglige. Bernardū pōtanū noſtrū bene ualere opto. Vale.ex me.x.Cal.ſeptē. Mcccclx.

℄ Frā.phi. Xenophōti filio. S.D.

MAlo te negocioſū eē q̄ ocioſum:mō negotia tibi tua:aut dignitati ſint:aut cōmō:qd ſine dignitate icōmodū eē puto. Nā ꝑ lr̄as:q̄s mō ad ſextū cal.auguſtas dediſti me adeo te oſtēdis occupatū ut nullū tibi tp̄s relictū uideaṫ ſcribēdi ad patrē. Quod das accipio. Et facis tu fortaſſis ex officio Ego āt auguror:neſcio qd. In hāc diē accepi ſcd̄m abs te lr̄as:poſteaq̄ Rhaguſiū es ꝑfect⁹. Scripſiſti oia iſtic ardere. Id dici puto ob iminēs a turcis ꝑiculū. Vellē ſcripſiſſes & latius & aptius:ne mihi Sybilla iterꝑte opus eēt q̄ te negligētiorē aut min⁹ cautū aiaduertero:tu quoq̄ tardiorē uidebis epiſtolas meaſ. amicus iſti tuus cupit uidere aliqd ex nr̄is ſcriptis:dabo operā:ut tibi mos geraṫ. Nos hic ualem⁹ oēs.cura ēt tu:ut ualeas:& hoibus ſis deoq̄ cariſſimus. Ex mediolano.x.cal.ſeptembres. Mcccclx.

℄ Frāciſcus philelphus Laurētio piſaurēſi Parmēſiū ꝑfecto. S.D.

ET ſi ignarus certe nō erā uel ſine ulla cōmēdatiōe mea nihil eē apud te antiquis iuſtitie pietatiſq̄ officio:tn̄ ut itelligeres:q̄ mihi rē gratā facturus eēs:ſi negociū religioſoꝝ fratrū ſācte Mariæ ſeruoꝝ:q appellanṫ:ita curaueris:ut iſti oēs itelligāt meā de ſe cōmēdationē fuiſſe ſingularē: libuit abs te petere:ac etiā:ſi op⁹ fuerit:cōtēdere:ne patiaris eē fruſtra itū ad me. Nemo ē.n.q amicitiā noſtrā ignoret. Quā ut hm̄ōi quoq̄ munere clariorē oibus facias:rogo. Noſti pudorē meū. nūq̄ auſim tāto pere a te aliqd petere:qd ab hōeſtate abhorrere uideaṫ. Vale cū tuis oibus. Ex me.vii.cal.ſeptēb. Mcccclx.

℄ Franciſcus philelphus Iacobo puteo iuriſcōſulto. S.D.

TImotheū cytharœdū uiꝝ muſicæ diſciplīæ doctiſſimū ſane eruditiſſimūq̄ fuiſſe repio Ad quē ubi quotidie atheniēſiū more ꝑmagna auditoꝝ turba diſcēdi gr̄a ꝯflueret eū qcūq̄ ſe audituri eēnt rogaṫ ſolitū accipio. habuiſſētne ullos an̄ id tpis ei⁹ ꝑitiæ ꝑceptores. q̄ q negaſſēt cū his certū doctrinæ ſuæ paciſci mercedē. Siq āt reſpōdiſſēt:q̄buſpiā ātea uſos ſe magiſtris:cū iis niſi duplicata mercede cōuenire nullo pacto cōſueuiſſe: Aiebat enim uir calidiſſimus ad duplū laborem dupla ēt mercede opus eē. Qui.n.iſtiuſmodi diſcipulis recta ulla ꝑceptio tradi q̄at niſi olum primum eoꝝ mētes inherenti fuerit deprauataq̄ diſciplina oio liberatæ. Longe ꝑfecto difficilius eſt ac multo laborioſius dedocere q̄ docere. Nā q̄s ignōret natura fieri:ut q habitum iā firmatū ac penitus inſidentem eruere diſſoluereque ſtudeat:id ſine multo & tēpore & labore cōſeq nō poſſe: Quæ qdē noſtra lōge repetita oratio quorſum tādem euadat:& ſi minime uereor Iacobe putee te pro tuo ſingulari ingenio ſūmaq̄ prudētia nō obſcure itelligere:tn̄ ut uel tui auditores plæriq̄ oēs & ſtudioſi & clari adoleſcētes uel ſiq alii tecū ſentiūt: q̄bus de reb⁹ iter nos cōtrouerſia ſit:dilucidius teneāt:aptius eā eloq̄r:q̄q̄ nō una cōtrouerſia ē:ſed duæ. Veꝝ de q̄ magis ueluti triūphare uiſus:es primus nobis ſit ſermo:deide breuiter de altera differem⁹. Prima nobis diſceptatio ē de licitatore:quē tu eū eē oio uis q in auctione ſuppoſitus rei uēdēdæ in deceptionē alteri⁹ ꝑciū auget: id q̄ declaras exēplo. Titius aut fiſci aut ſuo alteriuſue ciuuſpiā noie ꝑſcribit uectigalia aut ꝑdia. calphurnius emptor offert mille ſeſtertiū. craſſus a Titio ēptor ſuppoſitus ad mille ſeſtertiū cētū addit calphurnius q ha

bēdæ rei deſyderio teneꝛ:addit ad cētū alia ſeſtertia decē:at Craſſus ad ea ſurſus uiginti. Tū Calphurniū refrigeſcit ab emēdo. Manetqꝫ ſubdubius. Et uix tādē addit ſeſtertia qnqꝫ:quod aiaduertēs titius : eritusqꝫ ne ſi rurſus p ſuppoſitū craſſū rei pſcriptæ pciū anxeritſeipm potius fallat q̄ calphurniū:qd pſcripſerat dat calphurnio. Et ita craſſus ē tua ſnia licitator. Quãq̄ tu cū diceres licitari aliud nihil ſignificareꝫ q̄ pciū augeꝛ &ita qd pſcriptū eēt dare plus offeretē:nō magis craſſū:q̄ calphurniū i eo qd plus offeret:licitari uelle uidebaris. Eoqꝫ iterdū tua tēdebat oſo:ut iter licitationē & auctionē nihil pſus itereſſet. Adduxiſtiqꝫ p tua ſnia: ut tibi uidebaris ex ipſis iurecōſultis exēpla firmiſſima. Gaiū.n.ſup legē q̄ icipit licitatio:digeſtis de pu' lica nis ita ſcriptū reliqſſe. Licitatio uectigaliū:q̄ callore licitātis ultra modū ſolitæ cōductionis inflauit:ita demū admittēda ē:ſi fideiuſſores idoneos & cautionē is:q licitatiōe uicerit:offerre paratus ſit:& eūdē Gaiū ſi mul to poſt ſup eādē legē: Licitatores'uictigaliū ad iterādā cōductionē anteq̄ ſupiori cōductioi ſatiſfaciāt admit tēdi nō ſunt. Adducilqꝫ in'eādē ſniam Paulū:q ſup legē Valerius digeſtis de iure fiſci:ita locutus ē. Valeri' pſnus pcurator ipatoris Flauio ſtatilio pdia certo pcio addixerat. Deinde facta licitatiōe:idē Statili' recep ta ea licitatiōe:pdia obtinuerat& i uacuā poſſeſſionē ita iductus erat: De fructib' medio tpe pceptis q̄ebaꝛ Patron' fiſci eē uolebat:plane ſi medio tpe iter primā licitationē: & ſequētē adiectionē pcepti fuiſſēt aduēdi torē ptinere:ſicut ſolet uideri:cū in diē adiectio facta ē:deinde melior cōditio allata'ē: nec moueri debem' qd idē fuiſſet:cui primo adiecta fuerat:pdia:ſed cū utraqꝫ adiectio itra tps uēdemiarū facta fuiſſet :receſſū ē ab hoc tractatu. Itaqꝫ placebat fruct' emptoris eē. Hæc tu duo exēpla ex Gaio & paulo p tua cā itulīſti:na; tuū illud tertiū eſt abs te excogitatū argutius:ubi ageret de dolo malo:'& ſi q̄tū ad licitatorē attinet nō eſt a mea ſententia admodū alienū. Sed anteq̄ ad Gai dicta paulīqꝫ reſpōdero afferā etiam ipſe : quo firmior tua uideat tibi opinio exēplū ex uulpiano:modo intelligas quod tu nudiuſtertius cum apud nos eſſes interpre tabaris in Gaii ſententiā:ubi ait: Licitatio uectigaliū.quæ callore licitātis ultra modum ſolitæ conductiōis inflauit:tu inq̄ calore per unū. L. efferebas:dicebaſqꝫ calore ſcilicet iracūdiæ. Quis hoc tibi cōcedat:quē ibi locū iracūdiæ dederis. callore enim p geminū. ll. & ſcribēdū & intelligēdū eſt pro calliditate & aſtutia enim calliditas ſecūdū Ariſtotelē quædam prudētiæ pars:quæ ita uerſaꝛ in paruis ut prudētia magnis in rebus. Recte igiꝛ cicero cū uellet oſtēdere in libris de natura deoꝝ:qd inter uerſutū & callidū intereſſet:uerſutum eē deſcribit eum:cuius mens celeriter uerſetur:at callidū cuius animus uſu:ut man' ūs opera concallnit :ſed redeaꝛ ad Vlpianū. Sic enim ait. Si res eius uænierit:& exiſtat:qui plus liceat, an in integrum 'pter lucrū reſtituēdū ſit:& quotide ptores reſtituūt:ut rurſus admittaꝛ licitatio. Audi itē. M. T. ciceronē in epiſtola ad M. Mariū. cice. M. Mario ſal. Mādatū tuum curabo diligēter. Sed homo acutus ei mādaſti potiſſimū:cui ex pediret illud uenire q̄plurimū:ſed eo uidiſti multū:qd pſiniſti quo ne pluris emerē. Quod ſi mihi pmiſiſſes qui mens amor inte eſt:cōfeciſſem cum hæredibus. Nūc quonia tuū pciū noui:licitatorē apponā potius:q̄ illud minoris ueneat. Sed de ioco ſatis. Habes mi Iacobe uir iuriſcōſultiſſime oia:q̄ afferri adiumēta poſſūt in cām tuā. cæterū q̄ paucis dicturus ſum:æquo aio accipe. Oium primum uideamus licitari liceriue ſecun dum antiquos eoſdēqꝫ pbatiſſimos auctores artis grāmaticæ qd ſignificet. Licitari ut ait Noni. Mar. ē con gredi'& pugnare. Id āt ita eſſe patet apud Cæcilium poetam'in hymnide. Quin machæra licitari aduerſum eum cœpiſti ſciēs: Feſtus Pompe. docet eum licitari:qui decipiēdo inducit:& rurſus ait eos eē licitatores qui in mercādo pugnādoue cōtēdūt. Audi nūc ciceronē lib. iii. de off. Tollēdū eſt igiꝛ:inqt in rebus cōtrahēdiſ omne mēdaciū:non licitatorē uenditor:nec q cōtra liceaꝛ:emptor opponet :uterqꝫ ſi ad loquendū uenerit non plus q̄ ſemel eloquaꝛ. Ex ſignificatis huiuſmodi uerbi:uel liceri uel licitari:q̄ a duobus eximiis & latini tatis & litteraturæ pſeſſoribus Feſto Pōpeio ac nonio Mar. cognoſcimus:poſſumus ne alium eē licitatorē opinari q̄ eum:q græce προξενητὸ pxenetes dicit:quo etiā nomie' nōnullos iurecōſultos uſos uidem' Quod autē aliud eſt pxeneſtrarum:hoc eſt licitatoꝝ officium ut ita loquar q̄tū emptorē: tum uenditorē & contendēdo & decipiendo inducere:ut & uēdat ille & hic emat: Idqꝫ non minus minuēdi rōne q̄ augēdi p. cii. Et q̄uis alia uel arte:uel fallacia modo obiecit:quod intereſt. An ſumus uſqꝫ adeo terū ipiti:ut ignorem' q̄tū emolumēti huiuſmodi nebulonis pcipiāt ex huiuſmodi dolis ac fraudibus. Siue igiꝛ in rebus priuatis: ſeu in publicis:uēdēdo:emēdo:locādo:cōducēdo:contrahendoqꝫ licitator interſit aut ſuo doloſe aut alteri' noie. Hūc eſſe eundē qui nomine a græcis accepto pxeneta dicitꝛ:manifeſtum eſt. Recte igiꝛ precipit cice ro nec a uēditore licitatorē:nec item ab emptore apponi debere:ſed ipſos potius ſi ad loquēdū uenerint:nō plus q̄ ſemel eloq oportere. Hoc'enim obſeruādū inter uiros grauis & bonos iccirco precipit Cicero:ut nul li licitatoris mendacio:nulli dolo relinquaꝛ locus. Hæc tu ſi in gaii:ſi in pauli ſi i Vlpiai reſpōſis diligētius cōſyderare inſtitueris:longe aliter ſenties:quā in hāc diē conſueueris. Quod autē contenderis. Idem eſſe & auctionari & licitari:eodemqꝫ modo licitatorem & auctionatorem:nihil eſt:quod tibi minus aſſentiar. Vi deo apud Ciceronem in oratione pro rege Deiotaro hæc uerba. Ille iteru;:ille tertio actionibus factis pecu niā dedit qua ad bellum uteremini:& rurſus. Quo tum rex erga te animo fuit:qui auctionatus ſit:ſeſeqꝫ ex poliare maluerit:quā tibi pecuniam non ſubminiſtrare: Num licitationibus factis:num ſi licitatus ſit:dixiſ ſet Cicero: Idem eſſe ſignificatum: Sed hæc hactenus multa. Non enim dubito te pro magnitudine ingenii tui egregiaque doctrina iturum in ſententiam meam:& eundem eſſe licitatorem conceſſurum:quē etiam proxenetā nunc uulgo ueſtri'iureconſulti nominant. Dicebas ſecundo loco mirari te Ciceronē. atqꝫ arbitra ri illū in dialecticis parū fuiſſe exercitatū. Nā ſi ſecus eēt:eū nūq̄ fuiſſe dicturū in prima quæſtiōe tuſculana ſi malū ergo miſerū cū eēt ppoſitū uel aſſūptū potius malū mihi uideꝛ eē mors. Non.n.quod malū ē:id cō tinuo miſeriā afferre cū multiplicia mala ſint & ai & corpis & fortūæ. Nec eē tamē cōſentaneū: q in plurib' maximiſqꝫ totius hois atqꝫ fortunæ bonis:cū eculeū amiſerit quēpiā aut catulū:iccirco eū affirmaꝛ miſerū

quoniā ea qui caniſue amiſſio in malis habēda ſit ſecūdū peripateticos. Ideoqꝫ igiꝛ Ciceronem eam cōple xionem ad id adiediſſet quod erat aſſumptum. Concederem tibi profecto quod Ciceroni obiicis: ſi peripate ticum ſe eo in loco is:quam ſtoicum maluiſſet: At ſtoici nihil in malis ducunt:niſi quod turpe ſit:nec item in bonis quicq̄ quod honeſtum non ſit. Honaſtate bonū ſtoici:& turpitudine malū deſiniunt. Præterea neqꝫ i bonis nec itē i malis aut plus eē iudicāt aut minus:q̄ qd hōeſtū ſit:id eē putāt oi ex pte bonū:quemadmodū; id eſſe uolūt oio malū qd a turpitudine pſiciſcit. Quare ſi mors habēda foret i malis:qd certe nō ē recte a Ci cerone reſpōſum eēt:id eē miſerū: Nec.n. pterire te exiſtimo:q̄ aut corporis ſunt aut fortūæ tributa ea a ſtoi cis neqꝫ bona:neqꝫ mala cenſeri:ſed indifferētia:& a plæriſqꝫ cōmoda & incōmoda:quæ etiam alii prælata re iectaqꝫ nominant:perinde atqꝫ talia ſint:in quibus ſelectio locum habeat. Vtrum tibi grauiſſimo & erudiſſi ſimo uiro ſatiſfecerim, neſcio. Mihi certe feci ſatis. Ex Mediolano kal. ſeptembribus. Mcccclx.

Franciſcus Philelphus Ioanni aloyſio guidobono. S.D.

Vere nonnulli Veneti:quis me per litteras meos carminū libros,excribēdos petierūt. Quib' ego ſigillati geſſiſſē q̄primū morē:ſi tot mihi operis fuiſſent exēpla. Sed cū nullū mihi oio ſuctū ſit p ter id unū.qd initio ſcripſerā:exiſtimaui hoc pacto ſatis ab me iri oib' factū: ſi tibi huiuſmodi p uinciā p nſa beiuolētia delegarē. Itaqꝫ dedi ad te eum ipm carminū codicē man' meæ ut uides feſtina exara tū arundine. Cuius tu ita p tua prupentia feceris oibus copiā ut intra ſextū menſē codex ad dominū redeat Vale. & patrem tuum grauiſſimum uirum uerbis meis ſaluere plurimum iube. Ex mediolano idibus ſeptē bribus. Mcccclx.

Franciſcus philelphus Angelo uiterbino iureconſulto. S.D.

Accuſarē te mendacii:ſi ſcirē te huiuſmodi accuſatiōnē magnifacere. Sed noui ingeniū tuū : q nō minus ſurdus eſt:cū id tibi expedire putas:q̄ mutus. Verū hac i re te tua fefellit opinio: Nā me pri mo apud quē eras cœnaturus:liberaſti hoie edaciſſimo. Deinde tibi fortaſſe nō parū icōmodaſti: qui ſ.liā potuiſſes:ubi ea tibi'uoluntas eēt:indotatā ēt uiro tradere: Amicus.n. quidā uir ſane bonus ac mini me cōtemnēdus mihi oblatus eſt:qui cupit uxorē ducere:quæ & honeſtis ſit nata parentib' & pulchra & ex etruria. Itaqꝫ id ego audiens:illico in te animum adieci. Rem tenes. Cumprimum ueneris mediolanum:fac me q̄primum adeas. Vale. Ex mediolano. xvi. Kal. octobres. Mcccclx.

Franciſcus Philelphus Xenophonti filio. S.D.

Et anulū quē miſi mihi & gēmā μετατηὸ αομνηὸ plibēter accepi. Et feciſti ſane:ut te decet mō illius memoria aſſidue tecū ſit. Senior noſter hiſpanus mihi expoſuit te Mediolanū uæhementer cupere. Id equidē nō iprobo:mō cōſtitutū iſtic tps & conſtanter & innocenter abſoluas: qd ut fa cias:te nō ſolū hortor:ſed uolo:ac iubeo. Præterea,ſū mirat' qd i tāta opportunitate τὴν οἰκοχείριαν mius ire ad me curaueris:nihilqꝫ ad ea tam multa reſponderis:quæ nō unis lřis tibi ſcripſerā. ad hæc tuū quoqꝫ of ficiū erit:ut aliquid lřaꝝ ad principē ſæpe des:hoc facere prudētius nihil potes. Nos hic ualemus oēs. Vale. Ex Mediolano. vi. idus octobres. Mcccclx.

Franciſcus philelphus Lazaro arretino. S.D.

Et ſi certo ſcio mea oia tibi negocia p uetere nſa ac ſūma beiuolētia cordi eē : nō eſt tñ ab officio meo uſū alienū:ſi ex meis quoqꝫ lřis itelligeres me me' nō eē oblitū:q duo iſtic abſens tibi curā da cōmēdari:q̄ q̄q̄ diſſimilis ſūt rōe:talia tñ ſunt:ut eorū neutrū negligi abs te uelit: Nam officioſi amici ē æq̄ parua amici gfa nō cōtēnere ut magna pclaraqꝫ facinora nō mius adire alacriꝫ:q̄ ap petere uæhemēter. Quæ reliq ſūt:tecū ipſe cōſyderabis. Vale. Ex mediolano. x. Cal. decembres. Mcccclx.

Franciſcus philelphus Hermolao barbaro epiſcopo Veronenſi. S.D.

Vam p Lazaro ſcarāpo comenſi epo oronem habui:iccirco in pſentia ad te dedi: qd uererer:ne quā librari' tuus tumultuariæ ſcripſerat:nō eēt admodū emēdate ſcripta. Præterea cū uellē aliqd ad te ſcribere : nihil noui acciderat poſt diſceſſū tuū quo uterer argumēto. Nec.n. dubito ea tibi oia cordi eē:quæ a nobis i cōmētariolo accepas:pſerti id unū:quod mihi cum tuo Antonio Becharia uiro diſerto & phumano trāſigēdū ē. Neqꝫ ſane aliud q̄cq̄ ē:cuius morā moleſtiorem ferā: Nam eiuſmōi codi ce carere diutius nullo pacto poſſum. Itaqꝫ rogo te:ut currenti ſis calcar. Fieri.n. poſſit ut ſerius Veronam re petas. At mihi in huiuſmōi codice celeritate plurima opus eſt. Hac una re mihi gratius hoc tempore facere nihil potes:nec qd magis Antonii interſit officii:quē ipſu; ſcio tibi eſſe cariſſimū. Reliq tu oportune puide bis. Vale. Ex Mediolano. vii. kal. decēbres. Mcccclx.

Frācifcus phi. Lazaro ſcarāpo comēſi epo. S.D.

Am quā p te Comēſes ad. xvi. Cal. decēbres orōnem habuerā:iccirco ad te miſi:ut qd tecū ātea ſum locutus:eā cures p fratrē reddi Hermolao barbaro epo ueronēſi. Reliq̄ tu puto memineris. Præterea quæ iſtinc diſceſſurus tecū ſū cōmētatus:ne obliuiſcaris:te etiā atqꝫ etiā rogo. Hoc uno mihi aliud hac tēpeſtate gratius præſtare oīm nullū potes. Vale. & bonæ ualitudis rōnem habe. Ex medio. vii. Cal. decēb. Mcccclx.

Franciſcus philelphus Donato acciolo. S.D.

Non poſſum nō pbare tuam tam longā taciturnitatē:cū exiſtimē te uti uoluiſſe me magſoꝛg dū ſtudeo eā ad te dare oronē:quā & ipſe habuerā apud ſūmū pōtificē Pium Mantuæ: & ipſe deſyde rare uidebaris:diutius ſim cunctatus:q̄ tu fortaſſe uelles. At ſupas fortaſſe profecto oēm meā hu iuſmodi i ſcribēdo tarditate; adeo ut iā uerear te eē omnino una cū nſo Argyropulo oblitū mei. Et facis tu qdē nequaq̄ uel amice uel recte:qui nihil ad ea reſpōdeas:quæ tibi pro nſa ſūma beniuolentia cō mendarā. Sed eo fero moderatius negligētiā tuā:hui:diligētiam uolui dicere:quod utriqꝫ arundini & nym phæ & muſæ ſimul ſtudere nō potes. Verum ſi me amas:ſurripe aliqd tpis τιαφροδίτη qd amicitiæ cōdo nes. Ego ad te nouā dedi orationē. Vale. ex mediolano. iii. Cal. decembres. Mcccclx.

Franciſcus philelphus Pallanti ſtrozæ equiti aurato. S.D.

INſtituenti mihi ꝓ uetere nr̃a ſũmaq; amicitia ſcribere ad te aliquid:hic tẽpeſtiue nuntius eſt obla-
tus:q iſtac iter factur⁹:redit i peloponeſũ.Oium primũ certior fieri cupio q̃ bene ualeas corpe: qd
eni interrogẽ aio cũ uir ſapiẽtiſſimus nõ ignoras uel nullis hoium cõſiliis το εἰ ἀ ὀρ ἀενον εηξε-
ιy:Itaq; ſi me amas:ſicuti certe facis:cura:ut tuis optatiſſimis lr̃is itelligã:q̃ta tibi cũ ſenecta ſit qes?
Nã de ai trãqllitate nihil ẽ:qd dubitẽ.Q d ſi de me doceri ex me uis:ualeo eqdẽ ꝓbelle.Nec me climatericus
annus: quẽ caldæi noiant:una ex pte fecit,inclinatione deteriorẽ:Nã qui natus ſũ octauo Kal. auguſtas ãno
a natali chriſtiano milleſimo trecẽteſimo nonageſimo octauo ago ia; tertiũ & ſexageſimũ ætatis ãnũ: Q d
ipſũ tẽporis cũ ob ſeptẽnariũ numerũ:tũ ob penultimũ cõis ætatis hoium flæxũ pythagorici putãt eẽ picu-
loſũ.At ego ſeptẽnariũ numerũ in utrãq; fortunã uæhemẽtẽ exiſtimo.Q uare in ſcda; nobis & malo & op
to.Q d me ſcdo loco ad ſcribẽdũ hortat:ẽ quorũdã librorũ deſyderiũ.Agit enim iſtic apud uos Andronic⁹
calliſtus noſter uir diſertus & doctus.Iſti aũt eẽ audio τὸν τῆς παλαιφατον περὶ παλαιῶν ἰσορίων καὶ
τὸν ῥωμαίον κορνουτον περὶ ἀλληγοριῶν ἔτι δεκαὶ τον σουγκέλου γραμματικόν.Peto igr̃ abſ
te maiorẽ in modũ:ut eos libros aut nobis excribi cures mea ipẽſa:aut ad nos ire:q hic excribãt: redituri ad
dñm q̃primũ.Vale cum Honofrio meo atq; noſtris oibus.Ex Mediolano.Kal.ianuariis anno a natali chri-
ſtiano.Mccccl xi.

¶ Frãciſcus philelphus Xenophonti filio.S.D.

POſt eas lr̃as quib⁹ mihi & de ãnulo quẽ hiſpano ſeniori dederas:& de pecunia q̃ ſocrus a Theolo
go timotheo petierat:ſignificabas alias nullas iã mẽſis duos abs te accepi. Vtrũ id uel tua uel alio
rũ negligẽtia factũ ſit:neſcio.Quod hic cupis a me curari:fiet in tpe diligenter. Veli tamẽ interea
ne quid iſtic patiaris de te deſyderari.περὶ Δέτκὸ ἐλκὸ πενθέρου nullã ipenſã uolo ſuſcipias. Suſceperis
n.fruſtra:Nã nõnulli mihi græci renũciarũt illa uerba dare:& quod uitæ inſtitutũ cœpiſti:id nunq̃ dimiſſurã
Cura ut bene ualeas.Nos hic ualemus omnes.Ex Mediolano Kal.ianuariis. Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Leonardo ſabbatino.S.D.

COlella auerſanus dixit mihi uerbis tuis eſſe tibi nõnullos codices & latios & græcos:quos uendere
iſtitueris.Quare ſi uellẽ aliquos ex iis emere licere mihi pte:habeo tibi Leonarde mi gr̃as nõ uul-
garis:qd earũ mihi rerũ optionẽ dederis:quarũ me amãtiſſimũ noſti:At uellẽ ꝑfecto: tibi cũ tuo
maxio & honore & emolumẽto ſublata facultas eẽt alienãdæ ſuppellectilis tã ꝓclare tã ꝓcioſæ:Id qd ꝑ uitã il
lius mei amiciſſimi Auriſpæ: uiri optimi & grauiſſimi facile factũ eẽt:ſi eũ apd nos deus q̃ apd ſe agere ma
luiſſet:Sed quoniã ea lege nati oẽs ſumus:ut naturæ tãdẽ ſit cõcedẽdũ:æquo aio neceſſitatẽ feramus:opor-
tet.Te ãt hortari nõ deſinã:ut cuius uiri gener ſimul & hæres relict⁹ es:eius quoq; uirtutẽ ſingularẽq; doctri
nã hæreditario quodã & aſſiduo ſtudio imiteris.Quod eius rei quoniã nõ ambigo ſtrẽue te diligẽterq; cura-
turũ:nõ ero i pſentia tecũ longior.De libris aũt qd ſignificas:paucis:reſpõdeo.Opus ẽ:ut librorũ titulos mit
tas & qualitatẽ & preciũ.Id cũ didicero:ſi libri placuerint:aut ipſe ueniã:aut ꝓciũ mittã.Vale cũ ſpõſa & patre.
Ex Mediolano quarto nonas ianua.Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Nicodemo trãchedino.S.D.

GAudeo equidẽ uæhemẽter ita res tibi ſecũdas eẽ:ut ne amiciſſimi qdẽ hois recorderis:q̃q̃ nõ par-
ua ẽ fœlicitatis ps uir amicus.Amicitia.n.ſiue i ai:qd phis placet:ſiue i extrariis bõis ponẽda ſit nõ
minimũ tenet i hũana fœlicitate locũ.Quare ut te aliq̃do colligas:uolo.Memineriſq; i oi fortũæ ſta
tu uel cõmodo uel iucũditati amicũ eẽ poſſe.Id ſi feceris:dabis ad me quãdoq; lr̃as:quo me ſalte;
tuæ lætitiæ ꝑticipẽ facias.Tu uero ne me cõtra exiſtimes tui oblitũ:accipies unã a me orõnẽ:quã nuꝑ habui
ad comẽſes de dignitate epiſcopali & de illorũ epo Lazaro ſcarãpo.Et ꝑ rei argumẽto: & ꝑ hoibus habenda
fuit oratio.Tu mihi feceris rẽ gratiſſimã:ſi quid noui ſignificaris:qd uel gratũ ſit uel nr̃a interſit audire. Va
le.Ex mediolano pridie idus ianuarias.Mcccclxi.

¶ Franciſcus philel. Pallãti ſtrozæ eqti aurato.S.D.

NIhil mihi potuiſſet hoc tẽpore iucũdius cõtigere tuis lr̃is:qbus priſtinã illã tuã ſermonis ac moru;
ſuauitatẽ:q mecũ ſæpe dũ Florẽtiæ ageremus:familiariſſimæ utebaris:nõ ſecus iſpicere uiſus ſũ:
atq; ea q̃ corã uideri oculis ſolẽt.Qui.n.me tua oia nõ delectẽt: quẽ certo ſciã nõ mõ abſolutæ cu
iuſdã ac totius uirtutis ſpeculũ:ſed ẽt de me ſp q̃ optie meritũ?Itaq; rogo te ut ſiqd põt accede ad
cõſeruãdæ bõæ ualitudis diligẽtiã:uel meiipſius gr̃a:quẽ noui tibi eẽ cariſſimũ:aliqd addas: Nã qs adeo alie
nus ſit ab oi hũanitate:q optare nõ debeat te imortalẽ fore:cui⁹ uita ẽ oi hũanitate hũanior & cũ totius hone
ſtatis plena:tũ nulli⁹ elegãtiæ:nulli⁹ doctriæ iops?Q d ãt ita ꝑ tua mirabili ſapia te cõpoſueris:ut nulli⁹ me
dicorum remediis utare:non poſſum non probare.Quid enim continentiſſimo uiro eidẽq; prudentiſſimo
prodeſſe medicus queat ullis curatõibus ſuis qui ſibi ipſi nõ didicit:Nam quotus quiſq; eſt medicus:qui ab-
ditam pœnituſq; recõditã ægrotationem recte iudicet?Duo in primis ſunt:ex quibus huius tẽpeſtatis me-
dici aduerſæ ualitudinis uim cauſamq; coniectant urina & uenarum motus:ſed urina quorũ nobis aliorum
locorũ argumẽtũ pſtet i corpe:q̃ iecoris:renũ ac ueſicæ.Omitto.n.quot poſſint quantaq; accidere:qb⁹ uria
deprauata iudiciũ fallat.De uenarũ autem motu qd certi afferre qs audeat ea cõuenientia ignorata:quã mu
ſici harmoniã uocãt?At quot medicos licet iuenire.q aut muſicã aut ullã diſciplinã mathematicã teneãt: cũ
nõ phyſica mõ:ſed qcqd uel ad nũerũ:uel ad mẽſurã uel ad muſicã rõnẽ:uel ad aſtronomiã ptiet:ſi medic⁹
ignorarit neq; iudicare qcq̃ uere nec mederi ſalubriter q̃at.Itaq; facis tu qdẽ (ut ſoles) oia ſapiẽter: q tibi tu;
ꝑ tẽpamẽti corpis tui & ætatis cõditionẽ:tũ ꝑ uitæ ac uictus cõtinẽtiã medearis:id qd itidẽ i meipõ q̃tũ licet
obſeruo.Qua ex re factũ puto,ut nulla ſit mihi cũ medicis conſuetudo aut cõſeruãdæ ſcilicet aut recupãdæ
ualitudinis gr̃a.Et quoniã de te pauca ſu; locut⁹:eadẽ breuitate de me utar neceſſe ẽ.Sũ eqdẽ mi pallas tua
laudatione plurimũ delectat⁹:nõ qd ita meipſo ſentiã:ut tu ꝓdicas:ſed quoniã iſtiuſmõi de me teſtimoniũ
ſit in mẽtibus hoium ꝑmagnũ pondus habiturũ.Nec.n.uereor apud te fateri igeniũ meu; fortaſſe leuiuſcu

lũ.Malo ſane de me optime ſentiẽdo uiri omnes optimi idẽq; doctiſſimi fallantur:q̃ ſi ſecus ſenſerint ſoluti
mendacio iudicent.Si quid boni in me eſt:illud certe eſſe intelligo nihil ſeruari apud aium meum diligẽti⁹
gratitudine & officio:quo fit: ut tibi ſemper optẽ ſecũda oia nec tui ſplẽdidiſſimi nois memoria apd me ſit
qcq̃ aut qui us.Nam qd ad doctrinã & eruditionẽ attinet:ſi ſcire me dicerẽ nihil ſcire ipudentiæ poſſem ar-
gui:qd mihi ſcientiæ laudem uendicarem.Itaq; ſolum illud auſim affirmare:me ſciẽdi cupiditate pter ipu;
te unum alii cuiq̃ cedere nemini.Et hac de re ſatis.Nicolao monacho religioſiſſimo grauiſſimi equitis aura
ti Rainaldi Albizii illius nepoti ex Hormano filio dicito uerbis meis:quod ei de fratre ſuo Bartholamæo re
ſponderam ueriſſimum fuiſſe.Nam neq; ab Angelo actiolo ornatiſſimo eqte aurato:neq; ab alio ꝓrſus ul-
lo aduerſus Bartholamæũ apud hũaniſſimũ principem hunc meũ ſermo quiſpiã habitus eſt. Quin potius
princeps meus ea; rẽ moleſtiſſime tulit:ſubdiditq; licere æque oibus florentinis agere nõ minus audacter in
ſuis quibuſcũq; urbibus:q̃ poſſunt ꝓprii legitimiq; ciues.Crede mihi mi pallas hũc eſſe principẽ plane opti
mum ac uni tibi ita eſſe affectũ:q̃ cui maxime.De libris qd reſponderit Andronicus calliſtus: ex tuis lr̃is di
dici.Velim ex eo certior fias:apud quem eiuſmodi libri hoſpitentur ἐντο καvoακι apud laurũ ne qrinum
an apud alium quendam.Ad hæc audio Andronico iſti eſſe Apollonium grammaticum περὶ σύνταξε-
ως ῥηματον.Quo ad eius fieri licet:rẽ mihi gratiſſimã nauabis:ſi dederis opam:ut codex ille excribendus
eat Mediolanũ e ueſtigio rediturus ad uos.Quod ſi minus ſaltem uelim eã curã ſuſcipias:ut iſtic apd uos ex
cribat.Nã qd ipenderis dabo ad te q̃primũ. Vale.ex mediolano.v.Cal.februarias.Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Pio ſecundo ſummo pontifici.S.D.

QVamq̃ omne beneficium pergratum eſſe debet pater beatiſſime:illud tamen multo gratius lõge
q; iucundius uideri ſolet:quod quis nullis ſuaſionibus:nullis precibus: nullis denique officiis ꝓuo
catus in alium contulerit:Nam ſi qua præceſſerint merita non relata minus q̃ inita gratia ducitur
Quæ mea ſemper ab ineunte uſq; iuuenta beniuolentia erga te:quæ obſeruãtia fuerit:unde ma-
gis:q̃ a tua ſanctitate teſtimonium ẽ petẽdum:S; ubi te pro incredibili tua & eruditione & eloqntia ſumma
q; uirtute ad pulcherrimos deinceps dignitatis gradus cum epiſcopatus & tergeſtini & ſenenſis:tum etiã car
dinalatus omnipotẽs deus extulit:nunq̃ deſtitiſti uel coram ſermone honoratiſſimo:uel per humaniſſimas
litteras abſens oſtendere:quanti me faceres:& q̃ ea tibi fides accepta eſſet & cara in primis. Voluit tandem
ſanctiſſimorũ operum retributor deus:ut in ſuppremo chriſtianæ religionis ſolio ſacerdos maximus con-
ſtitutus uicem Chriſti interris gereres.Qua certe una re diu a me antea non minus ut ſcis ꝓdicta ſæpe quã
expectata nihil unq̃ audiui in uniuerſa uita neq; optatius nec iucũdi⁹. Idq; nõ mius eruditorum omniu; &
diſertorum hominum cauſa q̃ ulla præcipua ſpe meorum commodorum. Quos ſane cogitatus meos non
obſcuro quodam infirmoq; documento q̃primum confirmaſti:Nam non modo me non petẽte:ſed ne co-
gitante quidẽ ſingulos ducenos aureos in ſingulos annos mihi per omnem uitam dono datum iri ex pro
priis pecuniis ſimul atq; creatus es ſummus põtifex:continuo decreuiſti.Quid hac tua animi benignitate:
quid hac munificẽtia:quid:hoc locupletiſſimo paternæ erga me charitatis teſtimonio aut honorabili⁹ mi
hi aut ꝓcioſius duci debet:Quod autem uerbo decreuiſti.id etiam re prõ dedie meffectum reddidiſti. itaq;
ſim plane obnoxius ingratitudini:ſi te tãta mãſuetudine:tanta humanitate:tanta beneficentia patrem mi
nus in dies magis magiſq; inſtar numinis obſeruabo:colã:uenerabor:id quod neq; deſtiti antehac facere ne
q; deſiſtã unq̃:mõ intellexero:qua tibi re magis ſim gratificaturus:Nã quod meopte ingenio ipſe aſſequor
id neque occulte:neque diſſimulãter præ me fero.Quare tuæ beatitudinis munus erit:ut quod gratius tibi
gratitudinis genus fuerit:mihi imperes.Tuum enim omne imperium immortalis beneficii loco ducam.
Ego autem quod ad rem meam attinet:nihil eſt aliud:quod a tua ſanctitate petam: q̃ quod ipſe tu ſponte
iuſſiſti:quo tẽpore Mantuæ nuper publico chriſtianæ cõſultationis aduerſus turcos officio te cõtinebas:de
dit mihi tuo nomine ex cõſtituta pecunia grauiſſimus iureconſult⁹ Gregorius lollius aureos ducẽtos:ſub
diditq; futurũ:ut reliqui centum aurei mihi ſoluerentur ad anni illius exitum.Id autem actum eſt ãno a na
tali chriſtiano milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono circiter nonas octobres Præteriit ann⁹
ille:& itẽ alter:agimuſq; iam tertium.Interea uero temporis iccirco nihil petii:quod iportũior iudicari nol
lem:& ſi mihi ſemper pecunia opus eſt:Nullũ enim apud me locũ habet auaritia: Aut liberalitatem ample
ctor ſtudioſius:aut ſiquãdo fortaſſe fuerit a medio declinandũ: difficillimum enim eſt circuli punctũ aſſe
qui:in prodigalitatẽ labor quæ eo eſt q̃ auaritia dignior uenia:quo minus diſtat a laude.Itaque altitudinis
animi tui fuerit iubere:ut ea mihi pecunia hoc eſt ducati trecenti in præſentia numerent:quod ut facias te
etiam atq; etiam rogo:oro:obſecro:Nam his eſt mihi uæhementer opus. Vale pater beatiſſime.Ex medio
lano.Kal.februariis.Mcccclx.

¶ Franciſcus philelphus Iſidoro cardinali rutheno.S.D.

REdditæ mihi ſũt pr̃ clæmẽtiſſime tuæ ãplitudinis lr̃æ:qs mea ſũma cũ uoluptate lectitaui. Erãt
n.ꝓhũane ac plane indices tuæ erga me charitatis.Ac facis tu qdẽ ꝓbenigne:ut eũ plurimũ dili-
gas q dignationẽ tuã mirifice ueneraſ.Quod ãt ad rẽ tuã attinet:qs ſũmi põtificis breues lr̃as ad
me dederas una cũ tuis:reddidi accurate ꝓ iuſſu tuo Iacobo turrio mutinẽſi epo:qs ille ut primũ
legit:miti uultu & hilari facie reſpõdit ſe tibi pẽſionẽ quã petis:nunq̃ deſtitiſſe ſoluere:cũ debebat.Nũc ãt ꝓ
ter amorẽ & obſeruantiã aliud tibi debere nihil:Nã ex quo tpe corcyrienſi archiepiſcopatu donat⁹ es a põ
tifice Pio ſe omnino liberatũ eſſe omni penſionis honere:quam tibi antea debuiſſet.Collatũ enim eſſe per
contribulationem archiepiſcopatus illius plus duplo:quã ex ea penſione acciperes:& ita ſe mantuæ nuper
pontifici maximo reſpondiſſe.Addiditque ſe quoniam ita uis:paratum eſſe de iure tibi reſpondere: ob eã-
q; rem daturum q̃ primum litteras ad ſanctiſſimũ dominum noſtrũ curaturũq;: ut antonius beltrandus in

teconſultus qui pro duce Borſio oratorem gerit in Rōana curia:hac oēm cām ꝓ curatorio noīe pro ſe agat.
Et hac de re ſatis. Eſt mihi pf hūaniſſime tua opa uæhemēter opus. Nā cū eſſem ex urbe Mātua anno iā ſecū
do rediturus Mediolanum uir grauiſſimus Gregorius lollius ſecretarius & affinis ſummi pōtificis dedit mi-
hi eius beatitudinis nomine aureos ducentos:ſubdiditq́ꝫ futuꝝ:ut reliqui centum qui deerant ad plenā ſo-
lutionem anni unius ac dimidii:mihi numerarenť ad anni illius exitum. Sūmus eīim pōtifex cum primū
in eo ſolio cōſtitutus ē:cōtinuo mihi nō mō nō petenti:ſed ne cogitanti quidē cōſtituit annuatim aureos du
cenos. Itaq́ꝫ & abiit ille annus & itē alter uniuerſus:iāq́ꝫ agiť tertius:cū interea tēporis nihil eſt a me petitum.
Sūt igiť una cū hac de re epiſtola alteræ itē meæ hac de re lřæ ad. S.D.N. qb⁹ peto eos trecētos aureos ꝓ ſo
lutiōe unius ac dimidii anni. Quare tuæ hūanitatis fuerit ita opam dare:ne ulla ex pte deſyderatur⁹ uideat
ſtudiū tuū: Eſt.n. mihi puella nubilis: Cuius rei gřa factū ē:ut ante hāc diē nihil pecūiarū petierim: perinde at
q́ꝫ tutius res oīs mea pecuniaria ſeruareť in ærario pontificis pientiſſimi Pii q̄ apud ipſū me q nummis par-
cere nunq̄ didici: Nunc uero is utendū eſt:non abutenduꝫ. Vale. ex medio. pridie idus februarias. Mcccclxi.

℄ Franciſcus Philelphus Ciccho calabro ſecretario. S.D.

Multorū infinitū eſſe numerū in ſacris litteris ſcriptum legimus. Quæ quidem ſentētia & ſi mihi
nūq̄ dubitanda eſt uiſa: quippe quæ ex ore ſapientiſſimi uiri: ſiue Iheſus Syrachi filius: ſiue is ali⁹
fuerit: emanaſſe perhibeť: eā tamē unius Petri candidi huius noſtri decēbris lřæ plurimum cōfir
marunt: qui modeſtiſſime a me ꝑbenigneq́ꝫ admonitus: ut ea corrigeret: q̄ in eulogio quod pro inclyta ſan-
ctiſſimaq́ꝫ fœmina Lucia magnanimi principis noſtri matre tanto labore elucubrarat: incautius fortaſſis er
raſſet: ſe talem eſſe intrinſecus oſtendit: qualis apparet extrinſecus. Itaq́ꝫ non abſurde ii ſenſiſſe iudicandi ſūt
qui dixerunt monſtrum in corpore monſtrum in aīo. Quis humani ingenii paulo peritior: cū oculos Petri
candidi faciemq́ꝫ inſpexerit non iſtiuſmodi hominem expreſſum quoddam ac perſpicuum inuidentiæ ſimu
lacrum exiſtimabit: Et apte profecto & erudite poeta ille deſcripſit inuidiā cum ita cecinit. Pallor in ore ſe-
det macies in corpore toto. Nuſq̄ recta acies: liuent rubigine dentes. Pectora felle uirēt: lingua ē ſuffuſa ue-
neno. Riſus abeſt: niſi quem niſi fecere dolores. Nec fruitur ſomno uigilantibus excita curis. Sed uidet igra
tos. intabeſcitq́ꝫ uidendo: Succeſſus hominum carpitq́ꝫ: & capitur una. Videſne mi ciccheq̄ pulchre Oudi-
naſo candidū decembrē effinxerit? Idque tandiu antea: q̄ ſcire poſſet futurum aliquando Petrum candidū:
neſcio quem. Et nos increduli non ſatis mirari poſſumus ſolere poetas bonos diuinitus afflari uenturaq́ꝫ ꝓ-
dicere. Conuerte obſecro: in leucum ipſum corporis oculos: atq́ꝫ mentis lumina: intuere colorem muſtelli-
num: intuere macilentiam. Quæ quidem duo non ob optimarum artium ſtudio: a quo uæhementer eum
abhorrere ipſarum rerum docet inſcitia: ſed ab immani quadam animi ægritudine manare neceſſe eſt. Nam
dirus & efferatus oculorum intuitus prodigioſiſſimi monſtri cuiuſpiam ē ſimillimus. Et ne oīa ſigillatim ꝓ
ſequar: quid eius lingua uenenoſius: quid fœtulentius quid abhominabilius: Itaq́ꝫ recte dū uiros honeſtos:
atque doctos carpit maledicendo: ipſe interius carpitur liuoris aculeis: fitque plane tabidus. Nam ut elegan
ter monet Ariſtoteles ο φθονοσ εσικαριςον εχε δε τι καλον εν αυ τω τηκει γαρ φθονερον ...
κακωσ ζην. Inuidentia inquit eſt qd peſſimū: ſed habet qddā in ſe bonū: Nā oculos corq́ꝫ inuidoꝝ facit i-
tabeſcere. Verum qd miremur eum hominem inuidentiæ uerberibus cruciari: q ſit unus omnium ſuperbiſ
ſimus. Quod flagitii genus ſiquis fortaſſis ignorat: ſuſcipiat hominis ceruicem erectam ſemper ac rigidaꝫ
& obſtipam camelli inſtar. Nam ipſa uis lexque naturæ ex huiuſmodi etiam habitu ceruicis ſuperbuꝫ nobis
oſtentat. Quare cum Auguſtus Cæſar Clau. Tiberium qui innatam diramque ſuperbiā ceruice huiuſmo-
di ſignificaret: excuſandum uellet: dicere ſolitus traditur: id illi natura eſſe non more: quaſi quæ natura in-
ſunt uitia æquius cenſeri oporteat: q̄ quæ fuerint moribus comparata. Et Euſebius Iheronymus uir doctiſ
ſimus idemque ſanctiſſimus de ſe loquens in epiſtola ad Hiſpanum Abigauꝫ ita ſcribit. Nihil ita a pueritia
uitare conatus ſum quā tumentem animum & erectam ceruicem Dei contra ſe odia prouocantem. Norat
enim uir ſapientiſſimus dixiſſe humani generis redemptorem cuꝫ adhuc eſſet in uiuis: diſcite a me quia mi-
tis ſum & humilis corde. At elatio candidana arrogantiſſimaque ſuperbia cum ad naturæ uitiū moꝝ quoq́ꝫ
flagitium addidiſſet: nulla ne minima quidem iniuria laceſſitus: ita in me inuæhitur: ut in eos omnis cōſue
uit ſemper: quos ſui diſſimillimos norit. Exiſtimat enim homo ſtultiſſimus ſe hac uia apud indoctam multi-
tudinem nominis quippiam uenaturum qđ cū uiris præſtantibus quaſi cū paribus de laude certamen ineat
tanq̄ nominis claritudo uel in eorum ſit teſtimonia: quibus oīa fere cū pecudibus ſūt cōia: uel maledicendo
potius q̄ ꝑ bonas actiones cōpareť. Quāobrē ne cui ſit obſcurū: qđ tibi ē luce clarius: rē ipſam ut habet pau
cis exponam. Cum multi adoleſcentes & alii nōnulli iuuētutis numero epigrammata ſcripſiſſent in laudes
clariſſimæ uirginis Luciæ Sphortianæ libuit etiam candido ſeni huic noſtro: cui candidi nihil eſt præter ca-
niciem: deſcendere cum eiuſmodi ætate in aciem: ſcripſitque eulogium uerſibus quattuordecim: & cum eo
unam de te epiſtolam: qua grauiſſimus quidam Cato reliquos qui ante ſe ſcripſerant: repræhendens: ſolum
ſe dignum inſinuabat: cuius uerſus habereť in precio. Fuerunt qui mihi carmen illud legerent non legendū
traderent: ut alia quoq́ꝫ cæterorum omnia. Ego autem & audiui perhumaniter & lōge magis q̄ par eēt: mo-
re meo carmen laudaui. Addidiq́ꝫ pro iuſti uiri officio & id quidem modeſtiſſimis uerbis: tria tamē eſſe emē
danda unum ex eorum præceptione: qui grammatici dicuntur: alterum geographorum hiſtoricorumue:
tertiū uero philoſophorum. nam neque mærorem & fletum in fortem & ingenti animo uiꝝ cadere. Neque
principem noſtrum Franciſcum Sphortiam: qui Mediolanenſium ſit ducem ligurum recte appellari. Naꝫ
urbem Mediolanū non in liguribus: ſed in iſubribus ſitā eē ab iſubribus heduis. Nec abſtine cum ſit ſecūde
nō tertiæ cōiugationis: hře ultimā ſyllabā breuē: nec ulla ꝓpria rōe corripi poſſe huiuſmodi ſillabam ſiue ea

uerba ſecundæ cōiugationis duarū ſint ſyllabaruꝫ: ſiue etiā plurimū. Natura.n. id fieri ac ui ꝓpria nō nume
ro ſyllabaꝝ. Sic.n. īcipit cādidanū epigrāma. Nate pſis quōdā lux unica: gloria mſis. Te ꝓcor a lachymis:
abſtine nate pſis. Quæ qdē tria errata cū eēnt a me notata: id qđ i cæteris quoq́ꝫ epigrāmatis: ubi op⁹ fuerat:
antea fecerā: ſubdit qſpiā e circūſtātib⁹ tuis ſcribis: at Petr⁹ cādidus carmē hoc ædidit: tūc ego: bene res habet
inq̄ admonēdus ē cādidus: hæc ut corrigat. Nā i reliqs id mihi ſatis ꝓbať. Res ita geſta ē mi Ciccheːut audiſ
id qđ ex oībus tuis ducalibus ſcribis potes intelligere. At nō tulit candidus: ut eſt inſolēti arrogātia honeſtā
admonitionē: ſed cōtinuo epiſtolā ad te dedi: q̄ ita diceret. Dñs Philhelcus cuꝫ meos uerſus legiſſet: deinde
ad ſuos uertiſſet oculū ranaꝝ in morē coaxantes: ſtatim turbatus ē. Audis atticam eloquantiā Cicche diſer
tiſſime q̄ eleganti initio rem agrediť. Reſpōdeať igiť candido: & ſi erat philelpho honeſtius nihil oīo reſpon
dere ineptiſſimo nebuloni: habereq́ꝫ dignitatis ſuæ potius grauitatiſq́ꝫ rationē: q̄ cuiuſpiā cōuitioſæ iniuriæ
ꝑſertim cū nō ſit neſci⁹ magni eſſe animi huiuſmōi iniurias obliuiſci ac pro nihilo ducere. Sed gerēdus moſ
fuit Cicche: ut ſcis: amicorum quorundā uoluntatis magis q̄ ulli meo inſtituto. Appellat me pro philelpho
pygoſtolus candidus philelcum hoc eſt hulceris ſtudioſum & ſui quidem hulceris ſtudioſum appellat: nec
illi⁹ ſane corporalis hulceris: cui⁹ tumore ac putreſcenti ſcateſcentia nō min⁹ torq̄tur aſſidue q̄ ſtrāguriæ quā
græci noīant decoriatæq́ꝫ ueſicæ pedumq́ꝫ ac laterum acerbiſſimis doloribus: ſed animalis inq̄ hulceris: quo
præ ſuperbiæ inuidentiæq́ꝫ uulneribus & dies cruciatur & noctis. Sum inq̄ ſtudioſus ſtultitiæ tuæ & imma-
nitatis cādide mi Pygoſtele: & ea ratione duſtioſus iſtiuſmōi hulcerū tuoꝝ: ut uix aliud quicq̄ magis cupiaꝫ
hoc tēpore: q̄ te aliquādo reſipiſcere ad ſanitatēq́ꝫ redire. Sed quid male de te meriti ſunt ducales ſcribæ mo-
deſti ſane & egregii adoleſcentes. qđ eos ranas coaxātes appellas? Nā ꝑter ſcribas alius aderat nemo. Diciſ āt
me turbatū. Et recte id quidē: ſi cōmiſerationē dicas turbationē. Nō.n. ita erā ab humanitatis officio alien⁹:
ut nō cōmiſereſcērē tui: q dū uelles hēri doctiſſimos: oī indocto homine te inferiorē oſtēderes. At q̄ apte de-
fendis erratū tuū. Argumentaris idē licere tibi in abſtine. qđ ꝓpertio & aliis licuit in caue & uide: q̄ cū ſint
ut ipſe affirmat: ſcđæ cōiugatiōis correpta tn̄ in ultima ſyllaba reperiunť. Quod ſi Donatuꝫ: ſi Seruiū: ſi Pri
ſcianū: ſi alios latinæ linguæ probatiſſimos auctores diſcere uoluiſſes: intelligeres eiuſmodi uerba nō eē ſe-
cūdæ coniugationis: ſed tertiæ: cum habent e ultimā ſyllabā correptā in mō imperatiuo. Verum tu gloriari
ſoles: qđ nullo ſis unquā doctore uſus: Quod certe unū: cū cætera mentiaris: uerilſſimū eſſe puto. Nā qđ aiſ
Propertiū eē lōge Philelpho doctiorē id aliorū eruditiſſimorū hoīum nō tuo qui nihil ſani ſapis: iudicio re-
linquať. Vnū philelph⁹ audet affirmare uel inſaniēte cādido neminē eē hac tēpeſtate nec fuiſſe unq̄ apđ la
tinos: q̄tū cōſtet ex oī hoīum memoria q ꝑter ſe unū: idē unus tenuerit exercueritq́ꝫ & græcā pariter & latinā
orationē in oī dicēdi genere & proſa & uerſu. Tu ſi quē habes alterū: memora. Quid taces homo miſerrime?
ſubdis deinde licuiſſe tibi uti Amphimacro: ut Virgilio: cum ait Ferreique eumenidum thalami quod lice-
bat in ferrei non licere in abſtine: neceſſitatis lex iubet: nam ſimplex ē tene: quod ſine uitio in uerſu pentame
tro poni pōt: mō ponať ante: poterat ꝑterea diuidi abſtine: ut i ꝑrapidū & inuicem & hactenus & in aliis cō-
poſitis obſeruatū a poetis uidemus. Sed alia eſt rō: quam ipſe ignoras Leuce ferrei ſpondeus eſt non amphi
macer: Nā dictio ē byſſillaba per ſynereſin. e. & .i. duaꝝ ſyllabaꝝ & in ſyllabam unam: ne & furias Atacis ol
lei. Et talibus Ilionei dictis. Rurſuſq́ꝫ i eodē libro. Fit ſtrepitus tectis: uoceſq́ꝫ per ampla uolutant Atria depē
dent lychni laq̄aribus aureis. Mærorē & flætu quos ipſos inuictiſſimo ſplendidiſſimoq́ꝫ principi nřo iſanus
homo tribuerat: non cadere i uirum fortem ſatis concedit. Candidus: ut eſt docticulus: cum nihil reſpōdet.
Ignorat enim philoſophos homo philoſomatus. Nec mihi qſpiam rerum grauiorum ignarus ea abiecerit:
quæ a Virgilio in ſexto æneidos ſcripta ſunt: Nox Ruit Aeneas: non flendo ducimus horas. Scimus.n. eo
loco Aeneam aliud nihil ſignificare quā ſenſitiuū appetitum. qui nobis eſt cum pecudib⁹ cōmunis ob idq́ꝫ
illum a Sybilla: quæ ratio eſt: tempeſtiue caſtigatum. Nam quod ad naturæ & pietatis affectū attinet: id ge-
mitu ac lachrymis non mærore & eiulatu proſequendum ſapientes uolunt. De duce ligurum & inſubrium
addit ſe ſcripturum ad te poſtea: oſtenſurumq́ꝫ mediolanum: quod & ab inſubrib⁹ heduis: ut modo dicebā:
conditum ſit & in Italiæ inſubribus: ſitum eſſe in liguria & id quidem auctoritate Plutarchi Solini & Liuii:
ſubiicitq́ꝫ duo ad poſtremum: me nondum iuiſſe cœnam de epiſcopo hectore: & erratum a me eſſe i Sphor
tiade in quantitate ſillabæ: cū cecini: Sed nec ita Frā. aduc: Nam prima ſecundi pedis ſyllabam quæ naturali
ter ſit breuis: eſſe a me productam. O lepidum caput. Neſcit.n. candidus eadem ratione licuiſſe mihi produ
cere ſyllabā ultimā i ita: ſeq̄nte muta cū liq̄da: q̄ licuit & Virgilio & Homero. legat tertium uerſuꝫ iliados ad
principium πολλασ διφθιμουσ ψυχασ αιδι προιαψεν ηρωων. Legat apud eundē poetam cū pau
lo poſt tam uæhementius illius iræ tāq́ꝫ ꝑnirioſæ quā propoſuerat: cauſam narraturus aggreditur: εξ ου δη
τα πρωτα διαςτητην εριδ αντε ατρειδησ τε αναξ ανδρων και διοσ αχιλλευσ τισ τ αρ σφωε θε
ων εριδι ξυνεηκε μαχεσθαι. At græca q notic leuc⁹: q latia nō tenet. Legať ēt Virgi. in buc. Aſpice cōne
xum nutātē pōdere mūdū: Terraſq́ꝫ tractuſq́ꝫ maris cœlūq́ꝫ ꝓfundū. & idē i geor. Subit ardua ſylua lappæ-
q́ꝫ tribuliq́ꝫ iterq́ꝫ uirētia culta iſœlix loliū. Quē uero cœnā ſōniet cādidus: nō itelligo. Scribit.n. pygoſtolus i
calce lřaꝝ: Nōdū licuit cœnā Philelcus de eꝑo Hectore: illud āt ſcio & dixiſſe me iterdū & ſcripſiſſe. Idē pſæ
ꝑe ſignificare eꝑm apđ græcos qđ regē apud latinos & Hectora apud Homeꝝ appellari eꝑm. Præterea qđ
candidus negat poni epiſcopū pro Angelo: & Angelū eundē eſſe apud chriſtianos quem gentiles uocabant
Sed nūc paucis reſpondeamus epiſtolæ ultimæ: quam de ligurē duce nř Leucus ad te tandem ſcribit: Reie-
ctis Liuio Plutarcho: & Solino quos hēt aduerſos & tāq̄ ꝑuaricatores: tris adducit ignorantiæ ſuæ teſtes Frā
ciſcū petrarchā: Antoniū luſcū: & Coluciū ſalutatū quos cū iunioris debuiſſet: nouioris appellat: uerbū ſane
& inuſitatū & ineptū. Vtinā uoluiſſet cādidus ita illoꝝ illuſtriū uiroꝝ benedicta ut errata imitari. Non ſatis

erat ſe argui Inſcitiæ:niſi optimos illos uiros ſecum traxiſſet in culpã: At uideat qui nos uocat indoctos:ſtrabonem geographum candidus.uideat uir doctiſſimus Claudium ptholemæum coſmographũ. Videat plinium noſtrum libro tertio naturalis hiſtoriæ. Videat polibium:qui libro ſecundo ſuarum hyſtoriarum docet gallos ethruſcis expulſis eam regionem quæ eſt circa padum:occupauiſſe:atq; gallorum omniũ primos lauos & lebetios ea loca tenuiſſe:quæ iacent ad padi ortus. Poſt hos autem inſubres quæ gens erat maxima inter gallos:ſecutos eſſe. Et in ſubribus urbem omnium primã eſſe Mediolanũ ab illis conditam. At poſt inſubres ſecutos cœnomanos. Ex altera autem parte padi campos qui ſunt circa appenninum ananes incoluiſſe. Et poſt ananes conſediſſe boios. Et poſt hos deinde ad hadriam legiões. Vltimos uero ſenones eos cãpos habitaſſe:qui mari adiacent. Et hæc mi Cicche de arrogantiſſimi candidi noſtri perulcaci ignorantia ſatis nunc ſuperq;. Quid enim memorem:quot q̃taq; errauerit homo barbarus in grammatica: quod eo magis miror:quod decebat hominem librarium uel ex ipſa excribendi conſuetudine ſine ullis doctoribus peritiam aſſecutum præcepta litterarum atq; latinitatis pulcherrime callere. Sed dum diſcit maledicere:dediſcit bene ſcribere. Vale mediolani ex ædibus noſtris.v.Cal.martias.Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Thomæ thebaldo equiti aurato.S.D.

VT tibi gratulor uæhementer:quod ſecundis uſus fortunæ flatibus:te in portum quietũ iſtũ tranquillumq; recepiſti:ita mihi non poſſum non dolere plurimũ: quod per habitionem amiciſſimi hois ea ſum priuatus cõſuetudine:q̃ dulcius ducere nihil poterã. Quis.n.te uno prudẽtior: quis humanior:quis amicitiæ obſeruantior:Quare non poſſum nõ moleſte ferre:q̃d tua careo p̃ſentia:cuius cõſilium graue ẽ ꝓbitas ſingularis eloq̃ntia admirãda. Vt hãc tñ ægritudinem meã ferã modice:ea uincor rõe q̃d amicus amãdus ẽ pp ſeipſum nullis ẽt noſtris cõmodis:præſertim quod amicoꝝ etiã cõmoda nobis cuꝫ illis cõia ſunt ducenda. Quare nõ tibi mõ:ſed mihi quoq; gratulor ipſi:quod apud eum principem uitã tibi agendaꝫ delegeris:cuius ſummæ diuinæq; uirtutes tot tantæq; ſunt:ut uniuerſam non mõ italiam: ſed etiã europam in admiratione ſui cõuerterint. Quem enim inuenias in omni probitatis & excellentiæ genere quẽ præſtantiſſimo duci Borſio anteponas:Reliquum eſt:ut quã mutuam nõ animoꝝ: ſed corporũ præſentiaꝫ locorum aufert interuallũ:eam crebritas inter nos litteraꝝ aſſidue repræſentet. Hoc autem cum facillimum eſt futurum:tum utriq; noſtrum iucundiſſimum. Vale.ex Mediolano.iii.Kal.martias. Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Thomæ ſenecæ.S.D.

CVm iuuenis q̃ſpiã tuas mihi litteras unas reddidiſſet:eſſetq; pollicitus ſe apud me cœnaturꝰ:naꝫ eũ tua cã inuitarã:nõ mõ apud me nõ cœnauit:ſed ne abiens quidẽ quicq̃ mihi locutus eſt:imitatus is certe ipſum te:qui cũ maxime adeſſe debes:nuſq̃ appares:ſed euaneſcis repẽte ex amicorũ oculis. Itaq; nihil potui ad ea tibi reſpondere:quæ ſcripſeras. Significabas enim byrrhyã tuũ neſcio:quem dimiſiſſe apud me tuos codices duos. Solinum & innominatũ alterum. Qui id tibi perſuaſit: aut ſopniabat aut te ſopniantem captauit:Nam neq; ipſe apud me unq̃ fuit ſine te:neq; libros reliquit ullos. Quare ſi poſt hac ſaniore conſilio uſus fueris:utilius conſules tuis rebꝰ. Scripſeras etiam de tua re uxoria: id quod antea & audieram:& non admodum ſum miratus:quod egregius quidam ab ineunte adoleſcentia mulierum amator iam uir ſeptuagenius aut aliquanto grandior tandem uxorius factus eſſes:& ita uir uxurius:ut ꝓpediem pater futurus diceceris. Te autem non intelligo:quod ſcribas te inde ab initio pœnituiſſe rei tam iucũdæ: tã ſanctæ:tã laudabilis. Neſcio quid tua ſibi uelit oratio:niſi fortaſſe dubitaris te ex alieno labore futurꝰ patrem quaſi non tibi carius eſſe debeat bonum alieno labore partum q̃ nec tuo nec alieno. Fac igit̃ te intelligã: Nã tua illa oratio monſtri aliquid alere uidet̃: Quid enim aliud opiner:cum te tam ſubito ab uxore abdicaueris:Et hac de re ſatis. Venit ad te bertholla noſter:ex quo intelliges:qua mihi in re tua opera opus ẽ. Tu fac omnia mea cauſa:ut conſueſti ſemp & amice & diligẽter. Tu diu hic multũq; expectatꝰ es fruſtra. Feciſti autem more tuo:ut ſemper tibi deterius proſpicias. Vale. Ex Mediolano.iiii.idus martias. Mcccclxi.

¶ Frãciſcus philelphus Iheronymo caſtello philoſopho ac medico.S.D.

QVi tibi reddidit meas lr̃as:q mihi in re tua ſit opus opa:corã uerbis meis exponet. Scio quanti me facis:& q̃ tibi carus ſum. Itaq; non eẽ opus itelligo:ut te aut rogẽ hoiem amiciſſimũ:aut horter uirũ diligentiſſimũ:& optimũ: Quod ſi dederis opam ne fruſtra in te ſpem p̃cipuã collocarim:immortali me afficies beneficio. Vale. Ex mediolano.iiii.idus martias. Mcccclxi.

¶ Franciſcus philelphus Lodouico caſellæ.S.D.

SIngularẽ tuã erga me beniuolentiã multis tuis ꝑmagniſq; officiis ſũ expertus. Meus ãt i te aĩus q̃lis ſit:q̃liſq; ſemp fuerit:ea tibi eẽ debet certiſſima cõiectura:q̃d es de me ſæpe meritus q̃optie. Quo fit:ut oĩbus meis i rebus non ſecus te utendũ exiſtimẽ:quã & amiciſſimo & optĩo uiro. Itaq; tuũ ẽ ut bñficiũ beneficio cumules:tibiq; pſuadeas eũ mihi aĩum eẽ:ut ſi minus referre:hr̃e tamẽ gratiã nõ minꝰ poſſim quam uelim:nec minorem agam:q̃ debeam. Vale. Ex Mediolano quarto idus Martias. Mcccclxi.

FINIS

¶ Expliciunt Epiſtolæ Franciſci philelphi in quibꝰ continẽt.xvi.Libri. Magna cum diligentia maximoq; ſtudio Venetiis impræſſæ per Ioannem de Cereto alias Tacuinum de Tridino: Anno ab incarnatione domini. MCCCCXCVIII. die uero.xx.menſis ſeptembris Regnante Inclyto Domino Auguſtino Barbadico Sereniſſimo Venetiarum Principe.

Regiſtrum huius operis

a
Prima alba
Franciſci philelphi
menta ſunt arma:
reuerteram in italiã:

bat ad priſtinã
Acced in tam
lelphusns in latini s
conſona interpretã di
ſentia ob

c philelp hꝰ
Franciſcus erunt.
fuit:interemplur:is
quod longe s
inuicẽ utente

d
Imiteris retractauit
triginta:cum ſeſtertiũ
ratiſſime cõmẽdato
pati ſolum:ſed

e
Nihil dicens:q̃d
nui & pecunioſiſſimi
oium difficultatibus
qd miramur ita

f
Poſteaq̃ impia ex
centeſimo heleſponto
deinde ſeleucia
gibus & ſocios

g
Xenophon filius
tuleris:& id q̃dem
uel munificentiſſimus
cognoſceres. Intelligeres

h
nibus. Quid abs te
Nã ut cæteri ipſe
pietatem eundum
Nihil in hanc diem.

i
ſed q̃ptimum ad me
plures tibi pluresq;
potius fuit:q̃
Dedi lr̃as heri

k
optimeq; ingrere
angelos ipſos &
inauditæ clæmentiæ
bore ac prudentia

l
huic amico meo
eſſe ita imperare
netæ iuuentutem in
meipſo contentus

FINIS.

Catullus una cũ commentariis Eruditi Viri Palladii Fuſci Patauini.

SEreniſſime ac excellentiſſime Prĩceps: & Illuſtriſſimum dominium ſupplicatˀ ueſtræ ſublimitati noĩe fideliſſimi ſubditi Palladii Fuſci patauini. Vt cum idem Palladius non ſine maximo ſtudio ac labore nuper cõmentatus ſit Catullum poetam latinum: & opus eximium fecerit: Ipſumq; ad cõmunem ſtudioſoꝝ utilitatẽ imprimi uelit. Eadem ſublimitas ueſtra ei clementer concedere dignetur. Nequis præter Ioãnem Tacuinum huic negocio deputatum: ſupradictum opus in terris Illuſtriſſime Do. V. intra decẽnium imprimere: aut in alienis terris impreſſum uendere poſſit: uti pleriſq; aliis dignata eſt concedere. ſub pœna contrafaciẽtibus amittẽdi libros: & decem pro uno quoq; libro aureolos. Sic ut tertiæ mulctæ pars ſit accuſatoris. Tertia domus Pietatis: & tertia pro damno eiuſdẽ Io annis: Qui præfatæ ſublimitati ueſtræ humiliter ſe commendat.

Quod Supraſcripto ſupplicanti concedaturˀ ut petit.
Marinus Leonus Conſi.
Andreas Gabriel Conſi.
Antonius Tronus Conſi.
Ioannes Franciſcus Bragadenus Caput loco Conſiliarii.

PALLDIVS FVSCVS IVVENI CLARISSIMO LAVRENTIO BRAGADENO PATRITIO VENETO FELICITATEM.

n Vper ab amicis exoratus Laurẽti Iuuenis optime & in noſtris ſtudiis eminẽtiſſime ut cõmẽtarios quos in Catullũ pridem ſcripſi: iã emitterẽ: diu multũq; cogitaui: cui eos potiſſimũ decarem. Verum cũ mihi multi occurrerẽt: qui hoc munere quãtulumcunq; ſit: digniſſimi uiderẽt: nemo tamen oblatˀ eſt: qui te dignior uiſus ſit. Meminerã. n. te noſtras litterulas ſemper plurimi feciſſe: ex quo ꝓſtantiæ tuæ me meaq; omnia libentiſſime dedicaui: ut ego quoq; iis annumerarer: qui te ob generis ſplendorẽ eximiãq; eruditionẽ admirati: amant: colũt: & uenerãtur. Occurrebat præterea alium neminẽ Catulli poetæ proculdubio elegantiſſimi lectiõe adeo delectari. Vt qui ĩ hoc ſcribẽdi genere eũ unum ſecutus carminis argutia atq; lepore ipſum nobis mirifice effingas. Sed laudes tuas tunc pro ingenii mei mediocritate recenſere deſtinaui: cum alios quos in Plinii Iunioris epiſtolas ſcribere cœpi: cõmentarios tibi perfecero. Interea hos per leges ita tamen ut in ipſis priuſq̃ impreſſoribus tradantur: ſi quid deeſſe uiſum fuerit: id continuo addas: ſin ſupereſſe detrahas: nec minus audacter deleas: ſi quid perperam uel ſomniculoſe a nobis dicatur: ut tua diligentia quam etiam rebus minimis adhibere ſoles. in manus hoĩum q̃ emendatiſſimi ueniant. Vale. Patriæ ornamentum.

Viri clariſſimi Donati Ciualelli in Palladii Fuſci Cõmentarios Endecaſyllabon.

Si quis per tenebras Catullianas
Securos cupit explicare greſſus:
Hic mox Palladium meum ſequatur
Claras lampadas & faces ferentem
Non ſic ſemita claruit per orbem
Quærenti cereri abditam rapinam:
Vt docti tenebræ nitent Catulli
Claras Palladio faces ferente.

u Alerius Catullus quem ob eximiam eruditionẽ poſteriores poetæ doctũ appellarũt: Verõæ natus:ut Euſebius ſcribit in tẽporibus circiter cẽteſimam ſeptuageſimam olympiadẽ mortuus ẽ anno uitæ.xxx.nõ ſine magna rei litterariæ iactura. Quippe ſi longioris ætatis beneficio uſus eſſet:& plura & meliora haud pa℞ poſteris profutura proculdubio ſcribere potuiſſet uoluiſſetq;. Valeriũ aũt ipſius patrem. C. Iulio Cæſari gratiſſimũ fuiſſe indicat his uerbis Suetonius: Valeriũ Catullũ a quo ſibi uerſiculis de mamurra perpetua ſtigmata impoſita nõ diſſimulauerat ſatiſfaciẽtem eadẽ die adhibuit cœnæ:hoſpitioq; patris eis ſicut conſueuerat:uti pſeuerauit. Hæc ille. Sed Catullus amicos cõplures habuit.& in iis Veranniũ Fabullũ Caluũ Furium & Aurelium quorum ad omnẽ occaſionẽ perlibenter mentionem facit. Reuerentiſſime uero coluit. M. Tulliũ & Cornelium Nepotem:cui etiã opus ſuum dedicauit. Sunt tamen qui mallint Cornelio Gallo. Quod nimime pbamus:is.n.nondũ tanti erat:ut ipſius nomini libri ab auctoribus dicarẽtur. Amauit hic noſter Clodiam quam ipſe habita ueneratione quaſi ad ingenium Sapph9 alludẽs leſbiam appellat. Hãc autem animi moderationem ut ueris nominibus parcerẽt:cæteri quoq; ſunt ſecuti. Tycidas.n.ut Apulei9 teſtatur pro metella ſcripſit perillam. Propertius pro Hoſtia cynthiam: Tibullus pro plania deliam:& quidem. C. Lucullus q̃q̃ iambicus fuerit improbatur quod gentium & macedonem ueris nominibus proſtituerit. Sed ego ad Catullum redeo:qui a nõnullis ueterum inter iambicos annumeratus ut poſteris declararet:q̃ uarium q̃ multiplex q̃q; flexibile ingenium habuiſſet non contentus ſcripſiſſe Epigrãmata. Elegias quoq; & heroica conſcripſit. Neq; illis repugnamus imo eo℞ accedimus ſentẽtiæ qui hunc multo plura q̃ hic habeantur ſcripſiſſe dictitant. Sed quæ tempo℞ iniuria & nr̃orum maio℞ negligentia prorſus perierint. uerum cum omnia ſcripta ſua in unũ opus contraxiſſet. Illudq; iã emiſſurus eſſet a deploratione mortui paſſerculi qui in delitiis Clodiæ erat paſſerem appellauit. Neq; eni illorum ſequimur opinionem:qui hanc uocem occultiorem quendam intellectum habere cõtendũt.

Euſebi9 in temporibus
Sueto. i Cæſare
Opus a Catullo Corneſlo nepoti dicatũ
Quam amauerit catullus
apulei9
Catull9 Iãbicis an numeratus
Liber a Catullo Paſſer inſcriptus

PALLADIVS AD LECTOREM.

e r Pigramma quod genus poematis a nobis dici poteſt inſcriptio latinis magis q̃ græcis familiar fuiſſe comperio. Quippe cũ apud illos pauci uix ſingulis epigrãmatis claruerint:apd̃ nos uero multi non exiguos epigrãmaton libros ſcripſerint ut Marſus:pedo:Getulicus:Catull9 Lucanus: Auſonius:ac etiam Cæſar Auguſtus. Quo℞ poſt Catullum hic enim uerbo℞ tũ elegantia ſuauitateq;:tum lepore & eruditione cæteros longe exceſſit:maxime laudatur Valerius Martialis Epigrammatis autem licet lex ea ſit:ut nudis prope uerbis iocandi:cauillandi:deridendiq; licentia laſciuiat:nõnunq̃ tamẽ laudat.atq; ad aliquid agendum quod peractũ laudẽ ſit allatu℞:eũ ipm̃:ad quẽ ſcribitur uehementer hortatur. Hoc.n.a ſatyris differunt:qui ſcribunt epigrammata. Quod illi uitia tantum acrius carpunt:hii etiam honeſta laudant:& nos ad uirtutem amplexandã plerũq; adhortãtur Præterea ſatyra℞ ſcriptores aſpera oratione & uerbo℞ copia:hii leni nonnunq̃ breuiq; ſermone fere ſemper utuntur:ſed de hoc ſatis:iam Catullum interpretari incipiamus.

Valerii Catulli Veronenſis poetæ clariſſimi ad Corneliũ nepoté epigrãma.

q Voi dono lepidum nouum
libellum
q Arido modo pumice expo-
litum
Corneli? tibi: nãq; tu ſolebas.
Meas eſſe aliquid putare nugas:
Iam tum quum auſus es unus italorum
Omne æuum tribus explicare chartis
Doctis iuppiter: & laborioſis:
Quare habe hoc tibi quicquid eſt libelli:
Qualecunq; quod o patrona uirgo:
Plus uno maneat perenne ſæclo:

Fletus Paſſeris leſbiæ.

p Aſſer delitiæ meæ puellæ
Quicũ ludere:quẽ in ſinu tenere.
Cui primum digitum dare appetenti

q VOI DONO. Verſus eſt endecaſyllabus. Idẽ phalecius ab inuentore dictus conſtat ſpondeo dactilo & tribus trocheis. Catullus hoc primo epigrammate alloquitur Corneliũ Nepoté:cui opus ſuũ dedicat ſimulq; optat ut muſa fauente opus ipſum plus uno duret ſæculo. ℭ Quoi:caſus eſt datiui:de quo in primo inſtitutionũ ita ſcribit Quintilianus. Illud nunc melius quod cui tribus quas propoſui litteris enotamus:in quo pueris nobis ad pinguem ſane ſonũ quoi utebãtur tãtũ ut ab illo qui diſtingueret. ℭ Lepidũ:uerborũ acumine uenuſtum ℭ Nouũ.nuper cõpoſitũ. ℭ Arido.aridũ ut Nonius aſſerit dicitur ſiccũ:& eſt propriũ pumicis epithetõ. Plaut9 in aulularia. Quid negocii ſit rogas pumex nõ æque aridus atq; hic eſt ſenex. ℭ Pumice expolitũ ꝓ oli ẽt ut nunc pumices leuigãdis libris adhiberentur:præter poetas indicat etiã Pli. his quidẽ uerbis. Sed ii pumices qui ſunt i uſũ corporũ leuigando℞ fœminis iam quidẽ & uiris atq; ut ait Catullus libris laudatiſſimi ſunt in melo ſcyroq; & Aeoliis iſulis. ℭ Corneli: fuerunt eodẽ tẽpore plures hoc noie uiri illuſtres & quo℞ auctores meminerũt: Cornelius phagita:cuius nocturnas inſidias Cæſar æger ac latens ne pduceret ad Scyllã:uix premio dato euaſerat. Cornelius Cinna:qui pridie q̃ idẽ Cæſar occideret de eo grauiter concionatus erat. Cornelius balbus eiuſdẽ Cæſaris in bello ciuili legatus opiiq; collega. Cornelius Gallus quãuis aliquãto iunior qui elegia℞ poeta ab Auguſto Aegypto pfectus cũ i ſuſpitionẽ ueniſſet ꝙ cõtra principẽ cõiuraſſet propria manu ſe interfecit.& Cornelius Nepos padi ut Plinius inquit accola:q ſcriptis editiſq; aliquot uolumnibus diui Auguſti pricipatu obiit. Hũc proculdubio alloquit Catullus. ℭ Nãq; tu ſolebas:ratio dedicatiõis. ℭ Putare nugas:poetæ cũ ſuos uerſ9 extẽuare uolũt eos uel luſus uel nugas uocãt. Martialis. Qui meruit nugas primus habere meas:& alibi a Valerião polio petes quito:per quẽ perire nõ licet meis nugis. ℭ Iã tũ:ex quo ſcilicet tu unus Italorum auſus es explicare omne æuum tribus carthis hoc eſt memorias uirorum illuſtrium ſcriptis tuis comprehendere. Qd̃ autem de temporibus ſcripſerit nepos teſtatur Gellius libro.xvi.noctium atticarũ. ℭ Vnus:ſolus. ℭ Oẽ æuum:oẽ tempus præteritum orſus enim idẽ Cornelius ab urbis uel ut alii uolunt orbis primordio uiros omnes memoria dignos breui libello complexus erat. Dictum eſt autem æuum ut placet Varroni ab ætate omnium annorum:& ab eo æuiternum quod factum ẽ æternum. ℭ Iuppiter:exclamatio emiſſa p admirationẽ. ℭ Doctis:ad ſenſa. ℭ Laborioſis:ad uerba: ſtuduerat n. Nepos breuitati ſimul & eruditiõi. ℭ Quare habe:cõcluſio. ℭ Quicq̃d eſt libelli:qcq̃d ad magnitudinẽ. ℭ Sicut:qualecũq; ad bonitatẽ. ℭ Patrona uirgo. Muſam iuocat uel melpomenẽ uel taliã uel quancunq; aliam. Muſæ enim ſunt patrõæ poetarum eorũq; carmina aduerſus omnes iniurias ſollicite defendũt. ℭ Maneat:penne duret. ℭ Plus uno ſæclo:plus centum annis.ad id autẽ alludit Catullus ꝙ malorum poetarum carmina non diu leguntur. Quidam non muſam ut nos ſed dianã intelligunt:quæ ut Horatius aperte indicat ſæculo præerat una cum Apolline. Alii palladem quã dicũt ideo a Catullo iuocari:quia eius ut Liuius oſtendit:eſt numerus. Nonnulli pro patrona leſbiam accipiunt. Sed quonam modo ad leſbiam apoſtrophat. Cum ſerio Nepotem alloquatur. Cæterum põtanus ſcriba regius uir impenſe doctus & qui Romæ profitentur uerba mutantes uerſum hunc ita ſcribunt qualecunq; per ora quod uirorum.

Quintilianus
Aridũ
Nonius
Plautus
Plinius
Plures eodẽ tpe cornelii
Martialis
Gellius
Aeuũ
M. Varro

p ASSER DELITIAE. Verſus ẽ ei9 generis cui9 ſuperior. Catull9 hic amoꝛ ide ira æſtuãs ꝙ ab amica excluſus foret:paſſerem alloquitur demiratus tum eius luſus:tum uoluptatem quã ex eo irritando leſbia capiebat. Quare inquit ſi cum hic ardor qui nunc me tenet quieſcat:ego itẽ ut puella ſolet tecum ludere ludendoq; curas animi leuare poſſem:tam gratũ mihi tuũ eẽt beneficium quam gratum ferunt fuiſſe malum aureũ Atalantæ puellæ quod ab Hippomene in curſus certamine iactum ut aſſequeretur: pudicitiæ famam cõtempſit:& patris ſpreuit impetium. ℭ Delitiæ:oblectamenta. uirgilius. Formoſum paſtor Corydõ ardebat alexin Delitias domini. ℭ Qui cum:cum quo. ℭ Primum digitũ primam digiti partem.

Delitiæ Virgil.

¶Et acris ſolet incitare morſus. acriter mordentem irritare. ¶Cũ deſiderio meo nitẽti. huius & duorum qui ſubſequunt̃ uerſuũ. Sẽſus & ordo eſt. Cũ libet meo deſiderio nitenti iocari neſcio quid carum & ſolatiolũ ſui doloris. appellat aũt amicã deſideriũ. quæ mærore aliquo affecta ſi cũ paſſere luderet: eius luſibus exhilarabatur. Dixit aũt iocari pro ludere. ¶Vt cũ grauis acquieſcat ardor. credo inquit ut ſi poſſem ludere tecum. Sicut ipſa & ludendo leuare curas animi: cum grauis ardor acquieſcat: tam gratum eſt mihi & reliqua. ¶Grauis ardor: moleſtus ignis. ¶Curas: ſolicitudines. ¶Eſt: pro eẽt tem

αὐτη- κρόνια pus ꝓ tpe. αυτηκρόνια. ¶Pernici. ueloci: acriter
currenti: ut pote quæ cũ procis curſu certabat. Fa
Fabula bula ãt talis ẽ. Ex ſcheno ciuitate fuit uirgo Atalã
ta curſu ꝑpotens ſic ut ſpõſos ꝓuocatos & uictos
occideret. Poſtea hippomenes uenerem ut ſibi ad-
eſſet rogauit: a qua cũ accepiſſet de horto heſperi-
dum uel damaſceno cypri agro tria mala aurea
puellã ꝓuocauit. Et ſingula cæpit iacere. Tũ atalã
ta cupidine colligendoꝝ maloꝝ retenta ſupata eſt
Sed hippomenes potitus uictoria in luco Matris
deum Amoris impatientia cũ uicta cõcubuit. un
de irata dea i leones eos mutauit & currui ſuo ſub
didit. ¶Aureolũ. amat hic poeta iſerere ſuis uerſi
bus nomina diminutiua: quia hæc ad aurẽ legen-
tis dulcius ſonant. ¶Quod zonã ſoluit diu ligatã
quod malũ cauſa fuit: ut Atalãta uirginitatẽ amit
teret. ¶Soluit. diæreſis. nam niſi ſoluit triſyllabũ
Zona fit uerſus ſtare non poteſt. ¶Zonam cingulum
quod ex lana ouis fiebat: eo uirginalis uenter præ
Verrius cingebatur. ue ꝝ cum puella nupſiſſet: illud prima
nocte uir i lecto ſoluebat. Verrius eſt auctor. Qui
dam uero ꝓ tecũ legunt ſecum: & pro ipſa legunt
ipſe. quæ lectio ſi placet dicendum eſt Catullũ nõ
cum paſſere ſed cũ leſbia ludere exoptaſſe.

VGETE O VENERES. Verſus ẽ en-
decaſyllabus. Poeta in gratiã leſbiæ ami-
cæ ſuæ paſſeris cui⁹ luſus antea laudauit
mirifice deflet interitum. ¶Lugete. luctu dolorẽ
indicate. ¶Veneres cupidineſq;. Antiqui non ſo
Statius lum ueneres ſed cupidines quoq; plures eſſe cre-
diderunt. Vnde Statius in primo ſyluarũ ſic ait.
Hic puer e turba uolucrũ cui plurim⁹ ignis. ¶Et
quãtũ eſt hominũ uenuſtioꝝ. quicquid lætũ inqt
& elegans eſt lugeat. ¶Quẽ plus illa oculis ſuis
amabat: poſuit oculos pro precioſiſſima corporis
Plinius parte: ut qui lucis uſu teſte Plinio uitã a morte di-
ſtinguãt. & quia quãto res precioſior eſt: tanto no
Plautus bis charior eſt: ideo plaut⁹ oculiſſimũ dixit ꝓ chariſ
ſimo. ¶Mellit⁹. dulcis uel ſuauis a melle. ¶Suã-
q; norat ipſam: expone tu dñam. laudat aũt per
tranſitũ paſſeris ipſius ingeniũ. ¶Ad. pro apud.
Verg. Sic uirgili⁹. Tu ne ille æneas? quem dardanio An
chiſe Alma uenus phrygii genuit ſimoentis ad un
Pipo dam. ¶Vſq;. ſemper. ¶Pipillabat. a pipo uenit pipillo frequentatiuum. Eſt aũt pipere minorũ pul
lorum uocẽ emittere. ¶Redire quẽq;. cõmunis ſententia neminẽ ab inferis reuerti. ¶At uobis male
ſit. irritat⁹ poeta morte paſſeris male imprecat̃ tenebris inferni. ¶Deuoratis. in mortẽ trahitis. ¶Tã
bellũ mihi paſſerẽ abſtuliſtis. tam pulchrã mihi auiculã ademiſtis. quæ merito pulchritudinis ſuæ lon
giori uita digna erat. ¶Tua. emẽdo uřa. ut hoc referat̃ ad tenebras inferni. & ſit ſenſus. uřo hoc ma-
lo facinore ocelli meæ puellæ rubent. ¶Turgiduli. tumiduli qđ ſolet euenire in longiore fletu. hinc
Iuuena. eſt illud apud Iuuenalẽ. Cuius turbauit nitidos extinctus paſſer ocellos.
HASELLVS ILLE. Verſus eſt iambicus trimeter: Cui⁹ inuentor Archiloch⁹ ex ſex iambis
eũ primũ cõſtituit. Sed paulatim in cũctis ſedib⁹ ſecũda & ꝗrta exceptis ſpondeũ recepit. Hoc
epigrãmate Catullus laudat & primũ quidẽ a celeritate phaſellũ. Qui in paphlagonia ſumptib⁹ poe-
tæ ædificat⁹ eundẽ ſirmionẽ uſq; in patriã feliciter reportauerat. Carminis aũt gřa ex locoꝝ cõmemo
ratione plurimũ auget̃. ¶Phaſellus ille: phaſellus antiqs erat genus nauigii quod in utroq; genere

Et acris ſolet incitare morſus
Cum deſyderio meo nitenti
Charum neſcio quid libet iocari
Et ſolatiolum ſui doloris.
Credo ut cum grauis acquieſcat ardor
Tecum ludere: ſicut ipſa poſſem:
Et triſtis animi leuare curas:
Tam gratum eſt mihi: q̃ ferunt puellæ
Pernici aureolum fuiſſe malum:
Quod zonam ſoluit diu ligatam.

L Vgete o ueneres cupidineſq;:
Et quãtũ eſt hominũ uenuſtioꝝ:
Paſſer mortuus eſt meæ puellæ:
Quem plus illa oculis ſuis amabat.
Nam mellitus erat: ſuamq; norat
Ipſam tam bene q̃ puella matrem:
Nec ſeſe a gremio illius mouebat:
Sed circunſiliens modo huc modo illuc
Ad ſolam dominam uſq; pipillabat:
Qui nunc it per iter tenebricoſum
Illuc unde negant redire quẽquam.
At uobis male ſit malæ tenebræ
Orci: quæ omnia bella deuoratis:
Tam bellum mihi paſſerẽ abſtuliſtis:
O factum male. o miſelle paſſer
Veſtra nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubẽt ocelli.

De phaſello

p Haſellus ille quem uidetis hoſpi
tes
Ait fuiſſe nauium celerrimũs

inuenit̃ frequẽtius tñ in maſculino. ¶Neq; neqſſe. potuiſſe. duæ enim negatiuæ faciũt unã affirma-
tiuã tres uero negatiue ꝓ una negatiua accipiunt̃. neq; eſt neceſſe in re manifeſta inculcare exẽpla.
¶Præterire. curſu uincere. ¶Palmulis. remis pars ꝓ toto. Plinius ſcribit lib. vii. hiſt. Nat. copas inue-
niſſe remũ: latitudinem uero eius quæ ꝓprie palmula dicit̃ plateas. ¶Opus foret: oporteret. ¶Linteo
uelo. ¶Negat negare. ait affirmare. ¶Adriatici. quod ãte adriacũ dicebat̃ ab Adria thuſcorũ urbe.
Pli. lib. iii. Nobili portu oppidi thuſcoꝝ Adriæ. a quo adriacũ antea mare appellatũ: quod nunc Adria
ticũ. ¶Cycladas. quas attigit Phaſellus inter na- Cyclades
uigandũ. Sunt aũt inſulæ in mari ægeo circa delũ
in orbẽ ſitæ: unde nomen traxerũt. ¶Rhodum.
Rhodus inſula eſt in mari lycio. cui ut Diodorus Rhod⁹
ait. Rhodos neptuni filia nomen dedit. ¶Nobilẽ ubi ſolis
ſcilicet ſolis coloſſo. quẽ fecerat chares lyndi⁹ liſip Coloſſ⁹
pi diſcipulus is. lxx. Cubitoꝝ fuiſſe dicit̃ tãtæ qdẽ Vnde
admirationis: ut ab eo Rhodii coloſſenſes ſint ap- Rhodii
pellati. ¶Horridã. Frigidã aut incolaꝝ feritate a- coloſſen
ſperã. ¶Thraciã. pars eſt europæ ad ſeptẽtrionẽ ſes ap-
olim in ſtrategeas. L. diuiſa cuius termini ſunt a ſe pellati
ptẽtrione iſter: ab ortu pontus: ac ꝓpontis: a meri- Thracia
die Aegeũ mare. In ea aũt præter alias celebratas in qua
ab Auctorib⁹ urbes eſt Bizantiũ. ubi nunc ſedes Bizãtiũ
habet thurcaꝝ imperator uiris eqs. & armis haud
dubie potentiſſimus. ¶Propontida. ſic habẽt exẽ
plaria. Ego aũt emẽdo ꝓpontidẽ. Nã ſi aliter legas
uerſus nõ ſtat cũ in ſecũda ſede nõ ponat̃ niſi iam
bus. Propontis aũt mare eſt iter helleſpõtũ & Boſ Propon
phorũ thraciũ. de quo Plinius. lib. iiii. ita differit. In tis
de expatiat̃ æquor: rurſuſq; in arctũ coit. laxitas ꝓ Plinius
pontis appellat̃. Anguſtiæ thracius boſphorus la-
titudine quingẽtoꝝ paſſuũ. qua darius xerxis pa-
ter copias ponte tranſuexit. ¶Ponticũ ſinũ. potũ Mella
euxinũ. quẽ ideo trucẽ uocat qa ut Mella pompo- pompo-
nius aſſerit breuis eſt atrox nebuloſus raris ſtatio- nius
nibus: nõ molli atq; harenoſo circũdatus littore ui
cinus aquilonib⁹. & qa nõ ꝓfundus eſt fluctuo-
ſus atq; feruens. ¶Vbi. in cuius ora. ¶Antea q̃
ædificaret̃. ¶Comata ſilua. frondoſæ arbores:
ex qbus phaſellus ipſe cõſtructus eſt: nõ eni una
arbor tñ materiæ hře potuit: ut ex ea ſola nauis Cytho-
fieret. ¶Cythorio in iugo. Cythor⁹ mons eſt pa rus
phlagoniæ olim buxo uirens de quo uirgilius. Et Virgi.
iuuat undantẽ buxo ſpectare cythorũ. & plinius. Plinius.
lib. xvi. Bux⁹ pyreneis ac cythoro mõte plurima

Neq; ullius natantis impetum trabis
Nequiſſe præterire: ſiue palmulis
Opus foret uolare ſiue linteo.
Et hoc negat minacis adriatici
Negare littus inſulaſue cycladas.
Rhodũq; nobilẽ horridãue thraciam
Propontidem trucẽue ponticũ ſinum.
Vbi iſte poſt phaſellus: antea fuit
Comata ſilua. nam cytorio in iugo
Loquente ſæpe ſibilum edidit comã.
Amaſtri pontica: & cytore buxifer
Tibi hæc fuiſſe & eſſe cognitiſſima
Ait phaſellus. ultima ex origine
Tuo ſtetiſſe dicit in cacumine:
Tuo imbuiſſe palmulas in æquore.
Et inde tot per impotentia freta
Herum tuliſſe: leua ſiue dextera
Vocaret aura: ſiue utrunq; iuppiter
Simul ſecundus incidiſſet in pedem:
Neq; ulla uota littoralibus diis
Sibi eſſe facta: cum ueniret a mari
Nouiſſime hunc ad uſq; limpidũ lacum.
Sed hæc prius fuere: nunc recondita
Senet quiete: ſeq; dedicat tibi
Gemelle caſtor & gemelle caſtoris.

¶Amaſtri. Amaſtris ut ſcribit Strabo oppidum eſt in eadem paphlagonia ante ſiſamon appellatũ. Strabo
¶Cythore buxifer: qui buxo abũdas. ¶Hæc q̃ de celeritate ſua dixit phaſellus. ¶Vltima: ultima
dixit pro prima: ſic Quintilianus. Sed opus eſt modo ut neq; crebra ſint hæc nec manifeſta quia ni- Quinti-
hil eſt odioſius affectatione: nec utiq; ab ultimis etiam oblitterata temporibus: qualia ſũt topper & An lianus
tegerio. ¶Tuo æquore: põto euxino. ¶Imbuiſſe: madefeciſſe. Vergilius. Sæpe tener noſtris ab oui Imbue-
libus imbuet agnus. imbuet madefaciet aram ſcilicet ſuo ſanguine. ¶Inde: ex ponto. ¶Impotẽtia. tẽ re
peſtuoſa & quæ in una facie perſiſtere nequeunt. ¶Herum tuliſſe. Catullũ uexiſſe. ¶Leua ſiue dex- Virgi.
tera uocaret aura. Siue a dextera ſiue a ſiniſtra uẽtus flaret. ¶Siue utrũq; iuppiter ſimul ſecũdus in
cidiſſet in pedẽ: Siue uentus a pupi ueniẽs inter utrũq; pedem uelum impelleret. Eſt enim pes iter nau Pes
tica inſtrumenta pars ueli inferior uel potius funis. quo ipſum uelum foris aut trãſtris alligatur. Ver Virgi.
gilius. Omnes una fecere pedem. & Plinius. li. ii. iiſdem aũt uentis in contrariũ nauigatur prolatis pe Plinius
dibus. ut noctu plerunq; aduerſa uela concurrant. ¶Iuppiter. aer in quo quidem uẽtorum eſt regnũ
itaq; præcipua eorum ibi natura. ¶Littoralib⁹ diis. Glauco nereo & Melicertæ. quib⁹ templa in lit- Dii litto
toribus erigebãtur. Vergilius. Votaq; ſeruati ſoluẽt in littore nautæ Glauco panopeæq; & inoo me rales
licertæ. ¶Nouiſſime: ad poſtremũ. ¶Limpidũ. perſpicuũ. ¶Lacum. itelligit Benacum qui hodie Verg.
gardæ uocatus mintium amnem uergilii preconio iſignẽ tranſmittit. ¶Senet: ſeneſcẽs quieſcit. Pri Priſcia.
ſcianus ſeneſco inchoatiuũ eſt. Nã poſitiuũ eius ſeneo inuenit̃ in uſu. Actius in telepho. iam iã ſtupi
do theſſala ſõno pecora lãguẽt ſenẽtq;. ¶Gemelle caſtor, pollux. caſtorẽ & pollucẽ frẽs fuiſſe nemo
eſt uel ſemidoct⁹ q neſciat. Cur ãt iidẽ nautis olim ꝓfuiſſent. Diodor⁹ i qnto. & i. ii. Pli. plurib⁹ declarãt.

u

IVAMVS MEA LESBIA. Verſus eſt endecaſyllab⁹. Hortaẗ leſbiā Catullus: ut ipſa ſpretis ſenū ſuſurris ſecū idulgeat uoluptati memineritq; nullū unquā poſt obitū ad uitā reuocari. ℂ Viuamus: uiuere apud hunc & alios lætiores poetas idem eſt ꝙ genio indulgere. Martialis. Non eſt crede mihi ſapientis dicere uiuā. Sera nimis uita eſt craſtina: uiue hodie. & Virgilius pone merum & talos: pereat qui craſtina curat. Mors aurem uellens uiuite ait uenio. ℂ Rumores: ſuſurros cū eni leſbia ſenes quoſdā de ſua & Catulli libidine ſuſurrare cognouiſſet ipſa in amore refrixiſſe uidebatur. Q uare poeta eā hortaẗ: ut illos deſpiciat. ℂ Vni⁹ aſſis. Vili moneta ex ære ſcilicet: quippe decem aſſibus & nonnunquā ſexdeci denarius pmutebaẗ. Plinius lib. xxxiii. hiſt. natu. poſtea annibale urgente. Q . Fabio Maximo dictatore aſſes unciales facti: placuit q; denariū. xvi. aſſibus permutari. Quinariū octonis. Seſtertiū quaternis. ita reſpu. dimidiū lucrata eſt. In militari tamen ſtipendio ſemp denarius p x. aſſibus datus. ℂ Soles occidere & redire poſſūt Secundū uulgi opinionē. credunt enim uuglares ſolem mori cū tēdit ad occaſum & rurſus emergētē naſci. ℂ Breuis lux: uitæ diffinitio. ℂ Nox ē ppetua una dormiēda. Ouidius Stulte q̄d ē ſomnus gelidæ niſi mortis imago Lōga quieſcendi tēpora fata dabunt. ℂ Da mi baſia: hortatus amicā ad uoluptatē petit ab ea oſcula. ℂ Dein cū milia multa fecerimus conturbabimus illa. Senſus eſt ubi dederis mihi plurima baſia numero cuſtodito alia dabis eodē numero cōfuſo: ut ueꝝ numerū baſioꝝ ignoremus: aut ne quis per inuidiā nocere poſſit faſcinando. Negant enim quibus curæ fuit talia ſectari faſcinū habere uim nocendi. Si nomen uel numerus rei: cui per faſcinū exitiū paratur a ueneficis ignoretur.

Martialis · Virgili⁹ · As · Plinius · Vulgi opinio de ſole. · Ouidi⁹

f

LAVI DELITIAS. Verſus eſt eius generis. Cuius ſuperior. Rogat Flauiū ſodale: ut ſuos amores ſibi aperiat: quos ſe carmine celebraturū pollicetur. Veꝝ cū ad id Flauius tardus ſit: poeta hoc ideo accidere ſuſpicatur ꝙ ſcortū illud ſit inelegās atq; macilentū. ℂ Tuas delitias: tua oblectamēta. ℂ Illepidæ: ſine lepore ℂ Inelegantes: ſine ornatu. ℂ Scorti diligis ſcorta appellantur meretrices ꝙ ut pelliculæ ſubigantur omnia namque ex pellibus facta ſcorta uocantur. Auctor eſt Sex. Pompeius. ℂ Febriculoſi: macilēti quales ſunt qui febre laborant. ℂ Nā te nō uideas: ſenſus eſt: multa eē quæ indicant. Flauiū nō ſolum cubare. ℂ Sertis ac ſyrio fragrans oliuo: pro ſyrio oliuo nō amomū ut alii ſed malabathron accipio: de qua ita ſcribit Plinius dat & malabathrō ſyria arborē folio cōuoluto arido colore ex quo exprimitur oleum ad unguenta & Horatius in ſecundo carminum ad Pompeiū ſodalem. Cum quo morantem ſæpe diem mero fregi coronatus nitentes malabathro ſyria capillos. Hoc addimus quod ad rem hāc maxime facere uideẗ. Veteres ſcilicet ante coitū ungi ſolitos: quia uenerem unguentis ſtimulari facile credebant. Quod affirmat Apuleius his quidē uerbis uino pulcherrimo atq; copioſo memet madefeceram & unguento fragrantiſſimo proluuium ueneris ſuſcitaram. ℂ Peræque: ſimiliter. ℂ Attritus uehemēti flauii & ei⁹ ſcorti uolutatiōe. ℂ Argutatio: ſonoritas. Argutum enim præter breue & callidum ſignificat etiam ſonorum: unde eſt Argutatio pro ſonoritate ℂ Inambulatio: mobilitas: illis namq; coeuntibus lectus cum quodam ſtrepitu ambulare uidebatur ℂ Nec tu quid facias ineptiarum: ordo eſt cur tu nec pandas quid ineptiarum facias. ℂ Q uare quicquid habes: cōcluſio. ℂ Boni maliq;: honeſti uel ihoneſti ſcorti. Sic alibi: pueris bonis maliſq;: ℂ Ad cœlum lepido uocare uerſu. Volo inquit donare te atq; tuam amicam immortalitate.

Scorta · Sex. Pō peius · Plinius · Malabathros · Horati⁹ · Apuleius · Argutatio

Ad leſbiam.

u

Iuamus mea leſbia atq; amemus
Rumoreſq; ſenum ſeueriorum
Omnes unius æſtimemus aſſis
Soles occidere: & redire poſſunt:
Nobis cum ſemel occidit breuis lux
Nox eſt perpetua una dormienda.
Da mi baſia mille: deinde centum:
Dein mille altera: da ſecunda centum.
Dein uſq; altera mille: dein centum:
Dein cum milia multa fecerimus:
Conturbabimus illa ne ſciamus:
Aut ne quis malus inuidere poſſit:
Cum tantum ſciat eſſe baſiorum.

Ad Flauium.

f

Laui delitias tuas catullo
Ni ſint illepidæ: atq; inelegantes
Velles dicere: nec tacere poſſes:
Verum neſcio quid febriculoſi
Scorti diligis: hoc pudet fateri.
Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicq; tacitum cubile clamat:
Sertiſq; ac ſyrio fragrans oliuo
Puluinuſq; peræque & hic & illic
Attritus: tremuliq; quaſſa lecti
Argutatio: inambulatioq;:
Nam ni præualet iſta: nil taceres:
Cur non tam latera exfututa pandas:
Nec tu quid facias ineptiarum:
Q uare quicquid habes boni maliq;
Dic nobis: uolo te ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uerſu

Q VERIS Q VOT MIHI. Verſus eſt endecaſyllabus. Reſpondet Catullus amicæ de baſiis iterroganti. ℂ Lybiſſæ. Africa eſt tertia Orbis pars: quæ a græcis libya Appellata de ſe facit noīa libycus: libyſſus & libyſſinus. ℂ Laſſerpiciferis. ferētibus laſſerpiciū. Quod apio ſimile græci ſilphion uocant in cyrenaica prouincia repertū ferunt aūt natum imbre piceo repente madefacta tellure circa Heſperidum ortos ſyrtimq; maiorē annis ſeptē ante oppidum cyrenaꝝ uim uero illā per quatuor ſtadiorum ſpaciū inualuiſſe. ſuccus ei⁹ laſſer appellatus eſt magnificus in uſu medicamētiſq; & ad pondus argentei denarii penſus. auctor eſt plinius. ℂ Cyrenis. cyrenas a Batto conditas perhibent: quē Callimach⁹ dixit progenitorē ſuū fuiſſe. unde is ab Ouidio battiades eſt appellatus. ℂ Oraclum iouis inter æſtuoſi. templum ammonis proculdubio intelligit. quod celeberrimum ſi Plinio & aliis item auctoribus de eo ſcribentibus credimus. aberat a Cyrenis quadringentis milib⁹ paſſuum. ℂ Et batti ueteris ſacrum ſepulchrum. Battum cyrenis ſepultum fuiſſe indicat Catullus ſimul uaſtas harenas eſſe inter iouis ammonis oraculum & oppidum cyrenaꝝ. ℂ Aeſtuoſi. fluctus agentis. illis eni in locis ut Mella Pomponi⁹ eſt auctor rupes eſt auſtro ſacra. Quæ cū manu hominum attigitur: ille imodicus exurgit: harenaſq; q̄ſi maria agens ſic ſæuit ut fluctibus æquor. Scribit p̄terea Trogus Pompeius in primo hiſtoriarū: exercitum a Cambiſe rege perſarū ad ſpoliandū templum ammonis in africam miſſum tempeſtatibus & harenarū molibus oppreſſum interiiſſe. ℂ Furtiuos hoīum. amatores ut plurimū noctu uagantes accedunt ad amicas. Propertius. Me mediæ noctes me ſydera plena tuētur. Frigidaq; eoo me uidet aura gelu. ℂ Tā te baſia multa baſiare. q̄ multæ ſcilicet harenæ ſunt in Africa inter cyrenas & ammonis oraculum. aut q̄ multa ſydera ſunt i cœlo. ℂ Veſano. ob amoris incendiū furenti. ℂ Curioſi. curioſi ſunt: qui nimis anxie omnia pquirūt ea etiam quæ ad ipſos non pertinent. ℂ Faſcinare lingua. faſcinare eſt aliquo ueneficio nocere ut pote uerbis uel uiſu uel etiam tactu.

Libya · Laſſerpicium · Plinius · Cyrenæ · Mella Pomponius. · Rupes Auſtro Sacro · Trog⁹ Pōpei⁹ · Propertius. · Curioſi · Faſcinare

Ad leſbiam.

q

Veris quot mihi baſiationes
Tuæ leſbia: ſint ſatis ſuperq;
Q uam magnus numerus libyſſæ arenæ
Laſſerpiciferis iacet cyrenis
Oraclum iouis inter æſtuoſi:
Et Batti ueteris ſacrum ſepulchrum:
Aut q̄ ſydera multa cum tacet nox
Furtiuos hominum uident amores
Tam te baſia multa baſiare
Veſano ſatis & ſuper catullo eſt:
Q uæ nec pernumerare curioſi
Poſſint: nec mala faſcinare lingua:

Ad ſeipſum.

m

Iſer Catulle deſinas ineptire
Et quod uides piſſe perditum ducas
Fulſere quondam tibi candidi ſoles.
Cum uentitabas quo puella ducebat
Amata nobis: quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum iocoſa fiebant
Q uæ tu uolebas nec puella nolebat
Fulſere uere candidi tibi ſoles:
Iā nunc illa non uult: tu quoq; impotēs es:
Nec quæ fugit ſectare: nec miſer uiue
Sed obſtinata mente perfer: obdura:
Vale puella: iam catullus obdurat:
Nec te requiret: nec rogabit inuitam
At tu dolebis cum rogaberis nulli
Sceleſta te ne? quæ tibi manet uita?
Q uis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Q uem nunc amabis? cuius eſſe diceris?
Q uē baſiabis? cui labella mordebis
At tu Catulle deſtinatus obdura

ISER CATVLLE. Verſus eſt iambic⁹ trimeter. de quo antea dictum ē. Catullus cum nullo pacto amicam ſibi reconciliare poſſit: hortatur ſeipſum ad illam penitus deſerendam: ita tamē: ut doceat ſe de eius ſcelere poſtmodum pœnas ſumpturum. ℂ Ineptire. facere ieptias. inepti autem proprietatem luculenter declarat Cicero in libris de Oratore. ℂ Candidi ſoles. felices dies per quod oſtēdit ſe olim multum uoluptatis habuiſſe. ſcribit namq; Plutarchus periclem imperatorē cū uideret Athenieſes moræ perteſos ad præliū maxime ſpectare: nec eos a ſe facilè cōtineri poſſe: diuiſo in octo partes omni exercitu: rem ad ſortē traduxiſſe. ut cui parti alba faba obueniſſet: ei epulari atq; in ocio eē liceret. cæteris pugnātibus. Iccirco inquit idem Plutarchus dicitur poſteros cum uoluptatibus operam darent album illum diem ab alba faba nuncupare ſolitos. uel ad id alludit Catullus ꝙ maiores noſtri dies omnes lapillis notabant felices albis infelices nigris. cuius moris meminit Plinius lib. vii. hiſto. Natu. eumq; improbat. ℂ Ventitabas. frequenter ueniebas. ℂ Fulſere uere. recordatus præteritæ uoluptatis ait ſe uere felicē fuiſſe. ℂ Impotens. impatiens: uel indicat ſanguinem non ita ſibi feruere ut ante ℂ Obdura. fac te durum in leſbiam. cum illa contra te reſpuat. ℂ Vale puella. coactus neceſſitate exit in hæc uerba. ℂ At tu dolebis. iſultans futuris puellæ malis ait fore. ut ipſa a nullo amplius ametur.

Cicero · Plutarchus · Candidi dies · Plinius

ERANNI OMNIBVS. Verſus eſt endecaſyllabus. Nimio gaudio exultat Catullus: quia audiuit uerãniũ ſodalem ſuum: de quo alibi mentionẽ facit: ex hiſpania ad urbẽ ſaluũ rediiſſe. ¶ Antiſtes. caput ſiue princeps: ſunt qui legant antiſtans. Quæ lectio mihi nõ diſplicet. ¶ In

Donat⁹ columem: ſaluũ. Incolumes dicunt: qui ſunt citra calamitatẽ. Calamitas uero a ruſticis ut ait Donat⁹

Hiber⁹ dicitur grando. ꝙ cõminuat calamũ hoc eſt culmum & ſegetem. ¶ Hiberum. pro hiberorum. Hibe-

Plinius rus autẽ teſte Plinio fluuius eſt Hiſpaniæ citerioris. propter quẽ græci uniuerſam Hiſpaniã hiberiam & hiſpanos hiberos dixerunt. ¶ Vt mos eſt tuus. Verannius ubi ex aliqua prouincia domum redi- erat: Quæ ipſe uidiſſet: ea amicis narrare cõſueue- rat. ¶ Applicanſꝗ collum. collo innixus. ¶ Ocu

Plinius ꝺ oculis loſꝗ ſuauiabor. Plinius. li. xi. hos cum oſculamur animum ipſum uidemur attingere.

ARRVS ME MEVS. Verſus eſt En- decaſyllabus. Varr⁹ forte perduxerat Ca tullum ad meretriculam: quam ipſe tunc amabat: illa autem cum audiuiſſet poetã e Bythi- nia nuper eſſe reuerſum: continuo orauit: ut ſer- uos quos rumor erat eum in prouincia emiſſe: ſibi cõmodaret. at Catullus ut aliquid lucri in eadẽ by thinnia feciſſe uideretur: nõ negauit ſe ſeruos mer catum eſſe: ſed cum puella magis inſtaret non ſe ſed. C. Cinnam ſeruos habere dixit: & ita meretri- culæ eluſit petulantiam. ¶ Ad ſuos amores: ad ſu am amicam. ¶ Scortillum: paruum ſcortũ. Quid autem ſint ſcorta: iam diximus. ¶ Neꝗ illepidũ: leporis expers. ¶ Neꝗ inuenuſtum. neꝗ defor-

Bythinnia me. ¶ Varii: uariis de rebus. ¶ Iam bythinnia: q̃ ab elleſponto ad thracium Boſphrorum iuxta ꝓ- pontidem ſe protendit. ¶ Et quonam mihi pro- fuiſſet ære. Qua pecunia me iuuiſſet. Seruius rex

Plinius ut tradit Pli. pm⁹ æs ſignauit: ãte rudi uſos romæ tymeus eſt auctor. ſignatum eſt nota pecudũ un- de & pecunia appellata. ¶ Neꝗ ipſis: ſcilicet bythi nis. ¶ Nec cohorti: neꝗ familiæ & comitib⁹ ipſo-

Caput rum prætorum. ¶ Caput unctius: cenſum ditio-

Horati⁹ rem caput enim eſt uera ſumma quam uulgo ca- pitale appellamus: eadem ſors quoꝗ uocaẽ. Hora tius. Quinas hic capiti mercedes exigit. ¶ Præſer tim quibus eſſet irrumator prætor. poeta hoc in lo co taxat Memium prætorem qui in Bythiniã miſ ſus cum illuc ab urbe egregios iuuenes inter quos fuit etiam catullus: ſecum duxiſſet: eos irrumabat Rumam ueteres uocabant Mãmam a qua ruma-

Irrumaẽ re pro lactare dictum. unde & irrumare deductũ fœdæ ſignificationis uerbum ꝙ mentula in os al- terius quaſi ſugẽda immittatur. ¶ Nec faceret pi li cohortem. familiã uel comites negligeret. ¶ At certe tamen: loquitur ſcortum. ¶ Inquiũt illic na tum dicitur eſſe comparaſti ad lecticam homines. ordo & ſenſus eſt: inquiunt tamen te comparaſſe quod dicitur natum eſſe illic: homines ſcilicet ad le cticam. ¶ Beatiorem: magis beatum. ¶ Parare: cõpare. ſimplex uerbum pro cõpoſito. ¶ Rectos quia ſerui lecticã geſtantes recti incedebant. octo

Octophorꝝ. autem dixit alludens ad octophorum quod gen⁹ lecticæ octo hominũ ceruicib⁹ geſtabatur. ¶ Ve teris pedem grabati. annoſæ lecticæ ſuſtentaculũ. ¶ Cynediorem: procaciorem hoc eſt cynedicis ar tibus bene inſtructam.

Ad Verannium.

Veranni omnibus e meis amicis
Antiſtes mihi milibus trecentis
Veniſti ne domũ ad tuos penates.
Fratreſꝗ unanimes: tuamꝗ matrem
Veniſti: o mihi nuncii beati.
Viſam te incolumem audiamꝗ iberum
Narrantem loca: facta: nationes:
Vt mos eſt tuus: applicanſꝗ collum
Iucundum os oculoſꝗ ſuauiabor:
O quantum eſt hominum beatiorum
Quid me lætius eſt: beatiuſue:

De Varro.

Varrus me meus ad ſuos amores
Viſum duxerat e foro ocioſum
Scortillum: ut mihi tum repente uiſum eſt
Non ſane illepidum: neꝗ inuenuſtum.
Huc ut uenimus incidere nobis
Sermones uarii: in quibus quid eſſet
Iam bythinia: quomodo ſe haberet:
Et quonam mihi profuiſſet ære:
Reſpondi id quod erat nihil nec ipſis
Nec prætoribus eſſe nec cohorti
Cur quiſq̃ caput unctius referret:
Præſertim quibus eſſet irrumator
Prætor: nec faceret pili cohortem:
At certe tamen inquiunt: quod illic
Natum dicitur eſſe comparaſti
Ad lecticam homines. ego ut puellæ
Vnum me facerem beatiorem:
Nõ inq̃ mihi tam fuit maligne
Vt prouincia q̃ mala incidiſſet
Nõ poſſem octo homines parare rectos:
At mi nullus erat neꝗ hic neꝗ illic
Fractũ qui ueteris pedem grabati
In collo ſibi collocare poſſet
Hic illa ut decuit cinædiorem

Cõmodo mutuo. ¶ Cõmoda: cõmodantur quæ eadem reſtituunẽ: ut libri & ueſtes mutuãtur quæ non eadem reddũ- tur: ut pecunia triticũ & oleũ. ¶ Serapi. Serapis de⁹ erat Aegyptiorꝝ qui romæ etiã templum habuit.

Serapis Strabo. Quanta autem uirorum fœminarũꝗ laſciuia idem in Aegypto coleretur. Strabo indicat lib. ultimo geographiæ. ¶ Mane inquio: ne corripitur cũ natura longa ſit: quia ſequiẽ uocalis. ¶ Cinna ẽ caius ita eſt legendum: ſed tamen in dubium uenit hic ne fuerit cinna qui annis. ix. ut auctor eſt Quintilia- nus. Smyrna ſcripſit & emendauit. an alius eodem nomine. ¶ Is ſibi parauit: is emit ſibi ſeruos. ¶ In ſulſa: ſine ſale. ¶ Negligentem: in loquendo uel promittendo.

Quæſo inquit mihi mi catulle paulum
Iſtos cõmoda: nam uolo ad ſerapin
Deferri: mane inquio puellæ.
Iſtud quod modo dixeram me habere
Fugit me ratio: meus ſodalis
Cinna eſt Caius: is ſibi parauit.
Verꝝ utrum illius: an mei: quid ad me
Vtor tã bene: q̃ mihi paraſſem:
Sed tu inſulſa male & moleſta uiuis
Per quã non licet eſſe negligentem.

Ad Furium & Aurelium.

Furi & aureli comites Catulli
Siue in extremos penetrabit in- dos
Longe ubi littus reſonante eoa
Tunditur unda.
Siue in hircanos: arabaſꝗ molles:
Seu ſacas: ſagittiferoſꝗ parthos:
Siue quæ ſeptemgeminus co lorat
Aequora nilus:
Siue trans altas gradietur alpes
Cæſaris uiſens monumenta magni
Gallicum rhenum: horribiles & ulti- moſꝗ britannos:
Omnia hæc quæcunꝗ feret uoluntas
Cælitum tentare ſimul parati
Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta:

FVRI ET AVRELI. Metrum eſt Ende caſyllabũ ſapphicũ: cuius inuẽtio Sappho puellæ aſſignatur pedes eius ſũt Troche us. Spondeus. Dactylus: & duo Trochei. Tres ãt uerſus ſunt æquales. Quartus uero quiſꝗ ex Da ctylo & Spõdeo cõſtat & Adonius uocaẽ. Poeta per Furiũ & Aureliũ quos fore ubiꝗ ſibi fidos cõ fidit: mittit amicæ ſuæ repudiũ: quia audiuit eã plu ribus ſui copiam facere. ¶ Comites Catulli: non qui eſtis: Sed qui eritis ſi ita opus ſit. Sic Dido apd̃

Virgili. Vergi. in quarto æneidos Quos ego ſum toties

Indi. iam dedignata maritos. ¶ Indos: ſunt indi ultimi aſiæ populi ad oriẽtẽ. quorꝝ regioni indus amnis nomen dedit. ¶ Longe ubi littus reſonãte eoa tũ ditur unda: ubi aquis oceani orientalis reſonanti

Hircani bus tellus uehementer pulſatur. ¶ Siue in hirca nos: hircani ſunt populi ad mare caſpiũ tygribus noti. Pli. lib. viii. Hiſto. natu. Tygrim hircani & i

Arabes di ferũt animal tremendæ uelocitatꝭ. ¶ Arabeſꝗ molles. Triplex eſt Arabia felix petrea & deſerta cuius incolæ a poetis molles dicunẽ: quoniã thu- re & aliis abundant odoribus: uel quia parꝝ uirilit loquunẽ: aut qd̃ eſt ueriſimilius: qm̃ ſunt ſub aere

Sacæ: clemẽtiore. ¶ Sacas: populi ſunt Aſiæ qui uergũt

Parthi ad ſeptẽtrionẽ. ¶ Parthos: ꝑthi medis uicini olim bella magna ex parte ſagittis conficiebant. Ideo a Catullo ſagittiferi dicuntur. ¶ Septemgeminus ſeptẽ hñs oſtia. nam licet plura ſint ut plinius de- monſtrat: ſeptẽ tñ tantũmodo celebranẽ. ¶ Colo rat. limo inficit expreſſit fluminis naturã. ¶ Gra-

Alpes dieẽ alpes. Alpes mõtes ſunt altiſſimi: qui ut Mel-

Mella põponius la Pomponius ait. a Genua liguriæ appido ĩchoã tes in thraciã uſꝗ penetrãt. ¶ Cæſaris uiſens mo numẽta magna. Quæ cæſar in gallia fecit: dum

Rhen⁹ aduerſus Barbaros bellum gerit. ¶ Gallicũ rhe- num. Rhenus fluuius eſt qui in alpibus ortus ex- onerat ſe in oceanum Britannicum galliã coma- tam a germania diſterminans: adiecit autem galli cum ad differentiam alterius Rheni qui Bononiẽ

Britãni ſem agrum irrigat. ¶ Horribiles ultimoſꝗ bri- tannos. Britannia inſularum maxima in oceano inter ſeptentrionem & occidentem ante Albion appellata eſt: cum omnes quæ ibi ſunt inſulæ britãniæ uocarẽtur ambitu colligit ut auctor eſt Diodo rus: quadraginta duo milia ſtadiorum. ea poſtea a Seuero principe acto euripo in duas partes diuiſa eſt. cuius incolæ ideo a Catullo horribiles dicuntur quia ipſi olim ſucco herbæ quæ glaſtum uocatur: Incertum ut Mella Põponius tradit: ob decorem an quid aliud corpora ſibi inficiebant. ¶ Et ultimoſ

Seruius ꝗ britãnos: lyrici ut ſcribit Seruius etiam incompoſitam partem orationis in duos nonnunq̃ diuidũt

Horati: uerſus. ſic Horatius. Neꝗ purpura ue nale neꝗ auro. ¶ Cælitum: deorum. ¶ Pauca nũciate. abuſus eſt pede ſecundo in loco: nam pro ſpondeo poſuit Trocheum. ¶ Non bona dicta: uerba minime pla citura.

¶Cum ſuis uiuat:uerba iraſcentis poetæ. ¶Va
leatq; mœchis:Græci appellãt mœchos:quos la-
tini adulteros. ¶Trecẽtos.numerus finitus pro
inf.nito. ¶Oium ilia rumpens.oẽs exhauriẽs ni-
mia paleſtra. ¶Qui illius culpa cecidit uelut pra-
ti ultimi flos. pulcherrima comparatio a flore ad
amorẽ poetæ. Qui amor læſus culpa puellæ elan
guit non aliter:q̃ flos, ubi ab aratro prætereunte
tractus eſt.

m ATRVCINE ASINI. Verſus ẽ ende-
caſyllabus. Monet matrucinũ Aſiniũ Aſi
nii Polliõis fratrẽ:q mappaꝝ fur erat:ut ſibi remit
tat linteũ qđ nuper in cõuiuio ſurripuit:uel trecen
tos expectet endecaſyllabos q in ipm ſcribentur.
¶Matrucine. Quidã eruditoꝝ legũt nõ Matruci
ne ſed inĩ cœnã quod mihi ualde placet. ¶Manu
ſiniſtra.dextram.ueſcendo occupata leua inuola-
bat. ¶Nõ belle.ergo male. ¶In ioco atq; uino.
dum ſocii iocantes bibũt. ¶Negligentioꝝ.qui ſi-
bi cauere neſciũt. ¶Hoc.ſurripe ſcilicet mappas.
¶Salſum eſſe putas.hoĩs ſalſi.i.faceti. Quid ſal-
Quinti lianus ſus ſignificet in.vi.exactiſſime docet Quitilian⁹.
¶Fugit te inepte:ſenſus eſt. Si putas hoc eſſe ſal-
ſum:non recte ſentis. ¶Quãuis ſordida: quãtũ-
uis turpis. ¶Nõ credis mihi:quærit ſibi fidẽ ex
uerbis Aſinii fratris ipſius Matrucini. ¶Eſt.n.le-
poꝝ:ad id alludere uideť ꝙ Matrucinus in quem
ẽ epigrãma:inſulſus erat. ¶Quare aut:ponit ma-
trucino optionẽ. ¶Aeſtimatiõe:ptio ſui. ¶μνε
μοσύνον:monimẽtũ ſiue memoriale.eſt ãt græ-
cum uerbũ. Nã qui apud nos faciunt epigrãmata
ipſi plerunq; inſerũt ſuis uerſib⁹ græcas dictiões.
¶Sethaba.ſethabis urbs ẽ hiſpaniæ citerioris ubi
Silius Italicus. olim telæ pulcherrimæ texebanť: Silius Italicus.
ſethabis & telas arabũ ſpreuiſſe ſuperbas: & infra
Catullus. Sudariũq; ſethabũ:cathagraphõq; linõ.

c OENABIS BENE. Verſus ẽ ei⁹ gene-
ris:cuius eſt ſuperior. Inuitat fabuliũ ſoda
lem ad cœnã ea tñ lege: ut is ſecum ferat
cœnã & cãdidam ducat puellã. Verũ ut fabullus
libẽti⁹ ueniat:pollicet̃ ſeei daturũ unguẽtũ fragrã
tiſſimũ:qđ olfaciẽs deos rogabit ut ſe totũ naſũ fa
ciant. ¶Apud me: honeſtiſſima eſt elocutio. ſic
Cicero Cicero in primo epiſtolarũ familiariũ. Et ego ea
die caſu apud pompeiũ.cœnaui. ¶Bonã atq; ma
gnã:bonã ad cõdimenta magnã uero ad copiam
Sales ferculoꝝ. ¶Sale:pro ſalibus. Sales aut in nume-
ro pluratiuo ſunt facetiæ. ¶Sacculus eſt aranea-
rum:ſenſus eſt in ſacculo ſiue marſupio tui catul
li nihil eſt præter araneas. ¶Sed contra accipies
meos amores:audies inquit uerſus: quos de meis
amoribus feci. Accipio.n.interdũ ſignificat audi-
Cicero re. Cice. Quæ hic geranť accipies a pollione. &
Ouidi. Ouidi.in primo Faſtoꝝ. accipio reuocamur ait.
¶Nã unguentũ dabo: Veteres in conuiuiis niſi
uncti diſcumbebant: Quã rem multis in locis indi
Martialis cat nobis Martialis:erant aũt unguenta ut docet plinius lib.xiii.hiſt.nat.odores ex multis uariiſq; reb⁹
Plinius cõpoſiti:quibus priſci corpus ſibi illinebant:ut melius olerent. ¶Olfacies: olfacere eſt odorari. Mar-
Olfaceť tialis. Mentula tanta tibi eſt tantus tibi neuole naſus: Vt poſſis quoties arrigis olfacere. ¶Totum na-
Martia. ſum:tanta erit uis odoris & olfaciendi uoluptas.

Cum ſuis uiuat:ualeatq; mœchis
Quos ſimul complexa tenet trecentos
Nullum amans uere:ſed identidem oĩum
Ilia rumpens:
Nec meum ſpectet uelut ante amorem
Qui illius culpa cecidit:uelut prati
Vltimi flos:prætereunte poſtq̃
Tactus aratro eſt.

Ad Matrucinum Aſinium.

m Atrucine aſini manu ſiniſtra
Nõ belle uteris: in ioco atq; uino
Tollis lintea negligentiorum:
Hoc ſalſum eſſe putas: fugit te inepte
Quãuis ſordida res: & inuenuſta eſt:
Non credis mihi: crede pollioni
Fratri: qui tua furta uel talento
Mũtari uelit: eſt enim leporum
Diſertus pater: ac facetiarum
Quare aut endecaſyllabos trecentos
Expecta aut mihi linteum remitte
Quod me non mouet æſtimatione:
Verum eſt μνεμοσύνον mei ſodalis
Nam ſudaria ſethaba ex iberis
Miſerunt mihi muneri fabullus
Et ueranníus: hoc amem neceſſe eſt
Vt ueranniolum meum & fabullum.

Ad Fabullum.

c Oenabis bene mi fabulle apud me
Paucis ſi tibi dii fauent diebus:
Si tecum attuleris bonam atq; magnam
Cœnam non ſine candida puella.
Et uino: & ſale: & omnibus cachinis:
Hæc ſi unq̃ attuleris uenuſte noſter
Cœnabis bene: nam tui catulli
Plenus ſacculus eſt aranearum.
Sed contra accipies meos amores:
Sed quid ſuauius: elegantiuſue eſt:
Nam unguentum dabo quod meæ puellæ
Donarunt ueneres cupidineſq;:
Quod tu cum olfacies deos rogabis
Totum ut te faciant fabulle naſum.

ITE PLVS OCVLIS. Verſus eſt endecaſyllabus. Minatur ſe parem gratiam caluo rela-
turum. Qui in ſaturnalibus in quibus uoluptati indulgebatur miſerat amico impia carmina
legenda. ¶Iucundiſſime calue. legimus duos caluos eodem tempore fuiſſe unum poetam & Duo calui
alterum Oratorem ad quem proculdubio nunc ſcribit Catullus licet multi hoc pernegent. ¶Mune
re iſto. quod mihi miſiſti. ¶Odio uatiniano. quo Cicero proſecutus eſt Vatiniũ. extat Cicerõis Ora
tio: inqua uatinii inſectatur flagitia. ¶Nam quid feci ego. quaſi dicat neq; re neq; uerbo te læſi. ¶Ma Oratio Ciceronis
lis: emendo male. ¶Iſti dii mala. Catullus malũ
imprecatur illi clienti. Qui caluo patrono ſuo mi
Ouidi⁹ ſerat tam impia carmina. ꝙ autem cliẽtes in ſatur
nalibus munera patronis mittere ſoliti eſſent: non
uno i loco indicat Martialis. ¶Nouum nuper fa-
ctum. ¶Ac repertum. atq; inuentum. ut hoc refe
ras ad inuẽtionem: illud uero ad compoſitionem.
Litteratores ¶Sylla litterator. ſylla grãmaticus: ita enim pri-
ſcis temporibus appellabant poetarum interpre-
tes: quibus noua poemata dabantur caſtigãda: ut
dicas ſyllam litteratorem carmina maledicoꝝ poe
tarum: quæ ipſe nuperrime caſtigauerat atq; trãſ-
ſcripſerat tanq̃ rem magnã Caluo: a quo ſæpius
i iudicio defenſus fuerat: dono dediſſe. caluum ue-
ro Catullo. ¶Non eſt mi male: non eſt mihi mo-
leſtum eſt aũt ironia. ¶Tuos labores: quos tuli-
ſti dũ ſcyllæ cauſas agis. ¶Dii magni. Exclama-
tio. ¶Miſti miſiſti ſincopa. ¶Saturnalibus opti-
Saturnalia mo dierum. Ideo ſic ait: quia cũ ſaturnalia dies qn
q; uel ut aliis placet. ſeptem durarent: ultim⁹ oĩum
optimus putabatur. Quoniã homines poſtridie
ad negocia redituri eo die maxime ſe oblectabãt.
¶Non non. Caluo ſed pene ridẽdo minatur. Eſt
Propertius autẽ negantis coaffirmatio. Sic propertius. Nõ nõ
humani ſunt partus talia dona. ¶Si luxerit. ſi di-
Librarii es orietur quæ nihil aliud eſt q̃ ſolis lux. ¶Libra-
Martialis. riorum. librarii ſunt qui libros tranſſcribũt: eoſ-
q; uendunt. Ii Romæ in Argileto tabernas habe-
bãt Martialis. Argiletanas mauis hitaŕ tabernas:
Cum tibi parue liber ſcrinia noſtra uacẽt. ¶Cæ-
ſios aqnos ſuphenũ: malos ac mordaces temporis
illius poetas. de ſupheno autem infra diceť. ¶Ve
nena. uenenoſos uerſus q̃les illi faciebant. ¶Vos
hinc: remittit eo carmina unde miſſa uenerunt. cũ
quibus etiam paciſcitur. ¶Si quid forte mearum
ineptiarum. ſenſus eſt. Si forte uobis contigerit le
gere meas ineptias: ut mihi ueſtras contigit: conce
do ut me quoq; repellatis.

c OMMENDO TIBI ME. Verſus ẽ ei⁹
generis: cuius eſt ſuperior. Poeta ab urbe
diſceſſurus cõmendat ſe ac puerum ſuum
Aurelio contubernali quem apertiſſime oſtendit
fuiſſe pedicone. ¶Meos amores. meum puerum
¶Veniam peto pudentẽ: depoſco inquit cum pu
dore hanc mihi indulgentiam. ¶Vt ſi quicq̃ aio.
Iam indicat quid ſe abſente ab Aurelio fieri cupiat
Plateæ. ut puerum ſeruet ſibi pudice. ¶In platea: plateæ
Angiporti ſunt uiæ in urbib⁹ latiores: ut angiporti anguſtio-
res. ¶Tuo pene. tua mentula. Veteres caudã pe-
Penis nem appellarũt. Sed quia membrum uirile homi-
Iuuenalis. ni eſt iſtar caudæ: ideo id quoq; penis uocatur. Iu
uenalis. an facile & pronũ eſt agere intra uiſcera
Horati⁹ penem legitimum. & Martialis. li. x. epigrammatõ
Arrectum quoties Marulla penem.

Ad Caluum poetam.

n I te plus oculis meis amarem
Iocundiſſime calue: munere iſto
Odiſſem te odio uatiniano.
Nam quid feci ego: quidue ſum locutus
Cur me tot male perderes poetis:
Iſti dii mala multa dent clienti
Qui tantum tibi miſit impiorum:
Quod ſi ut ſuſpicor hoc nouũ ac repertũ
Munus dat tibi ſylla litterator:
Non eſt mi male: ſed bene ac beate
Quod non diſpereunt tui labores:
Dii magni horribilem & ſacrum libellũ
Quem tu ſcilicet ad tuum catullum
Miſti continuo: ut die periret
Saturnalibus optimo dierum:
Nonnon hoc tibi falſe ſic abibit
Nam ſi luxerit ad librariorum
Curam ſcrinia: cæſios: aquinos
Suphenum: omnia colligam uenena:
Ac te his ſuppliciis remunerabor
Vos hinc interea ualete: abite
Illuc: unde malum pedem attuliſtis
Sæcli incommoda peſſimi poetæ.
Si qui forte mearum ineptiarum
Lectores eritis: manuſq; ueſtras
Non horrebitis admouere nobis.

Ad Aurelium.

c Ommẽdo tibi me ac meos amores
Aureli: ueniam peto pudentem
Vt ſi quicq̃ animo tuo cupiſti:
Quod caſtum expeteres: & integellum
Conſerues puerum mihi pudice
Non dico a populo: nihil ueremur
Iſtos qui in platea modo huc: modo illuc
In re prætereunt ſua occupati:
Verum a te metuo: tuoq; pene

¶Bonis maliſq; formoſis pariter & deformibus. ¶Vbi erit foris paratũ: ubi foris puerum habebis: qui ſe tibi indulgeat. ¶Mala mens amentia. ¶Vecors ab effectu ꝙ nos uecordes faciat. ¶Vt nrũm inſidiis caput laceſſes ut puerum inclinãdo nobis inſidieris. ¶Ah interiectio dolentis. ¶Quem attractis pedibus: hoc ſupplicio deprehenſi mœchi apud græcos affici ſolebãt. Qui raphanis in annum receptis cruciabant̃ pilis prius circa inguina euulſis. ¶Patente porta aperto podice. Ouidius ĩ obſcæno carmine. Ad portam ueniet ſalax aſellus. Raphani ãt teſte Plinio gaudent frigoribus: ideo in Germania infantiũ puerorꝫ æquant magnitudinem atq; ut idem tradit auctor: ut eſt græca uanitas fertur in templo apollinis delphis adeo cæteris cibis prælatus raphanꝰ: ut ex auro dicaretur. ¶Mugileſq; piſces ſunt quos græci cephalos nuncupant Eorum natura ridetur in metu capite obſcondito totos ſe occultari credentium.

Pœna q̃ apd̃ græcos adulteri afficiebãt
Ouidiꝰ
Plinius
Raphanus ĩ tẽplo apollinis ex auro dicatus
mugiles

AEDICABO EGO VOS. Verſus ẽ Endecaſyllabus. Excuſaturus carmium ſuorum laſciuiã minat̃ ſe Furiũ & Aureliũ pædicaturꝫ irrumaturũq;. Qui cũ laſciuos Catulli uerſus legiſſent: poetã quoq; parꝫ pudicũ eſſe putabãt. ¶Quod ſunt molliculi. Quia ſunt laſciuiuſculi. ¶Nã caſtũ hunc & ſequẽtem uerſũ adducit Apuleius: dũ ſuorꝫ carminũ excuſat mollitiẽ. ¶Salẽ ſaporem: oſtẽdit autem qui uerſus ſalem ac saporẽ hẽre exiſtiment̃. ¶His piloſis Senioribus. ¶Qui duros nequeunt mouere lũbos a cinctura ad nates lũbi uocant̃ ubi ſedes ẽ libidinis Perſius. Cũ carmina lumbos intrãt eos aũt intelligit qui pp annos iã agere nequnt. ¶Vos qui milia multa baſiorꝫ. Senſus ẽ cũ legeritis mea carmina: in quibus ab amica baſia tantũ peto: putatis me nõ poſſe niſi baſiare: ſed pedicabo & reliq.

Lumbi.
Perſius.

COLONIA QVAE CVPIS. Verſꝰ eſt angelicus. Qui coſtat ex duobus trocheis duobꝰ iãbis. Trocheo dactylo: & trocheo primo tñ & ultimo loco nõnunq̃ ꝓ trocheo ponitur ſpondeꝰ. Petit aũt Catullus a colonia oppidulo: ut Veronenſem quendã ſtupidũ: qui uxorem ſeruare neſciebat. de ſuo põte ĩ cænoſam paludem cadere ſinat. ut metu expergiſcat̃. Sũt. n. morbi Cornelio celſo auctor̃ qui aliquo ſubito timor̃ excutiunt̃. ¶O colonia quẽ cupis. ordo ẽ o colonia en habes paratum ſalire: quẽ cupis lædere longo ponte. ¶Sed uereris inepta crura ponticuli. Sed tu inq̃t iepta times ſi pons ipe cadat. Ne amplius inſtauret̃. ¶Caua palude: q̃ ponti ſuberat. ¶Ex tua libidine: pro ut optas. ¶In quo uel ſaliaribꝰ ſacra ſuſcipiant̃: tã ualidus: ut in eo ſacerdotes Martis q̃ ſalii & ſaliares ſunt appellati: rẽ diuinã facere poſſint. Illi. n. quodã ãni tpe per uias urbis cũ Ancylibꝰ ſaltãtes ſacra ſua faciebãt. De Saliis ãt plura legito apud Liuiũ & Alicarnaſeũ Dionyſiũ. ¶Munus hoc mihi maximi. Quia a primis uerbis nimis abſceſſit: iccirco ea repetit: priuſq̃ pueniat ad uerbũ principale. ¶Meũ municipẽ: q ex eodẽ mecũ ẽ municipio: erãt mũicipes ut Gel. docet lib. xv. noct. attic. ciues romãi ex mũicipiis iure ſuo & legibꝰ ſuis utẽtes muneris tñ cũ populo ro. no pticipes: a quo munere capeſcẽdo appellati uident̃. ¶Vt: ꝓ ubi. ¶Putide putẽtis: hoc ẽ male olẽtis. ¶Vorago: uoragies. ſũt palludes a uorãdo dictæ ꝙ cadẽtia ñ ſuſtineãt. ¶Inſulſiſſimꝰ ẽ homo ¶Nec ſapit pueri iſtar bimuli: nec plus cordis hẽt: q̃ puer duorꝫ annorꝫ. ¶Dormiẽtis in ulna. Vlnæ

Salii.
Municipes
Gellius
uorago
Vlnæ

Infeſto pueris bonis: maliſq;:
Quem tu qualibet ut libet moueto
Quantum uis: ubi erit foris paratum
Hunc unum excipio: ut puto pudenter:
Quod ſi te mala mens: furorq; uecors
In tantam impulerit ſceleſte culpam:
Vt noſtrum inſidiis caput laceſſas:
Ah tum te miſerum: maliq; fati
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrẽt raphãiq; mugileſq;

(Ad. F. Au.

Aedicabo ego uos: & irrumabo:
p Aureli pathice: & cinedæ furi:
Qui me ex uerſiculis meis putaſtis
Quod ſunt molliculi parum pudicum
Nam caſtum eſſe decet pium poetam
Ipſum: uerſiculos nihil neceſſe eſt:
Qui tum deniq; hẽnt ſalem ac leporẽ:
Si ſint molliculi: ac parum pudici:
Et quod pruriat incitare poſſint:
Non dico pueris: ſed his piloſis
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos qui milia multa baſiorum
Legiſtis: male me marem putaſtis:
Pædicabo ego uos: & irrumabo.

Ad Coloniam

o Colonia quẽ cupis põte lædere lõgo
En ſalir̃ patũ hẽs: ſed uereris iepta
Crura põticuli: ac ſub his totꝰ irrediuiuus:
Ne ſupinus eat: cauaq; ĩ pallude recũbat.
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat:
In quo uel ſaliaribus ſacra ſuſcipiãtur.
Munus hoc mihi maximi da colonia riſus
Quendã municipẽ meũ de tuo uolo põte
Ire ꝑcipitẽ in luthũ per caputq; pedeſq;
Verum totius ut lacus putideq; paludis
Liuidiſſima maximeq; eſt ꝓfunda uorago
Inſulſiſſimus ẽ homo: nec ſapit pueri iſtar
Bimuli tremula patris dormiẽtis in ulna:

ut interpres Ariſtotelis oſtendit in primo de animalibus uocantur brachia: uerba eius ſunt mẽbri uero ſuperioris bipartitã compactionẽ brachiũ ſiue ulnã appellamus: cuiꝰ partes lacertus: agilis: giber: cubitus: & manus. ¶Viridiſſimo flore puella adoleſcẽtia flori cõparatur. Terentius in eunucho. corpus ſolidũ & ſucci plenum: anni ſexdecim: flos ipſe. ¶Delicatior hædo: hædina carne ſapidior. ¶Aſſeruanda nigerrimis diligentius uuis. Quot & quibus modis uuæ in hiẽmẽ ſeruari poſſint: ut ſint recẽtes. docent Pli. Palladius & Columella. ¶Vt lubet. ipſi puellæ. ¶Nec pili facit uni. Pili facere apud hunc poetã ẽ minimi facere & q̃ſi aſpnari. ¶Nec ſe ſubleuat ex ſua pte: nec ſe ſponte ſua attollit ad cõplexus puellæ: ſed iacet in lecto: ut alnus in foſſa: poſtea q̃ cæſa ictibus ſecuris decidit. ¶Alnus arbor ẽ: q̃ amat paludes. Virg. Fluminibus ſalices craſſiſq; paludibus alni. ¶Liguri ſpecies ꝓ genere. uel quia olim in lyguria optimæ ſecures fiebãt. ¶Separata. cæſa: ſed nõnulli legũt ſupnata. Supnati aũt dicunt̃ ut Sex. Pompeius ait: quibus ſuccisa ſunt fœmia in modũ ſuillarꝫ pernarꝫ. ¶Quã ſi nulla ſit uſq̃: q̃ ſi nullã puellã in lecto ſecum habeat. ¶Stupor ſtupidꝰ. ¶Nũc: cũ ꝑ pontẽ ſit trãſiturus. ¶Olidũ: fœtidum. ¶Veternũ lethargꝰ: ut ſcribit Cornelius Celſus: ẽ inexpugnabilis pene dormiẽdi neceſſitas: ea a nr̃is ueternũ dicit̃: licet hoc multi negẽt dictitãtes hac uoce Hidropin tantũ ſignificari: Virg. Nec torpere graui paſſus ſua regna ueterno: & Plini. libro. viii. ubi de urſis ſermo habetur. Primis diebus ſeptenis tam graui ſomno præmunt̃: ut ne uulneribꝰ qdẽ excitari queant: tũc mirũ in modũ ueterno pingueſcunt. ¶Supinũ. iacentẽ quaſi ſopitũ. ¶Ferreã ut ſoleam: ut mula ꝑ cænũ gradiẽs in eo nonnunq̃ relinquit ferreum calciamentum.

Teren.
Vergi.
Veternum
Vergi.
Plinius

Cui cũ ſit uiridiſſimo nupta flore puella
Vt puella tenellulo delicatior hædo
Aſſeruãda nigerrimis diligentius uuis.
Ludere hãc ſinit: ut lubet: nec pili facit uni:
Nec ſe ſubleuat ex ſua pte: ſed uelut alnus
In foſſa liguri iacet ſeparata ſecuri:
Tantundem oĩa ſentiens: q̃ ſi nulla ſit uſq̃
Talis iſte meus ſtupor nil uidet nihil audit
Ipſe q ſit utrꝫ ſit: an nõ ſit id quoq; neſcit
Nunc eũ uolo de tuo ponte mittere pronũ
Si poteſt olidum repente excitare ueternũ:
Et ſupinum aĩum ĩ graui derelinq̃re cœno
Ferreã ut ſoleam tenaci in uoragine mulæ.

Ad Aurelium.

Vreli pater eſuritionum
a Nõ harum mõ: ſed quot aut fuerũt
Aut ſunt: aut aliis erunt in annis
Pædicare cupis meos amores:
Nec clam: nã ſimul & iocaris una
Hærens ad latus: omnia experiris
Fruſtra: nam inſidias mihi inſtruẽtem
Tangam te prius irrumatione.
At qui ſi faceres ſatur tacerem:
Nunc ipſum id doleo: quod eſurire
Næ meus puer: & ſitire diſcet.
Quare deſine dum licet pudico
Ne finẽ facias: ſed irrumatus:

Ad Varrum.

ſ Vphenus iſte uarre quẽ ꝓbe noſti
Homo ẽ uenuſtus: & dicax: & urbanus:
Ideq; lõge plurimos facit uerſus.
Puto eſſe ego illi milia: aut decẽ: aut plura
Perſcripta: nec ſicut fit in palimpſeſto
Relata: chartæ regiæ: noui libri:
Noui umbilici: lora rubra: mẽbranæ

VRELI PATER ESVRITIONum. Verſus ẽ Endecaſyllabus. Minat̃ Catullus cuidã Aurelio irrumationẽ. Qui ĩ extrema egeſtate cõſtitutus puerꝫ poetæ ꝑdere cupiebat. ¶Eſuritionum. eſuritio ẽ fames maxima ¶Meos amores: meũ puerꝫ. ¶Clã latẽter. ¶Inſidias mihi inſtruentẽ: te mihi inſidiantẽ. ¶Atqui certe. ¶Satur tacerẽ. ſi ſatur puerꝫ ad ſtuprũ ſollicitares. ¶Næ hæc pticula cũ dipthõgo capit̃ ꝓ certe. Terẽtius. faciũt ut næ intelligendo ut nihil intelligãt & M. Tullius lib. tertio de Oratore: næ illud haud ſane quẽadmodũ uerba ſeruet atq; illuminet: a magiſtris iſtis requiret. ¶Quare deſine: cõcluſio. ¶Ne finem facias. ſollicitandi puerum. ¶Sed irrumatus. poſteaq̃ te irrumauero.

Eſuritio
Næ
Teren.
Tullius

VPHENVS ILLE. Verſus eſt iãbicꝰ trimeter. de quo iã diximꝰ. ſcribit Catullꝰ ad uarrũ de quodã ſupheno. Qui iter amicos urbanus erat: ſed cũ idẽ ad ſcribẽda poemata ſe cõtuliſſet ĩfacetiſſimꝰ uidebat̃: ipe tñ ſibi placebat. ¶Venuſtꝰ. Quintilia. pluribꝰ explicat qd uenuſtꝰ: qd dicax: & qd urbanus ſignificet. qd̃ ſi qs parꝫ credit apud eũdẽ in octauo reqrat. ¶Decẽ: ſubaudi milia uerſuũ. ¶Aut. plura. x. ſupple milibꝰ. ¶Palipſeſto: græca eſt dictio q̃ cartha illa ſignificat̃ quæ deraſis prioribꝰ lr̃is reſcripta eſt. ¶Vmbilici claui ſunt ut mea fert opinio qbꝰ librorꝫ anguli ornãtur ſimul & muniuntur. Martialis. Sed pumicata frõte ſi qs eſt nõdũ neq; umbilicis cultꝰ neq; mẽbrana. ¶Lora rubra. uicula rubri coloris. ¶Mẽbranæ. qbus ĩfectis libri tegunt̃. Tibullus. lutea ſed niueũ iuoluat mẽbrana libellũ. mẽbranæ aũt ſunt pelles ita dictæ ꝙ ab animalium membris educantur.

Quintilianus
Martia.
Tibullꝰ

¶ Diſecta.i.emendo directa. ¶ Plūbo plūbeis lineis. Sūt āt duo plūbi genera nigrū & albū: qđ p̃cioſius ē & a græcis caſſiteriū appellaẗ. Sed ex eo nō fit argentū: cū fiat ex nigro. Auctor ē Pli. ¶ Pumice oia æquata: nouos libros pumicibus expoliri p̃ter Tibullū Catullūq & Martialē indicat ēt Pli. cuius uerba ſup. annotauim⁹: ¶ Hæc.ſ.carmina. ¶ Caprimulgus: hac uoce ręſtci⁹ ſignificaẗ. Sūt ēt Caprimulgi aues q̄dā merularum aſpectu: q̄ interdiu uiſu carent: intrāt paſtoꝝ ſtabula. caprarūq uberibus aduolāt ad lactis hauſtū. ¶ Foſſor q terrā fodit: nomē uerbale. ¶ Ac mutat: ut nō cognoſcas eūdē eſſe. ¶ Scurra: ſcurra ē q riſū ab audientib⁹ captat: nō ſalua perſonæ dignitate. ¶ Rure ꝓ ruſtico. ¶ Simul poemata attigit: poſtq̄ acceſſit ad ſcribēda carmina. ¶ Aeq ē beatus ita ē felix. ¶ Gaudet in ſe intrinſecus lætaẗ. ¶ Nimiꝝ certe. ¶ Idē oēs fallimur qa nr̃a nimis diligimus. ¶ Suus cuiq attributus ē error.

Horat. Hora. Nā uitiis nemo ſine naſciẗ: & Propertius Proper. Vnicuiq dedit uitiū natura creato. Mi fortuna aliquid ſemꝑ amare dedit. ¶ Sed nō uidemus māticæ: qđ in tergo ē: nō uidem⁹ noſtra uitia ſiue noſtros errores: quos in tergo geſtamus: & hoc ſecundū Aeſopū qui fingit unūquēq habere binas māticas unā ī pectore & alterā ī dorſo in anteriore geſtare aliena uitia ī poſteriore uero ſua. Perſius Perſius. Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere nemo. Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.

VRI CVI NEQVE. Verſus ē Endecaſyllabus. Monet Furiū Catullus ut cētum ſeſtertia a diis petere deſinat: qa pauper immo inops uacat multis incōmodis. qbus ſi diues fieret non uacaret: ¶ Neq arca. Arca ē repoſitorū pecuniaꝝ ab arcēdo dicta ut qbuſdā placet q furum man⁹ arceat. Martialis. Martia. Call d⁹ effracta nummos fur auferret arca: Proſternet patrios impia flamma lares. ¶ Neq cimex: neq araneus neq lectus neq domus contentū pro continenti Cimex autē & Araneus inter inſecta connumerantur: de qbus Ariſto. & Plini. multa. ¶ Vel filicē adeo eſuriūt. ¶ Lignea pp maciē & nimiā corporis ſiccitatem. ¶ Nihil timetis: quia nihil ē uobis: qđ amittere poſſitis. ¶ Facta impia: impiorū hoium maleficia. ¶ Dolos ueneni: quod quis det: ut uobis pariter ſublatis bona ueſtra protinus inuadat. ¶ Atqui hinc poeta ironice tamē Furii cōmoda commemorare incipit. ¶ Sole & frigore & eſuritiōe: his.n.tribus hūana corpora in maximā ſiccitatem adducunẗ: ¶ Sudor abeſt nunq̄ ſudas. ¶ Saliua ſputū: dicta q ſalis hēat ſaporē. ¶ Mucus nariū humiditas: a quo mucidus: & mucoſus deriuantur. ¶ Pituita q̄ a græcis flegma uocatur. ¶ Salillo in quo ſal ſeruatur: cuius natura eſt per ſe ignea & ignibus inimica eos fugiens omnia erodens corpora uero aſtringens ſiccans alligans. defuncta autem ac putreſcentia uendicans: ut durēt ea per ſecula. ¶ Nec toto decies cacas in anno. Qui enim raro & parum comedit: is rarius excernat eſt neceſſe. ¶ Inquinare fœdare. ¶ Hæc tu cōmoda: q nec ſudas: nec emungeris: qq rariſſime cacas.

Natura ſalis.

Directa plumbo & pumice oia æquata
Hæc cum legas: tū bellus ille & urbanus
Suffenus unus caprimulgus: aut foſſor
Rurſus uideẗ: tantum abhortet: ac mutat:
Hoc quid putemus eē: qui modo ſcurra
Aut ſi quid hac re triſtius uidebatur:
Idem infaceto eſt infacetior rure.
Simul poemata attigit neq idem unq̄
Aeque eſt beatus: ac poema cum ſcribit
Tam gaudet in ſe: tanq ſe ipſe miratur
Nimiꝝ idem omnes fallimur: neq ē quiſq̄
Quem non aliqua in re uidere ſuffenū
Poſſis: ſuus cuiq attributus eſt error:
Sed non uidemus māticæ qđ in tergo eſt.

Ad Furium.

f Vri cui neq ſeruus ē: neq arca:
Nec cimex: neq araneus: neq ignis:
Verum eſt & pater: & nouerca quoꝝ
Dentes uel ſilicem comeſſe poſſunt:
Eſt pulchre tibi cum tuo parente
Et cum cōiuge lignea parentis.
Nimirum bene. nam ualetis omnes:
Pulchre concoquitis: nihil timetis:
Non incendia: non graues ruinas:
Non facta impia: nō dolos ueneni:
Nō caſus alios periculorum
At qui corpora ſicciora cornu
Aut ſi quid magis aridum: eſt habetis:
Sole & frigore: & eſuritione.
Quare non tibi ſit bene ac beate:
A te ſudor abeſt: abeſt ſaliua:
Muccuſq: & mala pituita naſi.
Hanc ad mundiciem: adde mundiorem:
Quod culus tibi purior ſalillo eſt:
Nec toto decies cacas in anno:
Atq id durius eſt faba & lapillis
Quod ſi tu manibus teras fricesq
Non unquam digitum inquinare poſſes
Hæc tu commoda tam beata furi.
Noli ſpernere; nec putare parui;

¶ Seſtertia quæ ſoles precari centum deſine. Hæc ſūma apud Romanos & magna & honeſta habebatur: ut pote quam multi uoto & precibus peterent. Sane ſeſtertium ex dipondio & ſemiſſe conſtabat. Plinius lib.xxxiii. Et placuit denarius pro.x.libris. Quinarius pro quinq. ſerſtertium pro dipondio & ſemiſſe. Plinius dipondium aūt libras duas continebat. ſemis uero dimidium libræ unius. Quod ut ueteres indicarent ſeſtertium per notas ſcribentes tris tantū litteras faciebant.i. duplicatum & s. quas poſtea ducta per medium uirgula colligabant hoc quidem modo.

Et ſeſtertia quæ ſoles precari
Centum deſine: nam ſat es beatus:

Ad amicum Iuuencium.

Qui floſculus es iuuēculorum
o Non horum modo: ſed quot
aut fuerunt:
Aut poſthac aliis erunt ī annis
Mallem delitias mihi dediſſes
Quam iſti: cui neq ſeruus ē neq arca:
Quam ſic te ſineres ab iſto amari
Qui non eſt homo: bellus inquies eſt:
Sed bello huic neq ſeruus eſt neq arca:
Hoc tu quanlibet obiice: eleuaq:
Nec ſeruum tamē ille habet: neq arcā:

QVI FLOSCVLVS ES. Verſus ē ei⁹ generis. cui⁹ eſt ſupior. Cōqueriẗ poeta q puer quē ipe ūice amabat. furio oīum pauperrimo ſe idulſerit. ¶ Mallē: magis uellē. ¶ Delitias: oblectamenta. ¶ Quā iſti. furio. ¶ Qui nō eſt homo: uide Catulli inſolentiā: qui neget pauperē eſſe hominē. ¶ Bell⁹: pulcher. diminutiuū a bono. ¶ Obiice: oppōe. ¶ Eleua: attolle: ut dicas bellus eſt. ¶ Nec ſeruum tñ. nunq̄ inquit efficies: ut iſte tuus furius non ſit pauperrimus.

Ad Thallum.

c Inæde thalle molior cuniculi capillo
Vel āſeris medullula uel imulla mollicella
Vel pene lāguido ſenis: ſituq araneoſo
Idemq thalle turbida rapacior procella.
Quū diua mulier aues oſtēdit occinentes
Remitte palliū mihi meū qđ inuolaſti.
Sudariūq ſæthabū catagraphonq linon:
Ineptæ quæ palā ſoles habere tanquā auita
Quæ nūc tuis ab ūguibꝰ reglutina & r̃mitte
Ne laneū latuſculū manuſq mollicellas
Iniecta turpiter tibi flagella cōſcribillēt
Et iſolēter æſtues uelut minuta magno
Depręſa nauis in mari uæſaniēte uēto:

YNEDE TALLE. Verſus eſt iambicus ſeptenarius. Sed ſeptimus q̄ſq pes eſt amphibrachus. Monet tallū cynedum: ut ſibi remittat quæ ſurripuit pallium ſcilicet & ſudarium: qđ niſi fecerit: fœde uapulabit. ¶ Cuniculi: genus eſt leporis. ſed hic pliniū audire non pigeat ita ſcribentē leporum generis ſunt & quos Hiſpania cuniculos appellat. fecunditatis innumeræ famēq Balearibus inſulis populatis earum meſſib⁹ afferentes: fœtus uentre exectos: aut uberib⁹ ablatos non repurgatis interaneis gratiſſimo in cibatu habent: laurices uocant. ¶ Capillo: pilo. quem tactu molliſſimū eſſe cōſtat. ¶ Vel Anſeris medullula. Ouidi. in obſcæno carmine. Quidam mollior anſeris medulla furatum uenit huc amore pœnæ. ¶ Inula mollicella. inuli ſunt ceruorum filii: Quorū pelles albis maculis diſtictæ nebrides uocantur. ¶ Pene lāguido languida ſenis mentula. ¶ Situq araneoſo: telis quas texunt araneæ ad capiendas muſcas. ¶ Turbida rapacior procella: aſſimilat hoiem furacem fœdæ tempeſtati. Quæ in agris ſæuiens oia rapit eſt.n. procella uis uentorū cū pluuia dicta ab eo q cūcta pcellat. ¶ Aues oñdit oſcitantes. legēdū eſt ut nos emendauimus occinentes. Aues.n. quædā ut ſcribit Plinius lib. xviii. continuo clangore intempeſtiuæ futuras tēpeſtates p̃nunciare credunẗ: ut dicat Catullus tallum eſſe rapaciorē turbida tempeſtate: quā aues ītempeſtiuis cātibus p̃nūciāt. Sed quia q̃ri pōt: cur nobilis poeta dixerit diua mulier. Iccirco illđ addā eā circa cantus auiū obſeruationē eſſe potiſſimū fæminarū: ut diua pro diuina accipiaẗ. ¶ Quod

Ad Furium

f Ari uillula ueſtra mō ad auſtri

Inuolaſti: qđ ſurripuiſti a uola q̄ eſt media ps man⁹. ¶ Cathagraphonq linon: quodā texturæ genere iſcriptū. de hmō linteis uideẗ itelligere Iuue. cū ait. Damaſipp⁹ ad illos thermaꝝ calices iſcriptaq lintea uadit. ¶ Tāq̄ auita: ab auo tibi relicta. ¶ Reglutina: diſſiūge: fures.n. man⁹ nūc glutino nunc pice Iuuena. inqnatas hēe dñr. Martia. Nō fuit Autolici tā piceata man⁹. ¶ Laneū: molle a lana. ¶ Inuſta. emēdo Martia. iniecta. ¶ Flagella: q̄ ſūt ſūmæ arboꝝ ptes. ¶ Cōſcribillēt: ſignēt uel pingāt. Inſcribo.n. & conſcribo nō nūq̄ ſignificāt pingere. Plaut⁹. corp⁹ tuū uirgis inſcribā. ¶ Inſolenẗ: p̃ter ſolitū. ¶ Aeſtues: iacteris ab æſtu: q̄ uox ſignificat p̃ter ſolis & æſtiui tpis fragrātiā maris etiā cōmotōem lucreti⁹ lib.iiii. frig⁹ ut a pluuiis calor a ſole: æſt⁹ ab undis æquoris & plaut⁹ in Aſſinaria. Plautus Quo magis te in altū capeſcis: æſt⁹ te ī portū refert. ē āt trāſlatio a nauigātib⁹. Qui mari undicāte mō in hanc mō ī illā ptē iactantur.

VRI VILLVLA. Verſus ē Endecaſyllabus. Nō cōueniūt litterati in huius Epigrāmatis expoſitione. Quidā.n. eoꝝ dicūt poetā cōq̄ri de nimia uillæ ſuæ ab urbe diſtātia alii q in uillā ſuā pp urbis uicinitatē: plurimi uētitēt. Quos paſcere ſit neceſſe. Sed ego illorū accedo ſniæ: qui aſſerūt Catullū habuiſſe uillā oibus flatibus expoſitā. & ideo eū cōqueri. ¶ Auſtri. auſter uētus eſt

qui flat a meridie & a grecis notus dicit᷑ ꝙ ſit humid⁹. ℭ Fauoni fauonius:itẽ uẽtus ẽ q ſpirat ab occa ſu brumali:hũc græci Zephyrũ noĩant. ℭ Sæui boreæ q flat ab ortu ſolſtitiali latie dr̃ aq̃lo a celeritate. ℭ Apeliote uẽtus ẽ q ſpirat ab ortu eqnoctiali & a nobis ſubſolanus noiatur. Sed tu de uẽtis plura le gito apud Ariſto. Strabo. Sene. Pli. &. A. Gelliũ. ℭ Ad qndecim mil. ſupple uentoꝝ. ℭ Et ducentos ſ. uẽtos. ℭ O uẽtũ exclamatio. ℭ Atq; peſtilentẽ corporib⁹ nocentẽ. Hermolaus Barba. uir ſeculi hu ius eruditiſſim⁹ cui⁹ imaturo obitu litteræ tũ græcæ tũ latinæ maximã iacturã fecerũt:in plinianis ca ſtigationibus hoc epigrãma ad uerbũ ita exponit nõ. n. pretiũ aut ſumptũ id uideri: ſed æris alieni ſummã qua futuꝝ eẽt:ut noibus diſſoluẽdis uilla diuẽderet & quaſi licitaturis opponeret. q̃ opinio Si placet ꝑ nr̃a ſcribendum erit ueſtra.

Hermolaus barbarus.

Flatus oppoſita ẽ:nec ad fauõi
Nec ſæui boreæ:aut apeliotæ
Verũ ad milia qndecim:& ducentos:
O uentum horribilem:atq; peſtilentem:

Ad Pincernam ſuum.

Iniſter uetuli puer falerni
Inger mi calices amariores:
Vt lex poſthumiæ iubet magiſtræ
Ebrioſa acina ebrioſioris:
At uos quo lubet hinc abite nymphæ
Vni pernices & ad ſeueros
Migrate:hic merus eſt thyonianus:

Ad Verannium & Fabullum.

Iſonis comites cohors inanis
Aptis ſarcinulis & expeditis
Veranni optime:tuq; mi fabulle
Q uid rerum geritis:ſatis ne cum iſto
Vappa:frigoraq; & famem tuliſtis
Ecquidnam in tabulis pater lucelli
Expenſum:ut mihi qui meum ſecutus
Prætorem refero datum lucello
O memi bene me ac diu ſupinum.
T ota iſta trabe lentus irrumaſti
Sed quantum uideo pari fuiſtis
Caſu:iam nihilo minore uerpa
Farti eſtis pete nobiles amicos
At uobis mala multa dii:deæq;
Dent opprobria:romuli:remiq;.

INISTER VETuli. Verſus ẽ ei⁹ gene ris:cuius ſupior. Poeta impat miniſtro:ut is ſibi hilarius potãdi calices igerat. ℭ Pha lerni:cui teſte Plinio inter generoſa uina Italiæ ſe cũda nobilitas erat: nã prima' pucino dabat᷑. gene ra ãt phalerni tria erãt:auſteꝝ dulce & tẽue. ℭ In ger ingere. ℭ Amariores uini auſterioris. Vina n. uetuſta amaritudine q̃dã. Sed q̃lis ẽ in pipere:i feſtãtur. Plinius hæc natura uinis in uetuſtate eſt ne potari per ſe queant:niſi puincat aqua: uſq; in amaritudinẽ carie idomita. ℭ Vt lex poſthumiæ iubet magiſtræ. habebãt priſci magiſtros conuiuiorũ. qui leges dabant ad potandũ:ſecundũ quẽ morẽ poſthumia mulier cõuiuii magiſtra legẽ tu lerat. qua conuiuæ plurimos ac capaciſſimos cali ces haurire cogebant᷑. ℭ Ebrioſa acina ebrioſio ris maluit dĩce acina i genet̃ fœmio q̃ acino in ma ſculino uel neutro ut uerſus melius ad aurẽ ſona ret nam a uocalis in ꝓcedẽti uerbo poſtrema eadẽ ꝙ in ſequẽti prima canoro ſimul atq; iucũdo hia tu tractim ſonat. Idẽ facit Virg. in ſecũdo Geor gico. Talẽ diues arat capua:& uicina ueſeuo Ora iugo. Nã o uocalis in priori uerſu ultima eadẽq; i ſequẽti prima ſuauem facit hiatũ. ℭ At uos quo lubet:ſummouet aquas. ℭ Vini pernicies ꝗ uinũ iugulatis. ℭ Seueros graues q nollunt inebriari. ℭ Hic merus eſt Thionianus. hic ẽ iquit meri ui ni liquor.

Plinius

Virgil.

ISONIS COMITES. Verſus ẽ eius generis:Cuius ẽ ſuperior. deteſtatur⁹ ne phandã romanoꝝ magiſtratuũ libidinẽ. qui in prouinciis comites ſuos irrumabãt:interro gat uerannĩũ & Fabullũ ſodales: quid lucri fece rint in hiſpania ſub piſone. ℭ Cohors:accipit᷑ ali qñ cohors ꝑ familia & amicis Catullus rñdi id qd erat:nihil nec ipſis:nec ꝓtoribus eſſe:nec cohorti. Et Suetonius in Nerone. Si quid comes ad orientẽ. C. Cæſaris iuuenis occiſo liberto ſuo qd quantũ po tare iubebat᷑ fcuſaret dimiſſus e cohorte amicoꝝ nihilo modeſti⁹ uixit. Cæteꝝ in legiõe apud romãos erãt Gellii tẽpeſtate. lx. cẽturiæ. xxx. Manipuli. &. x. cohortes. Cohors ãt ut Varro ait dicta ẽ: ꝙ ut in uilla ex pluribus tectis coniungit᷑:ac quiddam fit unum. Sic ex manipulis pluribus copulat᷑. ℭ Aptis ſarcinulis & expeditis. Sarcina ẽ faſciculus rerum uetẽſiliũ:indicat aũt uerranĩũ & Fabulli tenuitatẽ: cum dicat᷑ ſarcinas eorum aptas eſſe & expeditas. ℭ Quid rerum geritis:quas res agitis. ℭ Vappa:q a ſuis degenerauit. Plinius lib. xiiii. ultiĩq; muſto quibuſdã in locis iteꝝ ſpõte feruere:q̃ calamitate cũ deferbuit deperit ſapor uappæq; accipit nomẽ probroſum ẽt hoium cũ degenerauit aius. ℭ Et quid nã in tabulis patet lucelli expenſũ:Quidnã inquit lucri feciſtis:qd expenſũ pateat in ueſtris rationibus ℭ Q ui meum ſecutus prætorem intelligit Mẽium:quẽ in Bythinniam ſecutus ſe ab eo irrumatum fuiſſe non diſſimulat. ℭ Tota iſta trabe:tota iſta mentula:quæ eſt inſtar trabis. ℭ Pari fuiſſe caſu:Pa ri me cum cõditione. Eſt autem caſus ut ait Ariſto. rei inopinate euentus. ℭ Verpa mentula ſine pre putio. Verpi. n. dicuntur iudei ꝙ ſint circuncifi. Martialis. Delapſa ẽ miſero fibula:uerpus erat. ℭ Pe te nobiles amicos elegãs ironia. ℭ At uobis mala:irritatus poeta nefãda romanorum magiſtratuũ li bidine in eos imprecatur:ordo autẽ e opprobria Romuli & Remi dii & deæ dent uobis multa mala. ℭ Opprobria dedecora:poſuit ãt Romulũ & Remum urbis conditores pro cibus romanis.

Catull⁹ Suetõi⁹.

VIS HOC POTEST VIDERE. Verſus eſt iambicus trimeter. Duos inſectatur Catull⁹ C. cæſarem & Mamurrã formianũ quem Cæſar ob mutui ſtupri conſuetudinem rebus pluri mis atq; pulcherrimis dono datis ditiſſimum reddiderat. De hoc ita ſcribit Plinius. lib. xxxvi. Hiſt. nat. primũ Romæ parietes cruſta marmoris operuiſſe. Toti⁹ domus ſuæ in cælio monte Corne lius nepos tradidit Mamurra formiis natũ equitem romanũ præfectum fabroꝝ. C. Cæſaris in gallia: neq; indignatio ſit tali Auctore inuenta re. hic nanq; eſt Mamurrã Catulli ueronẽſis carminibus pro ſciſſus:quem ut res eſt:domus ipſius clarius q̃ Ca tullus dixit habere quicquid habuiſſet comata gal lia:& Suetonius in Cæſare. Valerium Catullum a quo ſibi uerſiculis de Mamurra ꝑpetua ſtigma ta impoſita non diſſimulauerat:ſatiſfacientẽ eadẽ die adhibuit coenæ hoſpitioq; patris ſui ſicut con ſueuerat:uti perſeuerauit. ℭ Niſi impudicus: niſi ſit talis qualis eſt Cæſar. pudicitiæ aũt cæſaris fa mã nihil quidem præter Nicomedis contuberniũ læſit graui tñ & perenni opprobrio & ad omnium conuitia expoſito auctor eſt idẽ ſuetonius. ℭ Vo rax. Voracem fuiſſe cæſarem infra indicat Catul lus cum inquit. Parũ expatrauit: an paꝝ heluat⁹ eſt paterna primũ lancinata ſunt bona & reliqua. ℭ Aleo:alea uocatur quilibet ludus i fortunæ ua rietate conſiſtens. Vnde aleones & aleatores dicũt luſores. ℭ Gallia. Q uæ ut ſcribit Plinius in tria populoꝝ genera diuiditur amnibus maxĩe diſtin cta. a ſcaldi enim ad ſequanã Belgica & ab eo ad garunnam celtica:eademq; lugdunẽſis: ide ad py renei montis excurſum aquitania:Aremorica an dicta. ℭ Vltima brytannia. De hac ante diximus. ℭ Cynede romule:poſuit romulũ urbis conditorẽ pro quolibet romano. Sic perſius hellum hos bellum eſt an romule ceues. ℭ Et ille. Mamurra. ℭ Superfluens:diuitiis abundans. ℭ Perambula uit omniũ cubilia:fuit romæ publicus adulter uel pathicus. ℭ Vt albulus columbus:columbos ma xime ſalaces eẽ multorũ cõfirmat opinio. ℭ Dio neus. Venerius a dione matre ueneris. cui antiqui tas columbos dicauerat. ℭ Es impudic⁹ & uorax & aleo. Siquidem hæc pateris Mamurrã. ſ. habere quicquid ante diximus. ℭ Eo ne noie:ea de cauſa. ℭ Imperator unice. Cæſar qui es unicus impera tor & belli gerendi magiſter. ℭ Vltima occidẽtis inſula:intelligit Brytanniã. ℭ Diffututa. crebris fututionibus ex hauſta. ℭ Ducẽties comeſſet aut trecenties. ducenta aut trecenta pro uno coitu da ret. ℭ Alit. emendo an hæc. ℭ Siniſtra: mala no cens aduerſa. ℭ Helluatus eſt. uorando conſumpſit. Nam nihil aliud eſt helluari:q̃ immoderato ſum ptu bona ſua conſumere. unde helluones dicuntur uoraces. ℭ Paterna:a patre relicta. ℭ Lancina ta. lacerata. Plinius lib. viii. at ii in ipſa nare caput condunt pariterq; ſpiritũ præcludunt & molliſſimas lancinãt partes. ℭ Præda. hac uoce ſignificantur res & corpora in bello capta. ℭ Pontica: quam Cæ ſar ipſe cœpit poſt deuictũ pharnacẽ Mithridatis filiũ. ℭ Hibera. hiſpana ab amne ut ante dictum eſt. ℭ Scit:nouit. ℭ Amnis aurifer. Plini. lib. iiii. Tagus auriferis harenis celebrat᷑:& Iuue. Tanti tibi nõ ſit opaci oĩs harena tagi:quodq; in mare uoluit᷑ aurum. ℭ Hũc. Cæſarẽ nõ aũt mamurrã. ℭ Malum. aduerbiũ eſt interpoſitũ indignationis. Teren. quas malũ ambages mihi narrare occepit. & plaut⁹ in caſſina. Nõ mihi licere meã rem me ſolũ ut uolo loq atq; cogitare ſine te arbitro? quid tu malũ me ſeq̃re. Plinius quoq;. li. vii. Q uæ malũ:iſta demẽtia iterari uitam mortem q;. ℭ Deuorare:deglutire. Oui dius deuorer ante precor ſubito telluris hiatu. ℭ Eo ne noie:eam ob cauſam. ℭ Vrbis opulentiſſime: Romæ. ℭ Socer:Cæſar. ℭ Gener. Pompeius. Lucanus. Hic ſocer inde gener. nota eſt aũt hiſtoria:cũ ea a pluribus parti græcis partim latinis auctoribus:facunde narretur.

Plinius

Sueto.

Catull⁹

In. C. Cæſarem.

V is hoc põt uidere:qs põt pati:
Niſi ipudicus:& uorax:& aleo:
Mamurrã haber qd coata gallia
Habebat cuncta & ultima britannia.
Cinedæ romulæ hæc uidebis:& feres:
Et ille nunc ſuperbus:& ſuperfluens:
Perambulauit omnium cubilia:
Vt albulus columbus:aut dionæus
Cinedæ romule hæc uidebis:& feres:
Es impudicus:& uorax:& aleo
Eo ne nomine imperator unice
Fuiſti in ultima occidentis inſula:
Vt iſta ueſtra diffututa mentula
Ducenties comeſſet:aut trecenties:
Q uid eſt:an hæc ſiniſtra liberalitas:
Parum expatrauit:an parum helluatus eſt:
Paterna primum lancinata ſunt bona:
Secunda præda pontica:inde tertia
Ibera quam ſcit amnis aurifer tagus:
Hunc galliæ timet timẽt britanniæ:
Q uid hũc malum fouetis:aut qd hic põt:
Niſi cuncta deuorare patrimonia:
Eo ne nomine urbis opulentiſſimæ
Socer generq; pdidiſtis oĩa: Ad Alphenũ
Lphene imemor:atq; unanimis ſal
ſe ſodalibus

LPHENE IMMEMOR. Verſus eſt coriambicus:Q ui quidem conſtat ex ſpondeo:trib⁹ co riambis & pyrrichio:conqueritur poeta ꝙ Alphenus puer quem ipſe unice amabat: fidem ſibi datam uiolauerit. ℭ Immemor:qui tuorum uerborum non meminiſti:

Plinius Iuuenalis Teren. Plinius Ouidi.

❡A miculi. Catulli. diminutiuum ab amico. ❡ Perfide. qui fidem mihi datam fregiſti. ❡ In malis. in
ſuſpiriis & luctu. ❡ Cui habeant fidem. cui credant. nã non idem eſt dare fidem: quod habere fidem
dare fidem eſt aliquid ſancte promittere. Terentius. grauidaq; facta fidem dat uxorem ſibi fore hanc
Tereti. & Virgi. Accipe daq; fidem. at habere fidem eſt uerbis alterius credere. ❡ Ventos irrita ferre. dicta
Virgili. hominum a uentis & nubibus ferri dicuntur. ſi ab iis non fiant: quæ ſeſe facturos pmiſerunt. Catul.
At nõ hæc quondã blanda promiſſa dediſti uoce mihi: nõ hoc miſerã ſperare iubebas. Sed connubia
Catull⁹ læta: ſed optatos hymeneos: Q uæ cuncta aerii di
ſcerpunt irrita uẽti. Et Ouidius. Demophoon uẽ
tis & uela & uerba dediſti. Vela quæror reditu: uer
ba carere fide. ❡ Meminit fides: ut dea Iuuenalis
Ouidi⁹ Vt colitur pax atq; fides. Victoria uirtus.
ENINSVLARVM SIRMIO. Ver-
Iuuena. ſus eſt Iambicus Trimeter. Poeta ex lon-
ga moleſtaq; peregrinatione domũ reuer
ſus Sirmionẽ patriã procul uiſam ſalutat. ❡ Peni
ſularũ Peninſula terra ẽ in mari & lacu quæ a tri-
bus lateribus aqua pulſata quarto latere. Con-
tinenti annectitur & a græcis tum cheroneſus: tũ
cherſoneſus dicit. ❡ Liquẽtibus ſtagnis: aquis flu
entibus. ❡ V[illegible] interno: ſcilicet externo. ❡ Ti
[illegible] Bythinnia regio Aſiæ eſt mo
num[illegible] abũde celebrata: q̃ ab heleſpon
to ad [illegible] traciũ protendit: ei⁹ oram ut
[illegible]: interiora uero bythinni.
❡ O [illegible] ẽ beatius curis. Senſus ẽ beatiſ-
[illegible] homines labore peregrino feſſi do-
Plinius [illegible] ut in deſiderato lecto qeſcant. ❡ So
[illegible]. ❡ Onus. ſ. curarũ. ❡ Larẽ ad no-
[illegible] ad noſtras ædes. ❡ Deſiderato: quẽ pegre
euntes deſiderauimus. ❡ Hoc ẽ quod unũ ẽ p la
boribus tãtis. Ideo ait ſe tãtos labores tuliſſe: ut do-
mũ aliqñ rediret in optato lecto qeturus. ❡ Voſ-
q; lydiæ lacus unde Catul. ut aquis benaci in quo
ẽ ſirmio: maxie blãdiat: eas lydias appellat q̃ſi auri
gẽitrices: alludit. n. ad hermũ & pactolũ auriferos
lydiæ amnes. ❡ Cachinnorũ cachinnus ẽ effuſi-
or riſus qui reprehendi conſueuit.
AMABO MEA DVLCIS. Verſus ẽ
Endecaſyllabus. poeta ſatur cũ tẽtiginæ
uexet: orat ipſitillã: ut ſibi uenire iuſſo pa
ret nouẽ fututiones. ❡ Amabo aduerbiũ ẽblan-
dietis quo noſtri comici frequẽter utunt. ❡ Meæ
delitiæ: mea oblectamẽta. ❡ Mei lepores: meæ fa-
cetiæ. ❡ Meridiatũ: p meridiẽ dormitũ. Meridiat
. n. ẽ meridianũ ſomnũ cape. Corne. Cel. lõgis di
ebus meridiare potius ante cibũ utile ẽ. Sin min⁹
poſt eũ: per hyemem potius totis noctibus con-
quieſcere. Et Sueto. i Calligula gloriatuſq; ẽ exp
gefactæ ſomno Cæſoniæ quãtũ egiſſet: dũ ea me
ridiat. ❡ Si iuſſeris me ueire. ❡ Illud adiuuato id
Suetõi⁹ quoq; mihi pſtabis. ❡ Obſeret tabellã fores clau
dat. ❡ Si qd ages. ſi me uenire uoles. ❡ Pranſus
poſtq̃ prãdi. ❡ Supinus ſupini dñr qui i dorſum
cubant. ❡ Pertũdo pulſo: percutio. ❡ Tunicãq;
palliũq;: nimia ſcilicet tentigine.

Iam te nil miſeret dure tui dulcis amiculi
Iam me prodere iã nõ dubitas fallere pfide.
Nec fcã ipia falacũ hõinũ cœlicolis placẽt
Que tu negligis ac me miſerũ dſeris i malis
E heu qd faciãt dico hoies cui ue hẽant fidẽ
Certe tu te iubebas aiam tradere inique me
Inducens i amorẽ quaſi tuta oia mi forẽt:
Idẽ nũc rtrahis te: ac tua dicta oia factaq;
Vẽtos irrita ferre ac nebulas aereis ſinis
Si tu oblit⁹ es at dii meminert memit fides
Q uæ te ut pœniteat poſt mõ fci faciet tui.

Ad Sirmionem inſulam.

p Eninſularum ſirmio: inſularumq;
Ocelle q̃ſcunq; in liquẽtibus ſtagnis
Mariq; uaſto fert utroq; neptunus
Q uam te libenter quanq; lætus inuiſo:
Vix mi ipſe credẽs thynniã atq; bithynrõs
Liquiſſe campos: & uidere te in tuto.
O quid ſolutis eſt beatius curis:
Q uum mẽs onus reponit: ac peregrino
Labore feſſi uenimus larem ad noſtrum.
Deſideratoq; acquieſcimus lecto
Hoc eſt quod unũ eſt pro laboribus tãtis
Salue o uenuſta ſirmio: atq; hero gaude:
Gaudete uoſq; lydiæ lacus undæ:
Ridete q̃cquid eſt domi cachinnorum:

Ad Ipſitillam:

a Mabo mea dulcis ipſitilla
Meæ delitiæ: mei lepores:
Iube ad te ueniam meridiatum:
Et ſi iuſſeris illud adiuuato:
Ne quis liminis obſeret tabellam:
Neu tibi libeat foras abire:
Sed domi maneas: pareſq; nobis
Nouem continuas fututiones:
Verum ſi quid ages ſtatim iubeto:
Nam pranſus iaceo: & ſatur ſupinus
Pertundo tunicamq; palliumq;.

FVRVM OPTIME. Verſus ẽ endecaſyllabus. Monet duos Vibẽnios patrem & filium ut
o urbe ultro relicta alio ſe conferant: cum alterius furta nota ſint populo & alter propter annos
non amplius pedicetur. & ita oſtẽdit patrem fuiſſe furem: filium uero cynedum. ❡ Balneario
rum: qui circa balnea uerſantes furant. ❡ Nã dextra pater inquinatiore: quia furatur. nam ut iam dixi
mus furaces hoies manus uiſco uel pice inquinatas habere fingunt. ❡ Culo filius eſt uoratiore: quia
eſt cynedus. ❡ Cur non exiliũ: cur ſponte non exulatis. ❡ Malaſq; in oras. in peſtilentes orbis partes.

In Vibennios.

o Furum optime balneariorum
Vibenni pater: & cinæde fili:
Nam dextra pater inquinatiore:
Culo filius eſt uoraciore:
Cur non exilium: malaſq; in oras
Itis: quando quidem patris rapinæ
Notæ ſunt populo: & nates piloſas
Fili non potes aſſe uenditare.

Carmen Dianæ.

d Ianæ ſumus in fide
Puellæ: & pueri integri:
Dianæ pueri integri.
Puellæq; canamus:
O latonia maximi
Magna progenies iouis
Q uam mater prope deliam
Depoſiuit oliuam
Montiũ domina ut fores
Siluarumq; uirentium:
Saltuumq; reconditorum:
Amniumq; ſonantum
Tu lucina dolentibus:
Iuno dicta puerperis:
Tu potens triuia & notho es
Dicta lumine luna:
Tu curſu dea menſtrua
Metiens iter annuum:

Ora enim ſine aſpiratione duo ſignificat terrã ma
ri uicinã: & funem: quo nauis terræ alligat. Q uin Q uint.
tilianus. & oram ſoluẽtib⁹ bñ precemur. ❡ Q uã
doquidem. ratio cur abire debeant. ❡ Aſſe. uili pe
cuniola. de aſſe iam diximus. ❡ Venditare. frequẽ
ter uendere ut prius: antq̃ fieres hiſpidus.
IANAE SVMVS IN FIDE. Verſus ẽ
gliconicus. Q ui conſtat ex ſpõdeo & duo
bus dactilis: ſed quartus quiſq; loco ſecun
di dactyli habet ſpondeũ. Sicut in aliis nonnunq̃
pro ſpondeo ponitur iambus uel trocheus. Hym
nus eſt. quẽ pueri & puellæ canunt in laudẽ dianæ
a qua demũ petunt: ut ipſa ſoſpitet rem Romanã.
❡ In fide: i tutella. ❡ Integri. caſti ſiue icorrupti. p Proper-
pertius. Iurabor bis ſex iteger eſſe dies. Sed lector tius
aduerte. q in nouis codicib⁹ tã impreſſis q̃ manu
ſcriptis deeſt tertius uerſus. Quem nos in uetuſtio
re exemplari inuentũ ſuo loco audacter repoſui-
mus. ❡ Latonia. diana Latonæ filia. ❡ Maximi:
optimus & maximus aſſerẽte Quintiliano ut me- Q uint.
diam. i. litteram quæ ueteribus. u. fuerat: acciperet
C. primũ cæſaris inſcriptione factũ tradit. ❡ Ma
gna progenies iouis: ex ioue & latona ut tradunt
fabulæ: nati ſunt Apollo & diana. ❡ Mater. latona
❡ Deliã: delos cycladum media tẽplo Apollinis Delos
ac mercatu celebrata eſt. quæ diu fluctuata ut pro
ditur ſola motum terræ non ſenſit ad. M. Varro-
nis ætatem: ſed de ea plura legito apud Strabonẽ
Pliniũq; aſſurgit tñ cyntho monte ſublimi & aſ-
pero eſt & alius mons eodẽ noie in Boetia ut au-
ctor eſt Plutarch⁹ in pelopida: fuit ibidem templũ Plutar.
apollinis tegyreæ & poſt ipſum duo mirabiles ſua
uitate fontes quorũ alter oliua appellat⁹ eſt: ad quẽ
nũc alludere uidetur Catullus. ❡ Depoſuit: emẽ
do depoſiuit. Nã ſi legas dpoſuit: ut hñt excẽplaria
nõ ſtat uerſus hoc aũt pterito qd nũc penit⁹ exole
uit: uſos eſſe ueteres indicat Priſcianus. eius uerba Priſcia.
ſunt. in no. o. uel. g. antecedentibus per ui. diui-
ſas ſyllabas faciunt pteritũ ut pono poſui: & ab eo
compoſita ſuppono ſuppoſui. compono cõpoſui
Antiq̃ tñ poſiui ptuliſſe iueniunt. Plaut⁹. nũc apud uitulũ ſequeſtrẽ poſiuimus: & Apulei⁹ in primo. Plautus
Hermagoræ: & cibatũ quẽ iucũdũ nobis eſſe aduerterãt: eũ appoſiuerũt. ❡ Mõtiũ dña ut fores: ea bre
uit attingũt: q̃ maiores nr̃i deæ hui⁹ numini ſubiecta eẽ uoluerũt. ❡ Montiũ. Horati⁹ in carmine ſe-
culari. Montiũ cuſtos nemorũq; uirgo. ❡ Tu lucina dolẽtib⁹. Stoici ut ſeruius atteſtat: cõtendebant
eſſe niſi unũ deum & unam deã: eãdẽq; eſſe ptãtẽ q̃ pro rõne officiorũ uariis noibus appellat. unde eũ
dem ſolẽ eundẽ apollinẽ uocarũt. Itẽ lunã eandẽ dianã: eandẽ cererẽ eandẽ iunonẽ: eandẽ pſerpinã
dixerũt: qd ideo huic loco inſerendũ eſſe putaui. ne cui ſit mirũ: ſi eadẽ dea a Catullo plurib⁹ ac uariis
noibus uocet. ❡ Tu lucina dolẽtibus dicta iuno puerperis. Tereti⁹ in Andria. Iuno lucina fer opẽ:
ſalua me obſecro. & Vergi. i Bucolicis. Tu modo naſcẽti puero: quo ferrea primũ deſinet. ac toto ſur
get gens aurea mũdo. caſta faue lucina tuus iã regnat Apollo. Iuno aũt a iuuãdo dicta eſt. lucina ue-
ro q partũ in lucẽ pdat: ſiue q oculis pſit & luci: ſiue a luco quẽ Romæ in exqliis habebat. ❡ Triuia Vergi.
hic uarronẽ audire nõ pigeat ita ſcribẽtẽ. triuia ẽ diana ab eo dcã q i triuio põit fere i oppidis græcis:
uel q lũa eẽ dr̃ q̃ i cœlo trib⁹ uiis mouet i altitudinẽ & latitudinẽ & lõgitudinẽ. ❡ Notho: ñ nali ſed ali
unde accepto. ❡ Dicta luie lũa. lũa ut qbuſdã placet dcã ẽ q̃ſi lux aliẽa qa luce ppria carẽs id lucis qd
hẽt: a ſole mutuat. uñ Ver. Nec frĩs radiis obnoxia ſurgẽ lũa. ❡ Mẽſtrua. ad cui⁹ curſũ mẽſis ordiat⁹ ẽ

Ruſtica agricolæ bonis
Tecta frugibus expleſt
Si quocunq; tibi placet
Sancta nomine: romuliq;
Antiquam: ut ſolita es: bona
Soſpites ope gentem.

Ad cæcilium.

p Oetæ tenero meo ſodali
Velim cæcilio papyre dicas
Veronam ueniat noui relinquens
Comi mœnia: lariumq; littus:
Nam quaſdam uolo cogitationes
Amici accipiat ſui: meiq;:
Quare ſi ſapiet uiam uorabit
Quamuis candida milies puella
Euntem reuocet manuſq; collo
Ambas iniiciens roget morari
Quæ nunc ſi mihi uera nunciantur
Illum deperit impotente amore:
Nam quo tempore legit inchoatã
Dindimi dominam: ex eo miſſellæ
Ignes interiorem edunt medullam
Ignoſco tibi ſaphyca puella
Muſa doctior: eſt enim uenuſte
Magna cæcilio inchoata mater.

Ad Annales Voluſii.

a Nnales uoluſi cacata charta
Votum ſoluite pro mea puella:
Nam ſanctæ ueneri: cupidiniq;

¶Ruſtica agricolæ bonis tecta frugibus expleſ.hic poeta aperte indicat eandem eſſe cererem quæ
ſoſpitaſ Diana:lucina:lunaq; & tr uia.¶Sancta.ueneranda.¶Soſpites bona ſpe afficias:aut bonã eius ſpem
non fallas. Talis enim eſt uerbi huius ſignificatio.
OETAE TENERO. Verſus eſt endecaſyllabus. Carthã ſuã alloquens Catullus eam mo-
net:ut comũ eat:dicatq; Cæcilio ut auditurus quædã amici cõmunis conſilia Veronã prope-
ret.¶Tenero.Iuueni.¶Papyre.cartha.Plinius prius tñ q̃ digrediamur ab Aegypto & pa-
Plinius pyri natura dicetur.cum carthæ uſu maxime hu-
manitas uitæ conſtet & memoria & hanc Alexan
dri magni memoria repertam auctor eſt.M. Var
ro condita in ægypto Alexandria.antea nõ fuiſſe
cartharũ uſum.palmarũ foliis primũ ſcriptitatum
deinde quarundã arborum libris. poſtea publica
monumenta plumbeis uoluminibus.priuata lin-
Verõa teis confici cœpta aut ſchedis. ¶Veronã ueniat.
Verona urbs eſt galliæ ciſalpinæ a gallis trans al
pes profectis condita. ¶Noui relinquens comi
mœnia Strabo.de como ita differit.hæc mediocris
erat colonia.cæterum Pompeius Strabo magni
Pompei pater colonos in eam reſtituit:quam incũ
bentes Rheti uaſtauerant. Inde.C.Scipio tria mi
lia hominum inſuper adiecit poſtmodũ diuus Cæ
ſar quinq; inquilinoꝝ mil.ad habitandũ deduxit.e
quibus quingenti illuſtres fuere græci. hos etiam
ciuitate donatos in habitatorũ numero deſcripſit.
haud tamẽ ibidem domicilium habuerunt: ſed op
pido nomen relinquentes & nouũcomũ appellan
Mœnia tes nouocomẽſes oppidanos appellauẽ. ¶Menia
Plinius hæc pro muris accipi ſolent:& pro ædificiis ipſius
urbis.¶Lariumq; littus. Plinius in hac regiõe &
quinq; lacꝰ incliti ſunt amneſq; eorum partus aut
alumni:ſi modo acceptos reddunt ut aduam lariꝰ
ticinum uerbanus.Mincium Benacus.Olium ſe-
binus:larabrum eupolis.oẽs incolas padi. ¶Nã
quaſdam uolo cogitationes:ratio cur Cæciliũ Ve
ronam ire uelit. ¶Cogitationes:conſilia.¶Ac-
cipiat:audiat:intelligat cognoſcat. ¶Viam uora
bit:properabit.¶Roget morari:oret ut moretur
¶Deperit:impotenter amat.¶Legit:uel cæcili-
us uel eius amica.¶Inchoatã:inceptam. ¶Din
dimi dominã:intelligit Cybelem: Eſt enim dindi-
mus mons in phrygia in quo ſibi cybele per cory
Dindi- bantes ſacra inſtituit Propertius dindimus & ſa-
mus. cræ fabricata inuenta cybeles.Ego diu & multum
Proptiꝰ quæſiui quid hic ſibi uellet Catullus:ſed repudia-
tis aliorum ſententiis:quæ ſane plures & diuerſæ
fuerunt:in eam tandem adductus ſum opinionẽ
ut credam cæcilium poema quoddam de cybele
inchoaſſe. Quod forte cum legiſſet puella eum ardentius amare cœperat tanta erat poematis ipſius tũ
Virgili. uenuſtas:tum eruditio.¶Ex eo:ſcilicet tempore.¶Ignes amores.¶Edunt.abſumunt. Vergili.Eſt
mollis flãma medullas.ordo aũt hic erit.ex eo tempore ignes edunt medullam miſellæ:quo cæcilius
legit inchoatam dindimi dominam hoc eſt poema de cybele feliciter incœptum.¶Ignoſco tibi ſaphi
ca puella muſa doctior:ait Catullus amicã cæcilii eſſe ſappho doctiorem:quia amat cæcilium iuuenẽ
eruditiſſimum.cum ſappho amauerit phaonem litterarum ignarũ. ¶Venuſte.pulchre. ¶Magna
mater. Sic enim appellata eſt cybele a priſcis.¶Cæcilii.emendo cæcilio. ¶Inchoata:incepta.
NNALES VOLVSI. Verſus eſt eius generis.cuius eſt ſuperior. Vouerat amica Catulli ue
neri & cupidini:ſi eoꝝ ope Catullus ſibi redditꝰ foret:ſe peſſimi poetæ ſcripta cõtinuo crema-
turã. Quare Catullꝰ Romã reuerſus ut ipſemet uotũ ſoluat pro puella icẽdit ꝑ cõtẽptũ uolu
Catullꝰ ſii annales.¶Voluſi.hic fuit poeta patauinꝰ.de quo īfra Catullꝰ. At uoluſi annales pataui moriẽtur
ad urbẽ & laxas ſcõbris ſæpe dabũt tunicas. Annales aũt ut tradt Gelliꝰ.li.v. Noctiũ atticaꝝ ſunt:cũ
res geſtæ plruriũ annoꝝ obſeruato cuiuſq; anni ordine deinceps cõponunt. ¶Nã ſanctæ.Exponit
uotũ ſimul & cãm uoti:uenus aũt ſancta dicit reſpectu amantiũ:qbꝰ ipſa ꝓſidet. ¶Vouit uotũ fecit.

Vouit ſi ſibi reſtitutus eſſem:
Dediſſemq; truces uibrare iambos
Electiſſima peſſimi poetæ
Scripta tardipedi deo daturam
Infœlicibus uſtulanda lignis
Et hoc peſſima ſe puella uidit
Iocoſe lepide uouere diuis
Nunc o cæruleo creata ponto
Quæ ſanctum idaliũ: urioſq; apertos:
Quæq; ancona: gnidumq; arundinoſam
Colis: quæq; amathunta: quæq; colchos
Quæq; dyrrachium hadriæ tabernam
Acceptũ face: redituq; uotum
Si nõ illepidum: neq; inuenuſtum eſt:
At uos interea uenite in ignem
Pleni ruris & in facetiarum
Annales uoluſi cacata charta.

Ad contubernales.

ſ Alax taberna: uoſq; contuber-
nales:
A pileatis nona fratribus pila
Solis putatis eſſe mentulas uobis:
Solis licere quicquid eſt puellarum
Confutuere: & putare cæteros hircos;

¶Reſtitutus:redditus.¶Truces.aſperos.Deo tardipedi. Vulcano qui ideo tardipes dicit quia e cæ Cur
lo deiectus cum alterum crus ſibi fregiſſet:poſtea ſemper claudicauit.¶Infelicibus.quæ peſſimi poe uulcanꝰ
tæ ſcripta cremabunt.Cato aũt dixit felices arbores eſſe quæ fructum ferunt:infelices quæ non ferũt. tardipes
¶Vſtulanda urenda.¶Nunc o Ceruleo creata ponto.orat uenerẽ:ut uotum lubens ſuſcipiat hanc Cato
poetæ fabulantur e ſpuma teſticuloꝝ.Quos cælo patri ſaturnus amputauit.& in mare proiecit:exortã Felices
unde eam græci aphroditin nuncupant.Oui.lib.iiii.Faſto.Sed ueneris menſem graio ſermone nota- & infeli
tum auguror: a ſpumis eſt dea nata maris & ĩ q̃r- ces arbo
to Methamorphoſeos.Si tamẽ in medio quondã res
generata profundo ſpuma fui:gratũq; manet mi Ouidi.
hi nomẽ ab illa.¶Ceruleo.uiridi qui color a græ
cis glaucus dicit.¶Idaliũ.Nemus eſt ĩ cypro de Idalium
quo Vergi.idaliumq; nemus.ea aũt attingit loca Vergi.
in quibꝰ olim uenus ipſa colebatur. ¶Vrioſq; ap
tos:nullis montibus nulliſq; aggeribus incluſos.
Intelligit aũt accolas eius ſinus qui ad garganum
Apuliæ promontoriũ cõtinuo littore incingitur
uriaſq; appellatur. Auctor eſt Mella Pomponius Mella
¶Quæq; ancõa. Ancon urbs eſt piceni. de qua Pompo
Plinius Numana a ſiculis condita ab iiſdem colo- nius
nia Ancon appoſita promontorio cumero in ipſo Ancon
flectentis ſe ore cubito.q ibi quoq; uenus coleret Plinius
indicat hoc uerſu Iuuenalis. Ante domũ ueneris Iuuena.
quã dorica ſuſtinet Ancon.¶Gnidũq; arũdino- Gnidos
ſam. gnidos urbs fuit cariæ in peninſula ſimula-
cro ueneris praxitelicæ nobilitata.Horatius:o ue- Horatiꝰ
nus regina gnidi paphiq;.Sed eam dixit Catullus
arũdinoſam propter calamos: Qui optimi ad ſcri Plinius
bendum ibi olim naſcebantur.Pliniꝰ Carthis quo
q; ſeruiunt calami ægyptii maxime quadã cogna
tione papyri probatiores tamen gnidii. ¶Ama-
thunta. Amathus urbs ẽ in eadẽ cypro.¶Quæ
q; colchos. Venerem apud colchos quoq; antiq-
tus cultã eſſe præter Valerium flaccum hoc uer- Theocri
ſu indicat etiam theocritus cus.
¶Dyrrachium:urbs eſt Macedoniæ ad mare Io
nium.quæ ante epidamnũ dicebatur: romani no
men mutarunt:quia uelut in damnũ ituris id no-
men uiſum eſt.¶Adriæ:maris adriatici ſic etiam Horatiꝰ
Horatius quo non arbiter adriæ maior tollere ſeu
ponere uult freta.Idem.Quid bellicoſus cãtaber & ſcythes hirpine quanti cogitet adria diuiſus obie- Lucanꝰ
cto remittas quærere.& Lucanus.ſonat ionio uagus Adria ponto.¶Tabernam.emporiũ. pars pro
toto.¶Acceptũ.tibi ſcilicet & filio.¶Redditum.a me & amica mea:q̃ illud fecit.¶Illepidũ ipolitũ. Salax
¶Inuenuſtũ.deforme.¶Turis.emẽdo ruris:poſuit.n.rus ꝓ ruſticitate.q̃ oprie cũ ĩ facetiis cõuenit. Ouidiꝰ
ALAX TABERNA. Verſus eſt iambicus trimeter. Iratus poeta minat ſe quoſdam Taber-
cõtubernales irrumaturũ.Qui puellam quæ e Catulli ſinu fugerat detinẽtes eam per uices na
ſubagitabant.¶Salax.Salaces dicunt libidinoſi.Ouidius ĩ faſtis. Sitq; ſalax aries.& in obſce Cicero
no carmine uicinæ ſine fine prurientes uernis paſſeribus ſalaciores.¶Taberna.locus eſt ubi opera Contu-
ipſæq; merces ueunduntur:unde opifices etiam tabernarii uocantur.Cicero pro.L.Flacco.opifices ta berniũ
bernarios atq; omnem illam fecem ciuitatis.¶Contubernales.contubernium eſt cohabitatio.unde & contu
contubernales dicuntur q ſub uno tecto habitant. ¶A pileatis nona fratribus pila. Antiqui ut Sex. bernales
Pompeius aſſerit:caſtori & polluci pilea dederunt:& ideo.Ii fratres pileati ſunt appellati. Quorũ utri Fratres
q; cum Aedes in foro conſtituta eſſet:ea unius tm̃ caſtoris dicebatur. Auctor eſt Sueto.ut igit oſten pileati
dat Catullus in qua urbis parte habitarent.quibus excandeſcens minatur irrumationem:ait eos inco Suetoni
lere nonã ab Aede Caſtoris & pollucis tabernã.¶Pila.hec uox qñ primã ꝓducit ſignificet colũnam us
poetaꝝ aũt mos eſt:ut ſæpiſſime ponunt partẽ pro toto ſicut interdum totum pro parte. Quod quidẽ Qui hir
fit per figurã quã græci ſynecdochẽ appellant.¶Solis putatis eſſe mentulas uobis.forſitan ingt arbi cũ ferre
tramini uos ſolos eẽ mẽtulatos. ¶Cæteros hircos:hircino odore fœtere & iõ puellis inuiſos eẽ. Qui dicant.
bus.n.mẽbra & ꝓcipue alæ male olent.Ii hircis cõparant uel hircũ ferre dñr.Catullꝰ lædit te q̃dã ma Catullꝰ
la fabula:qua tibi fertur ualle ſub alarũ trux habitare caper.hunc metuunt omnes & reliqua.

I

Cōtinē ter Scipio

℃Continenter iunctim ſine interuallo:quo aduerbio uſi ſunt pleriq; ueterum,& ante alios.M.Cicero. ℃Inſulſi inſulſus eſt:qui ſale caret. ℃Atqui aduerbiũ affirmandi putate me ſcilicet auſurum. ℃Scipionibus.Scipio græce latine baculus minatur.aũt ſe frontem totius tabernæ ſcipionibus hoc eſt mentulis picturum. ℃Scribam.pingam. ℃Pro qua ſunt mihi magna bella pugnata.pro qua cũ æmulis ſæpe & acriter pugnaui. ℃Conſedit iſtic apud uos hæſit. ℃Boni beatiq; ironia. Vtrunq; enim per contrarium eſt intelligendum. ℃Puſilli exigui animi ad ſumptũ faciendum. ℃Et ſemitarii mœchi qui in ſemitis uerſantes meretriculas alloquiis & blanditiis captatis.

An continenter quod ſedetis inſulſi
Centum an ducenti non putatis auſurum
Me una ducentos irrumare seſſores:
At qui putate:namq; totius uobis
Frontem tabernæ ſcipionibus ſcribam:
Puella nam modo quæ meo ſinu fugit
Armata tantum quantum amabitur nulla
Pro q̃ ſunt mihi magna bella pugnata
Conſedit iſtic:hanc boni beatiq;
Omnes amatis:& quidẽ q̃d indignum eſt
Omnes puſilli:& ſemitarii mœchi.

Ad Cornificium.

m Ale eſt cornifici tuo catullo:
Male eſt me hercule & laborioſe
Et magis magis indies & horas:
Q uẽ tu:q̃d minimum facillimumq; eſt
Q ua ſolatus es allocutione:
Iraſcor tibi:ſic meos amores:
Paulum quid lubet allocutionis
Mœſtius lachrymis ſimonideis

Ad Egnatium.

e Gnatius q candidos habet dentes
Renidet uſq; quaq; ſeu ad rei uẽtũ ẽ
Subſellium cũ excitat orator fletum
Renidet ille:ſeu ad pii rogum fili
Lugetur orba quum flet unicum mater
Renidet ille quicquid ẽ:ubicunq; eſt.
Q uodcũq; agit renidet hũc habet morbũ
Neq; elegantem ut arbitror:neq; urbanũ
Q uare monendus es mihi bone egnati
Tu præter omnes unde de capillatis
Cuniculoſæ celtiberiæ fili

t V PRETER OMNES.Cũ uerſus endecaſyllabi Trimetris iambicis interpoſiti forẽt:nec hoꝝ ſenſus cũ illoꝝ ſenſu cōueniret.Præterea iambicoꝝ quoq; ordo nõ nihil turbatus eſſe uideret nos exiſtimãtes ipſos uerſus nõ ita a Catullo editos:ſed potius per præteriti tẽporis inſcitiam cõfuſos fuiſſe:ut poetæ elegantiſſimo pro uiribus opem feremus:ſimul ut eius ſtudioſis noſtra quantulacunq; ſit diligentia conſuleremus:eos primũ hos ab illis diſtinguentes i duo Epigrammata diuiſimus.Deinde iambicos ipſos ita ut uides:ordinauim⁹:nec alit hos uerſus a Catullo æditos fuiſſe uel grandi pignore cõtenderim Quod ſi cui hæc noſtra caſtigatio placuerit.is nobis gratias habebit:ſimulq; lepidiſſimo poetæ gratulabitur q ipſe aliquando inuenerit qui ſuis uerſibus inſcitia temporum mendoſis mutiliſq; immo conſulſis ideo auxiliũ iplorantibus opem tulerit.

m ALE EST CORNIFICI.Verſus ẽ endecaſyllabus.cõqueritur Catullus:q cornificius ſodalis nũq̃ uiſerit ſe ob amiſſam puellam maxime merẽtẽ. ℃Male eſt cornifici tuo Catullo.ęgrotat Catullus male habet. ℃Et magis magis indies & horas.ſupple creſcit ægritudo. ℃Quod minimũ facillimũq; ẽ nihil enim facili⁹ nobis eſſe poteſt:q̃ conſolari amicos male hñtes. ℃Sic meos amores.ſubaudi contẽnis. ℃Paulũ quid lubet allocutiõis.poſt querelã mox oñdit q̃d ipſe uelit.uult aũt aliquid ſermonis meſtius lachrimis ſimonidis poetæ:q̃bus proſecutus eſt mortes illorum adoleſcentiũ:quos in curſus certamine uictos Hippodomia necauerat.De ſimonide aũt ſic ſcribit Q uintilianus.Simonides tenuis alioquin ſermõe proprio & iocunditate quadã cõmendari põt pcipua tñ ei⁹ in cõmouẽda miſeratiõe uirt⁹:ut quidam eum hac in parte omnibus eiuſdẽ operis auctoribus præferant.

Q uintilianus d ſimonide

e GNATIVS q Cãdidos habet. Verſus eſt iambicus trimeter:ut ſciamus q̃d ſibi uelit Catullus.res Paulo altius eſt repetẽda.Igitur cũ hiſpani in cæteris uitæ partib⁹ maxie mundi exiſtant:in hac una ſpurciſſimi exiſtimant q lauacra ex lotio cõficientes nõ os ſolũ & dentes ſed etiã totũ corp⁹ urina ſibi lauant.Auctores ſũt Strabo.& Diodorus.Catullus igit̃ gnarus tãtæ fœditatis irridet hoc epigrãmate egnatiũ Hiſpanum Qui uſq; quaq; ridebat:ut occurrentibus dentes oñderet:quos ſibi crebris urinæ lauacris cãdidos effecerat q qa. ℃Vſq; quaq;.ſemp. ℃Subſellia.Aſconius Pedianus. Subſellia erãt tribunoꝝ triũuiroꝝ q̃ſtoꝝ & hmõi miora iudicia exercẽtiũ:q̃ nõ i ſellis curulib⁹:neq; tribũalibus ſed i ſubſelliis ↄſidebãt. ℃Cũ excitat orator fletũ.Q uod apud romanos licebat.Athenienſes ãũt oratorẽ int̃ agẽdũ affectus mouere uetabant. ℃Rogus:rogus erat ſtrues lignoꝝ in qua cadauer cremabat̃.ipſum autẽ cremare teſte Plinio nõ fuit ueteris inſtituti.terra ante condebant̃:at poſtq̃ lõginquis bellis obrutos erui cognouere:tunc iſtitutũ. ℃Hunc habet morbũ.ſ.ridendi. ℃Cuniculoſæ celtiberiæ fili.Q ui natus es

Strabo Diodorus. Subſellia Pedianus Rogus Plinius, Celtiberius

in hiſpania cuniculos ferente:eſt autem celtiberia pars hiſpaniæ citerioris in qua fuerũt.Bilbilis & Numantia.q hiſpania cuniculis abundet plures indicant & in primis Strabo.cuius uerba ſunt pecorũ ois generis abundantia nec minor uenationũ:pernicioſarũ raritas belluarũ præterq̃ effodientiũ terras cuniculoꝝ quos pleriq; lepuſculos appellãt. ℃Opaca quẽ bonũ facit barba:quẽ denſitas barbæ pulchꝝ reddit. ℃Si urbanus ideſt romanus. ℃Aut ſabinus:ſabini ſunt populi italiæ de quibus ſic ſcribit Plinius ſabini ut quidã exiſtimant a religione & deoꝝ cultu ſeuini appellati uelinos accolũt lacus roſidis colibus. ℃Tyburs.tyburtin⁹ ex tybure oppido:q̃d herculi dicatum in cõfinio latii & ſabiniæ ut Cato Portius docuit a Catillo Archade claſſis Euandri præfecto:ut Sextius ab argiua iuuentute conditũ eſt. ℃Vmbri.populi ſunt in eadẽ Italia qui utroq; mari ſupero & infero illiduntur oppida eorum ad mare ſuperum ſunt ſenegallia:fanum fortunæ:& piſaurum. ℃Obeſus Ethruſcus.pinguis uel gracilis thuſcus.Obeſum enim ut ſcribit gelius li.xviii. noctium atticarum proprie ſignificat exile & gracilentum.improprie pingue atq; uber. ℃Lauini⁹ emendo lanuuinus a lanuuio. Q uod oppidũ ad uiam Appiam a Diomede conditum fuiſſe ſcribit Appianus.ubi etiam iunonis ſoſpite fanum erat cui oẽs conſules ſacrificabant. ℃Tranſpadanus: trãſpadana eſt ea Italiæ pars quæ inter apeninum & alpes ſita eſt.de qua Strabo ita diſſerit regionẽ igitur tranſpadanã incolunt ueneti & alii uſq; polam.ſup uenetos carni & Genomani & Medoaci. ℃Puriter:uino uel aqua ut mos eſt eorũ qui ſtudent munditiis. ℃Nunc celtiber:emendo celtiberus ut ſtet uerſus alioquin minor erit una ſyllaba. detegit autem inſpuendam Hiſpanorum fœditatẽ ℃Vt quo iſte ueſter.ſenſus eſt quiſq; inter celtiberos mane fricat ſibi dentes & gingiuas urina:ut quanto quis habet dentes candidiores:tanto plus lotii bibiſſe dicatur. ℃Loti pro lotii ſynereſis. Eſt autem lotiũ uria nec ſolũ hois ſed cæteroꝝ quoq; animalium.

Strabo Plinius Strabo

q VENAM TE MALA MENS. Verſus eſt endecaſyllabus.Poeta ægre ferens rauium quẽdam factum eſſe ſibi riualem minatur ſe in eũ iambos iaculaturũ. ℃Mala mẽs iſania. ℃Agit præcipitẽ:te pcipitat. ℃In meos iãbos:in meos uerſus ſed quales in eos ſcribimus q uel re uel uerbis nos læſerunt. ℃Non bene aduocatus:tibi non propitius. ℃An ne ut peruenias i ora uulgi:an inquit hoc facis ut meis uerſibus notus fias. ℃Meos amores:meam amicam uel leſbiã uel aliam puellam. ℃Cum longa uoluiſti amare pœna:ut ab hoib⁹ tam diu irridearis:quouſq; mea in te carmina legentur.

a CMEPVELLA. Verſus eſt eius generis cui⁹ eſt ſuperior. cõuiciat̃ Acme puellæ quæ pugillares a poeta ſibi traditos reddere nollebat:niſi Catullus.x.mil.nũmum daret. ℃De fututa:de auget. ℃Iſta turpiculo puella naſo.q acme turpem naſum haberet ſeq̃nti epigrãmate indicat Catullus. ℃Decoctoris.decoctores ſũt qui gula ad inopiam redacti fallũt creditores.craſſus ille qui primus diues cognominatus eſt.dictus eſt decoctor: q ſubſtantia omni abſumpta decoxiſſet creditoribus. ℃Propinqui quibus eſt puella curæ:monet Acmes ipſius propinquos ut amicos & medicos accerſãt:qui ſibi dicãt:quo iſaniæ genere puella laboret niſi enim inſana eſſet:non putaret ſe formoſam:& ideo tanta mercede dignam:cũ ſit maxime deformis. ℃Sana.ſanæ mentis. ℃Nec rogare qualis ſit ſolet hæc imaginoſum.nunq̃ inquit ſpeculum cõſulit:ut ex eius inſpectione cognoſcat qualis ipſa ſit Catullus nouo quidem ſed eleganti uocabulo ſpeculum appellat imaginoſum ab imaginibus:quæ innumere in eo uiſuntur.Hoc autem referimus ac

Egnati opaca quẽ bonum facit barba
Et dens ibera defricatus urina
Si urbanus eſſes aut ſabinus aut tyburs
Aut parcus umber.aut obeſus hetruſcus
Aut lanuuinus acer atq; dentatus
Aut tranſpadanus ut meos quoq; attingã
Aut quilibet qui puriter lauit dentes:
Tamen renidere uſq; quaq; te nollem:
Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt:
Nunc celtiberus celtiberia in terra
Q uod quiſq; mixit hoc ſolet ſibi mane
Dentem atq; ruſſam defricare gingiuam.
Vt quo iſte ueſter expolitior dens eſt:
Hoc te amplius bibiſſe prædicet loti.

Ad Rauium

q uænam te mala mens miſelle Raui
Agit præcipitem in meos iambos:
Q uis deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam:
An ne ut peruenias in ora uulgi:
Q uid uis qualibet eſſe notus optas:
Eris quando quidem meos amores
Cum longa uoluiſti amare pœna:

De Acme Puella.

a Cme illa puella defututa:
Tota milia me decem popoſcit
Iſta turpiculo puella naſo
Decoctoris amica formiani:
Propinqui quibus eſt puella curæ:
Amicos medicoſq; conuocate:
Non eſt ſana puella:nec rogare

c

ceptum Philippo Beroaldo. ¶ Adeſte Endecaſyllabi quot eſtis poeta cōuocat Endecaſyllabos ī ſui
ultionem. ¶ Veſtra pugillaria.in quibus uos notare conſueui:hos pugillares & hæc pugillaria uete
res dixiſſe nōnullorum confirmat auctoritas:pugillariū uſum uetuſtiſſimū eſſe & ante Troiana tpa
Homerus īdicat ī iliade ſcribit.n.Belorophontē ad eurē a p̄to cū pugillarib⁹ miſſū. ¶ Reflagitem⁹
inſtanter repoſcamus. ¶ Myrmice:in modū formicaꝝ. ¶ Moleſte ut incedēs aliqua mole premi ui-
Plinius deatur. ¶ Catuli ore gallicani:magnos & acres in Gallia canes eſſe oſtendit Plini. his uerbis. E tygri-
bus eos indi uolunt cōcipi & ob id in ſiluis coitus
tēpore alligant fœminas:primo & ſecundo fœtu
nimis feroces putant gigni. Tertio demū educāt
hoc idē e lupis Galli quoꝝ greges ſuum qſq; do-
ctorē & ducē e canibus habēt illū in uenatu comi
tantur illi parent. Ouidius quoq; in primo meta-
morphoſeos:ut canis in uacuo leporē cū gallicus
Virgili. aruo Vidit & hic prædam pedibus petit ille ſalutē
¶ Circūſiſtite circūſiſtere ē inuadere. Virgili. At
feſſi tandē ciues nefanda furentis armati circunſi
ſtunt. & alibi:ac me tū primū ſenus circūſtetit hor
ror. ¶ Reflagitate cū clamore repoſcite. ¶ Oli-
dū fætidum hic poeta uehementer excandeſcit.
¶ Ruborē pudorem ē āt pudor timor iuſtæ rep-
henſionis:cuius idex ē rubor. Terētius: Vide nū
eius color pudoris ſignū uſq; indicet. ¶ Ferreo du
ro infatigabili. ¶ Nihil mouet noſtris.ſ. conuici-
is. ¶ Ratio ſcilicet repoſcēdi. ¶ Pudica & proba:
cū iurgādo nihil profecerit ad preces deſcendit.
ALVE NEC MINIMO. Catull⁹ ægre
ferens ꝙ Acme puella inuenuſta cū Le-
ſbia puellaꝝ pulcherrima cōparet ei obiſ-
ciūt omnē corpis deformitatē. ¶ Naſo magnitu-
do naſi multū dedecet mulierē. Horatius depigis
naſuta breui latere ac pede longo. Maiores āt no-
ſtri ut tradit Plinius dicauerāt naſum ſubdolæ ir-
riſioni unde hodie quoq; naſuti dicunt aſtuti de-
riſores. ¶ Nec bello:nec paruo. Ouidius. Pes erat
exiguus pedis eſt aptiſſima forma. ¶ Nec nigris
ocellis.oculi nigri coloris in homine plurimū lau
dantur. Horatius. Et lycum nigris oculis nigroq;
crine decoꝝ. Plinius lib. xi. hiſto. natu. oculi homi
ni tātum diuerſo colore. Cæteris in ſuo cuiq; ge
nere ſimiles:& equoꝝ quibuſdā glauci:ſed in ho-
mine numeroſiſſimæ diuerſitatis atq; differentiæ
¶ Nec ore ſicco nimia ſaliuæ abundantia: qđ qui
dem fœdiſſimū ē. ¶ Decoctoris dictū ē ſupius:
qui uocentur decoctores. ¶ Ten: tene. ¶ Proui
cia regiones longe ab Italia a Romāis bello acqſi
tæ prouinciæ dicebant:quaꝝ aliæ erāt cōſulares
aliæ p̄toriæ:cōſulares Aſia & Africa:reliquæ præ
Strabo. toriæ. Strabo ē auctor. ¶ Noſtra ſubaudi amica.
¶ O ſeclū inſcipiēs & infacetum: in quo defor-
mes cum formoſis comparant.
FVNDE NOSTER: Verſus eſt tri-
meter iambicus Catullus a Sextio amico
ad cænam inuitatus cū orationē quā ma-
ledictis plenā Munacii Planci competitores fece-
rant legiſſet:ipſe repente in grauiſſimā tuſſim in-
cidit:qua cū cuperet liberari:& ſciret ei ociū & ur-
ticā mederi:in agrum ſe recepit:ubi & ociū & ur-
ticæ copiā eſſet habiturus:nūc autem poſtq̄ uidet
ſibi bene eē ad urbē reditur⁹ uille grās maximas
agit ꝙ eius beneficio tāto malo ſit liberatus.

Qualis ſit: ſolet hæc imaginoſum
Adeſte endecaſyllabi quot eſtis
Omnes undiq; quotquot eſtis omnes
Iocum me putat eſſe mœcha turpis
En negat mihi ueſtra reddituram
Pugillaria ſi pati poteſtis:
Perſequamur eam & reflagitemus:
Quæ ſit quæritis illa quam uidetis
Turpe incedere myrmice ac moleſtē:
Ridentem catulli ore gallicani
Circunſiſtite eam: & reflagitate
Mœcha putida redde codicillos
Redde putida mœcha codicillos
Non aſſis facis olidum lupanar
Aut ſi perditius poteſt quid eſſe
Sed non eſt tamen hoc ſatis putandum
Quod ſi non aliud poteſt ruborem
Ferreo canis exprimamus ore
Conclamante iterum altiore uoce.
Mœcha putida redde codicillos.
Redde putida mœcha codicillos
Sed nil proficimus nihil mouetur:
Mutanda eſt ratio modusq; nobis:
Siquid proficere amplius poteſtis
Pudica & proba redde codicillos.

De Amica formiani.

s Alue nec minimo puella naſo
Nec bello pede. nec nigris ocellis
Nec longis digitis: nec ore ſicco
Nec ſane nimis elegante lingua:
Decoctoris amica formiani
Ten prouincia narrat eſſe bellam:
Tecum leſbia noſtra comparatur.
O ſæclum inſcipiens & infacetum.

Ad fundum.

o Funde noſter: ſeu ſabine ſeu
tyburs
Nam te eſſe tyburtem au
tumant: quibus non eſt.

¶ Quibus nō eſt cordi quibus nō placet. Terentius. Aut ſi hæ nuptiæ ſunt tibi cordi. ¶ At quibus Teren.
cordi eſt.quibus placet ſ.lædere Catullū. Cū.n.hic noſter fundū haberet in agri ſabini Tyburtiniq;
cōfinio:de eo ambigebat:amici cōtēdebāt ipſū eē in agro tyburtino. Inimici uero in agro ſabino. ſed
quantum illi adderent aut hi adimerēt rebus Catulli nō eſt noſtrū q̄rere. ¶ Villa uillæ ſunt dom⁹ in
agris lapideæ quæ ſi ampliores ſint & magnis ſumptibus ædificatæ p̄toria dicunt. Marti. Ad lapidem Martia.
Torquatus habet p̄toria quartū. Ad quartū breue rus emit Otacilius:& Iuuena.. Criminibus debēt Iuue.
ortos p̄toria menſas. ¶ Nā ſextianus dū uolo eſ-
ſe cōuiua:dū apud Sextiū cænare gaudeo. ¶ Mu
nacii munacius,plancus Orator fuit tēporib⁹ Ci
ceronis a quo cū Galliā comatā regeret lugdunū
conditū fuiſſe ſcribit Euſebius. ¶ Petitoꝝ eoꝝ.ſ.
qui una cū Munacio eūdem magiſtratū petebāt.
¶ Veneni & peſtilētiæ.i.maledictoꝝ.q̄ illi i Mūa
ciū ingerebāt. ¶ Frigida ex frigore orta: ē āt gra
uedo morbus capitis cū pituita nares tantū obſi-
det græceq; coriza appellat. ¶ Quaſſauit: ſic ēt
Verg.et q̄tit ægros tuſſis āhella ſues. ¶ Recuraui Vergi.
ocio & urtica tuſſi urticam mederi indicat Pli.lib. Plinius
xxii.his uerbis. Condidit laudes eius phanias phy
ſicus utiliſſimā cibis coctam:cōditam ue profeſſus
arteriæ tuſſi & uentris diſtillationi. & Celſus li.iiii.
de tuſſi loquens:cibus interdū mollis ut malua &
urtica. ¶ Quare refectus:quapropter inſtaurat⁹.
¶ Nec deprecor:nec recuſo. ¶ Nefaria:ſcelerata
nefandū ut Aſconius pedianus ait id dicitur quod
nulli fandū ſit:nefariū quod ſacra poluit fare pio
ſolita celebrari. ¶ Sexti.a quo ad cænam inuitat⁹
fuerat. ¶ Recepſo:recipio ſiue,reſummo:eſt autē
uerbū quo uſi ſunt ueteres. ¶ Grauedine. catarū
¶ Vocat:inuitat.ordo aūt hic eſt. Nec deprecor
ſi nefaria ſcripta ſexti recepſo ea rurſus lecturus:
quin frigus ferat grauedinē & tuſſim:nō mihi ſed
illi ſextio qui tunc me uocat.cum malū librū legit
& ita lepidiſſim⁹ poeta cū ſextio amico ſuo iocat.
CMEN SEPTIMIVS. Verſus eſt ende
caſyllabus. poeta oſ̄dit Acmes & ſeptimii
amorē optimo auſpicio eſſe cōfirmatum.
quāobrem concludit illos eſſe perbeatos. ¶ Suos
amores:ſuam amicā. ¶ Perdite miſere. Alibi Ca Catull⁹
tullus nec potui nec ſi poſſem tā perdite amarem.
¶ Porro:deinceps. ¶ Perire:amare. ¶ Libya.afri
ca a græcis libya dicit Pli. Africā græci libyā ap-
pellauerūt:qua mare ante eā libycū icipiēs Aegy
pto finit. ¶ India:q̄ duplex ē ut indicat Ptolemæ
us:itra gangē & extragangē.toſta aūt dicit ꝓpter
æſtus. In india & libya maximos & fortiſſimos leo
nes eē nō eſt dubiū. ¶ Cæſio. Cæſii ſunt qui hn̄t
oculos aerii coloris phauorin⁹ apud gelliū i.ii. No
ctiū atticaꝝ diſputās de colorib⁹ ſic ait. Noſtris āt
latinis ueterib⁹ cæſia dicta eſt q̄ a græcis glauco-
pis dicit: ut Nigidius ait de colore cœli quaſi cælia
Teren. Rufam illā uirginē cæſiā ſparſo ore:adū-
co naſo: ¶ Hæc ut dixit. Subaudi ſeptimius. ¶ Si
niſtra.a leuæ manus pte:q̄ res Acme portendit in
amore felicitatē. Nā ſiniſtra deoꝝ eſt nobis dextra
Plutarch⁹. Quid ē quod auſpicioꝝ qđ ſiniſtrū dr̄: Plutar.
Proſpeꝝ ac ſecūdū putat:an qđ terrena ac mortalia diuinis ac cæleſtib⁹ cōtraria & oppoſita iudican-
tes exiſtimauerūt q̄ nobis ſiniſtra eēnt: deos a dextra dimittere. ¶ Ebrios. lachrymaꝝ plenos. ¶ Sua
uiata:oſculata. ¶ Septimille. diminutiuum a ſeptimio. tribus de cauſis ut inquiunt grāmatici proferū-
tur diminutiua neceſſariæ ſignificationis urbanitatis & adulationis gratia. ¶ Huic uni dn̄o.i.amori.

Cordi catullum lædere: at qbus cordi ē
Quouis ſabinū pignore eſſe cōtendunt
Sed ſeu ſabine ſiue uerius tyburs:
Fui libenter in tua ſuburbana
Villa alia qui tam pectore expulſus ſum
Nō immerenti q̄ mihi meretur meus
Dum ſumptuoſas appeto dedit cœnas
Nam ſextianus dum uolo eſſe conuiua
Orationem muñacii petitorum
Plenam ueneni & peſtilentiæ legi
Hic me grauedo frigida & frequēs tuſſis
Quaſſauit uſque dum in tuum ſinū fugi
Et me recuraui ocioq; & urtica:
Quare refectus maximas tibi grates
Ago: meū quod non es ulta peccatum:
Nec deprecor iam ſi nefaria ſcripta
Sexti recepſo: quin grauedinem & tuſſim
Non mihi ſed illi ſextio ferat frigus:
Qui tunc uocat me cū malū librum legit.

De Septimio

a Cmen ſeptimius ſuos amores
Tenens in gremio mea inquit ac me
Ni te perdite: amo atq; amare porro
Omnes ſum aſſidue paratus annos:
Quantum qui pote plurimum perire
Solus in libya indiaq; toſta
Cæſio ueniam obuius leoni
Hoc ut dixit amor ſiniſtra ut ante
Dextra ſternuit approbatione:
At acme leuiter caput reflectens
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore ſuauiata
Sic inquit: mea uita ſeptimille
Huic uni domino uſq; ſeruiamus
Vt multo mihi maior acriorq;

¶Ignis.i.amor. ¶Mollibus ardet in medullis. Virgi. Eſt mollis flāma medullas. ¶Hoc ut dixit: Ac me ſcilicet. ¶Ab auſpicio bono profecti: Auſpicium ut Pompeius ait ab aue ſpecienda dictū eſt. Nā quod nos cum præpoſitione dicimus aſpicio apud uetere ſine præpoſitione dicebatur. Valerius autē maximus in ſecūdo ita loquitur. Apud antiquos nō ſolum publice ſed etiam priuatim nihil gerebatur niſi auſpicio prius ſumpto: Auſpicia dabāt aues aliæ cantu: quæ ideo oſcines dictæ ſunt ab os & cano: aliæ uolatu quæ præpetes ſunt appellatæ: Illud addimus Carem a quo caria dicta eſt: auguria ex auibꝰ inueniſſe. ¶Syrias brytanniaſq;: ſyriæ Brytāniæque merces. ¶Facit delitias libidineſq;: cū ſolo ſeptimio ſe oblectat atq; libidinatur. ¶Beatiores. magis beatos. Felices & beati dicuntur: qui abundant rebus omnibus ad uſum & ornatum uitæ ſpectantibꝰ. ¶Auſpicatiorē: meliori auſpicio cōfirmatā.

AM VER E GELIDOS. Verſus eſt endecaſyllabꝰ. Catullus acta i phrygia hyeme: cum uer adſit & ipſe cupiat uidere urbes aſiaticas: dicit amicis in eandem phrygiam ſecum profectis ultimū uale. ¶Ver. quod eſt ſecūdum anni tēpus dictum ut Varro ſentit: q tc̄ uirere incipiunt uirgulta ac uertere ſe tempus anni. ¶Egelidos: minus frigidos: egelidum proprie dicit quod medium eſt inter calidum & frigidū: qua uoce nōnunq̄ utitur Cornelius celſus. ¶Refert: reportat. ¶Iam cæli: cœlum eſt domiciliū deorū. ſed aer quoq; cœlum uocat. Lucretiꝰ. In hoc cœlo quod dicitur aer. ¶Zephyri: Zephyrus uentꝰ eſt ut diximus: qui flat ab occaſu æquinoctiali & a (Plinius) noſtris Fauonius nominatur de quo Plinius li. ii. Ver ergo aperit nauigantibus maria cuius in principio fauonii hibernum molliunt cœlū ſole Aquarii. xxv. optinente partē is dies ſextus eſt ante idus Februarias. ¶Auris: flatibus: Aura ut Seneca in (Seneca.) quæſtionibus naturalibus ait: leuis eſt: uentus uehemēs. ¶Campi: latæ planicies: unde campeſtris regio ea dicit quæ plana ē. ¶Niceæq; ager uber æſtuoſe. Nicea urbs eſt phrygiæ de qua Plinius deinde nicea in ultimo aſcanio ſinu quæ prius oluia & pruſias dicta deinde altera ſub hippo monte. ¶Claras: nobiles clarus & preclarus figurate pro eo accipiūtur qui tanq̄ fulgore quodam famæ & gloriæ reſplēdet: unde clariſſima & p̄clariſſimā geſta dicimus. ¶Prætrepidans: feſtinans. ¶Auet uagari: cupit errare. ¶Studio uidendi urbes aſiaticas. ¶Longe quos ſimul a domo profectos: eos alloquitur cum quibus ut dictum eſt ab urbe digreſſus in phrygiam uſq; tetenderat. ¶Diuerſæ & uarie: alterum eſt nomen: alterū aduerbiū prius nomen: poſterius aduerbium. ¶Diuerſe: quoniā non eadem uia omnes. ¶Varie: quia non uno tēpore erant domum redituri.

Ignis mollis ardet in medullis:
Hoc ut dixit amor: ſiniſtra ut ante
Dextra ſternuit approbatione:
Nunc ab auſpicio bono profecti
Mutuis animis amant amantur:
Vnam ſeptimius miſſellus acmen
Mauult quam ſyrias britanniaſq;
Vno in ſeptimio fidelis acme
Facit delicias libidineſq;:
Quis ullos homines beatiores
Vidit? quis uenerem auſpicatiorem?

Ad Seipſum.

i Am uer e gelidos refert tepores.
Iam cæli furor æquinoctialis
Iucundis zephyri ſileſcit auris:
Linquantur phrygii catulle campi:
Niceæq; ager uber æſtuoſe:
Ad claras aſiæ uolemus urbes?
Iam mens prætrepidans auet uagari
Iam læti ſtudio pedes uigeſcunt:
O dulces comitum ualete cœtus:
Longe quos ſimul a domo profectos
Diuerſæ uarie uiæ reportant.

Ad Portium & ſocrationem.

p Orti: & ſocration: duæ ſiniſtræ
Piſonis ſcabies fameſq; mēmi
Vos ueraniolo meo & fabullo
Verpus præpoſuit priapus ille:
Vos conuiuia lauta ſumptuoſe
De die facitis: mei ſodales
Quærunt in triuio uocationes.

ORTI ET SOCRATION. Verſus eſt endecaſyllabus. Excādeſcens acriter inuehit in portiū & Socrationē. Cynedos quos ob ſtupri merita piſo & Mēmius p̄tores ueranio & Fabullo honeſtis adoleſcētibus præpoſuerāt. ¶Sabies pruritus qui piſonem q̄eſcere nō patiebatur. ¶Fames eſuritio. ¶Verpus circūciſus more iudeorū. De memio ante (Catullꝰ) Catullus. Sed q̄tum uideo pari fuiſtis caſu iā nihilo minore uerpa farti eſtis. ¶Priapus ille: uel piſo: uel Memius mētulatus iſtar priapi. ¶Lauta ſplēdida. Lautū nonio plura ſignificat lotū: mundū: abundās: elegans & ſuaue. ¶Sūptuoſe magnis ſumptibus cōparata. ¶Mei ſodales: ueranius & Fabullus. ¶Vocationes: a quibus inuitent. Vocare. n. ē inuitare: unde uocatio dr̄ inuitatio & uocator inuitator. Plinius. lib. xxxv. Inuitatus ad Regis cœnā uenit indignantiq; Ptolemæo & uocatores ſuos oſtendēti ut diceret a quo eorū iuitatus eēt. & Sueto. in Calligula cōpererat p̄uincialē locupletē ducēta ſeſtertia numeraſſe uocatoribus: ut per fallaciā cōuiuio interponeret: nec tulerat moleſte tā magno æſtimari honorē ſuæ cœnæ.

MELLITOS OCVLOS. Verſus eſt endecaſyllabus. Poeta negat ſe ulla Baſiorum copia poſſe expleri: ſi ſibi Iuuētium puerum formoſiſſimū contingat oſculari. ¶Mellitos: dulces a melle. ¶Vſq;: ſemper. ¶Inde: a baſiis. ¶Cor eſt futurū: cor cæteris animalibus in medio pectore eſt: homini magis uergit in ſiniſtram partem: hoc primū naſcentibus formari in utero tradunt: dein de cerebrum, ſicut tardiſſime oculos ſed hos primū mori. Cor nouiſſime. Auctores ſunt Ariſtoteles & (Ariſto.) Plinius. (Plinius) ¶Aridis ariſtis: ſiccis frumentorū ſpicis pars pro toto: ſūt. n. ariſtæ ſpicarū aculei: qui maxime eminent. ¶Sit noſtræ ſeges oſculationis: permanet in tranſlatione. dicit enim ſeges quia antea dixit ariſtis.

Ad Iuuencium.

m Ellitos oculos tuos iuuenci
Si quis me ſinat uſq; baſiare
Vſq; ad milia baſiem trecenta:
Nec unq̄ ſaturum inde cor futurum eſt
Nō ſi denſior aridis ariſtis
Sit noſtræ ſeges oſculationis

Ad. M. Tullium. C.

d Iſertiſſime romuli nepotum
Quot ſunt: quotq; fuere marce tulli
Quotq; poſt aliis erunt in annis
Gratias tibi maximas catullus
Agit peſſimus omnium poeta:
Tanto peſſimus omnium poeta:
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium Caluum.

h Eſterno licini die ocioſi
Multum luſimus in meis tabellis
Vt conuenerat eſſe delicatos
Scribens uerſiculos uterq; noſtrum
Ludebat numero modo hoc modo illoc:
Reddens mutua per iocum atq; uinum
Atq; illinc abii tuo lepore
Incenſus licini facetiiſq;:
Vt nec me miſerum cibus iuuaret:
Nec ſomnus tegeret quiete ocellos:
Sed toto indomitus furore lecto
Verſaret cupiens uidere lucem:
Vt tecum loquerer: ſimulq; ut eſſem:
At defeſſa labore membra poſtq̄
Semimortua lectulo iacebant:
Hoc iucunde tibi poema feci.
Ex quo perſpiceres meum dolorem:
Nunc audax caue ſis: preceſq; noſtras
Oramus caue deſpuas ocello:
Ne pœnas nemeſis repoſcat a te:
Eſt uehemens dea: lædere hanc caueto.

Ad Leſbiam.

i Lle mi par eſſe deo uidetur
Ille ſi fas eſt ſuperare diuos.

DISERTISSIME ROMVLI. Verſus ē endecaſyllabꝰ: gratias agit. M. Tullio Ciceroni. ſed qua in re ab illo adiutus eſſet non exponit. ¶Diſertiſſime: facundiſſime. ¶Romuli nepotū: romāorū. ¶M. Tulli: de hoc ita ſcribit Quintilianus præcipuū uero lumē ſicut eloquentiæ ita p̄ceptis eius dedit unicū apud nos ſpecimen orandi dicēdiq; oratorias artes. M. Tullius & (Plinius:) Pli. li. vii. Tu. M. Antoniū p̄ſcripſiſti. Salue primus oium pater patriæ appellatæ. Primus i toga triumphū linguæq; laureā merite & facūdiæ litterarū latiarū parēs. ¶Gratias tibi maximas Catullus agit. agimus gratias uerbis: cætera quæ ſequunt non indigent expoſitione.

HESTERNO LICINI. Verſus eſt Endecaſyllabus. Poeta indicat ſe captū eē facetiis Calui licinii: cū quo pridie certati uerſus fecerat. ¶Meis tabellis. Tabellæ in q̄bus ambo uerſus ſuos ſcripſerāt: erant catulli. ¶Delicatos deliciarū plenos. ¶Mutua: ſupple carmina. ¶Per iocū atq; uinū. Oſtendit Catul. ſe cū caluo carminibus certaſſe i ipſo cōuiuio. ¶Lepore: uerborū uenuſtate. ¶Vt nec me miſerū cibus iuuaret: amore capti nec cibo iuuant: nec ſomnū oculis capere poſſunt. Ouidius ſum uacuus ſomno: (Ouidiꝰ.) noctē q̄ longa peregi. Laſſaq; uerſati corporis oſſa dolēt. ¶Vt tecū loquerer ſimulq; ut eſſem. Ca(Catullꝰ)tullus alibi: an q amantes nō longe a caro corpore abeſſe uolūt. ¶At defeſſa labore mēbra. Poſtq̄ inquit corpus p̄ latitudine pene ſemimortuū i lectulo tandē quieuit. Hæc tibi feci carmia. ¶Poema diſtat poetice a poemate & poeſi: q poetice ars ipſa itelligitur. Poema āt pars ē oper. s. ut Tragœdia poeſis contextus totius operis effecti: ut Iliaſ & æneis: Auctor ē Diomedes. ¶Perſpiceres: ad plenū & p̄fecte uideres. ¶Caue deſpicias: dicimꝰ caue deſpicias: & caue ne deſpicias. ſicut caue cadas & caue ne cadas: nā cū negatione & ſine negatione eadē ē uerbi huius ſignificatio. ¶Deſpuas. contēnas: nōnunq̄. n. i eos deſpuimꝰ quos contēnimꝰ. ¶Nemeſis dea erat q̄ cōtra ſupbiā colebatur eadē Rhamnuſia dicta ē a rhamnūte pago atticæ regionis ubi pulcherrimū hūit ſimulachrum Strabo lib. ix. geographiæ. Rhamnꝰ āt nemeſeos ſtatuā: qd̄ diodoti opus pleriq; dicūt: alii uero agoracriti parii: q̄ ex magnitudie & pulchritudine p̄fecta magis ac magis ē: & cū phydiæ opibꝰ cōtēdit. Quare ridiculus ē error illorū qui dicunt hoc nomine fortunam uocari.

ILLE MI PAR. Verſus eſt Sapphicꝰ de quo antedictū ē: declarat Catullus quāta

mala ſibi eueniant poſteaꝗ uidit leſbiam amicã ſuam cum alio ultro ridentem. ¶ Aduerſus: uel contra uel apud. ¶ Identidem. frequenter quo aduerbio perſæpe utitur. Suetonius. ¶ Eripit ſenſus: aufert uiſum auditumqꝫ & reliqua. ¶ Nihil eſt ſuper mi: nihil mihi ſupereſt. ¶ Torpet: frigeſcit. ¶ Flamma demanat: calor qualis febrem comitatur per membra decurrit. ¶ Sonitu ſuopte: ſuo proprio ſono. ¶ Tintinant: tinitum faciunt inſtar percuſſi æris. ¶ Gemina nocte: quia duo ſunt oculi: hic autẽ oſtẽdit ſe uiſum amittere. ¶ Ocium: quod multorum uitiorꝫ & in primis libidinis cibus eſt. unde Ouidius.

Ergo ubi uiſus eris noſtra medicabilis arte.
¶ Fac monitis fugias ocia prima meis.
Hæc ut ames faciunt: hæc quæ fecere tuentur
¶ Hæc ſunt iucundi cauſa cibuſqꝫ mali.

¶ Ocium & reges prius & beatas perdidit urbes. Nimis longũ foret: ſi hoc in loco reges oẽs & ciuitates quib⁹ ociũ obſuit recenſere pgam. Quare illud Iuſtini de lydis huc trãſtuliſſe ſat erit: & quos ante cyrum inuictos bella præſtiterant: in luxuriã lapſos ocium ac deſidia ſuperauit.

VID EST CATVLLE. Verſus eſt iãbicus trimeter. Catullus ait moriendũ eẽ cũ nonius ſtruma homo nequã ſedeat in ſella curuli. & uatini⁹ qui p pauciſſimos dies cõſul fuit peieret per ſuũ conſulatũ. ¶ Moraris: cõctaris. ¶ Sella in curuli: Sella curulis in qua maiores magiſtrat⁹ ſedebãt a curru dicta eſt ꝙ in curru ueherẽt: uel ut Plutar. i mario ait quod curuos pedes haberet. ¶ Struma noni⁹: ſtruma eſt extãtia q̃dam in tergo. Gibb⁹ uero in pectore. Sũt itẽ ſtrumæ Cor. Celſo tumores: in quib⁹ ſubter cõcreta q̃dã ex pure & ſanguine q̃ſi glandulæ oriunẽ maxime in ceruice ſed etiã in aliis & inguinib⁹ & in laterib⁹ mammiſqꝫ fœminarꝫ: uulgo ſcrofulæ dñr

Plinius ¶ Nonius: de hoc Nonio Pli. li. xxxvii. Hiſt. nat. ita ſcribit ſiquidẽ extat hodieqꝫ hui⁹ generis gẽma ꝑpter quã ab Antonio ꝓſcriptus nonius ſenator eſt filius ſtrumæ nonii eius: quẽ Catullus poeta in ſella curuli uiſum indigne tulit. ¶ Per conſulatũ peierat uatinius: Cõſulatus priſcis Romanis fuit annuus magiſtrat⁹ ab iis primũ poſt eiectos reges inſtitutus. ¶ Peierat: falſo iurat. ¶ Vatinius: hic ſcriptis Macrobii abunde notus eſt. notior etiam Ciceronis quare de eo nihil amplius dicam:

ISI NESCIO QVEM MODO. Verſus ẽ Endecaſyllabus. Caluus orator hõ diſertus ſed mĩme ſtaturæ ſuis ſcriptis uatinii de quo añ dictũ ẽ. Crimina inſectabaẽ. q̃ cũ in circulo eruditorꝫ recitaſſet: unus eorꝫ q adeꝛant ſublatis in cælũ mãibus exclamauit. Dii magni ſolopachiũ diſertũ: qđ ſignificat hoiem cubitalẽ facũdũ. nã ut ꝑdiximus. Caluus hõ erat minime ſtaturæ ſed eloquẽs. ¶ E corõa: e circulo. ¶ Explicaſſet expoſuiſſet ſiue declaraſſet. ¶ Dii magni exclamatio emiſſa p admirationẽ. Tale ẽ apud Terentiũ. Dii boni boni qd porto. Solopachiũ totũ

Terẽti⁹ cubitũ o λῶσ. n. græce ſignificat totum: πακηό uero cubitũ. Sed aſpiratio q̃ pria ẽ i holos mutaẽ in s qđ fit apud latios i aliis quoqꝫ noib⁹ græcorꝫ:

Qui ſedens aduerſus identidem te
Spectat: & audit
Dulce ridentem miſero qđ omnis
Eripit ſenſus mihi: nam ſimul te
Leſbia aſpexi: nihil eſt ſuper mi
Quod loquar amens.
Lingna ſed torpet tenuis ſub artus
Flamma demanat: ſonitu ſuopte
Tintinant aures: gemina teguntur
Lumina nocte.
Ocium catulle tibi moleſtum eſt:
Ocio exultas nimiumqꝫ geſtis:
Ocium & reges prius & beatas
Perdidit urbes.

In Noniũ ſtrumam.

q Vid eſt catulle: ꝙ moraris emori:
Sella i curuli ſtruma Nonius ſedet:
Per conſulatum peierat uatinius:
Quid eſt catulle: ꝙ moraris emori.

Ad lectorem.

r Iſi neſcio quẽ modo e corona:
Qui cũ mirifice uatiniana.
Meus crimina caluus explicaſſet:
Admirans ait hæc manuſqꝫ tollens
Dii magni ſolopachyum diſertum.

o Thonis caput oppido eſt puſillum
Aten ruſtice ſemilauta crura:
Subtile & leue peditum liboni eſt:
Si non omnia diſplicere uellem
Tibi hæc ſufficiant ſeni recocto:

In Camerium.

i Raſcere iterum meis iambis
Immerentibus unice imperator
Oro ſi tibi forte non moleſtum eſt:
Demonſtres ubi ſint tuæ tenebræ.
Te quæſiuimus in minore cãpo:
Te in circo: te in omnibus labellis:

illi. n. dicũt herpillõ ea & ἑπτα nos uero aſpirationẽ ipam i s mutãtes dicimus ſerpillon. ſex ſeptẽ. uerſus ãt q ſequunẽ illucuſqꝫ iraſcere iterꝫ meis iãbis aliũde huc trãſlatos eẽ uel grãdi pignore cõtenderim ſed adeo deprauatos. ut ex ipſis nullus ſenſus elici poſſit. Quare eos inenarratos relinquere placuit.

RASCERE iterꝫ. Eſt eius gñis cui⁹ ſupior Catull⁹ ſub noie camerii taxat iuliũ cæſarẽ q abdit⁹ int ꝓſtitutas ita latebat: ut ab amicis eũ q̃ritãtib⁹ nũ ĩ poſſet iueniri. ¶ Iraſcere iterꝫ apte minẽ Catul. ſe rurſ⁹ i cæſarẽ uerſ⁹ facturꝫ. ¶ Vnice imp. Supi⁹ i eũdẽ cæſarẽ eo ne noie impator unice. ¶ Tuæ la. ubi tu abdit⁹ lateas. ¶ Miore cãpo cãpus laurentio uallẽſi ẽ planicies terræ ãpla & grãdis iõ ꝑ ſpacioſæ plateæ areæ ue cãpi nomẽ acceperũt. ¶ Te i circo: legim⁹ Romæ tris circos fuiſſe maximũ: quẽ teſte liuio tarqn⁹i priſc⁹ extruxit fine forꝫ: quos poſtea addidit tarqni⁹ ſupb⁹ flãminũ & Nerõis Dict⁹ ẽ circ⁹ ut uarro ait ꝙ ibi circũ metas põpa fereẽ & eq currerẽt: Sed de circo maxio plura legito apđ liuiũ & Alicarnaſeũ Diõyſiũ. ¶ Te i oib⁹ libellis: emẽdo labellis poſuit. n. labella ꝓ balneis. Eſt ãt labellũ diminutiuũ a labro: labrꝫ uero gen⁹ ẽ uaſis miorꝫ. Cic. li. xiiii. Epiſtolarꝫ familiariũ ad terentiã uxorẽ in tuſculanũ nos uẽturos putam⁹: aut nonis: aut poſtridie: ibi fac ſint oĩa parata: plures. n. fortaſſe nobiſcũ erunt & ut arbitror diuti⁹ ibi cõmorabimur labrum ſi i balneo nõ eſt fac ut ſit & Vergi. in ſecũdo georgicorꝫ ſpuma plenis uidemia labris

¶ In magni ſimul ambulatiõe: Intelligit haud dubie porticum pompei: cui⁹ in primis meminerunt Ouidi. & Martia. Illud autẽ non ꝑtermittã portic⁹ a priſcis fieri ſolitas ad umbras & deambulatiões. ¶ Prehendi: prehendim⁹ ꝓprie uitantes ac fugiẽtes. ¶ Sereno: trãquillo hoc eſt ſine ullo met⁹ uel mæroris indicio. ¶ Auellite ſic: emendo ſic auelſitis. ¶ Rhoſeis: propter odoris ſuauitatẽ a Rhoſa quæ eſt florꝫ nobiliſſima. ¶ Herculis labos eſt: his uerbis oñdit puella maximũ illi laborem eſſe ꝓpoſitum qui cameriũ latitantẽ quærere uelit. Quot aũt & quales fuerint labores Herculis pluribus demonſtrat Diodor⁹. ¶ Tãto te in faſtu negas amice poeta fingit ſe tãdẽ poſt longã iquiſitionẽ puellæ unius indicio inueniſſe camerium. ¶ Audacter: de hoc aduerbio ita ſcribit in primo. Inſtitu. Quintilianus. Inhærẽt tñ quidã moleſtiſſima diligẽtiæ peruerſitate ut audaciter potius dicãt q̃ audacter: licet oẽs oratores aliud ſequanẽ. ¶ Lacteolæ: albæ a lacte cuius color alb⁹ eſt. ¶ Puellæ: emẽdo papillæ: quia pauloante dixit. en hic in Rhoſeis latet papillis. ¶ Verboſa gaudet uenus loq̃lla: Martialis. Nec motu dignaris opus nec uoce iuuare. Nec digitis tanq̃ tura merũqꝫ pares: & gaudet hoc in loco: ut clauſo: triſyllabũ eſt. ¶ Palatũ: pars ꝓ toto. ¶ Dum noſtri ſies: emẽdo dum uẽſi ſim ego particeps amoris: & erit ſenſus: licet tibi os etiam claudere: mõ participes mecũ tuos amores. Martia⁹

Te in templo ſuperi iouis ſacrato
In magni ſimul ambulatione:
Fœmellas omnes amice præhendi:
Quas uultu uideo tamen ſereno.
Sic auelli tis ipſe flagitabam
Camerium mihi peſſimæ puellæ.
Quædã inquit tibi nudulum reduce
En hic in rhoſeis latet papillis:
Sed te quærere iam herculis labos eſt
Tanto te in faſtu negas amice:
Dic nobis ubi ſis futurus: ede
Audacter: comiti hoc libenter ede
Num te lacteolæ tenent papillæ
Si linguam clauſo tenes in ore
Fructus proiicies amoris omnes:
Verboſa gaudet uenus loquella.
Vel ſi uis licet obſeres palatum
Dũ ueſtri ſim ego particeps amoris

Ad Catonem.

o Rem ridiculam cato: & iocoſam
Dignamqꝫ auribus & tuo cachinno
Ride quicquid amas cato catullum
Res eſt ridicula & nimis iocoſa:
Deprendi modo pupulum puellæ
Truſantem: huncꝫ ego ſi placet dione:
Protello rigidæ meæ cecidi.

De Mamurra & Cæſare.

p Vlchre conuenit improbis cinædis:
Mamurræ pathicoqꝫ cæſariqꝫ
Nec mirum maculæ pares utriſqꝫ
Vrbana altera: & illa formiana:
Impreſſæ reſident nec eluentur:
Morboſi pariter: gemelli utriqꝫ
Vno in lectulo erudituli ambo:
Non hic q̃ ille magis uorax adulter:
Riuales ſocii: & puellularum
Pulchre conuenit improbis cinædis.

REM RIDICVLAM. Verſus eſt endecaſyllabus. Poeta noſter declarat Catoni ſe pedicaſſe puerꝫ quendã in amicæ ſuæ cõplexibus depreheñſum. ¶ Ridiculã: riſu dignã. ¶ Cato: ambigit. ad quẽ ſcribat catonẽ. ¶ Auribus. i. auditu. ¶ Tuo cachinno: tuo riſu. ¶ Quicquid amas: quãtũ diligis. ¶ Deprehẽdi: deprehẽdimus ꝓprie oculta. ¶ Pupulũ puellæ: amicæ meæ puerꝫ. Veteres. n. pueros puppos & puellas puppas dixerũt. ¶ Truſantẽ: ceuẽtẽ uel mẽbrũ in uiſcera ipellentẽ: ¶ Protelo: cuſpide. ¶ Meæ rigidæ dæ meæ mẽtulæ rigentis. ¶ Cecidi: percuſſi ſiue uerberaui.

VLCHRE CONVENIT. Verſus eſt Endecaſyllabus. Cõuiciaẽ hoc quoqꝫ epigrãmate Iullio Cæſari & mamurræ formiano oñdẽs eos optie cõgruere. cũ ãbo ſint cynedi: morboſi: uoraces. adulteri: & in amandis puellis riuales. ¶ Pulchre cõueĩt. Cæſar iqt & mamurra bñ cõueniũt. ¶ Nec mirꝫ: nec res mira ẽ eos. ſ. bñ cõueniꝛ ¶ Maculæ. maculas appellat uitiorꝫ notas. ¶ Vrbana: cæſarꝫ. ¶ Formiana: Mãurræ. ¶ Nec eluẽẽ nec lauabunẽ. alludit ãt ad maculas q̃ i ueſtimẽtꝫ factæ aq uel aliq̃ alia re elui ſolẽt. ¶ Morboſi pit: hoc niſi adai morbos referas. Catul. diſſẽtit a Sue. q ſcribit cæſarẽ ꝓſpa ualitudie fuiſſe: niſi ꝙ tpe extrẽo aio linq atqꝫ ẽt p ſõniũ exterreri ſolebat. ¶ Gemelli: nõ re uera gemelli ſed eq̃les. ¶ Voraces: luxurioſi gulæ deditj. ¶ Adult: cæſarẽ adulteriis đlectatũ idicat idẽ Sue. ¶ Riuales ſocii: riuales & riuini dñr æmuli de mulieribus. facta a feris trãſlatiõe q̃ ſitientes cũ ex eodẽ riuo hauſtũ petũt: in ꝓliũ cõtra ſe inuicem cõcitanẽ. Sic Cice. pro Celio. ſin erit ex illo fõte riualis. ¶ Puellarꝫ: ſcribẽdũ ẽ puellularꝫ: ut ſtet uerſ⁹. Suetõi⁹

AELI LESBIA. Verſus eſt eius generis cuius ſuperior. Mœſtus poeta ſcribit ad cælium de
turpiſſimo leſbiæ amicæ ſuæ queſtu: ꝙ lucri dulcedine capta pluribus ſui copiá faciat. ¶ Cœ
li: puto hũc eſſe cæliũ: cuius plurimæ ſunt ad Ciceronẽ epiſtolæ. ¶ Quadriuiis: quadriuia ſũt
loca ubi quatuor uiæ concurrunt. ¶ Angiportis: declinat̃ hic angiportus & hoc angiportũ. ſunt autẽ
Sueto. angiporti uiæ in urbibus anguſtiores: ſicut plateæ latiores. ¶ Glubit: excoriat. Sueto. de Tiberio. præ
ſidibus onerandas tributis prouincias ſuadentibus reſcripſit boni paſtoris eſſe tondere pecus non de-
glubere. ¶ Magnanimos remi nepotes. Remi po
ſteros deſignat Romanos.

ON CVSTOS. Verſus eſt endecaſyl-
labus. Carpit iterum ſed parcius cameriũ
qui abditus inter proſtitutas ita latebat: ut
ab amicis quæritantibus nullo pacto inueniri poſ
ſet. ¶ Non cuſtos ſi ego fingar ille cretum. iuppi
ter ut Apollonius & pauſanias tradunt: cũ euro
pam rapuiſſet eamq; in cretá auexiſſet: ad repellẽ-
dum agenorem eius patrem per littus cuſtodes di
ſpoſuit: inter quos Thalus fuit uir maxime perni-
citatis: ut qui uno die totá inſulá pedibus circuiret
de hoc intelligit Catullus nõ aũt de dedalo. ut plu
rimi exiſtimant. ¶ Nõ ſi pegaſeo ferar uolatu: nõ
ſi me ferat pegaſus equus alatus quẽ de ſanguine
occiſæ Meduſæ natũ poetæ fabulant̃. ¶ Non la-
das: qui primá palmá uelocitatis adeptꝰ eſt: ita eni
ſupra canũ puluerẽ curſitabat: ut harenis penden
tibus nulla indicia relinqueret ueſtigioꝝ: auctor ẽ
ſolinus. ¶ Peniferue perſeus: q iturus ad occiden
dam Meduſam Arpen & Talaria accepit a Mer-
curio. ¶ Nõ rheſi niueæ citæq; bigæ: intelligit cá-
didos Rheſi thraciæ regis equos: quibꝰ pendebát
fata troianoꝝ. Bigas aũt ideo ꝓ equis poſuit: quia
troianis tꝑibus in curribus ſtantes pugnabant.
¶ Plumipedas & uolatiles: pro iis Zetum & calai
accipere debemus: qui ex boreæ & orithiæ concu
bitu orti produntur. ¶ Quos: ſcilicet uentos.
¶ Langoribus: laſſitudinibus. ¶ Pereſus: abſum
ptus: ¶ Quæritando: dum te quærito.

ONONIENSIS RVFA. Verſus eſt
trimeter iambicus. Duos carpit Catullus
rufulum & Rufam: illum ꝙ depereat ru-
fam bononienſem mulierũ pauperrimá: Hanc ꝙ
Rufulo multa offerenti ſe indulgere nolit. ¶ Ru
fa: rufi & rufæ uocant̃ natura rubentes. ¶ Fellat:
ſcribẽdũ eſt fallit. Ná rufa cũ ſciret rufulum amo
re ſui captũ torqueri: eũ poſteaq̃ rem promiſerat:
fallere gaudebat. ¶ Vxor meneni: Vxor dicta eſt
quaſi unxor: Mos namq; fuit ueteribus romanis
ut nouæ nuptæ mariti domum intrantes ad arcẽ-
da ueneficia adipe lupino poſtes iniũgerẽt. ¶ De
Martia. rogo cænam in rogum non ſolũ odores ſed panes quoq; iaciebant̃. ¶ Tonderet̃: uapularet. ¶ Vſto
re: uſtores erant qui pyras erigẽtes mortuos cremabát. Martialis uſtorq; thedas præferat nouæ nuptæ
intrare in iſtum ſola fax poteſt cunnum. ¶ Semiraſo: propter ignem uſtulato. ¶ Lybiſſimis: diximus
a lybia libycus: libyſſus & libyſſimus deriuari. in lybia autem plurimos ac præcipuos eſſe leones mul-
torum teſtantur monumenta. ¶ Aut ſcylla latrans: legimus duas ſcyllas fuiſſe unam Niſi Megarenſi
um regis: alteram phorci & cretidos nymphæ filiam: quam cum glaucus deus marinus amaret: dum ip
ſe amaretur a circe & eam contemneret: illa irata fontem in quo ſcylla ſe ſolebat abluere: infecit uene-
no: in quem cum deſcendiſſet puella media ſui parte in canum latrantium ora mutata eſt. ¶ Ingui-
num parte: interior coxæ pars inguen uocatur. ¶ Tetra: tetrum plura ſignificat fœdum impium uita
bile. & aliquando amarum. ¶ Vt ſupplicis uocem. preces rufuli ſupplicátis. ¶ Nouiſſimo caſu. in ipſa
pene morte. ¶ Contemptam haberes: contemneres.

Ad Cælium.

c Aeli lebſia noſtra: leſbia illa:
Illa leſbia quam catullus unam
Pluſq̃ ſe: atq; ſuos amauit omnes:
Nunc in quadriuiis: & angiportis
Glubit magnanimos remi nepotes.

Ad Camerium.

n On cuſtos ſi ego fingar ille cretũ
Non ſi pegaſeo ferar uolatu
Non ladas ego penniferue perſeus:
Non rheſi niueæ citæq; bigæ.
Adde huc plumidas uolatileſq;:
Ventorumq; ſimul require curſum.
Quos iunctos cameri mihi dicares:
Defeſſus tamen omnibus medullis
Et multis langoribus pereſus
Eſſem: te mihi amice quæritando
b Ononienſis rufa rufulum fallit
Vxor meneni: ſæpe q̃ in ſepulchretis
Vidiſtis: ipſo rapere de rogo cœnam:
Quom deuolutum ex igne pſequẽs panẽ.
A ſemiraſo tonderetur uſtore.
Num te leæna montibus libyſſinis
Aut ſcylla latrans iſima inguinũ pte
Tam mente dura procreauit ac tetra:
Vt ſupplicis uocem in nouiſſimo caſu
Contemptá haberes ah nimis fero corde

Epitalamion Iuliæ & Manlii.

OLLIS O HELICONII. Verſus eſt eiꝰ generis cuiꝰ eſt ille. Dianæ ſumus in fide: ſed hic nõ
quartus ut ibi. ſed quintus quiſq; uerſus loco ſecũdi dactyli habet ſpondeum. Quod ſi ubiq;
non fiat ſcito uerſus deeſſe: aut præteriti temporis inſcitia confuſos fuiſſe. Epithalamion quod
a nobis dici põt carmẽ nuptiale primus apud græcos cecinit Apollo i nuptiis Tethidis & pelei. Apud
nos uero Catullus: Ná cũ iulia Herculi filia mallio uiro clariſſimo nupſiſſet: datũ ẽ huic noſtro nego-
ciũ: ut ſuis uerſibꝰ eoꝝ nuptias celebraret. quapp Catul. amicis obſecuturꝰ cecinit hoc Epithalamion:
quo oẽs ueteris cõnubii ritus nobis detegens Iuli-
am ab ædibus parentũ ad Mallii domũ feliciter p
ducit: inuocat aũt primum Hymenẽ ad ipſas nu-
ptias celebrádas. Hymenis uero nomẽ apud græ-
cos ex eo defluxit ꝙ Hymeneus deus nuptiarũ eẽ
exiſtimat̃ dictus a pot hymenos hoc ẽ a mẽbrana
q̃ cũ ſit clauſtrũ uirgitat in nuptiis rũpit̃: Alii dñt
hymeneũ iuuenẽ fuiſſe q die nuptiaꝝ ruina oppſ
ſus interiit. uñ poſtea inſtitutũ. ut expiatõis gr̃a no
minaret̃ in nuptiis. Illd̃ tñ mag placet ab Hyme-
neo quodá deductũ: q ut ſcribit Plutar. int̃ ſæuiſſi-
ma bella uirgines liberauit: quá ob cám nubentes
eũ iuocare cæperũt. ¶ Helycõii. Helycõ ut Stra.
tradit mons ẽ phocidis altitudine & circuitu parna
ſo æmulus Cyherõ uero mons ẽ boetiæ: ꝙpp qs
illos nõ irrideat q nullũ idon eũ auctorẽ ſecuti dñt
Helyconẽ & cytheronem eẽ uertices ipſius parna
ſi. ¶ Cultor: nomen eſt uerbale. ¶ Vraniæ genꝰ
Vrania una eſt muſarum: quas alii Iouis & memo
riæ: alii i quibꝰ eſt Alcmeon cœli & terræ filias eẽ
aiunt: in numero quoq; diſſentiunt. Nam quidam
tres: alii nouem aſſerunt extitiſſe: uerum nouẽ nu
merus inualuit iis comprobantibus qui habiti ſũt
Homerum dico atq; Heſiodum cæteris doctiores
auctor Diodorus. ¶ O hymenæe hymẽ. hic uer-
ſus dicit̃ intercalaris q frequent̃ poſt aliquátulos
iterpõit̃ uerſus. ſicut itercalares dies aut mẽſes uo
cant̃: q iterponunt̃ ut rõ lunæ ſoliſq; conueniat.
¶ Cinge tpa. cinge caput: ps ꝓ toto. ſunt aũt tpa
ut in prio de aĩalibꝰ docet Ariſto. ptes capitis int̃ Ariſto.
oculos aures & uerticẽ. ¶ Amaraci: amaracꝰ her
ba eſt odoris ſuauiſſimi: quá Aegyptꝰ & ſyria ſan
ſucũ appellauere. ¶ Flammeũ cape flámeũ uelũ
erat lutei coloris: quo nouæ nuptæ facies tegebat̃
Plini. lib. xxi. lutei uideo honorẽ antiqſſimũ in nu Plinius
ptialibꝰ flámeis totũ fœminis cõceſſum & Martiá. Martia.
flámea texũt ſpõſæ: iá uirgo pata ẽ tõdebit pueros
iá noua nupta ſuos. ¶ Luteũ: luteꝰ ut apd̃. A. gel.
docet phauorinꝰ color ẽ ſubrufus: q̃lis erat color flámei ad idicandũ uirgis pudorẽ. ¶ Soccũ: ſoccꝰ ẽ Suetõiꝰ
altiuſculũ fœmiaꝝ calciamẽtũ. Sueto. i uita. C. Cæſaris aliqñ in ſpeculatoria caliga: nõnũq̃ i ſocco mu
liebri. ¶ Excituſq; hilari die: feſtiua luce uocatꝰ: ¶ Nuptialia carmia: Epithalamiõ uel uerſus feſcẽni-
nos: de qbꝰ ſuo loco dicet̃. ¶ Pelle humũ pedibꝰ: terrá iqt pedibꝰ q̃tiẽs ſaltato. q. n. ſaltát ii humũ pedi
bus pellere uident̃. Hora. Gaudet inuiſá pepulliſſe foſſor ter pede terrá. ¶ Spineá q̃te thedá: faces nu- Horatiꝰ
ptiales de qbꝰ poſtmodũ ſermo erit: ex ſpina fieri ſolitas idicat Pli. his qdẽ uerbis. Cõmitat̃ & ſpina nu
ptiaꝝ facibꝰ auſpicatiſſima: qm̃ inde fecerũt paſtores q rapuerũt ſabinas. ¶ Náq; iulia mallio. rõ cur
Hymeneũ amaraci floribꝰ coronatũ uenire uelit ſicut flámeũ facẽq; & reliq̃ q̃ ad nuptias ptinent ſecũ
ferat. ¶ Qualis idaliũ colẽs: cõpat iuliæ formá cũ uener pulchritudine: cũ dicat iuliá talẽ nubẽ Mallio
q̃lẽ uenꝰ ſe oñdit paridi tunc cũ de malo aureo int̃ deas certatũ ẽ. ¶ Bona cũ bõa nubit alite uirgo: iu-
lia iqt nubit cũ bono auſpicio ſine quo priſci Romái nihil faciebát ꝓcipue nuptias: cuiꝰ moris gnarus
Virg. i prio. Aeneidos ait. Cui pr̃ itactá dederat primiſq; iugarat auſpiciis. ¶ Floridis uelut enitẽs: rur
ſus cõfert iuliæ nitorẽ cũ floridis myrti ramulis: quá arborẽ ueteres iõ ueneri cõſecratá eẽ uoluerũt qa
ipſa gaudet littoribꝰ: & uenꝰ de mari dr̃ eẽ ꝓcreata: uel ꝙ ut medicoꝝ idicát libri: apta ẽ plurimis mulieꝝ
neceſſitatibꝰ. ¶ Amadriades deæ: Driades ſt̃ Nymphæ ſyluaꝝ: q̃ cũ arboribꝰ naſcũt̃ amadriades: Mõ
tiũ oreades: fõtiũ napeæ uel naiades mar uero Nereides. ¶ Ludicꝝ ſibi: rẽ uoluptat plená. ¶ Quare:
cũ talis ſit iulia. ¶ Huc aditum ferens. huc ueniẽs. ¶ Theſpiæ rupis: montis helycõii. theſpia ut ſcribit
Strabo oppidum fuit helyconi proximum criſſeo imminens ſinui.

c Ollis o heliconii
Cultor: uraniæ genus
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem o hymenæe hymen
Hymen o hymenæe
Cinge tempora floribus
Suaue olentis amaraci:
Flammeum cape: lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Lutheum pede ſoccum:
Excituſq; hilari die
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula
Pelle humum pedibus: manu
Spineam quate tædam.
Namq; iulia mallio
Qualis idalium colens
Venit ad phrygium uenus
Iudicem: bona cum bona
Nubet alite uirgo:
Floridis uelut enitens
Myrtus agia ramulis:
Quos amadryades deæ
Ludicrum ſibi roſido
Nutriunt in humore
uare age huc aditum ferens
Perge linquere theſpiæ

¶ Aonios ſpecus. Antra muſarum: quæ a popu-
lis Boetiæ aonides ſunt appellatæ. ¶ Aganippe.
Plinius. Fons eſt in agro thebano muſis ſacer. Plinius præ
terea fontes in Boetia oedipodia pſammata dirce
epigranea Arethuſa. Hippocrene. Aganippe: &
gargaphie. ¶ Dominam. Iuliam mallii ſponſam.
¶ Amore reuinciens. Amoris uinculis implicãs.
¶ Tenax hedera. Cuius tres ſunt ſpecies candi-
da. Nigra & tertia quæ Helix uocaẽ. Arbores ne-
cat candida omnẽq; ſuccum auferendo tanta craſ
ſitudine augetur ut ipſa arbor fiat ſed de ea plura
legito apud plinium. ¶ Vos item. monet puellas
nuptuas Catul. ut ipſe quoq; Mallii & Iuliæ nu-
ptias celebrantes canant hymeneum. ¶ Integræ:
incorruptæ. ¶ Par dies. nubendi. ¶ In modum:
in ordinem. ¶ Vt lubentius audiens ſe: dicite in-
quit Hymeneum ut cum audierit ſe citari ad ſuũ
officium libentius ueniat. ¶ Citarier: procitari. pa
ragoge. q̃ figura comici frequẽter utunẽ. ¶ Huc
aditum ferat: huc ueniat. ¶ Boni cõugator amo
ris: matrimonii copulator ſiue cõnubii auctor.
¶ Quis deus magis amatis eſt petendus amanti-
bus: Docet Catullus nihil magis expetendum eẽ
ab iis qui amant: q̃ ut ipſi matrimonio iungantur.
¶ Cælitum: deorum. ¶ Te ſuis tremulus parens
Inuocat. Pater inquit iam ſenex optat ut te fauen-
te filiæ ſuæ nubãt. ¶ Tibi uirgines zonula ſoluũt
ſinus: puellæ poſtq̃ nupſerant: amiſſuræ uirginita
tem zonam deponebant. Erat autem ut ante dixi-
mus Zona cingulum ex lana ouis quo uenter uir
ginalis præcingebatur. ¶ Soluũt: dierefis. ¶ Te
Dieresis timens cupida nouos captat aure maritos. expreſ-
ſit morem puellarum: quæ dũ cupiũt nubere are-
ctis ut aiunt auribus aucupantur uerba parentum
dum illi conſultant quos aſciſcant ſibi generos.
¶ Matris e gremio ſuæ dedis: quia ſponſa ueteri
inſtituto e gremio matris rapi ſimulabatur. ¶ Nil
poteſt ſine te uenus fama quod bona comprobet
commodi capere. Venus inquit niſi amantes ma-
trimonio iungantur nihil habet quod ſit laudãdũ.
¶ Compararier. paragoge. ¶ Nulla quit ſine te
domus. Senſus eſt nullam familiam in qua non ſit
matrimonium filios legitimos habere poſſe neq;
parentes ſtirpe circundari.

Rupis aonios ſpecus
Nympha quos ſup irrigat
Frigerans aganippe:
Ad domũ dominam uoca
Coniugis cupidam noui:
Mentem amore reuinciens:
Vt tenax hedera hac & hac
Arborem implicat errans.
Vos item ſimul integræ
Virgines quibus aduenit
Par dies: agite in modum
Dicite o hymenæe hymen
Hymen o hymenæe
Vt lubentius audiens
Se citarier ad ſuum
Munus: huc aditum ferat.
Dux bonæ ueneris boni
Coniugator amoris.
Quis deus magis amatis
Eſt petendus amantibus
Quem colet hoies magis
Cœlitũ: o hymenæe hymẽ
Hymen o hymenæe
Te ſuis tremulus parẽs
Inuocat tibi uirgines
Zonula ſoluunt ſinus:
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos.
Tu fero iuueni in manus
Floridã ipſe puellulam
Matris e gremio ſuæ
Dedis. o hymenæe hymen:
Hymen o hymenæe
Nil poteſt ſine te uenus:
Fama quod bona comprobet
Commodi capere: at poteſt
Te uolente: quis huic deo
Compararier auſit?
Nulla quit ſine te domus
Liberos dare: nec parens
Stirpe uincier. at poteſt
Te uolente: quis huic deo
Compararier auſit?

Quæ tuis careat ſacris
Non queat dare præſid
Terra finibus: at queat
Te uolente. quis huic deo
Compararier auſit?
Clauſtra pandite ianuæ.
Virgo adeſt: uidẽ ut faces.
Splendidas q̃tiũt comas
Tardet ingenuus pudor
Quẽ tamen magis audiens
Flet: quod ire neceſſe eſt:
Flere deſine: non tibi.
Herculeia periculum eſt
Ne qua fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem:
Talis in uario ſolet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hiacynthinus
Sed moraris abit dies
Prodeas noua nupta:
Iam uidetur: & audias
Noſtra uerba uide: ut faces
Aureas quatiunt cõas
Prodeas noua nupta:
Non leuis tuus in mala
Deditus uir adultera
Probra turpia perſequens.
A tuis teneris uolet
Secubare papillulis:
Lenta quæ uelut adſitas
Vitis implicat arbores
Implicabitur in tuum
Complexum: ſed abit dies
Prodeas noua nupta.
O cubile quod omnibus
Candido pede lectis:
Quæ tuo ueniunt hero
Quanta gaudia? q̃ uaga
Nocte: quæ media die
Gaudeas: ſed abit dies:
Prodeas noua nupta.
Tollite o pueri faces
Flammeum uideo uenire

¶ Quæ tuis careat ſacris non queat dare pſides
terra finibus. optat: ut regio illa in qua nõ ſunt ma
trimonia: non habeat uiros quos ad tuendos fines
hoſtibus opponat. ¶ Clauſtra pandite ianuæ: cũ
Iulia ad ſponſum proficiſcens e domo parentũ ſit
exitura: Catul. monet eius domeſticos ut hoſtium
pãdãt. ¶ Clauſtra ianuæ. fores. Periphraſis. ¶ Vi
den? uides ne. ¶ Vt faces ſplendidas quatiunt co
mas: comæ facum ſunt flãmæ: quæ motu crebrio
re fouenẽ. Moris aũt fuit apud priſcos Romanos
ut quinq; faces: quas ipſi cereos appellabant. a pue
ris ante nouam nuptam geſtarentur. Auctor eſt
Plutarchus. ¶ Tardet: domi moreẽ. ¶ Ingenuus Plutar.
pudor: qui ingenuis hoibus eſſe ſolet. ¶ Quem
pudorem audiens: dum nos loquendo eum nomi
namus. ¶ Flet. plorat. ¶ Ire neceſſe eſt: ad ſpon-
ſum. ſ. ut ab eo compreſſa pudorẽ amittat. ¶ Fle-
re deſine: monet iuliam ne fleat. ¶ Nõ tibi pericu
lum eſt ne q̃ fæmina pulchrior: ſenſus eſt. non eſſe
timendum cum nulla puella in toto orbe ſit pul-
chrior. ¶ Ab oceano diem uiderit ueniẽtẽ: ſol cũ
oritur ex oceano emergere: cum occidit ineundẽ
oceanum deſcendere uidetur. ¶ Talis in uario ſo
let. Similitudo qua oſtendit Iuliam non differre
ab iacyntho pulchritudine. ¶ Vario. propter her-
bas & flores. ¶ Iacynthinus. iacynthus ut ſcribit
Plinius. lib. xxi. hiſt. nat. flos eſt: quem duplex fa-
bula comitaẽ luctum præferẽtis eius quẽ Apollo Plinius
dilexerat: aut ex Aiacis cruore editi ita diſcurrenti
bus uenis ut litterarũ græcaq; figura ea legatur in
ſcripta. ¶ Sed moraris. ſed nos retardaſ. morari. ne
ultra propriã ſignificationẽ quæ eſt expectare uel
expectari: ſignificat etiam retardare. Teren. ne ue
ſtrum remorer cõmodum. ¶ Prodeas noua nu-
pta: moneẽ iulia ut de domo parentum iam exeat
ad uirum ſuum itura. ¶ Et audias noſtra uerba:
quæ nos cauendo loquimur aureas. ſplenden-
tes inſtar auri. ¶ Non leuis tuus in mala deditus
uir adultera: uir inquit tuus non leuis ſed conſtãs:
nec deditus adulteriis a te non ſecubabit: imo poti
us implicabitur in tuos cõplexus nõ ſecus ac uites
implicãt uicinas arbores. locutus eſt aũt Catullus
ſecundũ ſitum Italiæ in qua uites altius eleuatæ ar
boribus applicãtur. Virg. in primo. Georg. Quid
faciat lætas ſegetes quo ſydere terrã: uertere Me-
cænas ulmiſq; adiũgere uites cõueniat: & in ſecũ-
do. Nõ eadem arboribus pẽdet uindemia noſtris.
¶ O cubile quod omnibꝰ. Alloquitur lectũ Mal
lii genialem: quem ait propter futuras domini uo
luptates cæteris lectis eſſe longe anteponendum.
¶ Quæ uaga nocte quæ media die gaudeat: pro-
pter quæ gaudia die noctuq; lætetur. ¶ Prodeas:
exeas ad uirum ut diximus itura. ¶ Tollite pueri
faces: monẽtur pueri ut ſponſa iam ueniẽte faces
tollant. ¶ Flammeum. quid hoc eſſet & cuius co-
loris: antea indicauimus.

¶Ite cōcinite in modū: cū Iulia tandē egreſſa ad
uiri ſui ædes tēdat. impat eius comitibus ut ſimul
gradiētes cōcinant. ¶Feſcenina locutio. Feſceni
ni uerſus erāt. qui obſcænitatis pleni in nuptiis ca
nebanſ. De his mentionē faciunt: pter Catullū &
Sex Pompeium. Plinius quoq; & diuus Hierony
mus. ¶Nec nuces pueris neget. Cōcubini quibꝰ
licēter ueteres abutebanſ turpi obſequio renūciā
tes nuces pueris ſpargebāt: ut ſe oia puerilia repu
Perſius. diare ſignificarēt. Perſius & nucibus facimus quæ
cūq; relictis: ſecundū quā cōſuetudinē Catul. mo
net Mallii cōcubinū ut pueris nuces ſpargat: cum
mallius eiꝰ dn̄s uxorē ducat. ¶Satis diu luſiſti nu
cibus ſatis diu inter pueros uerſatus turpiſ uixiſti.
¶Lubet iā ſeruiſ Thalaſſio. Placet Mallio uxorē
ducere. Thalaſſius deus erat nuptiaꝝ apud Ro
manos ut apud Græcos Hymeneus: cuiꝰ laudes
laſciuis uerſibus canebanſ. Marti. Quid ſi me iu
beas thalaſſionē uerbis dicere ñ thalaſſiōis. ¶Cō
cubine nuces da urget pueꝝ ut nuces ſpargere i
cipiat. ¶Sordebāt. emēdo ſordebā: & ē ſenſus ho
die atq; heri cū eſſes imberbis: ego a te negligebar:
ſed tonſor iā os tibi tōdet. ¶Cinerarius poſuit ci
nerariū p tōſore: de q̄ uoce ita diſſerit. M. Var. ca
lamiſtꝝ q calfactū in cinere capillus orneſ: q ea
miſtrabat a cinere. Cinerarius ē appellatꝰ. ¶Di
ceris male te a tuis. Apoſtrophat ad Malliū quē fe
ſcenini carminis licētia monet ut poſt ductā uxo
rē a Cynedis abſtineat: Licet ab iis ægre abſtinere
Plinius. dicaſ. ¶Glabris imberbibus. Glaber pprie dicif
Plautus ſine pilis. Plini. lib. xi. quadrupedū dorſa piloſa uē
tres glabri: & Plautus i ulularia. Tu iſtū gallū ſi ſa
pis glabriorē reddes: mihi q̄ uolſus ludiꝰ ē. ¶Sci
mus hæc tibi quæ licēt ſoli cognita: nos inquit ſci
Martia. mus tibi licere ut uxore p puero abutaris. iuxta il
lud Martialis. Pædicare ſemel cupido dabit illa ma
rito. Dum metuit teli uulnera prima noui. ¶Sed
marito iſta non eadem licēt: quia turpiſſimum eſt
ſi uir uxorem pædicet. ¶Nupta tu quoq; monet
nunc Iuliam: ut ſi uir ea abuti uoluerit: ipſi obſe
quatur: ne Mallius uxori ſuæ iratus adeat Cyne
dos. ¶Aliunde a pueris aduerbiū pro nomine.
¶En tibi domus ut potens. oñdit Iuliæ ædes ma
riti ſui. ¶Quæ tibi ſine fine ſeruiat uſq; dū tre
mulū mouēs cana tempus anilitas: quæ īquit do
mus tibi famuleſ donec anus fias. ¶Tempus ca
put pars pro toto. ¶Anilitas ſenecta caput. n. ho
minibus in ſenectute albeſcens ut plurimum tre
mulum eſt: ut omnia omnibus annuere uideanſ.

Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe
Ite concinite in modum
Nec diu taceat procax
Feſcenina locutio:
Nec nuces pueris neget
Deſertum domini audiens
Concubinus amorem.
Da nuces pueris iners
Concubine: ſatis diu
Luſiſti nucibus: lubet
Iam ſeruire thalaſſio
Concubine nuces da.
Sordebā tibi uillice
Concubine hodie atq; heri
Nunc tuum cinerarius
Tondet os: miſer ah miſer
Concubine nuces da.
Diceris male te a tuis
Vnguētate glabris marite
Abſtinere: ſed abſtine:
Io hymen hymenæe io.
Io hymen hymenæe
Scimus hæc tibi quæ licent
Soli cognita: ſed marito
Iſta non eadem licent
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe
Nupta tu quoq; quæ tuus.
Vir petet: caue ne neges
Ne petitum aliunde eat
Io hymen hymenæe io.
Io hymen hymenæe
En tibi domus ut potens
Et beata uiri tui:
Quæ tibi ſine fine ſeruiat
Io hymen hymenæe io.
Io hymen hymenæe.
Vſq; dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas.
Omnia omnibus annuit.
Io hymen hymenæe io:
Io hymen hymenæe.

¶Tranſfer omine cū bono limen: cū Iulia ſit Mallii domū ingreſſura moneſ ut ſic ingrediaſ ne li
men pedibus attingat. Antiqui. n. tā ingredientiū q̄ egredientiū pedes in limine obſeruabant. Nā ſi qd
offendiſſent ianū & ueſtā deos iratos eſſe dicebāt. Plautus in caſſina. Senſim ſuper attolle limen pedes
noua nupta: ſoſpes iter incipe hoc ut uiro tuo ſemp ſis ſuperſtes. Tibullus. O quoties ingreſſus iter mi
hi triſtia dixi Offenſum in porta ſigna dediſſe pedē. Plutarchus aūt oſtendit eū priſcis romanis morem Plutar.
fuiſſe: ut nouā nuptā altius ſublatā in domū uiri inferrent. Eius uerba hæc ſunt. Quid eſt q noua nu
pta ipm limē trāſcēdere nō pmittiſ: an q q primas
mulieres rapuerūt: ſic eas domibus intulerūt: non
ipſæ ingreſſæ ſunt an eo inuitæ ingredi uideri uo
lunt: ubi pudicitiā ſint amiſſuræ: an hoc potius ſi
gnū eſt ipſam ſua ſpōte domū nō exiturā nec ſu
os relicturā fuiſſe: niſi cogereſ queadmodū ul co
acta ingreſſa eſt. ¶Omine cū bono: cū bono au
gurio: Omē aūt ut Donatus ait: eſt qcquid ore dr
¶Limen: limina ſunt lapides quibus per trāſuer
ſum poſitis ianua ſuſtineſ: qui uero utrunq; latus
muniunt paraſtades a Victruuio noianſ: a nobis
antæ. ¶Aſpice. oſtēdit Iuliæ maritū inter æqua
les diſcūbētē: moris nāq; erat: ut per id tēpus quo
noua nupta ad domū uiri ſui pducebaſ: uir ipſe cū
æqualibus cœnaret. ¶Accubās: diſcūbēs. ¶Ty
rio in thoro: i lecto purpureo. Veteres. n. ſtratis tri
bus thoris epulabanſ. Virgi. Cū uenit auleis iā ſe Virgi.
regina ſupbis Aurea cōpoſuit ſpōda mediāq; lo
cauit: & Iuue. Optima ſiluaꝝ interea pelagiq; uo Iuue.
rabit Rex hoꝝ uacuiſq; thoris tātū ipſe iacebit: &
infra. Ergo duos poſt ſi libuit mēſes neglectū ad
hibere clientē Tertia ne uacuo ceſſaret culcitra le
cto. Martialis quoq; nō uno in loco hoc aptiſſime Martia.
demōſtrat. Quod aūt lectus & thorus idē ſint ne
mo eſt qui ignoret. ¶Totus imineat tibi: in tuos
amplexus pendeat. ¶Illi nō minus ac tibi: Malliꝰ
inqt uir tuus nō minus q̄ tu ſed occultius amoris
igne abſumiſ. ¶Penite: penitꝰ aduerbiū: quo uſi
ſūt ueteres. ¶Mitte brachiolū teres ptextatæ pu
ellulæ: monet Catullus paralymphū ptexta indu
tum: ut nouā nuptā ad uiri lectū pducturus ei bra
chiū iniciat. ¶Iam cubile adeat uiri: hoc dicit poe
ta poſteaq̄ uidet eundē paralymphū impata feciſ
ſe. ¶Vnis ſenibus bonæ: petit a pronubis ut Iuli
am in lecto collocent. Ordo eſt: bonæ fœmiæ bre
ue cognitæ unis ſenibus. uetulæ. n. a ſolis ſenibus
neq; in lōgū cognoſcunſ. ¶Iā licet uenias mari
te: cū pronubæ prout iuſſæ erāt Iuliā in lecto col
locauerint. Mallius acceſſiſ: ut cū ſpōſa ſua cubet
¶Velut parthenice: hærba eſt pthenice quæ fert
flores albi coloris. ¶Luteumue papauer. Tria fūt
ut Plinius indicat genera papaueris albū nigrū & Plinius
tertiū qđ græci rhiam uocāt: eius flos lutei coloris
eſt. ¶Nō diu remoratus es: apparet Malliū nihil
cūctatū eſſe: ſed uocatū illico aduen iſſe. ¶Inue
nit: emendo iuuerit. ¶Quoniam palā qđ cupis ca
pis: quia nobis inſpicientibus lectum in quo uxor
tua cubat: inſcendere non uereris. ¶At marita tu
um tñ: ſuadet iuliæ: q licet Mallius prodat amorē
quo uxorem proſequitur: ipſa tamen ſuum celet:
licet amor ſit honeſtus: quia eum amat cui nupſit
¶Celites: abſcondas. ¶Pulchra res. pulchrū eſt:
ſi mulier celet amorem: quāuis ille ut diximus ſit
honeſtus.

Tranſfer omine cō bono
Limen aureolos pedes:
Raſilemq; ſubi forem:
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe
Aſpice unus ut accubans
Vir tuus tyrio in toro
Totus imineat tibi
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe
Illi non minus ac tibi
Pectore uritur intimo
Flāma ſed penite magis.
Io hymen hymenæe io.
Io hymen hymenæe
Mitte brachiolū teres
Pretextatæ puellulæ
Iam cubile adeant uiri:
Io hymen himenæe io
Io hymen hymenæe
Vnis ſenibus bonæ
Cognitæ breue fœminæ
Collocate puellulam.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe
Iam licet uenias marite:
Vxor in thalamo eſt tibi
Ore floridulo nitens
Alba parthenice: uelut
Lutheum ue papauer
Non diu remoratus es:
Iā uenis bona te uenus
Iuuerit: quoniam palam
Qd cupis capis & bonū
Nō abſcondis amorem.
At marita tuum tamen
Celites nihilominus
Pulchra res neq; te uenꝰ
Negligit: ſed abites.
Perge: ne remorare

Ille pulueris erythrei
Syderumq̧ dicantium:
Subducat numerum prius.
Q ui ueſtri numerare uult
Multa milia ludere.
Ludite ut lubet: & breui
Liberos date non decet.
Tam uetus ſine liberis
Nomen eſſe ſed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus
Matris e gremio ſuæ
Porrigens teneras manus
Dulce rideat ad patrem:
Sed mihi ante labello
Sit ſuo ſimilis patri
Manlio & facile inſciis
Noſcitetur ab omnibus:
Et pudicitiam ſuæ
Matris indicet ore.
Talis illius a bona
Matre laus genus approbet
Q ualis unica ab optima
Matre telemacho manet
Fama penelopeo.
Claudite hoſtia uirgines
Luſimus ſatis at boni
Coniuge bene uiuite: &
Munere aſſiduo ualentem
Exercete iuuentam.

Hexametrũ carmen nuptiale edylion

Nũ. u Eſper adeſt: iuuenes conſurgite ueſper olympo.

¶ Ille pulueris erythrei: negat poſſibile eẽ numero colligere Mallii & Iuliæ luſus: cum dicat facilius eẽ ſubducere maris rubri harenas uel ſidera. Tale eſt illđ uirgilii in.ii. Georg. ubi de uitibus ſermo habet.

Virgi. Sed neq̧ quã multæ ſpecies: nec nomina quæ ſint.
Eſt numerus: neq̧ enim numero comprehendere refert.
Q uem qui ſcire uelit libyci uelit Aequoris idem
Diſcere: q̃ multæ zephyro turbentur harenæ.

¶ Pulueris erythrei: maris rubri harenas. Mare.n. quod nos rubrum uocamus: Græci erythreũ appellant: de quo ita ſcribit Plinius li.vi. (Plinius) irrumpit deinde & in hac parte geminũ mare in terras: rubrũ dixere noſtri: græci erythreũ. a rege erithra: aut ut alii ſolis repercuſſum talem reddi colorẽ exiſtimãtes. alii harena terraq̧. alii tali aquæ ipſius natura; & Strabo li.xvi. (Strabo) Coſmographiæ cætera uero partim refert quemadmodum Erathoſthenes partim & ab aliis hiſtoricis ſumpta dicit enim quoſdam putare mare rubrum eſſe a colore per refectionẽ expreſſo uel a ſole cum ſupra uerticẽ eſt: uel a montibus ex aduſtione rubentibus. Nam utroq̧ modo ueriſimile eſt. Ceſiam uero gnidiũ hiſtoriæ mandaſſe fontem quendam eſſe, qui aquam rubicundam ac minio plenam in mare emittit. ¶ Siderũq̧ micantium: ſtellarum fulgentium: (Micare) Micare enĩ proprie eſt ſubinde & per interualla ut micæ faciunt fulgere. (Virgi.) Virg. micat ignibus æther. & alibi ardentes clipeos atq̧ æra micantia cerno. ¶ Subducat: numero colligat. ¶ Veſtri ludere: uẽſtrorũ luſuũ figura locutiõis. Sic etiã Perſius. Tũ cũ ad caniciẽ & nrm iſtud uiuere triſte. & paulo infra. Scire tuũ nihil eſt niſi te ſcire hoc ſciat alter. ¶ Breui intra paucos menſes. ¶ Liberos date: filios ꝓcreate. ¶ Nõ decet: nõ cõuenit. ¶ Tã uetus nomen: ſubaudi torquatorũ de qbus poſtea dicet. ¶ Indidem: ex torqtis aduerbiũ pro noie. ¶ Torquatus uolo paruulus: optat ut iulia puerũ pariat: qui e matris gremio teneras man⁹ tendẽs ad patrẽ dulciter rideat. Torquatorũ aũt familia int Romanos clariſſima extitit: ex qua. T. Malli⁹ cũ in ſingulari certamine gallũ obtruncaſſet: eiq̧ aureũ torquẽ detraxiſſet ſibi & poſteris torquati inuenit cognomẽ auctores ſunt Liuius Pli. & Gelli⁹. ¶ Sed hiante labello. emẽdo. ſed mihi añ labello. ¶ Sit ſuo ſimilis pri mallio. optat ſecundo loco ut puer ſi quis tñ naſcet tale labrũ hẽat. qle hẽt Mallius. ¶ Et facile noſcitet. ꝑ labrũ. ſ. ¶ Ab oĩb⁹ inſciis. qui ignorabũt eũ eẽ Mallii filiũ. ¶ Et pudicitiæ mrís ſuæ indicet ore. ſit ore ꝓbo & pudico qli eſt Iulia. ¶ Talis illi⁹ a bona. hic quoq̧ optat Catull⁹. ut idẽ puer ſic laudet int æqles ab Iuliæ pudicitiã. ut laudatus eſt telemachus uliſſis & penelopes fili⁹ ab mrís caſtitatẽ q̃ a græcis parit & latinis abũde celebrata ẽ. ¶ Hoſtia claudite uirgines. ipat uirginib⁹. q̃ Iuliano ad Malliũ deduxerũt. ut abituræ cubiculi fores claudãt. ¶ Satis luſimus. ſatis cecinimus. ¶ Bene: concordit. ¶ Aſſiduo munere: aſſiduis cõplexib⁹ cõiugũ.n. officiũ eſt ut filios ꝓcreaturi crebro coeãt.

ESPER ADEST IVVENES cõſurgite. Carmen eſt Heroicium cuius inuentor Apollo fuiſſe perhibet. Pli. lib. vii. hiſt. nat. Verſũ heroicũ pythio oraculo debem⁹. Dũ Iulia ad malliſ domũ deducit. Iuuenes utriuſq̧ ſex⁹ q apđ ipm malliũ cænarũt: cũ ſciãt paulo poſt ſpõſã affuturã: cõſurgũt: ut certatim canant. Quorũ puellæ uirginitatẽ cõmẽdãtes cõiugiũ uituperãt. Adoleſcẽtes uero iſpecta ei⁹ tũ dulcedine tũ utilitate maxie laudãt. ¶ Veſper adeſt. ueſp iã apparet. ¶ Iuuenes cõſurgite: un⁹ iuuenũ cæteros hortat. ut cũ ueſp adſit & noua nupta iã ſit affutura cõſurgãt. Int ſtellas errãtes uenus eſt: q̃ Boſphoros græce latine lucifer dicit cũ anteit ſolẽ: cũ uero ſubſequit ueſp ueſperus & Heſperus & a quibuſdam ueſperugo. Plautus in amphitrione: nec ueſperugo nec uergiliæ occidunt. ¶ Expectata: q̃ mallius cũ ſponſa ſua cubiturus diu expectauit. Nã ut Plutarch⁹ aſſerit certis de cauſis cauebat: ne ſponſus ante noctis aduentũ cũ ſponſa cubaret. ¶ Pingues: propter carnes. ¶ Virgo: Iulia. ¶ Iam dicet hymeneus: iam cantabit epitalamiõ. ¶ Cernitis inuptæ: hic itẽ una puellarũ cæteras hortat: ut iuuenibus cõſurgentib⁹ ipſæ quoq̧ cõſurgant. ¶ Nimirũ: certe. ¶ Noctifer ibres: cmẽdo ignes appellat aũt noctiferũ ipſum ueſperũ q̧ noctẽ ferat. ¶ Perniciter: uelociter. ¶ Nõ temere: nõ ſtulte: non ſine cauſa: ſine ratiõe. ¶ Exiluere: una ſurgẽtes ſteterũt. ¶ Hymen o hymenæe. hic uerſus eſt intercalaris qui ſæpius interponit: de eo ãt iam diximus. ¶ Aſpicite: & hic quoq̧ unus iuuenum cæteros alloquit. ¶ Innuptæ uirgines: quæ nondũ nupſerunt. ¶ Secũ ut meditata requirant ut nobiſcũ cantu certaturæ inter ſe quærant: quæ ſingulæ excogitarũt. ¶ Nõ facilis nobis æquales palma parata eſt. Aequales caſus eſt uocandi. Sẽſus aũt nõ facile erit nobis uincere. ¶ Habẽt memorabile quod ſit: habent quod ſit dignũ memoratu. ¶ Nos alio mentes: nos aliud mente: aliđ auribus agimus: & ideo uincemur. ¶ Cõmittite: cõiungite: ſic ut unã tm̃ rem agamus hoc eſt quomõ puellas uincere poſſimus. ¶ Incipient: puellæ.

Expectata diu uix tandem lumina tollit
Surgere iã tẽpus: iã pingues linqre mẽſas:
Iã ueniet uirgo iam dicetur hymeneus
Hymẽ o hymẽæe hymẽ addes o hymẽæe
Cernitis innuptæ iuuenes? cõſurgite cõtra
Nimirũ eoos oſtendit noctifer ignes
Sic certe: uiden ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere: cauet quo uiſet paret
Hymẽ o hymenæe hymẽ ades o hymẽæe
Aſpicite inuptæ ſecũ ut meditata reqrunt.
Nõ facilis nobis: æqles palma parata ẽ:
Nõ fruſtra meditãt. hẽnt mẽorabile qđ ſit
Nos alio mentes: alio diuiſimus aures
Iure igit uincemur: amat uictoria curam.
Q uare nũc aĩos ſaltẽ cõmittite ueſtros:
Dicere iã incipiẽt: iã reſpõdere decebit:
Hymẽ o hymenæe hymẽ ades o hymẽæe
Heſpere q cælo lucet crudelior ignis
Q ui natã poſſis cõplexu auellere matris
Cõplexu matris retinentẽ auellere natam.
Et iuueni ardẽti caſtã donare puellam.
Q uid faciunt hoſtes capta crudelius urbe
Hymẽ o hymeneæ hymẽ ades o hymẽæe
Heſpere qui cælo lucet iucundior ignis
Q ui natã poſſis cõplexu auellere matris
Q ui deſponſa tua firmes connubia flãma
Q đ pepigere uiri pepigerũt ante parẽtes
Nec iunxere prius: q̃ ſe tuus extulit ardor.
Q uid datur a diuis fœlici optatius hora
Hymẽ o hymenæe hymẽ ades o hymẽæe
Heſpus a nobis æquales abſtulit unam
Nãq̧ tuo aduẽtu uigilat cuſtodia ſemp
Nocte latẽt fures quos idem ſæpe reuertẽs
Veſpere mutato cõprẽhẽdis noie eoſdem
Hymẽ o hymenæe hymẽ ades o hymẽæe
At lubet innuptis ficto te carpere queſtu:
Q uid tũ ſic carpũt tacita qđ mẽte reqrũt:
Hymẽ o hymẽæe hymẽ ades o hymẽæe
Vt flos in ſeptis ſecretus naſcitur hortis
Ignotus pecori: nulli contuſus aratro:

¶ Reſpondere decebit. ſ. nos iuuenes. ¶ Heſpere: puellæ priores canere incipiũt. Negãt aũt i cœlo ullã eſſe ſtellã heſpero crudeliorẽ: quoniã eo apparere incipiente uiris puellas e gremio matrũ rapere fas eſt. ¶ Cõplexu auellere: diximus moris fuiſſe ut noua nupta e gremio matris rapi ſimularetur. ¶ Q uid faciunt hoſtes: qui ubi urbẽ aliquã expugnauerũt: illico diſcurrũt ad uirgines rapiendas uitiandaſq̧. ¶ Heſpere qui cœlo lucet iucundior ignis. Iuuenes puellis reſpõdentes eundẽ heſperum maxime laudant. dicentes in cœlo nullã eſſe ſtellam iucundiorem: quia ubi apparere cœpit ſponſo ſponſam rapere licet. ¶ Pepigere: pria huius uerbi poſitio ut in primo inſtitutionũ docet Quintilianus eſt pago: quæ tamen iam tum exoleuerat. ¶ Nec iunxere prius: nec ante coiere. ¶ Quam ſe tuus extulit ardor: q̃ te terris oſtendere cœpiſti. ¶ Heſperus a nobis: conqueruntur puellæ q̧ ueſper unam e cœtu ſibi rapuerit. ¶ Nãq̧ tuo aduentu: heſperum infectantes hoc quoq̧ icõmodum ex eo naſci dicunt: q̧ ubi fulgere cœpit ad coercẽda maleficia nocturni urbium cuſtodes qui proprie circitores uocant: uigilare cogunt. fures uero erumpunt: ut in angulis latentes uiatoribus inſidient. ¶ Quos idem ſæpe reuertens: oſtẽdunt puellæ: ut ſideris increſcat reprehenſio: ipſos fures noctu a ueſpera ad mane hominibus inſidiari: ut idem ueſper matutino tempore: ſed mutato noie quia tunc lucifer dicit reuertens eoſdẽ ſæpe cõprehendat. ¶ At lubet. Iuuenes loquunt. ¶ Innuptis: puellis quæ nondũ nupſerunt. ¶ Ficto q̃ſtu: ſimulata querela. quia uerbis carpũt: quod mẽte exoptant. ¶ Vt flos in ſeptis: pulcherrima ſimilitudo qua indicat puellas eſſe inſtar floris: qui in ortis nulla læſus iniuria dõec uiget: a plurimis optat: idẽ ubi humano ungue ſceptus languit: ab oĩbus repudiat. ¶ Septis: ſpinis. ſ. uel materia: uel aliqua alia re munitis. Pli. ſcribit lib. xx. ſæuã latrociationẽ coegiſſe hoies ut hortorũ aſpect⁹ ꝓfigerẽt. Plinius.

Plinius. ¶ Quem mulcent: tribus tantũ uerbis indicat quid auræ ſol & pluuiæ floribus conferant. ¶ Idem: flos. ſ. ¶ Defloruit: clanguit deflorere aũt ꝓprie eſt florẽ amittere. Plini. de faba loquens ſic ait aquas in flore maxime cõcupiſcit: cũ uero defloruit: exiguas deſiderat. ¶ Dum intacta manet: quo ad puella eſt integra. ¶ Dum cara ſuis: eo uſq a ſuis diligiť ſed ne quis mireť: huius tam diuerſæ expoſitiõis. auctor eſt Quintilian⁹. ¶ Amiſit poluto corpore florẽ: poſteaq̃ eadẽ per cõcubitũ uirginitatẽ q̃ flori cõparať amiſit: nullis quod ſequiť cara eſt. ¶ Vt uidua in nullo: altera ſimilitudo nõ minus pulchra q̃ prior qua oñdiť puellam donec manet intacta: eſſe uiti perſimilem: q̃ nulli arbori inhærẽs ſed humi ſtrata nullũ fert fructũ homini utilem & ideo eã nulli colunt agricolæ: ſed ſi eadem ulmo iuncta fuerit: ipſa iam fertilis ab agricolis & iuuencis coli icipit. ¶ Vt uidua: ea uitis diciť eſſe uidua q̃ in proximo nullã habet arborẽ: cui initať. ¶ Mitẽ matureſcentem. uitis. n. quæ negligiť fert uuam ſed quæ non matureſcit. ¶ Sed tenerã prono: ſenſus eſt ſed humi ſtrata habet radices. ¶ Marito: quia uites ulmis iunctæ illis nũpſiſſe uidentur. ¶ Cũ par cõnubiũ maturo tp̄e adepta eſt: cum tp̄e nuptiis deputato locata eſt. ¶ Cara uiro magis: quia iuuenis nupſit ¶ Minus eſt inuiſa parenti: pater eam minus odit quia ſi fidem quod perſæpe euenire ſolet: fefellerit ea potius mariti in cuius domo admiſſum eſt flagitiũ q̃ patris eſt ignominia. ¶ Et tu ne pugna, Iuuenes Iuliam cohortanť ne cũ Mallio uiro ſuo rẽnegando pugnare uelit: quia non eſt æquum pugnare cum illo: cui ambo parentes filiam ſuam in matrimoniũ dederũt. ¶ Virginitas nõ tota tua ẽ ratio cur cũ uiro pugnare non debeat: quia cũ ipſa uirginitas in tris partes diuidať: ſic ut una pars detur patri altera matri: tertia uero filiæ: nõ ẽ fas. ut filia unã tantũ partẽ hñs cũ parentibus qui duas partes hñt: pugnare uelit. Iuuenes ãt ad id alludere uideñť ꝙ in ſuffragiis & aliis in rebus maior numerus uincit minorem licet ille ſit melior.

Quẽ mulcẽt auræ: firmat ſol educat ĩber
Multi illũ pueri multæ optauere puellæ
Idẽ cũ tenui carptus defloruit ungui
Nulli illũ pueri nullæ optauere puellæ:
Sic uirgo dum intacta manet: dũ cara ſuis
Cũ caſtũ amiſit polluto corpe florẽ (ſed
Nec pueris iucũda mãet: nec cara puellis:
Hymẽ o hymeneæ hymẽ ades o hymẽææ
Vt uidua i nudo uitis q̃ naſcitur aruo:
Nunq̃ ſe extollit: nunq̃ mitem educat uuã
Sed tenerũ ꝓno deflectens põdere corp⁹
Iãiam contingit ſummum radice flagellũ:
Hãc nulli agricolæ: nulli coluere iuuenci.
At ſi forte eadem eſt ulmo cõiũcta marito
Multi illã agricolæ: multi accoluere iuuẽci
Sic uirgo dũ itacta mãet dũ iculta ſeneſcit
Quõ par cõnubiũ maturo tp̄e adepta eſt
Cara uiro magis: & minus ẽ iuiſa parenti
Et tu nec pugna cum tali coniuge uirgo
Nõ æquũ ẽ pugnare: pater cũi tradidit ipẽ
Ipſe pater cũ matre q̃bus parere neceſſe eſt
Virginitas nõ tota tua ẽ: ex patre parentũ
Tertia ps matri data: ps data tertia patri:
Tertia ſola tua eſt noli pugnare duobus
Qui genero ſua iura ſimul cũ dote dederẽt
Hymẽ o hymenææ hymẽ ads o hymenææ

VPER ALTA VECTVS ATYS.

Verſus hic cõſtat ex duobus galliãbis. ſũt. n. int metrorũ genera duo quorũ utrunq Galliãbon uocať. unũ genus pedes hẽt pyrrichiũ & tres trocheos alterũ pyrrhichiũ trocheũ & duos pyrrhichios: prius tñ genus in primo & ſecũdo loco nõnunq̃ recipit ſpondeũ. Atys fuit puer: quẽ forma egregiũ Cybele deorũ mr caſto ſibi amore deuinxerat iuſſeratq ut caſtus uiueret. Sed ipſe uel ꝑcepti oblitus uel libidine ut fit. expugnatus cũ ſagaride nympha cõcubuit: unde mox in furorẽ cõuerſus cultro lapideo pudẽda ſibi amputauit Verũ Catullus hiſtoriam hãc aliter texens ſcribit Atym ꝑ mare i phrygiã delatũ uirilia ſibi amputaſſe deinde in idã in qua dea colebať: aliis comitãtibus ſe recepiſſe ubi cũ ꝑ ſomnũ furore: quo pridie correptus ſe caſtrauerat liberatus eſſet: ad mare deſcẽdiſſe: ut de reditu in patriã cogitaret. qua re cognita cybelem cũ puerũ apud ſe in perpetuũ manere uellet: alterũ e leonibus miſiſſe. qui facto impetu illum in nem⁹ repulit. ¶ Alta ꝓfunda. ¶ Phrygium ut nemus intelligit Idam de qua Strabo ita diſſerit. Ida cum multipes ſit in ſcolopẽdræ modum his ultimis terminať promõtorio quod circa zeliã eſt: & eo quod lectũ appellať quorũ alterũ finit in mediteraneũ paulo ſupra Cizicenũ agrũ. Nã nunc zelia cizicenorũ eſt. lectũ uero i Aegeũ pelagus deſcẽdit in præter nauigatiõe ſitum q̃ in leſbũ finit: ut uenimus in plenã uenatu & fontib⁹ idam: Lectũ ubi primũ egreſſi maria alta relinquũt. ¶ Citato pede curſu feſtinato. ¶ Aditq opaca ſiluis redimita loca deæ acceſſit ad loca Cybeles frõdibus arborũ obſcura. ¶ Stimulatus ut furẽti rabiæ. Atys tã rabido furore ꝑcitus. ¶ Deuoluit amputãdo deiecit. ¶ Põdera pudẽda. ¶ Acuto ſilice acuto lapide: alludit ad teſtam ſamiã qua matris deũ ſacerdotes qui galli uocabanť citra perniciẽ uirilia ſibi amputabant. Martialis. Abſciſſa eſt quare ſamia tibi mentula teſta. Si tibi tam carus betice cunus erat. ¶ Vt relicta ſenſit ſibi membra ſine uiro: poſtq̃ intellexit ſe membrũ uirile perdidiſſe. ¶ Terræ ſola: terræ ipſi⁹ ſuperficiẽ. ¶ Sanguine maculans: cruore inficiẽs. ¶ Citata quaſi fœmina: quia iam uirilitatẽ amiſerat ¶ Tympanũ tubã cybeles: ꝗ tympana in ſacris cybeles pulſarenť: nemo eſt uel mediocriter doctus q neſciat. Ouidius lib. iiii. Faſtorũ ubi decantat megaleſia: ſic inquit. Cimbala pro galeis pro ſcutis tympana pulſant. Tibia dat phrygios ut dedit añ modos. Auguſtinus aũt tradit ideo magnã matrẽ q̃ & tellus & Cybele & ops & mater deũ uocabatur habuiſſe tympanũ: ut ſignificareť eam eſſe orbem terræ: & ob id in ſacris galli cybelei tympana pulſare erãt ſoliti. ¶ Tua mater initia: tua Cybele ſacra. ¶ Terga tauri: eſt tympãi ipſius piphraſis. dixit aũt terga pro tergora. ¶ Canere hoc: quod ſequitur. ¶ Suis comitibus: qui ipſum comitabanť. ¶ Agite hortať comites ut ſecũ nemus adeant: in quo Cybele habitans a ſacerdotibus coliť. ¶ Gallæ: dixit gallæ ñ galli: qa cũ uirilia ſibi amputaſſẽt erãt potius fœiæ q̃ uiri. ¶ Dindimenæ dñæ: Cybeles q̃ a Dindimo mõte phrygiæ in quo ſacra ſibi per corybãtes inſtituerat: dindimena eſt appellata. ¶ Vaga pecora: quæ cybelæ adictæ inſtar pecudũ per nemora uagamini. ¶ Alienaq petẽtes horũ quatuor carminũ ſenſus eſt & ordo: quæ gallæ mihi comites executæ ſectã meam amputãdi. ſ. uobis uirilia petẽtes uelut exules loca aliẽa me duce celeri tuliſtis rapidũ ſalum & truculenta pelagi: & corp⁹ uobis euiraſtis nimio ueneris odio. ¶ Aliena loca. Idã cybelæ ſacrã. ¶ Mi pro mihi. ¶ Corpus euiraſtis. pudenda amputãtes corp⁹ uirilitate ſpoliaſtis. ¶ Hilarate animũ. lætamini. ¶ Aere. æris ipſius ſonitu. ¶ Excitatis erroribus. eiectis e mente eluſionib⁹. q̃ uos errare faciunt. ¶ Segnimi. hortať iterũ comites ſuos Atys ut ſe ad idam ſequanť. ¶ Cimbalũ. pro cimbalorũ. ¶ Reboant. remugiunt. ¶ Tibicẽ ubi canit phryx. Tibias in ſacris cybelis inflari ſolitas ante indicauimus illo Ouidii uerſu. Tibia dat phrygios ut dedit añ modos. ¶ Curuo calamo. Talis erat ipſa tibia. quam priſci phrygiã appellauerũt hãc aũt midam inueniſſe indicat Pli. lib. vii. hiſt. nat. ¶ Vbi capita menades ut iaciunt hederigeræ. ubi ſacerdotes hedera redimitæ quaſi furentes caput q̃tiunt. dixit autẽ menades qa ut Strabo teſtať. ſacra cybeles & liberi patris cui⁹ ſacerdotes menades etiã uocabanť. erant cõia. ¶ Vbi ſacra ſancta. ubi de more ululãtes rem diuinã faciunt. ¶ Illa diuæ cohors uaga. appellat uagã diuæ cohortẽ ipſos cybeletos q diſcurrẽtes uagabanť. ¶ Quo: ad quẽ locũ. ¶ Citatis tripudiis. feſtinatis ſaltatiõibus. ¶ Nota. emẽdo noua. nã paulo ante uirilia ſibi amputauerat. ¶ Vlulat: more. ſ. luporũ. Taliter. n. ſacra ſua galli celebrabãt. ¶ Chorus q atym ſeq̃bať. ¶ Furibũda: nõ furibũd⁹ qa ãpli⁹ nõ erat uir. ¶ Veluti iuuẽca: ſimilitudo. ¶ Prope pedẽ: emẽdo ꝓpe pede. ¶ Sõnũ capiũt: dormiũt. ¶ Sine cerere: ſine cibo. ergo ieiuni. ¶ Labẽtes. emendo labantes: labare n. eſt repente ruere. Verg. Labat ariete crebro Ianua. & infra genua labant. ¶ Horis aureis. quas una cum ſole foribus cœli præſidere poetæ fabulantur. Ouidius. A dextra leuaq dies & menſis & annus ſecula ꝑ & poſitis ſpaciis æqualibus horæ. deſignat autem Catullus lucis aduentum. ¶ Sol qui ut Ci. in libris de natura deorum ait dictus eſt ꝙ per diem obſcuratis ſideribus ſolus appareat. Plinius. Ouidius.

Strabo

De Berecynthia & Ati.

Super alta uectus atys celeri rate maria
Phrygiũ ut nem⁹ citato cupidie ped tetigit
Aditq opaca ſiluis redimita loca deæ:
Stimulatus ut furenti rabie uagus animi
Deuoluit ille acuto ſibi pondera ſilice,
Itaq ut relicta ſenſit ſibi membra ſine uiro
Et iã recenti terræ ſola ſanguine maculans:
Niueis citata cæpit manibus leue tympanũ
Tympanũ tubã cybeles tua mater initia
Quatiens terga tauri et teneris caua digitis
Cãere hoc ſuis adorta ẽ tremebũda cõitib⁹
Agite ite ad alta gallæ cybeles nẽora ſimul
Simul ite didymenæ domiæ uaga pecora:
Aliena: q̃ petẽtes uelut exules loca celeri
Sectã meã executæ duce me mi comites
Rapidũ ſalũ tuliſtis truculentaq pelagi:
Et corpus euiraſtis ueneris nimio odio
Hilarate ære excitatis erroribus aium
Mora tãda mẽte cedat ſimul ite: ſeq̃mi (dæ
Phrygiã ad domũ cibles phrygia ad nẽora
Vbi cymbalũ ſonat uox ubi tĩpana reboat
Tibicẽ ubi cãit phrix curuo graue calão
Vbi capita mænades ui iaciũt hederigeræ
Vbi ſacra ſancta acutis ululatibus agitant
Vbi ſueuit illa duce uolitare cohors uaga:
Quo nos decet citatis celerare tripudiis:
Simul hæc cõitib⁹ atys cecit noua mulier
Thiaſus r̃pete lĩguis trepidãtib⁹ ululat
Leue tĩpanũ: r̃mugit caua cĩbala recrepãt
Viridẽ cit⁹ adit idã ꝓpãte pede chor⁹ (gẽs
Furibũda ſimul anhelãs uaga: uadit aĩo e
Cõitata tympano atis ꝑ opaca nẽora dux
Veluti iuuenca uitãs onus indomita iugi.
Rapidæ ducẽ ſequunť gallæ ꝓpero pede.
Vtq domũ cybeles tetigere: laſſulæq;
E nimio labore ſomnũ capiũt ſine cerere.
Piger his labantes oculos ſopor operit:
Abit inquienti mollis rabidi furor animi.
Sed ubi horis aureis ſol radiãtibus oculis:
Luſtrauit æthera albũ ſola dura mare ferũ

¶ Repulitq; noctis umbras: ſolis.n.aduẽtu umbras repelli non eſt dubium. ¶ Vegetis: uiuidis uegetũ ut Nonius ait ad corpus uigens ad aĩum referimus. uegetare aũt eſt uegetũ uel uigens facere Apuleius ſcribit lunæ lumine cuncta aĩalia uegetari. ¶ Sonipedibus: magnis equis a ſonitu pedũ: qua uoce utunẽ & alii poetæ Virg. Stat ſonipes & frena ferox ſpumãtia mandit. ¶ Ibi ſomnus excitũ atym. Tunc ſomno abeunte experectꝰ eſt atys. ¶ Eum.ſ.ſomnũ. ¶ Recepit dea paſitheo ſinu: emẽdo paſithea fuit.n.paſithea una nympharũ quã iuno apud Homerũ.lib.xv. Iliados ſomno promittit uxorẽ.ſi is Ioui troianis contra græcos auxilianti oculos inuaſerit. Versus Homeri ſunt.ἰλιάδος. — Vergi.

ἀλλ' ἴθ', ἐγὼ δέ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων δώσω ὀπυιέμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν, Πασιθέην, ἧς αἰὲν ἱμείρεαι ἤματα πάντα. Dea ergo paſithea recepit ſomnũ maritũ ſuũ trepidantẽ. Atys ſua facta recoluit. recogitauit quantũ mali ſibi ꝑ furorẽ feciſſet. ¶ Sine qs ſine qbus iã.n. uirilitatẽ amiſerat. ¶ Aĩo æſtuanti uſus excãdeſcẽs. ¶ Reditũ ad uada retulit ad mareq; unde uenerat: reuerſus eſt. Tolo.n.in p̃terito tetuli faciebat. ¶ Patria o mea creatrix quæ me creaſti. ¶ Patria o mea genitrix quæ me genuiſti. ¶ Quam.ſ.patriam ego reliqui. ¶ Dños ut herifugæ famuli: ut ſerui fugitiui heros relinquere cõſueuerũt. ¶ Ad idæ tetuli nẽora pedẽ ad idæ me cõtuli. ¶ Vt ferarũ gelida ſtabula forẽ. i ida phrygiæ feras eẽ ĩdicat Strabo hoc Homeri uerſu: uenimus in plenã uenatu & fontibus idã. ¶ Latibula ꝓprie locutꝰ ẽ. Nã ut latebræ ſunt hoĩum ita latibula ſũt ferarũ: licet aliqñ confundãtur. ¶ Pupilla q̃ nihil aliud ẽ ut in.i.de aĩalibꝰ docet Ariſto. q̃ humor oculi. quo cernimus. ¶ Rabie fera carẽs: ſenſus ẽ. Cupit ipſa pupilla uiderẽ te dũ aĩus meus ꝑ breue tp̃s furore caret. ¶ Stadio & gymnaſio ſtadiũ locus erat: ubi ad curſũ & paleſtrã nudabanẽ. Gymnaſiũ uero ubi iuuenes corpus exercebãt. Atys aũt ea cõmemorat: q̃ ut puer cariora hẽbat. ¶ Quid.n.genus cuius nã generis figura ita locutio: q̃ frequẽter in noctibus atticis utiẽ Gellius. ¶ Ego gymnaſii fui flos ait ſe tenuiſſe principatũ iter adoleſcẽtes: q oleo uncti i gymnaſio luctabanẽ. primũ ut Plinius li.xiii. tradit græci oleũ in gymnaſiis publicarũt. ¶ Frequẽtes mihi ianuæ. hic Atys oſtẽdit ſe plurimos amatores hũiſſe: q domũ ſibi ut mos ẽ corõis ornarẽt. Propertius. Et mihi nõ deſunt turpes pendere corollæ: & Oui. Poſtibus & duræ ſupplex blãdire puellæ. Et capiti dẽptas in fore pone Rhoſas. ¶ Linquendũ ubi eẽt orto mihi ſole cubiculũ: domꝰ inquã redimita erat ubi orta luce mihi eẽt exeundũ. ¶ Ego ne deũ miſtra de ſe loqẽ in gñe fœminio: ut q ſcit ſe poſt amiſſã uirilitatẽ fœmĩs potiꝰ q̃ uiris eẽ annumerãdũ. ¶ Ego menas mẽades erãt bacchi ſacerdotes. Sed iã dixius ſacra bacchi. & cybeles cõmũia fuiſſe. ¶ Mei ps qa amiſit pudibũda. ¶ Ego uitã agã ego uiuã. ¶ Siluicultrix q̃ ſiluas colit. ¶ Nẽoriuagus q ꝑ nemora uagaẽ. ¶ Rhoſeis ut hic labellis poſtq̃ atys q̃rela ad aures cybeles peruenit. ¶ Noua nũcia referẽs ꝑtulit nunciũ i neutro gñe cõtra laurẽtii ualenſis opinionẽ. ¶ Ibi iuncta iuga reſoluẽs cybele leõibꝰ cybele ut multo añ dictũ ẽ: cũ Hippomenẽ & atalantã i leones cõuertiſſet: eos ſuo currui ſbiugauit. ¶ Stimulãs ſtimulo crepãs. ¶ Hoſtẽ pecoris leonẽ q i pecꝰ ſæuire cõſueuit. ¶ Leuũ ãt q ad leuã currus gradiebatur.

Proper.
Ouidiꝰ

Reppulitq; noctis ũbras uegetis ſoĩpedibꝫ
Ibi ſõnus excitũ atym fugiens citus abiit
Trepidãtem eũ recepit dea paſithea ſinu
Ita de quiete molli rapida ſine rabie:
Simul ipſe pectore atys ſua facta recoluit:
Liquidaq; mente uidit ſine quis ubiq; foret
Aĩo æſtuanter uſus reddítũ ad uada retulit
Ibi maria uaſta uiſẽs lachrymãtibꝫ ocelis:
Pr̃iã collocuta ẽ ita uoce miſeriter mæſtula
Patria o mei creatrix: patria o mei gẽitrix
Ego q̃ miſer relinquẽs dños ut herifugæ
Famuli ſolẽt: ad idæ tetuli nemora pedem:
Vt apud niuẽ & ferarũ gelida ſtabula forẽ
Et earũ oĩa adirem furibunda latibula:
Vbi nã aut qbus i locis te poſitã pr̃ia reor:
Cupit ipſa pupilla ad te ſibi dirigere aciem
Rabiæ fera carẽs dũ breue tp̃s animus eſt
ego neũ mea rẽota hæc ferar i nẽora domo
Patria: bonis amicis: genitoribus abero:
Abero foro & palæſtra ſtadio & gĩnaſiis:
Miſer ah miſer q̃rendum ẽ ẽt atq; ẽt anime
Quid.n.genus figura ẽ: ego nũq̃d abierĩ:
Ego mulier ego adoleſcẽs: ego ephebꝫ ego puer
Ego gĩnaſii fui flos: ego erã decꝰ olei
Mihi ianuæ frequentes: mihi limia tepida:
Mihi floridis corollis redimita domus erat
Linquẽdũ ubi eẽt orto mihi ſole cubiculũ:
Ego ne deũ miniſtra cybeles famula ferar
Ego mænas: ego mei ps: ego uir ſterilis ero
Ego uiridis algida idæ niue aĩcta loca colã
Ego uitã agã ſub altis phrygiæ columibus
Vbi cerua ſiluicultrix: ubi ap nẽoriuagus
Iamiã dolet q̃d egi: iamiamq; pœnitet.
Rhoſeis ut hic labellis palã ſonitus adiit
Gemias deorũ ad aures noua nũcia referẽs
Ibi iuncta iuga reſoluẽs cybele leonibus
Leuũq; pecoris hoſtẽ ſtimulãs ita loquiẽ:
Agedũ inqt eia age ferox fac ut hũc furor
Fac ut huc furoris ictu reditũ i nẽora ferat
Mea libere nimis qui fugere impia cupit

Aueniet tibi iam portans optata maritis:
Heſperꝰ aduẽiet fauſto cũ ſidere coniunx
Quæ tibi flexo aĩo mentis ꝑfundat amorẽ
Languiduloſq; paret tecũ cõiũgere ſõnos:
Leuia ſubſternẽs robuſto brachia collo:
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
Nulla domus unquã tales cõtexit amores.
Nullus amor tali cõiũxit fœdere amantes
Qualis adeſt thethidi q̃lis cõcordia peleo.
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
Naſcetur uobis expers terroris achilles
Hoſtibꝫ haud tergo: ſed forti pectorẽ notꝰ
Qui ꝑ ſæpe uago uictor certamĩe curſus
Flammea præuertet celeris ueſtigia ceruæ
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
Nõ illi bello quiſquã ſe cõferet heros
Quũ phrygii teucro manabũt ſãguie riui
Troicaq; obſidens lõginquo mœnia bello.
Periuri pelopis uaſtabit tertius heres.
Currite ducẽtes ſubtegmina currite fuſi:
Illius egregias uirtutes claraq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorũ in funere matres
Quũ i cinerẽ canos ſoluẽt a uertice crines
Putridaq; ĩfirmis uariabũt pectora palmis
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
Nãq; uelut dẽſas ꝓſternẽs meſſor ariſtas
Sole ſub ardenti flauentia demetit arua
Troiugenũ ĩfeſto ꝓſternet corpora ferro:
Currite ducẽtes ſubtegmina currite fuſi:
Teſtis erit magnis uirtutibꝫ ũda ſcamãdri
Quæ paſſim rapido diffundiẽ helleſpõto.
Cuius iter cæſis anguſtãs corporũ aceruis:
Alta tepefaciet ꝑmixta flumina cæde:
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
Deniq; teſtis erit morti quoq; reddita p̃da
Quũ terræ excelſo coaceruatũ agerẽ buſtũ
Excipiet niueos ꝑcuſſe uirginis artus
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi:
nã ſimul ac feſſis d̃derit fors copiã achiuis
Vrbis dardaniæ neptunia ſoluere tecta
Alta polyxenia madefient cæde ſepulchra
Quæ uelut ancipiti ſuccubẽs uictia ferro.
Proiiciet truncum ſubmiſſo poplite corpꝰ
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi
Quare agite optatos aĩs cõiũgite amore.

¶ Portans optata maritis heſperus: utpote cuius aduẽtu ſpõſo cũ ſpõſa cubare liceat. ¶ Fauſto cũ ſydere: ueniet inquiũt cœlo fauẽte tibi uxor q̃ tecũ dormiat ſubſternens collo tuo robuſto ſua leuia brachia. ¶ Tali coniunxit fœdere: tali cõcordia copulauit. ¶ Expers terroris. impauidus ſiue intrepidus. ¶ Hoſtibus haud tergo: magna Achillis cõmendatio. ¶ Cæleris ueſtigia ceruæ: pedum celeritate Achillem poluiſſe teſtatur in primis Homerus. ¶ Non illi quiſq̃: nemo inquiunt heroum in bello troiano ſuam cum Achillis fortitudine comparabit. ¶ Pelopis uaſtabit tertius heres: intelligũt Agamẽnonẽ qui tertius a pelope Troiam euertit Si quidem pelops genuit Atreum: Atreus Agamẽnonem & Menelaum. ¶ Periuri: cuius periurio deceptꝰ ſit myrtillus auriga Hippodoniæ. Fabula autem nota eſt. ¶ Illius egregias uirtutes: ſenſus eſt matres cum deplorabunt amiſſos filios: coſq; maxime laudare uolent collaturas eſſe illorum uirtutem cum eximia Achillis fortitudine. ¶ Putrida: propter uerbera uel propter annos. ¶ Nãq; uelut: Similitudo qua oſtendunt parcæ Achillem aduerſus Troianos pugnantem ita eorum corpora gladio proſtraturum: ut meſſor ſpicas iam maturas falce proſternit. ¶ Vnda ſcamandri: ſcamãder amnis eſt nauigabilis ab ideo monte demiſſus ¶ Helleſponto: ubi primum mare noſtrum ſe coarctat helleſpontus uocatur ſeptem non amplius ſtadiis patens europamq; auferens Aſyæ. ¶ Cuius iter: cuius ſcamandri fluenta. ¶ Permixta cæde: permixto ſanguine. ¶ Buſtũ: poſuit buſtum pro rogo erat autem priſcis buſtum locus cremati cadaueris. ¶ Niueos artus: candida uirginis mẽbra. Pyrrhus enim Achillis filius poſt captam troiam polixenam ad patris ſui tumulum perductã ibidem mactauit: ut caſto uirginis ſanguine manibꝰ genitoris parentaret. ¶ Feſſis: longa belli mora. ¶ Quare agite: concludunt. — Helleſpontꝰ

¶Coniunx:peleus. ¶Diuam:thethidem. ¶Non illam nutrix:ueteres quoties ſcire uolebant utrum puella uirgo eſſet nec ne:ei filum ab angulo oris per uerticē ad alterū angulū deducebant poſtea idem filum complicatū collo eiuſdē puellæ circūdabant:ſi quid aūt deeſſet:dicebant puellā eſſe uitiatam ergo ſi nutrix nō poterit collū tethidis heſterno filo circūdare:id proculdubio indicabit.thetidē a uiro ſuo cōpreſſam amiſiſſe uirginitatē. ¶Præſentes:loquit̄ Catullus:affertq; rationē cur credendum ſit deos olim rebus hoīum intereſſe ſolitos. ¶Spreta pietate:contempta iuſtitia quæ in plures partes diuiditur.

¶Sæpe pater diuum:intelligit iouem in cuius honorem olympicū certamen iuxta Elim ad Alpheum amnem celebrabatur in eo uictores olea coronabantur. Inſtitutum eſt autem primum ab Hercule deinde intermiſſum ab hiphito eius filio iſtauratum. ¶Thyadas:bacchas a thio uerbo quod ſignificat ſacrificare occidere feſtinare: & impetum facere. Horatius in carminibus fas puicaces eſt mihi thyadas. ¶Euātes:fuerentes:Euam eſt bacchꝰ a uoce furentium ſic appellatus. ¶Delphi:poſuit continēs pro cōtento:fuit autem hoc nomine opidum ſub monte parnaſo clariſſimi in terris oraculi apollinis quod telluris umbilicum appellarūt fabulam addentes quā refert pindarus confingēs a ioue duas dimiſſas aquilas unam ab ortu alterā ab occaſu in eo loco demum coiiſſe: quidam autē dixere coruos. ¶Aut rapidi tritonis hæra:intelligit palladem quæ belli etiam dea tritonia cognominata eſt a tritone africæ palude ad quam eā genitam fuiſſe perhibent:auctor eſt Mella pomponius. ¶Rhamnuſia uirgo:ideſt memeſis:de q̄ abunde diximꝰ. ¶Sed poſtq̄ ſcelus: Altera ratio cur dii terras penitus deſeruerint. ¶Perfudere manus:ut ethiocles & polynices. ¶Optauit genitor. L. Catilina ut Aurelia horeſtilla poſt obitum prioris mariti ſibi nuberet filium quem unicum habebat occidere ſuſtinuit. auctores ſunt Saluſtius Valerius & Appianus. ¶Talis cætus:homines tot tātiſq; ſceleribus pollutos.

Horatiꝰ

Mella pomponius

e T SI ME ASSIDVO. Metrū ē Elegū quod exametro uerſu pentametroq; compoſitum tam a latinis q̄ a græcis celebratū eſt petierat ortalus iure amicitiæ a Catullo: ut is Callimachi Elegiam de comis berēnices in latinā linguam ſibi uerteret. Quā rem nobilis poeta nō negauit ſe facturum:cum eam honeſtam eſſe cognoſceret:mittit igitur ortalo eandem elegiam additq; ſe hanc latinam feciſſe:licet multis magniſq; curis ob mortem fratris implicitus a muſis penitꝰ auocetur. elegiæ autem Argumētum ſuo loco explicabitur. ¶Cura:ſolicitudo ex morte fratris. ¶Virginibus a muſis:de quibus antea dictum ē.

Accipiat coniunx fœlici fœdere diuam
Dedatur cupido iā dudū nupta marito
Currite ducētes ſubtegmine currite fuſi.
Non illam nutrix orienti luce reuiſens
Heſterno collum poterit circūdare filo
Currite ducentes ſubtegmine currite fuſi.
Anxia nec mater diſcordis mœſta puellæ.
Secubitu caros mittet ſperare nepotes:
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi.
Talia præfantes quondam fœlicia pelei.
Carmina diuino cecinerūt pectore parcæ:
Præſentes nāq; ante domos iuiſere caſtas:
Sæpius & ſeſe mortali oſtendere cœtu
Cœlicolæ nondū ſpreta pietate ſolebāt
Sæpe pater diuū tēplo infulgēte reuiſens.
Annua dum feſtis ueniſſent ſacra diebus
Cōſpexit terra centum procurrere currus
Sæpe uagus liber parnaſi uertice ſūmo
Thyadas effuſis euantes crinibus egit:
Quū delphi tota certati ex urbe ruentes
Acciperent læti diuum fumantibus aris
Sæpe in lœtifero belli certamine mauors
Aut rapidi tritonis hera aut ranuſia uirgo:
Armatas hominū ē pſens hortata cateruas
Sed poſtq̄ tellus ſcelere ē imbuta nefando
Iuſtitiāq; oēs cupida de mente fugarunt
Perfudere manus fraterno ſanguine frēs
Deſtitit extinctos natus lugere parentes:
Optauit genitor primeui funera nati.
Liber ut inuptæ potiretur flore nouercæ.
Ignaro mater ſubſternens ſe impia nato:
Impia nō uerita eſt diuos ſcelerare penates
Oīa fāda:nefāda malo permixta furore
Iuſtifica nobis mētem auertere deorum.
Quare nō tales dignantur uiſere cœtus
Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

Ad Ortalum.

e T ſi me aſſiduo cōfectū cura dolore
Seuocat a doctis ortale uirginibus

¶Expromere fœtus:fœtus muſarum ſunt carmina. ¶Fluctuat:undicat in modum pelagi. ¶Nāq; mei nuper:ſignificat fratrem ſuum paulo ante mortuum ad inferos diſcendiſſe per quos labitur lethes amnis. ¶Rheteo littore legimus duo eſſe Troiæ promōtoria. Rheteum & ſygeum. ¶Aſpiciā poſthac. Hic ſicut alibi nō concludit pentametro ſenſum inchoatū exametro. quod nullus alius elegiographus apud nos ſi modo recte meminerim facit. ¶Qualia ſub denſis: ait ſe talia carmina de fratre ſuo cantaturꝝ:qualia canit luſcinia dum abſumptū Itym querit̄. fabula abunde nota eſt. ¶Daulias:daulis urbs fuit phocidis nō thraciæ ſupra cheroneā:in q̄ thereus ut ſcribit thucidides regnauit: & ſcelus qd̄ de aty fertur mulieres patrauerūt. un̄ auis daulias poetaꝝ carminibus decantata. ¶Expreſſa. in latinum ſermonē conuerſa. ¶Battiadæ: Callimachi a batto:quē is dixit progenitorē ſuū fuiſſe. ¶Vt miſſum: Similitudo mitto inquit tibi carmina callimachi:q̄ tu a me interpretari uoluiſti:ne forte putes uerba tua mihi ex animo ſic effluxiſſe:ut malū puellæ ab amatore clam miſſum atq; ab ea ſub ueſte ne a domeſticis uideret̄:locatum: pcurrit e gremio:dum matre adueniente eadē puella proſiliens excutit̄. ¶Spōſi:nō qui eſt ſed q eſſe uult. ¶Gremio:quod eſt intra femoꝝ fœminūue complexū. ¶Illud.ſ.malū. ¶Huic.ſ. puellæ ſenſus aūt eſt malū ubi excidit puellæ:id procul dubio per prona decurrit:at hæc ſibi cōſcia rubore ificit̄. ¶Oia qui magni:Hinc icipit carmē callimachi de comis berenices quæ cū Ptholomæo fratri ſuo nupſiſſet uirūq; ad bellū proficiſci uideret cōtinuo uotū fecit ſi profligatis hoſtiū copiis is uictor rediiſſet: ſibi crines ſucciſurā. Quare uoti compos facta cū cæſariē ſecuiſſet:eāq; Arſinoes in templo poſuiſſet: poſtridie nō cōparuit. Conon aūt Mathematicus qui ea tēpeſtate in Aegypto apud Ptholomeū morabat̄:dixit ſed in aſſentationē cæſariē in cœlū relatam:ibiq; iter ſidera collocatā. ¶Obitus:occaſus. ¶Solis nitor obſcuret̄:manifeſtū eſt ſolem interuētu lunæ occultari:lunāq; terræ obiectu:ac uices reddi: eiſdē ſolis radiis luna interpoſitu ſuo auferente terræ terraq; lunæ. ¶Cedāt:nō ſemp appareant:ſed per certa tpa nobis occultent̄. ¶Triuiā lunā. ¶Latmia ſaxa. ſub latmi mōtis ſpecꝰ. Eſt āt latmus mons Cariæ:in cuius uertice diu moratus endimion multa repperit ad lunæ rationē pertinētia:unde datus eſt locus fabulæ eū lunā adamaſſe. ¶Dulcis amor:endimion. ¶Idē me ille conō:ordo eſt ille conon q deſpexit lumina magni mūdi: & cōperit ortus & obitꝰ ſignoꝝ:idē uidit me quoq; cæſariē deoꝝ munere clare fulgentē comæ. n. loquunt̄. legimus aūt duos conones fuiſſe uiros excellētes unū Athenieſiū ducē:& alteꝝ mathematicū natiōe ſamiū. Qui eodem tpe una cū callimacho poeta pariter & grāmatico Ptolomæi regiā colebat. ¶Illa. ſ. berenice. ¶Leuia:nitida. ¶Qua tēpeſtate quo tpe. ¶Nouo auctus hymeneo:matrimonio berenices ſororis ſuæ potentior factus. ¶Nocturnæ portās ueſtigia rixæ ferens ſecum ſigna nocturnæ paleſtræ. ¶Eſt ne nouis nuptis odio uenꝰ:Callimachꝰ cæſariē iterpellās eā iterrogat nouæ ne nuptæ uenerē oderint an potiꝰ ſe eā odiſſe ſimulantes falſis lachrimis parentes fruſtrētur quoꝝ gaudia ſunt illas nupſiſſe. ¶Atq; emendo an ne. ¶Quas. ſ. lachrimas.

Fœtus muſarū

Nec potis ē dulces muſaꝝ expromer̄ fœtꝰ
Mēs hoīum tātis fluctuat ipſa malis:
Nāq; mei nuper letheo in gurgite fratris
Pallidulum manās alluit unda pedem:
Troia rhœteo quē ſubter littore tellus
Ereptum noſtris obterit ex oculis:
Alloquar: audiero nūq̄ tua uerba loquētē
Nunq̄ ego te uita frater amabilior
Aſpiciā poſthac ac certe ſemper amabo
Semp mœſta tua carmina morte canā
Qualia ſub dēſis romoꝝ cōcinit umbris
Daulias abſumpti fata gemens itylei.
Sed tū in tantis mœroribus ortale mitto
Hæc expreſſa tibi carmina battiadæ:
Ne tua dicta uagis ne qcquā credita uētis:
Effluxiſſe meo forte putes animo:
Vt miſſum ſponſi furtiuo munere malū
Procurrit caſto uirginis e gremio.
Qd̄ miſeræ oblitæ molli ſub ueſte locatū:
Dum aduentu matris pſilit excutit̄
Atq; illud prono pceps agitur decurſu
Huic manat triſti cōſcius ore rubor.
Omnia q magni diſpexit lumina mundi:
Qui ſtellaꝝ ortus cōperit atq; obitus.
Flāmeus ut rapidi ſolis nitor obſcuret̄.
Vt cedant certis ſydera temporibus:
Vt triuiā furtim ſub latmia ſaxa relegans:
Dulcis amor gyro deuocet aerio:
Idem me ille conon cæleſti munere uidit
E berenicæo uertice cæſariem:
Fulgentem clare quā multis illa dearum
Leuia ptendens brachia pollita eſt.
Qua rex tēpeſtate nouo auctus hymēæo.
Vaſtatum fines iuerat aſſyrios:
Dulcia nocturnæ portans ueſtigia rixæ:
Quam de uirgineis geſſerat exuuiis:
Eſt ne nouis nuptis odio uenus an ne pētū
Fruſtrantur falſis gaudia lachrimulis:

¶ Vbertim:abundanter. ¶ Non ita:respondet cæſaries:eas non uere dolere. ¶ Iuerint:emendo iuue rint. ¶ Id mea me:ꝙ nõ uere doleãt. ¶ Et tu nõ orbũ:cæſaries excuſans lachrimas reginæ ait illã luxiſſe ob diſceſſũ Ptholomæi nõ ꝙ marito ſed fratre eſſet caritura. ¶ An ne bonũ oblita es facin⁹: uideris inquit nõ meminiſſe regẽ eſſe tibi maritũ:cũ illius diſceſſum tã inique feras. ¶ Quis te mutauit: ut antea adeo magnanima nũc modico dolore ſic frangaris. ¶ Atq; ibi proh cunctis:uotũ berenices. proh aliqñ eſt aduerbiũ admirãtis. ut hoc in loco aliqñ interiectio dolẽtis. ut proh deũ atq; hoiũm fidẽ. ¶ Nõ ſine taurino ſanguine:nõ ſine maioris hoſtiæ imo latiõe. Tauroꝝ aũt ſanguis ut tradit Pli. peſtifer ẽ maxĩe potu. q̃a celerrime coit atq; dirreſcit. ¶ Reditu retuliſſet is:ſi Ptholomæus domũ icolumis rediſſet:aut Aſſyrios cõtra quos duxerat exercitũ debellaſſet. ¶ Cæleſti redita cætu:cæleſtib⁹ corporib⁹ addita. ¶ Diſſoluo:diæreſis. ¶ Inuita o regina:apoſtropha. Cæſaries.n.cõuerſo ad Berenicẽ ſermõe iurat ſe de ei⁹ uertice inuitã ceſſiſſe. ¶ Digna ferat ſuppliciũ patiaᷓ. ¶ Si qs inanit adiuraret:me.ſ.nõ inuitã ceſſiſſe. ¶ Sed q ſe ferro:nõ potuĩ inqt reſiſtere ferro:nec mirũ cũ ei nec mõtes reſiſtere ualeant. ¶ Athos:mons eſt i thraciæ macedoniæq; cõfinio:quẽ xerxes rex pſaꝝ a cõtinẽti abſcidit in longitudinẽ mille qngentoꝝ paſſiuũ:ipſe aũt mons a planicie excurrit i mare. lxxv.mil.paſ. ambit⁹ radicis cẽtũ. L.mil.colligit. ¶ Maxia natu in ſupradicti mõtis uertice fuit Acroathõ oppidũ in quo ut ferũt dimidio longior q̃ i aliis terris ætas habitãtiũ erat. ¶ Phthiæ:pp deductas illuc a theſſalis colonias. fuit aũt phthia urbs in ipſa theſſalia. ¶ Nouũ ipſis.ſ.medis. ¶ Barbara nauit athõ: hic mellã Pomponiũ audiamus ita ſcribẽtẽ. Qua cõtinẽti adhæret a xerxe in graios tendẽte pfoſſus trãſnauigatuſq; & act⁹ freto nauigabili puius. ¶ Vt teloꝝ: Angelus policianus cui⁹ imaturo interitu hæc nr̃a ſtudia maximã iacturã fecerũt:in pria cẽturiaꝝ emẽdat Chalibon:de qb⁹ Vergi. in primo georgi. At chalybes nudi ferrũ: uiroſaq; pontus caſtorea. ¶ Et qui pricipio:pereãt inqt chalybes: & qui primi ferrũ ſub terra q̃rere cæperũt. ¶ Abiunctæ paulo ante:Cæſaries oñdit ſe in cœlũ ſublatã nõ ab aurora (nã hoc quoq; dici audio) ſed ab equo Zephyri:quẽ ad eã portandã miſerit cloris. ¶ Zephyri:ipſius uxor ſenſus aũt & ordo eſt. Comæ ſorores abiunctæ paulo ante a uertice reginæ plorabant. Cũ ſe Memnonis Aethiopis unigena ipellẽs nutãtib⁹ aera penis obtulit Arſinoes cloridos ales equus:plorabant inquã comæ cũ equus cloridos ales unigena Memnonis æthiopis ipellẽs aera pẽnis nutãtibus obtulit ſe Arſinoes. Cloris dea eſt floꝝ:q̃ cũ zephyri uxor ſit credibile ẽ equũ uiri ei quoq; parere iuſſum:unigena aũt memnõis q̃ſi una cũ memnone in eadem genit⁹ ſit regione Homerus bipartitos tradit Aethiopas ad ortũ ſolis occaſumq; uerſos apud quos populos ferũt aurorã genuiſſe memnonẽ ab occaſu quoq; æquinoctiali flat zephyrus qui ſpirans ingrediᷓ Africam primũ per Aethiopiã occidẽtalem quare in ea naſci uidetur:& ideo eius equus memnonis diciᷓ unigena ¶ Is equus.

Athos

Homerus

Vbertim thalami quas ĩtra limina fundũt
Nõ:ita me diui:uera gemunt iuuerint
Id mea me multis docuit regina querelis
Inuiſente nouo prælia torua uiro
Et tu non orbum luxti deſerta cubile
Sed fratris cari flebile diſidium
Quũ pẽitus mœſtas exedit cura medullas
Vt tibi nunc toto pectore ſollicitæ
Sẽſibus ereptis mẽs excidit:atq; ego certe.
Cognorã a pua uirgine magnanimam:
An ne bonũ oblita ẽ facius ꝙ regiũ adepta
Cõiugiũ:qd non fortior auxit auis? (es
Sed tũ mœſta uiꝝ mittẽs q̃ uerba locuta es
Iuppiter ut triſti lumina ſæpe madent
Quis te mutauit tãtus deus:an qd amãtes
Nõ longe a charo corpore abeſſe uolunt
Atq; ibi ꝓh cunctis: ꝓ dulci cõiuge diuis
Nõ ſine taurino ſanguine pollicita es:
Si reditum tetuliſſet is:aut in tẽpore lõgo.
Captã aſiam ægypti finibus addiderit:
Quis ego ꝓ factis cæleſti reddita cœtu
Priſtina uota uouo munere diſſoluo:
Inuita o regina tuo de uertice ceſſi
Inuita:adiuro teq; tumq; caput:
Digna ferat qd ſi quis inaniter adiuraret
Sed qui ſe ferro poſtulet eſſe parem:
Ille quoq; euerſus mõs ẽ quẽ maxia natu
Progenies phthyæ clara ſupuehitur (tus
Quũ medi ꝓrupe nouũ mare quũq; iuuẽ
Per mediũ claſſi barbara nauit athon:
Quid faciẽt crines? cũ ferro talia cedãt?
Iuppiter ut chalibũ omne genus pereat.
Et qui principio ſub terra quærere uenas
Inſtitit:ac ferri frangere duritiem.
Abiũctæ paulo añ comæ mea fata ſorores
Lugebãt:quum ſe memnonis æthiopis
Vnigẽna ĩpellens nutantibus aera pennis
Obtulit arſinoes chloridos ales equus:
Hiſq; p æthereas me tollẽs aduolat auras.
Et ueneris caſto collocat in gremio:

¶ Agedum:uerba cybeles leonem irritantis. ¶ Cede terga cauda: leo ut ſcribit Plinius lib. viii. cum uult iraſci ipſe met propriæ caudæ ictibus terga ſibi flagellat. Lucanus libro primo pharſaliæ.
Sicut ſqualectibus aruis
Peſtiferæ lybyes uiſo leo cominus hoſte:
Subſedit dubius:totam dum colligit iram.
Mox ubi ſe ſæuæ ſtimulauit uerbere caudæ

Age:cede terga cauda:tua uerbera patere:
Face cũcta mugienti fremitu loca retonẽt.
Rutilã ferox toroſa ceruice ıã quate iubã:
Ait hæc minax cybele:religatq; iuga manu
Ferus ſeſe ipẽ adhortat:rapidũ ĩcitat aium
Vadit:fremit:refrigit uirgulta pede uago:
At ubi ultima albicãtis loca littoris adiit.
Tenerũq; uidit atyn ꝓpe marmora pelagi
Facit ĩpetũ.ille demẽs fugit ĩ nemora fera:
Ibi ſemper omne uitæ ſpatium famula fuit
Dea magna:dea cybele dã domĩa didymi:
Procul a mea tuus ſit furor oĩs hera domo.
Alios age incitatos:alios age rabidos.

Pelei & Thetidis Nuptiæ

P Eliaco quondam prognatæ uertice pinus
Dicuntur liquidas neptuni naſſe per undas
Phaſidos ad fluctus & fines oetheios:
Quũ læti iuuenes argiuæ robora pubis
Auratam optantes colchis auertere pellẽ:
Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere puppi
Cærula uertentes abiegnis æquora palmis:
Diua quibus retinẽs ĩ ſũmis urbibus arces
Ipſa leui fecit uolitãtẽ flamine currum:
Pinea cõiunges inflexæ texta carinæ:
Illa rudem curſu prima ĩbuit amphitritem:
Quæ ſimul ac roſtro uẽtoſũ ꝓſcidit æquor

Erexitq; iubam:& uaſto graue murmur hiatu
Infremuit:tum torta leuis ſi lancea mauri
Hæreat:aut latum ſubeant uenabula pectus.
Per ferrum tanti ſecurus uulneris exit.
¶ Fac cuncta mugienti fremitu loca retonẽt:leones grauiter fremere his uerbis indicat Martialis. auditur quantum maſſila per auia murmur Innumero quoties ſilua leone furit. ¶ Iubam:iubæ ſũt crines a collo dependentes:Sed hic plinium audire non pigeat ita ſcribentem. leoni præcipua generoſitas tunc cum colla armoſq; ueſtiunt iubæ:id enim ætate contingit e leone conceptis:quos uero pardi generauere ſemper inſigni hoc carent ſimili modo fœminæ. ¶ Religat:ſoluit. ¶ Fremit rugit. ¶ Albicãtis:propter detritas harenas:aut ſpumas aquarũ quæ uentis agitatæ albeſcunt. ¶ Prope marmora pelagi:poetæ nonnunq̃ ponunt marmor pro ipſo mari propter undarum ſimilitudinẽ Virgilius & in lento luctantur marmore tonſæ. ¶ Ille. Atys. ¶ Demens:ob leonis ĩpetũ. ¶ Omne uitæ ſpacium:per omne uitæ tempus. ¶ Dea magna. Catullus nouiſſime cybelẽ ꝑcatur ut ipſa a ſe amoueat huiuſmodi furorem quo Atys percitus uirilia ſibi amputauit.

Martia.

Virgili.

ELIACO QVONDAM Prognatæ uertice pinus. Poeta noſter pelei & thetidis nuptias celebraturus orditur ſuũ poema ab expeditione argonautarũ:Ipẽ tñ inter canẽdum occaſionem nactus in Theſei & Ariadnes declinat amores. Nouiſſime ad rem incohatam iam reuerſus introducit parcas Epithalamiõ canentes. in quo egregia Achillis geſta cõmemoranᷓ. Iaſon ut Diodorus in quinto teſtatur cum ad uellus aureum rapiendũ mitteret neceſſaria ad id bellũ ſibi parans primũ iuxta pelion nauẽ nõ ante uiſæ magnitudinis ædificauit:q̃ Argo dicta eſt ut q̃dã tradiderũt ab ei⁹ architecto. ut alii:ab eius uelocitate: quã antiqui argõ appellabãt. ¶ Peliaco:a pelio fit peliac⁹:eſt aũt pelion mons theſſaliæ. ¶ Quondã olim & quõdã ſt aduerbia cuiuſlibet tp̃is ꝑteriti pñtis & futuri. ¶ Pinus:arbor eſt cybele dicata ex cui⁹ materia olim naues ædificabanᷓ. Virg. dant alios aliæ fœt⁹:dant utile lignũ nauigiis pinos. ¶ Neptuni. Neptun⁹ ſaturni filius fuit iouis & plutõis fraᷓ cui antiquitas maris tribuit iperiũ. ¶ Phafidos ad fluctus:ad phaſidos aq̃s. eſt aũt phaſis fluui⁹ colchoꝝ. ¶ Et fines oetheios:ad cõfinia regni oethæ:cui⁹ iuſſu uellus ipſum cuſtodiebaᷓ. ¶ Argiuæ robora pubis:uires grecæ iuuẽtutis. ¶ Auratam pellẽ uellus aureum. ¶ Cita puppi: ueloci naue pars ꝓ toto. ¶ Abiegnis:ex abiete factis:Nã ſicut a ficu ficulnus: a populo populnus a corylo colurnus:& ab ilice ilignus ita ab abiete fit abiegnus. ¶ Diua quib⁹ palladem deſignat:quẽ ideo dea arciũ diciᷓ:quia de capite iouis nata eſt. Virg. Pallas quas cõdidit arces ipſa colat. ¶ Volitãtẽ flamine currũ:nauẽ uẽto uolãtẽ. ¶ Illa rudẽ curſu prima ĩbuit amphytritẽ:illas nauis prima mare ſulcauit ſcd̃m fabulas:ſed ueritas hẽt Iaſonẽ primũ naue longa nauigaſſe: ¶ Amphytrite. uero fuit uxor neptuni cui⁹ dũ nuptias cũ fugeret uirginitatẽ ſeruare cupiẽs:miſit ad eã ingrendã neptun⁹ delphinũ q uaria p loca q̃ſitã ad radices atlãtis tãdẽ iuenit:utq; neptuno iungereᷓ pſuaſit: hic poetæ maris deã eẽ dixerũt:& ꝓ ipſo mari uſurpare cõſueuerũt. Oui. in ꝑmo Methamorpho. Nec brachia longo margine terraꝝ porrexerat Amphytrites. ¶ Roſtro:roſtrũ i nauib⁹ appellaᷓ ps illa expor recta e prora & acuta in modũ roſtri auiũ:roſtra nauibus ut lib. vii. indicat Plinius addidit piſcus.

Ouidi.

¶ Incanduit: ualde canduit: in enim in compoſitione non ſemper minuit: ſed interdum auget. ¶ Emerſere feri: ſenſus eſt. Nereides nauem tanq̄ monſtrum admirantes emerſere: ita ꝙ ii qui in eadē erant naui nymphas ipſas ꝑ plures dies uiderunt. ¶ Nutricū tenus extantes: uſq; ad ubera ſe extren-tes. poſuit enim nutrices pro ipſis uberibus ꝙ fetus nutriant. & nutricum eſt caſus gēitiui. Nam tenus præpoſitio quæ proprie ſignificat uſq; ad & ſemper poſtponitur: tunc iungitur genitiuo cum res gemina eſt uel pluratiuo tantum numero declinatur. Virgilius & crurum tenus a mento palearia pendent. & rurſus. Et crurum tenus hiſpida nanti Quintilia-

Quint.

nus quoq; in. xii. Inſtitutionū. Sed ille uir bonus. qui hæc non uocibus tantum nota atq; nominibꝰ aurium tenus in uſum lingua perceperit. ¶ Tūc thetidis. Tunc peleus thetidis amore captus eſt. ¶ Humanos nō deſpexit hymeneos: hominis cōnubium non contempſit. ¶ O nimis optato: poeta celebraturus ſuis uerſibus nuptias pelei & Thetidis eos reuerenter ſalutat. ¶ Optato tempore: quo ſcilicet dii inter homines uerſabātur: neq; deæ mortalium nuptias deſpiciebant. ¶ Heroes: ſic antiqui ſemideos appellarunt. ¶ Thetidis: emendo thedis: ordo autem eſt peleu columē theſſaliæ eximie aucte thedis felicibus hoc eſt felici thetidis matrimonio te præcipue compellabo. ¶ Columen: ſuſtentaculum. ¶ Cum emendo cui. ¶ Diuum gentor conceſſit amores: Iuppiter ardentiſſime thetidem amabat: ut cuperet ducere eam uxorē. Sed prothei uaticinio deterritꝰ eius cōnubium uitauit cum cognouiſſet ex ipſa naſciturum: qui facta patris ſuperaret. unde Ouidius.

Namq; ſenex thetidi protheus prædixerat udæ
Concipe mater eris iuuenis: qui fortibus armis
Acta patris uincet maiorq; uocabitur illo
Ergo ne quicq̄ mundus ioue maius haberet
Quāuis haud tepidos ſub pectore ſenſerit ignes
Iuppiter æquoreæ thetidis cōnubia uitat.

¶ Neptunine: patronimicum eſt fæmininum ſed græcum. patronimica enim fæminina aut in as exeunt ut pelias: aut in eis ut Atreis: aut in e: ut Nerine adraſtine. ¶ Tene ſuā thetis. ex oceano & thetí ut poetæ fabulanť nata eſt Doris: ex hac uero & Nereo altera thetis quæ peleo nupſiſſe fertur. ¶ Totum qui amplectitur orbem: oceanus ut fabulas omiſamus: mare eſt maximum quo terra omnis ambiť: quatuorq; ex eo maria recipit: unū a ſeptentriōe quod caſpium dicitur a meridie duo perſicum & Arabicum ab occaſu quartum quod noſtrum & internum nuncupatur. ¶ Quæ ſimul optate finito tempore luces: cum dies nuptiis deſtinati ueniſſent. ¶ Domum conuentu. Theſſali unum in locum uenientes pelei regiam opple-uerunt: ut nuptias eius celebrarent. ¶ Scyros: Inſula eſt in ægeo ante ſinum pagaſeum una cycladū in qua latuit Achilles ibi a matre inter filias lycomedis abditus. ¶ Tempe. Nemus eſt hoc nomine in Theſſalia quinq; milium longitudine & ferme ſex latitudine ultra uiſum hominis attollentibus ſe dextra leuaq; leniter connexis iugis intus ſua luce uiridante allabitur peneus amænus circa ripas gramineo canorus auium concentu phthiotica autem dixit propter phthiæ urbis uicinitatem. ¶ Ac mænia lariſſæa: lariſſa urbs fuit theſſaliæ in mediterraneo aliquando Iolchos appellata. ¶ Pharſaliam coeunt: pharſalia ciuitas eſt in eadem regione. de qua Plinius. pharſalici campi cum ciuitate libera. ¶ Rura colit nemo: per illos dies nemo humum exercuit. ¶ Molleſcunt: mollia fiunt. ¶ Purgatur uinea raſtris Vineæ de more non fodiuntur ruſticis aliud curantibus. dixit autem humilis ad differentiam arbuſti: ubi uites arboribꝰ appoſitæ altius eleuanť. ¶ Frondatoris: frōdator eſt q arbores amputat: & e frōdibꝰ manipulos facit hiemis tēpore animalibus in paſtum offerendos: & qui manibus uitium folia auellit

Totaq; remigio ſpumis incanduit unda:
Emerſere feri cādēti gurgite uultus:
Aequoreæ mōſtrꝝ nereides admirantes.
Illaq; atq; alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas
Nutricum tenus extātes e gurgite cano.
Tū thetidis peleus incenſus fertur amore:
Tū thetis hūanos n̄ deſpexit hymēæos:
Tū thetidi pater ipſe iugandū pelea ſēſit.
O nimis optato ſæclorum tempore nati:
Heroes ſaluete: deū genus: o bona mater:
Vos ego ſæpe meo uos carmīe cōpellabo:
Teq; adeo eximiæ thedis fœlicibus aucte.
Theſſaliæ columē pelleu: cui iuppiter ipſe:
Ipſe ſuos diuū genitor conceſſit amores
Tene thetis tenuit pulcherria neptunine:
Tene ſuā thetis conceſſit ducere neptem
Oceanuſq; mari totū q amplectiť orbem:
Quæ ſimul optatæ finito tpe luces
Aduenere domū conuentu tota freq̄ntat
Theſſalia oppletur lætanti regia cœtu:
Dona ferūt: p̄ ſe declarāt gaudia uultu.
Deſerit ſcyros: linquūt phthiotica tempe
Graiugenaſq; domos ac mœnia lariſſæa
Pharſaliā coeūt: & pharſala tecta freq̄ntāt
Rura colit nemo: moleſcūt colla iuuencis:
Nō humilis curuis purgatur uinea raſtris:
Nō glebā ꝑno cōuellit uomere taurus.
Nō falx attenuat frōdatoris arboris ūbrā.

quo ardor ſolis uuam maturiorem reddat. ¶ Rubigo infertur aratris: aratra per agriculturæ intermiſſionem rubigine occupantur: eſt autem rubigo quaſi ferri ſcabies: quæ id paulatim abſumit. ¶ Ipſius at ſedes: oſtendit Catullus qualis fuerit regia pelei quantiſq; opibus inſtructa: quo tpe thetidē duxit uxorem. ¶ Auro atq; argento: quæ duo ædibus principū exornādis in primis adhibēť. ¶ Gaudet gaudere uideť. ¶ Gaza: perſicus ſermo eſt diuitias ſignificās. ¶ Puluinar uero diuæ: in media regia ſtractus erat lectus genialis qui ex ebore fabricatus ueſte purpurea tegebať. Sūt aūt geniales lecti: q nuptiis ſternunť in honorē genii: unde appellantur. ¶ Indo quod dente politū: pro indo dēte ebur itelligit: eſt. n. in India elephantū multitudo: quorꝫ dentes ebur uocamꝰ: quia ipſum aīal Barrꝰ quoq; diciť. Hora. Quid tibi uis mulier nigris digniſſima barris. ¶ Cōchilis purpura: purpuræ ſunt cōchæ in mari quæ alio noīe pelagiæ uocanť uiuūt ānis ut plurimū ſeptenis latēt ut murices circa canis ortum tricenis diebus: cōgregāť uerno tpe mutuoq; attritu lentorē cuiuſdā ceræ ſaliuāt ſimili modo & murices: ſed purpuræ florē illum tingendis expetitū ueſtibus in mediis hn̄t faucibus liquoris hic eſt minimi in cādida uena quo multis in locis ueſtes tingebanť. color aūt purpuræ nobilioris concreto ſanguini ſimilis erat ſuſpectu refulgens: quæ uero bis tincta eſſet uelut magnifico impendio dibapha appellať. ¶ Hæc ueſtis priſcis in ea ueſte q lectus genialis tegebať pictum erat qualiter theſeus abductā Ariadnā in Naxo inſula deſeruiſſet: ut q; Bacchus puellæ amore incēſus eam mox uxorem duxiſſet. ¶ Heroū uirtutes: Ironia. ¶ Nāq; fluentiſono: hinc incipit pulcherrima digreſſio: in qua nobilis poeta non ſolū picturam illā decantat uerūetiā introducit ipſam Ariadnā de theſei perfidia plurimis uerbis cōquerentē. ¶ Diæ. Naxos inſula eſt ut tradit Plinius in ægeo una ex cycladibꝰ a delo. xviii. mil. cū oppido: quā Strogila: de in Diam mox dionyſida a uineaꝝ fertilitate alii Siciliā minorē aut Callipolim uocarūt. ¶ Celeri cū claſſe: priſci appellarūt claſſem unā etiā nauē. Virgi. Et lyciæ ductorē claſſis orantē. ¶ Tueť: ꝓ intueť ſimplex uerbū per cōpoſito. ¶ Nedū etiā: expergefacta in ꝗ ſomno Ariadna cū ſe in uicina Inſula uideret deſertam: nō credidit ſe eā eſſe: quæ fuerat in patria apud parētes & ī naui apud theſeum ¶ Minois: Ariadna minois filia. Tectamus ut tradit Diodorus: dori filii heleni ex deucalione orti cū eoliis & pelaſgis in cretam nauigans inſulæ iperauit: ſumpta autem Creta in uxorem filiū noīe aſterium procreauit quo in creta regnante iuppiter ut aiunt europā ex phænicea raptā ſupra taurū detulit in cretam ex ea tres genuit liberos minoā Rhadamanthum & ſarpedonem. Aſterius deinceps prole carens cum uxorem duxiſſet europam iouis adoptatis filiis eos regni reliquit ſucceſſores. Minos ſuſcepto regno cum Horē lictii filiam uxorem cæpiſſet: genuit ex ea lycaſtum hic quoq; cum regnaret in creta Ida coribantis filia uxore ducta ſecundum minoē genuit quem nōnulli iouis filium fuiſſe tradunt. hic primus græcorum parata claſſe maris imperio potitus eſt. Cum uero paſiphaē ſolis cratæq; filiam in matrimonium cæpiſſet: ex ea ſuſcepit deucalionem crateum. Androgeum & Ariadnam pluresq; naturales filios. ¶ Mitram: mitræ & pilea ſunt capitis tegumēta: Illæ feminarum hæc uirorum. ¶ Strophio: ſtrophium ut Marcellus ait eſt breuis faſcia: quæ uirginalem errorem cohibet papillarum Turnus in philopatro. me miſeram quid agam inter uias epiſtola excidit mihi inter tunicam & ſtrophium collocata. Tullius in clodium. Strophium accurrate præcingere. Plautus in aulularia pro illis crocotis ſtrophiis ſumptu uxorio. ¶ Omnia: mitram ſcilicet ſtrophium & pectoris uelamen. ¶ Fluctus maris: aquæ marinæ uento impulſæ. ¶ Allidebant: leuiter teriebāt. ¶ Sed neq; tum mitræ: Ariadna ea deſpiciens quæ ſibi delapſa ante pedes habebat: de ſolo Theſeo cogitabat.

Horatiꝰ

Virgili.

Diodorus

Marcellus

Squalida deſertis rubigo infertur aratris.
Ipſius at ſedes quacunq; opulenta receſſit
Regia fulgenti ſplendet auro atq; argento
Cādet ebur ſoliis: collucent pocula menſæ
Tota domus gaudet regali ſplendida gaza
Puluinar uero diuæ genīale locatur
Aedibus ī mediis: ido qđ dente politum
Tincta tegit roſeo cōchilis purpura fuco:
Hæc ueſtis priſcis hoīum uariata figuris
Heroum mira uirtutes indicat arte.
Nāq; fluentiſono ꝓſpectans littore diæ
Theſea cedentem celeri cū claſſe tuetur
Indomitos in corde gerens ariadna furores
Nec dū etiam ſeſeq; ſui tum credidit eſſe:
Vtpote fallaci q̄ tū primū excita ſomno
Deſertā in ſola miſerā ſe cernit harena:
Immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis
Irrita uentoſæ linq̄ns ꝓmiſſa ꝓcellæ:
Quem ꝓcul ex alga mœſtis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchātis ꝓſpicit euæ:
Proſpicit & magnis curaꝝ fluctuat undis:
Non flauo retinens ſubtilem uertice mitrā
Nō cōtecta leui uelatum pectus amictu
Nō tereti ſtrophio lactātis uicta papillas
Omnia quæ toto delapſa e corpore paſſim
Ipſius ante pedes fluctus ſalis allidebant.
Sed neq; tū mitræ neq; tū fluctuātis amictus
Illa uicē curās toto ex te pectorē theſeu

¶Externauit:pro conſternauit hoc eſt dementem fecit auctor eſt Marcellus. ¶Ericina:uenus ab ericе monte ſiciliæ in quo tẽplũ habuit ab Aenea conditũ. ¶Illa tempeſtate ferox & tpe:minos ex paſiphæ liberos plures habuit Androgeũ: Ariadnã:& phœdram. Sed Androgeus cũ eſſet atleta fortiſſimus & in agonibꝰ cæteros ſuperaret apud Athenas ab athenienſibꝰ pariter & megarenſibꝰ cõiuratis occiſus eſt. Quod minos dolens collectis nauibꝰ bellũ cõmouit:& uictis athenienſibꝰ pœnam hanc ſtatuit ut ſingulis ãnis ſeptẽ de filiis & totidẽ de filiabus ſuis edendos minotauro mitterent. Sed tertio ãno

Toto aĩo tota pendebat perdita mente.
Ah miſerã aſſiduis ꝗ luctibus externauit
Spinoſas erycina ſerens in pectore curas:
Illa tempeſtate ferox: & tempore theſeus
Egreſſus curuis e littoribus piræi
Attigit iniuſti regis gortynia tecta.
Nam ꝓhibent olim crudeli peſte coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis
Electos iuuenes ſimul & decus innuptarꝫ:
Cecropiã ſolitam eſſe dapẽ dare mĩotauro
Quis auguſta malis quũ mœnia uexarẽt.
Ipſe ſuum theſeus ꝓ charis corpus athẽis:
Proiicere optauit:potius quã talia cretam:
Funera cecropiæ:nec funera portarentur:
Atq; ita:naue leui nitens ac lenibꝫ auris
Magnanimũ ad mĩoa uẽit:ſedeſq; ſupbas
Hũc ſimul ac cupido cõſpexit lumĩe uirgo
Regia quã ſuauis expirãs caſtus odores
Lectulus ĩ molli cõplexu matris alebat
Quales eurotæ ꝓgignũt flumia myrtos
Auraue diſtinctos educit uerna colores
Nõ prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina ꝗ cuncto cõcepit corpore flãmã
Funditus atq; imis exarſit tota medullis
Heu miſeræ exagitans ĩ miti corde furores
Sãcte puer curis hominũ q gaudia miſces
Quæq; regis colchos:ꝗq; idaliũ frõdoſũ
Qualibꝫ incenſam iactaſti mente puellã
Fluctibꝫ in flauo ſæpe hoſpite ſuſpirantẽ
Quãtos illa tulit languẽti corde timores:
Quãto ſæpe magis fulgore expallauit auri
Quom ſæuũ cupiẽs ꝯtra ꝯtẽdere mõſtrũ:
Aut mortẽ oppeteret theſeꝰ aut ꝓmia laudis
Nõ ĩgrata tamẽ fruſtra munuſcula diuis
Promittens: tacito ſuſpendit uota labello:

Aegei filius Theſeus miſſus eſt potẽs tam uirtute ꝗ forma. Qui cũ ab Ariadna regis filia amatus eſſet Dedali cõſilio filo iter rexit:& necato Minotauro cũ rapta Ariadna uictor aufugit. ¶Ferox & tpe:ferox dicit̃ qui ꝑanimoſus eſt ad certãdũ cũ altero:& ad uim alteri faciendã:ferus uero qui animũ ferinũ optinet:ut urſi lupi & leones. ¶E littoribus pirei:fuit pyreꝰ Athenienſiũ portus de quo Plinius ab iſthmo q̃nquaginta duobꝰ mil. paſſuũ pyreus & phalera portus.duorꝫ mil.paſſuũ muro recedentibꝰ Athenis iuncti. ¶Iniuſti:in auget:intelligit aũt minoen. ¶Gortinia tecta:domos cretenſes:fuit.n.gortina urbs cretæ in cãpo ſita olim qdẽ muro cincta poſterius uero deiectis a fundamento muris mænibus uiduata permanſit:donec Ptolemæus philopater muros ad octoginta tm̃ ſtadia ducere cæpit auctor eſt Strabo. ¶Nam perhibẽt olim:digreſſio. ¶Electos iuuenes:diximꝰ cõueniſſe int̃ minoen & Athenieſes:ut illi ꝓpter occiſum Androgeũ quot ãnis mitterẽt in cretã ſeptẽ iuuenes & totidẽ puellas quos minotaurꝰ deuoraret. ¶Cecropiã:urbẽ athenarꝫ .a cecrope rege q ut Strabo indicat multitudinẽ in ciuitates.xii.habitãdas digeſſit.qꝛ nomia cecropia tetrapolis:Epatria decelea.Eleuſis aphidna thoricus:braurõ cytherus:ſphetus cephiſia:& phalerus. ¶Quis auguſta malis:quo nefando tributo cũ Athenæ perturbarent̃. ¶Funera:quia corpa iuuenũ & puellarũ ad inſulã uehebant̃ deuorãda. ¶Nec funera quia cũ illi quos diximꝰ illuc ueherent̃:ipſi adhuc uiuebãt. ¶Magnanimũ:ut qui tã acrit̃ necem filii ultus eẽt:quiq; primus deducta claſſe maris inuaſerat ĩperiũ. ¶Virgo regia. Ariadna minois & paſiphaes filia. ¶Coſtus emendo caſtus ſic enim decet eſſe lectus inuptarum. ¶Quales eurotæ:ſimilitudo qua oſtenditur quanta fuerit Ariadnæ pulchritudo eurotas fluuius eſt laconiæ inter Cythium & acteos erumpens. ¶Ex illo: a Theſeo. ¶Concepit corpore flãmam:non prius illum inquit inſpicere deſtitit: ꝗ eius amore accenſa ſit. ¶Heu miſere exagitans:apoſtrophat ad uenerẽ pariter & cupidinem. ¶Curas hominũ qui gaudia miſces:hæc duo inſunt in amore præcipua curæ & gaudia. ¶Quiq;:emendo quæq; ut hoc ad uenerem referatur. Quæ apud colchos & in Cypro ubi nemus eſt idalium:colebat̃. ¶Flauo:flauus ut apud gellium docet phauorinus color eſt ex uiridi & rufo & albo concretus. ¶Hoſpite:hoſpes accipitur actiue & paſſiue. ¶Fulgore expalluit auri:interrogatus diogenes ut aſſerit Laertius:cur aurum palleret:reſpondit ꝙ multos haberet inſidiatores. ¶Monſtrum:hoc uerbo ſignificatur quicquid fit præter naturam:ut ſi homo cum capite canino aut equino:uel econtra canis uel equus cum capite humano naſcatur. ¶Non ingrata tamen. Ariadna inquit licet metu confuſa foret:ipſa tamẽ propter theſeum cuius amore capta tenebatur: uotum concepit.

Ferox & ferus
Plinius.
Pyreus
Flauus,
Hoſpes

¶Nam uelut in ſũmo: Similitudo qua oñdit̃ Theſeũ ita ſtrauiſſe minotaurũ cornibus ſæuientem:ut turbꝫ ſternere ſolet quercũ uel pinũ in tauri montis uertice. ¶Tauro:taurus mons eſt qui ab eois ueniens littoribꝰ chelidonio ꝓmõtorio diſterminat̃ imenſus ipſe & innumerarꝫ gentiũ arbiter ac numeroſis noibus & nouis quocunq; incedit inſignis. ¶Cornigerã:emendo conigerã. ſunt aũt proprie coni nuces pineæ ¶Sudanti cortice:pinus arbor eſt cuius cortex exudat reſinã. ¶Indomitus turbo:uẽtorꝫ uolubilitas turbo uocat̃. ¶Illa radicibꝰ extirpata:arbor ipſa radicitꝰ euulſa. ¶Nequicq̃:fruſtra cũ eius cornua theſum attingere nequirent. ¶Inde: ex loco ubi minotaurꝰ occiderat. ¶Soſpes:ſaluus ¶Errabunda ueſtigia:pedes errantes. ¶Filo:qđ ei dederat Ariadna. ¶Labyrintheis: legimus fuiſſe quatuor labyrinthos:unũ in Aegypto. Alterũ in lemno tertiũ in creta & quartũ ĩ Italia: quorum cretẽſem Dedalũ feciſſe ſumpto ab Aegyptio exẽplari:ſed centeſimã tm̃ illius portionẽ imitatũ Pli. eſt auctor. ¶Fruſtraret̃:falleret. ¶Inobſeruabilis error:appellat errorẽ labyrinthi iobſeruabilem: quem Virg. dicit inextricabilem. ¶Sed quid ego cur ĩquit digreſſus ego ab incepti pœmatis mei intentione ſcribã ut Ariadne oĩbus ſuis theſeũ præpoſuerit. utq; naui ad diẽ litus appulſa ab eodem theſeo poſtea per ſomnũ ſit illuſa. Eſt aũt occupatio. Quæ fit quotiẽſcunq; dicimus nos præterire: aut neſcire:aut nolle dicere id quod tũ maxime dicimus ¶Genitoris:Minois. ¶Conſanguineæ: phedræ. ¶Matris:paſiphaes. ¶Omnibus his patri ſorori:& matri. ¶Deuictam lumina. Sinecdoche ¶Coniunx: Theſeus qui Ariadne ſuũ ſponderat connubium ſi eius opere minotaurum interfeciſſet. ¶Perhibent:dicũt narrãt loquuntur ¶Clariſonos:clare ſonantes. ¶Præruptos:in altum eleuatos Virgi. Inſequitur cumulo ꝓruptus aquæ mons. ¶Aeſtus:aquas maris æſtuantes. ¶Mollia tegmina:molles ueſtes. ¶Suræ:ſunt ꝓprie ſuræ naturales crurũ amores. Plinius lib. xi. hiſto. natu. in oĩ genere ſuræ tantũ homini & crura carnoſa reperit̃ apud auctores quẽdam in ægypto non habuiſſe ſuras. Virgi. in primo æneі. Virginibus tyriis mos eſt geſtare pharetrã. Purpureoq; alte ſuras uincire cothurno: & Hora. in ſecũdo carminũ. Brachia & uultũ tereteſq; ſuras integer laudo. ¶Dixiſſe ſupple tu perhibent. ¶Singultus ore cientem. Singultus ut in libris medicorũ continet̃:eſt motus ſtomachi ad expellendũ rem lædentem. ¶Siccine me patriis nactus nobilis poeta occaſionẽ introducit ariadnã loquẽtẽ de theſeoq; grauiſſime conquerentem ꝙ poſt tanta ſua merita ab eo tam fœde illuſa ſit:eius autem querela tota pathetica eſt:& ideo abruptum habet initium:& breuibus ſententiis crebriſq; figurarꝫ mutationibus uelut inter æſtus iracundiæ fluctuat. ſed tu plura legito de oratione pathetica apud Macrobium. ¶Perfide perfidus eſt qui fidem indat. Infidus cui nõ eſt fidendum hoc a fido deſcendit: quod habet primam longam, illud a fides quod habent primam breuem. ¶Neglecto numine diuum neglecta deorum per quos mihi iuraſti poteſtatem. ¶Clementia præſto nulla tibi affuit miſericordia quo minus hic me ſolam deſereres.

Virgili.
Aeſtus.
Suræ.
Plinius.
Virgili:
Horatiꝰ

Nã uelut ĩ ſũmo quatiẽtẽ brachia tauro
Quercũ:aut conigerã ſudãti cortice pinũ
Indomitus turbo cõtorquẽs flamĩe robur
Eruit:illa ꝓcul radicibus extirpata
Prona cadit:lateq; cõminus omnia frãgit:
Sic domito ſæuum ꝓſtrauit corpore taurꝫ
Ne quicq̃ uanis iactantem cornua uentis
Inde pedem ſoſpes multa cũ laude reflexit
Errabunda regens tenui ueſtigia filo:
Ne labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti fruſtraretur inobſeruabilis error
Sed qđ ego primo digreſſus carmĩe plura
Cõmemorẽ:ut liquens gẽitoris filia uultũ
Vt cõſanguĩeæ cõplexum:ut deniq; m̃ris
Quæ miſero gnatæ fleret depdita luctu:
Oĩbus his theſei dulcẽ ꝓferret amorem
Aut ut uecta ratis ſpumoſa ad littora die:
Aut ut eã dulci deuictam lumina ſomno
Liquerit ĩmemori diſcedẽs pectore cõiũx:
Sæpe illã ꝓhibent ardenti corde furentem
Clariſonos ĩmo fudiſſe e pectore uoces
Ac tũ ꝓruptos triſtẽ conſcẽdere mõtes:
Vnde aciẽ in pelagi uaſtos ꝓtẽderet æſtus
Tũ tremuli ſalis aduerſas ꝓcurrere ĩ undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina ſuræ:
Atq; hæc extremis mœſtam dixiſſe q̃relis:
Frigidulos udo ſingultus ore cientem:
Siccine me pr̃iis abductã perfide ab oris:
Perfide deſerto liquiſti in littore thæſeu:
Siccine diſcedẽs neglecto numine diuũ
Immemor:ah deuota domũ piuria portas
Nulla ne res potuit crudelis flectere mẽtis
Cõſilium:tibi nulla fuit clemẽtia ꝓſto:
Immite ut noſtri uellet miſereſcere pectus
At nõ hæc quondã blanda ꝓmiſſa dediſti
Voce mihi nõ hoc miſerã ſperare iubebas
Sed cõnubia læta:ſed optatos hymenæos
Quæ cuncta aerii diſcerpunt irrita uenti

¶ Tum iam nulla uiro: illuſa a Theſeo Ariadna monet alias fœminas ne uiris credant: Qui dum ali
quid cupiūt: nō timēt iurare ſe oia facturos: ubi uero uoto ſunt potiti fidem fallere non uerent. ¶ Præ
Donatꝰ gestit: ꝑcupit. geſtire aūt ut Donato placet. eſt ſenſum corpis geſtu indicare. ¶ Apiſci: adipiſci. ¶ Cer
te ego te in medio: exprobrat theſeo ſuū beneficiū. ¶ Germanū: minotauꝝ quē theſeus ictibꝰ clauæ i
terfecit. ¶ Iniecta: iposita ad id alludere uidet: ꝙ manibꝰ illoꝝ quoꝝ corpa carent ſepultura: nō dat ni
ſi poſt centū ānos trāſire ſtygiā palludē. ¶ Quæ nam te genuit arguit Theſeū crudelitatis. ¶ Quod
mare cōceptū: pſtantiſſimos uirtute prudētia uiri-
bus iouis filios poetæ appellauerūt ut Aeacū. Mi-
noa: & ſarpedonē. Ferociſſimos & immães & alie-
nos ab omni humanitare tanq̄ e mari genitos Ne
ptuni filios dixerūt: ut ciclopa Certiōa & leſtrygo
nas auctor ē gellius. ¶ Quæ ſyrtis: Nemo eſt uel
ſemidoctus qui neſciat in Africa duas eſſe ſyrtes:
ut natura pares: ita magnitudine diſpares: utriuſ-
q̄ difficultas eſt ut ſcribit Strabo: ꝙ cū multis i lo
cis fundū ſit cenoſum ꝓpter affluxus & refluxus
maris contingit ut multi in breuia incidētes inhæ
reſcāt. & rara nauigia euadant. ¶ Quæ ſcylla uo-
rax. In freto ſiculo eſt ſcopulas ſcylla item caryb-
dis mare uorticoſum ambo clara ſæuitia. Mella &
Plinius ſunt auctores. ¶ Si tibi nō cordi: Si tibi in
Plinius. quit nō placebat noſtrū matrimoniū neq̄ formi-
dabas Cecropis progenitoris nři ꝑceptū: qui uo-
luit Athenienſes ducere uxores: poteras tñ uehe-
re me tecū in Atticā ut tibi ſeruirem. ¶ Nō cordi
fuerant: nō placuerāt: nā cordi eē ut iam diximus:
eſt placere. ordo aūt hic eſt: Si noſtra cōnubia nō
fuerāt tibi cordi: & nō abhorrebas mandata priſci
parētis hoc eſt Cecropis qui ut Iuſtinus tradit: an
tiquiſſimus Athenaꝝ rex primus maris & fæmiæ
cōnubiū in ea terra cōciliauit. ¶ Permulcēs: mul
cere demulcere & permulcere eſt leuiter tractare.
¶ Sed quid ego: arguit ſeipſam: ꝙ auras alloquat
q̄ nullū hñt ſenſum. ¶ Vacua alga: uacuo littore
Alga eſt aūt alga herba marina: cuius littora plena eē ui
demus. ¶ Noſtris q̄ſtibus. meis q̄relis. ¶ Iuppiter
oipotens: uellet Ariadna naues athenieſiū nunq̄
cretā attigiſſe. ¶ Gnoſia: cretēſia ab urbe. ¶ Sti-
pēdia: appellat ſtipēdia. xiiii. Iuuenū corpa: q̄ athe
nieſes quot ānis in cretā Minotauro uorāda mitte
re cogebant. ¶ Hoſpes: Theſeus. ¶ Nā quo me
referā: puella ut faciat ſe magis miſerabilē: & theſe
um in maiorē adducat inuidiā: oñdit ita ſe undiq̄
deſtitutā eē: ut nō habeat quo ſe cōferat. ¶ Idme-
neos: emēdo iſthmeos. eſt. n. Iſthmꝰ terra iter duo
diuerſa maria ſed hic itelligendū eſt de iſthmo pe-
loponeſi. Qui ſex mil. paſſuū patēs ægeum mare
ab ionio diuidit. ordo āt ē petā ne mōtes iſthmeos
ubi æquor diſcernēs diuidit pontū truculētū a la-
to gurgite. hoc eſt ubi iterſita tellus quā æquor uo
Plinius. cat ſeparat ægeum mare ab ionio Plinius lib. iiii.
hiſt. nat. Anguſtæ: unde ꝓcedit iſthmus appel-
lant in eo loco irrūpentia e diuerſo quæ dicta ſūt
maria a ſeptētrione exortus eius omnem ibi latitu
dinem uorando donec contrario incurſu æquori
tātorum quinq̄ mil. paſſuū interuallo exeſis utrū
q̄ lateribus exigua ceruice peloponeſum contin-
gat hellas. ¶ Fraterna cæde: ſanguine fratris mei
minotauri. ¶ Coniugis: theſei: qui mihi ſuum ꝓ-
miſerat connubium.

Tum iā nulla uiro iurāti fœmina credat
Nulla uiri ſperet ſermones eſſe fideles
Qui dū aliq̄d cupiens aīus ꝑgeſtit apiſci
Nil metuunt iurare: nihil ꝓmittere parcūt
Sed ſimul ac cupidæ mētis ſatiata libido ē.
Dicta nihil metuere: nihil periuria curant.
Certe ego te in medio uerſantē turbine læti
Eripui & potius germanū amittere creui:
Quā tibi fallaci ſupremo in tēpore deſſem
Pro quo dilaceranda feris dabor: alitibuſq̄
Præda neq̄ iiecta tumulabor mortua terra
Quæ nam te genuit ſola ſub rupe leæna?
Q̄d mare ꝯceptū ſpumātibꝯ expuit undis
Quæ ſyrtis q̄ ſcylla uorax q̄ uaſta caribdis
Talia qui reddis pro dulci ꝑmia uita?
Si tibi nō cordi fuerant cōnubia noſtra
Sæuaq̄ abhorrebas priſci ꝑcepta parētis:
Attamen in ueſtras potuiſti ducere ſedes
Quæ tibi iucūdo famularer ſerua labore:
Cādida ꝑmulcēs liq̄dis ueſtigia lymphis
Purpureaue tuum cōſternes ueſte cubile:
Sed q̄d ego ignaris ne q̄cq̄ cōquerar auris
Extenuata maloꝝ q̄ nullis ſenſibus auctæ
Nec miſſas audire q̄unt nec reddere uoces
Ille āt ꝓpe iā mediis uerſatur in undis:
Nec quiſq̄ apparet uacua mortalis in alga
Sic nimis inſultans extremo tpe ſæua
Fors ēt noſtris inuidit q̄ſtibus auras:
Iupiter oipotens utinam nec tēpore primo
Gnoſia cecropiæ tetigiſſent littora puppes
Indomito nec dira ferens ſtipendia tauro
Perfidus in cretā religaſſet nauita funem:
Nec malus hic celās dulci crudelia forma
Cōſiliū noſtris q̄ſiſſet ſedibus hoſpes
Nā quo me referam? quali ſpe ꝑdita nitor?
Iſthmeos ne petā mōtes? a gurgite lato
Dſcernēs pōtū truculētū ubi diuidit æquor
An patris auxiliū ſperē: quē ne ipſa reliq
Reſperſum iuuenē fraterna cæde ſecuta?
Cōiugis an fido cōſoler memet amore?

Quiue fugit lētos icuruās gurgite remos.
Præterea nullo littus ſola inſula tecto
Nec patet egreſſus pelagi cingētibꝯ undis
Nulla fuge ratio: nulla ſpes omnia muta
Omnia ſunt deſerta: oſtentant oia lœtum:
Nō tñ ante mihi langueſcent lumia morte
Nec prius a feſſo ſecedent corpore ſenſus
Quā iuſtā a diuis expoſcā ꝑdita mulctā.
Cæleſtumq̄ fidē poſtrema cōprecer hora.
Quare facta uiꝝ mulctantes uidice pœna
Eumenides q̄bus anguieo redimita capillo
Frōs expirātis ꝑportat pectoris iras.
Huc huc aduētate: meas audite q̄relas (lis
Quas ego nūc miſera: extrēis ꝓferr medul
Cogor inops: ardēs: amenti cæca furore
Quæ quoniā uere naſcūt pectore ab imo
Vos nolite pati noſtꝝ uaneſcere luctum.
Sed quali ſolā theſeus me mente reliquit
Tali mente de[illegible]ſtet ſeq̄ ſuoſq̄.
Has poſtq̄ mœſto ꝓfudit pectore uoces
Supplicium ſæuis expoſcens anxia factis.
Annuit inuito cæleſtum numine rector:
Quo tūc & tellus. atq̄ horrida ꝯtremuerūt
Aequora cōcuſſitq̄ micātia ſydera mūdus
Ipſe autem cæca mentis caligine theſeus
Conſcius oblito dimiſit pectore cuncta.
Quæ mādata prius cōſtanti mēte tenebat
Dulcia nec mœſto ſuſtollens ſigna parēti:
Soſpitē & ereptū ſe oſtendit uiſere portū.
Nanq̄ ferūt olim claſſi cum mœnia diuæ.
Linquētē gnatū uentis concrederet ægeus
Talia complexus iuueni mandata dediſſe:
Gnate mihi lōga iucūdior unice uita (ſus
Gnate ego quē i dubios cogor dimittere ca
Reddite in extrema nuꝑ mihi fine ſenectæ
Q̄ ñ q̄dē fortūa mea: ac tua feruida uirtus
Eripit iuito mihi te: cui languida nondum
Lumina ſunt gnati cara ſaturata figura:
Nō ego te gaudēs lætanti pectore mittam:
Nec te ferre ſinam fortunæ ſigna ſecundæ
Sed primū multas expromā mēte q̄relas
Canitiē terra atq̄ infuſo puluere fœdans
Inde infecta uago ſuſpendam lintea malo.
Noſtros ut luctus nřaq̄ incendia mentis
Carbaſus obſcura dicat ferrugine hibera

¶ Præterea: neq̄ inquit in hac inſula diu manere
poſſum: cum in ea nec tecta ſint nec homines.
¶ Oſtentant omnia lætum: cuncta mihi mortem
minantur. ¶ Non tamen: negat Ariadna ſe prius
morituram q̄ deos orauerit: ut ſuam ulciſcantur i
iuriam. ¶ Cæleſtumq̄ fidem: poſuit fidem ꝓ ope Teren.
ſiue auxilio. Sic Miſis ancilla apud Terentium. dii Virgi.
ueſtram fidem: & Virg. Tyrrhenamq̄ fidē. ¶ Eu
menides uocat ad ſe furias: ut audiant ſuas quere-
las: quæ eumenides dicuntur per antiphraſim ꝙ
imites ſint atq̄ implacabiles. Tres autem eas eſſe
conſtat. Thiſiphonem: Alecto: & Megeram: quæ
pro crinibus ſerpentes habere dicuntur. Ideo ſub-
iungit quibus anguineo redimita capillo frons.
¶ Præportat. prædicit uel prænunciat. ¶ Amen
ti cæca furore: furor ideo amens dicitur: quia nos
amentes facit. ¶ Vaneſcere: inanes fieri & ad ni-
hilum redigi. ¶ Funeſtet: funere afficiat. Eſt autē
funus proprie pompa exequiarum. Ponitur tñ ꝓ
morte ſicut nonnunq̄ pro cadauere & interdum ꝓ
ſepulchro. ¶ Sæuis factis. Theſei ſcilicet. ¶ An-
nuit inuito cæleſtum: annuit Iuppiter puellæ po-
ſtulatis inuitus tamen propter eam quam cū The
ſeo habebat neceſſitudinem. ¶ Contremuerunt:
nutu Iouis uniuerſum contremere dicunt poetæ.
Virgiliꝰ. Annuit & totum nutu tremefecit olym
pum. ¶ Ipſe autem cæca: cum Iuppiter Ariadnæ
precibus annuiſſet. Theſeus illico oblitus eſt man
data patris. Quæ erant ut ſi euaderet domum re-
diens candidum uelum tolleret: cum nigro i Cre
tam nauigaret. ¶ Dulcia ſigna: uelum candidi co
loris: quod ſignū erat Theſei incolumitatis. ¶ So
ſpitem. ſaluum. ¶ Diuæ: palladis cui dicatæ erant
athenæ. ¶ Talia complexus: mandata Aegei ad
Theſeum. ¶ Dubios caſus: in ancipites rerū euē
tus. ¶ Redditæ i extrema: Theſeus ex Aethra &
Aegeo Trœzene natus & apud Pitheum auum
maternum educatus non contulit ſe ut Diodorus
& Plutarchus indicant athenas ad uiſendū patrem
niſi cum iam adoleuiſſet: fortiaq̄ facinora cū ho-
ſtibus pugnando feciſſet. ¶ Fortuna mea: mea in
felicitas. ¶ Virtus tua: tua fortitudo. ¶ Cui lāgui
da nondum lumina: cui nōdum ſaturati ſunt ocu
li filii inſpectione. ¶ Caniciem terra: mos fuit apd
priſcos: ut in ſummis doloribus infuſo ſibi pulue-
re corpus fœdarent. ¶ Infecta linthea: uelum co-
loratum. ¶ Ferrugine hibera: ferrugo erat purpu
ra hiſpana nigrior. Hoc autem in loco Catullus ſe
qui uidetur illorum opinionem: qui non nigrum
ſed purpureum uelum filio ab Aegeo datum ſcri
pſerunt: inter quos Simonidē fuiſſe cōſtat. ¶ Car
baſus. Eſt inter genera lini carbaſus: ex quo præci
pue fiunt uela nauiū: quæ & ipſa pluratiuo nume
ro carbaſa neutro genere dicuntur: ſingulari fœ-
minino Carbaſus.

Strabo ¶ Incola: intelligit palladem in cuius tutella erat urbs athenarum. ¶ Ithyni: uocatᷓ ithynon uetuſtũ palladis templũ. quod poliades in ſaxo erexerat: in eo ut ſcribit Strabo. lucis inextinctæ lichnus erat. & uirginũ domus quã illis iчthynus cõdiderat. ¶ Tauri reſpergas ſanguine dextrã: dextra tua occidas minotaurũ. ¶ Oblitteret oblitterare eſt ex hoium memoria aliquid tollere quaſi ex litterarũ monumẽtis delere. ¶ Funeſtã ueſtẽ: uelum infectũ quod futurũ erat funeris idiciũ. ¶ Rudentes: ita uocanᷓ funes nauales. ¶ Hæc mãdata prius: ſimilitudo q̃ oñdit mandata Aegei poſt iuſtas Ariadnæ preces ita mentem theſei liquiſſe: ut nubes uentis pulſæ linquunt mõtiũ cacumina. ¶ Proſpectũ ex arce petebat: qa arx Athenarũ in loco paulo editiore erat: ideo in eam Aegeus aſcẽdere cõſueuerat. ut inde proſpiceret. Sicubi in mari filiũ redeuntẽ uideret. ¶ Cõtollens: abſumens. ¶ Inflati: emẽdo infecti cũ enim Aegeus redeunte filio theſeo nigrũ uelum proſpexiſſet: ratus illũ periiſſe ex arce ſe pcipitauit. ¶ Funeſta: funere affecta. ¶ Ferox theſeus: ferox dicitᷓ is: qui panimoſus eſt ad certandũ cum altero: & ad uim alteri faciendã. ¶ Minoidi: Ariadnæ minois filiæ. ¶ Quæ tñ aſpectans accedentẽ mæſta carinam. Secutus fidẽ ãtiquioris exẽplaris uerſum ſic emendo Quæ tũ proſpectans cedentẽ mœſta carinã. ¶ Voluebat ſaucia curas. Ariadna inquit p ſpiciẽs nauẽ theſei recedentẽ multis & uariis curis angebatᷓ. ¶ Iachus. Bachus αωοτοϭ ιαχο qd̃ eſt uociferor. ¶ Thyaſo: erat thyaſus ſaltatio quæ baccho exhibebatᷓ. ¶ Satyrorũ. de quibus opinio falſa nõ eſt ſcribit. n. Plutarchus ſatyrũ in Nympheo nemore cũ ibi dormiret captũ ad ſyllã pductum fuiſſe. ¶ Niſigenis: niſæ genitis legimus aũt duas niſas fuiſſe unã in arabia & alteram in india. ¶ Tyrſos: tyrſi erãt haſtæ q̃dam: q̃ pampinis inuolutæ a bacchantibus geſtabanᷓ. ¶ Pars e diuulſo: pentheus echionis filius thebarũ rex bacchi numen per ſuperbiã contẽnẽs ira dei ab Agaue mr̃e cæteriſq; thebanorũ mulierib⁹ uitulũ eũ ut Catullus uel aprũ ut alii dixerunt: eſſe credentibus dilaceratus interiit. Cuius poſtea mẽbra dei comites oñtabant ut ipſis incuterẽt terrorẽ. uñ Perſius & ſectũ uitulo caput ablatura ſupbo baſſaris. ¶ Pars ſe ſe tortis ſerpẽtibus incingebãt. q bacchantes impune ſerpẽtes tractarẽt indicat in Alexãdro Plutarchus his quidẽ uerbis olympias hiſce afflari numinibus auidiſſima eorũ ſolẽnia ſacra quodã modo atq; barbarico pducebat: ad thyaſos. n. eximiæ magnitudinis & mãluefactos quidẽ trahebat angues: qui multoties per hederas: & myſtica illabentes uẽtilabra fœmineoſq; thyrſos atq; coronas anplexi uiros terrore ſimul atq; ſtupore cõficiebant. ¶ Orgia: bacchi tm̃ ſacra a nr̃is orgia ſunt appellata quæ ab Orpheo primũ inſtituta ferunᷓ ſed a græcis oium deorũ imortaliũ ſacra orgia dicebantur. ¶ Obſcura: occulta ea nanq; ſolis ſacerdotib⁹ nota erant. ¶ Ciſtis caniſtris. q aũt ſacra bacchi ciſtis impoſita a ſacerdotibus ſeruarẽtur: præter Catullum his uerſibus indicat etiam Tibullus & tyriæ ueſtes & dulcis tibia cantu. Et leuis occultis cõ-

Vergi. ſcia ciſta ſacris: ¶ Profani: qui non ſunt initiati Vergilius procul o procul eſte profani. conclamat uates. ¶ Plangebant: feriebant. ¶ Proceris: in longum protentis. ¶ Palmis: palma eſt pars manus interior exterior uero caret nomine. eſt item palma arbor cuius lignum cõtra onus renititur: ideo placuit antiqs palmam eſſe ſignum uictoriæ i certaminibus: auctor eſt Gellius. ¶ Efflabant cornua bombos perſius Torua mimaloneis implerunt cornua bombis.

Quod tibi ſi ſancti cõceſſerit icola ithyni.
Quæ nr̃m genus ac ſedes defendere ſueta
Annuit ut tauri reſpgas ſanguine dextram.
Tũ uero facito ut memori tibi cõdita cord
Hæc uigeãt mãdata nec ulla obliteret ætas
Vt ſimul ac noſtros inuiſent lumia colles:
Funeſtã antennæ deponant undiq; ueſtẽ
Cãdidaq; intorti ſuſtollant uella rudentes:
Quã primũ cernens ut læta gaudia mente
Agnoſcã cũ te reducẽ ætas pſpera ſiſtet
Hæc mãdata prius cõſtanti mente tenentẽ
Theſea ceu pulſæ uentoꝝ flamine nubes:
Aeriũ niuei montis liquere cacumen:
At pater ut ſũma pſpectũ ex arce petebat
Anxia i aſſiduos cõtollens lumina fletus:
Cum primum infecti conſpexit lintea ueli
Præcipitem ſeſe ſcopuloꝝ e uertice iecit
Amiſſum credens immiti theſea fato:
Sic funeſta domus igreſſus tecta paterna.
Morte ferox theſeus: q̃lẽ minoidi luctum.
Obtulerat mẽte imemori talẽ ipſe recepit:
Quæ tñ aſpectans cedentẽ mœſta carinã
Multiplices aio uoluebat ſaucia curas:
At pater ex alia florens uolitabat iachus
Cum thyaſo ſatyroꝝ: & niſigenis ſilenis
Te quærens ariadna tuoq; incenſus amore
Qui tũ alacres paſſi liphata mẽte furebãt
Eu oe bacchãtes eu oe capita inflectẽtes
Haꝝ ps tecta quatiebant cuſpide thyrſos
Pars e diuulſo iactabant mẽbra iuuẽco
Pars ſeſe tortis ſerpentibus incingebant:
Pars obſcura cauis celebrabãt orgia ciſtis:
Orgia q̃ fruſtra capiũt audire prophani
Plangebant alii pceris tympana palmis:
Aut tereti tenuis tinnitus ære ciebant:
Multi rauciſonos efflabant cornua bõbos

¶ Stridebat tibia cantu. In ſacris bacchi tibiam inflari ſolitã præallegato uerſu idicat Tibullus. ¶ Talibus amplifice: Nobilis poeta poſt longam digreſſionẽ tandẽ eo reuertitᷓ: unde diſceſſerat. ¶ Puluinar lectum pelei genialem. ¶ Quæ poſtq̃ cupide: cum inquit expleta eſſet iuuentus theſſaloꝝ ea ſpectãdo quæ dixi: ipſa a peleo & tethide diſcedere cæpit. ¶ Hic qualis: aſſimulat theſſalos a peleo & tethide recedentes fluctibus maris flatu zephiri undicãtis. ¶ Procliuas undas: pronas aq̃s. ¶ Sub lumina: ſub cũ tempus ſignificat iungitᷓ accuſatiuo. Vergi. ſub lucẽ exportãt calathis: adit oppida paſtor. ¶ Quæ. ſ. undæ. ¶ Flamine: flamina dicunᷓ uenti aflatu. ¶ Cachini: appellat cacinos lenes maris fremitus ¶ Increbreſcũt: crebriores fiunt. ¶ Luce purpurea: talis. n. eſt lux auroræ exorientus. ¶ Veſtibuli cecilius gallus in lib. de ſignificatiõe uerboꝝ quæ ad ius ciuile pertinent ſecũdo. Veſtibulũ eſſe dicebat nõ in ipſis ædibus neq; partẽ ædiũ: ſed locũ ante ianuã domus uacuũ per quẽ a uia æditus acceſſuſq; ad ædis eſt: cũ dextra ſiniſtraq; inter ianuam tectaq; q̃ ſunt uiæ iuncta ſpaciũ relinquitᷓ: atq; ipſa ianua procul a uia eſt area uacanti interſita. ¶ Ad ſe: domũ ſuam uel ad ſua negocia. ¶ Quoꝝ poſt abitũ: poſt quoꝝ diſceſſum: ſcribit. n. theſſalis inde abeuntibus acceſſiſſe ad eaſdẽ nuptias honorãdas Chironẽ peneum: & prometheum: quoꝝ chiron tulerit ſecum flores in corollas diſtinctos. Peneus diuerſi generis arbores: ex quibus ſcenam fecerit ante regiã. Prometheus uero annulum tranſactæ pœnæ indicium. ¶ Peli pelion mons ẽ Theſſaliæ altiſſimus in quo chyron Saturni & philires filius domiciliũ habuiſſe traditᷓ. ¶ Quis pmulſa dom⁹ quibus corollis domus delinita. ¶ Peneos adeſt. peneus fluuius ẽ theſſaliæ: q ortus iuxta Gõphos interq; oſſã & olympũ nemoroſa cõualle. p quingenta ſtadia defluens cæteros illic fluuios claritate ſuperat. ¶ Tẽpe de qbus abunde dixius. ¶ Fagos fagus arbor ẽ glãdifera cui⁹ cortex ut auctor eſt Plinius in quodã uſu ſacroꝝ religioſus erat. ¶ Laurus hæc arbor apud romãos triumphis pprie dicata ſola ſatarꝫ receptarũq; in domos fulmine nõ icitur plura ſunt eius genera: ſed de ea multa legito apud Pliniũ. lib. xv. hiſto. natu. ¶ Platão hæc arbor ex alieno orbe cõuiuiis expetita in tãto olim fuit honore: ut mero infuſo nutrireᷓ qa compertũ erat id maxime pdeſſe eius radicibus aucto- Plinius: & Macrobius res ſunt Plinius & Macrobius. ¶ Lẽtaq; ſorore intelligit populũ uel alnũ. Nã de ſororibus phaetõtis duplex fuit apud ueteres opinio. Quidã. n. dixerunt eas in populos alii i alnos eẽ mutatas ¶ Flãmati ictu fulminis incenſi nota ẽ fabula. ¶ Cupſſu q̃ olim diti ſacra funebri ſigno ad domos ponebatur: huic patria inſula creta. Ibi nãq; quocunq; loco terram mouerit qſpiam niſi alia ſeratur. hæc gignitur. ¶ Hæc circum ſedes: aperte demõſtrat peneũ in ueſtibulo regiæ ſcenã feciſſe. ¶ Poſt hunc ſcilicet peneũ prometheus hic fuit iapeti ex climene filius qui poſt factum a ſe hominem dicitur auxilio Mineruæ cælum aſcendiſſe & adhibita ad Solis orbẽ face ignẽ ſurripuiſſe: quem hominibus cõmunicauerit: ob quam cauſam dii irati duo mala ter- Horati⁹ ris inmiſerunt febres & morbos ſicut Sapho & Heſiodus memorarunt. Quod tangit etiam Horatius cum ait. Poſt ignem æetherea domo ſubductum macies & noua febrium icubuit cohors: ipm quoq; prometheum per Mercurium in monte caucaſo religauerunt ad ſaxum & appoſita eſt Aquila q̃ eius cor quod abſumptum renaſcebatur: exederet. Verum cum iuppiter poſt triginta mil. annorum eum tanto ſupplicio liberaſſet ut tamen pœnæ memoria perpetua foret facto ex utraq; re: hoc eſt ſaxo ad quod alligatus fuerat & ferro ex quo cathena cõſtabat annulo digitum eius ſiniſtræ manus minimo proximum cinxit quæ prima annuli fuit inuentio.

Barbaraq; horribili ſtridebat tibia cantu:
Talibus amplifice ueſtis decorata figuris.
Puluinar complexa ſuo uelabat amictu
Quæ poſtq̃ cupide ſpectãdo theſſala pubes
Expleta ẽ ſãctis cœpit decedere diuis
Hic qualis flatu placidũ mare matutino.
Horrificãs zephirus pcliuas icitat undas:
Aurora exoriente uagi ſub lumina ſolis
Quæ tarde primũ clementi flamine pulſæ
Procedũt leuiterq; ſonãt plãgore cachinni
Poſt uẽto creſcẽte magis increbreſcunt
Purpureaq; pcul nantes a luce refulgent:
Sic tum ueſtibuli linquentes regia tecta
Ad ſe quiſq; uago paſſim pede diſcedebãt.
Quoꝝ poſt abitũ priceps e uertice peli
Aduenit chiron portans ſylueſtria dona.
Nã qdcũq; fert cãpi quos theſſala magnis
Mõtibus ora creat: quos pp flumĩs undas.
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni
Hos indiſtinctis plexos tulit ipſe corollis
Quis permulſa domus iucũdo riſit odore
Confeſtim peneos adeſt uiridantia tempe
Tempe quæ ſiluæ cingũt ſup impedentes
Mniſion liquens doris celebranda choreis
Nonacriis: nanq; ille tulit radicitus altas
Fagos: ac recto proceras ſtipite laurus.
Non ſine nutanti platano lẽtaq; ſorore
Flammati phaetontis & aeria cupreſſu
Hæc circum ſedes late contexta locauit:
Veſtibulũ ut molli uelatũ fronde uireret:
Poſthũc cõſeqᷓ ſolerti corde prometheus

¶Veſtigia pœnæ extenuata:ſigna ueteris ſupplicii aliqua ex parte deleta. ¶Inde paẗ diuū. Poſt chyronē peneū:& prometheū nouiſſime uenit iuppiter una cū iunōe coniuge ſua & filiis: præter apollinē & Dianā: quos ī cælo reliq̄t cū ii pelei & tethidis nuptias aſpernati eas minime celebrare uellēt. ¶Vnigenā. i. dianam quā ideo ſic uocat Catullus ꝙ una cū Apolline ſit genita. ¶Montis ithyni: emendo e montibꝰ idæ. ſunt aūt duo hoc nomine montes unus in creta & alter in phrygia: ſed poeta de ida cretæ intelligere uideẗ qm̄ apud cretenſes diana potiſſimū colebaẗ. Oui. in faſtis pallada Cecropidæ. mīnoia turba dianā. ¶Pallada: emendo pelea: ¶Iugales thædas nuptias: quibus ut dictū eſt celebrādis qn ꝗ faces adhibebanẗ. ¶Flexerunt artus: flexis artubus ſederunt. ¶Niueis ſedibus: in albis ſedibus. ¶Interea: dum iuppiter cū iunone & cæteris diis diſcumberent. Parcæ epithalamion canere cæperunt. ¶His corpus tremulum: deſcribit habitū parcarum. ¶Veſtis: emendo quercus quia ſequitur ramis purpureis. ¶At rhoſeo niueæ: in uertice inquit rhoſas ſpirante habebant uittas albi coloris. ¶Rite: ſecundum ritum. ¶Lana amictā: uellere onuſtam. ¶Dextera tum leuiter: exprimit nobis mulierē nentē quæ dum filum format digitos ſupinos: dum uero fuſum torquet eoſdē pronos habet. ¶Deducens: deducere proprie eſt attenuare.

Plinius. ¶Pollice: Plinius lib. xi. hiſt. nat. hoīs digiti articulos habent ternos pollex binos & digitis aduerſus uniuerſis flectiẗ per ſe uero in obliquū porrigitur craſſior cæteris: huic minimus par eſt: duo reliqui ſibi inter quos medius longiſſime protendiẗ. ¶Libratū: ſuſpenſum uel pendulū. ¶Aequabat ſemper opus dens: labris parcarū opus ſuū æquantiū uelleris particulæ inhærebanẗ. quæ priuſq̄ decerperenẗ in filo extabant. ¶Calathiſci: parui calathi, in quibus uellera ſeruabant. Iuuena. uol lanam trahitis calathiſq; peracta refertis uellera & Oui. in ſecūdo Faſtoꝝ de lucretia. Ante thoꝝ calathi lana ꝗ mollis erat.

Iuuenalis. Ouidiꝰ. ¶Crimine: emendo carmine ē aūt ſuperioris uerbi repetitio. ¶Perfidiæ: perfidus eſt qui fidem uiolat a quo eſt perfidia qua uoce ſignificatur fidei ipſius uiolatio.

DECVS EXIMIVM. Poeta noſter ne q̄d inceptis nuptiis deſit: itroducit nouiſſime parcas epithalamiō canētes in quo primū laudāt arctiſſimū pelei & tethidis cōnubiū: deide p̄tē ciāt naſcituꝝ eis Achillē. Qui aduerſus troianos fortiſſime dimicās eoꝝ purimos ſuis manibus interimat. ¶O decus eximiū. Decus eſt illa honorificentia ex rebus benegeſtis cuius cōtrariū ē dedecus prope ignominia quædā & infamis turpitudo. ¶Emathiæ de qua ſic ſcribit Plini. lib. iiii. Macedonia poſtea centū q̄nquaginta populoꝝ duobus inclita regibꝰ quōdāq; terraꝝ impio emathia antea dicta & trogus pōpeius macedōia antea nomine emathiōis regis: cuius pria uirtutis expimēta illis in locis extant. Emathia cognominata eſt. ¶Nato propter Achillem quem iter duces græcorum haud dubie fortiſſimum fuiſſe conſtat. ¶Accipe audi uel auſculta: ordo autem eſt. O peleu Clariſſime nato decus eximium augens magnis uirtutibus columen Emathiæ accipe. ¶Tibi pandunt tibi aperiunt. ¶Sorores parcæ. ¶Fata ſequuntur Fatum ut Chriſippo placuit eſt ſempiterna quædam & indeclinabilis rerum ſeries & cathena uoluēs ſemetipſa ſeſe & implicans per æternos conſequentiæ ordines: ex quibus apta connexaꝗ eſt. ¶Currite ducentes hic uerſus eſt intercalaris qui interpoſitus ſuperius repetitur. ¶Subtegmina ſubtegmē proprie eſt filium quod intra ſtamen diſcurrit.

Extenuata gerēs ueteris ueſtigia pœnæ.
Quā quōdā ſilici reſtrictus mēbra cathēa
Perſoluit pendens e uerticibus præruptis:
Inde pater diuum ſcā cum coniuge natiſq;
Aduenit cælo te ſolum phœbe relinquens:
Vnigenāq; ſimul cultricē e mōtibus idæ
Pelea: nā tecum pariter ſoror aſpernata ē:
Nec thetidis thedas uoluit celebraẗ iugalis
Qui poſtq̄ niueis flexerunt ſedibus artus:
Large multiplici cōſtructæ ſūt dape mēſæ
Qū iterea īfirmo quatiētes corpa motu:
Veridicos parcæ cœperunt edere cantus:
His corpꝰ tremulū ꝯplectēs undiq; q̄rcus:
Candida purpureis ramis incinxerat ora.
At roſeo niueæ reſidebāt uertice uittæ:
Aeternūq; manus carpebant rite laborem
Leua colum molli lana retinebat amictā:
Dextera tum leuiter deducens fila ſupinis
Formabat digitis: tū ꝓno ī pollice torq̄ns:
Libratum tereti uerſabat turbine fuſum.
Atq; ita decerpēs æquabat ſemp opus dēs:
Laneaq; aridulis hærebant morſa labellis:
Quæ prius in leui fuerant extantia filo:
Ante pedes autem cādentis mollia lanæ
Vellera uirgati cuſtodiebant calathiſci:
Hæc cum clariſona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata:
Carmīe perfidiæ q̄d poſt nulla arguet ætas
o decꝰ eximiū magnis uirtutibꝰ augēs
æmathiæ columē peleu clariſſīe nato
Accipe q̄d læta tibi pādunt luce ſorores
Veridicū oraclū: ſed uos q̄ fata ſequuntur
Currite ducentes ſubtegmina currite fuſi.

¶Ipſa ſuum zephyritis: ipſa Cloris uxor zephyri. ¶Famulū legarat: equū uiri ſibi quoq; famulantē. ¶Scilicet ut uario: ratio cur in cœlū ſublata ſit cæſaries: ne. ſ. corona Ariadnæ ſola ibi fulgeret. ¶Ariadneis tpibꝰ: ex capite Ariadnæ. Cū liber. n. pater Ariadnā minois regis Cretēſiū filiam uxorē duxiſſet: uulcanus ei coronā obtulit quā ille ad uxoris inſigne inter ſidera collocauit habet aūt ſtellas nouem in orbē diſpoſitas: quaꝝ tres clarius micant. ¶Vuidulū: humidū. ¶A fluctu: emendo fletu: quia dixit comæ mea fata ſorores lugebāt. ¶In antiquis: ſupple ſideribus. ¶Diua. i. Venus & eſt ordo: diua poſuit me crinē fletu uuidulū cedentē ad templa crinē inquā nouū ſidus in antiq̄s ſideribus. ¶Virginis & ſæui: declarat eadē cæſarie ſe in cœlū ſic eſſe collocatā: ut hinc uirginē inde leonē cōtingat. ¶Lycaoniæ: lycaōis Archadū regis filiæ nota ē fabula ſed hic quoꝗ ordo erit. cōtingens lumina uirginis & leonis q̄ urſæ ſunt cōtigua uertor in occaſū ante tardū bootem de quo Manilius lib. primo a tergo uenit Arectophylax idemq; bootes: ſequiẗ enim urſam maiorē: unde Arictophylax dictꝰ eſt q̄ſi urſæ cuſtos. ¶Ramnuſia uirgo: Nemenſis de qua bis antedictū. ¶Nō ſi me infeſtis: Et ſi ſciam inq̄t ſidera ꝓpter ſupbe dcā me diſcerptura id tn̄ nō ſilebo me. ſ. non tam lætari: ꝙ facta ſum ſidus: q̄ mærere ꝙ abſum a uertice berenices. ¶Qui cū cum qua ſupple Berenice. ¶Nūc uos optato: petit ut nouæ nuptæ ſed illæ duntaxat q̄ abhorrent ab adulterio: ne priꝰ tradāt uiris ſuis corpus tractādum q̄ unguenta ſibi libauerint. ¶Theda fax nuptialis. ¶Poſt: emendo prius. ¶Vincula: emēdo corpora quod audacius facio quia ſic ſcriptum repperi in uetuſtiore exemplari. Ordo aūt eſt nūc uos quas theda iunxit optato lumine nudātes papillas reiecta ueſte non prius tradite corpora unanimis coniugibus q̄ onyx libet mihi iucunda munera. Onyx lapis eſt quē priſci cauabāt ad uaſa unguentaria. Cādorē habet ad unguis humani ſimilitudinē. Sotacus tn̄ teſte Plinio arabicas onycas nigras inueniri ꝓpdit candidis Zonis diſtinctas. ¶Petitis q̄ iura cubili: q̄ ueſtris uiris fidē ſeruare deſtinatis. ¶Ab indignis: ab iis. ſ. q̄ adulterio ſe polluerūt. ¶Tu uero regina tuēs: Sed tu inquit berenice cū intuēs ſidera per feſtos dies uenerē placabis: effice nō uotis ſed amplis muneribꝰ ut intelligaẗ me eſſe tui ſanguinis participem. ¶Iterēt: ortu & occaſu tocies repetitis. ¶Vtinā coma regia fiam utinā meæ reſtituat reginæ & ſim eius ut añ ſui cæſaries. ¶Proximꝰ hydrochoi fulgeret oariō ſenſus eſt ſi fierem ut opto coma regia. tunc me quæ media ſum inter utrunꝗ ſublata orion foret ꝓximus aquario. Qui græce dr̄ hydrochous ꝙ fūdat aquas. Dixit aūt Oariō Catul. græcos ſecutꝰ callimachū inquā pindaꝝ & nicandrū. Qui nonnunq̄ metri neceſſitate cōpulſi interponūt a & dnt tā oarion q̄ orion. Nicander ut callimachi ac pindari uerſus omittam: βιῶτῶ τεύχουσα κακον μερον ῶ αρίωνι.

Maniliꝰ.

DVLCI IVCVNDA VIRO. Detectur nobilis poeta turpiſſima cuiuſdam nouæ nuptæ adulteria. cū qua mariti etiam ipſius pr̄ rem habuerat. domus ītra cuiꝰ parietes eadem noua nupta una cū uiro & ſocero habitabat. ianuā alloquiẗ eāꝗ ut aīatam ſibi r̄ndere facit. ut p ipſā detegat oēm familie turpitudinē. oñdit aūt domū hāc nō Veronæ ſed Brixiæ fuiſſe. ¶Iucūda uiro iucunda parenti. quia ambo pater & filius puellam ſubagitabant.

Ipſa ſuū zephyritis eo famulum legarat
Grata canopeis incola littoribus:
Scilicet ut uario ne ſolum in limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
Fixa corōa foret ſed nos quoq; fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
Vuidulū a fletu cedentem ad tēpla dione
Sidus in antiquis diua nouum poſuit.
Virginis & ſæui cōtingens nanq; leonis
Lumina caliſto iuncta lycaoniæ
Vertor in occaſum tardū dux ante bootē:
Qui uix ſero alto mergitur oceano.
Sed q̄q̄ me nocte premunt ueſtigia diuū
Luce autem canæ reſtituor thetidi:
Pace tua fari hic liceat rhānuſia uirgo
Nāq; ego nō ullo uera timore tegam:
Nec ſi me infeſtis diſcerpēt ſydera dictis
Condita quin uere pectoris euoluam:
Nō his tā lætor rebus: quā me abfore ſemp
Abfore mea dominæ uertice diſcrucior
Qui cū ego dū uirgo quōdā fuit oībꝰ exps
Vnguentis una milia multa bibi:
Nunc uos optato q̄s iunxit lumine tæda
Nō prius unanimis corpora coniugibus:
Tradite nudantes reiecta ueſte papillas:
Quā iucunda mihi munera libet onyx
Veſter onix: caſto petitis q̄ iura cubili:
Sed quæ ſe in puro dedat adulterio:
Illius aura leuis bibat & dona irrita puluis.
Nāq; ego ab indignis præmia nulla peto
Sed magis o nuptæ ſemp cōcordia ueſtras
Semper amor ſedes incolat aſſiduus:
Tu uero regina tuens quū ſydera diuam
Placabis feſtis luminibus uenerem:
Sanguinis exptem uotis nō eſſe tui me
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterenẗ utinā coma regia fiā.
Proximus hydrochoi fulgeret oarion

Ad Ianuam.

o Dulci iucunda uiro iucunda parenti

¶ Ianua: hic ordo ſummit initiũ. ¶ Benigne: libe raliter. ¶ Sedes ipſe ſenex tenuit: cur Balbus do= mum icoluit. ¶ Facta marita: nupſit. ¶ Proiecto ſene: extruſo eodem balbo. ¶ Nõ ita cecilio reſpõ det ianua poetæ percon̄tanti. ¶ Iſtæc. ſ. flagitia: ¶ Ianitor ipſe facit: cui tradita ſum cuſtodienda: & cuius uolũtati parere compellor. ¶ Nõ iſtuc ſa tis eſt: Verba catulli dicentis non ſatis eſſe ſi ianua dicat culpam eſſe ianitoris: ſed dandam eſſe operã: ut homines ſentiãt & uideãt ita eſſe. ¶ Q uid poſ= ſum: rñdet ianua. ¶ Siccula. i. mẽtula. diminutiuũ a ſicca: erant aũt ſiccæ gladioli perſicoꝝ enſiũ ma= gnitudine ſũmitatib⁹ obuncis quib⁹ latrones ute= bant̃ unde ii etiam ſiccarii ſunt appellati. ¶ Beta

Plinius. Q uæ teſte Plinio hortenſiorũ leuiſſima eſt. eius quoq; a colore duo genera græci faciunt: nigrã & candidam quã præferũt parciſſimi feminis appel= lantq; ſiculum candoris ſane diſcrimine p̃ferentes ut lactucã: noſtri Betæ genera faciunt uernum & autumnale a temporibus ſatiuis q̃q̃ & iunio ferat̃ ¶ Sed pater illius ſenſus eſt non uirum quia is ar= rigere non poterat: ſed eius patrẽ puellam prius cõ preſſiſſe ſeu ꝙ illius amore captus eſſet: ſiue ꝙ filiũ ſuum ad agendum non idoneum uideret. ¶ Ner uoſius illud: eſt mẽtulæ periphraſis. ¶ Q uod zo= nã poſſet: Zona cingulũ erat ut dixi quo uẽter uir ginalis precigebat̃: ſed cum puella iã ſũt nupſiſſet illud prima nocte uir in lecto ſoluebat. ¶ Egre= gium narras loquitur Catullus in eius aũt uerbis manifeſta eſt ironia. ¶ Qui ipſe ſui gnati minxe= rit in gremium. Q ui filii ſui uxorẽ ſubagitauerit quam quidẽ rẽ paulo honeſti⁹ exprimit. ¶ Atq; non ſolum hoc patrem ſcilicet filii uxorem ſubagi

Brixia taſſe. ¶ Brixia chinnea: Bixia urbs eſt in cenoma noꝝ agro a gallis ſub rupe q̃ priſcis tp̄ibus chin= nea uocabat̃ condita. ¶ Mella: fluuius eſt brixia= norum de quo in georgiat. Verg. & curua legunt prope flumina melle. ¶ Sed de poſthumio: uerba ianuæ rñdentis poſthumius aũt & Corneli⁹ uiro rũ ſũt noĩa de qb⁹ niſi quis uelit ariolari: nihil certũ tradi põt. ¶ Dixerit hic aliq̃s: occurrit antiphoræ ¶ Nec populũ auſcultare: nec populi ſermões au cupari. ¶ Conciliis: emẽdo cõſiliis: refert. n. quem admodũ ſæpe audiuerit nouã nuptã cũ ſola res ſu as cõſultaret: huiuſmodi flagitia ſuſurrãtẽ: ut illos etiam noiatim diceret: Q uibus ſui copiã feciſſet. ¶ Q uẽ dicere nolo noie: quẽ parco noiare indi= cat tñ qbuſdã ſignis quis hic ſit. ¶ Supercilia Plini us lib. xi. hiſt. nat. ſupercilia homini & pariter & al terne mobilia & his pars animi negam⁹ an annui= mus hæc maxime indicant. Faſtus ſuperbia aliubi conceptabulum: ſed hic ſedem habet: in corde na= ſcitur: hic ſubit: hic pendet: nihil altius abruptiuſq; inuenit in corpore: ubi ſolitaria eſſet.

Salue: teq; bona iuppiter auctet ope
Ianua quã balbo dicunt ſeruiſſe benigne
Olim quum ſedes ipſe ſenex tenuit:
Q uãq; ferũt rurſus uoto ſeruiſſe maligno
Poſtq̃ eſt p̄iecto facta marita ſene.
Dic agedum nobis quare mutata feraris
In dominũ ueterẽ deſeruiſſe fidem.
Nõ ita cæcilio placeã cui tradita nunc ſum
Culpa mea eſt: quãq̃ dicitur eſſe mea:
Nec peccatũ a me q̃ſq̃ pote dicere q̃cquã:
Verum iſtæc potius ianitor ipſe facit.
Q uin q̄cunq; aliq̄d repit̃ nõ bene factum
Ad me oẽs clamãt: ianua culpa tua eſt
Nõ iſtuc ſatis eſt uno te dicere uerbo:
Sed facere ut quiuis ſentiat & uideat.
Q uid poſſum nemo q̄rit nec ſcire laborat
Nos uolumus uobis dicere: ne dubita.
Primũ igitur uirgo q̄d fert̃ tradita nobis
Falſum eſt: non illam uir prior attigerat
Languidior tenera cui pendẽs ſicula betha
Nunq̃ ſe mediã ſuſtulit ad tunicam
Sed pater illius nati uiolaſſe cubile
Dicitur: & miſerã cõſceleraſſe domum
Siue q̄d impia mẽs cæco flagrabat amore:
Seu q̄d inhers ſterili ſemine natus erat.
Q uærẽdũq; nec unde foret neruoſius illd̄
Q uod poſſet zonã ſoluere uirgineam
Egregiũ narras mira pietate parentem
Q ui ipſe ſui nati minxerit in gremium.
Atq nõ ſolũ hoc ſe dicit cognitum habere.
Brixia chinnæa ſuppoſita in ſpecula.
Flauus quã molli p̄currit flumine mella
Brixia ueronæ mater amata meæ:
Sed de poſthumio & corneli narrat amor̃.
Cum q̄bus illa malũ fecit adulterium
Dixerit hic aliquis q̄d tu iſtæc ianua noſti.
Cui nunquã domini limine abeſſe licet:
Nec populũ auſcultare ſed hic ſuffixa tigil
Tantũ operire ſoles: aut ap̄ire domũ (lo
Sæpe illã audiui furtiua uoce loquentem
Solam conſiliis hæc ſua flagitia:
Noĩe dicẽtẽ: quos diximus: utpote q̃ mi
Speret nec linguam eſſe nec auriculam
Præterea addebat quẽdã: quẽ dicere nolo
Nomine ne tollat rubra ſupercilia:

Longus hõ eſt magnas cui lites itulit olim
Falſum mendaci uentre puerperium.

Ad Mallium.

Q Vod mihi fortuna caſuq; oppreſ ſus acerbo
Cõſcriptũ hoc lachrymis mittis epiſtoliũ
Naufragũ et eiectũ ſpumantibus æquoris
Subleuẽ & a mortis limĩe reſtituã (undis
Q uẽ neq; ſcã uenus molli requeſcere ſõno
Deſertum in lecto celibe perpetitur.
Nec ueteꝝ dulci ſcriptorum carmĩe muſæ
Oblectant: quum mens anxia peruigilat
Id gratũ ẽ mihi me q̄m tibi ducis amicũ
Muneraq; & muſaꝝ hic petis & ueneris
Sed tibi ne mea ſint ignota icõmoda malli
Ne me odiſſe putes hoſpitis officium:
Accipe quis merſer fortunæ fluctibus ipſe
Ne amplius a miſero dona beata petas.
Tp̄e quo primũ ueſtis mihi tradita pure
Iucundũ quum ætas florida uer ageret:
Multa ſatis luſi nõ eſt dea neſcia noſtri:
Q uæ dulcem curis miſcet amariciem.
Sed totũ hoc ſtudiũ luctu frña mihi mors
Abſtulit o miſero frater adempte mihi:
Tu mea tu moriẽs fregiſti cõmoda frater:
Tecum una tota ẽ noſtra ſepulta domus
Omnia tecum una perierunt gaudia nr̃a.
Q uæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc ſtudia atq; omnes delicias animi.
Q uare quod ſcribis ueronæ turpe catullo
Eſſe quod hic quiſquis de meliore nota
Frigida deſerto tepefecit membra cubili.
Id malli nõ eſt turpe: magis miſerum eſt
Ignoſces igitur: ſi q̃ mihi luctus ademit:
Hæc tibi nõ tribuo munera: cũ nequeo.
Nã ꝙ ſcriptoꝝ ñ magna eſt copia ap̄d me.
Hoc fit ꝙ romæ uiuimus illa domus:
Illa mihi ſedes: illic mea carpitur ætas:
Huc una ex multis capſula me ſequitur.
q̄d cũ ita ſit noli ſtatuas nos mẽte maligna.
Id facere: aut animo non ſatis ingenuo.
Q uod tibi nõ utriuſq; petit copia facta ẽ.
Vltro ego deferrem copia ſiqua foret.
Non poſſum reticere deæ qua mallius i re

¶ Longus homo eſt: Vir eſt inquit procere ſtatu ræ. ¶ Q ui: lego cui. Illi enim de quo loquit̃ ſimu latus fœminæ quã prægnantẽ feciſſe falſo diceba tur: partus magnas lites intulerat. ¶ Mendaci uẽ= tre: quia nõ uere intumuerat. ¶ Puerperiũ: Q ualiſ cunq; partus ut in gallicula tradit Suetonius ſine ullo ſexus diſcrimine puerperium uocatur. Sueto.

Q VOD MIHI FORTVNA. Scribit hanc elegiã ad Malliũ. Qui cũ uxorẽ quã unice amabat: nuper amiſiſſet: & ideo ue= hementer doleret: a catullo per lr̃as petierat: ut no uis uerſibus dolorem ſuum leniret. Tum ut li= bros quoſdã ſibi mitteret legendos. Ei igit̃ rñdens poeta negat ſe propter recentẽ fratris interitũ: uer ſus facere poſſe: aut libros mittere: cũ Veronã pro fectus eos Romæ reliquerit. oñdit tñ ſe Mallio ob eximia ei⁹ merita plurimũ debẽ. ¶ Fortũa caſuq; eadẽ eſt fortunæ quæ caſus diffinitio in hoc tñ dif ferunt ut inquit Ariſto. ꝙ fortuna eſt duntaxat in Ariſto. hñtib⁹ intellectum caſus etiã in nõ hñtib⁹. ¶ Epi= ſtoliũ: paruã epiſtolã Q uæ nihil aliud eſt q̃ oratio q̃ abñtes pñtes facit. ¶ Cælibe cælibes ſũt qui uxo re carent qualis tunc erat Mallius amiſſa coniuge ordo aũt talis eſt Gratũ eſt mihi q̄m ducis me tibi amicũ: ꝙ oppreſſus fortuna & acerbo caſu mittis hoc Epoſtolium ut naufragum & eiectũ ſubleuẽ & cætera. ¶ Dona beata: qualia ſunt carmina. ¶ Veſtis mihi tradita pura eſt: Veſtis pura tyroni bus dabat̃ Plinius lib. viii. hiſt. nat. ea prima texuit rectam tunicam qua ſimul cũ toga pura tyrones induunt̃ nouæq; nuptæ. ¶ Aetas florida uer age ret: dictum eſt adoleſcentia flori eſſe comparatam ¶ Q uæ dulcẽ curis cuius poculũ hinc melle in= de felle temperã ¶ O miſero frater adempte mi hi oblata occaſione deflet fratris interitũ iuxta illd̄ Semper mæſta tua carmina morte canam. ¶ Ma gis miſerum eſt: ꝙ quiſquis de meliore nota tepefe cit membra ſua frigida in lecto a me deſerto melio ris autem notæ homines ſunt non parui ut aiunt pretii. ¶ Vtriuſq; petiti: carminum. ſ. & librorum. ¶ Nõ poſſum: negat poſſe reticere mallii in ſe be neficia: ne ſi illa reticeantur temporis iniquitate te nebris obruta in obliuionem deueniant.

¶ Cæca nocte obſcuris obliuiõis tenebris. ¶ Cartha: emẽdo curua. ¶ Duplex: quia dulcib⁹ miſcet amara. ¶ Amatuſia: uenus ab amatunte cypri urbe. ¶ Trinacria rupes: intelligit ethnã: qui mons in ſicilia aſſiduo flagrat incẽdio Plini. lib. ii. uerum in montiũ miraculis ardet ethna noctib⁹ ſemp tãtoq̧ æuo igniũ materia ſufficit niualis hibernis tẽporibus egeſtumq̧ cinerẽ pruinis operiens nec in illo tm̃ natura ſæuit exuſtionem terris denunciãs. ¶ Lymphaq̧ in œtheis mallia termopilis: Herodotus lib. vi. Termopilaꝝ quod montis ad heſpeꝝ uergit in acceſſum eſt & præalti p̃cipitii protentũ uſq̧ ad œtham: quod aut uiæ uergit ad auroram id a mari excipitur ac uadoſis in hoc ingreſſu ſũt therma lutra ideſt calida lauacra: quæ cythrus. i. ollas indigenæ uocant: & deſuper ara herculi extructa ad hos ingreſſus murus eſt ædificat⁹: ſup quẽ olim pilæ. i. portæ erant. eum autem ædificauerãt phocẽſis metu theſſalorum ex quo illi ex theſprotis terram æolidem iere habitatum quã nunc poſſident: ex qua theſſali conabãtur eos ſubigere. præſidio impoſito tutabantur: aquãq̧ calidam ingreſſui induxere ut eſſet lacunoſus locus omnia excogitantes ne in ſuam terram theſſali incurſarent.
¶ Mallia: a populoꝝ uicinitate: unde proxim⁹ etiam ſinus malliacus eſt appellatus. ¶ Qualis in aerii: oſtendit per ſimilitudinem quantum lachrimarum oculis plorando emiſerit. ¶ Dulce uiatori laſſo in ſudore leuamẽ.
Vergi. Virg. Quale per æſtum Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo iam prece
Plinius. pollucis: Plinius lib. ii. geminæ autem ſalutares & proſperi curſus prænunciæ: quarum aduentu fugari dirã illam ac minacem appellatamq̧ Helenam ferunt. & ob id polluci & caſtori id numẽ aſſignant eoſq̧ in mari deos inuocant: prætermitto autem diodorum & alios qui de hac re mentionem faciũt. ¶ Coniugis ut quondam: ſcribit amicam Mallii opera ueniſſe ad ſe talem: qualis ad ꝓtheſilaum deducta eſt laodomia: cum nondum hoſtia pro illo cæſa deos placaſſet: quare nactus occaſionem digreditur ad explicandum tum amorẽ tum infortunium ipſius laodomiæ.

Iuuerit: aut quantis iuuerit officiis:
Ne fugiens ſæclis obliuiſcentibus ætas
Illius hoc cæca nocte tegat ſtudium
Sed dicã uobis: uos porro dicite multis
Milibus: & facite hæc curua loq̄t̃ anus
Omnibus inq̧ locis celebret̃ fama ſepulti
Noteſcatq̧ magis mortuus atq̧ magis.
Ne tenuẽ texens ſublimis arena telam
Deſerto in mali nomine opus faciat
Nã mihi quã d̄derit duplex amatuſia curã:
Scitis: & in quo me corruerit genere:
Cũ tantũ arderẽ quantũ trinacria rupes
Lymphaq̧ in œtheis mallia termopilis
Mœſta nec aſſiduo tabeſcere lumina fletu
Ceſſarent: triſtiq̧ imbre madere genæ
Qualis in aerii perlucens uertice montis
Riuus muſcoſo proſilit e lapide:
Qui quũ de ꝓna p̃ceps ẽ ualle uolutus
Per mediũ denſi tranſit iter populi
Dulce uiatori laſſo in ſudore leuamen
Quũ grauis exuſtos æſtus hiulcat agros
Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis
Lenius aſpirans aura ſecunda uenit:
Iã prece pollucis iam caſtoris implorata.
Tale fuit nobis mallius auxilium.
Is clauſum lato patefecit limite campum
Iſq̧ domum nobis: iſq̧ dedit dominam
Ad quã cõmunes exerceremus amores
Quo mea ſe molli candida diua pede
Intulit: & trito fulgentẽ in limine plantã
Innixa arguta conſtitit in ſolea.
Cõiugis ut quondã flagrãs aduenit amore
Proteſilaæam laodomia domum.
Accepta & fruſtra nõdũ cũ ſanguĩe ſacro.
Hoſtia cæleſtes pacificaſſet heros.
Nihil mihi tã uald̄ placeat rhãnuſia uirgo
Quod temere inuitis ſuſcipiatur heris
Quã ieiuna pium deſideret ara cruorem.
Docta eſt amiſſo laodomia uiro:
Cõiugis ãn coacta nouũ dimittere collũ
Quã ueniens una atq̧ altera rurſus hyẽs
Noctibus ĩ lõgis auidũ ſaturaſſet amorẽ
Poſſet ut abrupto uiuere coniugio:
Q d̄ ſcibant pcæ nõ longo tempore abeſſe
Si miles muros iſſet ad illiacos:

Nã tum helenæ raptu primores argiuoꝝ:
Cœperat ad ſeſe troia ciere uiros:
Troia nefas cõe ſepulchꝝ europæ aſiæq̧
Troia uiꝝ & uirtutũ oĩum acerba cinis
Quæue ẽt id nr̃o lœtum miſerabile fratri
Attulit hei miſero frater adepte mihi:
Hei miſero frĩ iucundũ lumen ademptũ
Tecum una tota eſt nr̃a ſepulta domus:
Omnia tecum una periierũt gaudia noſtra
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Quẽ nũc tã lõge nõ inter nota ſepulchra
Nec prope cognatos compoſitũ cineres:
Sed troia obſcœna troia infœlice ſepultũ
Detinet a noſtro terra aliena ſolo:
Ad quã tũ ꝓperãs fert̃ ſimul undiq̧ pubes
Græca penetralis deſeruiſſe deos:
Ne paris abducta gauiſus libera mœcha.
Ocia pacato degeret in thalamo
Quo tibi cũ caſu pulcherrima laodomia:
Ereptum eſt uita dulcius atq̧ anima
Cõiugiũ: tãto te abſorbẽs uertice amoris
Aeſtus in abruptum detulerat barathrũ:
Quale ferũt graii peneũ propter amœnũ.
Siccari emulſa pingue palude ſolum:
Q d̄ quondã cæſis mõtis fodiſſe medullis.
Auſus falſiparens amphitrioniades:
Tp̃e quo certa ſtymphalia mõſtra ſagitta
Perculit imperio deterioris heri:
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis:
Hebe nec lõga uirginitate foret.
Sed tuus alt⁹ amor barathro fuit altior illo
Qui diuum dominum ferre iugũ docuit
Nam neq̧ tam charꝝ cõfecto ætate parẽti:
Vna caput ſeri nata nepotis alit:
Qui cũ diuitiis uix tandẽ inuentus auitis
Nomẽ teſtatas detulit in tabulas:
Impia deriſi gentilis gaudia tollens
Suſcitat a cano uulturium capite:
Nec tantũ niueo gauiſa eſt ulla columbo
Cõpar ſeu q̇cquid dicitur improbius
Oſcula mordenti ſemper decerpere roſtro
Quãq̃ præcipue multiuola eſt mulier
Sed tu hoꝝ magnos uiciſti ſola furores
Vt ſemel es flauo conciliata uiro.
Aut nihil aut paulo cui tu cõcedere digna:

¶ Troia nefas: iſultat troiæ propter fratris interitũ. ¶ Letũ miſerabile fratri: forſitan quo tempore fimbria troiam euertit Cornelio ſylla rempu. tenente. ¶ Hei miſero fratri: deplorat rurſus amiſſum fratrem. ¶ Quo tibi cum caſu: græcis ad troiam properantibus uir ademptus eſt laodomiæ.
¶ Quale ferũt graii: comparat altitudinem amoris eiuſdem laodomiæ in protheſilaum profunditati aquarum in theſſalia iuxta peneum; ſtagnantiũ priuſq̃ ab hercule oſſa ab olympo ſummoto deductæ forẽt qua de re ſic ſcribit Diodorus. Sed tamẽ antea huic ſimile opus in græcia effecerat: nam a locis quæ tempe appellantur ubi late ſtagnabat in campis ducta foſſa aquam deduxit theſſaliæ circa peneum fluuium campos fertiles præbens. ¶ Deterioris heri: intelligit euriſteum qui proculdubio fuit hercule deterior licet ei imperauerit. ¶ Pluribus ut cœli: ut receptus in numerum deorum haberet hebem uxorem. ¶ Sed tuus altus amor: ait amorem quo laodomia uirum ſuum proſequebatur fuiſſe maiorem q̃ fuerit amor herculis in iolem cui nimium adamatæ dum ſtudet morigerari fecit etiam pudenda. ¶ Barathro: nomen eſt immenſæ profunditatis. ¶ Nã neq̧ tam charum: negat Catullus tam carum eſſe auo diuiti: & decrepito quẽ ei heredem filia educat: nepotem q̃ carus extiterit laodomiæ idem protheſſilaus. ¶ Detulit ĩ tabulis: nomen in aui teſtamento dedit notandum. ¶ Gẽtilis gaudia tollens: gentiles dicuntur qui ex eadem ſunt gente: & qui eodem nomine uocantur. ¶ Deriſi: quia ſperabat ſe bona ſenis habiturum: cum illum ante natum nepotem ſine herede eſſe uideret. ¶ Suſcitat a cano uulturium capite: abigit a ſene inſidiantem captatorem qui uulturi cõparatur. Martialis. cuius uulturis hoc erit cadauer. Martia.

℄Crocea candidus in tunica:talis eſt apud poe-
tas cupidinis ipſius habitus. ℄Nec tamen illa mi-
hi negat illam de qua loquitur ſibi nupſiſſe:ſed al
teri nuptã ſibi quoq; ſe indulſiſſe dicit. ℄Officiis:
quæ tu in me contuliſti. ℄Ne noſtrũ ſcabra:ideo
inquit feci hæc de nobis carmina: ne qñ noſtrum
nomen iniuria temporis ex hoium memoria delea
tur. ℄Quæ themis:de qua ſic ſcribit ſex. Pom.
themi deam putabant eſſe:quæ præciperet homi-
nibus id petere quod fas eſſet:eamq; id eſſe exiſti-
mabant quod fas eſt. ℄Et longe ante omnes:in-
telligit amicam.

Atullus poſt heroica & elegias facit rur-
ſus epigrãmata:q̃q̃ poſſe q̃ri uideo: utrũ
ipſemet ſcripta ſua ita digeſſerit ut nunc ſcribunt
imprimunturq; an alius eorum inquam:qui nobi
lis poetæ carmina longo poſt tempore reperta ſed
iniuria uetuſtatis ſemiconſũpta reſarcire curarũt.

OLI ADMIRARI. Quibus alæ male
olent:hi hircum ſub alis habere uel geſta-
re dicuntur Rufus a fœminis reſpuebat:
licet gẽmas & ueſtes prætioſas eis donaret. quia hir
cino fætore laborabat ipſe tñ cũ quid in cauſa eẽt
ignoraret. uehementer admirabatur. Monet eum
Catullus ut hircũ occidat. aut deſinat mirari. cur a
fœminis reſpuatur. ℄Raræ. pretioſæ poſſumus
etiam legere rallæ:erat namq; ralla ueſtis tenuiſſi-
Plautus ma a raritate nomẽ hñs. Plaut⁹ punica ralla ſpiſſa.
℄Labefactas. cõmoues uel concutis. ℄Delitiis
quibus ſolis gẽmæ expetuntur. ℄Mala fabula
malus uulgi ſermo. ℄Alarum. humeri ſunt un-
de dependent brachia at concauæ infra humeros
partes alæ uocantur. ℄Hunc metuunt omnes. al
ludit ad hircum animal. ℄Quare. concluſio.
℄Naſoꝝ interfice peſtem. peſtis naſoꝝ eſt fætor.

VLLI SE DICIT. Amica Catulli. ut oñ
deret poetam a ſe plurimi fieri: iactabat ſe
nulli malle q̃ Catullo nubere. Catull⁹ au
tem cum norit fœminam eſſe ut eleganter ſcribit
Maro quoddam uarium ſemper & mutabile ait id
demum in uento & aquaꝝ eſſe ſcribendũ quod mu
lier dixerit amanti.

Lux mea ſe noſtrꝝ contulit in gremium:
Quã circũcurſans huc illuc ſæpe cupido.
Fulgebat crocea candidus in tunica:
Quæ tñ & ſi uno non eſt contenta catullo
Rara uerecundæ furta feremus heræ.
Ne nimiũ ſimus ſtultorum more moleſti:
Sæpe etiã iuno maxima cælicolum
Cõiugis in culpa flagrabat quottidiana
Noſcẽs omniuoli plurima furta iouis
At qui nec diuis hoies cõponier æquũ eſt:
Ingratũ tremuli tolle parentis onus:
Nec tñ illa mihi dextra deducta paterna
Fragrãs aſſyrio uenit odore domum.
Sed furtiua dedit nigra munuſcula nocte
Ipſius ex ipſo dempta uiri gremio:
Quare illud ſatis ẽ: ſi nobis id datur unis:
Qđ lapide illa dies candidiore notat:
Hoc tibi quod potui ɔfectũ carmie mun⁹
Pro multis aliis redditur officiis
Ne noſtrum ſcabra tãgat rubigine nomen
Hæc atq; illa dies atq; alia: atq; alia:
Huc addet diui q̃plurima: q̃ themis olim:
Antiquis ſolita eſt munera ferre piis
Sitis fœlices & tu ſimul: & tua uita:
Et domus ipſa in qua luſimus & domina
Et qui p̃cipue nobis terram dedita quo
Sunt primo nobis omnia nata bona:
Et lõge ante oẽs mihi me q̃ charior ipſo ẽ
Lux mea: qua uiua uiuere dulce mihi ẽ.

In Rufum.

n Oli admirari q̃re tibi femina nulla
Rufe uelit tenerꝝ ſuppoſuiſſe fœmur
Nõ illã raræ labefactas munere ueſtis:
Aut perluciduli deliciis lapidis.
Lædit te q̃dam mala fabula qua tibi fertur
Valle ſub alarum trux habitare caper:
Hũc metuũt oẽs: neq; mirꝝ nã mala ualdẽ
Beſtia: nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelẽ naſoꝝ interfice peſtẽ:
Aut admirari deſine cur fugiunt.

De Muliere ſua.

n Vlli ſe dicit mulier mea nuberẽ malle
Quã mihi: ñ ſi ſe iuppiter ipſe petat
Dicit ſed mulier cupido quod dicit amanti
In uẽto & rapida ſcribere oportet aqua.

I CVI IVRE BONO. Cõſolatẽ ſed ſuppreſſo noie ſodalẽ: cuius amica Rufo hircũ olẽti ſui
copiã faciebat ait. n. eundẽ Rufum dũ puellã ſubigit ambos ulciſci ſe: qm̃ pp coitũ poda gra
ſecatẽ amicã uero quia hircino fætore eã pſternit. ℄Vironbon ſacer alaꝝ. emẽdo iure bono ſa
cra res. ℄Iure bono: merito. ℄Sacra res: res execrabilis Verg. Et duct⁹ cornu ſtabit ſacer hirc⁹ ad arã
℄Obſtitit: nocuit. ℄Tarda: ab effectu. q; tardũ faciat. ℄Aemulus iſte tuus: iſte tuus riualis. ℄Qui
urm exercet amorẽ: qui tuã ſubigit amicã. ℄A te dum id agit qđ tu agebas. ℄Ambos: ſe & puellam.

Ad Virobonem.

s I cui iure bono ſacra res obſtitit hirc⁹.
Aut ſi aliquẽ merito tarda podagra ſe-
Aemul⁹ iſte tuus q urm exercet amorẽ (cat
Mirifice ẽ a te nactus utrunq; malum:
Nã quotiẽs futuit totiens ulciſcitẽ ambos:
Illam affligit odore: ipſe perit podagra.

Ad Leſbiam.

d Icebas quondã ſolũ te noſce catullũ
Leſbia nec præ me uelle tenere iouem
Dilexi tum te: nõ tantũ ut uulgus amicam
Sed pater ut gnatos diligit & generos
Nunc te cognoui: q̃re & ſi ipenſius uror
Multo ita dii me uilior & leuior:
Qui potis ẽ inqs: qđ amantẽ iniuria talis.
Cogit amarẽ magis: ſed bene uelle minus
Deſine de quoq̃ qcq̃ bñ uelle mereri
Aut aliquẽ fieri poſſe putare pium:
Omnia ſunt ingrata: nihil feciſſe benigne
Imo ẽt contra ſtat magis atq; magis:
Vt mihi quẽ nẽo graui⁹ nec acerbi⁹ urget.
Quã mõ q me unũ atq; unicũ amicũ ha
(buit

In Gellium.

g Ellius audierat patruũ obiurgarẽ ſolerẽ
Si quis delicias diceret aut faceret.
Hoc ne ipſi accideret patrui pdeſpuit ipſã
Vxorẽ: & patruũ reddidit harpocratẽ:
Qđ uoluit fecit: nã quãuis irrumet ipſum
Nunc patruũ: uerbũ nõ faciet patruus.

Ad Leſbiam.

Vc ẽ mẽs đducta tua mea leſbia culpa
Atq; ita ſe officio perdidit ipſa ſuo:
Vt iã nec bene uelle queã tibi ſi optia fias.
Nec deſiſtere Amare: omnia ſi fatias.

Conſolatio ad Seipſum

s I q̃ recordãti bñfacta priora uoluptas
Eſt homini quum ſe cogitat eſſe piũ:
Nec ſanctã uiolaſſe fidẽ: nec fœdere i ullo
Diuũ ad fallendos numine abuſũ hoies:

℄Odore: hirci fætore. Eſt aũt odor ut Pli. ait infe- Plinius.
ctus aer. ℄Perit podagra: quia pp coitũ quẽ poda
græ nocentiſſimum eſſe conſtat: maximos ſentit
cruciatus.

ICEBAS QVONDAM. Conquerit
de leſbia Catullus: q; illa nõ ſe ſolũ diligat
ut ſe facturã dixerat. ℄Natos diligit & generos:
pr̃es diligũt iprimis filios & generos: qa ſperãt ge
n⁹ ſuũ p illos poſſe ꝓgari. ℄Te cognoui: tuas
didici in amore fallacias. ℄Impẽſius: uehemẽti⁹.
℄Vror multo ita dii me uilior & leuior: & ſi ingt
nũc tui amore magꝭ ardeo poſteaq̃ aliis quoq; te i-
dulgere cepiſti ego tñ te minoris facio: q̃ antea fa
ciebã. ℄Qui potis eſt inqs: uerba leſbiæ q̃rentis
q̃uo poſſibile ſit: ut Catullus poteſt iniuriã magis
amet. ℄Sed bñ uelle minus: rñdet poeta ſe magꝭ
amare leſbiã: ei tñ min⁹ bñ uelle amam⁹. n. corp⁹
bñuolumus animo ſic Catullus corp⁹ leſbiæ ma
gis amabat memor uoluptatꝭ: quam illud tractan-
do capere cõſueuerat: aium uero minori beniuo-
lẽtia proſequebatur pp puellæ perfidiam.

ESINE DE QVOQVAM. Cũ nobi
lis poeta ab eo urgeatẽ de quo bñ merit⁹ ſit
monet lectorẽ: ut deſinat cuipiã bñfacere: qa oia ſĩt
igrata. Ingratitudo aũt uitiũ eſt maxie deteſtandũ
& iõ olim apud pſas nullũ graui⁹ puniebatẽ. ℄Ni
hil feciſſe benigne: nõ ꝓdeſt inquit bñficiũ in aliũ
cõtuliſſe. ℄Cõtra ſtat: obſtat hoc ẽ nocet ut mihi.

ELLVS AVDIERAT. Harpocrates
ut hinc incipiã: de⁹ erat Aegyptioꝝ q di-
gito ante os poſito ſilẽtiũ idicabat. Aucto
res ſunt uarro & Oui. Gelli⁹ patruũ habebat: qui
uelut cẽſor grauitẽ icrepabat qcũq; diceret uel face
ret aliquã obſcenitatẽ. Nepos autẽ ne qñ a patruo
iurgaretẽ: eũ mutũ reddere decreuit. Quare cũ iã
patrui uxorẽ adulteraſſet: illũ poſtea irrumauit &
ita uoti cõpos factus eſt. Quia loq nõ põt fellator
℄Obiurgare ſolere: ſolitũ icrepare. ℄Ipſi: gellio
℄Accideret: ut a patruo obiurgaretẽ. ℄Perdeſpu
it ipſã uxorẽ eã. ſ. ſubagitando. ℄Reddidit Arpo
cratẽ. mutũ fecit imiſſa in os mẽtula. ℄Verbũ nõ
faciet patru⁹: nã q irrumatẽ nullo pacto loqui põt.

VC EST MENS DEDVCTA. Irrita
tus leſbiæ pfidia ait mentẽ ſuã eo deductã
ut ipſi nõ poſſit bene uelle: etiã ſi mutatis
morib⁹ fiat optima nec deſiſtere amare: ſi mala oia
ſibi faciat. In uerbis aũt nulla ẽ difficultas.

I QVA RECORDANTI. Offenſus
poeta crebris leſbiæ adulteriis optat ope
deoꝝ ſe peſtifero illi⁹ amore penit⁹ ſolui. ℄Vio-
laſſe fidẽ: q̃ ut ſcribit Cice. ſeruãda eſt etiã hoſtib⁹.
℄Fœdere in ullo: in ulla pactiõe. fœdus aũt dcm̃
cõſtat a porca fœde ideſt crudelitẽ occiſa. in oib⁹. n.
fœderib⁹ porca occidebatẽ. Verg. Et cæſa lũgebãt fœdera porca. ℄Numine abuſum: Nã qui falſo iu-

rat ut alium fallat is deorum nule abuti dicitur. ℭ Malta parata tibi: poeta ait paratas eſſe ſibi i futurũ multas ex ingrato leſ biæ amore uoluptates. ℭ Q uin tu aio affirmas: hortatᷣ ſe ipſũ ut diis ita uolentib⁹ oẽm a ſe ſummoueat anxietaté. ℭ V na ſalus eſt: ut deponas amoré. ℭ Pote: pro potes qđ teſte Diomede ueterib⁹ crebrũ fuit. ℭ O dii: iplorat opem deoꝝ. ℭ Puriter: ſine labe. ℭ Hanc peſtem hũc peſtiferũ amoré. ℭ Tetrũ morbum: appellat morbum ipſum amorem: ut pote quo animus ſautiatus ægrotat.

Diomedes

VFE MIHI FRVSTRA. Cõqrit poeta: ꝙ ideo Rufus ſuã inierit amicitiã: ut per fallaciã eriperet ſibi amicã. ℭ Magno cũ ꝑtio: quia eripuiſti mihi leſ biã. ℭ Siccine ſurrepſti mi: an inquit ita in meam itrepſiſti familiaritaté: ut urens mihi iteriora eriperes puellam: in qua oia bona mea locauerim.

ALLVS HABET FRATRES. Gallũ lacerat: cui cum duo eſſent fratres: quoꝝ unus habebat uxorem non inuenuſtam: & alter filium non illepidum. Gallus eos coire faciebat: nec eo contentus flagitio ipſe quoq; eadem puella abutebatur. ℭ Lepidus: uenuſtus. ℭ Videt eſſe maritum: non uidet inquit ſe quoq; habere uxorem: quã nepos a patruo ita edoct⁹ ſubigat. ℭ Q uod puræ pura puellæ: ꝙ tu ore impuro purum puellæ os baſiaueris. ℭ Impune: ſine pœna. ℭ Te noſcent: tua norint flagitia.

ESBIVS EST PVLCHER. Laudantibus leſ bii riualis ſui pulchritudinem dicẽtibuſq; leſ biã eum malle q̃ Catullum cum tota familia ſic nobilis poeta reſpondet: ut oſtendat leſ bium cuius forma tantopere laudatur eſſe fellatoré uel cunilingum. ℭ Quid ni: cur non. ℭ Cum tota gente: cum tota familia. ℭ Si tria natorum ſuauia reppererit: ſi tria oſcula inuenerit: nã cunillingi & fellatores non baſiantur quam rem multis in locis indicat Martialis.

Multa parata manẽt i lõga ætate catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nã q̃cũq; hoics bñ cuiq̃ aut dicere poſſũt
Aut facere: hæc a te dictaq; factaq; ſunt
Oiaq; ingratæ perierunt credita menti.
Q uare iam te cur amplius excrucies:
Q ui te aio affirmas: atq; i ſtictoq; reducis
Et diis inuitis deſinis eſſe miſer.
Difficile ẽ lõgum ſubito deponere amoré:
Difficile ẽ ueꝝ hoc quod lubet efficies
V na ſalus hæc ẽ hoc ẽ tibi peruincendũ:
Hoc facies: ſiue id non pote: ſiue pote
O dii ſi ueſtꝝ ẽ miſereri: aut ſi qbus unq̃
Extrema iã ipſam morte tuliſtis opem:
Me miſeꝝ aſpicite: & ſi uitam puriter egi:
Eripite hanc peſtem perniciemq; mihi.
Q uæ mihi ſubrepẽs imos ut torpor i artuſ
Expulit ex omni pectore lætitias:
Nõ iã illud q̃ro contra ut me diligat illa
Aut quod non potis eſt eſſe pudica uelit
Ipſe ualere opto et teꝝ hũc đpõere morbũ
O dii hoc reddite mi pro pietate mea.

Ad Rufum.

r V fe mihi fruſtra: ac ne q̃cq̃ credite a(mice
Fruſtra imo magno cũ ꝑcio atq; malo
Siccine ſurepſti mi atq; inteſtina perurẽs:
Sic miſero eripuiſti omnia noſtra bona?
Eripuiſti heu: heu noſtræ crudele uenenũ
Vitæ: e heu noſtræ pectus amicitiæ.

De Gallo.

g Allus hẽt fr̃es quoꝝ ẽ lepidiſſima ɔiũx
Alterius: lepidus filius alterius:
Gallus hõ ẽ bellus. nã dulcis iũgit amores
Cum puero: ut bello bella puella cubet:
Gallus hõ ẽ bellus: nec ſe uidet eſſe maritũ
Q ui patruus patrui mõſtret adulterium
Sed nunc id doleo ꝙ puræ pura puellæ
Suauia coniunxit ſpurca ſaliua tua.
V eꝝ id nõ impune feres: nam te oia ſæcla.
Noſcent: & qui ſis fama loquetur anus.

De Leſbio.

l eſbi⁹ ẽ pulcher: qđ ni? quẽ leſbia malit
Q uã te cũ tota gente catulle tua
Sed tñ hic pulcher uẽdat cũ gente catullũ
Si tria amatoꝝ ſuauia repererit.

VID DICAM GELLI. In gellium ſcribitur hoc epigrãma: qui cũ per noctem fellaret: mane domũ egreſſus habebat labra ꝓpter ſperma qđ illis inhæſerat: niue cãdidiora. ℭ Quare rhoſea iſta labella: cur iſta tua labra purpurea. ℭ Octaua hora: nã gellius æſtiuo tpe illuc uſq; cubabat ℭ Suſcitat: eleuat. ℭ Fama ſuſurrat. an hoies inquit de te ſuſurrãtes uera loquunᷣ. ℭ Grandia tenta. magnas & arrectas mentulas. ℭ Clamant. cũ clamore indicãt. ℭ Victoris. appellat uictoré illũ a quo gellius irrumabatᷣ. ℭ Ilio. emẽdo ilia. ℭ Notata emẽdo notare ordo aũt & ſenſus eſt. Ilia miſelli uictoris rupta clamãt te notare labra ſero mulſo poſuit aũt ſerũ ꝓ ſpermate cui cum ſero ẽ aliq̃ ſimilitudo

Ad Gellium.

q Vid dicã gelli q̃re roſea iſta labella
Hyberna fiant candidiora niue?
Mane domũ quũ exis: & cũ te octaua qete
Et molli lõgo ſuſcitat hora die:
Neſcio quid certe ẽ: an uere fama ſuſurrat
Grãdia te medii tenta uorare uiri:
Si certe eſt: clamãt uictoris rupta miſſelli.
Ilia te mulſo labra notare ſero.

Ad Iuuentium.

n Emo ne i tãto potuit populo eẽ iuuẽti.
Bellus hõ: quem tu diligere inciperes:
Præterq̃ iſte tu⁹ moribunda a ſede piſauri
Hoſpes iaurata pallidior ſtatua? (nobis
Q uid tibi nunc cordi eſt? quẽ tu ꝑponere
Audes: & neſcis quod facius facias?

Ad Q uintium.

q Vinti ſit tibi uis oculos debere catullũ
Aut aliud ſi quid charius eſt oculis
Eripere ei noli multo quod charius illi:
Eſt oculis: ſed quid charius eſt oculis.

Ad Mulum.

l Eſbia mi ꝑſente uiro mala pluria dicit
Hoc illi fatuo maxima lætitia eſt:
Mule nihil ſentis ſi noſtri oblita taceret
Sana eẽt: qđ nũc garrit & obloquitᷣ
Nõ ſolũ memit: ſed q̃ multo acrior eſt res
Irata eſt: hoc eſt uritur: & loquitur.

De Ario.

Hommoda dicebat: ſi quãdo cõmoda uellet
Dicere: & hĩſidias arius inſidias
Et tum mirifice ſperabat ſe eẽ locutum
Q uũ quantum poterat dixerat hiſidias.
Credo ſic mater ſic liber auunculus eius:
Sic maternus auus dixerat: atq; auia:
Hoc miſſo in ſyriã requierãt oibus aures
Audibant eadem hæc leniter & leuiter.
Nec ſibi poſtilla metuebant talia uerba
Q uũ ſubito affertur nuncius horribilis:

EMO NE IN TANTO. Moleſte fert Catullus ꝙ. Iuuẽci⁹ puer formoſiſſim⁹ piſaurẽſem quendã qui inaurata ſtatua pallidior erat ſibi & aliis itẽ iuuenib⁹ in amore antepoſuerit. ℭ Piſauri. piſaurꝫ eſt umbriæ oppidũ cui uicinus fluui⁹ nomẽ dedit. ℭ Inaurata ſtatua. ſtatuas olim inaurari ſolitas his uerbis indicat Pli. tranſiit & ab diis ad hoium ſtatuas atq; imagines multis modis Antiqui eas pingebãt bitumine quo magis mirũ eſt placuiſſe auro integere. ℭ Q uod facin⁹ facias nam qui formoſo anteponit deformẽ. is profecto ſcelus facere uidetur.

Plinius.

VINTI SI TIBI VIS. Rogat quintium ſodalem ne eripiat ſibi amicã quam habeat oculis cariorem. ℭ Si tibi uis oculos debere. Si uis me tibi maxime obligare. ℭ Sed quid carius eſt oculis, quaſi dicat nihil.

ESBIA MI PRAESENTE VIRO. Leſbiæ maritus lætabatᷣ: cũ uxor ſe pſẽte malediceret Catullo qđ iõ leſ bia faciebat: nõ ꝙ poetã odiſſet: ſed qa ab eo fuerat deſtituta. ℭ Mule nihil ſentis: inſultat leſbiæ marito: quẽ ẽt mulũ appellat. ℭ Si nři oblita taceret. ſi de me nihil diceret. ℭ Sana eſſet ab amore beneualeret. ℭ Sed q̃ multo acrior res ẽ irrita ẽ: ſũt uerba muli reſpõdentis dicentiſq; uxoré ſuã eſſe catullo iratã ℭ Hoc ẽ uritᷣ & loquitᷣ. Ideo inqt Catullus & loquitur & mihi male dic: quia irata ẽ ꝙ ſe deſtituerim.

HOMMODA DICEBAT. Irridet arium q qſi mirifice loqretᷣ cõmoda Inſidiaſq; & ionũ aſpirãdo barbare ꝓferebat. huius ãt Epigrãmatis in primo inſtitutionũ ſic meminit Q uint. Apud nos põt q̃ri an i ſcripto ſit uitiũ: Si h littera ẽ nõ nota. Cuius qdẽ ratio mutata cũ tpibus ẽ ſæpius pciſſime ea ueteres uſi ẽt in uocalibus. Cũ ædos ircoſq; dicebãt, diu deinde obſeruatũ ne cõſonãtib⁹ aſpiraretᷣ ut in Gracchis & triumphis erupit breui tpe nimius uſus: ut chorõæ chẽturiones & pchones adhuc qbuſdã inſcriptiõibus maneãt: q̃ de re Catulli nobile epigrãma eſt. ℭ Requierãt oibus aures: quia nemo ampli⁹ romæ erat qui ſic loqueretᷣ. ℭ Eadẽ hæc cõmoda & inſidias. ℭ Leniter nõ aſpere. ℭ Leuiter. nã q̃ ſine aſpiratiõe ſcribunᷣ: ea neuius enunciatᷣ. ℭ Poſt illa. poſt illud tẽpus. Eſt. n. una pars orationis ſicut poſthac. ℭ Nuncius horribilis. Arii. ſ. adeſſe nec eum aliter q̃ antea loqui.

¶Ionios fluctus. Ionium eſt mare quod græci teſte Plinio in ſiculum & creticum diuidunt. cum autē
idem Arius iter nauigādū ionii, quoq; fluct⁹ ſulcaſſet eos poſtea addita in principio aſpiratione enūcia
bat rem proculdubio ridendam.

DI ET AMO. Oderat leſbiam Catullus ob perfidiā contra eandem amabat propter formā.
quare hinc odio inde amore uexantibus ipſe maximum cruciatum ſentiebat.

VINTIA FORMOSA EST. Concedit quintiā eſſe cādidā longā: & rectā. negat tñ eā eſſe
formoſā. ut multis uidet̃. ¶Singula confi
teor. candidā eſſe longā & rectā. ¶In tam
magno corpore mica ſalis: nihil eſt inquit in tota
quintia ridiculū hoc ē quod rideat: nō aūt quod ri-
ſu dignū ſit. Quintilia. Salſum in conſuetudine p
Quinti. ridiculo tñ accipit̃: nā nō utiq; hoc eſt q̃q̃ & ridi-
cula oportet eſſe ſalſa: nā & Cicero omne qd ſal-
ſum ſit: ait eſſe atticoꝝ: nā quia ſunt maxīe ad riſū
cōpoſiti: & Catullus. cū dicit nulla in tam magno
eſt corpore mica ſalis. hoc dicit nihil in corpe eius
eſſe ridiculū. ¶Oib⁹ oēs ſurripuit ueneres: leſbia
inquit quia pulcherrima eſt: ideo ipſa cæteris mu-
lierib⁹ omnē abſtulit gratiā. ¶Nulla pōt. oſidit ſe
plurimū amaſſe leſbiā eiq; fidē ſemper ſeruaſſe.

VID FACIT IS GELLI. Inſectat̃ quē-
dā gelliū: qui more beluino matrē ſororē
q; nec nō & patrui ſui uxorē ſubagitabat.
¶Prurit: hō dicit̃ prurire cū ardet deſiderio coeū
di. ¶Patruū q nō ſinit eſſe maritū: cū eius uxore
abutat̃. ¶Ec quis ſcis quātū: uerba gellii quæren
tis an ſciat Catullus quātū ſceleris is faciat. ¶Nō
ultima tethis: tm̄ inquit ſceleris facit: quantū nō ſit
in uniuerſo. ¶Demiſſo ſe ipſe uoret capite: nō ſi
ſe fellet capite ad inguen ſugendum declinato.

ELLIVS EST TENVIS. Reddit rōnē
Catullus. cur gellius in quē eſt ſuperi⁹ epi
grāma ſit tenuis: q. ſ. uno tpe multas ſubi
gat matrē: ſororēq; & patrui uxorē. ¶Gellius eſt
tenuis: uerba introductæ pſonæ. ¶Quid ni cur
nō rñdet Catullus. ¶Tāq; ualēs: tā potēs in coi-
tu. ¶Tāq; bonus patru⁹: tā hūanus uel liberalis.
¶Niſi qd fas tangere. ſenſus ē. Si Gellius nullas
alias fœminas q̄ cognotas ſubigat: abūde patebit.
Cur ipſe ſit adeo tenuis. ¶Naſcat̃ uero magus:
magi lingua pſaꝝ dicebant̃ ſapientes: quos ex ma
tris filiiq; cōcubitu naſci oportebat. De hiis Myr-
rha apud Ouidiū in. x. methamorphoſeos intelli-
Ouidi⁹. get̃ uidet̃ cum ait. Et qd nā remittit iuida: iura ne
gant gētes tamē eſſe ferunt̃. In quibus & nato ge
nitrix & nata parēti Iungit̃ & pietas gemiato cre-
ſcit amore. ¶Perſicū aruſpicium: quod Delphū
inueniſſe teſtatur Plinius. in eo uictimarum exta
inſpiciebantur qui autem id agebant: aruſpices ſūt
appellati. ¶Omentum in flammas: hoc nomi-
ne appellatur pingue illud: quo uentriculi & inte-
ſtina teguntur.

Ionios fluctus poſtquā illuc arius iſſet
Iam non ionios eſſe ſed hionios.

De Amore ſuo.

o Di & amo: q̄re id faciā fortaſſe reqris.
Neſcio: ſed fieri ſentio & excrutior

Quintiæ & Leſbiæ Comparatio.

q Vintia formoſa eſt multis: mihi can
dida longa
Recta eſt: hæc ego ſingula confiteor:
Totū illd: formoſa nego: nā nulla uēuſtas
Nulla in tā magno eſt corpore mica ſalis
Leſbia formoſa ē q̄ cū pulcherrima tota ē
Tum oibꝫ una omnes ſurripuit ueneres:
Nulla pōt mulier tantū ſe dicere amatam:
Vere quantum a me leſbia amata mea ē:
Nulla fides ullo fuit unquā i fœdere tanta
Quanta in amore tuo ex pte repta mea ē.

Ad Gellium.

q Vid facit is gelli q cū mr̃e atq; ſorore:
Prurit & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is patruum q nō ſinit eē maritū
Ec quid ſcis quantum ſuſcipiat ſceleris?
Suſcipit o gelli quantū nō ultima thetys
Nec genitor nympharum abluit ocean⁹
Nā nihil ē qcquā ſceleris quo pdeat ultra.
Non ſi demiſſo ſe ipſe uoret capite.

Ad Gellium.

g Ellius ē tēuis: qd ni? cui tā bona mater
Tāq; ualēs uiuat tāq; uenuſta ſoror
Tāq; bonus patruus tāq; oia plena puellis
Cognatis: quare is deſinat eſſe macer?
Qui ut nihil attigat niſi qd fas tāgere nō ē
Quantum uis quare: ſit macer inuenies.
Naſcatur magus ex gelli matriſq; nefando
Coniugio: & diſcat perſicum aruſpiciū:
Nā mag⁹ ex mr̃e & gnato gignat̃ oportet
Si uera eſt perſarum impia religio:
Gnatus ut accepto ueneret̃ carmine diuos
Omentum in flāma pingue liqfaciens

Ad Gellium.

On ideo gelli ſperabam te mi-
n hi fidum
In miſero hoc noſtro perdito a
more fore
Quod te cognoſſē bene cōſtāterue putarē
Aut poſſe a turpi mentē ihibere pbro:
Sed neq; qd matrē nec germanā eē uidebā
Hāc tibi cuius me magnus edebat amor
Et quāuis tecū multo coniungerer uſu
Non ſatis id cauſæ credideram eſſe tibi.
Tu ſatis indulſti tantū tibi gaudium in oī
Culpa eſt in quocunq; ē aliquid ſceleris.

De leſbia.

l Eſbia mi dicit ſemp male: nec
tacet unquam
De me: diſpereā me niſi leſbia amat:
Cui ego quaſi eadē totidē mox depcor illi
Aſſidue: uerum diſperea m niſi amo.

In Cæſarem.

Il nimiū ſtudeo tibi cæſar uelle
n placere
Nec ſi orem utrum ſis albꝫ an
ater homo.
Mētula mœchat̃: mechat̃ mentula certe.
Hoc eſt quod dicūt ipſa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ.

s Myrna mei cinnæ nonam poſt de
niq; meſſem
Quā cœpta ē nonāq; edita poſt hyemē
Milia quū interea qngenta hortēſius uno
In pede ſtans fixo carmina ructat hians.
Smyrna cauas atracis pēitus mittet̃ ad un
Smyrnā i cana diu ſæcula puoluent(das
Aut uoluſi ānales pataui morient̃ ad urbē
Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas:
Parua mei mihi ſit cordi mōumēta laboris
At populus tumido gaudeat antimacho.

Ad Caluum.

I quicquam mutis gratū acceptū-
s ue ſepulchris
Accidere a noſtro calue dolore pōt
Quo deſiderio ueteres renouamus amorēs
Atq; olim miſſas flemus amicitias
Certe nō tanto mors immatura dolori eſt
Quintiliæ: quantū gaudet amore tuo.

ON IDEO GELLI. Alloquit̃ eundē gel
liū: quē ait ſe ſperaſſe fore ſibi in amore fi-
dum: nō q; putaret ipſum a probro poſſe
abſtinere: ſed quia ſciret leſbiā eē ei neq; matrē: ne
q; ſororē q̄s ſolas gellius ſubagitabat. ¶Edebat:
abſumebat. ¶Multo cōiungerer uſu: licet inquit
tecū multū uerſarer: nō tñ putabā te ob id a mea
leſbia poſſe abſtinere. ¶Indulſti: pro indulſiſti.
¶In omni culpa eſt quocūq;: ſenſus eſt in omni
gaudio culpam eſſe: i quo ſit aliquid ſceleris.

ESBIA ME DICIT. Deprecari ꝓprie ē
arcere ſiue repellere: leſbia amica Catulli
ut amorē ſuū occultaret: poetæ ſemp ma
ledicebat. id quod Catullus ſe quoq; facere cōfite-
tur licet leſbiam depereat. ¶Mi: mihi eadē. ſ. ma-
la. ¶Deprecor illi: in illam repello.

IL NIMIVM STVDEO. Volens poe
ta inſectari Iulii Cæſaris adulteria negat
ſe dare operā ut illi placeat & ſi roget utrū
idē Cæſar ſit alb⁹ hoc eſt bon⁹ & liberalis: an ater
hoc ē malus & ſordidus. hui⁹ aūt dicti in Cæſarem
ſuppreſſo tñ poetæ nomie meminit Quintilian⁹.
¶Mæchatur: mæchas ſectatur. ¶Ipſa olera olla
legit: Vetus eſt in adulteros prouerbiū.

MYRNA MEI CINNAE. Ideo laudat
ſmyrnā Cinnæ: qd op⁹ Cinna ut teſtatur
Quintilia. nouē annis ſcripſerat: ut uitu-
peret tū hortenſiū: qui ſtans uno in pede quingē-
tos uerſus ructabat ueri⁹ q̄ faciebat: tū annales uo
luſii: quib⁹ nihil inepti⁹ nihilq; inſulſius legi pote-
rat. ¶Atracis mitter̃ ad undas: ſmyrna iquit i græ
ciā quoq; miſſa uidebit undas atracis. Eſt aūt atrax
fluui⁹ Aetoliæ: qui Ionio mari ifundit̃ auctor eſt
Pli. ¶Peruoluent: diæreſis. ¶At uoluſi annales:
de quibus ſupra. Annales uoluſi cacata cartha.
¶Pataui morient̃ ad urbē: ſmyrna iquit opus Cin
næ i græciā quoq; penetrabit: at ānales uoluſii mu
ros patauinos intra quos ſūt ſcripti: nō egredient̃.
¶Scōbris: ſcombri ſunt piſces: quib⁹ ſub Aquis
ſulphure⁹ ē color extra qui cæteris. ¶Sint cordi:
placeāt. ¶Parua monumēta: pauca carmina hic
pculdubio eos taxat qui uerſus faciētes coꝝ nūe-
ro ſtudēt non bonitati. ¶Anthimaco: de quo ita
ſcribit Quinti. Cōtra in Antimacho uis & graui-
tas & minime uulgare eloquēdi gen⁹ hēt laudem:
ſed quāuis eis ſecūdos fere grāmaticoꝝ cōſenſus
deferat: & affectib⁹ & iocūditate & diſpōne & oino
arte deficit. Idē cū bellum thebanū canere decre-
uiſſet qtuor & . xx . uolumina ſcripſit priuſq̄ duces
thebas perduxerit.

IQVICQVAM MVTIS. Caluus
poeta amauit Quītiliā puellā. Cui⁹ et iteri
tū carmine defleuit. Quā rē his uerſibus teſtatur
Properti⁹. Hoc etiā docti cōfeſſa eſt pagina calui. Propertius
cum caneret miſeræ funera quītiliæ. Catullus igit̃
laudās calui amici ſui pietatē ait Quintiliā ſi quid
tñ a uiuis fieri pōt: quod mortuis gratum acceptū
q; ſit: non tam imaturo obitu dolere q̄ immēſo ea
lui amore lætari. ¶Mutis: non loquentibus.
¶Immatura: imitis acerba ante diem properata.

ONITA ME DII AMENT. Inuehitur in Aemiliũ:os cuius alioquin turpiſſimũ maxime fetebat. ¶ Referre: diſtare. ¶ Olfacere: odoraret. ¶ Mũdius hoc nihil eſt: nihil eſt inquit culo Aemilii purius: nihilq; ore ſpurci⁹. ¶ Nã ſine dentib⁹: ꝓbat culũ Aemilii eſſe ore meliorẽ: nã culus inq̃t caret dentib⁹: cũ os habeat dentes longiſſimos: & gingiuas putres exeſaſq;: q̃les habet uetus capſa. ¶ Sesquipedales: pedis unius cũ dimidio alteri⁹ hoc. n. ſignificat ſeſquipes. ¶ Ploxemi. Quintilianus in primo Inſtõnũ ſcribit Catullũ circa padũ inueniſſe ploxemũ nõ tñ dicit qd ſit illud qd declarat ſextus pompeius his trib⁹ uerbis ploxemũ capſam dixerũt. ¶ Hic. Aemilius. Quẽ ſi qua attingit. ait Catullus eam mulierem quæ Aemilio ſui copiã facit. poſſe lingere culũ carnificis ægrotãtis.

N TE SI QVICQVAM. Inſectatur quẽdã uectiũ hoiem maxime loquacẽ cuius fatua garrulitate plurimũ offendebat optat primũ ut lingua culos lingat & crepidas ſter core fœdatas. deinde monet eũdẽ. ut ſi Catullũ & alios pdere uelit diſcat loq̃citatẽ ſuam oibus eſſe ꝑ moleſtã imo mortiferam. ¶ Si uſus ueniat. ſi tibi contingat. ¶ Caprotinas: emẽdo carbatinas. fuerunt aũt carbatinæ apud priſcos calciamẽta quorũ mentionẽ facidt iulius pollux in nono ad commodũ Impatorẽ. & Ariſto. in. ii. de Aialibus hui⁹ emendationis ne quis ſua gloria fraudetur. auctor eſt nobis Angelus politianus.

VRRIPVI TIBI DVM LVDIS. Alloquit̃ iuuẽtiũ qui poetæ ſuccenſuerat q, ſibi inter ludendũ baſium ſurripuiſſet. ¶ Dulcius ambroſia. herba eſt ambroſia quã multi Botrim alii arthemiſiã uocãt. fingũt tñ poetæ ambroſiam eẽ cibũ deoꝝ ſuauiſſimũ. ¶ Verũ id nõ ipune tuli. nõ impune te baſiaui. ¶ Cruce. poſuit crucẽ p maximo cruciatu. q̃lẽ crucib⁹ affixi patiebantur. ¶ Nec poſſum fletib⁹ ullis. nec ullis iq̃t lachrimis poſſum te placare. ¶ Nã ſimul id factũ. poſteaq̃ te inuitũ baſiaui. ¶ Lupæ. meretricis Iuue. Ite qui
Iuuena. bus grata ẽ picta lupa barbara mitra. & Marti. ob
Martia. ſcindũt ſpurcas hæc monumẽta lupas. ¶ Helleboro. legimus apud gelliũ lib. xvi. noctiũ atticaꝝ duas eẽ hellebori ſpecies diſcerniculo coloris iſignes candidi & nigri: eos aũt colores nõ in ſemine hellebori neq; in uirgultis ſed in radice dignoſci cãdido ſtomachum & uẽtrẽ ſuperiorem uomitiõibus purgari nigro aluum quæ inferior uocatur dilui: Vtriuſq; eſſe hanc uim ut humores noxios in quibus cauſæ morboꝝ ſunt: extrahant. ſed de helleboro multo plura ſcribit Plinius lib. xxv. hiſt. nat. ¶ M. ſero proponis amori: ut mihi ſuccẽſeas quotienſcunq; tibi baſia ſurripui.

AELIVS AVFILENVM. Aufilena puella ſoror erat aufileni itẽ pueri. Quoꝝ hũc cælius illam uero quintius deperibat. Catullus autem cũ non nihil Cælio debeat: optat ei in amore felicitatem.

De Aemilio.

n On: ita me dii amẽt: q̃cq̃ referrĩ ꝓutaui
Vtrũ os an culum olfacerem æmilio.
Mũdius hoc nihil ẽ: nihil eſt q; imũdi⁹ illo
Verum etiam culus mundior & melior ẽ
Nã ſine dẽtibus ille hoc dẽtis ſeſq pedalis.
Gingiuas uero ploxemi habet ueteris
Præterea rictum qualem defeſſus in æſtũ
Meientis mulæ cunnus habere ſolet.
Hic futuit multas: & ſe facit eſſe uenuſtũ:
Et non piſtrino traditur atq; aſino:
Quẽ ſi qua attingit: nõ illã poſſe putemus
Aegroti culum lingere carnificis.

Ad Victium.

i N te ſi quicq̃ dici pote putide uicti
Id quod uerboſis dicitur & fatuis
Iſta cum lingua ſi uſus ueniat tibi: poſſis
Culos & crepidas lingere carbatinas:
Si nos omnino uis omnes perdere uicti
Diſcas: omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

s Vrripui tibi dum ludis mellite iuuẽti
Suauiolum dulci dulcius ambroſia:
Verũ id nõ ipune tuli: nãq; amplius horã
Suffixum i ſumma me memini eẽ cruce
Dũ tibi me purgo nec poſſũ fletibus ullis.
Tantillum ueſtræ demere ſeuitiæ:
Nã ſimul id factũ eſt multis diluta labella
Abſterſi guttis omnibus articulis:
Ne q̃cq̃ noſtro cõtractum ex ore maneret
Tanquã cõmixtæ ſpurca ſaliua lupæ:
Præterea infeſto miſerũ me tradere amori
Non ceſſaſti: omniq; excruciare modo:
Vt mi ex ambroſia mutatũ iam foret illud
Suauiolum triſti triſtius helleboro:
Quã quoniã pœnã miſero ꝓponis amori
Nunquã iam poſthac baſia ſurripiam.

In Cælium & Quintium.

c Aelius aufilenũ & quintius aufilenã
Flos ueronẽſum depereunt iuuenum
Hic fratrẽ: ille ſororem: hoc eſt qd dr̃ illud
Fraternũ uere dulce ſodalicium:
Cui faueã potius cœli: tibi: nã tua nobis.
Perſpecta exigitur unica amicitia:
Quũ ueſana meas torreret flãma medullas
Sis fœlix cœli ſis in amore potens.

Fletus de morte fratris.

Vltas ꝑ gẽtes & multa ꝑ æquora uectus
Aduenio has miſeras frater ad iferias:
Vt te poſtremo donarẽ munere mortis
Et mutũ nequicquã alloquerer cinerẽ:
Q̃ñqdẽ fortuna mihi tete abſtulit ipſum
Heu miſer indigne frater adempte mihi.
Hæc tñ interea priſco quæ more parentũ:
Tradita ſunt triſtes munera ad inferias:
Accipe fraterno multum manantia fletu:
Atq; in perpetuum frater aue atq; uale.

Ad cornelium.

s I quicquã tacito cõmiſſũ ẽ fido ab amico
Cuius ſit penitus nota fides animi.
Meq; eſſe inuenies illorum iure ſacratum.
Corneli: & factũ me eẽ puta harpocratẽ.

Ad Silonem.

a Vt ſodes redde mihi decẽ ſeſtertia ſilo
Deide eſto q̃uis ſæuus & indomitus:
Aut ſi te nummi delectant deſine quæſo
Leno eſſe: atq; idem ſæuus & indomitus

Ad quendam.

c Redis me potuiſſe meæ maledicere uitæ
Ambobus mihi q̃ charior eſt oculis
Nec potui: nec ſi poſſẽ tã perdite amarem
Sed tu cum caupone oĩa monſtra facis.

De eius mentula.

m Entula conat̃ pipleũ ſcãdere montẽ.
Muſæ furcillis præcipitem eiiciunt:

De Oebalio Puero.

c Vm puero œbalio ꝑconẽ q uidet: ipſe
Quid credat niſi ſe uẽdere diſcupere.

Ad Leſbiam.

s I q̃cq̃ cupido optãtiq; & obtigit unquã
Inſperãti: hoc eſt gratũ aio proprie
Quare hoc ẽ gratũ nobis quoq; cario auro
Quod te reſtituis leſbia mi cupido
Reſtituis cupido atq; inſperãti ipa refers te
O mihi cara magis candidiore nota.

¶ Cui faueã potius cœli tibi modus eſt loquendi apd hũc poetã: ut aliũ iterroget & ꝑ illo ſibi rñdeat ſic alibi cui dono lepidũ nouũ libellũ arido mõ pu nice expolitũ Corneli: tibi. ¶ Perſpecta: pſpicere eſt ad plenũ & pfecte cognoſcere. ¶ Væſana: q̃ me uæſanũ reddebat. ¶ Medullas: quarum cibo amorem paſci fingunt poetæ.

VLTAS PER GENTES. Amiſerat fratrẽ Catullus ut ipſe alibi demonſtrat q extra patriã extinct⁹ in littore troiano ſepult⁹ iacebat ad hũc uect⁹ poeta ei⁹ manib⁹ flendo parẽtat. ¶ Inferias: inferiæ ſũt ſacra mortuoꝝ. q̃ inferis ſoluunt. ¶ Munere mortis: munera morti uocant: exequiæ. ¶ Neq̃cq̃: mihi nõ rñdentẽ. ¶ Priſco de more: pro ut maiores inſtituerũt. ¶ Manãtia fletu lachrimis ſtillantia. Eſt enim manare cum aliquid per minutiſſimas ſtillat partes.

I QVICQVAM TACITO. Spondet Cornelio q de fide Catulli poſt archanum ei cõmiſſum nõ nihil dubitabat ſe ſp taciturũ. ¶ Illoꝝ iure: q alioꝝ ſecreta ſibi cõmiſſa tacere nouerunt. ¶ Harpocratẽ: puta iquit me factũ eẽ mutum. De harpocrate aũt iam dictum eſt.

VT SOLES. Mutuauerat Catul. ſilõi. x. ſeſtertia. Sed cũ ea poſtea repoſceret: nec ſilo mutuũ reddere uellet: ipſe poetæ minabatur. Monet eũ Catul. ut reddat ſibi pecuniã: deide iure ſuo minet̃: aut ſi eã reddere nolit deſinat minari.

REDIS ME POTVISSE. Negat Catullus ſe leſbiæ maledixiſſe. ¶ Meæ uitæ: leſbiæ: q̃ mea ẽ uita. ¶ Nec ſi poſſem: ſub audi maledicere. ¶ Tã pdite: tã miſere. ¶ Mõſtra facis: mõſtrũ ut Donat⁹ ait omne ẽ cõtra naturã. Mõſtrũ

ENTVLA CONATVR. Nõ poterat Catullus uirginẽ irrũpere: cũ maxie cuperet obſtabat ei firmitas pelliculæ quæ uirginib⁹ obtẽdit̃: hãc Catul. appellat mõtẽ pimpleũ eſt aũt pimpla locus quẽ parnaſo & helyconi pximum thraces olim illucuſq; profecti muſis cõſecrarãt. alii uero dicũt poetã cõfiteri ſe obſcæna ſcribere uoluiſſe: ſed a muſis quomin⁹ id faceret ꝓhibitũ Precões

VM PVERO OEBALIO. Precones ſunt qui in auctiõib⁹ ꝓtia reb⁹ ipoſita clare enũciãt ad qd alludẽs Catull⁹ ait: quicũq; uidet oebaliũ pueꝝ cũ ꝑcone uerſari: nõ poſſe niſi credere ſe uenũdare. & ita inuit illũ fuiſſe cynedũ ¶ Eſſe: emendo ipſe. ¶ Diſcupere: ualde cupere.

I QVICQVAM CVPIDO. Poeta poſt paucoꝝ ſimultatem cũ uideat leſbiã ſibi reconciliatam gaudio exultans negat eſſe quenq̃ inter homines. qui ſit ſe ipſo felicior. ¶ Si quicq̃ cupido: ſenſus eſt. Si quid unq̃ homini cupido & inſperanti contigit quod gratum foret: hoc eſſe ſibi gratiſſimum: q leſbia ſecum in gratiam redierit. ¶ Candidiore nota: fælici die de more autem ſignandi dies fælices pariter: & infælices ſuperius ſatis multa.

ONITA MEDII AMENT. Inuenitur in Aemiliū: os culus alioquin turpiſſimū maxime fetebat. ℂ Referre: diſtare. ℂ Olfacerē: odorarer. ℂ Mūdius hoc nihil eſt: nihil eſt inquit culo Aemilii purius: nihilq́ ore ſpurci⁹. ℂ Nā ſine dentib⁹: pbat culū Aemilii eſſe ore meliorē: nā culus inqt caret dentib⁹: cū os habeat dentes longiſſimos: & gingiuas putres exeſaſq́: qles habet uetus capſa. ℂ Sesquipedales: pedis unius cū dimidio alteri⁹ hoc. n. ſignificat ſequipes. ℂ Ploxemi. Quintilianus in primo Inſtōnū ſcribit Catullū circa padū inueniſſe ploxemū nō tū dicit qd ſit illud qd declarat ſextus pompeius his trib⁹ uerbis ploxemū capſam dixerſit. ℂ Hic. Aemilius. Quē ſi qua attingit, ait Catullus eam mulierem quæ Aemilio ſui copiā facit. poſſe lingere culū carnificis ægrotātꝭ.

N TE SI QVICQVAM. Inſectatur quēdā uectiū hoīem maxime loquacē cu ius fatua garrulitate plurimū offendebaẗ [illegible]

[illegible]

VRIPVI TIBI DVM LVDIS. Al loquit̃ iuuētiū qui poetæ [illegible] fuerat q [illegible] ℂ Dulcius ambroſia. herba eſt ambroſia [illegible] alii artemiſiā uocāt. fingūt tū poetæ ambroſiam eē cibū deoꝝ ſuauiſſimū. ℂ Verū id nō ipune tu li. nō impune te baſiaui. ℂ Cruce. poſuit crucē p maximo cruciatu. qlē crucib⁹ affixi patiebantur. ℂ Nec poſſum fletib⁹ ullis. nec ullis iqt lachrimis poſſum te placare. ℂ Nā ſimul id factū. poſteaq̃ te inuitū baſiaui. ℂ Lupæ. meretricis Iuue. Iꝗ quibus grata ē picta lupa barbara mitra. & Marti. ob ſcindit ſpurcas hæc monumēta lupas. ℂ Hellebo ro. legimus apud gelliū lib. xvi. noctiū atticaꝝ duas eē hellebori ſpecies diſcernēdo colore iſignes candidi & nigri eos aūt colores nō in ſemine hellebori neq́ in uirgultis ſed in radice dignoſci. cādido ſtomachum & uētrē ſuperiorem uomitiōibus purgari nigro aluum quæ inferior uocatur dilui. Vtriuſq́ eſſe hanc uim ut humores noxios in quibus cauſæ morboꝝ ſunt extrahant. ſed de helleboro multo plura ſcribit Plinius lib. xxv. hiſt. nat. ℂ M. fero proponis amori: ut mihi ſucceſeas quotienſcunq́ tibi baſia ſurripui.

Iuuena.
Martia.

AELIVS AVFILENVM. Aufilena puella ſoror erat aufileni itē pueri. Quoꝝ hūc cælius illam uero quintius deperibat. Catullus autem cū non nihil Cælio debeat: optat ei in amore fœlicitatem.

De Aemilio.

n On: ita me dii amēt: qcq̃ referri putaui
Vtrū os an culum olfacerem æmilio.
Mūdius hoc nihil ē: nihil eſtq́ imūdi⁹ illo
Verum etiam culus mundior & melior
Nā ſine dētibus ille hoc dētis ſeſq́pedalis.
Gingiuas uero ploxemi habet ueteris
Præterea rictum qualem defeſſus in æſtū
Meientis mulæ cunnus habere ſolet.
Hic futuit multas: & ſe facit eſſe uenuſtū:
Et non piſtrino traditur atq́ aſino:
Quē ſi qua attingit: nō illā poſſe putemus
Aegroti culum lingere carnificis.

Ad Victium.

i N te ſi quicq̃ dici pote putide [illegible]
Id quod uerboſis dicitur & fatuis
Iſta cum lingua ſi uſus ueniat tibi: poſſis
Culos & crepidas lingere carbatinas:
Si nos omnino uis omnes perdere uicti
Diſcas: omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

s Vrripui tibi dum ludis mellite iuuēti
Suauiolum dulci dulcius ambroſia:
Verꝫ id nō ipune tuli: nāq́ amplius horā
Suffixum i ſumma me memini eē cruce
Dū tibi me purgo nec poſſū fletibus ullis.
Tantillum ueſtræ demere ſæuitiæ:
Nā ſimul id factū eſt multis diluta labella
Abſterſi guttis omnibus articulis:
Ne qcq̃ noſtro cōtractum ex ore maneret
Tanquā cōmixtæ ſpurca ſaliua lupæ:
Præterea infeſto miſerū me tradere amori
Non ceſſaſti: omniq́ excruciare modo:
Vt mi ex ambroſia mutatū iam foret illud
Suauiolum triſti triſtius helleboro:
Quā quoniā pœnā miſero pponis amori
Nunquā iam poſthac baſia ſurripiam.

In Cælium & Quintium.

c Aelius aufilenū & quintius aufilenā
Flos ueronēſum depereunt iuuenum

Hic fratrē: ille ſororem: hoc eſt qd dr̃ illud
Fraternū uere dulce ſodalicium:
Cui faueā potius cœli: tibi: nā tua nobis.
Perſpecta exigitur unica amicitia:
Quū ueſana meas torreret flāma medul-
Sis fœlix cœli: ſis in amore potens. (las

Fletus de morte fratris.

Vltas p gētes & multa p æquora uectuſ
Aduenio has miſeras frater ad iferias:
Vt te poſtremo donarē munere mortis
Et mutū nequicquā alloquerer cinerē:
Quādquidē fortuna mihi tete abſtulit ipſum
Heu miſer indigne frater adempte mihi.
Hæc tū interea priſco quæ more parentū:
Tradita ſunt triſtes munera ad inferias:
Accipe fraterno multum manantia fletu:
Atq́ in perpetuum frater aue atq́ uale.

Ad cornelium.

s I quicquā tacito cōmiſſū ē fido ab ami- (co
Cuius ſit penitus nota fides animi.
Meq́ eſſe inuenies illorum iure ſacratum.
Corneli: & factū me eē puta harpocratē.

Ad Silonem.

a Vt ſodes redde mihi decē ſeſtertia ſilo
Deide eſto quis ſæuus & indomitus:
Aut ſi te nummi delectant deſine quæſo
Leno eſſe: atq́ idem ſæuus & indomitus

Ad quendam.

c Redis me potuiſſe meæ maledicere ui- (tæ
Ambobus mihi q̃ charior eſt oculis
Nec potui: nec ſi poſſē tā perdite amarem
Sed tu cum caupone oīa monſtra facis.

De eius mentula.

m Entula conat̃ pipleū ſcādere montē.
Muſæ furcillis præcipitem eiiciunt:

De Oebalio Puero.

c Vm puero œbalio p̄conē quidet: ipſe
Quid credat niſi ſe uēdere diſcupere.

Ad Leſbiam.

s I qcq̃ cupido optātiq́ & obtigit unquā
Inſperāti: hoc eſt gratū aīo proprie
Quare hoc ē gratū nobis quoq́ cario auro
Quod te reſtituis leſbia mi cupido
Reſtituis cupido atq́ inſperāti ipa refers te
O mihi cara magis candidiore nota.

ℂ Cui faueā potius cœli tibi modus eſt loquendi apd̄ hūc poetā: ut aliū iterroget & p illo ſibi rn̄deat ſic alibi cui dono lepidū nouū libellū arido mō punice expolitū Corneli: tibi. ℂ Perſpecta: pſpicere eſt ad plenū & pfecte cognoſcere. ℂ Væſana: q̃ me uæſanū reddebat. ℂ Medullas: quarum cibo amorem paſci fingunt poetæ.

VLTAS PER GENTES. Amiſerat fratrē Catullus ut ipſe alibi demonſtrat q extra patriā extinct⁹ in littore troiano ſepult⁹ iacebat ad hūc uect⁹ poeta ei⁹ manib⁹ flendo parētat. ℂ Inferias: inferiæ ſūt ſacra mortuoꝝ. q̃ inferis ſoluunt̃. ℂ Munere mortis: munera morti uocant̃: exequiæ. ℂ Neqcq̃: mihi nō rn̄dentē. ℂ Priſco de more: pro ut maiores inſtituerūt. ℂ Manātia fletu lachrimis ſtillantia. Eſt enim manarē cum aliquid per minutiſſimas ſtillat partes.

I QVICQVAM TACITO. Spondet Cornelio q de fide Catulli poſt archanum ei cōmiſſum nō nihil dubitabat ſe ſp taciturꝫ. ℂ Illoꝝ iure: q alioꝝ ſecreta ſibi cōmiſſa tacere nouerunt. ℂ Harpocratē: puta iquit me factū eē mutum. De harpocrate aūt iam dictum eſt.

VT SOLES. Mutuauerat Catul. ſilōi. x. ſeſtertia. Sed cū ea poſtea repoſceret: nec ſilo mutuū reddere uellet: ipſe poetæ minabatur. Monet eū Catul. ut reddat ſibi pecuniā: deide iure ſuo minet̃: aut ſi eā reddere nolit deſinat minari.

REDIS ME POTVISSE. Negat Catullus ſe leſbiæ maledixiſſe. ℂ Meæ uitæ: leſbiæ: q̃ mea ē uita. ℂ Nec ſi poſſem: ſubaudi maledicere. ℂ Tā pdite: tā miſere. ℂ Mōſtra facis: mōſtrū ut Donat⁹ ait omne ē cōtra naturā. Mōſtrū

ENTVLA CONATVR. Nō poterat Catullus uirginē irrūpere: cū maxie cuperet obſtabat ei firmitas pelliculæ quæ uirginib⁹ obtēdit̃: hāc Catul. appellat mōtē pimpleū eſt aūt pimpla locus quē parnaſo & helyconi pximum thraces olim illucuſq́ profecti muſis cōſecrarāt. alii uero dicūt poetā cōfiteri ſe obſcæna ſcribere uoluiſſe: ſed a muſis quomin⁹ id faceret phibitū

VM PVERO OEBALIO. Precones ſunt qui in auctiōib⁹ p̄tia reb⁹ ipoſita clare enūciāt ad qd alludēs Catull⁹ ait: quicūq́ uidet oebaliū pueꝝ cū p̄cone uerſari: nō poſſe niſi credere ſe uenūdare. & ita inuit illū fuiſſe cynedū ℂ Eſſe: emendo ipſe. ℂ Diſcupere: ualde cupere. Precōes

I QVICQVAM CVPIDO. Poeta poſt paucoꝝ ſimultatem cū uideat leſbiā ſibi reconciliatam gaudio exultans negat eſſe quenq̃ inter homines. qui ſit ſe ipſo felicior. ℂ Si quicq̃ cupido: ſenſus eſt. Si quid unq̃ homini cupido & inſperanti contigit quod gratum foret: hoc eſſe ſibi gratiſſimum: q leſbia ſecum in gratiam redierit. ℂ Candidiore nota: fœlici die de more autem ſignandi dies fœlices pariter: & infœlices ſuperius ſatis multa.

¶ Dicere quis poterit: alium. ſ. eſſe: cuius felicitas hodie ſit magis optanda.

SI CONI. Inuehit in canum hoiem maledicũ: qui ſi iudicio populi cui inuiſus eſt ꝑpter maledicentiã intereat: ait fore ut a feris & uolucrib⁹ abſumat. ¶ Spurcata in puris morib⁹: magnis uitiis fœdata. ¶ Coruus: auis eſt quã uulg⁹ ore coire arbitrat: ſed negat Ariſto. ¶ Lupi: de quibus plura legito apud eundẽ Ariſtotelem Plinium. ſolinum & Albertum nouiſſimum philoſophorũ: Sequens epigramma tam clarum eſt: ut nulla indigeat expoſitione.

Coruus

VFILENA BONAE. Increpat auſilenã: q̃ cũ mœcha eẽt ꝑmiſat ſe rẽ Catullo daturã: ſi is prius ꝑtiũ ſibi dediſſet. quo accepto ipſa poſtea poetã producebat. ¶ Accipiũt ꝑtiũ: capiunt mercedẽ. ¶ Q uæ facere inſtituũt: q̃ rem dare decernunt. ¶ Aut facere: ordo ẽ Auſilena eſt igenuæ mulier(aut facere: aut fuit pudicæ nõ ꝑmiſſe nõ ꝑmiſiſſe. ¶ Sed data corripere fraudãdo efficit: ea inquit q̃ poſtea q̃ ꝑtiũ accepit: nõ dãdo uiꝝ fallit: plus peccat: quã meretrix quæ oibus mẽbris ſe ad quæſtũ proſtituit.

VFILENA VIRO CONTentam. Inſectatur Auſilenã: q̃ cũ ex patruo filios genuiſſet: iactabat laudãdã eſſe mulierẽ: q̃ uno uiro cõtẽta foret: ei rñdẽs Catullus ait fas eẽ cui uis hoi poti⁹ ſuccũbere q̃ ex patruo filios gignere.

VLTVS HOMO ES NASO. In naſonem Q ui cum uir eſſet proceræ ſtaturæ draucorum qui eum ſubagitabant commertio utebatur. ¶ Neq; tecũ: ſed cum draucis qui te ſubagitant. ¶ Deſcẽdis: dũ uis ab iiſdẽ drauci(ſub agitari. ¶ Paticus: patici ſunt qui ſe iniri patiunt.

ONSVLE pompeio: ſcribit poeta hoc teſtraſticõ ad cinã de mirãdo romæ mœcharũ incremẽto. Pompeio. n. primũ conſule duæ tantũ mœchæ in urbe ſedebãt: ſed poſtea cũ idẽ põpeius factus eẽt iteꝝ cõſul. creuerãt ad duo milia. ¶ Mœchilia. mœchiliũ græcũ ẽ uocabulũ qd nuã mœchã ſignificat. ¶ Duo duæ mœchæ. ¶ Milia. Ioãnes Phoſphorus uir tã græce q̃ latine bene litteratus: q in Cypro ubi publice cõductus ꝑfitebat: nuprime periit: legebat chilia. ¶ Fecundũ ſemẽ adulterio: ait Catullus ſemẽ coꝝ q adulteria ſectant eſſe admodum prolificũ.

FIRMANVS ſali⁹ irridet firmanũ: qui cũ bñ mentulatus eſſet: & ob id partim a uetulis prurientibus partim a barbatis Cynedis cõductus magnũ lucrũ faceret: iactabat ſe mẽtulæ beneficio habere oia. arua. ſ. prata piſcinas: & nemora feris referta. ¶ Salius erant ſalii ſacerdotes martis: quos numa primus iſtituit: eis ut Varro ait a ſaltãdo nomẽ ẽ inditũ. Nã quotannis ancylia per urbem geſtantes carmiaq; cum laſciuia canentes populo inſpiciente ſaltabant. ¶ Egregias: egregium proprie dicitur quod ex grege eligitur idem ſignificat eximium.

Q uis me uno uiuit fœlicior aut magis eſt
Optãdus uita: dicere quis poterit? (me

In Conium.

S I cõi arbitrio populi tua cana ſenectus
Spurcata impuris moribus intereat.
Nõ eqdẽ dubito qn primũ inimica bonoꝝ
Lingua exerta auido ſit data uulturio
Effoſſos oculos uoret atro gutture coru⁹
Inteſtina canes cætera membra lupi.

Ad Leſbiam.

I Vcundũ mea uita mihi ꝑpõis amorẽ
Hũc noſtꝝ iter nos ꝑpetuũq; fore:
Dii magni facite ut uere ꝑmittere poſſit:
Atq; id ſincere dicat: & ex animo:
Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternũ hoc ſanctæ fœdus amicitiæ.

Ad Auſilenam.

A Vfilena bonæ ſemp laudantur amicæ
Accipiũt preciũ q̃ facere inſtituunt.
Tu qd ꝑmiſti mihi qd mẽtita inimica es
Q d nec das nec fers ſæpe facis facinus
Aut facere igenuæ: aut nõ ꝑmiſſe pudicæ
Auſilena fuit ſed data corripere
Fraudãdo efficit pl⁹ q̃ meretricis auaræ
Q uæ ſeſe toto cope ꝑſtituit. Ad auſilenã

A Vfilena uiro cõtentam uiuere ſolo
Nuptaꝝ laus eſt laudibus eximiis.
Sed cuiuis quãuis potius ſuccũbere fas eſt
Q uam matrẽ fratres efficere ex patruo.

In Naſonem impudicum (ſed

M Vltus hõ es naſo neq; tecũ multꝰ hõ
Deſcẽdis naſo: multus es & pathicus

Ad Cinnam. (bant

C Onſule põpeio primũ duo cinna ſede
Mœchilia: at facto conſule nunc iteꝝ.
Mãſerunt duo: ſed creuerunt chilia i unũ.
Singula fecundũ ſemen adulterio.

De Salio Firmano.

F Irmanus ſalius nõ falſo mẽtula diues.
Fertur: q tot res in ſe habere egregias.
Aucupiũ oẽ gen⁹ piſcis prata arua feraſq;
Ne quicq; fructus ſumptibus exuperat.
Q uare cõcedo ſit diues: dum oia deſint.
Saltẽ laudemus dũmodo ipſe egeat.
Mẽtula hẽt inſtar triginta iugera prati
Q uadraginta arui: cætera ſunt maria
Cur nõ diuitiis croeſum ſupare potis ſit
V no qui in ſaltu tot modo poſſideat?
Prata arua ingentes ſiluas ſaltuſq; paludes
V ſq; ad hyperboreos & mare ad oceanũ
Oia magna hæc ſunt tñ ipẽ ẽ maxius ultor
Non hõ: ſed uere mentula magna minax

Ad Gellium.

S æpe tibi ſtudioſo aio uenante reqris
Carmina uti poſſẽ mittere battiadæ
Q uæ te lenirent nobis neu conarere
Infeſtum telis icere muſca caput. (rẽ
Hũc uideo mihi nũc fruſtra ſũptũ eẽ labo
Gelli. nec noſtras huc ualuiſſe preces:
Contra nos tela iſta tua euitamus amictu.
Affixus noſtris tu dabis ſupplicium.

¶ Aucupiũ omne genus piſcis: ea breuiter cõmemorat: q̃ firmanus mẽtulæ bñficio ſe hr̃e gloriabatur. ¶ Dũ oia deſint. dũ ipſe nihil habeat. ¶ Croeſum: quẽ cõſtat fuiſſe hoium illi⁹ tpis ditiſſimum. ¶ Vno in ſaltu: appellat ſaltũ eiuſdẽ firmani mẽtulã. ¶ Hipboreos: hipborei populi ſunt plagæ ſeptentrionalis trans flat⁹ aqlonis iuxta oceanũ. de q̃b⁹ ſic ſcribit Pli. li. iiii. hiſt. nat. pone eos mõtes ul traq; aqlonẽ gens felix (ſi credim⁹) quos hipboreos appellauere: annoſo degit Aeuo fabuloſis ce ebrata miraculis: & paulo infra: regio aprica felici tẽperie oi afflatu noxio carẽs: dom⁹ iis nemora lucique: & deoꝝ cult⁹: uiritim gregatiq; diſcordia ignota & ægritudo ois. ¶ Mentula magna minax: firmanus. n. minabat ſe ſola mẽtula oẽs iniurias ab inimicis ſibi illatas facile poſſe uindicare.

Plinius

AEPE TIBI STVDIOSO ANIMO Catullus nup uerterat in linguã latinã q̃dã callimachi carmina incertũ ea ne: q̃ de comis berenices hic legunt: an alia. id aũt cũ innotuiſſet. Gelli⁹ a poeta tanq̃ ab amico iſtãter petieratut eadẽ carmina ſibi traderet legenda. Veꝝ cũ Catullus nõdũ illa edere uellet: & ideo gelliũ oraſſet ut is a petẽdo deſiſteret: Gelli⁹ q̃ſi iraſceret: cõtinuo minat⁹ ẽ ſe ueluti muſcã caput poetæ ictib⁹ infeſtatuꝝ: nec prius ab huiuſmodi uexatiõe deſtiturũ q̃ ei rẽ exoptatã extorſiſſet ad hũc igit ſcribit Catullus. ¶ Battiadæ: callimachi de quo abunde dixim⁹ in ſupiorib⁹. ¶ Lenirẽt: te mihi placarẽt. ¶ Muſca: tanq̃ muſca cuius ictus licet nobis cutẽ non ſaut eni: ſũt tñ moleſti. ¶ Fruſtra ſumptũ eſſe laborẽ. ꝑcandi. ſ. ne a me peteres carmia ipſi⁹ callimachi. ¶ Dabis: abiicit. ſ. de metro in ſcanſione quod a priſcis fieri ſolitum multorum patet exemplis. Q. Catulus in epigrammate apud Gellium.

Ibimus quæſitum: uerum ipſi ne teneamur
Formido quid ago da uenus conſilium.

Palladius fuſcus ad eũdẽ iuuenẽ Clariſſimũ Laurentiũ Bragadenum oium bonaꝝ artium alũnum.

I ſunt nr̃i in Catullum cõmẽtarii Laurẽtii iuuenis clariſſime. Q uos ego hortatu amicoꝝ editurus tibi iubẽs dedicaui. Vt ipſi tuo cæteroruq; Bragadenoꝝ fauore aliqua ex parte muniti in mediũ audaci⁹ ꝑdirẽt. Quãuis. n. in toto ope uſus ſim eo tpamento: ut nemini unq̃ detrahã & ſi qd ab aliis didicerim: id acceptũ referã: Video tñ mihi quoq; paratos eẽ illos. Qui obtrectatiõe alienæ ſciẽtiæ famã ſibi aucupant. uel ob id potiſſimũ q; nõnullis in locis partim uetuſtioris exemplaris ſidem ſecut⁹ partim ingenio meo fretus epigrãmata q̃ alii interpretes añ me uinctim legerũt. diuidere. & alia q̃ iidẽ diuiſerũt. cõiungere nõ dubitauerim: ſed ego tuo tuiq; ſimiliũ iudicio cõtent⁹ Homeromaſticas oẽs & qcũq; illis fauet ut Catulli uerbis utar pili facio. Valeat ꝑſtantia tua cui me plurimũ cõmẽdo

¶ Impreſſum Venetiis per Ioannem tacuinum de tridino Anno ſalutis. M. CCCC. LXXXXVI. die uero. xxviii. Aprilis. Auguſtino Barbadico duce uenetiarum inclito.

Regiſtrum huius operis.

a	c	e
Prima alba	In hiſpania	Quui ue fugit
Palladius	¶ Q uibus non	¶ Stridebat
palladii	Mellitos	Adueniet tibi
b	d	f
Nit e plus	¶ Transfer	Nam tum
ut interpres	ras & heſpas	Si cui
¶ Seſtertia	dit ad teſtã	Q uid dicam

UNIVERSIDAD Y PROV.A
BIBLIOTECA.
DE ZARAGOZA